Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruș

Bucuria comuniunii

Vol. 4

Teologie pentru azi

București
2009

Despre maieutica gândirii[1]

Un interviu nonconformist, care să intre în maniera de a gândi a omului de presă ortodox este, dupa părerea noastră, interviul unde tema *nu se dă*, ci unde ea *se găsește*. Unde tema este o problemă de spontaneitate binecuvântată.

Spre exemplu, dacă ar mai fi trăit Fericitul Dumitru Stăniloae astăzi, nu m-aș fi dus să îi cer un interviu Sfinției sale, cu titlul: *Despre hristologia Părinților filocalici*, știind că dânsul *știe* problema, că *a scris despre ea*, după cum se cam face de obicei și tocmai de aceea interviurile sună fals.

Ci, m-aș fi dus pur și simplu și i-aș fi cerut să îmi acorde, dacă dorește, un timp anume din prețioasa sa viață și liniște ca să discute cu mine, și i-aș fi pus o întrebare oarecare, la început, ce mi-ar fi venit atunci, pe loc, ca spre exemplu: *Ce înseamnă o notă de subsol pentru dv.? Cât munciți pentru ea?*

Sau: *cum simțiți liniștea unei seri, ca aceasta de acum?*, dacă m-aș fi dus seara, ca să îi facem interviul.

Dânsul ar fi vazut că nu vin cu idei *gata ticluite*, nici cu planuri ca *să îl pun la zid* sau cu ambiția să arăt că eu, X, i-am citit lucrările ci, că eu vreau să discut cu Sfinția sa, în mod normal și spontan, degajat și că nu încerc să mănânc întrebări și răspunsuri pe pâine, într-un mod care să îl streseze.

Nonconformis pentru creștinul ortodox cred că ar trebui să însemne *nonmanierism ieftin*. Ar trebui să însemne și înseamnă să fii simplu, direct, să întrebi *ceea ce simți că trebuie* să intrebi, atunci când ești pus să întrebi pe cineva și să nu vii *euforizat* de tine însuți, că ești în stare să întrebi *unele lucruri*.

Îmi displac la culme reporterii, intervieviștii, care cred că știu ce am să le răspund. Ei presupun că eu sunt ușor de înțeles, dacă îmi citesc cărțile, îmi aud unele interviuri și se uită lung la mine.

Însă surpriza în cadrul unui interviu trebuie să vină tocmai atunci, când ii pui în dificultate și le arunci tot planul la coșul de gunoi, întrebările lor premeditate și îi pui să gândească acum, în fața ta întrebările și să te urmărească pas cu pas, pentru ca să știe ce să te mai întrebe.

---

[1] Primele 63 de pagini ale cărții de față sunt articole scrise în două forumuri, unul la care contribuiam în mod direct (forumul ziarului *Clopotul*) iar la altul la care eram unul dintre utilizatori (forumul *Schitului Darvari* din București). Ele au fost remaniate și decontextualizate de către noi, tocmai pentru a fi proprii unui public larg. Le-am scris pe toate însă în vara-toamna lui 2006.

Atunci pot să îți demonstreze intervievatorii că *merită* să te întrebe, că sunt *cei care trebuie* să îți ia un interviu, dacă dovedesc că sunt în stare *să te întrebe* și că *pot să te întrebe* la iuțeala cu care, și tu ia-i întreba ceva pe ei.

Adică interviul real, nonconformist din punct de vedere ortodox este interviul, care e non-conform cu reguli țepene, cu întrebări deja flambate, arse.

Mirajul binelui la români

Mirajul binelui consider că este ceva *genuin* firii umane, un dar al lui Dumnezeu, și dacă poporul nostru are *acest miraj*, această dorință, această *căutare* atunci e un *semn de normalitate*.

Mă bucur că avem dorința de *a trăi bine*, *mai bine*, *tot mai bine*. Însă dorința aceasta *după bine* a românului cred că acum este prost orientată, pentru că se îndreaptă, aproape exclusiv, de la binele ca *împlinire interioară*, la binele ca *posesiune materială*.

Alergăm dupa bani nu pentru că suntem *stăpâni pe noi*, ci pentru că nu știm că banii *ne stăpânesc*.

Occidentul este *un leagăn roz* al tuturor desfătărilor promise. E *o bancă plină de comori* pentru că așa ni s-a inoculat ideea, că ei sunt *fericiți* și noi suntem *triști*.

Eu nu am *simțământul inferiorității* că sunt *român* și nici nu sunt frustrat pentru acest lucru. Eu mă simt fericit că sunt român și creștin ortodox, pentru că simt, cum adâncurile românității mele se potrivesc perfect cu adâncul duhovniciei credinței mele.

Tocmai de aceea consider că în viața duhovnicească smerită nu există extreme. Nu există extreme la un om al credinței, al umilinței, care să vrea să îl distrugă pe om, să îl elimine. El nu poate fi *șovin* și nici *extremist*, nici *antisemit* și nici purtat de un *naționalism agasant*, disprețuitor.

Viața duhovnicească este pentru mine viața în care harul lui Dumnezeu ne împacă cu noi înșine și cu toți laolaltă, fără să mai trăim tendințe *separatiste* ci, dimpotrivă, tendințe *unificatoare*.

În cărțile mele teologice militez pentru *o eclesiologie universalist-ecumenică* și nu pentru una *naționalist-șovină*, pentru că mă interesează de toți membrii Bisericii Ortodoxe, de rămânerea tuturor în adevărul Bisericii una și nu numai de viața și fidelitatea credinței creștinilor ortodocși români.

Consider că trebuie *să ne pese și de* creștinii ortodocși din Ungaria, din Uganda, din Grecia, din America sau de unde or mai fi ei, *ca și de noi*.

Mesajul nostru teologic trebuie să îi cuprindă pe toți, să îi reprezinte pe toți, fără a discrimina pe vreunul dintre ortodocși, că e dintr-o nație alta decât a noastră.

Așa că, nu văd în plecarea românilor în străinătate o problemă catastrofică, pentru că vin și americani în România, și chinezi, și germani, și italieni, care vor să ne cunoască și să ne admire frumusețea interioară.

Această *comunicare* și *comuniune* cu cei pe care nu îi cunoaștem, dar trebuie să trăim lângă ei, ne schimbă enorm.

Mergem în Occident și vedem biblioteci imense, mai multă curățenie, mai multă civilizație, dar și mai multă manipulare, mai multă neorânduială sufletească, un individualism înfiorător, o exasperantă desfigurare interioară.

Exilul nostru sau mirajul nostru va avea și părți foarte bune. Eu nu mă tem de *nou*, de *schimbare*, ci mă tem de aceia, care *nu percep noul*, facilitățile de care putem beneficia noi astăzi, ca pe un mijloc de *sporire duhovnicească* și de *liniștire interioară*.

De la ***discuții libere*** *la* ***atacul la persoană***

Aparent, discuția nu suferea de *narcisism*. Se prezintă în fața ta cel cu care vorbești sau cu care te întâlnești și începi să discuți ceva anume.

Nu se punea problema, în primă fază, ca să îl intreb ceva personal, care să *îl irite la culme*. Însă Gheorghe a reacționat frontal la o singură afirmație.

Pe acea unică afirmație a mea a considerat-o imediat *un atac la persoana sa*. Noi discutam, nu făceam niciun atac la persoană, nu încercam să ne batem joc unul de altul.

Discutam principial de fapt, fără să fi intrat în intimitatea vieții sale. Însă el o ținea una și bună că *așa ceva este inadmisibil*.

Ce era atât de *inadmisibil*?! Păi uite ce era: eu am spus, că el nu știe prea bine o problemă și acesta a sărit imediat ca ars, considerandu-se jignit de mărturisirea mea.

Cum însă să jignești pe cineva cu așa ceva? Chiar dacă era adevărat acel lucru sau chiar dacă eu spusesem o inexactitate, nu avea niciun drept ca să se supere.

Când ne-am mai întâlnit a doua oară era tot la fel de bosumflat. Eu uitasem toate insultele pe care el mi le adusese, după ce el considerase, că îl insultasem *destul de grav*. Eu i-am spus doar ca *e orgolios*, dar el m-a făcut în toate felurile, fapt pentru care...l-am lăsat în nervii lui și am plecat.

Discutam liber despre o carte. Problema lui era în această carte. Era vorba despre interpretarea cărții. Nu am aflat nici până astăzi, daca a gândit ce i-am spus despre el sau așa reacționează de fel.

Însă, alături de *revoltatul fără fundament*, cunosc și alt exemplu, tot la fel de insuportabil, când e vorba să comunici cu el, și anume postura *revoltatului pe gratis*.

Augustin citește o carte de-a mea, îmi spune ce părere are despre ea o dată, de două ori, de trei ori și a patra oară conchide...că *nu știu să scriu deloc*. Eu ii zic: *merçi*. El, nu se lasă doar atât, ci continuă să îmi repete că… și că…

Mă uit în ochii lui ca să văd miza *polemicii*. Era turbat de furie. Îmi dau seama atunci, că nu *cartea mea* sau că *eu aș fi cum aș fi* erau problemele lui, ci invidia față de mine. El se certa cu mine din el. Cu ceea ce simțea că fărâmă cuvintele și cărțile mele în el, în persoana lui.

Dacă orgoliul sare în sus la orice atingere, invidia sare în sus la orice lucru bun cu care ieși pe piață. Dacă ar fi fost o carte proastă, la ce bun să se ciondănească cu mine?! Nu o citea, eu habar aveam și pa și pusi. Dar el a insistat ca să îmi spună *părerea lui*, chiar dacă nimeni nu i-o ceruse.

Credea că astfel mă pierd cu firea și gata, îi zic ce îmi vine la gură. Mare însă i-a fost mirarea când, dupa o jumătate de oră de invective primite de la el, eu, cel făcut cu ouă și cu oțet sau cel căruia i se făcuse *critică de întâmpinare* fără ca să i-o ceară nimeni, i-am mulțumit frumos și am plecat, arborând un zâmbet calm, prea înțelegător...

O discuție, cu alte cuvinte, trebuie să se termine *la cuvinte* sau *cu cuvinte* și nu cu insulte sau cu bătăi.

Însă cei care nu știu să folosească *bine* cuvintele, cred că *știu* sau *sunt interesanți*, dacă pot să țipe sau să se certe sau să te înjure *bine*.

Însă cum o dau ei, că tot în canal ajunge mingea. Mingea trebuie să ajunge în poartă...Numai că pentru a da bară-gol trebuie să știi să folosești cuvintele, fără să fii, în același timp, neam prost.

Ce înseamnă să nu ai ***simțul penibilului****?*

Înseamnă *să nu știi unde să te oprești*, pentru că nu știi cine ești, ce poți face. Poți cita la nesfârșit din alții, pentru că tu nu știi să scrii ceea ce gândești.

Poți să te crezi frumos și să fii urât rău. Poți să crezi că toată lumea te iubește dar să nu ai niciun prieten. Și a nu simți că ești *penibil* înseamnă să citezi într-una din alții, crezând că știi să gândești, să te crezi *frumos* neavând nimic în comun cu frumusețea sau *să te simți iubit*, fără să-i poți indica pe cei care te iubesc.

Terfelirea îngrozitoare a propriei noastre ființe a creat o asemenea dezumanizare a noastră. Aș numi drept *imbecilizare morală* această stare de *nesimțire* față de modul, cum te percep oamenii din jurul tău.

Lipsa rușinii, lipsa măsurii denotă faptul că aroganța ta a atins cote imense și că tu consideri că vei putea impresiona pe alții printr-o avalanșă de lucruri, făcute la repezeală, dar care nu te reprezintă și, prin care, tu îți revendici *o întâietate iluzorie*. Nu e nicidecum o conjectura faptul, că fără simțul penibilului nu poți continua un dialog onest cu altcineva.

Nu pe *presupuneri* se clădește o relație ci pe *fapte*, pe *certitudini*! Nu poți să te eschivezi la nesfârșit, prezentându-te ca un om *fără defecte* într-o relație, adică tocmai acolo unde defectele sunt vizibile, sunt stresante.

Însă a nu lua atitudine față de defectele tale și, mai inadmisibil, să le și multiplici intensitatea în fața altora, înseamnă a nu înțelege că simțul rușinii, al măsurii și al adevărului vieții tale sunt cheia succesului într-o relație.

Penibilul e nerecunoașterea propriei tale puteri de a face ceva anume, însă, în același timp, tu te manifești precum unul, care ai dorința să faci și vrei să încercui faptul, că poți mult, poți să faci multe lucruri.

Acest *a putea* declaratoriu, care niciodată nu devine *ceva* este unul dintre lucrurile pe care nu le pot admite, personal spun, la cel din fața mea.

Nu îmi plac oamenii care cred că pot să facă lucruri, pe care nu pot să le facă, pe care știu că nu pot să le facă bine. Adica nu îmi plac oamenii care nu se simt *penibili* în fuga lor după iluzii.

În aceeași ordine de idei nu suport cărțile care cred, că au cuprins toată cunoașterea unei probleme între paginile lor. Cineva, care se declară satisfacut cu *ceea ce este* și cu *ceea ce poate* trăiește sub amprenta penibilului.

Moderația, părerea smerită despre tine este atuul, care ne leagă pe unii de alții, fără ca asta să însemne că dormim în același pat cu prostia, inadecvarea la ceva sau, de-a dreptul, cu lenea.

Avem dreptul să fim sinceri cu noi înșine.

Avem dreptul să ne sfințim viața în mod zilnic, dându-ne seama în același timp, că suntem cei mai mari păcătoși.

Avem dreptul de a face *surprize frumoase* celor care ne fac *surprize stupide*.

Avem dreptul să-i iubim sincer pe oamenii, care reprezintă adevărul prin viața lor.

Avem dreptul să ne entuziasmăm de lucrurile care sunt extraordinare și să ne doară inima pentru înșelarea în care stau cei mai mulți dintre confrații noștri.

Avem dreptul să ne rugăm pentru toată lumea, pentru orice vietate și făptură, și să încercăm să nu ne mai facem și mai mult rău, decât ne-am făcut până acum.

Avem dreptul să avem bunul simț de a ne recunoaște greșelile și de a cere ajutorul acelora, care ne pot lumina mai mult.

Avem dreptul să nu fim proști și nici restrictiviști și să cuprindem în ființa noastră tot ceea ce putem să aflăm din lumea aceasta și să folosim această informație duhovnicește.

Avem dreptul să ne simțim libertatea ca pe o responsabilitate continuă și să ne manifestăm responsabil.

Avem dreptul să ne cunoaștem trecutul umanității noastre, să vedem cu ochi atent prezentul și să ne lăsăm viitorul cu totul în mâna lui Dumnezeu, căci el nu ne aparține.

Avem dreptul să fim fericiți, foarte fericiți și să ne construim fericirea cu cea mai mare bunăvoință și atenție.

Avem dreptul să comunicăm inteligent și smerit cu cei din jurul nostru în așa fel, încât nimeni cu care vorbim să nu se simtă singur.

Avem dreptul să-i umplem de har și de bucurie pe toți cei din jurul nostru, dacă aceștia sunt împreună cu noi și se bucură de darurile lui Dumnezeu.

Avem dreptul să fim oameni și nimeni nu are dreptul să ne facă *altcumva*, decât ne-a făcut Dumnezeu.

În urma unui curs de astăzi despre ***omul credincios***

Într-un cadru privat am ținut în zorii acestei zile o conferință despre *subsolul* ființei umane sau despre *stadiile* unui om credincios către cunoașterea *reală* și nu închipuită a lui Dumnezeu.

Vom reda aici pe scurt ideile principale enunțate de către noi în această dimineață.

1. Omul credincios la începutul vieții sale religioase sau despre raportarea protestantă la simțirea lui Dumnezeu.

Făcând o similitudine între *teoria inconștientului* sau *a subconștientului* din psihologia abisală și psihanaliză cu lăuntrul ființei umane, cu realitatea interioară a unui om, care abia începe să se raporteze la credință, am spus că această realitate interioară este aidoma cu raportarea teologiei protestante la cunoașterea lui Dumnezeu.

Plafonul protestant al ființei noastre este acela, în care credem în Dumnezeu, citim despre El, ne rugăm Lui dar, în lăuntrul nostru este deznădejde, descurajare, frică înspăimântătoare de viața veșnică și, implicit, de Dumnezeu.

La acest stadiu credem și ni-L închipuim pe Dumnezeu dar nu avem niciun sentiment de unire reală cu slava Lui, cu harul Său.

2. Plafonul catolic al ființei noastre, aidoma cu teologia romano-catolică despre cunoașterea lui Dumnezeu începe atunci, când cunoaștem mai multe despre Dumnezeu, începem să mergem la Biserică, să ne împărtășim, să ne spovedim, să ne problematizăm mai mult dar toate acestea nu fac decât să ne aducă *o bună încredere în noi*.

Toate acestea ne cresc încrederea în noi și acest lucru ne face să ne mândrim prostește, pentru că batem pasul pe loc. În acest stadiu credem că ceea ce am înțeles noi este și adevărul *experimentat*, adevărul *real* al vieții cu Dumnezeu.

Din faza protestantă a fricii, trecem în faza închipurii și a mulțumirii de sine catolice.

Faza *catolică* a credinței noastre ortodoxe este aceea în care noi avem o mare părere despre noi înșine, ne vedem ca *oameni drepți* iar despre Dumnezeu avem teorii furate din cărți.

Putem știi dogmele credinței pe din afară, în acest stadiu. Putem chiar să simțim o anume liniște interioară. Însă, lucru

enervant pentru noi, pentru noi care ne credem *sporiți*, *oameni drepți*, în unele momente avem mustrări mari de conștiință și teamă.

Pentru că teama protestantă din noi nu a trecut în această stare catolică de raportare la viața Bisericii Ortodoxe.

Avem de-a face cu un progres dar nu cu unul real, pentru că nu este un progres *duhovnicesc*, ci mai mult *intelectual*.

Ambele faze prin care trece un credincios ortodox și pe care le-am discutat aici în mod succint, reprezintă un vădit progres intelectual, moral, o sporire a noastră în acumularea de date, obiceiuri, tradiții, dar nu am intrat încă în viața, în adevarata viață a Treimii.

Deși suntem botezați ortodox, deși cunoaștem multe lucruri teologice la nivel scriptic, dupa cum am spus, nu simțim în noi, în mod conștient, slava lui Dumnezeu, harul, nu am văzut lumina Treimii, nu am dobândit pacea lui Dumnezeu, care să ne facă bine. Adică nu am început încă drumul vieții duhovnicești spre sfințirea întregii noastre persoane.

Pentru a ne pregăti de vederea lui Dumnezeu, pentru a primi pe Duhul *în curăția inimii*, cum a spus Domnul în *Fericirile* de la Matei, trebuie să cădem în pocăință, în smerenie, în lepădarea totală de sine și în rugăciunea neîncetată.

Acest intermezzo reprezintă ieșirea din faza de înșelare a creștinului ortodox, unde nu mai deznădăjduiește în mod panicard, ca în faza prostestantă și unde nu își mai închipuie că e *drept* și *fără de păcate*, ca în faza catolică a dezvoltării credinței sale.

Acum, în acest intermezzo al revenirii în sine, la vederea păcatelor proprii și la dorința de a îndeplinii toate poruncile Domnului cu adevărat, începe adevărata lui pregătire pentru nașterea duhovnicească.

Vederea luminii, primul extaz pe care îl trăiește creștinul ortodox este momentul nașterii lui duhovnicești, în Hristosul cu Care fusese îmbrăcat la Botez, dar pe care nu Îl simțea viu în el, împreună cu Duhul și cu Tatăl.

Harul Treimii inundă pe creștinul ortodox, care s-a curățit prin credință deplină și pocăință fierbinte (cum spunea Sfântul Simeon Noul Teolog în *Cateheza a 13-a*) și de acum putem vorbi de începerea, împreuna cu harul lui Dumnezeu, de a ne înțelege pe noi înșine, de a ne vedea minunea credinței noastre, de a ne vedea cei mai jos dintre oameni și cei mai necurați, în comparație cu părerea bună pe care o aveam despre noi până acum.

Auditoriul meu redus s-a simțit foarte mulțumit de conferința mea. Nu știu însă ce părere aveți dumneavoastră.

Despre întrebări care revin

Fiecare creştin ortodox, care vrea ca să se mântuie, ia totul de la capăt. Regândeşte, retrăieşte, repune în sine toate întrebările pe care şi predecesorii săi şi le-au pus.

Îşi face griji de cum trebuie să se spovedească, de cum trebuie să se împărtăşească, despre cum se înțelege Mt. 3, 16, dar cuvintele despre pocăință ale Sfântului Efrem Sirul?, cum trebuie să iert?, cum trebuie să fiu mai bun? etc., etc., etc.

Toate chichițele şi marile teme pe care toți şi le-au pus mai înainte, care pentru mulți sunt *deja rezolvate*, pentru cel care începe să fie creştin ortodox conştient de sine ele sunt noi, sunt vitale, sunt de la început... Şi le pune şi el, le retrăieşte şi el.

Ne întrebăm tot timpul. Ne bucurăm atunci, când găsim rezolvări, când suntem luminați cum să facem un lucru. Ne întrebăm mereu, pe care cale să o alegem. Ne bucuram când ne ies lucrurile, când ajungem la lucruri frumoase în viața noastră. Trăim din plin *bucuria de a înțelege*.

Însă cade tristețea pe noi din senin, când lucrurile, care ne depăşesc sau ne-ar ajuta ca să ne luminăm şi mai repede, nu ne sunt la îndemână. Ne lipsesc ori oamenii duhovniceşti, ori cărțile, ori Bisericile, comunitățile de confrați, care ne-ar trebui. Alergăm *după noi* sau alergăm după întrebări *dând de noi*, dând de ceea ce, cu mult patos, căutam.

După lungile hălăduiri prin lume, Biserici, Mănăstiri, biblioteci, poteci de munte şi guri de peşteri, când ne întoarcem acasă, daca nu venim cu rezolvări interioare, simțim că ceva a ieşit rău, nelalocul lui.

Intrarea în ceea ce citim sau umblarea prin locuri, care trebuie să ne destindă, trebuie să ne facă să ne reîntoarcem, mereu, *la noi*. Contemplarea locurilor pe care le vedem, ceea ce auzim şi pricepem trebuie să ne rezolve dilemele, căutările. Umblarea trebuie să fie cu folos. Statul acasă trebuie să fie cu folos.

Daca te duci la serviciu şi încerci să fugi mai repede acasă şi nu te uiți la ce e bun şi serviciul ăsta, pierzi esențialul: momentele în care trebuie să îți găseşti echilibrul interior.

Dacă mersul la Biserică, astăzi, când eşti mai obosit, îți va accentua oboseala, mai bine nu îl mai faci şi te odihneşti, decât să-l faci şi să te simți stresat de toți şi toate. Iar dacă astăzi eşti bolnav, mulțumeşte-i lui Dumnezeu că nu eşti *şi mai bolnav* sau că boala are lecții multiple de sfințire, pe care e bine să le învățăm.

Revin întrebări, revin și răspunsurile la întrebari. Unele întrebări ni se par bune la începutul convertirii noastre, ca și unele răspunsuri de altfel. Mai târziu ne dăm seama, că nu ne țin de cald toate răspunsurile, că nu ni se potrivesc, dar că nici toate întrebările nu duc la bine.

Întrebările ne învață însă cât trebuie să întrebăm și să ne întrebăm până la urmă. Odată și odată trebuie sa curmi întrebările și să arăți faptul, că sub atâta droaie de întrebări ai și multe răspunsuri. Mulți ajung la multe răspunsuri până la bătrânețe.

Am primit multe răspunsuri de la oameni maturi, dar mi-am dat seama că întrebările și căutările oamenilor tineri profilează adevăratele răspunsuri ale bătrânilor. Nu este o eroare să fii tânăr! Nu este *niciun câștig* însă nici ca să fii bătrân, dacă te vezi în tine cu patimi tinerești.

E bine să fii tânăr, cu întrebări, care se transformă în răspunsuri trăite și bătrân cu răspunsuri care țin de cald și de mântuire.

Da, răspunsurile trebuie să țină de cald, atât ție, cât și altora!

Dreptul la limba română

Președintele României TB l-a caracterizat pe domnul Z. drept *găozar*.

Marius Tucă (fără *show*), într-un articol din 9 octombrie a.c.[2], din *Jurnalul Național* credea, că acest substantiv comun, depreciabil la adresa *unor oameni*, ar însemna: *om mic* sau *om de nimic*.

Ori domnul Tucă nu știe termenul...ceea ce e puțin probabil ori, mai degrabă, a vrut *să fie elegant*. Eu cred că trebuie să credem că a vrut să fie *mai mult decât elegant*.

Substantivul deplorabil proferat de domnul Băsescu vine din cultura rromă și înseamnă: *homosexual*. Mai pe șleau e vorba despre omul, care *dă cu c*****, adică întreține relații sexuale anale cu un alt bărbat.

O femeie, cu alte cuvinte, nu poate fi numită *găozară*, pentru că, în slang, nu există o asemenea calificare.

Sa ne întrebăm atunci, dacă președintele știe mai multe astfel de cuvinte sau trebuie să credem, că de unde vine el, existau mai mulți *rromi* decât *români*?

Aș zice, scăldând răspunsul, că ar fi mai bine să ne gândim, că l-a citit pe undeva sau că a auzit acest cuvânt, așa, aiurea și, aidoma domnului Tucă, nu a știut ce înseamnă și l-a folosit și el, ca pe un cuvânt în chineză.

Problema pe care vreau să o aduc în discuție este aceea, că mai există astfel de termeni pe care îi folosim *fără sa îi cunoaștem* sau pe care *îi cunoaștem în exces*. Spre exemplu: *este un căcănar*.

Cine este *un căcănar*, nu este un om care *se cacă pe el*, ci care se foiește prea mult până face vreun lucru sau până îți dă bani cu împrumut. Aidoma copilului mic, care se scapă pe el, când nu ai timp de așa ceva sau pe care îl aștepți o mie de ani ca să își facă nevoile, omul denumit astfel, se mișcă *prea greu* până face un lucru.

A fi gură cască nu înseamnă *un om care cască gura* ca să mănânce ci, care are prea mult timp, încât își permite să-l piardă cu toate nimicurile.

Dacă ești un găozar, un gură cască și un căcănar în același timp, oricât de dure ar părea cuvintele neaoșe, înseamnă că ai *probleme majore* pentru un om de bun simț din Romania.

---

[2] E vorba de anul 2006.

Dacă nu ai bun simț în România, nu te numești *pervers* și nici *pește*. *Pește* e un cuvânt preluat de pe alte meridiane iar *pervers* este prea pretențios pentru slangul neaoș, pentru limbajul obscen românesc.

Aici se spune *hăndrălău*. De fapt: se spunea. Hăndrălăul este un câine în călduri, care caută parteneră pentru copulație.

Tot de la etnia rromă, de unde *se inspiră* sau *preia* cuvinte președintele, vine și denumirea de *migeac*, folosită pentru o anumită parte a femeii. Dacă bărbatul, care are pe frunte numele de *găozar*, face sex într-un anume fel, femeia, care are probleme cu dorințele sexuale, este o femeie pe care *o mănâncă* sau *o arde la migeac*.

Inițiații știu ce înseamnă. Daca nu știți expresia, îl puteți întreba pe președintele României Traian Băsescu, pentru că sigur știe ce înseamnă.

Tinerii hip-hop-eri actuali au preluat ideea *arsului* și ne propun: *să o ardem împreună*. Nu știu de unde până unde acest *ars împreună* s-a împreunat destul de bine cu expresia: *am dat-o la pace*.

Ideea de *pace*, preluata de la hip-hop-erii americani, nu este decat *Pace tuturor!,* pe care noi îl spunem din altar și pe care ei l-au luat, pe filieră evanghelică, de la nenumăratele culte neoprotestante existente în America de Nord.

Președintele Băsescu știe ce înseamnă cuvântul *găozar*, pentru că de aceea l-a folosit: ca să aibă efect garantat. El știe să folosească cuvinte cu impact imediat. Domnu Tucă nu știe cuvântul?!

Însă eu cred că ambii știu ce înseamnă: *muist*, *labagiu*, *fustangiu*, *cinzeacă*, *una mică fără lovele*, *nu o mai da la întors*, *mă piș pe tine* sau *ești o zdreanță*.

Domnul Becali i-a spus unei ziariste că e *o zdreanță*. Nu se referea la faptul că ar fi mers, doamna, domnișoara cu pricina, în vreun maldăr de zdrențe, ci sinonimul lui *zdreanță* este *curvă*.

Când spui *zdreanță* știi ce spui. Când spui *găozar* nu greșești ținta. Nici când spui, ca domnul Ion Iliescu, că actualul președinte al PSD-ului este *un prostănac* sau ca domnul Adrian Nastase, că trebuie *să îi numere ouăle*, nu greșești nicidecum planșa în care tragi cu săgeata.

Cei *de la putere* știu ce cuvinte *se cuvin* în anume situații a se zice. Ei știu să folosească, deopotrivă, expresii ca *parteneriat strategic*, *dezvoltare macro-industrială*, *refacerea infrastructurii*, *baze militare inter-operabile*, dupa cum știu (că doar sunt români, nu?!) ce este aceea *o ștoarfă*, expresia: *ai grijă la săpun* sau *e o femeie bună*.

Nici nu cred că nu ar trebui să știe. Însă, dacă tot folosesc *o limbă română totală*, fara *discriminări lingvistice*, cred că ar trebui să nu se rușineze, de fiecare dată, să ne dea și o addendă la astfel de *ieșiri publice* ale lor, pentru ca să știm sigur, cum *preferă* expresiile. Asta, pentru ca să nu fie greu de înțeles pentru electorat.

Pentru că, în cazul doamnei Elena Udrea, a domnului Stolojan sau a propriei soții a președintelui planează încă multe semne de întrebare.

A fost vreodată doamna Udrea *bună* cu președintele, pentru ca prăjiturile aduse la spital să-i fi plăcut și mai mult?

A plâns domnul Stolojan pe de-a dreptul, a plâns românește sau ca în telenovela *Inimă rănită*, unde plânsul face parte din tactica jocului și se plânge *pe rupte*, pentru rating?

A fost și este bătută doamna Băsescu de către soțul ei și este cumva denumită vreodată *o bimbo* sau *ștoarfe* sunt numai celelalte femei, care nu sunt pe placul președintelui sau nu sunt fiicele lui?

Morala discursului meu nu e gratuită. Din pledoaria mea reiese faptul că limba română se poate folosi *bine*, duhovnicește, chiar când folosești cuvinte necuviincioase și se poate folosi *satanic*, chiar când pronunți cele mai sfinte nume.

Nu trebuie să spui că *ești cu dracul*, dacă vrei să duci pe oameni la el. Ci poți să spui că *ești cu Dumnezeu* și le prezinți oamenilor ceea ce contravine lui Dumnezeu.

Însă, de aceea, cred că trebuie să fim atenți nu numai la *cuvinte,* ci și la orice detaliu, care apare pe fața și pe trupul omului!

Cu o asemenea privire fină putem afla ce se află dincolo de simplele vorbe scoase pe gură.

Ce înseamnă ***o poziție personală****?*

Cred că înseamnă, în primul rând, spunerea unui crez, o afirmare a ceea ce crezi. Diferența însă *dintre poziția personală* și *simpla părere* este aceea, că prima se construiește după o îndelungată reflecție asupra subiectului, pe când părerea este ocazională, aidoma senzațiilor pe care le ai la atingerea unui fier rece sau a unei căni cu ceai fierbinte.

Discuția care îți cere un crez este discuția pe care ți-o asumi la un nivel înalt de raliere la ea.

Spre exemplu, discuția despre ce viață vrei să ai sau ai, despre cum vezi familia ta sau persoana pe care o iubești, înseamnă o discuție în care tu îți spui *crezul tău* și nu numai *o simplă părere*. Ai reflectat îndelung la această realitate, ai ales, trăiești ceea ce ai ales și, de aceea, poți vorbi despre ceea ce ai ales.

La fel e și cu credința pe care o avem. În măsura în care am crescut în credință, pe cât ne-am maturizat, pe cât am trecut prin tot felul de trepte ale înțelegerii relației noastre cu Dumnezeul nostru, pe atât putem vorbi de un crez, după care ne ghidăm în viață și nu doar despre niște *simple emoții religioase*.

Empirismul religios nu își poate face crezuri. Crezurile sunt acelea pentru care te trudești, te sacrifici, te zbați mereu să le împlinești în ființa ta.

În măsura în care ți se cer mărturisiri depre crezurile tale religioase, politice, literare, etc. înseamnă că discuția trebuie să reprezinte afirmarea ta personală, creșterea ta personală, reflecția ta față de aceste realități.

Întrebările despre crezurile tale nu îți pot dăuna sănătății, pentru că un crez personal se naste din reflecție, stăruință, continuă întrebare, cercetare a problematicii.

Dacă cineva ne întreabă despre ceea ce noi iubim, nu ne poate deranja cu întrebarea sa. Și cred că știm să îi răspundem, tocmai pentru că întrebarea aceasta ne macină și pe noi, este a noastră, după cum carnea de pe noi este a noastră.

Cine se tem de întrebările personale?

Amatorii în ale discuției serioase sau *infractorii morali* (o denumire pompoasă, dar care poate fi extinsă...și comentată, pentru că exprimă un adevăr dureros la nivel eclesial și social), cei care se ascund după cuvinte, pentru că sunt oamenii care nu au crezuri, nu au certitudini, nu au pentru ce să moară...

Într-o discuție amatoristă despre noi înșine, întrebările recurente sunt: ce faci?, unde ești?, cu cine ești?, ce serviciu ai?, cu

cine te-ai căsătorit?, ai bani? etc. E vorba despre o discuție la nivelul platitudinilor.

Tu întrebi și primești răspunsuri de doi bani, care nu caracterizează nicidecum persoana din fața ta sau o caracterizează doar periferic. În astfel de discuții cam pleci cu mâna goală, pentru că niciodată nu se ajunge la întrebările fundamentale ale existenței noastre, la căutările și marile noastre bucurii și înțelegeri.

Infractorul moral, omul care își ascunde întunericul propriu sub cuvinte, va încerca întotdeauna să îți vândă *o față bună* a personalității sale. Cu el nu vei ajunge niciodată la probleme ca Dumnezeu, suflet, mântuire, conștiință, bun simț, cuvânt de conștiință, responsabil, dragoste dezinteresată, sfințenie etc., pentru ca el are o aversiune interioară continuă față de *lucrurile serioase*.

Cu astfel de oameni nu poți să discuți serios, profund, fundamental, pentru că discuția cu ei, la astfel de exigențe, înseamnă *pierdere de timp*.

Discuția însă, care cere poziții personale, cere ca ambii parteneri la discuție să aibă *poziții personale* și nu *mofturi* sau *ambiții personale*.

Spre exemplu, daca eu vreau să discut cu cineva capitolul al XX-lea din *Facerea*, după *Septuagintă* sau după ediția KJV americană, trebuie să îmi găsesc un partener de discuție, care să știe limba greacă, limba engleză și limba română, care să fie teolog nu *după diplomă* ci *după experiență*, să aibă cărțile și, nu în ultimul rând, să fii studiat problema luată în discuție și să îl fii măcinat problematica ca atare. Dar nu numai atât, ci acesta ar fi trebuit să citească și să cunoască și alte lucruri colaterale temei noastre de discuție.

Poate că exemplul meu prim de *discuție serioasă* este *foarte pretențios* și nu la îndemâna tuturor. Pentru acest motiv dăm alt exemplu.

Vreau să vorbesc cu cineva despre cum se taie via sau despre cum se scrie un articol sau despre cum se instalează *Windows*-ul sau despre cum se crește un copil în primele luni de viață.

Dacă nu prea știu nimic despre subiect / subiectele discuției, stau și ascult. Ar fi o prostie să mă bag ca musca în lapte și să îl contrazic pe omul care le cunoaște.

Dacă știu ceva din ce se discută, nu voi spune niciodată că în problema X am crezuri, pentru că eu, săracu', nu am decât date elementare despre ea. Pot avea și eu o părere infimă, dar nu mai mult decât atât.

Dar dacă am *crezuri* legate de un anume subiect, dacă subiectul mi se potrivește ca o mânușă, în această situație mă voi

pronunța potrivit cu acel cuantum de performanță pe care îl am în materia cu pricina. Mă voi pronunța cu eleganță și nu cu ostentație. Remarcele mele vor fi *foarte personale* în atare situație, atâta timp cât eu cam cu asta mă preocup tot timpul.

Timpul vieții mele preoțești se scurge între rugăciune, slujbe, spovedanii, împărtășiri, discuții duhovnicești și acumulări de tot felul de informații, citiri, traduceri, comentarii, scrieri și lucrurile care țin de casa și de familia noastră. Mai pe scurt, viața mea se împarte între *rugăciune* și *scris*.

Nu mă preocup cu albinăritul, nu cosesc, nu fac afaceri cu petrol sau cu bănci, nu sunt specialist în mașini sau în calculatoare, nu știu un număr nesfârșit de limbi, nu călatoresc în străinătate și nici în țară, nu am de-a face cu droguri sau cu mafia cămătarilor, nu fac politică, nu mă interesează ca să ajung *președintele României* sau *patriarhul României*.

Eu mă gândesc toată ziua ce să fac ca să mă pocăiesc și mai mult, să mă regăsesc pe mine însumi, să mă simt împlinit și să îmi sfințesc viața. Un preot nici nu știu, dacă s-ar putea gândi la altceva decât la aceste lucruri.

Daca discut ceva, discut în perimetrul pe care îl cunosc dar îmi place să ascult disertații pe oricare temă de pe fața pământului, dacă îmi ține atenția trează. Îmi place să ascult, mă emoționează oamenii care știu să îmi spună lucruri, pe care să le ascult și-i urmez în crezurile lor pe oamenii, care mă conving că au crezuri adânci, clare, sfinte.

Plâng, uneori, când o aud pe Cleopatra Stratan, care cântă cu drăgălășenia ei genială și cu versurile admirabile ale tatălui ei[3]. La fel, la acordurile vii și înțelepte ale lui Tudor Gheorghe. Îmi place muzica lui Ștefan Bănică Jr, a Nicolei, văd în muzica hip hop expresia juvenililor noștri, citesc orice literatură de mare calitate și, mai ales, de onestitate, traduc și citesc cu nesaț pe Sfinții Părinți ai Bisericii din toate secolele, surprind fiecare minune și cuvânt frumos pe care îl aud și le scriu, îmi notez cu atenție gesturile și cuvintele oamenilor. Sunt atent! Și din cadrul acestei atenții continue mă pronunț.

Cred că ai înțeles cum ajung să îmi fac *o poziție personală* și în ce situații mă pronunț pentru ceva anume.

[3] Pe atunci era în vogă, fiind o apariție fulminantă în peisajul muzical românesc al lui 2006. De aceea am făcut referire la ea.

Între ***superficialitate*** *și* ***pocăință***

Pocăinţa e simţirea faptului că începi să te vindeci, că începi să te linişteşti, că te aduni. Asta ar fi prima definire a unuia dintre membrele subiectului nostru.

Superficialitatea este trecerea pe deasupra experienţelor care te aduc în sine. Cu alte cuvinte, mănânci un hot dog şi nu te gândeşti la nimic. Trece o maşină în viteză, îţi omoară un concitadin, iar tu te raportezi la accident ca la un spectacol, care ocazionează multe ţipete, rumoare.

Superficialitatea nu e sinonimă cu *ignoranţa*, ci cu non-alergarea după sine. Că să te regăseşti, trebuie să nu ai viteză în gânduri *numai*, după cum să îţi câştigi banii, *ci şi* / *mai ales* pentru ceea ce te renovează interior.

Superficial nu înseamnă *super cool* ci *super neatent*. Dacă nu ai citit prea multe la viaţă ta, te numeşti *neculturalizat*, *ignorant* al culturii, al cunoaşterii. Însă *incultul* nu este frate de sânge cu *superficialul*.

Superficialul nu ştie ce viaţă frumoasă are sau ce viaţă frumoasă ar avea, dacă ar sta mai mult de vorba cu sine. Un ţăran credincios, lucid, care îşi face toate muncile zilnice este un om matur, un om de adâncime.

Superficialul are toată lumea la picioare şi el vede numai femei goale sau jocuri de pocker.

Internetul este un mijloc care taie superficialitatea şi o pune într-un muzeu al prostiei, în care nu ar mai trebui să intrăm niciodată. Biblioteca online şi cea comună se îmbină în summa internetului, cu mostrele ei de realitate crudă. Dacă am fi atenţi, ne-am regăsi pe noi, adâncimile noastre şi ne-am provoca surprize duhovniceşti nebănuite.

Pocăinţa e o surpriză fiinţială de care nu ne ştiam capabili până nu am frecventat-o. Ca să începi drumul pocăinţei trebuie să negi tot ceea ce te face ca să te ruşinezi amarnic de viața ta.

Pocăinţa, cu alte cuvinte, e o stare, care se naşte din decadență, din mizerie, dar nu produce schizoidie interioară, alergie la comunicare sau disperare. Pocăinţa nu e *o disperare*, care te duce la ştreang, ci la spovedanie.

Eu, ca preot, văd pocăinţa ca pe un drum spre Spovedanie, nu numai ca un solilocviu de sine stătător. Remuşcarea se transformă în pocăinţă, în împăcare cu ceea ce ai făcut.

Harul dumnezeiesc bandajează rănile, sughiţurile răutăcioase ale păcatelor noastre, aceste fibrilaţii care ne amintesc, că nu putem să facem rele cu viaţa noastră, fără ca relele să lase urmări, care ne trag la rost.

Pocăinţa vine ca o sumă a tragerilor la rost. Tocmai de aceea tragerile la rost nu pot fi *superficiale*, nu pot fi *uşurele*.

Spre pocăinţă se vine ca spre pofta de mâncare. Când începi să te analizezi, îţi găseşti vreo două-trei rele pe toată viaţă. Foamea vine încet, dar vine. Când te citeşti şi mai bine, mai vezi încă vreo 10 păcate, despre care te tragi la rost. Foamea se înteţeşte.

Te vezi pe zi ce trece *mai negru* şi, în acelaşi timp, *mai liniştit*. E cam greu să explici de ce *negru fiind*, când te recunoşti pe tine, îţi vine să mergi mai uşor pe stradă sau să dormi noaptea în pat.

Da, pocăinţa te umple de respect pentru trecut, îţi face din trecut o neuitare, până când uitarea se aşează peste toate ale tale şi începi să te uiţi bine.

Pocăinţa produce o revificare a relelor personale, pentru a ne scufunda, mai apoi, în pace, în tăcerea harului Prea Curatei Treimi.

Un fost coleg credea că *se pocăieşte*, dar se simţea, în acelaşi timp, *superficial*. Ori nu ştia că pocăinţa te umple de înţelegere ori cerea, în mod necugetat, de la pocăinţă, lucruri pe care pocăinţa nu ţi le dă.

Spre exemplu, dacă te pocăieşti nu vei afla niciodată ce a scris Platon în *Dialoguri* sau de ce nu poţi să ajungi savant la NASA. Dacă te pocăieşti înţelegi numai cât de *respirabilă*, da, cât *de frumos respirabilă* este viaţa cu Dumnezeu.

Dacă vrei să ştii dacă se învârte pământul în jurul soarelui, de ce ne cade părul, de ce Sfinţii sunt mai frumoşi decât noi sau de ce din bobul de grâu nu cresc ţigări cu filtru, atunci trebuie să pui mână pe o carte, pe mai multe cărţi, pe zeci de cărţi, pentru că, vorba cântecului: *ca să nu ajungă câinele tău, mai deştept decât tine*.

A fi superficial e netratabil dacă nu te interesează *să fii om adânc*, *atent*. *A fi superficial* face casă bună cu *a fi nesimţit*, insensibil, ipocrit, şarmant de Dudeşti în Academia Romană.

Pocăinţa însă te face să vezi că nu te cunoşti, că nu eşti bun la nimic, că nu ai făcut nimic bun, ci numai păcate, foarte multe păcate. Pocăinţa are aliaţi buni umilinţa, bunul simţ, credincioşia faţă de legămintele făcute lui Dumnezeu şi oamenilor, ruşinea.

Că să nu mai pluteşti în superficialitate, trebuie să îţi iei bilet de metrou şi să cobori în pocăinţă. Sau poate că trebuie să îţi iei un lift în jos, că să îţi coboare mintea în inimă.

Punem punct aici, discuţiilor fără punct. Reacţiile dv. pot îmbogăţi *nivelul de inteligenţă* al blogului.

Cum aranjăm informaţia unui articol de presă

În primul rând trebuie să adunăm informaţia, să folosim un limbaj anume şi să construim un cadru pe măsura targhetului pe care îl avem. Dacă vrem oameni, care sunt responsabili şi le plac lucrurile adânci, atunci trebuie să nu lăsăm gardă jos, ci să ne alegem un limbaj solemn, tuşant în acelaşi timp şi cu mici asperităţi.

Dacă vrem să iasă ceva, dar nu prea mult, atunci ne alegem subiecte mai *puţin senzaţionaliste* şi mai mult *sensibile* la un cititor vulgarizator al informaţiei.

Targetul cel mai recurent este la un astfel de public, la publicul mediu, căruia îi place să îi spui lucruri, pe care le-a mai auzit şi de la alţii.

Spre exemplu să îi vorbeşti despre filmele, politicienii, senzaţiile pe care le ştie şi el, nu despre subiecte la care trebuie să facă un efort şi să caute texte sau despre un fel de spiritualitate, pe care toată lumea crede că *o prizează*.

Spre exemplu, dacă cerem cuiva să ne scrie despre Sfânta Cruce, pentru că e 14 septembrie şi nu îl duce mintea prea mult, se va duce imediat la Vieţile Sfinţilor sau va căuta în neştire în Scriptură, locurile pe care le ştie despre Sfântă Cruce, fără ca informaţia să treacă prin el.

Ba, mai mult. El va împrumută limbajul şi forma în care a găsit informaţia, fără să se sinchisească asupra auditoriului curent, care aşteaptă *glasul lui*.

Cu alte cuvinte, omul de presă nu trebuie să îşi permită gafa de a scrie despre lucruri, pe care nu le ştie *destul de bine*.

Îmi permit o divagație. Doamna X ia un interviu unui preot despre te miri ce. Pe lângă faptul că nici nu știe cum să i se adreseze, îi pune întrebări banale, la care îți vine să caști. Întrebările reflectă nivelul ei, dar ea, sărmana, nu își știe nivelul.

Ție, celui care îi răspunzi, ți-e milă de prostia și de infatuarea ei și o menajezi, te faci că ea este *expertă* în domeniul tău, dar, după ce îți ea interviul, unul prost de tot, cu întrebări proaste (dacă pui *întrebări proaste*, primești *răspunsuri proaste*), tot ea înalță nasul pe sus, și te privește de sus, dupa ce își face treaba cu tine, crezând că a fost *profesionistă*. *Profesionism* înseamnă însă faptul de *a nu te face de cacao*, atunci când te pronunți în domeniul tău de muncă.

Dacă nu știi să răspunzi, spune că *nu știi*, și nu e niciun păcat. *Prostie mare* e să spui că știi și să nu poți să dovedești nimic solvabil.

Divagația însă are de-a face cu subiectul nostru. Trebuie să ne alegem fondul articolului din surse credibile, de la oameni care știu ceea ce spun.

Să căutăm surse, care știm, în mod *dovedit*, că *sunt bune*. Dacă vrem să scriem despre Sfânta Cruce trebuie să știm să combinăm istoria ei cu înțelesurile ei duhovnicești și actualitatea ei în credința noastră cu starea de spirit a celor care o denigrează sau o ignoră.

Însă trebuie să scriem *la nivelul nostru*, fără să încercăm să ne luăm la întrecere cu cineva sau să copiem, în mod expres, pe cineva.

Putem să avem surse principale, ne folosim și de cele secundare, ne folosim și se cele contrare credinței noastre, dar principialitatea articolului trebuie să se regăsească în informația pe care ai luat-o din *surse sigure*.

Trebuie să avem o informaţie bogată, dacă facem un articol cu detalieri, cu destăinuiri, cu date istorice, procentuale etc. şi din tot ceea ce avem trebuie să scoatem câteva pagini de bijuterii, în care să concentrăm toată muncă noastră, din spatele articolului, care nu se vede decât *prea puţin* în articol.

Un articol bazat pe şuşanele, pe bârfe, pe faptul că am auzit eu ceva, cândva sau că el a zis că eu am zis nu are nimic de-a face cu o presă creştină, ortodoxă. Trebuie să ai lucruri clare, fără dubii, părţi dintr-un interviu, fotografii evidente ale problematicii pe care o dezbaţi.

În cazuri părut *controversate*, în care toată presă laică dă cu bâta într-unul, tu trebuie să vezi ce interese au ca să facă asta sau care sunt faptele pentru care un om, în aparentă *inofensiv* până mai ieri, devine *drac bălţat* deodată, pentru că toţi îl prezintă prost.

A te repezi să scrii şi tu prost, pentru că vezi pe 20 de inşi că îl înjură pe unul, înseamnă a uită un lucru esenţial: că un om de presă ortodox nu trebuie să se grăbească să creadă, înainte de a avea evidențe.

Nu trebuie să ţi se *pară că ştii*, ci *trebuie să ştii*. Dacă vrei adevărul trebuie să vorbeşti cu cel urât de către toţi şi apoi să îi audiezi pe cei care îl înjură. În atare situație vom afla lucruri interesante despre caz, mai multe decât am fi vrut să ştim pentru articolul nostru.

Deci ne trebuie *surse credibile*, la care să adăugăm şi ce spun denigratorii, din mult să facem puţin, să scriem concentrat pe foaie şi *cu glasul* pe care ni l-am ales pentru a scrie.

Informaţia nu este totul! Informaţia trebuie prezentată bine, explicit, în aşa fel încât să stârneşti cât mai puţine dubii la adresă ta.

Însă informaţia brută este cea care asigură o bună orientare a ta în perimetrul a ceea ce ai de scris.

Titlul pe care îl alegem şi ce urmează după

Din punctul nostru de vedere a avea *un titlu bun* înseamnă a ştii tot ce trebuie scris. Dacă ştim să gândim titlul înseamnă că ştim să avem o poziţie pe măsură lui. Domnul Cristian Tudor Popescu spunea, într-un interviu al sau, că pentru dumnealui *titlul e totul*.

El ştie titlul mai întâi, trebuie să ştie titlul articolului şi apoi scrie. Scrisul este ceva dintr-un foc, ceva care curge imediat. Dacă ai o idee bună sau foarte bună de subiect şi o prelucrezi ai pierdut toată frumuseţea articolului. Trebuie să o scrii în mod brut şi apoi revezi numai punctuaţia.

Dacă, dintr-un articol scris *dintr-o suflare*, ştergi un cuvânt – nu mai zic de *o propoziţie* – totul e *un fiasco*. *Articolul fluviu* este articolul care nu permite renovări de niciun fel. Şi articolul *fluviu* sau *de stare* este articolul, care exprimă o părere personală adâncă, o stare plenară sau o indignare profundă.

Dacă suntem puşi în faţa unui *articol de observaţie*, a unui articol cu date, cu sondaje, cu interviuri intercalate în el, aici trebuie să fim scrpuloși şi didacticiști. Aici putem să mai facem rectificări pentru că e un articol de compoziţie, de acumulări.

A scrie bine, repet, înseamnă *a vea un titlu bun*, *a ştii ce stare* trebuie să transmitem, *a te include* în locul unde vei fi postat (adică a scrie pentru o nişă anume) și *a avea consistenţă interioară* de la un cap la altul al scrierii.

Articolul de artă, articolul minune este mai întotdeauna o destăinuire pe care o gestionezi bine. Dacă ştii până unde să ajungi sau dacă ai ajuns cu starea până acolo, unde scrisul îţi spune să te opreşti, atunci trebuie să te opreşti.

Cunosc oameni de presă care ştiu să înceapă bine, fulminant, dar care ne lasă cu răsuflarea tăiată la liziera Bucureştiului. Adică nu merg cu noi până la Marea Neagră, ci numai până la lizieră.

Se prea poate ca să fii într-o pasă proastă şi să nu auzi prea bine, în interiorul tău, ceea ce scrii şi atunci să ai o părere proastă despre ce ai scris. Astfel de resentimente faţă de propria-ţi operă nu trebuie să devină propria ta imagine, ca ziarist, ca om de litere.

Dacă crezi că *nu îţi ies cuvintele din tine* sau *că nu atingi lucrurile pe care le simţi*, nu e din cauză că nu eşti în stare să scrii (dacă *ai har* pentru asta), ci pentru că nu te concentrezi sau nu te poţi concentra, pe moment, la ceea ce vrei să scrii.

Poţi să ai idei cu duiumul, dar tu trebuie să alegi una, să o gândeşti separat de altele şi să o scrii. Tu trebuie *să scrii*. Nu

contează cum. O să vezi după. Dacă reprezintă delicateţea sau enervarea proprie-ţi persoane atunci *e adevărul tău*, chiar dacă, la o adicăm, *nu ar plăcea nimănui*.

Dacă vrei *să scrii bine* trebuie să te poziționezi corect faţă de subiectul tău, să te poziționezi interior față de el, în aşa fel încât, conștiința ta să nu te mustre pentru ceea ce ai scris, ci, în urma a ceea ce ai scris, să te simți încurajat ca să continui.

Nu aştept decât lucruri minimale de la un stat postmodern

Un creştin ortodox lucid nu cred că trebuie să aibă pretenția de a cere lucruri mari, *hotărâte*, de la un stat secularizat şi postmodern al secolului al XXI-lea. Statutul creştinului ortodox în faţa unui stat democrat este statutul *cetăţeanului credul*, care trebuie să îşi plătească taxele, să fie liniştit şi să nu dea prea mari bătăi de cap acelora, care îl supraveghează.

El trebuie să ştie că nu e de capul lui, că i se urmăresc faptele, că ele sunt stocate în mai multe locuri, în locuri sigilate şi că devine indezirabil, dacă îşi cere *prea multe drepturi*.

Din punct de vedere practic, creştinul ortodox *se fofilează* prin curtea statului, ca un om care gândeşte lucruri mai înalte decât majoritatea oamenilor, dar *pare* unul dintre ei. El este *un anonim* la nivel intim (dacă nu îşi exprimă credinţa public, răspicat), dar *un repertoriat al sistemului*, sitem pe care îl interesează tot felul de lucruri: naştere, căsătorie, funcţie socială, copiii, moarte.

El trebuie să ştie să profite de starea de acalmie a momentului. Părinţii, care au trecut prin comunism, au văzut libertatea pe care ne-o promovează acum democraţiile lumii, ca pe un moment în care trebuie să acumulăm avuţie duhovnicească.

Fericitul Serafim Rose se exprima undeva: *nu ştim cât va mai dura libertatea noastră. De aceea trebuie să ne pregătim cu citiri serioase, cu o viaţă autentic ortodoxă, pentru eventuale prigoane*.

Cu alte cuvinte, un tip de gândire lucid, care priveşte libertatea ca pe un timp al acumulării, al întăririi interioare.

Statul ne poate da drepturi şi ni le poate garanta, dar ni le poate şi ridica fără replică. Relaţiile noastre cu politica sunt *tangenţiale* nu *exponenţiale*.

Majoritatea creştinilor ortodocşi se simt, în primul rând, robii lui Dumnezeu (e şi normal să fie aşa) şi, în al doilea rând sau în ultimul rând, *cetăţeni ai statului*. Nu mizez pe o defalcare a vieţii noastre, între religios, politic, social, economic...

Nimeni nu trăieşte *pe bucăţi* viaţa, ci ca un întreg, de care se interesează uneori mai mult, într-o parte a lui, iar alteori, se interesează mai mult, de altă parte a acestui *întreg*.

Viitorul religios al României va fi un viitor al toleranţei religioase şi al non-discriminării. Asta nu înseamnă că nu putem avea luări de poziţie corecte, tranşante şi cu bun simţ. Mai ales...cu bun simţ.

Principiul non-discriminării şi clerul ortodox român

Motivul central pentru care clerul ortodox român nu face politică e unul simplu şi e înserat în *Statutul de organizare şi de funcţionare* al *BOR* şi în cutuma duhovnicească a locului. Clerul trebuie să fie *apolitic* pentru că nu trebuie să influenţeze pe nimeni în opţiunile sale politice. Preotul şi ierahul ortodox reprezintă factori de *coeziune* şi nu de *dezmembrare* a corpului eclesial al credincioşilor.

Nu am putea promova o platformă politică, care are interese meschine şi de clan sau aberante la culme, după cum nu am putea promova teorii politice liberale, conservatoare sau revanșarde, naţionalist-extremiste sau imperialiste, care fac rocada de la un scrutin electoral la altul. Credinţa e statutată scriptural şi patristic şi nu suferă de unilateralism politic.

Biserică Ortodoxă Romană are statut de autonomie în perimetriul statutului român în cee ce priveşte manifestarea credinţei, a cultului şi a organizării sale proprii iar statul român garantează numai patrimoniul Bisericii şi finanțează parţial proiectele Bisericii sau salarizează parţial clerul.

Acest pact de non-intruziune în treburile Bisericii ale statutului român e o cutumă pe care o găsim în orice legislaţie a voievodatelor române sau în *obiceiul locului* şi, cu atât mai mult, în cadrul statului român şi al constituţiilor României.

Un studiu amănunţit al statutului BOR ar lămuri pe fiecare, în racordare cu un studiu al *Constituţiei* şi al legilor româneşti în vigoare, asupra legitimităţii statutului apolitic al clerului ortodox.

Orice cleric trebuie să voteze un candidat la preşedenţie, pe deputaţi şi senatori, dar ca persoană privată. Opţiunea sa politică nu e tot una cu încadrarea sa într-un partid politic. *Apolitismul* unui preot se manifestă ca non-subordonare faţă de o platformă politică, care e în dispută ideatică, principială, cu o altă platformă politică.

Nu pot să fiu un preot al Alianţei sau al PRM-ului şi să mă lupt cu PSD-ul sau UDMR-ul sau PIN-ul. Solidarizarea mea cu un partid mă va transformă, în mod automat, într-un slujitor al intereselor omeneşti, nu al celor divine.

Un cleric ortodox nu poate fi un politician, după cum nu poate fi un rasist, un depravat, un antisemit, un delicvent sau un impostor.

Principiul non-discriminării credincioşilor pe care îi păstoreşti te învăţa să nu îi împarţi în psd-işti sau prm-işti, în proşti

sau şcoliţi, în albi sau negrii, atunci când le sfinţeşti casa sau îi spovedeşti.

Decența şi bunul simţ cere apolitismul unui cleric până la urmă, nu numai legile bisericeşti şi statale. Înţelegi de la sine că nu poţi să fii partizanul unor interese sociale mai mult sau mai puţin obscure şi, în același timp, slujitorul lui Dumnezeu.

Preoţii care s-au lansat în politică după 1989 regretă, majoritatea, gestul pe care l-au făcut sau disocierea lor de haina preoţească era ireversibilă.

Însă politica este un mobil legal, prin care se ajunge la puterea executivă şi legislativă şi prin ea se exercită puterea statală. Nimeni nu *demonizează* politica şi nici pe politicieni, dacă nu o fac chiar ei înşişi.

Ne discredităm de unii singuri sau ne câştigăm respectabilitate şi dragoste din partea celorlalţi.

Creştinii ortodocşi se pot angaja în politică şi o fac cu brio mulţi dintre ei şi ei pot ajuta România să aibă un statut legislativ viabil.

Însă nu trebuie să cerem unor legi umane, votate democratic, să fie, în acelaşi timp, complet *echidistante* şi *nepărtinitoare*.

Aptitudini indicate şi contraindicate la omul de presă ortodox

Cred că în primul rând omul de presă ortodox trebuie să fie un creştin ortodox, care şi-a regăsit matricea duhovnicească, care s-a regăsit pe sine, prin pocăinţă, şi se simte un om care stă în faţa lui Dumnezeu şi vrea să vadă, prin Dumnezeu, viaţă sa şi lumea în totalitatea ei.

Prima sa aptitudine trebuie să fie, aşadar, *claritatea gândirii*, faptul de a ştii să îşi exprime regăsirea de sine, cu maximum de interes pentru cititori.

O a două aptitudine este aceea de *a vedea străfundul oamenilor*, de a vedea în dedesubtul lucrurilor şi de a nara, cu atenţie, aceste observaţii duhovniceşti.

Numai o minte clară poate scrie clar şi concis. Claritatea gândirii poate da o scriitură atentă, rezumativa, incitantă.

Un al treilea punct forte al omului de presă ortodox trebuie să fie *naturaleţea* pe care o degajă scriitura sa, tonusul viguros, contemporan cititorului, cu care ştie să ne introducă într-o stare de spirit.

Îţi trebuie artă narativă, stăpânită la perfecţie, ca să ştii să introduci pe cititor într-o stare de spirit, într-o situaţie la care vrei să îl faci părtaş.

Un al patrulea atribut personal ar fi *lipsa de beligeranță cu cititorul*. Nu trebuie să ne luptăm cu cel care ne citeşte, nu trebuie să îl indispunem şi nici să îl socotim *inferior* nouă. Noi trebuie să scriem pentru cititorii noştri, aşa cum vorbim cu noi înşine, cu propria noastră conştiinţă.

Dacă vom discuta subiectul, aici, în forum, voi indica şi alte atuuri ale omului de presă ortodox, din punctul meu de vedere.

În ceea ce priveşte atitudinile *contraindicate* enumăr numai trei, pentru început.

În primul rând, omul de presă ortodox nu trebuie să scrie ca şi când *ar ştii subiectul fără rest*. Trebuie să excludă morga atotştiinţei şi să lase loc, întotdeauna, muncii de cercetare, viitoarelor experienţe.

În al doilea rând atitudinile sale exprimate prin scris să fie *probleme reale*, vitale pentru oameni şi să nu se plaseze în faţa cititorilor cu probleme colaterale.

Cuviinţa în scris, cu alte cuvinte, trebuie să stea împreună cu *actualitatea de adâncime a problemelor discutate*.

Al treilea aspect, care nu trebuie să se regăsească în scriitura sa, este *excesul de diplomaţie* sau, la polul opus, *redundanța*, repetiţia stresantă a unor formule lingvistice, care peripatetizează în undergroundul discuţiilor cotidiene.

Trebuie să folosim foarte puţin *eufemismul* sau *mai deloc* şi să nu încurajăm *expresiile împrumutate*, față de care nu am făcut decât *efortul* de a le pune pe foaie.

În măsură în care suntem una, interior, cu ceea ce scriem, scriitura noastră ne reprezintă, e unică, e personală, chiar dacă poate primi critici cu duiumul.

Alte atribute ale omului de presă ortodox

Esenţial pentru acest om este aceea de a nu răspunde problemelor *puerile* sau *fals sofisticate*, cu aceeaşi monedă cu care i se cere. Cu alte cuvinte, acest om, trebuie să aibă calitatea de a ştii să fie tranşant fără a fi în maleciție, în război cu cei cărora le răspunde.

Ştiind să fii *tranşant* trebuie să ştii să fii şi *delicat*, să nu cobori o anume ştachetă cu cei care te provoacă la un răspuns sau când te exprimi față de o situație de facto.

Omul de presă ortodox trebuie să ştie să *îşi simtă cuvintele*, să ştie să potrivească expresiile pentru cei care îl citesc. Trebuie să ştiu să *mă pun în cuvinte* pentru cei care mă citesc.

Graba şi ostentaţia nu sunt indicate. Nu este indicată nici nerecunoaşterea limitelor proprii.

Dacă eşti întrebat ceva, trebuie să răspunzi. Dar trebuie să răspunzi pe măsură importanţei care ţi se dă și care reiese din întrebarea care ţi-a fost pusă.

Dacă luăm un interviu cuiva, trebuie să ştim să îi punem intervievatului întrebări la care să gândească acum, prin care să îl punem în dificultate, prin care să îl provocăm la gândire, la destăinuiri.

Un jurnalist ortodox trebuie să vină să ia un interviu cu duhul rugăciunii, cu pace în suflet, cu delicateţea cu care se aşteaptă *adevărul de sine*.

Tot la fel trebuie să îşi scrie articolele, cărţile, reportajele. Trebuie să ne aflăm, în acelaşi timp, între delicateţe şi îndrăzneală, între emoţie vie şi frachețe de spirit, între recunoştinţă şi nonșalanța comunicării.

El trebuie să fie prudent şi, în acelaşi timp, deschis interlocutorului, subiectului, diverselor conexiuni instantanee. Trebuie să lupte împotriva clişeelor, a imaginilor deja construite despre o realitate sau o persoană.

Jurnalistul ortodox spre care eu privesc cu atenţie este cel care mă provoacă să fiu *sincer cu mine*, pentru ca să fiu sincer cu subiectele pe care le dezvolt.

Astăzi: un timp în care putem să ne nevoim bine

Consider că astăzi te poţi nevoi bine, foarte bine, pentru că nimeni nu îşi va da seama că tu posteşti, că te rogi în ascuns, pentru că omul contemporan nu mai sesizează, prea bine, subtilităţile.

Putem să ne nevoim *şi mai bine* decât în comunism, pentru că acum avem o teologie extraordinară pe masă, cărţi superbe, unde aflăm fir a păr toate lucrurile credinței noastre.

Îți mai trebuie doar *să fii nebun*, adică *normal* şi să le pui în practică. Acum putem să ne încurajăm şi să ne simţim încurajaţi de tot felul de mărturii dumnezeieşti ale Sfinţilor foarte recenţi sau încă în viaţă.

Sunt puţini sau mulţi Sfinţii? Treaba e că o ducem bine în domeniul ştiinţei şi avem pe cine urma. În timpul comunismului nici nu ştiam unde să ne căutăm reperele credinţei, cărţile de căpătâi ale credinţei noastre. Acum avem prea multe şi ne culcăm pe lauri.

Avem o semi-libertate de manifestare şi de opinie în mass media de azi, cu toată politica de denigrare a Bisericii noastre, nu suntem prigoniţi *în mod legal*, aşa că ne putem fofila subversiv, pe sub caracatiţele atenţiei discriminatorii iar un creştin simplu e mai fără pericol, dacă vrea să crească duhovniceşte.

Suntem priviţi, *mai atent*, noi, preoţii care ştim *ce trebuie*, profesorii universitari, care sunt prea tranşanţi în domenii de dogmă şi Tradiţie, ierarhii zeloşi.

Această floare a Ortodoxiei este vânată şi supravegheată de mii de ochi. Bineînţeles, dacă şi omul de rând, credinciosul mirean începe să se exprime *bine*, *cu impact* la public, ajunge şi el în atenţia acelora, care ne perturbă.

Însă nu putem să spunem că aici sau în mediile democratice străine, dacă vrei *să simţi ortodox* şi *să te manifeşti ortodox*, în unele margini, nu o poţi face.

Acum e un timp prielnic pentru viaţa ortodoxă, da, acum, când mai toţi cred, că credința noastră e *relativizată* şi abia mai are viață şi stă să moară.

Dimpotrivă, credinţa noastră, credinţa mânturii, când e considerată *cea mai slabă*, Dumnezeu ridică oameni, care o întăresc cu putere şi toate pericolele par *jocuri de copii*. Da, credinţa noastră e *credinţa mântuirii* şi e cea mai mare minune de sub soare.

Să începem cu cărţile care nu se aleg, ci trebuie citite

Prima carte cu care trebuie să începem este Scriptura, deşi e cea mai grea alegere posibilă. Şi, dacă am început să citim serios cu o altă carte, atunci trebuie să ne întoarcem la ea şi s-o citim făcându-ne comentarii şi notiţe din ea.

Trebuie s-o citim şi să o răscitim şi să nu credem că am înţeles prea multe din ea. Trebuie să nu avem ambiţia să ştim câte nume conţine, câte paragrafe, câte capitole, ci, mai întâi de toate, trebuie să căutăm să vedem ce ne spune nouă, Dumnezeu, prin Scriptură. Trebuie să vedem *cât spune despre noi acolo* şi *cât ne doare ceea ce ne spune El*.

Deşi am început trei fraze cu *trebuie*, ar mai trebui să scriu alte câteva fraze, cu aerul acesta de *imperativitate*. Mai târziu ne dăm seamă că *trebuie*, *trebuia* să ne fi fost spus în copilărie acest fapt, în adolescență cel târziu, că să ne fi intrat la inimă.

Dacă începem să citim din *Scriptură,* e *musai* (vorba cuiva) să ai *Ceaslov* sau măcar *Carte de rugăciune*. Ca să deschizi cuvintele Scripturii trebuie să începi să înveţi să te rogi canonic, regulat, să ai o puzderie de clipe de rugăciune în viaţă ta. Mersul la Biserică se leagă de citit, cum se leagă de citit urmările cuvintelor sfinte şi ale rugăciunii în fiinţă noastră.

Poate că asta e o formulă pentru cei care au aplecare spre carte, pentru şcoliţii cât de cât.

Neșcoliții prea mult, care nu ştiu să citească, trebuie să meargă pe ideea rugăciunii şi a ascultării față de ceea ce spun cei care citesc. Pentru o bunică venită la credinţă la 60 de ani, ascultarea Scripturii rostită de către cineva din familie este *începutul luminării*.

Cartea aceasta, Scriptura Sfântă, vorbeşte mult şi greu, dacă ai timp să te crezi prost şi neştiutor şi să asculţi ceea ce îţi spune. Dacă mergi pe principiul *eu cunosc*, *înțeleg*, *sunt tare*, rămâi la suprafaţa acestui ocean nemărginit de înțelepciune şi de sfinţenie.

Dacă atunci când citeşti Playboy te umpli de poftă, aici, citind Scriptura, trebuie să te simţi umplut de har când citeşti, de smerenie, de dragoste pentru Dumnezeu şi de ruşine pentru urâţenia din fiinţă ta.

Dacă nu se produc iluminări pe timpul citirii, înţelegeri speciale, înseamnă că suntem încă analfabeţi în domeniul citirii cu inima.

Eu cred însă că *e timp să putem*.

Despre inadecvarea teologiei scolastice. Răspuns la întrebarea: Cine este mai rău: omul sau diavolul?

În teologia academismului pur, unde lipseşte latura duhovnicească a muncii ştiinţifice în teologie sau e negată pur şi simplu, apar, adesea, întrebări ca cea de faţă. Întrebările lor vizează, cel mai adesea, stările contradictorii, aporiile, lucrurile pe care Revelaţia dumnezeiască nu le conţine.

Cu alte cuvinte: *care este mai rău dintre cei doi, dintre om şi demon?* Afirmația de faţă e o constatare. Despre raţionamentul care stă în spatele ei, enunțiatorul nu ne vorbește. Însă el aduce în faţa noastră ideea că *omul* şi *diavolul* (aceştia sunt *membrele ecuaţiei*) sunt *răi*.

Nu ştim ce înseamnă *rău* pentru autorul întrebării. Nu ştim nici ce înseamnă *bine*. Ştim numai că oamenii sunt clasaţi de către colegul nostru ca nişte *tirani* mai abitir decât *demonii*.

Însă oamenii sunt vizibili, din punct de vedere fizic, demonii sunt văzuţi doar de oamenii duhovniceşti sau de cei foarte păcătoşi, iar răutatea e o stare interioară, care trebuie vizionată cu atenţie, văzută bine, ca să ştii *care îi este motivul*.

Avem un subiect obscur de teologie, cu alte cuvinte, care conţine 80% o elucidare filosofică. De ce omul să fie *mai rău* decât *demonii*?

Autorul întrebării ar putea să înşire tot felul de răutăţi pe care le fac oamenii şi asta pe bună dreptate. Pentru că fac lucruri rele, constată autorul nostru, atunci *oamenii sunt răi*.

Până aici avem *o parte morală* a discuţiei. Însă ştim *cât de mult rău* pot face demonii sau *fac*? Acest răspuns intră într-o discuţie despre războiul nevăzut al oamenilor duhovniceşti şi iese din sfera gândurilor autorului nostru.

Cel care ne-a întrebat presupune că *dracii* sunt *băieţi mici* pe lângă *ce pot face oamenii*. Dar nu ştim cine pe cine inspiră. În teologia și viața ortodoxă noi mărturisim adevărul că suntem momiţi de către demoni cu tot felul de rele.

Dacă le acceptăm, le facem. A presupune că *alegerea să facem răul* e mai mare decât puterea pe care o au demonii să facă rău, e o conjectura ce nu are de-a face cu realitatea.

Demonii, potrivit teologiei ortodoxe, pot face rele devastatoare, mai puternice decât un război chimic sau atomic, însă puterea lui Dumnezeu nu îi lasă ca să se manifeste ca atare.

Şi iată, că între cele două membre ale ecuaţiei, intervine un al treilea, *Dumnezeu*, Care nu a fost luat în calcul de întrebătorul nostru.

Ce face Dumnezeu în faţă răutăţii omului şi a demonului? Se manifestă cu o iubire nemărginita. El nu lasă nici pe om, ca să facă tot răul pe care l-ar putea face dar nici pe demon, ca să îşi facă de cap cum vrea.

Răul ţine de alegerea persoanei, spune teologia ortodoxă şi acesta e adevărul. Faci rău pentru că eşti nefericit, neîmpăcat, neîmplinit. Nu faci rău *de plăcere*, pentru că *te simţi bine* şi vrei să mai faci şi tu *câte un rău*.

Omul care păcătuieşte şi dracul, care îl pizmuie pe om, liniştea lui şi îl îndeamnă la rău sunt neîmpliniţi. Dacă s-ar simţi bine, dacă ar fi plini de har nu le-ar mai trece prin cap să se zbenguie cum vor.

Răspunsul nostru (deşi discuţia e la început pe această temă) e acela, că această problemă este nerelevantă şi nici nu se pune în cazul omului, care este împlinit, plin de pace şi de dragoste. Întrebările *despre rău* vin când eşti *contaminat de rău* şi răspunsurile la *problema răului* nu se fac excluzându-L pe Dumnezeu din ecuație.

Dacă Dumnezeu este o parte comună a discuţiei despre rău, atunci înţelegem că Dumnezeu nu ia răul ca pe *o realitate bună*, ca pe ceva care *are trăinicie*, ci ca pe o privare de libertate şi de bine, la care demonii şi oamenii au ajuns prin exercitarea unei libertăţi pervertite.

Lui pseudonim axxa. Un răspuns simplu dat unui forumist într-un forum ortodox

Dv. daţi dovadă de o mare *transparenţă*, mai ales, pentru că... *nu vă ştiu numele*. Se vede că aţi făcut o *pasiune* pentru cuvintele mele şi sunteţi o persoană *smerită*, *modestă*, *atentă* la detalii. Formatul electronic al forumului are însă *un defect*, pe care trebuie ca să îl sesizaţi cu mare acuitate.

Puteţi fi verificat / -ă şi recunoscut /-ă după postarile anterioare şi cuantificat după gradul de *modestie* sau de *generozitate* de care faceţi dovadă.

Dintr-o privire rapidă asupra celor 400 de poştări ale dv. am ajuns să înţeleg că aveţi apetenţă pentru mediul monahal, că aţi ajuns la Mănăstirea Sihăstria, că respectaţi faptele domnului Becali, apreciaţi una sau detestaţi alta, folosiţi emoticoane pentru a vă sublinia atitudinile sau lipsa de atitudine, colaţionaţi postările anterioare, puneţi întrebări, revendicaţi calificative, nu scrieţi prea mult niciodată şi vă fofilați, adică intraţi într-o *umbră*, care vă face bine.

Bineînţeles că nu vă condamn pentru ceea ce faceţi, dacă asta *vă umple viaţa cu sens*. Trebuie să vă răspund la întrebări...sau să vă re-recitez şi eu?

Cred că mai bine ar fi să vă spun o mică poveste, *fără niciun tâlc*.

Pseudonim axxa, în fiecare zi, un preot, care îmi poartă numele, se trezeşte cu gândul să fie cât mai propriu lui Dumnezeu şi cât mai simplu şi înţelegător cu oamenii, pe care îi are în preajmă.

Trăieşte simplu, e, deopotrivă, tradiţionalist şi postmodern, cuplat la slovele Părinţilor şi cu ochii atenţi la toate tarele lumii seculare, care ascultă, deopotrivă, hip hop şi muzică bizantină foarte baritonală, care are de-a face cu tot felul de oameni, întreţine corespondenţe din cele mai nonconformiste etc., dar care simte, că nu poate să facă nimic din toate astea, dacă harul lui Dumnezeu nu l-ar întări.

Unul căruia i-ar lipsi cu totul modestia, s-ar erija în faţa *pseudonimului tău*, ca un om care a întrecut serafimii din cer. Preotul de care îţi spun, nu face asta. Însă nici nu se dezice de ceea ce este şi, mai ales, de munca sa, care l-a adus pe acest om, ca să fie omul de astăzi.

Nici nu se încrede cu ceea ce este şi nici nu îi place să se dea mare la apă mică, adică în faţa unor oameni, care nu sunt pe măsura lui.

Cred că *a fi modest* înseamnă *a ştii cu cine să te aduni* şi *unde să te plasezi*. Nici mai sus şi nici mai jos.

Dacă *pseudonim axxa* vrea să îi spun că *sunt mai prost decât el*, îi dau dreptate. *Sunt mai prost decât tine*, pseudonim axxa! Dacă pseudonim axxa vrea să îi spun că *nu sunt modest*, că *nu sunt smerit*, că *am nu ştiu ce* şi *nu știum cum*, sunt de acord: *sunt cum vrea clientul din faţa mea*.

Însă *satisfacţia gratuită* nu ţine de foame. E ca şi cum te-ai sătura din mirosul de shaorma şi ai crede că faci parte din Rai, stând în casă, în fotoliul tău.

În faţă dv., *pseudonim axxa*, în această seară şi numai în această seară, în ediţie specială, garantat 100% sunt *prost de dau în gropi* şi *mândru foarte*.

Va umplut și stăpânit cumva fericirea? Sunteţi entuziast *pseudonim axxa*, dacă eu, individul cu nick name-ul *Pr. Dorin*, care v-am tulburat, şi-a recunoscut *mârlănia* de a se fi considerat *mare* şi *tare în parcare*, în faţă dv.?

Dacă *da*, poftă-bună la masă, că va meritaţi bucuria! Probabil (aşa mi-ar plăcea să cred), veţi reveni cu o inimă mai bună faţă de *micimea mea* şi îmi veţi face bucuria de a fi sincer până la capăt şi să îmi daţi, prin aceasta, durerea de pe frunte la o parte. Se poate să aveţi *inteligenţa* unui răspuns frumos, armonios, pentru un preot, care *v-a vexat* bunul simţ?

Eu cred că veţi fi *un om bun* cu mine şi îmi veţi mai scrie, *pseudonim axxa*!

Ps: sper că nu faceţi parte din axă *Bucureşti-Londra-Washington*, ci din axa *România-Împărăţia Cerurilor*. Pe această cale, a doua, se intră cu eleganţă faţă de preoţii lui Dumnezeu, oricât de *încrezuţi* sunt ei la un moment dat.

Răspundem la mesajul domnului Altrix

Domnul Altrix se întoarce (i-am acceptat gluma nesărată) şi ne aduce în atenţie o mostră veritabilă de chici din Bărăganul nostru. Exemplul său e unul real şi, mai ales, de o penibilitate crasă, pentru acea localitate unde se află monumentul. Pentru primarul locului şi pentru mulţi dintre săteni (probabil) monumetul arată *mai bine* decât *înainte*.

Neisprăvitul de primar, căruia îi plac mult culorile ţipătoare, într-o alandala penibilă, ne oferă o trăsnaie de pictură în toată regula. Problemă e că el nu sesizează *disonanţa vizuală* dar şi *nesuferită* pentru un suflet cu simţ duhovnicesc, de a vedea o asemenea *poveste în culori*.

Excrescenţa de prost gust, de unde pleacă chiciul, de aici vine: din incultură şi răvăşire interioară, din imbecilizare prin surogate ieftine de imagine. Oamenii cărora nu le plac *deștepţii* nu le plac nici *creaţiile frumoase*.

O imagine simplă din natură are întotdeauna farmec, pentru că flori, copaci, păsări etc., stau bine una cu alta, chiar dacă păr *la întâmplare*. Însă când vine un om fără prea mult simţ estetic, din cauza bontirii simţirii lui duhovniceşti, face o amalgamare de imagini şi de obiecte în casă şi în curtea lui, de te iei cu mâinile de păr.

Chiciul este de neînlăturat din orice societate, atâta timp cât există oameni, care nu progresează duhovniceşte, intelectual, care nu sporesc în iubirea de frumos, care nu cresc în sfinţenie, într-o singură formulă. El există, noi facem act de prezenţa lui şi luptăm împotrivă lui, în primul rând, în inima noastră. Dacă nu vrei să vezi lucruri urâte şi aiurea la tine în casă, începi să arunci lucrurile, care sunt desuete.

Oamenii nou-convertiţi, când vin la credinţă, după un anumit timp, simt că nu le mai plac hainele, camera, aspectul ei şi încep să îşi facă simple şi hainele şi casa unde stau.

Prima reacţie împotrivă chiciului, pe care o luăm în noi înşine, este *simplificarea modului de viaţă*, a lucrurilor pe care le avem şi a lucrurilor spre care tindem.

Cei care doresc să aibă cât mai multe în casă, chiar dacă nu le prea folosesc la nimic, dovedesc că nu ştiu *unde să se oprească* cu dorinţele pe care le au.

Chiciul produce sufocare interioară. El se naşte din dorinţe în exces şi, mai ales, din dorinţe care nu îşi pun problema valorii lor, a volorii utile şi duhovniceşti a obiectelor cu care ne înconjurăm.

Chiciul e nociv pentru că îţi displace profund. E ca praful pe televizor, ca gândacii în baie şi ca petele de cerneală pe haine.

Când îţi dai seama că nu mai poţi purta la 30-40 de ani haine roşii, galbene sau verzi, sau tricolor pe tine, ca bărbat sau femeie (dacă eşti un om duhovnicesc), că nu mai poţi să dai din mâini pe stradă ca la cinci ani, că nu te poţi săruta în piaţă ca toţi să se uite la tine (împărțindu-ţi astfel intimitatea cu toţi), că nu mai îţi permiţi, ca ortodx, să nu fii citit şi tu de vreo 5-6 ori Sfântă Scriptură până la o vârstă anume, Vieţile Sfinţilor, să ştii şi tu cine este Eminescu, Bălcescu, Iorga etc., atunci începi să simţi că *trebuie să scapi de aceste metehne*.

Pentru mine prostia e un păcat pe care trebuie să îl spovedim sub epitrahil. *A fi păcătuit de prostie*, înseamnă să mă fi îndemnat Duhul Sfânt să citesc şi eu să mă fac că nu am timp, mai ales când te duce capul şi poţi să o faci. Tot la fel, dacă m-a îndemnat să mă rog, să ajut, să fiu bun, etc. şi eu să m-am făcut că sunt lemn-tănase.

Aceste lucruri chicioase din capul nostru, din noi, din jurul nostru, la un moment dat (dacă suntem sinceri cu noi) ne vor enerva rău de tot şi vom promite lui Dumnezeu, că de acum încolo vom încerca să fim frumoşi, corecţi, să ne îmbrăcăm cu bun simţ, să fim iertători, să fim gentili, să punem mână pe studiu şi pe rugăciune la greu, ca să ne bucurăm de *reuşite interioare*.

Cam aşa contraatac eu chiciul şi aşa sfătuiesc pe cei din jurul meu. Îi sfătuiesc şi mă sfătuiesc să nu suport mitocănia, prostia, fariseismul, neobrăzarea, discreditarea Sfinţilor, a adevărului, parvenirea, indulgenţa de şine, mârlănia duhovnicească, invidia pe alţii, dacă sunt mai buni decât noi, fuga după averi, care nu au niciun sens sau după diplome de dragul diplomelor.

Sunt, pledez pentru *un academism duhovnicesc*, pentru *o sfinţenie plină de înţelegere duhovnicească*, de contemplaţie, de frumuseţe, la care sunt chemaţi toţi creştinii.

Am văzut astăzi şi ieri pe forum, cum oamenii cereau de la noi, preoţii, înţelegere şi iubire, dar ne dădeau prea puţină.

Doresc adesea, creştinii noştri, o iubire din destul fără ca să ne fie, la rândul lor, fideli şi fără să ne acopere neputinţele şi, cel mai grav, în care ei să primească, dar să nu dea nimic.

Nu respect pe creştinii neştiutori, nici pe cei care au fumuri mari despre ei şi nici pe cei care nu pun osul la treabă. Iubesc pe oamenii, care toată ziua fac ceva, ca să fie şi mai înţelepţi, nu pe cei care fac ceva, ca să îţi scoată ochii cu trei lulele și trei surcele.

Prefer sfârşitul acestei postări pentru nişte precizări pentru aceia, care văd o despărţire între *teologie* şi *trăirea duhovnicească* şi care cred că prostia şi neştiinţa sunt virtuţi şi se mândresc cu ele:

1.Toţi patriarhii ortodocşi actuali, ierarhii noştrii, preoţii şi călugării noştri, mulţi dintre monahii şi creştinii noştri sunt monumente de cunoaştere, de sfinţenie şi de viaţă duhovnicească.

2.Toate traducerile în limbă română ale Scripturii, toate cărţile de cult ale noastre, toate traducerile patristice pe care dv. le citiţi sunt făcute de comisii de teologi şi de erudiţi ortodocşi, care nu suportă ideea împărţirii între *teologie* şi *trăirea duhovnicească*.

3. Nu există preot (cu rare excepţii) în România, care să fie hirotonit fără să aibă o anume cultură teologică, culturală, politică, literară, economică etc. şi cei care învăţa pe mireni şi pe monahi sunt oameni, care au discernământ, cucernicie, chibzuinţă, sfinţenie.

A mărturisi că nu cunoşti mai nimic din credinţa ta, că eşti plop în materie de credinţa este cea mai mare ruşine posibilă pentru mine. A te declara prost, neşcolit, tâmpit, când ai acces la internet, când poţi să cumperi ce carte vrei, când poţi să auzi predici şi sfaturi şi Părinţi cu duiumul înseamnă să fii de-a dreptul penibil, adică *în toate culorile*, ca monumentul văzut de către colegul nostru în mijlocul Bărăganului.

Deci, dacă sunteţi inteligenţi, fraţii mei, şi vreţi să va mântuiţi, dacă vreţi să fiţi frumoşi, atunci aruncaţi chiciul, penibilul, prostia şi toate patimile care vin de aici şi apoi va dau dreptul să fiţi aroganţi, dacă mai vreţi să fiţi *aroganţi*.

Spor la înţelegere şi nu fiţi uşori ca pana de gâscă!

Un răspuns colectiv, dacă îmi este îngăduit

Ţin să felicit, în mod special, pe domnul / doamna *Iulicon*, căruia / căreia îi dau dreptate într-un totul, în ceea ce a scris.

Iulicon a scris la subiect, a făcut afirmaţii foarte acurate, fondate, în mod decent şi şi-a exprimat două opinii, sub forma a două întrebări faţă de mine, cu care aş putea fi de acord în cazul său. Toată stimă mea domnule / doamnă Iulicon. Va puteţi păstra *anonimatul*, dacă veţi scrie tot la fel de documentat şi pe viitor.

Pentru *doamnele Axxa*, *Daniela-Iulia*, *Hrisanti* şi fostul *Altrix*, actualul domn *Florin Ghiurcă*, mă exprim în cele ce urmează.

Doamnă *Axxa* (adică *o ea* şi nu *un el*), cum o daţi cu mine, cădeţi tot bine. Folosirea pronumelui *noi* este *o deformare pastorală*, dublată de una *academică*, de care *îmi cer scuze*.

În Biserica noastră, orice act pe care îl semnează un preot, nu se începe cu *eu, preotul Dorin*, ci cu *noi, preotul Dorin*.

Într-o scriere academică (vă doresc şi dv. studii postuniveritare și postdoctorale), se foloseşte formula *noi*, *pronumele de majestate* (aşa este numit), pentru a se exprima o opinie personală. Dacă vreau să scriu ceva, spun: *după parerea noastră, Sfântul Fotie cel Mare a spus asta*...

Însă, deşi spun *noi*, mă refer la *propria mea opinie*. Dumneavoastră puteţi fii cu mine tot la fel de arţăgoasă, ba chiar mai tare, dar astea sunt comportamente, care se regăsesc mai degrabă la *un el* decât la *o ea*. Dv. faceţi cum va tăie capul.

Doamna *Daniela-Iulia* este *o economistă*, care *vede cu duhul* (un lucru foarte bun) şi care vede în mine *aceeaşi harismă*. Dumneaei îi transmit mesajul curat, foarte evident, că sunt cât se poate de real, am trup şi suflet, dar nu sunt *văzător cu duhul*. Sau poate că nu mi-am dat seama, că am astfel de abilităţi foarte duhovniceşti. Însă, cu toate acestea, dumneaei îi este cam greu să mă urmărească.

Eu am scris după cum vorbesc de obicei şi după cum sunt de fapt şi nu mi-am clonat *o poză* pentru dv. în aceste zile. Dacă dv. vă simţiţi inferioară, smerită, frumoasă, cu bani, deşteaptă, o bună profesionistă e treabă dv. Şi dacă aveţi atuuturi nenumărate înseamnă că e *un bine* pentru această ţară, că va conţine.

Din cunoştinţele mele reduse în domeniu, ştiu că este o diferenţă majoră între *o economistă* (nume păstrat din fostul regim) şi *un promotor*, un om care se ocupă de marketing.

Cum *market* înseamnă *piaţă de desfacere* şi economistul în sine se ocupă de calcularea profitului, a intrărilor şi a ieşirilor din fabrică, a deconturilor etc. iar cel care se ocupă cu vânzarea de mărfuri, face diferite prospecte de piaţă, expozeuri pentru clienţi şi împarte date colaterale, pentru ca produsele să fie vândute, de aceea e o mare diferenţă între *economist* şi *publicitar*.

Orice aţi fi dv. din punct de vedere profesional, mi-aţi aruncat o bună minge la fileu, la care am să vă răspund la *poza de grup*, din final.

Vă mulţumesc pentru aprecierile dv. şi nu am intenţia să *mă vând* în niciun fel la dv. sau altora. Intrarea pe *www.clopotul.ro*[4] a însemnat, pentru increduli, că nick name-ul meu este real, că *aşa mă cheamă*. Nu am în niciun fel intenţia să vă fac *fanii mei*, *acoliţii mei*, *oamenii mei din tribună*.

Cu doamna *Hrisanti*, căreia tocmai îi citisem experienţele frumoase, cu cei trei fii ai dânsei şi cu viaţa frumoasă din Franţa, mă pregăteam să fiu *mult mai generos* decât sunt sau par. Însă acum, dv., vă spun pe şleau, că nu sunt *nici smerit* şi *nici nu iubesc prea mult*[5]. Dacă vom mai comunica am să va cunosc mult mai bine şi am să scriu, fiecăruia, în mod personalizat.

Adică nu mai mult decât poate să ducă fiecare.

Eu am vrut, poate, să vă respect *mai mult decât trebuia* şi dv. aţi crezut că *nu ar fi cazul*. Fie!

O să vă scriu mai fără multe brizbrizuri, aşa cum ar vorbi două femei casnice, când se întâlnesc la o ceaşcă de cafea, la una dintre ele.

Deci încep să îţi vorbesc, ca între două amice, care se cunosc de mult, pentru ca să fiu, în ton, cu ceea ce mi-ai scris, aici, pe forum.

Hrisanti dragă, mă bucur că părintele Savatie ţi-a scris. Eu nu sunt părintele Savatie şi nici el, eu. Dacă părintele Eftimie este un om smerit şi tu îl plăci, atunci eu vă plac pe amândoi. Şi, dacă ceva nu îţi place la mine, ai tot dreptul, că nici mie nu îmi plac multe lucruri la mine.

Ce mai faci? Ce ai mâncat astăzi? Ţi-ai făcut rugăciunile? Ţi-ai dus copii la şcoală?

Cât mă bucur că vorbim iarăşi, Hrisanti, draga mea!

---

[4] Ziar la care am fost colaborator și care s-a desființat între timp. Discuția aceasta și altele cuprinse în acest volum se petreceau pe forumul *Schitului Darvari* din București, care și acesta s-a desființat între timp.

[5] Discuțiile de pe forumul Darvari erau foarte penibile pentru mine, tocmai din cuza excesului de pietism, care se manifesta aici. Tocmai de aceea discutam cu ei calându-mă pe modul lor extremist de a vedea lucrurile, așa explicându-se răspunsurile mele ironice la atacurile lor fără bun simț.

Ca să nu fiu şi *mai patetic* decât am fost, închei aici, doamnă Hrisanti, discuţia cu dv. şi va urez să fiţi *aşa cum sunteţi*.

Domnului Florin Ghiurcă, fost *Altrix*, cu care am vorbit în particular şi căruia i-am vizitat saitul (poftim, îi fac şi dumnealui reclamă: *http://florin-giurca.uv.ro/*), îi mulţumesc pentru că a luat apărarea, unui *biet preot*, căzut între gurile a trei femei *atente* la comportamentul meu forumistic.

Îmi cer scuze celor care intră pe acest topic şi nu găseşte decât puţine lucruri despre *chici*, ci cu totul *altceva*. S-a întâmplat să fie nevoie, ca să dau răspunsuri, pe care nu mi le-aş fi dorit şi nici nu le-am căutat.

Poză de grup, pentru cele trei doamne şi *toate trei*: *Axxa*, *Daniela-Iulia* şi *Hrisanti*.

La Fericitul Ilie Cleopa se duceau tot felul de oameni ca să se folosească de cuvintele și experiența Prea Cuvioșiei sale, după cum știți. Printre ei erau şi mulţi ageamii, care nu înțelegeau ei prea multe din cum e să vină dracul la tine şi tu să îl goneşti cu rugăciunea, despre cum e să fii lovit, fără milă, în puşcarie sau despre cele nu ştiu câte feluri de rugăciune, până la vederea dumnezeiască necontenită.

Şi aşa se făcea, că el observa cum încep oamenii să caşte, când îl ascultau şi, fiindu-i milă de ei, mai zicea câte o snoavă, câte *un banc duhovnicesc*, câte o glumiţă, ca să mai destindă atmosfera şi să nu li se ardă creierii.

Cei cărora nu le plăceau glumele Fericitului Ilie, socoteau că un asemenea comportament *nu e adecvat* pentru *un Părinte renumit* ca el. Cei care căscau în timp ce îl auzeau, se bucurau că mai zice şi el câte *o snoavă meseriaşă* şi pe aia o ţineau minte.

Dacă îi întrebai despre ce a spus Sfântul Ioan Scărarul în *Scara*, cap. 5, p. 95 sau despre tot felul de nume de cărţi şi de Dogmatici, câte enumerase Părintele Cleopa tăceau muc şi sfârc, pentru că uitaseră tot.

Cei cărora le plăceau *şi glumele*, cât şi *bunele cuvinte* şi *înaltele cuvinte teologice*, pe care le auzeau de la marele Sfânt al Sihăstriei, se bucurau şi plecau folosiţi, nefiind cârcotaşi şi nici prost crescuţi, că să îl vorbească pe la spate.

Aşa că, alegeţi şi dv. morala, pentru că sunteţi oameni *smeriţi*, *capabili*, de *nădejde*, aveţi duhovnici care vă învăţa la bine, aveţi cărţi duhovniceşti multe, mari, frumoase, scumpe, dar nu ştiţi să vorbiţi frumos, cu un preot care vă vorbeşte frumos. Da, cred că asta este ironia sorţii noastre: să dăm, de cele mai multe ori, orzul pe gâște!

Sfinţii Părinţi au nevoie de comentarii actualizate

Domnule L. T. (după ce am elucidat problema numelui, cu ajutorul dv.), vă mulţumim pentru participarea dv. la discuţie şi vă răspundem, în cunoştinţă de cauza, la întrebarea dv.

Sfinţii Părinţi nu sunt traduşi şi nici analizaţi pentru ca să *tragem* cumva de învăţăturile lor şi să le *înmulţim*, ci pentru ca să îi facem percutanţi pentru lumea noastră de astăzi.

E adevărat, depinde *cine* vorbeşte despre ei şi *cum*. Însă, în opinia noastră, toţi Sfinţii Părinţi, cărţile de cult, Sfântă Scriptură, au nevoie de comentarii duhovniceşti actualizate, pentru omul de astăzi.

Într-un folder, pe care l-am deschis pe forumul nostru[6], vom analiza unele texte scripturale şi patristice, în care vom arăta *nevoia de înţelegere* a acelor texte, o înţelegere actualizată (mă refer la *limbaj*, nu la *credinţă*), pentru ca omul credincios de astăzi să perceapă, mult mai direct, ceea ce a vrut să se spună acolo. E nevoie de teologi sfinţi, de părinţi care să comenteze cu sfinţenie textele sfinte.

E nevoie şi de simplii cercetători ai textelor Scripturii sau ai Părinţilor, pentru că aflăm multe date despre istoria lor, despre limbajul în care au fost scrise, despre modul cum pun ei problema în exegeză.

Dacă vi se pare că e uşor să înţelegeţi un text, o carte, faceţi un simplu *exerciţiu de sinceritate*: întrebaţi-vă vizavi de orice cuvânt şi adevăr de acolo, dacă îl înţelegeţi. Veţi observa, sper, că *simpla citire* a unui text scriptural nu înseamnă şi *înţelegerea* lui duhovnicească sau măcar *literală*.

Ca unul care mă ocup de cuvintele Părinţilor şi ale Scripturilor şi încerc, cu multă smerenie şi neştiinţă în acelaşi timp, să mă pun în faţă faptului ca acele texte să-mi vorbească, vă mărturisesc cel mai sincer posibil, că mă simt un neştiutor de primă clasă în faţa fiecărui text al Scripturii sau al Părinţilor, chiar dacă ştiu mai multe comentarii la acelaşi text, pot să văd cum era şi este într-o ediţie critică sau ştiu cum arată verbele şi substantivele, care fac parte din enunţ.

Ataraxia dv. faţă de teologi, dezgustul acesta indiferent faţă de cei care *par să bată apa în piuă* este fals, dacă dv. nu aţi scris

---

[6] Adică pe forumul ziarului *Clopotul*, unde era co-producător al său.

măcar 3 cărţi, despre trei lucruri, care v-au pasionat din teologie sau nu v-aţi specializat într-o mică porţiune a teologiei[7].

Acest dezgust vine, de obicei, se naşte de obicei în inima acelora, care cred că Scriptura şi Parinții nu au nevoie de comentarii şi ei trebuie citiţi cum vrea fiecare şi apoi să treci la fapte.

Importanța teologiei duhovniceşti, a teologiei făcută cu sfinţenie personală dar şi cu multă erudiţie e gustată numai, dacă doriţi să cunoaşteţi, cu adevărat, ceea ce v-a transmis Biserica.

Dacă simţiţi *dezgust* pentru un număr de 100 de teologi pe care i-aţi citit (sper ca dv. să fii citit *şi mai mulţi* sau, poate, nu aţi citit serios nici unul), atunci faceţi chiar dv. o prezentare a lor, dați-ne numele celor care nu vă plac, aici, pe forum, spuneţi ce *e putred* la ei şi dovediţi că *bat câmpii*.

[7] Răspunsul nostru de aici este dat unui fost coleg de facultate, acum preot, care nu avea și nici nu cred că are prea multă tragere de inimă pentru carte. Însă am făcut abstracție de acest lucru, vizând un public *mult mai larg*, decât inapetența sa pentru studiu.

Mulţumesc domnule Florin, fost Altrix!

Vă cred, domnule Florin, şi sunt de acord cu tot ceea ce aţi spus. E păcat să nu avem dreptul să fim noi înşine, mai ales când sunt atâtea lucruri frumoase de împărtăşit, în mod repede, facil, între noi. Eu am mizat pe simţul demnităţii şi al inteligenţei dv. şi, iată!, că nu am mizat degeaba.

Aici trebuie să ne întrecem în *a ne face bine* unii altora. Dacă suntem între creştini ortodocşi şi ştim să aruncăm mantia peste căderile oamenilor, atunci părerile noastre vizavi de orice fapt, trebuie să fie judecate atent, ameliorate, dacă se crede de cuviinţă şi să ne bucurăm de faptul, că ele, ideile, vin gratuit, fără să ne deplasăm prea mult.

Dacă suntem responsabili faţă de ceea ce citim la confraţii noştri, nu avem decât de câştigat. Consider că moderatorii unui forum trebuie să se bucure, când cineva vine şi se oferă, îşi oferă inima, spre a-şi exprima bucuria de a comunică, de a împărtăşi.

În loc să mă odihnesc după munca de cercetare teologică pe care am făcut-o astăzi, am ales să scriu, să comunic. Ca preot, aveam destule lucruri pe care să le fac, dar eu *am vrut să comunic*. Dacă am scris aici pe forum consider, că am cinstit această comunitate, că am respectat-o şi că aştept din partea membrilor comunităţii, un minim respect.

Adică am scăpat şi mai mult de urât, de non-comunicare, de individualism, pentru a mă dedică unei idei mai mari: ideii de *comunitate ortodoxă dispersată*, cum este această comunitate online.

Dacă cineva intră aici şi e rocker, hip-hoper, satanist sau mai ştiu eu ce, şi vede că noi ştim să comunicăm, că noi comunicăm în mod real, înseamnă că găseşte oameni cu scaunul la cap.

Când citesc un blog serios sau o pagină de web serioasă, mă bucur întotdeauna pentru cel care s-a dăruit mie şi mă rog pentru ei, pentru autorii acelor pagini. Noi trebuie să ne rugăm pentru comunitatea noastră online, dacă vrem să ne simţim bine să comunicăm.

Dacă nu vrem să comunicăm, atunci să ne închidem în casă, şi să stăm singuri cuc, uitându-ne pe pereţi. Dar, dacă vrem să comunicăm, atunci să ne lăsăm inimă să curgă, pentru că vom avea de câştigat.

Eu m-am înscris ieri în forum, şi în două zile, cel puţin 5 persoane mi-au dovedit, cu mesaje private şi prin postările lor, că am de-a face cu o grupare formată din oameni cu bun-simţ, cu jovialitate şi caracter.

Dacă dv. vă comportaţi *torţionar* sau *indiferent* faţă de cei cu care comunicaţi, nu faceţi decât să vă dezonoraţi, să fiţi plictisitori şi oamenii pleacă de pe forum, mai înainte de a afla mare lucru de la ei.

Va mulţumesc încă odată, domnule Florin, pentru exerciţiul de sinceritate de care aţi dat dovadă, cât şi tuturor acelora, care vor să comunice onest cu nevrednicia mea.

Pentru alte poziţii ale mele online, căutaţi comunitatea *www.clopotul.ro*, unde putem continua discuţia, tot la fel de cordial, didactic şi deschis ca şi până acum.

Despre generaţia contra

Ca să continuăm cu *dizgrațiozitatea urâtului*, pot spune că a avea o poreclă de forum deocheată, tip xp89, damses 56, pac 13, vacpixbb etc. sau cum au mulţi dintre colegii de forum, înseamnă a nu avea *aer ortodox* în plămâni.

Ori vă e ruşine cu cine sunteţi ori consideraţi că numele nu vă reprezintă sau, cel mai grav, nu va acceptaţi identitatea sexuală.

Pseudonimul e un fel de *schimbare se sex continuă*, pentru că, intrând pe forum ca *mix 13*, astăzi poţi fi *femeie*, mâine *bărbat* și poimâine *transsexual*.

Pseudonimul, cu alte cuvinte, este *un chici*.

Un chici este şi să preiei ideile *altora* şi să le postezi ca *ale tale*.

E un chici să foloseşti emoticoane în cadrul unei grafii ordonate şi să pui trei puncte, linii, semne, acolade în neştire, ca în picturile rupestre, când ar fi trebuit să știi să scrii, în mod cursiv, în limba română.

E un chici să te autoiluzionezi că eşti *privit bine* de către toţi.

E un chici să nu ştii să accepţi reproşurile, ca preşedintele Băsescu aseară, care a plecat de la o discuţie serioasă, pe motiv că nu i s-au pus întrebările pe care le aştepta.

E un chici să rămâi necultivat, dacă nu ai prea multă cultură, numai pentru ca alţii să nu râdă de tine, că vrei să îi întreci.

E un chici să te crezi *smerit*.

E chici să te crezi *sincer*, când toţi sunt *anonimi de sinceri*.

E un chici să nu fii atent la tine şi să crezi că *alţii greşesc*.

Nu fac parte din *generaţia contra*, căreia nu îi plac oamenii care trebuie admiraţi şi nici nu dau cu bâtă în noroi, pentru că *eu am dreptate* iar ceilalţi *sunt fraieri*.

Ca preot am învăţat că fiecare are experienţe unice de viaţă şi că fiecare trebuie ascultat şi apreciat pentru ceea ce face. Dar să crezi, că trebuie să cârcotești pentru ca să fii băgat în seamă sau să fii penibil, asta, fraţii mei, e ceva de prost gust.

Se observă la dv. o animozitate infantilă faţă de lucrurile scrise cu logică, cu discernământ.

Vă invit la scrieri coerente, nu la tertipuri de duzină. Sunteţi pe un forum ortodox, nu mă îndoiesc că mulți sunteţi bucureşteni, ca şi mine, dar aveţi manifestări dezlânate de provinciali, nu numai în ceea ce priveşte scrisul dv. dar şi în ceea ce priveşte credinţa dv.

E chici orice manifestare care porneşte din intenţia, de a arăta că *și tu ştii să scrii* sau *ai net acasă*. Să fim mai cu ruşine în obraz, totuşi!

Că să pornim bine discuţia, trebuie să spunem că lucrul de prost-gust, sub-frumosul este arealul, care se subsumează sub titulatura de *kitsch*.

Astfel chiciosul, fadul, este arta de consum, pentru o anume categorie de oameni, care urăşte elitele culturale şi marile creaţii ale omenirii.

Spre exemplu, într-un restaurant din spatele magazinului *Unirea* din Bucureşti, acum falimentar, erau agăţate pe pereţi, reproduceri uşoare, zvăpăiate, ale unor opere ale lui Salvador Dali. Erau reproduceri pe carton, care *miroseau prost* într-un astfel de local, unde se servea pizza.

Chiciul intră acolo unde oamenii iubesc sclipiciul şi eftinătura. O icoană catolică, cu ceas, este un chilipir şi omul o cumpără de la un ţigan, o ia în grabă şi o pune în casă, în schimbul unei icoane pe lemn, cu trăsături ascetice, care costă o avere. Adică este ieftină marfa, se cumpără, e colorată, e foarte vandabilă.

Numai că, dacă e vandabilă, comerciantul, semidoct şi decadent de cele mai multe ori, crede că e *şi bună*, e *valoroasă*.

Pentru că Bisericile noastre sunt sărace, mulţi dintre noi, ca preoţi, angajează ca pictori de Biserică pe inşi mai neşcoliţi sau cu accente teatrale, şi apar în Biserici reprezentări ce nu au nimic de-a face cu icoana, ci cu reprezentările vag renascentiste de acum vreo 2-3 secole.

Sau, în loc de flori la icoane punem flori de plastic, că ţin până la moarte sau aducem tot felul de lucruri în locaşul de cult, care nu ar trebui să îşi găsească locul acolo. Nu mă refer la cele *funcţionale*, ci la cele *redundante*, de prisos, la cele inutile.

Tot din sărăcie, omul se îmbrăca cu ce poate. De multe ori e un spectacol anapoda, tot soiul de haine şi de culori ce stau în fața mea, ca preot, care slujește și predică în Biserică.

Sărăcia, imaturitatea duhovnicească, prostia de-a dreptul sunt unele dintre cauzele pentru care ne îmbrăcăm prost, lălâu, ţipător sau vorbim prost, afectat, contorsionat, agramat sau ne cumpărăm lucruri în casă, care nu au nimic de-a face cu *bunul simţ estetic*.

Chiciul se referă la o proastă estetică a ceea ce vezi dar şi la gustul acru, pe care ţi-l lasă un asemenea spectacol.

Graffitti-urile pe metrou, hârtiile pe unde vrei şi pe unde nu vrei, mizeria morală din suflete, relațiile pasagere și interesate, poltitica degradată de tot felul de accente parvenitiste, cultura scâlciată de non-receptivitatea marilor valori și a profilului religios

al omului, lipsa de coloană vertebrală...toate acestea şi multe altele sunt pentru mine lucruri chicioase, urâte, care ne înnegresc, ne înnegurează.

Şi dv., domnule Vlad[8], aţi putea da o sumedenie de astfel de exemple. Sunt convins de asta.

Oricine o poate face, pentru că sunt realităţi palpabile, urmăribile. Ca să *ne scoatem din chici* trebuie să începem să îl scoatem, mai întâi, din suflet.

Dacă începem să îl scoatem din suflet, pe acest urât, care ne agasează, atunci începem să ştim să respirăm, să ştim să ne îmbrăcăm, să gândim frumos etc., adică să facem anti-demonstraţie urâtului, comportându-ne frumos, elegant.

Această revoluţie începe din inimă. Cei care o încep şi o duc până la moarte, trăiesc *mult mai bine*. Dau mărturie despre acest lucru.

[8] Dacă îmi aduc bine aminte, Vlad era cel care inițiase pe forumul Darvari o discuție despre chici. Iar eu am vrut să îl ajut, să votez la modul prozitiv demersul său, fapt pentru care am scris mai multe articole, dintre cele care se regăsesc în această carte, la topicul deschis de către el. De aceea m-am adresat lui direct, ca unul care inițiase topicul și, speram ca să putem discuta pe această temă. Însă nu a existat nicio discuție...

Răspuns simplu unei doamne preotese impertinente

Dacă doriţi simplitate[9], doamnă preoteasă, stilul meu este *destul de simplu* pentru toată lumea cultivată. Nu e însă *simplist* şi nici *citațional*. Dacă doriţi să postăţi cuvinte, care nu vă aparţin, puteţi să o faceţi, însă asta nu vă ajută şi nici nu ne ajută.

Internetul e plin cu texte frumoase şi nu cred că ar încăpea toate la noi. Dar dacă vreţi să le puneţi pe toate la noi, ca să nu avem timp să le citim, şi colegul nostru, redactorul şef e de acord (doar îl ajutaţi, nu?), puteţi să puneţi toate textele aici, pentru ca să le avem pe toate.

Puteţi glumi bine de tot, dacă ne spuneţi glumele dv. Dacă sunteţi originală, vom râde în hohote. În persoană mea (probabil e vizibil în forum) aveţi cu cine *râde inteligent*.

Însă, vă rog, nu îmi cereţi să fiu ce nu sunt, adică *o marionetă*. Dacă îmi cereţi să scriu ca şi dv. să înţelegeţi sau ca şi alţii să mă înţeleagă, înseamnă că vă pare rău că nu mă întreceţi şi locul dv. nu este aici sau locul meu nu mai are ce caută aici.

Dacă am scris cumva pentru aştrii de pe cer, în postarea de dinainte, îmi cer scuze. Acolo am zis că dezbatem ceva ce ştim foarte bine.

Dacă vă pricepeţi la făcut prăjituri, deschideţi un topic cu prăjituri şi eu am să-l citesc constant.

Dacă nu ştiţi să faceţi prăjituri dar ştiţi economie, matematică, reflexoterapie, medicină sau vreţi să arătaţi că citiţi cărţi, atunci faceţi-ne rezumate cu ceea ce citiţi şi noi vi le citim.

Dar dacă nu ştiţi nimic pe lumea asta, dar vreţi să ne arătaţi că pe net există cărţi, păstraţi topicele de până acum sau mai faceţi o mie şi puneţi acolo texte, că am să pun şi eu texte, până devenim penibili de-a binelea.

Dv. puneţi, eu pun, o să mai pună și toată familia mea şi cartierul unde stau şi nu o să le citim deloc, dar o să fim bucuroşi, că avem postări religioase, că ştim să dăm copy paste şi, mai ales, că ştim să compilăm lucruri care nu ne aparţin și pe care nici nu le înțelegem.

Permiteţi-mi să fiu enervat, dacă mi se cere să fiu prost sau dacă credeţi că un preot, cu studii post-universitare, trebuie să fie

---

[9] Articolul de față a fost scris pe formul ziarului *Clopotul*, unei doamne preotese de origine română din America. Un răspuns la impertinență, care consta în faptul că eu îndemnasem la a ne spune părerile și precizasem că vreau să vorbim cu mintea noastră și nu cu ideile altora iar dumneaei, în loc să spună că nu face față discuțiilor, era îndurerată că i-am tăiat mai multe calupuri din diverse cărți teologice, pe care le editase în forum.

prost sau *să facă pe prostul*, pentru ca *să existe pe faţa acestui pământ*.

Pentru de-ale lui Caragiale

Alexandra, venind din oraşul lui Nenea Iancu, dar şi al lui Nichita, adică din Ploieşti, ştie să facă haz de necazul din jurul ei. Dânsa ne invită la *mitingul responsabilizării*, în cadrul căruia fiecare îşi ia sapa, tesla sau mausul de la computer şi pleacă să elimine pe profesorii şi formatorii de opinie ai României, tăind în stânga şi în dreapta.

Ironia Alexandrei, aidoma râzgâielilor copilăriei, presupune că, *dacă ştii să scrii* e *de ajuns pentru a transmite ceva* sau *a nu transmite ceva* e tot una cu *a-i încânta pe alţii*.

Alexandrei îi lipsesc ideile, deşi concitadinii ei de frunte, mă refer la *cei geniali,* le aveau din plin. Dacă domn' Luca Caragiale făcea haz de necaz pentru că proştii, nesimţiţii, bădăranii, babalâcii să îşi râdă de ei înşişi şi să îşi vină puţin în fire, fratele Nichita Stănescu ştia să comunice cu orice ageamiu, cu multă emfază, apelându-l imediat cu: *Bătrâne, să-ţi spun o vorba mare!*

Remarcăm faptul, că dacă ar vrea să ne atingă cu vreo vorbă, o poate face în stil mare, că are de unde să se inspire. Îi putem indică şi bibliografie. Îi putem da chiar şi motive să o facă.

Însă, mai întâi, ei, şi altora, le cerem să se expună în idei înaintea noastră, să avem la ce să luăm aminte, nu să ne citeze sau să ne răstălmăcească.

Îţi pare rău Alexandra, că avem intenţii bune? Îţi pare rău că nu suntem *grobieni* sau *troli* (că tot am văzut cu toţii pe Harry al lui Potter)?

Dacă ştii să glumeşti, spune-ne o poveste fără chici şi îţi promit, nu voi căsca citindu-ţi textul nicio secundă. Fii tu însăţi Alexandra! Nu te lasă intimidată de nimeni şi dă-ne un text să ne bubuie urechile şi, de ce nu, şi inima de admiraţie!

Vorbirea în forum

Doamnă preoteasă,

atitudinea dv. pozitivă, tranşantă, sinceră, este cea la care ne aşteptaserăm. Vă mulţumim pentru amabilitatea, generozitatea debordantă şi corectitudinea ideatică de care daţi dovadă.

În opinia noastră, forumul este spaţiul colocvial, intimist şi responsabil în care îţi spui crezurile şi îţi manifeşti simţămintele cum poţi mai bine. Dacă ai gânduri, nedumeriri, sentimente, opinii, crezuri, manifeşti un interes anume pentru ceva sau te specializezi în ceva şi poţi conduce o discuţie, intri în forum, în agora, deschizi un topic şi îl conduci.

Forumul grec sau român, după care americanul, care a făcut acest format electronic, sper să se fi informat, era un loc unde venea cineva, care dezbătea un subiect, îl dezbătea în faţă unei mulţimi de oameni, a unui auditoriu şi oamenii interesaţi de subiect puneau întrebări, ca să se edifice şi mai mult. Întrebările trebuiau să crească discuţia şi nu să o fărâme.

Diferenţă dintre *o conferinţă* şi *un forum* este aceea că în conferinţa pui întrebări la final, fără să fi deranjat de auditoriu pe parcursul lui, pe când în forum poţi să iei cuvântul când vrei, dacă crezi că precizarea ta e de un real folos pentru discuţia în cauză.

Aşa că forumul şi, mai cu seamă, *cel ortodox*, ar trebui să fie un spaţiu, unde oamenii să se bucure de oameni, unde să ne ajutăm reciproc prin ceea ce ştim şi prin ceea ce suntem, într-un mod dezinteresat.

Numai că cineva care este *master*, *stăpân* într-un subiect şi pe care vrea să ni-l prezinte şi nouă, trebuie să dovedească că ne poate ajuta în mod real în lucrul pe care a început să îl conducă sau are o viziune de ansamblu asupra problemei, pe care trebuie să o demonstreze.

Când eu am deschis un topic (lucru uşor de remarcat), am lăsat un timp, ca cineva să îşi manifeste o părere şi apoi, am trecut la planul, la viziunea de ansamblu, pe care vreau să o desfăşor acolo şi pe care simt că sunt în stare ca să o prezint altora.

Colegii noştri se dovedesc însă fără o viziune de ansamblu a unui subiect anume şi văd într-un topic o nedumerire, o chemare la dialog, la un subiect, pe care nici ei nu prea îl ştiu prea bine. E mai mult o dorinţă, un ideal, decât ceva realizabil în faţa lor.

Însă proiectele mele forumistice sunt foarte clare, precise în mintea mea. Nu voi iniția un subiect ca *Iluminismul secolului al*

XVIII-lea şi teologia lui antropocentrică , dacă nu ştiu nimic despre subiect sau dacă nu am o experienţă *peste medie* în acel domeniu.

Adică nu îmi place să fiu un ageamiu, un începător în ceva, pentru ca să mă dau în stambă, ci pentru că vreau să împărtăşesc ceva.

Poate că optică forumistică se va schimba într-un fel benefic pentru fiecare dintre noi şi vom veni, fiecare, cu experienţa noastră concretă, despre ceva anume, în care ştim cu ce se mănâncă problema, pentru ca să ajutăm și nu să impresionăm, în mod steril, pe ceilalţi.

Eu nu mă apuc de lucruri în care nu cred şi nu mai continui proiecte în care văd că munca şi gândirea şi adevărul sunt bagatelizate.

Dacă cei cu care discuţi, vor să fii *mai prost decât ei* şi nu *mai bun decât ei*, înseamnă că mi-am ales prost auditoriu. Mie îmi place să audiez oameni, care mă depăşesc cu mult şi mă bucur să aud lucruri pe care nu le ştiam sau care sunt prezentate într-un mod personal şi nu îmi place să aud interogaţii stupide, locuri comune, tam-tamuri şi prostioare adolescentine, cu care nu mai îmi pierd timpul de mult.

Mai concis, forumul este / trebuie să fie un spaţiu de discuţie matur, civilizat, obiectiv, care să aducă probe reale de creştinătate, de bogăţie interioară şi morală şi în care *toţi*, nu *doar unul*, ies folosiți.

Dacă ai ceva de zis se vede. Dar trebuie să zici ceea ce crezi, ceea ce poţi, ceea ce ştii şi, mai ales, ceea ce eşti tu. Dacă nu poţi să faci asta, poţi să stai la o bere sau poţi să te uiţi pe pereţi sau să cânţi la o chitară fără corzi.

Forumul este un mod onest în care putem să ne împărtăşim credinţa, iubirea, dezamăgirea pentru ceva anume şi, mai ales, un mijloc de cunoaştere reciprocă, care nu poate să ne facă niciodată rău.

Dacă te enervezi pe *adevăruri* şi pe *lucruri frumoase*, dacă nu îţi plac lucrurile frumoase şi sincere înseamnă că eşti *marţian*, nu *creştin* şi nici *om*.

Politicianul e un om care *crede că ştie ce face*.

Dacă îl întrebăm pe domnul Becali, ne va spune că el este *viitorul preşedinte* al României.

Domnul Vadim, mai sus cu câteva capete decât domnul Becali (şi Becali recunoaşte asta), spune şi el că *va fi preşedinte*. Tot *al României*.

Domnul Băsescu crede, dimpotrivă, că va mai fi ales, *încă odată*, că doar atât mai poate. Şi el, tot *preşedinte al României*.

Cei trei se postează pseudo-profetic pe fotoliul Cotrocenilor de după 2008[10].

Însă niciunul nu ne convinge cu proiecte *credibile*, *rezonabile* pentru România. Toţi aşteaptă banii de la UE, chiar dacă proiectele noastre de investiţie, pe termen lung, sunt firave.

Ce ne interesează pe noi de proiecte, atâta timp cât tot jocul politic se rezumă la *invective*?! Ei se beştelesc ca la uşa cortului. Mai romanţat, ei *au dispute pe lucruri colaterale*, pentru că iniţiativele politice, cer un efort prea mare pentru o voinţa prea slabă.

Domnul Becali ne ajută ca să ne facem Biserici, propovăduieşte credinţa ortodoxă la televizor mai năvalnic decât o fac mulţi dintre preoţi, e băiat bun cu sinistraţii, se duce la Sfântul Munte, nu ştie el prea multe cu științele astea, dar *e băiat bun*, e *de-al nostru*. De atâtea ori de câte l-am văzut la televizor am început să îl îndrăgim. Şi are multe calităţi pentru *a fi iubit* şi *respectat*. Dar el nu are proiecte, nu are o echipă cu care să lucreze. El este *doar el*, *care face* şi *atât*.

Domnul Vadim, filantrop şi om de cultură, care mai zice de unguri, îi mai altoieşte pe evrei, care hrăneşte câinii, care face un doctorat în Teologie şi ne uimeşte cu datele istorice memorizate, o adevărată enciclopedie pe picioare, ne este şi el drag, şi pe el îl iubim, dar nici el nu are proiecte.

Cu doamna Buruiană în partid (care, când începe să vorbească, nu mai se termină) şi cu nea Mitică de la Ligă, Vadim este intempestiv, dar nu ne arată că poate să facă ceva de la zero la 100.

Domnul Băsescu, fost agent sub acoperire, tată a două fete tinere, care ne-a dat flota pe apă, care *râde bine*, care *e tare* cu toţi

---

[10] Președintele se alegea pe 4 ani înainte, de aceea alegerile prezidențiale trebuiau să se producă în 2008. Însă, pentru că s-a schimbat legea...ele se fac din cinci în cinci ani și, de aceea, s-au ținut în 2009, cu primul tur de scrutin în 22 noiembrie și cu al doilea tur în 6 decembrie.

şi spune cuvinte cu subînţelesuri, pe care unii l-au ales preşedinte, pe care îl iubim, pe care îl aşteptăm ca să bem cu el o cinzeacă la o terasă sau să ne dea un autograf, când se duce în pelerinaj la Sfânta Parascheva, e băiat *bun*, *din popor*, cu bunele şi relele lui, dar nici el nu ne dă lucruri sigure, nu ne îndreaptă spre un viitor democrat sigur[11].

Toţi trei pot să lipească casa numită *România*, să o mai spoiască cu var, să îi schimbe vreo tablă ruginită, dacă o ia vântul, dar nu să facă în locul actualei case *un hotel de 7 stele* numit *România*.

Asta e părerea pe care mi-am format-o urmărindu-i. Dacă aveţi o părere mai bună despre ei sau aţi intrat în posesia unor *proiecte* ale domniilor lor, care v-au convins, daţi-mi un email! Nu de alta, dar să ştiu să aleg, în 2008, în cunoştinţă de cauză.

[11] Articolul a fost scris, după cum spuneam în nota primă a cărții, în 2006.

Trecem mai departe în discuţia despre cărţile care trebuie citite

Dacă avem Scriptura şi am început să o citim, dacă nu uităm să ne facem rugăciunile din Ceaslov, dacă am început şi Vieţile Sfinţilor, şi tot nu ne-am plictisit, ci ne-a sporit râvnă pentru cunoaşterea duhovnicească şi curăţirea noastră de pătimi, atunci trebuie să citim Filocalia şi să nu ne fie teamă că o luăm razna.

Dacă o citim fără orgoliu şi fără să avem mari fumuri despre noi, ca şi pe celelalte cărţi enunţate anterior, sporirea noastră în credinţa şi în modul cât mai cumpănit de a ne nevoi este simţitoare.

Tot ce avem în română, toate traducerile din română ale Sfinţilor şi tot ce puteţi traduce dv. din limbile străine pe care le ştiţi, reprezintă un alt stadiu al dezvoltării credinţei dv.

Nu trebuie însă să rămâneţi la surse secundare, dacă aveţi accesul la izvoare, la ingenuitatea scrierilor. Pătrunderea dv. în cărţile Sfinţilor vă va da sentimentul că *abia aţi început* să citiţi, veţi găsi multe păreri care contravin faptelor şi ideilor dv. şi, pe care, trebuie să le recalculaţi şi vă veţi contamina de stări de fapt, de obiceiuri pe care nu le aveaţi înainte.

Însă, creşterea dv. în credinţă, prin cunoaşterea teologică şi asceză personală, nu trebuie să cadă în extrema renunţării la cultură, la ştiinţă, la informare, la arta de toate felurile.

Chiar dacă, la un moment dat, înaintând în cunoaşterea duhovnicească, nu veţi mai suportă o altfel de literatură, vă veţi da seama mai târziu, că aveţi nevoie de cunoaşterea pulsului lumii în care trăiţi.

Programul pe care eu îl proprun a fost de multe ori parcurs de oameni, care au dovedit, prin viaţă lor, că îmbinarea dintre teologie, viaţa duhovnicească şi cultură este un program care împlineşte, care îi sfinţeşte pe oameni şi care îi face uimitori pentru cei care şi-au ales o deviză unidimensională de creştere duhovnicească.

Pentru cei care nu au nicio alegere şi cred că trebuie să se nevoiască indiferent dacă ştiu sau nu ştiu cum să o facă sau care preferă o manea şi o halbă de bere, programul nostru e superfluu. Să nici nu-şi bată capul cu el!

Dar pentru cei care vor o orientare duhovnicească în domeniul cititului, sfatul nostru sincer, este acela să îmbine armonios în fiinţă lor, viaţa duhovnicească, citirile teologice şi pe cele culturale, şi să fie oameni ai zilelor lor, fără ca asta să însemne *a nu-şi sfinţi viaţa*.

Sfinţenie şi *cunoaştere*: acesta este îndemnul nostru!

Reclama de la Altex îi discriminează pe...bolnavii cu boli psihice

Dacă nu e *legal* şi nici *uman* să râzi de un pacient cu dizabilităţi locomotorii sau cu boli ereditare, de ce…e voie să râzi sau să prezinţi într-o lumină proastă pe cel cu…boli psihice?

Cât costă halatul? e un îndemn la socotirea ca „rebut social" a persoanei cu boli psihice.

Însă, orice bolnav, cu orice boală…este un om care poartă în sine chipul lui Dumnezeu, care nu trebuie ironizat pentru defectele sau bolile sale şi care nu trebuie scos *dintre noi*…atâta timp cât fiecare putem ajunge, oricând, invalizi, dependenţi de proteze sau medicamente sau în stare vegetativă.

Cârcotașii...știu să râdă de români. Cine sunt românii?!

În emisiunea de astă seară, 28 noiembrie 2007, românii, ca să îi cităm pe *Cârcotaşi*: „sunt nişte oameni, care au capul pe umeri…pentru ca să nu le intre apă…[unde?!]…în plămâni".

Trupa a cântat, bătându-şi joc de: *Noi suntem români*…

Protagoniştii au ţinut un moment de *solemnitate*…pentru că le…intră apă în plămâni.

La urma urmei, unii cred că se trag din maimuţe, alţii cred că au fost însămânţaţi de către extratereştri pe Terra precum ghioceii, alţii se cred „deştepţi”, de ce nu am fi de acord să îi lăsăm și pe alţii ca să se creadă…nişte *recipiente de apă de ploaie*?!

Însă nouă, Dumnezeu, ne-a dat să avem cap…pentru ca să privim frumos lucrurile, cu bun simţ, dumnezeieşte!

Poate că vrea să ştie cineva şi poziţia noastră, a ortodocşilor, nu?!

Fiecare are dreptul să se creadă *ceva*…

Senzații de film

Filmul e spaţiul unde bomba aruncă totul în aer, unde mor toţi…dar actorii *rezistă*. Actorii sunt făcuţi dintr-un *material ultrarezistent* pentru copiii necopţi.

Pentru cei care au înţeles că *trucajul* nu e *viaţă* ci *artificiu regizoral*, uitatul la film e uitatul la cât câştigă *ei*... după cât ne uităm *noi*. Mirajul e cu bani, se plăteşte. Cineva câştigă mai mult decât cei care privesc obsedant de mult.

Statisticile arată că vorbim mai mult la telefon şi ne uităm mai mult la ecran…decât ne privim, decât ne sărutăm, decât ne vorbim, decât vrem să ne cunoaştem reciproc.

Filmul e un vis al nostru, reluat de câte ori vrem noi, pentru ca să ne turtească singurătatea, să ne-o facă mai candidă, mai bună. Lenea plictisită de după multe ore de muncă sau oboseala aglutinantă…te aruncă în faţa eroului care omoară, violează şi se distrează…în stil mare.

Cine este *el*, *actorul*? Este cineva care nu merge la serviciu ca tine, în aparenţă. El are numai aventuri. Dar şi el e om, nu?!

Actorul e un om traumatizat în viaţa lui intimă…ca şi tine. *Deci e ca mine!* E consolator să ştii că viaţa vedetelor are ceva din viaţa ta. Şi un film e cu atât mai vândut, când ştii că s-a investit în el…pentru ca să se investească în *senzaţiile tale*.

Am nevoie să moară ei sau să se îndrăgostească ca eu să mă simt bine? Şi de ce m-aş simţi bine…dacă acest simţământ e de o clipă?

Cineva susţinea sus şi tare că trebuie să renunţăm la căsătorie, pentru că e *aberantă*. Dar, motiva că avem nevoie de ea pentru ca să scăpăm de singurătate sau să ne ucidem singurătatea cumva. Însă căsătoria e cea care ne învaţă să iubim şi să renunţăm la plutirea în irealitate.

Preferi visul realităţii când nu ai cu cine să trăieşti realitatea. Oricine are de vorbit *real* cu cineva, oricine poate vorbi cu un om nu preferă o maşină. Maşina e fascinantă când îţi vorbeşte despre oameni, când te duce în mijlocul multor oameni.

Cine se teme de computer şi de internet, de filme şi de căştile în urechi, cum că ele ne-ar fura *dorul de realitate* e pentru că nu înţelege, că dacă omul are realitate, dacă are cu cine crea realitate…nu are nevoie de instrumente, care să îl separe de celălalt.

Dar, dacă nu ai cu cine să sărbătoreşti, pe cine să iubeşti, cu cine să te iubeşti, cu cine să te umpli de delicateţe…preferi visul, preferi mirajul, preferi *uitarea în ceva*.

Senzaţiile de film nu bat realitatea!

Iubirea, suferinţa, durerea bat filmul, îl extermină!

Când îţi ajunge cuţitul la os sau când eşti plin de iubire, de frumuseţe, când zbori, când crezi că zbori de fericire nu ai nevoie de alcool, de droguri, de filme sau de lucruri urâte, pentru că eşti plin de frumuseţe sau de dramatism. Atunci fiinţa ta e crispată în durere sau exultă.

Filmul e mai prost decât viaţa!

O ştiu pe pielea mea...

Votaţi cu viaţa!

Ai o problemă: nu ai buze excedentare!

Ce te faci, dacă ai buze *prea mici*?! E o adevărată dramă *mediatică*.

Te uiţi în oglindă, la buzele tale şi nu ştii ce să faci. Ce poţi să faci?!!!!!!

Sfatul nostru: *lasă-le aşa*! Cine te place, te place!

Şi bogaţii...pierd?

Alarmismul merge mână în mână cu discuţiile între şefii statelor europene. Trebuie *o infuzie de capital*, *măsuri de protecţie* etc. ...

Însă, care a fost *motivul real* pentru care am ajuns aici?…e spus *printre rânduri* sau *deloc*.

Cetăţeanul planetei află numai că trebuie să se panicheze, dar nu află *cine* sunt, de fapt, *vinovaţii principali*, cât şi cei *colaterali* ai căderii burselor.

Poate că nici nu trebuie să ştie. Poate că tot acest spectacol înfrigurat şi panicard e numai pentru ca să se regleze conturile între multimiliardari şi, poporul de jos, să aibă respect faţă de bani, tocmai *de bani* şi nu de *altceva*.

Discuţia este despre *bani* şi nu despre…*rapacitatea* celor care administrează banii. Însă banii nu greşesc niciodată ci numai cei care îi utilizează.

Nu e de vină *criza financiară*…ci oamenii din spatele *crizei*. Însă oamenii din spatele crizei sunt cei care conduc planeta…şi pe ei nu-i poţi întreba nimic. De fapt, nici nu ştii cine sunt cei care te conduc prin telecomandă…

Nume proteice. A se căuta adj. proteic/-ă

Anvergura este o fată…*extremă*. Când *Vacanţa Mare* s-a gândit cum e cu *Anvergura*, s-ar fi putut gândi că e lată în…părţi, că are afaceri de…anvergură, adică le ştie toată lumea sau că e atotminţitoare, când dă în cărţi; că te minte cu aplomb, cu *anvergură*.

A se ţine minte că *anvergură, anverguri*, deopotrivă s. f. dar şi adj. înseamnă *desfăşurare*, *întindere* / *vast*, *atotcuprinzător*.

Însă cam râzi de…*Anvergura*!

*

Enervantul…ştie tot şi de aceea dă lecţii extinse. El este în politică, la gunoaie, pe stradă, în convorbiri televizate…şi îi mai drăcuie…„ca să se simtă bine”.

Ştim: există *enervant* şi *enervat*. Cel mai adesea este *enervant*, dar mai e şi *enervat* câteodată, pe drept motiv.

Şi, că tot veni vorba de ziceri *tari*: *a sări la gâtul cuiva* înseamnă că eşti…*buldog enervant*.

De ce domnu Mădălin…comparaţi pe oameni cu câinii?! Aşa aţi învăţat dv. la şcoală? La ce şcoală aţi învăţat asta?!, zise *Prozodia*, o fată din cartier.

*

Gura presei...ţi-o zice în toate felurile. Uneori, pentru *iniţiaţi*…subînţelesurile sar cu mult dincolo de vigilenţa CNA.

Adică, una e *să zici* şi alta e *să te prinzi* sau alta e *să te prinzi când ştii* şi alta *e să te prinzi*…doar *când râd alţii de lângă tine*.

Gura presei e uneori cam slobodă la gură, e guralivă, e constatativă, e acidă, e antidepresivă, e melancolică, mai e şi *cu ciocul mic* câteodată [înţelegem!], timp în care face un mic *joc de glezne*…dar e *românească*.

E marcă înregistrată de miezul nopţii, ceva unde te întâlneşti cu partea diurnă a ta, în plină aţipire şi asta îţi face bine.

*

Lămâia…ţiganca, era o prietenă a mea din tinereţe, care a făcut copii înainte ca eu să încep liceul, care avea două cozi mari pe care le ţinea în faţă, având câte o *mamudea* pusă în vârf…şi care avea tatuat un punct albastru pe obrazul drept.

În ceea ce priveşte lămâia din imagine e una dintre puţinele imagini frumoase dintr-o listă TV cu peripeţii mai mult urâte.

Poate că pachetul meu TV e răcit! O să-l ducem la doctor…

Însă există şi *doctori de…TV*?!

*

Sportiva este…un eufemism. Pentru că mărirea ratingului ştirilor sportive la TV se face în funcţie de numărul purtat la…sutien.

De aici expresia ai nişte…*sportivi apetisanţi* sau *generoşi*. Ideea e de *mobilitate...*lângă care se vorbeşte de… *fermitate*.

Adică să îi ai *fermi*…şi, în acelaşi timp…*generoşi*.

Excitaţia sexuală, dacă e îmbinată cu o bună cuprindere intelectuală, dă naştere…eufemismului.

Eufemismul e pus în prim-plan. Te uiţi cu drag la *eufemism*, poţi fi îmbrăţişat *eufemistic*, cununi mirese îmbrăcate *eufemistic*, eşti privit candid când e îmbrăcată *eufemistic*…*Eufemismul* de fapt… *deschide uşa*.

Acolo unde există o rată accentuată de *eufemism*…se produce o excaladare accentuată a *situaţiei*.

Însă…despre mai multe detalii…la Laura Andreşan sau la regina porno românească, de ultima generaţie, care e cam costelivă rău.

Însă ce avem noi cu coastele ei?!

*

Surprinsa…face casă bună cu *Băşcăliosul*. E un fel de pasare a mingii în doi, o miuţă continuă…în care ai o singură poartă.

Formatul e de aşa natură încât e plictisibil din start. Ea, este *surprinsa*…iar el *taciturnul* cu fălcile pline de lehamite sau de acreală.

Tu, telespectatorul, eşti martorul ocular al unei diversiuni dezorientate.

Finalul, ca şi începutul, e artificios, cauţi înţelesurile printre hahauri, înveţi cum să fii…*pesticid*…şi schimb canalul, eu, telespectatorul…pentru că şi aşa, în altă parte, nu mai ai ce vedea.

Măcar îl schimb, pentru ca să revin tot la…ei.

*

Un chelios...care drăcuie indescriptibil. El e personajul care… demitizează, blasfemiază, jigodizează sentimente sensibile, sfinte.

Aseară l-a făcut alienat mintal pe Grigore Vieru…care se arunca la pământ să pupe covorul, adică *pământul sfânt* al ţării sale.

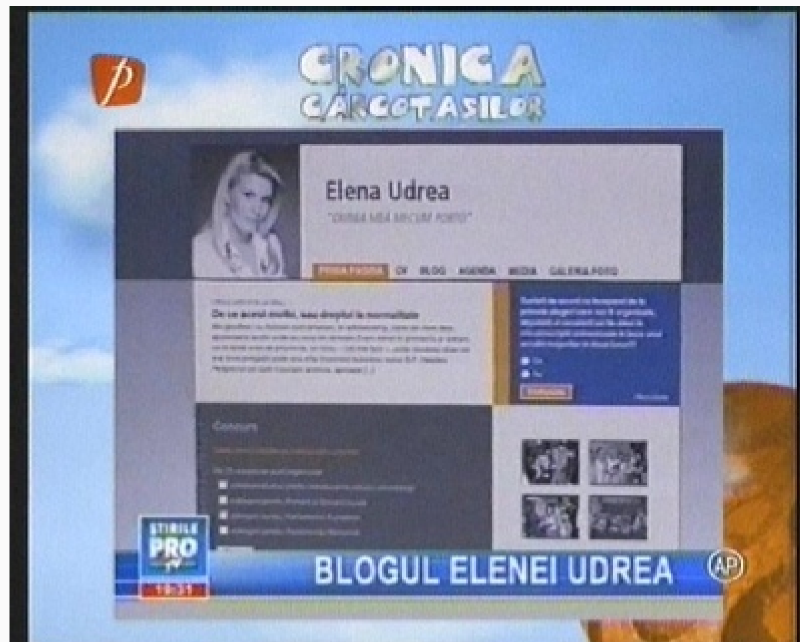
Alege personajele cu abnegaţie şi le…maleficiază.

Le maleficiază fără niciun scop nobil, superior…ci doar pentru ca să râzi satanic…despre cât de jos putem să ajungem.

El e protagonistul, aş spune, al derâderii perpetue. Însă…e *de-al nostru*!

Îi dorim o *Vacanţă mică*!

Reclamă nemascată pentru d-na Elena Udrea

Am văzut altădată reclama pentru domnii Iliescu, Năstase, Geoană, Tolontan…

Însă, dincolo de reclamă…trebuie să înveţi ce înseamnă *a fi blogăr*.

În această problemă există mult amatorism…chiar şi după ceva vreme de…activitate.

Treaba e că nu e …uşoară treaba. Dar, poate, că vom face cândva *un curs de blogging*.

Reclama care îl discriminează pe cel sărac și cu bun simț

Ştim că ştiţi reclama…Dar, totuşi…o să v-o povestim şi *altfel*…

Un tânăr încrezător în viaţă, care ştie să aibă bun simţ, ciocăne la uşa unor *bine puşi* [dispuşi?!] ca să le aducă o prăjitură. De ce? Pentru că e vecinul lor. Prăjitura e făcută de soţia lui: o altă încrezătoare cu bun simţ.

Ies cei doi proprietari, care au *căsuţa* lor, care nu stau la bloc, care au maşină şi gazon şi vorbesc cu tânărul încrezător, pe care îl ţin de prost.

Adică, chiar aşa, de ce şi-a permis să îi bage în seamă pe ei, pe vecinii lui?! El nu ştie că *nu e frumos să deranjezi* pe oameni cu…bunul simţ?!!!

Doamna proprietară, care e îmbrăcată ca pentru ieşit în oraş şi nu ca pentru stat în casă…se arată *tandră* cu vecinul…până nu află unde stă acesta.

Plăcinta merge spre ambii proprietari de casă, adică spre cei care *au ştiut să se învârtă*…şi, după cum se vede, deşi vine de la om sărac…nu arată zgârcit, ci e o plăcintă bine făcută.

Domnul este reticent. Doamna e veselă…Fazele TV cu şpaga [cazul Remeş] erau tot *vesele*…când vine vorba de primit ceva, pe care nu-l meriţi.

Însă, când tânărul cu bun simţ le arată unde stă şi pe soţia lui, care le făcea cu mâna de la etaj [de la un etaj mizer / modest, cu

siguranţă, acolo unde se făcuseră plăcintele care păreau bune...]…se rupe filmul.

Cei doi privesc *condescendent* la tânăr, la tânărul *impertinent*, care şi-a permis *să aibă bun simţ* şi să le dea *lecţii de bună vecinătate*.

Ce, nu putea să ne ignore?! Auzi şi tu: vrea să ne dea nouă plăcinte, nouă, celor bogaţi, când el abia şi-a strâns bani pentru un nenorocit de apartament şi trăieşte ca vai de mama lui?!! Ce huligan!!! Ce obscenitate!!!!!!

Însă reclama aceasta…e o capodoperă de realism, la care privind îţi vine să scuipi cu năduf.

În România noastră, unde bogaţii ajung *bogaţi*, cel mai adesea, pentru că ştiu *să fure fără consecinţe…legale*, bunul simţ pare *desuet*.

Şi va fi *desuet*, până în momentul când vom dezumfla cât mai mulţi bogaţi umflaţi peste noapte, cu ideea că, dacă furi…e bine să crezi că i-ai câştigat legal.

Reclama aceasta e o bătaie de joc la adresa celui încrezător în viaţă, la adresa celui care crede în buna vecinătate, în cinste, în bun simţ.

E o bătaie de joc la adresa modestiei respectabile, la adresa sărăciei care nu cerşeşte, ci se întreţine prin muncă onestă.

Noi aşa vedem lucrurile…

Te poți vedea și așa...la PRO TV

Mai pe înţeles: ca să ne vină *mintea la cap* mai trebuie să arătăm şi…*oameni cu cap*!

A mai citit și altă...carte?!

Nouă ni s-a părut bună întrebarea.

Uneori, cărţile sunt nişte *întrebări grele*…pe care le poţi minţi numai, dacă crezi că le-ai citit.

Scenarii finale (teologie eterodoxă)

Aşa-zisele *scenarii apocaliptice* ale *sfârşitului lumii* nu aparţin teologiei şi mentalităţii ortodoxe, care vorbeşte despre transfigurarea lumii prin slava lui Hristos, la a doua Sa venire întru slavă.

Un posibil *sfârşit al lumii* prin foc, potop, îngheţ etc. e un scenariu de sorginte neoprotestantă, care nu are nimic de-a face cu Revelaţia dumnezeiască.

Însă Hollywoodul exploatează numai *panici*…nu şi *adevăruri*.

Semnificații și resemnificări

Wrestlingul este un sport foarte dur, dar şi foarte tehnic în acelaşi timp, dacă îi cunoşti amănuntele şi, cât de cât, evoluţia istorică.

Am fost şi rămân de partea lui *Triple H* în războiul deschis cu Randy Orton, pentru că sunt de partea luptei cinstite, tehnice, în forţă, lipsită de atacurile în haită şi de laşitatea perversă a lui Orton, care e campionul *neatenţiei adversarului* şi nu *al tehnicii* sau *al rezistenţei în luptă*.

Semnificaţia primară a wrestlingului era aceea de a exprima forţa şi tehnica combatanţilor şi el tinde să devină astăzi o expresie exclusivă a forţei imaginii.

Imaginea şi efectele publicitare ale luptelor de wrestling devin mai importante decât valoarea tactică a luptătorilor. Tocmai de aceea trecem, pe nesimţite, de la valoarea personală, de la experienţa reală, secondată de o rezistenţă uluitoare, la o luptă fără surprize tehnice, fără personalitate.

Problema e că toate palierele sportive încep să devină din ce în ce mai *comerciale* – unele în mod excesiv – pe când altele cad în desuetudine.

Vedem din ce în ce mai mult un sport fără eroi, fără principii, fără actori principali şi, de aceea, un sport tot mai golit de personalitate.

*

Sărutul de sub portocal…e o imagine simbolică, care destructurează imaginea scripturală a cuplului paradisiac, desprinsă dintr-o comedie bărbătească, unde, doi bărbaţi, dorind aventuri erotice cu multiple femei nimeresc, din greşeală, într-o croazieră homosexuală.

Dându-se de gay, negrul nostru (adică Cuba Gooding jr.) se îndrăgosteşte de instructoarea de înot (adică de Roselyn Sanchez)…cu care ajunge să se sărute sub portocal…şi portocalul le acoperă dragostea până-n gât…

Din punct de vedere iconic secvenţa e o imagine destructurantă, pentru că bagatelizează ideea creştină a păcatului, cât şi împlinirea în dragoste a bărbatului şi a femeii. Acolo unde se eludează păcatul şi unde dragostea în cuplu nu e o problemă serioasă, nu există niciun fundament real al cuplului.

Deşi impunătoare la nivel coloristic…ea are bătaie lungă, pentru că ne spune, că nu există nicio diferenţă între dragostea dintre un bărbat şi o femeie şi devianţa homoerotică.

*

Resident Evil. Extinction este un horror morbid cu o singură pată de culoare semnificativă, blondă, care este personajul principal al filmului: Milla Jovovich.

În imaginea de deasupra se observă mutiple replici umane / clone ale Millei, exterminate de către un savant doctor psihopat şi aruncate la gunoi, pentru că doreşte o replică cu potenţe tot mai mari, decât ale aceleia, care a fugit din laboratorul său.

Ideea fugii din laborator reiterează, la un alt nivel, *fuga şi adaptabilitatea extraordinară* a eroinei din *Al cincilea element*, unde actriţa a jucat, de asemenea, rolul principal.

Clona umană, *îmbunătăţită* ontologic în sens negativ, se luptă cu sistemul politico-medical, care omoară alte clone, pe cele neviabile.

Ideea de forţă a filmului: persoana umană nu contează. Ea este un amănunt existenţial neglijabil. Nici moartea oamenilor nu contează.

Viaţa şi moartea sunt cu totul scoase din firescul lor, pentru că *viaţă* înseamnă *reduplicare* în film şi nu *naştere* iar moartea celor infestaţi e *mai potrivită* şi *chiar comică*, în comparaţie cu vindecarea lor.

O panoramă, de sus cu cei infestaţi. Ei sunt o turmă instinctuală predestinată anihilării, un simbol al tuturor *eşecurilor* umane sociale, care canibalizează viaţa umană.

Deliciul filmului constă tocmai în omorârea, fără milă şi fără conştiinţă (nu apar cele două coordonate umane, profund umane în film, decât în tabăra neinfestaţilor) a celor afectaţi de virus şi care se transformă în nişte mutanţi cu instincte canibale.

Cei virusaţi sunt *duşmanul indistinct*, fără faţă, care e ucis la grămadă, ca în războiul din Irak.

Ciumatizarea unui grup social înseamnă primul pas spre eliminarea lui fizică. Mai întâi duşmanii trebuie transformaţi în

rebuturi, pentru ca, mai apoi, să ai un motiv *temeinic*, ca să îi elimini din punct de vedere fizic.

O imagine tuşantă, dintre cele *mai frumoase*…ale filmului, creată special pentru ca să o reţii.

Ceea ce trebuie reţinut este individualizat în filmografia recentă, e subliniat cu putere… Şi, de cele mai multe ori, imaginile subliniate, pe care *ar trebui să le reţinem*…sunt imagini adânc antiumane.

Sexul şi crima sunt cele mai tuşante imagini. Acolo unde sunt scene erotice sau unde apar mult sânge şi sfârtecări ale trupului…camera de vederi *se odihneşte*, pentru ca să ne ofere imagini crude, vii, subjugante.

Însă noi nu cunoaştem trupul ci o imagine transformată, remaniată a trupului la nivel imagologic.

*

Recent a apărut un film pornografic, care are, la început, câteva secvenţe dintr-un ritual *liturgic* satanic.

În imaginea de deasupra, intră în cadru *altarul de jertfă* al grupului satanist, adică o femeie curvă, pe care *credincioşii* o *venerează* prin pipărirea sânilor lăsaţi la vedere.

Liturghia e făcută în limba latină şi *altarul de jertfă*…face sex cu participanţii, care se închină Satanei.

Ceea ce iese în prim-plan este adorarea trupului femeii, adorarea în sine a trupului, celei peste care ejaculează cu toţii în cele din urmă.

Femeia este, în acest cadru, deopotrivă, *un obiect de adoraţie* dar şi *un veceu public*, pentru că e de folosinţă publică. Toţi se masturbează în faţa ei şi ejaculează pe trupul ei.

Trupul şi *ejacularea ritualică* sunt considerate ofrande aduse diavolului, care se împreunează cu scandări ale diverselor cognomene ale Satanei.

*

Femeia de radio (Uma Thurman) se îndrăgosteşte de *pompier* (Jeffrey Dean Morgan) în urma unei *căsătorii* hakerizate de un tânăr priceput la calculatoare.

Acela intră în baza de date publice şi *o căsătoreşte*, din două mişcări, pe femeia de radio cu pompierul, pentru că, din cauza ei, el, pompierul, de despărţise de femeia cu care dorea să se căsătorească.

The Accidental Husband e un film în care cuvintele devin *importante*, după ce se constată *importanţa* lor într-o relaţie.

Nu poţi să dai sfaturi fără ca să îţi asumi responsabilitatea lor. Trebuie să fii conştient că sfaturile tale pot avea consecinţe nefaste…şi, de aceea, trebuie să fii foarte atent la detalii, la oameni, la vieţile lor.

Sărutul pompierului se transformă într-un mariaj…

şi, la final, avem o soţie gravidă, un lucru din ce în ce mai rar în filmele recente.

Însă, într-o lume haotică, nu trebuie să ţi se pară nelalocul ei…*normalitatea*. Dimpotrivă trebuie să o cauţi, să o respiri, să o respecţi. Anormalitatea creşte şi te împinge să pactizezi cu ea.

Însă trebuie să căutăm ceea ce ne personalizează, chiar şi acolo unde suntem împinşi să ne ucidem credinţa, împlinirea, fericirea veşnică.

Numai că, pentru a fi normali într-o lume avidă de anormalitate şi de excentricitate trebuie să vorbim serios despre păcat, ca şi despre virtute sau să vorbim despre viaţa cu Dumnezeu fără să facem abstracţie vreo clipă de lumea în care trăim şi pe care trebuie să o personalizăm.

După 7 note...mai multe spații albe

Cele *7 note*, făcute în fugă, din fuga gândului şi a faptului de a nu trece vremea peste tine degeaba.

Sunt însemnări colaterale / pe lângă cele două cărţi la care am scris în ultimele 3 zile.

Aminteşte-ne, Doamne, că numai Tu eşti singura noastră bucurie!

1. Când am întâlnit pe ἀσχημοσύνη în Deut. 23, 15 (*Cf.* LXX[12]) mi-am dat seama că de aici vine *aschimodie* din română. Şi, căutând cuvântul în română, era adevărat, pentru că am găsit că e vorba despre: o persoană foarte urâtă, datorită slăbiciunii sale severe sau a unei malformaţii.

Însă aici avem de-a face cu o catalogare depreciativă a persoanei umane, pentru că aceasta e văzută numai sub aspect estetic.

Omul însă nu e *urât* sau *frumos* doar dacă îi priveşti defectele sau aspectul fizic. Dumnezeu se uită, mai degrabă, la sufletul omului şi, după starea de sănătate a sufletului său, omul e *frumos* sau *urât*.

2. În cartea *Deuteronomul* există doar două versete în care se vorbeşte despre *întinarea pământului* de către israeliţi:

[12] Cuvântul apare de 5 ori în Vechiul Testament.

2. 1. prin ţinerea, neîngropat, pentru mai multe zile, a celui spânzurat pe lemn [21, 23] şi

2. 2. prin recăsătorirea bărbatului cu fosta sa soţie, de care s-a despărţit legal [24, 4].

3. Mihail Eminescu se raportează la femeie în trei feluri în poematica sa: ca la o iubită (cel mai adesea), ca la propria sa mamă (*O, mamă, dulce mamă!*) şi ca faţă de Prea Curata Stăpână.

Am fost uimit să constat, că pentru el raportarea la femeie este cel mai adesea raportarea la femeia iubită şi că se raportează la aceasta fiind în relaţie cu ea şi nu distant. Vorbeşte despre femeie din interiorul relaţiei cu ea, chiar dacă vorbeşte la superlativ despre ea sau o desconsideră.

4. Andrizează-te! Adică: *îmbărbătează-te!* De la gr. ἀνδρίζου· (la imperativ). Vezi LXX, Deut. 31, 6, primul cuvânt.

5. În ce termeni vorbeşte Scriptura despre vederea extatică de la Deut. 31, 15?

În aceşti termeni: καὶ κατέβη Κύριος ἐν νεφέλῃ καὶ ἔστη παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου [*şi a coborât Domnul în nor şi a stat lângă porţile cortului mărturiei*].

6. În Deut. 31, 16 Domnul îi vesteşte moartea Sfântului Moise. Şi îi vorbeşte despre *moarte*, ca despre o *adormire* a sa împreună cu părinţii săi: ἰδοὺ, σὺ κοιμᾷ μετὰ τῶν πατέρων σου [*Iată, tu vei adormi cu părinţii tăi!*].

Astfel, *pe adormiţii robii Tăi, odihneşte-i,* pe cei care dorm întru Tine.

7. *Apostroful*: un semn ortografic făcut prin *întoarcere*. Prin întoarcerea condeiului. Făcut din condei. O mică virgulă. Şi virgula se face prin întoarcerea mâinii.

Când Domnul pedepseşte pe poporul Său care păcătuieşte, care se întoarce de la El, ce face? Se întoarce şi El de la ei.

Acest lucru îi spune Domnul lui Moise înainte ca acesta să adoarmă cu părinţii săi: *Îmi voi întoarce faţa Mea de la ei* [ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν Μου ἀπ’ αὐτῶν] [31, 17].

Când Domnul nu mai priveşte, când nu mai e cu faţa către popor atunci poporul e singur.

*

Viaţa mea e cartea şi rugăciunea…şi nu e deloc banală. E plină de minuni…deşi minunile nu sunt hollywoodiene. Minunile sunt foarte tăcute, pline de gingăşie.

Le vor descoperi, peste ceva timp, oamenii şi se vor bucura. Tocmai de aceea replicile zgomotoase nu au nimic din logica minunii, logică care transcende cuvintele.

*

Mai multe cărţi, discuţii, mai multe filme, rugăciuni, lupte cu demonii, lupte cu mine, neîmpliniri. O cronică a ultimelor zile.

Criminala în serie [13] (în unul dintre filme) este violată în maşină de către mafiot, pentru ca, peste un minut, să scoată pistolul şi, cu sânge rece (deşi era mamă) să îl ucidă tocmai pe cel care o violase şi pe şoferul lui…dar violatorul era…tatăl fetiţei ei.

Unde mai e timp pentru…conştiinţă? Care conştiinţă…dacă nu ai avut niciodată *o întâlnire reală* cu Dumnezeu?

Povestirile lui Cehov. Un anume funcţionar vorbeşte cu dracul şi dracul îi spune că învaţă multe din răutatea oamenilor. Adică dracii iau lecţii de la noi.

Faţă în faţă cu textul Dumnezeieştii Scripturi…Mă bucur de sensurile profunde, soteriologice ale întâlnirii cu originalul. Sentimentul: nu te mai saturi. Şi când te saturi, îţi dai seama că eşti tot gol…şi mai vrei.

Lapte cu smântână în el, peşte şi suc. Mâncarea, când e simplă, te bucură mai mult. Ce faci când întrebările devin mitraliere? Ce faci când oamenii îţi par incredibili de departe, când te apucă deznădejdea că nu îi poţi atinge, nici măcar în gând, cu cuvintele tale?

Sute de feeduri. Dacă nu primeşti scrisori prin email…citeşti feeduri. Le treci pe rapid…pentru că e mult gunoi.

Habar aveam că se poate scrie cu lux de amănunte şi că mai se poate şi citi şi comenta până la disperare…despre o piesă proastă, despre o imagine tâmpită, despre o problemă neinteresantă, despre ce ruj se poartă, despre cine mai e mafiot şi de ce.

Reprize de somn cu vise descumpănitoare. Pe cine interesează, dacă un cutremur te poate prinde la etajul 10 şi blocul e ca un ştergător de parbriz dat drumul? Se pare că pe mine…

*

[13] E prezentă în imaginea cu care am prefaţat acest articol.

Cântecul e ca am aşa: *cine n-are…noroc are*. E sigur aşa! Restul e Ca$$a Loco[14]…

Iar hainele trebuie să fie şi ele de prost gust, să îngroaşe replicile acide, pentru că *cine n-are…noroc are*.

Ce n-are? Întrebare scurtă. N-are de niciunelea, de la creier şi mai la vale.

*

Cultura are morală…pentru că ironizează sau hiperbolizează negativismul uman, social…planetar. O predică ortodoxă autentică întotdeauna măreşte cu lupa atât răul cât şi binele, atât adevărul cât şi minciuna.

Într-o formă mai mică, dar deloc de neglijat…arta autentică face să miroase, până la exasperare, urâtul şi ne face să ne extaziem în faţa sublimului.

*

Adună gunoiul la un loc şi aruncă-l la tomberon! Spală farfuriile! Fă curăţenie în casă! Taie-ţi unghiile…Nu numai de la mâini, dar şi de la picioare…Nu ţi se pare că trebuie să facem baie? Nu *baie de mulţime*…ci *baie cu apă*, care îţi provoacă foamea, dacă apa e prea fierbinte.

*

Un text bine scris…este un text care te face să fii atent când îl receşti. Atenţie la virgule, vă rugăm! Virgulele sunt mama conversaţiei atente!

Puneţi virgule pe unde trebuie, atunci când vorbiţi…însă trebuie să ştiţi şi când ele trebuie aruncate în aer de dragul comunicării.

*

Cel mai rapid mod de comunicare este cu ochii. Trebuie numai să ştii să zâmbeşti cu ochii, să fii lucid, să te prezinţi acaparant.

*

[14] http://www.youtube.com/watch?v=H5mosNWLH8U

Şi de ce, totuşi, o femeie îşi ucide soţul? Cred că mulţi ucid fără să îşi dea seama…Cel mai uşor se ucide cu cuvântul…Păcatele acestea trebuie spovedite. Adică: *mi-a plăcut să îmi bat joc de el; să îl fac să sufere; să îl ţin pe jar…* Nu sunt deloc *nevinovate*.

*

Cum mă comport, atunci când văd că mi se *împrumută* ideile fără…niciun *mulţumesc* sau ca şi când *n-o să-mi dau seama* niciodată? Cu un zâmbet plictisit în colţul buzelor.

Creatorii de online fără personalitate se văd de la 7 mile sub nivelul mării. La fel cunoşti un om care predică cu emfază…dar n-are idei din experienţă. El le ştie *pe toate*…dar aceste *toate* n-au nimic cu el.

La fel, un om care nu iubeşte să poarte haine cu ştaif, dar se prezintă ca un păun, în toată voluptatea lui exasperantă.

Nu, nu mă jigneşte *preluarea* ideilor…ci *copierea* lor! Când cineva preia o idee…trebuie să o umple de conţinutul său. Însă, când cineva te copie…te pastişează, pentru că *nu se ştie*. Nu stau bine ideile pe el, după cum nu stă elefantul pe scaun, ca să se fardeze.

Trebuie să înţelegi, aşa cred eu, că trebuie să te retragi, când simţi, prin toţi porii tăi, că eşti penibil!

*

Onlineul, pe linie de bătaie lungă, după cum mai spuneam şi altă dată, detronează falsele vedete, falşii intelectuali, falsele repere…şi bun şi normal lucru face. Dacă nu arăţi că *eşti mereu*, arăţi că nu poţi, că eşti impotent din punct de vedere creaţional/ creativ.

Bineînţeles că omul mai are nevoie de pauze, de destindere, că mai poţi fi şi zburdalnic în scris…şi trist, şi taciturn, şi morocănos…

Dar, să nu fii deloc sau să scrii un micuţ articol, un *articuleţ* (nu *articolaş*) şi să crezi că toţi, toţi proştii cad pe spate…fratele meu, ai probleme cu frânele. Trebuie să te opreşti…la prima intersecţie, pentru ca să nu ajungi, direct, la gunoi!

Tocmai de aceea, intelectualului de cursă scurtă…îi e frică, ca de dracu, de creaţia online. Daţi-mi nume de gânditori la nivel online? De creatori? De teologi? De artişti? De academicieni? De

profesionişti care scriu? Câţi scriu în mod real şi de ce? De ce atâta reticenţă? Cred că acum, la noi, se împart apele. Dar radical…

De ce ţi-e frică să scrii la nivel online, în mod gratuit? De ce ţi-e frică să fii tu însuţi? De ce ţi-e frică să fii cunoscut cu adevărat, dacă eşti un om al gândului continuu…nu?

Dacă scrii o carte la un an sau la trei…ce carte scrii? Ce fel de carte? Ce e cartea pentru tine: cunoaştere de sine, mijloc de subzistenţă, epataj continuu, orgoliu, un mod soteriologic de a-ţi trăi viaţa?

*

Cum reacţionează cineva care nu se omoară cu gânditul. Îi arăţi ce scrii şi ce faci. Se uită, crede că totul e uşor de înţeles…şi îţi spune un lucru banal.

Începi să dai detalii, mai multe detalii şi omul începe să caşte. Cum de îţi pare ceva uşor, prietene drag, un lucru, în faţa căruia începi să caşti de epuizare?

Nu e orgoliu, nu, să ceri cuiva ca să te înţeleagă în mod profund! Mai ales unui om care are faţă de *om citit* şi, mai ales, de *om duhovnicesc*.

E cel mai normal lucru să îi ceri cuiva să te simtă, să te vadă dintr-o ocheadă, să te pătrundă până în adâncuri cu gândul. Pentru că, la rândul nostru, şi noi trebuie să facem acest lucru faţă de toţi.

Dar de ce nu mai ai timp să vezi? Pentru că te vezi numai pe tine, familia ta, problemele tale inexistente? De ce crezi că eşti mai important decât toată făptura? Cine eşti tu? Cine suntem noi toţi de suntem aşa de importanţi, că se scufundă lumea fără noi? Cine suntem noi?!!!!

*

Ortodocşii postmoderni sunt, cel mai adesea, conformişti până la exasperare. Nu vor să îi deranjezi în egoismul lor, în proasta lor creştere, în cerbicia lor.

Ei deţin adevărul. Ei ştiu tot. Ei sunt nişte îngeri de carton, care au botul prin nămol…dar, în gând, se visează cu largi aripi albe, pe spate.

Îţi vine să îi *canonizezi* pe toţi, bineînţeles, ipotetic. Sunt buni de puşi la zidul plângerii…unde papa Benedict a pus şi dumnealui, recent, un bileţel (la ce s-o fi rugat? Cred că l-am văzut pe CNN)…şi mai puţin la rană.

A fi bun de pus la rană înseamnă să fii chiar bun ca mierea, ca pomul cu roade.

Tocmai de aceea nu ne merge bine. N-ai cu cine face treabă. Când ortodoxul postmodern simte că e mai prost decât tine se dă de smerit. Când ştie ceva, orice, numai să ştie, mai mult decât tine, devine o pasăre răpitoare, uriaşă, din al 15-lea *stăpân al inelelor*, care îşi arată superioritatea făţişă, printr-o ridicare a gâtului până în lună.

Numai că bunica ei o tundea…numai de lună plină. E tot dintr-un film. Şi, s-a tuns ca diva X, pentru ca să fie emancipată…

*

O, ortodocşi atotştiutori! E plin iadul de noi. Şi noi, cei atât de bogaţi, stăm ca dracul pe comoară (o expresie…prozaică, dar realistă) şi nu ştim să valorificăm, mai deloc, comoara credinţei noastre.

Tocmai de aceea nu ne ştim Scriptura, nu ne ştim Sfinţii, habar avem ce înseamnă Părinţii Bisericii, cum arată cultul nostru, cum arată tradiţiile noastre de tot felul, cum e să te despătimeşti, cum e să te faci frumos, cum e să nu mai fii o brută.

Nu avem nevoie doar de arhivări ale datelor credinţei, ci şi de experimentarea lor! Şi cei care arhivează credinţa, mai mult sau mai puţin diluată a Bisericii, din contemporaneitate, nu ştiu cum se face, că sunt cei mai afoni în perimetrul ei.

Am văzut multe cărţi scanate, multe date la nivel online…dar cei care le-au pus acolo sunt subţiri, necitiţi, neînvăţaţi cu ele. Păcat…

Prea mici pentru înaintaşii noştri…şi prea răi. Măcar dacă ne-am îngădui unii pe alţii. Măcar atât: să ne îngăduim reciproc, dacă de iubit ne e greu!

*

Ce am mai înţeles?! Că nu mulţi creştini ortodocşi sunt şi oameni *culturali*…Tocmai de aceea nu văd nicio reacţie la cultura pe care o prezentăm, care e una de top. Nici la teologie, care e tot de top. Adică sunt prezentate la un nivel ridicat…

Nu poţi să faci toată ziua abecedarul. Îmi aduc aminte cum devoram cărţile când m-am convertit…

Citeam ore întregi, citeam şi îmi luam notiţe. Scriam ore întregi, până mă dureau încheieturile de la degete. Acum scriu toată ziua cu tastele dar nu şi în anii 90, când eram cu stiloul în mână şi cu hârtia în ochi aproape toată ziua.

Şi, mai apoi, m-am îngrozit, când vedeam că ortodocşii sunt atât de proşti, atât de neşiutori la lucruri banale. *Cum e posibil?!!!*, îmi spuneam. A fost un şoc imens când am ajuns liceean, seminarist, când am văzut că colegii mei nu ştiau lucruri minore, lucruri inadmisibile de neştiut, dar şi cei mai în vârstă, unde domnea lâncezeala.

A fost o sminteală imensă pentru mine…care credeam că toţi ortodocşii vor să fie Sfinţi, ultradeştepţi şi că toată ziua se gândesc numai la lucruri sfinte…Dar unii erau prea materialişti, ca să îi treacă fiorul spiritualităţii.

Literatura pe care v-o prezint acum, literatura mea, e făcută mai înainte ca să fiu student la Teologie. Pentru că am luat lucrurile foarte în serios, foarte-foarte în serios, nu trebuie să fiu invidiat sau nu trebuie să-L invidiaţi pe Dumnezeu, pentru că m-a umplut cu multe daruri, din belşug.

Experienţa se câştigă clipă de clipă…Dar se câştigă, dacă vrei…dacă asuzi după ea, dacă eşti îndrăgostit să afli mereu ceva nou, mereu ceva profund, absolut.

Îmi este greu, foarte greu…

Îmi este foarte greu, pentru că nu am oameni pe măsura mea, care să mă înţeleagă, cu care să fac front comun, cu care să fac lucruri rezistente, prea rezistente.

Bucuria...continuă!

Pe 11 decembrie 2006, Cleopatra Stratan a concertat la *Sala Palatului* şi numărul participanţilor la concert a fost triplu în comparaţie cu spaţiul logistic al sălii.

Superhitul *Ghiţă* nu e numai la modă, ci el ne demonstrează că printr-un suflet cu adevărat energic, printr-o copilă cu mult har şi curăţie în viaţa ei, ne revine apetitul pentru bucurie şi curăţie. Nimic mai potrivit în pragul sărbătorilor Naşterii Domnului decât acest concert, unde Copilul mântuirii noastre îi atrage pe copii şi îi sfinţeşte.

Nu la voia întâmplării duc discuţia pe panta redescoperirii prospeţimii din noi, pentru că micuţa noastră Cleo ne dovedeşte că nu suntem *atât de brute*, dacă la auzul lui Ghiţă, care vine la portiţă, ne mai trezim şi noi inima şi ne curg lacrimile de dragul ei.

Nu este copila noastră, dar ne este dragă. Ne e dragă curăţia, talentul şi puterea extraordinară pe care Cleo, la această vârstă, o degajă.

Însă ne e dor *de noi*, de frumuseţea închisă *în noi*, când ne minunam de ea. Ne e dor de ceea ce trebuie să fim, pentru că bucuria nu se termină odată cu moartea, ci moartea instaurează adevărată *deplinătate* a bucuriei.

Bucuria...continuă! Asta ne transmite Dumnezeu prin Cleo, dar, mai cu seamă, prin icoană Domnului, Care Se naşte într-o iesle, unde nu au dreptul să se nască copiii, pentru ca să vină să ne înveţe să fim *copii la inimă*, să fim *copii la răutate*.

Nu fiţi prunci la minte, auzim cum ni se spune, *ci la răutate*!

Numai la răutate trebuie să părem proşti, dar foarte deştepţi când facem bucurii altora. Trebuie să ne dezvăţam de a face rele şi să ne punem pe construit frumuseţe în noi şi în cei de lângă noi.

Îţi mulţumesc, Cleopatra Stratan, pentru că îmi reaminteşti să fiu om frumos şi să nu îmi fie teamă să fiu frumos, blând, iertător!

Îţi mulţumesc că ne readuci aminte că *bucuria de Dumnezeu* nu are sfârşit, ci că abia vedem cât de imensă este.

Îţi mulţumim, Doamne, Dumnezeul nostru, că ne înveţi continuu, prin robii Tăi, cât de Frumos eşti Tu, Frumuseţea mea uluitoare, cât de Frumos eşti Tu, pe lângă tot ce înseamnă *murdărie*!

Supremația decorativului și despre alienarea prin shopping

Orașul se îmbracă în culori, în sclipici, își pune beteala, dar miroase la fel. Cărăm coșurile prin supermarketuri cu viteza luminii, fugind de noi, după *prețuri noi* sau *mai mici*, și ne cumpărăm odihna sărbătorilor. O odihnă cumpărată facil, dacă ai bani și consumată în fața computerului sau a televizorului sau înotând în vise dulci și parazitare.

Sărbătorile sfinte ale Nașterii Domnului sunt un motiv în plus ca să *ne simțim singuri*, dacă *suntem singuri* și *să ne plângem de milă*, daca nu are cine să ne ureze de *la mulți ani* sau sunt un zgomot al trecerii unui an, în plus, prin noi, care ne duce, fatalmente, spre moarte.

Una dintre durerile înnoirii fiecarui an este conștiința că moartea o să ne sugrume și mai repede, că ea stă la ușa noastră și ne cere demâncare.

Și, pentru că noi știm asta, urgentăm numărul pachetelor cumpărate, a cadourilor făcute noua înșine, ne felicităm fiecare în capul nostru și ne urăm de bine, deși bucuria nu face casă bună cu mulți dintre noi.

Tristețe de bucureștean încleștat cu întreținerea, cu mizeria, cu incultura din jur, cu bădărănia socială. Ups! Atâtea adjective și substantive îți gâlgâie când te gândești la sclipici, că îți vine să îți mai iei încă un aspirator, chiar dacă mai ai două, încă două combine muzicale sau boxe (să moară vecinii de ciudă!) și să ne schimbăm mașina, pentru că a luat mult la kilometri.

Marasmul este astupat cu beculețe. Domnul primar ne-a dat beculețe, o să ne ridice mulți copaci, brazi din ăia cu globulețe și o să ne mărească impozitele pe anul viitor, pentru ca să își scoată *beculețele* înapoi, adică *consumul luminii electrice*.

E ca la reclama televizată: te enervezi văzând-o de zeci de ori pe zi iar când cumperi produsul cu pricina, o mai și plătești încă odată, pentru că un anumit cuantum din preț, la produsele cu reclamă, se duce la promotorii TV ai produsului.

Decorațiile de iarnă vorbesc de *o strălucire umană*, făcută din obiecte, care nu conțin în ele nimic *luminos* cu adevărat. Ele sunt o contrapondere la lumina aceea dumnezeiască, care a stralucit în jurul păstorilor de pe câmp, atunci când Arhanghelul Gavriil a venit și le-a vestit acestora faptul, că S-a născut Mesia, *Cel Așteptat* și pot să-L vadă așezat în iesle.

Ne facem lumină mai mare în oraş, în magazine, pentru ca să ne crească bucuria mai mult în noi, dar nu ne crește. E frumos, cald și bine în magazine, dar când ieși afară e frig și, dacă nu ai cu ce plăti întreținerea e și mai frig în casa ta.

E şi mai frig în inima ta. De la nivelul privirii cerşetorului, cu siguranță, se vede altcumva viața, decât de la piscina acoperită a parlamentarului, pe care poate să o folosească și de Crăciun, pentru că își permite.

Dacă îți permiți, poți să arunci cu sclipici peste singurătatea ta, poți să minți frumos singurătatea altora, te poți întrece în cumpărături și în a da cadouri, sms-urile or să curgă, telefoanele or să ne inunde, după care, ca la un făcut, dupa ce intrăm în *Uniune*[15], după ce ne dezmorțim gâtul cu ultimele picături de vin și de bere de la revelion, ne vom întoarce în lumea noastră fără sclipici, fără beculețe, la bezna noastră de viață, la care ne e rușine să privim prea bine, pentru ca să nu ne disperăm și să ne luăm gâtul cu cuțitul.

Înțeleg drama celor care se sinucid și le înțeleg singurătatea. Nu încurajez pe nimeni ca să se sinucidă, cum nu încurajez pe nimeni ca să se mintă, la infinit, că *e fericit* sau să își găsească fericirea în *banalități de duzină*.

Însă, chiar dacă vreau eu sau nu vreau sau o mie de alții ca mine nu vor vrea să se mintă, vor fi deja prea mulți aceia, care or să o facă în continuare, care *or să o facă legal* (vorba lu' domnu' Bodu), or să se omoare sufletește în mod legal, adică căutând *lumina* în paharul de vin, în sex, într-o iarbă de tras pe nas sau într-o necredință lucie, barbară, neingurgitabilă pentru un om normal.

Fiecare moare *pe limba lui*, vorba proverbului. Fiecare se minte în dreptul lui. Fiecare se prostituează pe sufletul lui și, după ce se întâmplă asta, mai dai o fugă la shopping, ca să îți mai ridici moralul (când tu ești *varză*) sau mai te dai cu fițe puțin, *te mai dai*, de, că *tot nu te-ai dat*.

Pentru cei care *o fac legal*, toate compătimirile mele! Adică toate compătimirile mele pentru cei care se mint pe ei înșiși că *sunt fericiți* și că *le e bine*!

Shoppingul nu o să vă scape de prostie, nici de nesimțire și nici de mârlănie, după cum beculețele și petardele de mii de lei, pe care le vom da în iarna asta, nu or să ne facă mai civilizați, mai *trendy* și nici mai *flendri*.

Vom rămâne la fel după ce vom da cu pocnitoarea în aer. Și dupa ce ne vom îmbăta criță vom fi la fel de măgari în sufletul nostru. Și după ce nu vom mai ști cu cine ne-am culcat la *the party*

[15] Articolul a fost scris pe data de 10 decembrie 2006 și noi așteptam ca să intrăm în *Uniunea Europeană*, lucru care s-a petrecut pe 1 ianuarie 2007, împreună cu Bulgaria.

vom fi la fel de mitocani ca mai înainte, pentru că ne place... *beteala*.

Nu vă mai cumpărați beteală, ci cumpărați-vă liniște în suflet prin pocaință și cumințenie! Cumpărați-va bun-simț! Luați o tonă dacă puteți. Luați câteva stive de prosoape ale smereniei, ca să aveți să vă ștergeți pe frunte. Luați-vă un tren de fapte bune, de pe unde puteți, ca să vă țină de cald!

Dacă vă luați doar globulețe pictate frumos o să aveți ce să aruncați dupa marele *show time*. Frații de la gunoaie or să știe cât de *proști* ați fost, după numărul de deșeuri pe care le aruncați. Și *proști* de aici înseamnă cât de mulți bani ați aruncat în vânt, *zălog de legământ, întâiul meu cuvânt, de pionier…*

Decorativul nu ține de foame. Alienarea, însingurarea noastră față de noi înșine nu se extirpează prin cumpărături sau podoabe puse la gât, ci prin împăcarea noastră cu Dumnezeu prin pocăință, fapte bune și smerenie.

Beculețele, brazii, mâncarea și băutura multă nu au decât rolul de a ne distrage atenția de la bucuria duhovnicească, de la harul sărbătorilor, spre *afacerile cu sărbătoarea*, din care câștigă din plin marii comercianți.

Verva de sărbători care ne-a cuprins ne este confiscată de către marii magnați ai orașului și falsa feerie pe care ei ne-o creează, nu este ca frumusețea lui Dumnezeu, pe care ne-o aduce harul în noi, daca ne pregătim creștinește de marele și sfântul praznic al nașterii Mântuitorului nostru.

Acum Hristos Se naște în noi! Îl primim pe El în noi! Și bucuria, lumina din noi este mai mare decât toate beculețele lui Videanu[16] la un loc și decât toți brazii lui Băsescu[17], pe care i-ar rupe din creasta munților și i-ar planta în mijlocul orașului, împodobiți boboc.

Bucuriile sărbătorii ortodoxe nu pot fi marketizate de către nimeni! Numai să nu te lași păcălit de fațadă și să uiți că fericirea stă înăuntru, ca o mare minune personală.

[16] Adriean Videanu, primarul orașului București la acea dată.
[17] Traian Băsescu, președintele României la acea dată.

Cum facem față frustrărilor? Răspundem paradigmei frustrării

Părintele Lucian Grigore[18] (ocazie cu care îi salut prezența pe forum), la prima sa postare aici, m-a făcut să reflectez asupra *frustrării* ca *element nefast* în ființa noastră.

Cuvintele Sfinție sale, energic bătute pe taste, gândite înainte de a fi spuse, *șifonante* pentru cei vizați, ne lasa însă în urmă sentimentul unui cuantum de frustrări, care nu aparțin tuturor, ci *sunt personale*, sunt *ale sale*.

Dacă analizăm textul cu ochi distant, decelăm faptul că există o lupta interioară în Sfinția sa și anumiți ierarhi, monahi, preoți, guvernanți, între *dânsul* și *un anume număr de oameni*, mai pe scurt.

Dânsul este într-un dialog interior cu cei față de care *s-a simțit* sau *se simte lezat*, nu contează *în ce fel* și *pentru ce*. Dânsul se simte frustrat, tocmai pentru că se simte lezat în ființa sa. Iar dacă *lezarea* este *reală* e și normal să te simți *frustrat*, *rănit interior*.

Paradigma frustrarii însă, a frustrării sale, o propagă la nivel național. Problema sa devine o problemă vizionară, o problemă de viziune eclesială, în care Biserica va fi receptată *tot mai secular*, tușeaza Sfinția sa, iar ierarhia, cu tot orizontul sumbru pe care am crede că îl propagă cuvintele sale, are un viitor, care se salvează pe sine.

Deși trecem printr-un orizont gri, negru, albastru sau cum o mai fi el, deși nu ne asumăm trecutul, deși există păcate strigătoare la cer ale altora dar și ale noastre, deși avem un statut incert, spune părintele Lucian, totuși există speranță, *o speranță reală* în discursul său.

Am ilustrat subiectul nostru cu *un exemplu din familie*. Problema noastră însă nu e de *a demoniza* pe părintele Lucian și nici de a-l judeca în vreun fel, ci i-am luat *cazul* sau i-am luat poziția exprimată în forum ca paradigmă, pentru a decela *de unde* pornește o frustrare, una reală.

O frustrare reală trebuie să pornească de la *o rănire reală* a ființei noastre.

---

[18] Articolul de față a fost scris în forumul ziarului *Clopotul* în 2006 ca urmare a unui alt articol, scris de către părintele Lucian Grigore în același forum. Deși Sfinția sa a crezut, inițial, că e vorba de *un atac la persoană*, mai târziu și-a dat seama că noi nu avuseserăm în calcul *persoana* ci *ideile* cu care venise persoana în forum sau, mai degrabă, *starea ei de spirit*.

Spre exemplu, dacă cel mai bun prieten ne trădează încrederea, nu contează *de ce*, simțim asta ca pe o mare durere.

Frustrarea însă se formează, când durerea pe care am luat-o din plin, nu *în bot*, ci *în inimă*, devine propria noastră reacție față de tot ceea ce există în jurul nostru.

Când durerea devine *mai durere* sau *o tot mai mare durere* și când nu o primim pe aceasta ca pe o bunăvoință divină, care trebuie să ne smerească pentru ca să ne sfințească ființa, atunci frustrarea noastră degradează atmosfera din jur. Durerea permanentizată, durerea cronică este frustrarea, care degradează bucuria noastră, pofta noastră de viață.

În momentul când am primi durerile ca pe *momente de sfințire* și le-am mai ușura greutatea prin rugăciune sau prin încercarea de *a fi bucuros*, de *a te osteni să fii bucuros*, pozitiv, durerile se minimalizează, se estompează. O frustrare este o durere neacceptată ca îndumnezeitoare.

O frustrare este o rămânere în loc, o adâncire a răului deja făcut pentru noi, cu noi, în noi, pe când ceilați se bucură.

Sperăm ca părintele Lucian, fratele nostru, va înțelege intenția noastra de a fi lângă dânsul și de a-i zâmbi, cu încredințarea că *durerea* nu e *bucuria de care ar vrea să se bucure*.

Semnalul său de alarmă are părți lucide, dar unele părți suferă din cauza stării de însingurare interioară, de durere nevindecată sau alimentată clipă de clipă.

Ca duhovnic, vorbesc acum unui alt duhovnic. Când nu ne mai aducem aminte de durerile noastre înseamnă, că am fost umpluți de pacea și de bucuria Dumnezeului nostru.

Vă doresc *zâmbet frumos*, părinte Lucian, ochi care să se închidă pentru rău sau în fața răului, din cauza mulțimii de lumină dumnezeiască, care ne inundă și ne înconjoară.

Despre mărturisire când a adormit Fericitul Gheorghe Calciu

Ne cinstim în aceste zile[19] adormirea Fericitului Mărturisitor Gheorghe Calciu, pe care l-am audiat doar o singură dată in live[20], pe care l-am citit și pe care l-am reaudiat pe canele audio, dar care m-a reînsuflețit în lupta noastră pentru mărturisirea adevărului.

Dacă Sfinția sa a luptat cu morile de vânt comuniste, care tocau vânt și vorbeau în vânt, noi ne luptăm cu morile de vânt democrate, care toacă indiferență și deplină relaxare.

De fapt, la nivel interior, între *a fi comunist*, care nu te interesează de Dumnezeu și *a fi democrat*, care te intereseaza numai banii, nu e nicio diferență. Capitalismul e aceeași față subumană a comunismului, care, în loc să îți mai ia drepturi, ți le dă, dar nu le poți utiliza. Îți dă dreptul să înveți, să muncești etc., dar nu îți dă și posibilitățile, care concurg la reușită.

Democrația e *una* și *capitalismul* e *alta*. Când vorbim despre *democrație* vorbim despre *dreptul la vot,* la *libertatea cuvântului* etc. iar când vorbim despre *capitalism* vorbim despre concurența criminală între marile trusturi, în care încerci, pe diferite căi, să îl elimini pe celălalt.

Afacerile sunt un alt fel de *duel cu spada*. Rămâne în picioare nu cel care are spadă, adică o corporație anume, ci cel care având o corporația *știe* să îl elimine (nu contează cum) pe celălalt, pe cealaltă corporație.

Fericitul Gheorghe, Părintele nostru, un alt Sfânt al nostru, al românilor, s-a luptat singur cu o întreagă mașină de exterminare și a câștigat el, pentru că Dumnezeu *așa a vrut*. Chiar dacă murea în inchisoare *tot el* câștiga, adică *Dumnezeu*.

Numai că el a rămas și după, ca mărturia să fie și mai durabilă, ca mărturia neînfricării sale să se extindă. Adică nu a câștigat numai odată, cu viața lui, ci a câștigat și cu noi, cu fiecare dintre noi, care ne-am îmbogățit din curajul său sfânt, din puterea duhovnicească a vieții lui.

Într-un articol dintr-un număr al *Cuvântului ortodox* al Fericitului Serafim Rose, Fericitul Gheorghe vorbește despre adormirea Fericitului Valeriu Gafencu în închisoare.

Nu mai știu prea multe detalii. Dar mi-a rămas ceva, o imagine: imaginea cum sufletul Fericitului Valeriu trece la Domnul,

---

[19] Articolul e scris în timp ce trupul său neînsuflețit era adus în România.

[20] E vorba de o conferință pe care a ținut-o în aula mare a *Palatului Patriarhiei*, nu mai știu însă în ce an și care a început cu o parabolă, pe care ne-a pus-o în față spre reflecție.

în mod lin și Fericitul Gheorghe privea această trecere cutremurătoare. A adormit în brațele sale Fericitul Valeriu. Sfinții se cunosc, se apără, se ajută, se respectă, se iubesc reciproc în mod enorm.

Unul, cel care rămâne în viață, dă mărturie despre cel care a plecat la Domnul.

În aceste cuvinte și noi dăm mărturie despre cel care a plecat acum la Domnul și despre miile de Sfinți ai României și ai lumii, care ne cer să *îi recunoaștem* și să *îi cunoaștem*.

Vom avea multiple surprize în viitor, când vom descoperi noi și noi Sfinți ai lui Dumnezeu, acolo unde ne așteptam mai puțin. Despre cei care putem depune mărturie, nu trebuie să ne codim să o facem. Dacă am cunoscut pe oamenii lui Dumnezeu, pe Sfinții care au trăit împreună cu noi, lângă noi, trebuie să vorbim despre ei.

E o datorie a noastră sfântă ca să vorbim despre Sfinți. Dând mărturie despre ei dăm mărturie despre adevărul credinței noastre ortodoxe și despre viața lui Dumnezeu cu noi, despre viața lui Dumnezeu, care se scurge în noi și ne sfințește, adică harul Său vine în noi și ne sfințește în mod deplin.

Fericite Gheorghe Calciu, Fericite Dumitru Stăniloae, Fericite Constantin Galeriu, Fericite Ilie văzătorule de Dumnezeu, Fericite Ilie Mărturisitorule, Fericite Cleopa Ilie, Fericite Paisie Olarul, Feiricite Sofian Boghiu, Fericite Ilarion Argatu, Fericite Benedict Ghiuș și toți Fericiții Părinți și Fericitele Maici ale Romaniei: *Hristos a înviat!*

Și rugați-vă să învie și întru noi.

Între ***a pierde*** *și* ***a câștiga***

Când pierzi pe cineva drag din viața ta crezi că *pierzi cu totul* pe acel om, dar peste ceva timp înțelegi că legătura ta cu el, cu cel adormit, este *mult mai intensă*.

Îl pierzi fizic, palpabil, dar îl câștigi, mai adânc, în inimă. Iubirea țâșnește din inima noastră atunci, când ne așteptăm cel mai puțin: atunci când prezența lui, a celui plecat, ni se arată ca fiind *absolut necesară*.

Amintirea sau *uitarea* sunt lucruri relative pentru om. Ne amintim de oamenii pe care i-am uitat și uităm, în aparență, pe toți pe care i-am întâlnit. Dar undeva, în inima noastră, ca într-un mare ocean fără fund, cad toți cei pe care i-am întâlnit vreodată.

Cei care au contat în inima noastră și contează, cei care au făcut să însemne ceva pentru noi nu sunt niciodată *uitabili*. Nu trebuie să credem că uităm ceva! Ni *se pare* că uităm.

Pentru că, la un moment dat, ne trezim că ne e dor de bunicii noștri, de părinți, de vreun prieten sau prietenă din tinerețe, de fostele noastre cărți de școală, de locurile pe unde am umblat, de te miri ce copac sau câine pe care l-am văzut, de cine știe ce clipă suavă sau mohorâtă. Nu ne mai gândisem de mult la toate acestea și reapar, deodată, în noi, dau năvală, cu o forță incredibilă.

De unde vin și câte vin? De ce ne reamintim lucruri pe care le credeam cu totul șterse din noi și de ce reapar amintirile, care ne stârnesclacrimi?

Un lucru e sigur: Dumnezeul nostru reîmprospătează memoria noastră, uitările noastre, de multe ori, și le face vii pentru ca să ne minunăm de El și de oameni, de tot ceea ce am văzut și am trăit.

Așa, de la o vreme, am învățat să nu mai mă tem să uit, pentru că, cu siguranță, îmi voi aduce aminte tocmai de cel care trebuie, tocmai de acea întâmplare de care am nevoie. Memoria nu e un raft peste care s-a pus praful ci, dimpotrivă, e un rezervor de viață, care mereu se reîmprospătează, ca sângele, ca albia fluviului.

Pierdem, ca să câștigăm de fapt. Ne recâștigăm viața tocmai când începem să ne uităm trecutul, când ni se șterg amintirile trecute și apare în noi viața ca o noutate zilnică, ca o spumoasă revărsare de viață, de har, de bucurie.

Paradoxal, când pierdem pe cineva, ne regăsim la o altă intensitate cu cei pe care i-m pierdut. Iubirea transformă relația dintre noi și ei în reverență, în rugăciune, în cinstire. Când mă doboară câteodată reamintirea îmi dau lacrimile instantaneu.

Dincolo de lucrurile de care ne amintim stau, întotdeauna, niște lacrimi dulci, niște lacrimi făcătoare de bine. Ne reîmprospătăm periodic, zilnic. Numai că nefiind atenți la detalii, prea mulți pierdem din vedere detaliile banale, dar atât de intime, *trăsăturile fine* ale vieții de zi cu zi, care sunt, de fapt, propria noastră *creștere spre veșnicie*.

Când ne dorim *dislocarea* din istorie, când dorim *să pierim* deodată, să nu mai existăm deloc, nu facem decât să ne zbatem într-o demonică și gălăgioasă luptă cu *dorința de uitare*. Când ne dorim să uităm nu putem decât să ne reamintim detalii agasante.

A vrea să nu uiți înseamnă *să chemi uitarea*, să vrei uitarea. Când vrem însă să trăim viața noastră, să ne bucurăm în ea, atunci uităm.

Însă, când stăm la pândă ca să smulgem altora pofta de viață, când zdrobim în noi chemarea la viață, la fericire, atunci ne întunecăm ființa, ne facem niște vehicule în viteză, care macină mereu detalii agasante.

Nu detaliile de care nu putem să scăpăm sunt sursa noastră de viață! Ci, dimpotrivă, detaliile care pricinuiesc *întâlnirea* cu alții, iertarea, cumințenia, uitarea răului din noi și din lume.

Rugăciunea de iertare, rugăciunea în care ne cerem iertare Prea Curatei Treimi este o uitare de răul din noi și de blestemățiile din lume.

Cu cât ne rugăm mai mult, mai conștient, mai deschis la inimă, cu atât uităm mai mult, ne uităm, cu atât coboară pacea lui Dumnezeu în noi și trăim un Paști ferice în fiecare clipă. Numai să cauți să ierți și înțelegi că uiți tot ceea ce a fost rău.

*Ce înseamnă **actualizare** pentru un teolog ortodox?*

Actualizarea Sfinților Părinți (operă, viață, cult, importanță) înseamnă explicarea lor pentru mentalitatea omului de astăzi. Înseamnă un comentariu aplicat, o exegeză în care să transpunem, pe cât putem să o facem, a vieții și a înțelegerii lor în condițiile vieții noastre. Asta nu înseamnă *falsificarea*, *osificarea* sau *diminuarea* prezenței lor vii in viața noastră, ci *intensificarea* prezenței lor în viața noastră.

Cred că mai întâi de toate trebuie să ne cunoaștem Sfinții, să îi recunoaștem, să le recunoaștem semnalmentele istorice și să citim despre ei, rugându-ne lor. Pentru mine, personal, *a ști pe un Sfânt* înseamnă a ști cum arată cărțile lui, icoanele lui, Sfintele sale Moaște sau măcar ceva din viața lui.

A cunoaște pe un Sfânt înseamnă a-l lăsa să intre în viața ta. Nu contează ce afli prima dată despre el, despre Sfântul respectiv. Important e să nu crezi minciunile spuse pe seama lui, denigrările la adresa lui, ci faptele lui. Trebuie să lăsăm faptele, cuvintele, viața lui să ni-l zugrăvească în inimă.

Dacă citim o carte sfântă nu putem decât să ne unim inima cu harul Sfântului respectiv. Nu credem că se poate face *o citire bună* a unei cărți sfinte fără să fii *prieten* sau *iubit* cu Sfântul respectiv. Trebuie să îl iubești ca să îl înțelegi. Trebuie să vorbești cu el, să îl lași să îți vorbească, să nu îi opui rezistență interioară: să îl lași să îți fie *Părintele* și *Fratele tău* sau *Maica* și *Sora ta*.

Adevărata repunere în scenă a Sfinților începe de aici: de la intimizarea cu ei. Un bun ermineut este un prieten intim, smerit, al Sfinților pe care îi comentează. Tot la fel, dacă vrem să pictăm chipul unui Sfânt trebuie să îl iubim, să îl ajutăm să ne ajute în munca noastră. La fel, ca să compunem imne, acatiste, slujbe pentru un Sfânt: ne trebuie evlavie vie față de el. Și aceasta se simte, se vede, când citim ceea ce s-a scris despre el.

Nu putem să-l înțelegem pe cineva, opera cuiva, dacă nu e tradusă într-un limbaj propriu nouă, cu modul în care se vorbește acum. Tocmai de aceea retraducem textele sfinte în mod periodic pentru că limbajul nostru comun e într-o continuă schimbare.

Dacă ești filolog poți citi și într-un limbaj greoi, învechit un text. E chiar o mare bucurie să faci asta. Însă omul credincios, mai puțin școlit, are nevoie de un text al Scripturii pe care să îl poată citi, cărți de rugăciune, de slujbă. E nevoie să comunicăm rapid și bine.

E nevoie să ne înțelegem unii pe alții în comunicare. Și e nevoie să reactualizăm și să reînțelegem totodată întreaga istorie a Bisericii, pentru ca să ne putem creiona propria noastra identitate ortodoxă.

Însă această reînțelegere ține de fiecare dintre noi, de cât ne producem în domeniul înțelegerii credinței noastre.

În măsura în care ne trăim exigențele credinței și suntem avizi ca să cunoaștem adevărul Bisericii, întoarcerea spre citirea Părinților Bisericii e cel mai vital și mai natural lucru pentru un creștin ortodox. *Maturizarea în credință* înseamnă înțelegere a credinței și puterea de a o explica și celor care sunt la începutul înțelegerii.

Cei care sunt mânați de către Dumnezeu ca să compună cărți duhovnicești le compun. Cei care cântă pentru Dumnezeu, cântă cu mare har. Cei care pictează cu mult har scot minuni dumnezeiești de sub pensulele lor.

Teologii însă, care simt harul lui Dumnezeu în ei, au obligația de *a re-spune* pe Sfinți acelora, care vor să audă cuvintele și viața lor.

Mai mult: toți cei care simt să facă ceva pentru credință, să facă! Se va discerne până la urmă, care au fost încercările bune și care au avut și unele lipsuri. Numai să nu ne fie teamă să fim noi înșine și să nu ne ciuntim iubirea pentru Dumnezeu, de frica de a nu fi *prea personali*!

Când creditezi prea mult o persoană

Poți sminti pe cineva și dorindu-i binele. Tu vrei să iasă ceva bun din el iar el îți spune că nu dorește *mai mult*, ci vrea ca să îl lași așa cum este. Ce poți să-i faci? Îl lași așa cum este.

Fiecare are dreptul să rămână după cum vrea să rămână. Îl poți *ofensa* pe cineva dacă știi mai multe decât el, dacă ești bun cu el, dacă îi arăți prea mult interes sau dacă vrei să îl convingi să facă lucruri, care l-ar umple de har.

Dar el îți vine și îți spune să îl lași acolo unde este sau dacă te-ai muncit ceva timp cu el, ca sa îl faci să se vadă la suflet, el îți spune că era mai bine sa îl fi lăsat acolo de unde l-ai luat.

Adică nu e bine că l-ai ajutat. Îți reproșează că ai fost bun cu el, că ai fost îngăduitor cu el. Cu alte cuvinte, dacă îi acorzi prea multă dragoste, vrea să fii rău cu el, dintr-o dorință demonică de autobiciuire voluntară.

Există oameni care preferă să sufere decât să se vindece. Vor să îi lași acolo. Nu ai ce face: trebuie să îi lași în pace. Degeaba te doare pe tine inima.

Degeaba crezi tu că lui i-ar fi bine să facă un anume lucru. Dacă el nu vrea să îl facă, tot tu cazi de prost. Astăzi am avut un caz de acest fel, în care am fost rugat sa îl las în pace, că el nu poate să facă față exigențelor mele.

Și culmea culmilor era, că singura mea exigență era aceea ca să comunicăm cât mai mult, dupa cât putem și când putem, dar să comunicăm. I s-a părut și asta prea mult: *să comunicăm*! Atunci să nu mai comunicăm, ca să nu ne vedem păcatele și neputințele și ca nimeni să nu ni le vindece.

Să fugim unii de alții, lingându-ne rănile în câte un colț, de teama să nu se vadă ca suntem proști, invidioși, fricoși, incapabili de a vrea să fim maturi sau incapabili de a ne asuma maturitatea foarte exigentă a nevoinței creștine.

Se pare că mulți aleg *contra-virtutea*. Se pare că mulți nu preferă sa fie iubiți ci loviți, mințiți, escrocați, că le place să fie crezuți *banali* și să se mândrească cu faptul că sunt *psihopați*.

Și credem că, în acest punct, când ajungem aici, nu facem decât să ne înfigem într-o realitate paralelă cu realitatea, stând atârnați ca niște lilieci, de mândria pe care nu ne-o dorim niciodată ultragiată.

A avea abnegație de non-beligerant

Cum reacționăm când *nu știm* să reacționăm sau când nu știm *în fața cui* reacționăm? Cu un zâmbet indulgent sau printr-o dispoziție interioară, care așteaptă reacția partenerului de discuție în mod pacifist.

De multe ori se reacționează *instinctual* la *întrebări punctuale* sau la reproșuri pe care le-ai putea primi frumos.

Ce te face să te simți *agasat*? Tarele personale. Impostura care nu ține de cald. O superficialitate marcantă. Un orgoliu solzos, o râie de orgoliu, care nu te poate discupla în niciun fel. Sau, pur și simplu, o dispoziție fricoasă față de orice partener de discuție.

Pentru ce m-aș simți agasat de o întrebare la care pot să răspund cu *nu știu* sau pot să dau un răspuns după posibilitățile mele? Pentru ce aș dori, în mod automat, să mă fac de râs, dacă știu că nu sunt la înălțimea partenerului meu de discuție? Și pentru ce, totuși, aș avea tendința să neg ceea ce spune altul, dacă eu tot nu știu nimic din răspunsul pe care îl neg?

Nu cred în *complexe* de niciun fel. Cred însă în presupuse inhibiții interioare, care se traduc ca *nedorință de a trece peste blocaje interioare*, peste traume, peste intemperii dureroase ale vieții.

Putem da un exemplu plauzibil, în cazul copilului care și-a văzut bunica moartă și îi e frică, în mod instinctiv, de morți și de înmormântări. La 7 ani e *acceptabil* acest blocaj dar, la 40 de ani, mai este *acceptabil*? Nu! El trebuie să se maturizeze trecând peste fricile peste care nu a putut să treacă în copilărie, în adolescență, în timpul maturității sale. Ceea ce poate fi *acceptabil* pentru un copil nu este *acceptabil* pentru un adult.

Trebuie să ne învingem teama de necunoscut, de suferință, de primire a noastră cu răceală, teama de înălțime, claustrofobia apărută din senin, non-apetitul pentru muncă, emoțiile și impulsurile necontrolate.

Cu harul lui Dumnezeu și cu multă stăruință trebuie să trecem peste tot felul de frici și de apucături necontrolate, pe care le-am înmagazinat în trecut. Nu e de ajuns, pentru mine, ca să îmi spui că ai o boală, o neputință, ci trebuie să îmi spui și ce ai făcut, în mod real, pentru remedierea ei cât de cât.

Daca nu ne-am luptat pentru a eradica ceva din noi (mă refer la o eradicare duhovnicească a neputințelor noastre) nu avem dreptul ca să ne plângem că suntem *cum suntem*.

Un om matur nu poate fi scuzat că e *nesimțit*, că e *mitocan*, că are *apucături mahalagiste* sau dorința nestăpânită de a-și omorî adversarii din priviri. Este inacceptabil pentru un om matur, credincios sau necredincios, să fie pueril la minte, incapabil să își exprime sentimentele, trăirile, crezurile în mod cursiv.

Când spunem că avem *experiență de viață* trebuie să ne referim la faptul că avem un cuantum de înțelegere de sine și de înțelegere a lumii în care trăim, care ne permite să formulăm o axiomă comportamentală general valabilă pentru om.

Spre exemplu, cred pe cineva un om cu *experiență de viață*, daca ajunge, în mod interior, la concluzia, că *a fi respectuos* nu costă nimic, ci arată *noblețe de caracter*. Sau pe altul, care ajunge la concluzia, că viața are sensuri profunde sau că bunătatea e cea care ne vindecă.

Experiența de viață intră în *experiența duhovnicească*, e parte integrantă a ei. Așa cu am detaliat în cursul nostru de teologie mistică, existent la nivel online, experiența de viață este *vestibulul*, antreul pregătitor al vieții duhovnicești. Și ce înseamnă să ai *experiență de viață*? Înseamnă să fii trecut prin tot felul de dureri, neajunsuri, persecuții, eforturi, griji etc. din care să fii învățat adâncimi de suflet și de caracter, necesare pentru înduhovnicirea ta.

Dacă examenele vieții tale, cataclismele tale și bucuriile tale au fost convertite de tine în momente de înțelepțire personală și de mulțumire față de Dumnezeu și de oameni înseamnă că *am trăit frumos*. Dacă din păcatele noastre am scos, am înțeles purtarea de grija a lui Dumnezeu și din bucuriile și împlinirile noastre am scos iubirea Sa de oameni infinită înseamnă că nu am trăit degeaba.

Iar dacă din tot ceea ce vedem și auzim și se petrece cu noi nu scoatem lucruri care să ne ajute, să ne zidească, să ne fortifice și rămânem la impresia că viața e *o continuă revanșă*, o banală și stupidă răzbunare, pierdem toată frumusețea unui păduri ravisante, pentru că noi suntem atenți la țânțarii care ne ciupesc copios. Eu mă uit la pădure, chiar dacă mă dor mușcăturile de țânțari.

Mă uit la frumusețea milei lui Dumnezeu cu noi, adică la *pădure*, și nu la *țânțari*, adică la tot felul de *ispite*, necazuri, dureri, răutăți, care ni se fac pe diferite căi. Mă dor nedreptățile, le privesc cu atenție dar, în mod fundamental, mai mult decât fundamental de fundamental mă uit la oportunitățile dumnezeiești infinite, pe care Dumnezeu ni le oferă și, prin care, mă simt împlinit.

Gust harul lui Dumnezeu cel atât de plin și de bogat, pe care îl primim acum și tânjesc dupa plinătatea lui. Trebuie să fii nebun ca să nu vrei să fii fericit. De fapt nici nebunii nu vor să fie *nefericiți*.

Probabil că ar trebui să spun altfel: ar trebui să fii de metal ca să nu vrei să fii fericit. Și fericirea e tocmai aceasta: să ai o inimă simplă, simplificată de patimi, curățită de patimi, o conștiință prietenă noua, care să nu ne mustre adânc, chinuitor și o bogăție de pace dumnezeiască, de care să nu vrem, nicidecum, să ne despărțim.

Da, suntem predestinați la îndumnezeire, la frumusețe cu toții, la fericire. E condiția *deplin umană*, pe care Dumnezeu ne-a dat-o.

Omul adevărat este *cel plin de har*, cel sfințit la trup și la suflet, și nu caricatura de om, care nu vrea să-și admită neputințele, limitările.

Iar dacă încerci să fii prieten cu adevărul lui Dumnezeu, nu cred că mai ai tendința să te bați cu oamenii, să negi adevărul oamenilor ci, dimpotrivă, dorești cu nesaț să îl cunoști. Când ești rănit de acest adevăr, de adevărul lui Dumnezeu, nu vrei veșnic ca să te vindeci de el.

Iertarea ca bucurie

Trebuie să iertăm atâta timp cât omul, care ne-a îndurerat privește senin lucrurile, când dovedește că totul a fost doar o tornadă de moment.

Când știm să ne vedem greșelile și să ni le recunoaștem putem să iertăm și să reprimim în cunoștință de cauză pe celălalt, pe fratele nostru, lângă noi.

Iertarea care ne bucură este iertarea care constată că are de-a face cu un alt om, decât cu cel care ne-am supărat, cu puțin în urmă, pe un motiv întemeiat. Certurile care îndreaptă lucrurile, care smeresc sunt duhovnicești.

Ca duhovnic, trebuie să-i cert pe cei care au nevoie de certare. Nu pentru că eu vreau, ci pentru că ei nu își revin prea repede. Ești pus în fața faptului de a fi dur cu fiii tăi duhovnicești, dacă simți că asta le va folosi bine de tot. Însă sunt pus în situația de a mă și bucura de ei, când ei iau aminte, când se trezesc, când ne trezim și eu și ei dintr-o amețeală duhovnicească, care nu ne făcea bine deloc.

Relațiile duhovnicești, relațiile dragostei duhovnicești sunt traversate de multe seisme. Într-o relație de dragoste, de intimitate a duhurilor noastre, nu merge treaba până nu se spun adevărurile, toate adevărurile. Când rămân reticențe între mine și ei, când nu există sensibilitate, spovedania și relația mea de sfătuire, ca duhovnic, e lezată adânc.

Ori vorbesc unor garduri mișcătoare ori asist la momente de superficialitate agasantă. Patimile sunt superficialități agasante. Într-o relație de *duhovnic-fiu duhovnicesc* aceste agasări sunt marile mele dureri, dacă ele nu sunt recunoscute.

Însă fiecare spovedanie din inimă pe care o primesc, pe care o ascult e bucuria mea și știu că e și bucuria lui Dumnezeu. Pe mine nu mă interesează păcatele lor, nu le contorizez, ci privesc sinceritatea lor, puterea de a se privi în ochi și de a mă privi în ochi. Dacă ai această putere, aceea de a mă privi în ochi, dupa ce mi-ai spus păcatele tale, înseamnă că îndreptarea ta în fața lui Dumnezeu este reală.

E o dumnezeiască putere să ierți, un mare har, și să uiți repede durerile. Nu numai să le uiți, dar să îl și reprimești pe celălalt în viața ta, cu aceeași fragilitate de suflet.

Mi se spune adesea că *iertarea e un chin*, că doresc să ierte și nu pot. Pentru ca să ierți trebuie să începi prin a începe să te rogi

pentru celălalt, prin a accepta faptul că el, celălalt, există cu toate bunele şi relele lui.

Iertarea, chiar când nu îți este acceptată, e o mare victorie în inima ta. Chiar dacă nu ești crezut că l-ai iertat pe cineva, dacă simți că ai făcut asta, cu harul lui Dumnezeu, înseamnă că poți să te bucuri.

Dacă privind pe cineva nu ne putem bucura de el, chiar dacă el nu ne vorbeşte, nu vrea să vorbească cu noi, înseamnă că încă mai este *un rest de neiertare* în noi. Iertarea se face în fața lui Dumnezeu și înseamnă să dai un *delete* la ce a fost.

Însă poți să-i ierți pe mulți, dar ei să nu te poată ierta. Dacă ai știut să îi ierți, îi poți accepta în mintea și inima ta, chiar dacă nu vor nici măcar să te vadă.

Iertarea înseamnă să te bucuri de mila lui Dumnezeu, că poți să uiți, să ștergi păcatele din amintirea ta, dupa cum și El ni le șterge pe ale noastre.

Despre smerenie ca despre aer

Nu trebuie să confundăm termenii! *A fi smerit* nu înseamnă *a fi fraier*, ci e o harismă a sfințeniei, a aceluia, care crescând în sfințenie, nu își dă seama la ce simplitate și frumusețe a ajuns, dar ea este detectată de cei din jurul său.

Una e să ai o părere smerită despre tine, când toate păcatele îți arată cine ești și alta e să ai o părere smerita despre tine, când având o mare sporire, tu spui că *e un fleac*.

Smerenia dumnezeiască, ca și bucuria dumnezeiască, nu sunt *cotidianități de alcov*, ci sunt urmările unor mari suferințe, privațiuni, a unor iluminări dumnezeiești cu duiumul.

Un om care acum începe să își vadă păcatele nu poate fi *smerit*, poate fi numai mai *atent la sine*. *Cunoașterea de sine* nu înseamnă nici ea *smerenie*, ci înseamnă începutul detectării înșelărilor din ființa ta.

A fi înșelat întru ceva înseamnă a crede un gând, a te încrede într-o idee, pe care tu o crezi bună, dar ea este satanică. Dau exemple de gânduri *înfipte* în mintea noastră, care sunt gânduri demonice fără drept de apel: ideea că *avem haruri speciale*, că *suntem de neînțeles de către ceilalți*, că *suntem geniali*, că *suntem de neînlocuit*, ca *suntem Sfinți* etc.

Ideea că suntem *deștepți* pentru că am citit sau că *noi gândim* numai pentru că avem studii înalte este iarăși o bagatelă satanică, pe care o credem fără să o mestecăm. Insinuările satanice sunt atât de vechi în viața noastră, că unii dintre noi nici nu mai știm când am învățat să mințim sau să plângem pentru ca să primim o păpușă sau să furăm, pentru că ne place ce are celălalt.

Deci, dacă începem să ne vedem la idei nu ne-am smerit. Suntem pe cale de a ne smeri. Nici dacă ne dăm seamă că suntem cei mai păcătoși, mai curvari, mai mândrii, mai lacomi oameni ai pământului nu ne-am smerit nici atunci. Nici dacă ne împărtășim și ne spovedim des, nici dacă vedem des mănăstiri.

Smerenia începe să apară atunci, când vedem lumina dumnezeiască pentru prima dată, când avem primul extaz în viața noastră. De aici încolo începe smerenia. Până aici e o pregătire pentru smerenie.

Părinții duhovnicești, adică *purtătorii de Dumnezeu*, apar după mai multe vederi ale luminii, după multe dureri, după multe ispite trecute cu bine, după multă cunoaștere, rugăciune, sfințenie.

Abia la ei vine smerenia, ca o harismă înaltă, nu prea observată de prea mulți. Pe Sfântul smerit îl poți confunda mai tot

timpul cu un om mândru, sucit, rău, autoritar și poți iubi pe unul care habar are unde să te ducă, dar are straie frumoase pe el, vorbește mult și știe puține.

Smerenia nu e un premiu, nu e o decorație, nu e o carte citită, ci o harismă, un dar imens ca și dragostea de Dumnezeu. Acum se cam confundă termenii, se diluează la culme și toată lumea pare că *știe* realitățile duhovnicești.

De multe ori cei care par multora *smeriți* pozează într-un fel anume, care dă bine la neştiutori, pentru că, pentru cei din urmă, *a fi Sfânt* înseamnă a sta țeapăn, a nu glumi niciodată, a se ruga tot timpul și, dacă se poate, să nu mănânce și să nu se ducă niciodată să se spele sau să-și facă nevoile.

Sfințenia, ca și smerenia, e cea mai naturală mișcare, mod de viață a omului în har, prin har, înaintea lui Dumnezeu. Dacă nu aș fi văzut Sfinți în carne și oase aș fi zis că *ăștia nu sunt oameni*, ci *supermani*.

Dar ei sunt *oameni*, însă nu *impostori*! Sunt oameni, dar care sunt *dintr-o bucată* în relația lor cu Dumnezeu, muncesc mult, se roagă în tăcere, vorbesc cu putere, nu fac compromisuri și se nevoiesc cu înțelegere.

Așa că Sfinții nu apar *din prostie* și nici *din întâmplare* iar smerenia nu este *o floare la ureche*, pe care să o arăți, atunci când vrea cetățeanul X și să o dai jos, până vine un alt curios, ca să ți-o pui la ureche.

Aceasta e una cu toată ființa ta și dacă ea există în tine și nu o văd mulți înseamnă că nu au ochi ca să o vadă.

Mărturisesc faptul, că trăirea mea pe lângă Sfinți m-a făcut să mă regăsesc de-a binelea și să pun lucrurile *în ordine*. Însă ordinea nu e sesizabilă decât pentru ochii profunzi ai blândeții și ai cuviinței.

O părere restricționistă asupra Tradiției Bisericii

Ideea cum că *Sfinţii Părinţi* ai Bisericii sunt *numai cei din primele secole creştine*, este un punct de vedere catolicizant. Tendenţiozitatea acestei păreri vine de la faptul, că Tradiţia e văzută în mediul catolic drept *un tezaur scriptic*, o inventariere a cărţilor patristice după norme de *recept* / *non-recept* şi, mai puţin sau deloc, ca transmisie a unei învăţături curate şi a harului sfinţitor.

Aşa se face că în mintea multor teologi ortodocşi planează încă ideea că *perioada*, epoca Sfinţilor Părinţi s-a încheiat undeva la finele secolului al VIII-lea şi restul Sfinţilor care au scris, nu au făcut decât să producă *o literatură minoră*, *inferioară* primilor.

Hula imensă a acestei afirmaţii constă în aceea, că restricţionează prezenţa harului lui Dumnezeu în oameni până la secolul al VIII-lea, împarte pe Sfinţi în *mai mari* şi *mai mici* şi, mai ales, fărâmă *lanţul de aur* al Sfinţilor, continuitatea sfinţeniei în Biserica noastră până astăzi.

Ultimul dintre Sfinţi, care a scris teologie, este un Sfânt Părinte al Bisericii fără niciun dubiu. Sfântul Siluan Athonitul, Fericitul Dumitru Stăniloae sau Sfântul Justin Popovici sunt tot la fel de *Sfinţi Părinţi* ai Bisericii, de normativi, precum este Sfântul Simeon Noul Teolog, Sfântul Atanasie cel Mare sau Sfântul Pavel Apostolul.

Ceea ce îi leagă pe toţi Sfinţii este că au scris şi au trăit întru Duhul. Dacă este acelaşi Duh, acelaşi Hristos şi acelaşi Tată, adică aceeaşi Preasfântă Treime, de ce să nu fie şi Sfinţii lui Dumnezeu cu toţii *Părinţii noştri*, chiar dacă au scris, chiar dacă nu au scris teologie?

Sfântă Parascheva sau Sfântul Dimitrie Basarabov sunt *Părinţi ai Bisericii*, sunt *guri teologice* ale Bisericii prin harul şi luminarea pe care ne-o aduc, chiar dacă nu au scris niciun rând sau nu ni s-au păstrat cuvintele lor.

Tradiţia Bisericii înseamnă şi modul în care trebuie să facem slujbele, să ne închinăm, să credem, să scriem teologie, dar şi modul în care să-L simţim pe Dumnezeu, să Îl iubim pe El, să ne răstignim zilnic pentru El.

Cum trebuie să ne raportăm la Tezaurul Bisericii, de învăţătura şi sfinţenie, adică la *Sfânta Tradiţie*, învăţam la propriu, dacă avem un Părinte Sfânt, care să trăiască lângă noi şi care să ne transmită atât cuvântul credinţei cât şi sfinţenia lui, modul sfânt în care trebuie să îl înţelegem.

Aşa că *Tradiţia Bisericii* cuprinde (şcolăreşte spus) tot ce nu stă scris în Scriptură, dar care se simte, se experiază în Sfintele Taine, în Sfânta Liturghie, în rugăciune, în fapta bună, în lupta cu patimile.

Tradiţia este prezenţa Sfântului Duh în Biserică, în Sfinţi, care ni se dă şi nouă, în măsura în care ne facem proprii, ne încopciem mintea în modul de a gândi al Bisericii, care urmează răstignirii de sine, a minţii şi a poftelor noastre trupeşti.

Secretul sincerității în sfătuire

A te simţi util prin ceea ce spui e prima parte a secretului. Mai mult decât atât e să simţi că cuvintele tale rostite cuiva nu au trecut pe lângă el ci *au rămas*, multe dintre ele, în inima lui.

Cuvintele care nasc oameni. Sinceritatea naşte oameni. Sinceritatea la timp, sinceritatea când o cere formarea unui om înseamnă un aport solid la dezvoltarea lui.

Tinerii au nevoie de sinceritatea celor mai în vârstă ca să îşi găsească calea în viaţă, propria lor cale. Sinceritatea faţă de un om tânăr nu înseamnă *dădăcirea* lui ci *însufleţirea* lui spre culmi înalte, spre realizări înalte.

Dacă îndemnăm pe cineva la ceva trebuie să îl îndemnăm la lucruri gigant, pentru ca să poată face, atât cât va dori Dumnezeu să facem fiecare.

Nu sunt de acord ca să îi îndemnăm pe tineri la lucruri *mărunte*, *călduţe*. Trebuie să îi îndemnăm să aibă o viaţă duhovnicească incandescentă, aprinsă, plină de vâlvătaie şi, în același timp, să se integreze într-un proiect de viaţă, în care să se dedice deplin, cu totul.

Viitoarea *meserie* sau *vocaţie* a unui tânăr creştin ortodox trebuie să îl împlinească *total* nu doar *pe jumătate*. Formatorii de tineri, prin sinceritatea faţă de ei, trebuie să aibă darul dumnezeiesc de a intui ce se potriveşte fiecăruia. Trebuie ca să fie îndemnaţi cei care vor să se facă monahi să se facă monahi, dacă este evidentă vocaţia lor, iar pe cei care vor să se facă preoţi la fel.

Însă Biserica are nevoie şi de poeţi străluciţi, şi de ingineri, doctori, avocaţi, meşteşugari unul şi unul, de poliţişti ortodocşi, de politicieni, de actori, de cofetari, mineri, vânzători sau mai ştiu eu ce, creştini ortodocşi, conștienți de ceea ce sunt ei.

Sinceritatea unui duhovnic faţă de toţi aceşti oameni e aceea de a-i ghida spre împlinirea propriei lor meniri, conform cu posibilităţile şi temperamentele pe care le au. Însă trebuie să fie primită sinceritatea sfătuitorului pe măsură, adică fiind deplin sincer şi responsabil pentru viaţa şi profesia ta.

Sincerităţii trebuie să i se răspundă cu *o sinceritate debordantă*. Cei care sporesc foarte repede în viaţa duhovnicească sunt oameni care ascultă *mult*, *bine* şi *responsabil* pe duhovnicii lor.

Sunt oameni care doresc *toată iubirea* şi *toată virtutea* şi de aceea primesc mult: pentru că Îl iubesc mult pe Dumnezeu şi pe oameni.

În viaţa oamenilor, preoţii duhovnici şi creştinii care îi sfătuiesc pe cei tineri şi părinţii tinerilor au rolul nu de a-i forţa să o ia pe o cale anume, ci de a-i face să îşi recunoască propria cale, să îşi conştientizeze propria cale. Trebuie să fim nişte sfătuitori conştienţi de urmările sfaturilor noastre.

Trebuie să ne punem în locul celor pe care îi sfătuim. Şi dacă cei pe care i-am sfătuit au luat-o pe o cale bună, pe calea pe care au înţeles-o ei, luminaţi de Dumnezeu că e bună, trebuie să continuăm să ne rugăm pentru fiii noştri duhovniceşti, pentru ca să aibă putere şi curaj să continue buna aşezare a vieţii lor.

Sinceritatea sfatului bun se înţelege în timp şi se transformă în recunoştinţă vie, adâncă. Cei care au înţeles rostul nostru în formarea lor, vor fi cei care ne vor păstra în inimile lor, ca pe nişte chipuri iubite şi venerate.

Dacă *sinceritatea noastră* este şi *sinceritatea lui Dumnezeu* pentru cineva, atunci *sfătuim bine* şi *cu mult folos*.

Învierea Domnului înseamnă, totodată, și scoaterea din Iad a Sfinților Părinți ai Vechiului Testament.

De aceea, în Sfânta Icoană a Învierii Sale, Domnul Se ridică dintre cei morți, după cum se observă, împreună cu Sfinții Protopărinți ai neamului omenesc, Adam și Eva, care subliniază scoaterea din Iad a tuturor Sfinților lui Dumnezeu, Care Îl așteptau cu mult dor.

Împăcarea cu sinele și cu trecutul nostru

La fiecare noua fază din viaţă noastră, la fiecare fază *marcantă* a vieţii noastre, ne regândim trecutul, ca să ne înţelegem forţa de care avem nevoie, pentru *a ne parcurge* prezentul.

Prezentul are nevoie de linişte pentru a deveni *viitor*.

Dar pentru *a avea nevoie de linişte* în prezent, trebuie să ne înţelegem şi mai mult, tot mai mult, trecutul nostru.

Creştinul ortodox trezvitor este *un muncitor al sinelui*, al fiinţei sale interioare, care, pe de o parte, caută să vindece fiinţa lui de rănile trecutului iar, pe de altă parte, îşi ia măsuri de contracarare faţă de tot ceea ce înseamnă *indispoziţie venită din afară*. Suntem atenţi la orice fel de agresiune a fiinţei noastre.

Contracararea indispoziţiilor venite de la demoni sau de la oameni indiferenţi de mântuirea lor se face printr-o atenţie neîntreruptă la ceea ce vine în fiinţă noastră, la ceea ce vrea să ne violeze buna noastră linişte interioară.

Dar trecutul se cere înţeles prin prisma rememorării lui, din perspectiva voii lui Dumnezeu şi a normalităţii voinţei divine. Trebuie să ne aducem aminte de păcatele noastre şi de oamenii pe care i-am îndurerat. Trebuie să ne împăcăm cu cei cu care suntem certaţi şi să ne rugăm pentru cei cu care suntem certaţi, cu care suntem în schismă interioară.

Vindecarea are nevoie de amintire, de căinţă şi de înţelegere corectă a situaţiilor prin care am trecut. Vindecarea este o reîntâlnire cu membrii trecutului nostru, în fiinţa noastră sau faţă în faţă, pentru a pune la punct, pentru a reevalua, vechile noastre poziţii vizavi de ceea ce ne-a despărţit.

Când rănile sunt recente e mai greu, e adevărat, să facem reconcilierea cu trecutul nostru. *Împăcarea cu trecutul* vine în timp, când ne-am întărit în viaţa duhovnicească, în liniştea şi în iertarea lui Dumnezeu.

Tocmai din iertarea lui Dumnezeu şi din împărtăşirea continuă cu El, cu Dulcele nostru Mântuitor, putem să iertăm, să ne iertăm, să lăsăm totul ca să se aşeze în inima noastră şi să nu mai umblăm tot timpul să ne rănim, iarăşi şi iarăşi, inima.

Adevărata împăcare cu sinele nostru înseamnă o conştiinţă bună faţă de trecutul nostru.

Asta nu înseamnă că am uitat cu totul relele pe care le-am făcut şi le facem, ci e starea în care înţelegem că ne-am vindecat de

cele pe care le-am făcut, cu harul lui Dumnezeu şi că ceea ce trebuie să facem acum, trebuie să ne acapareze cu totul.

Reconcilierea cu sine, cu Dumnezeu, cu oamenii înseamnă să terminăm odată cu viaţa schizoidă, cu viaţa trăită când în trecut, când în prezent, şi să optăm, cu fermitate, pentru prezent, pentru ceea ce facem în prezent. Să fim *în prezent*, dar *fără să fim amnezici*!

Amnezia, uitarea trecutului e patologică, ţine de domeniul bolii sau al indiferenţei. Amnezia pe care o oferă viaţă duhovnicească a Bisericii e tocmai iertarea prin Sfânta Spovedanie şi împărtăşirea euharistică cu Domnul, care şterge în timp, din noi, răutatea trecutului nostru, care ne face să ne uităm avalanşa de răutate pe care am scos-o din noi şi ne face să respirăm uşuraţi.

O bună respiraţie, o bună conştiinţă şi un somn liniştit sunt *componentele reconcilierii*, ale împăcării de care vorbim acum. Ne împăcăm cu noi, pentru că Hristos Dumnezeu ne împăcă cu noi. El ne vindecă de păcatele şi de patimile noastre, ştergând astăzi pata neagră din trecutul nostru.

Înţelegem, trăind cu adevărat ortodox, că trecutul nostru păcătos a însemnat *o non-viaţă* şi că numai acum începem să ne bucurăm cu adevărat de noi şi de tot ceea ce există, că trăim în noi bucurii duhovniceşti inexplicabile pentru ceilalţi şi că trăim o pace atât de frumoasă, pe care nu am vrea să o vindem niciodată. Însă dorim această pace tuturor.

Pentru cei care privesc credinţa ortodoxă ca pe *o afacere privată* sau că pe *un anacronism*, le spunem că miezul ei este trăirea unei bucurii şi împliniri copleşitoare, că virtutea şi curăţia vieţii sunt cele care îţi dovedesc cât de frumos e omul în harul lui Dumnezeu şi că niciodată, zic *niciodată*, nu vei mai vrea să *păcătuieşti cu poftă*, după ce *ai mâncat cu poftă*, cu împlinire, la Masa Stăpânului.

Singura *împăcare* e împăcarea cu Dumnezeu şi trăirea ca membru viu al Bisericii, în care simţi cum, peste veacuri, în toţi cei care au trăit ortodox, a viat, a locuit acelaşi Duh ca şi în tine.

Te simţi contemporan cu Dumnezeu, cu toţi Apostolii, cu toţi Sfinţii, cu Prea Curata Stăpână, te simţi slujit şi apărat de către Puterile cereşti, trăieşti minuni peste minuni, eşti mai mult decât împlinit şi nu te simţi niciodată singur şi fără vreun rost pe lume.

Împăcarea cu noi este *adevăratul dinamism* de care orice societate umană are nevoie. La intrarea noastră în *UE*[21], pentru ca să fim cetăţeni eficienţi, trebuie să fim creştini ortodocşi împăcaţi

[21] Articolul a fost scris pe data de 30 decembrie 2006, cu câteva ore înainte de intrarea noastră oficială în *Uniunea Europeană*.

cu trecutul nostru şi care facem din orice clipă a vieţii noastre şi din orice business pe care îl întreprindem o porţie integrată în mântuirea noastră.

Munca, efortul social şi familial nu striveşte efortul interior al curăţirii de pătimi, ci e unit cu acesta. *A ne mântui* înseamnă a trăi oriunde ca slujind lui Dumnezeu şi în orice facem să avem scopul înţelegerii şi al luminării noastre duhovniceşti. Dacă suntem cu o conştiinţă bună suntem şi oameni viabili pentru astăzi.

Cei care acuza Biserică noastră de *anchilozare în act* se referă tocmai la acei creştini ortodocşi, care nu ştiu cine sunt, care nu fac ceea ce trebuie să facă ca ortodocşi, care nu sunt împăcaţi cu ei înşişi şi care nu au proiecte bune în care să fie integraţi.

Cine ne va vedea muncind toată ziua, încercând toată ziua să învăţam mai mult, să răbdăm mai mult, să ne sfinţim mai mult viaţa, vor rămâne cu adevărat uimiţi de noi şi vor înţelege că, dacă Biserica, în integralitatea ei, toţi membrii ei ar fi atât de dinamici ca oamenii duhovniceşti veritabili ai Ortodoxiei, atunci Biserica ar fi o forţă unică la nivel social şi economic, pentru că e liderul vieţii duhovniceşti, intelectuale şi culturale al lumii.

Mă refer aici la pragmatismul vieţii sociale de care poate fi în stare şi de care este în stare un creştin ortodox. Un creştin ortodox poate fi un bun actor, un bun profesor, un bun jurist, un bun muncitor, un bun şofer, un bun electrician, care se poate bucura de munca lui şi care îşi poate trăi *ortodox* munca pe care o prestează. Nu are niciun inconvenient ca să nu fie ortodox şi, în acelaşi timp, un bun fotbalist, cântăreţ, vânzător, macaragiu sau spălător de veceuri.

Când am preluat interviul domnişoarei care a făcut facultatea de teologie şi apoi a devenit, în America, paznic în cimitir (vezi aici) am vrut să arăt cum vom arăta noi, când vom face mai mulţi paşi în *Uniunea Europeană*.

Vom descoperi, sper, cât mai repede, că muncă aduce respectabilitate indiferent de poziţia acelei munci pe harta întreţinerii unui stat la parametrii ridicaţi de civilizaţie.

Avem nevoie de veceuri curate în instituţiile statului, în localuri private şi în locuri publice şi pentru asta avem nevoie de oamenii de serviciu, care să îşi facă treaba cu conştiinciozitate.

O femeie sau un bărbat creştin ortodox, care spală veceuri nu fac o muncă *ruşinoasă*, dacă înţelegem că ei ne asigură, ne garantează sănătatea şi igiena noastră, prin muncă pe care o fac.

Un electrician ortodox, un instalator ortodox sau un zidar ortodox sunt o adevărată binecuvântare pentru oricine îi angajează,

dacă din frică de Dumnezeu şi din iubire de oameni fac lucruri cu conştiinţă.

Pentru toate muncile oneste şi non-ilegale sau care nu atacă moravurile creştine e nevoie de oameni, care să nu aibă psihoze, să nu aibă atacuri de panică, de sinucidere, să nu vrea să fugă mai repede acasă sau să şmecherească şi să fure pe şefii lor, care să doarmă bine noaptea, după ce îşi fac bine treabă şi să se bucure când muncesc, să se bucure că trăiesc şi să facă totul cu grijă şi cu împlinire interioară.

Cunosc astfel de oameni împliniţi şi cunosc şi o mulţime de oameni neîmpliniţi, de psihotici, de exasperaţi, de neliniştiţi şi frivoli. Acolo unde există tare, acolo unde nu există luptă cu patimile din noi există gâlceavă, ineficienţă în muncă, gelozie, prostie, indiferență, barbarie interioară.

Europa şi lumea întreagă nu au nevoie de *oameni maimuţă*. Nici noi nu avem nevoie de astfel de oameni dacă vrem să *o ducem mai bine*, ci de oameni cu capul pe umeri, care trăiesc din plin bucuria credinţei lor dar şi bucuria împlinirii lor familiale, sociale, economice, politice etc., care să nu li se pară aiurea că râd sau că îşi plâng păcatele, care au *nădejdi bune* dar şi *o muncă împlinitoare*.

Împăcarea este un mare dar de la Dumnezeu.

Viaţa noastră e un dar imens de la Dumnezeu.

Posibilitatea uluitoare de a ne schimba viaţă într-o clipă, pe fiecare zi este o harismă prea generoasă din partea lui Dumnezeu.

Şi *a nu profita ortodox* de acestea toate înseamnă să fii cu adevărat *fraier*, *înapoiat mintal* şi *anacronic*.

Despre simplitatea neștiinței duhovnicești

Cel mai greu de înțeles pentru un om căruia îi place moda este ce înseamnă *simplitatea* vieții și a vestimentației unui om duhovnicesc.

Simplitatea, ca dorinţă realizată de a avea numai strictul necesar şi a nu ne îngriji de mai mult decât atât este *o nebunie curată* pentru cineva, care vrea, în mod zilnic, tot mai mult.

La fel e *o nebunie uluitoare* să îi spui unui erudit că nu gândirea, discursivitatea logică a gândirii e *adevărata înţelepciune* sau cea care *duce la înţelepciune*, ci tocmai renunţarea la gândire şi practicarea necontenită a rugăciunii minţii, care, la un anumit grad, ne face să trăim revelarea lui Dumnezeu în noi, adică vederea slavei Sale, e drumul spre adevărata înţelepciune.

Simplitatea vestimentară a omului duhovnicesc, împreunată cu sărăcia de imaginaţie, cu lupta cu imginația şi cu toate patimile deopotrivă sunt creatoarele a ceea ce noi numim aici *neştiinţă duhovnicească*.

Spre această stare de *plin interior*, care aduce în noi slava lui Dumnezeu, se ajunge prin renunţare la sine şi punerea întregii tale vieţi în mâna lui Dumnezeu. O dezgolire de sine pentru a te umple de El. O dezgolire asumată, care te împlineşte şi din cauza căreia tot ce înseamnă posesiune de bunuri, de idei etc. se transformă într-o posesiune smerită, umilă a darurilor lui Dumnezeu.

Cel care renunţă la sine pentru a fi locuit de harul lui Dumnezeu, pentru a fi condus de către El, îşi trăieşte viaţa ca pe un dar, ca pe o bucurie responsabilă, atentă, ca pe o ardere continuă pentru slava Sa şi pentru bucuria fraţilor săi. El face totul pentru că Dumnezeu locuieşte în el şi pentru că, conştiinţă lui întru Duhul Sfânt, i-o cere.

Însă viaţa lui pare *anacronică*. Trăind mereu în rugăciune, pare că nu e la curent cu ştirile, cu evenimentele...

Însă, când stai de vorba cu el constaţi că el ştie mai bine decât ţine ştirile, pentru că ştie să le analizeze mai bine. Realizând dezrobirea lui de lume, de poftele şi tentaţiile ei, omul duhovnicesc ştie să scaneze mult mai corect realitatea.

Principiul trezviei sau al concentrării pe munca pe care o ai este unul profitabil şi în viaţa cotidiană, socială, nu numai în viaţa particulară, de rugăciune interioară. Ca să scrii trebuie să uiţi tot ceea ce te apasă şi să fii logic în ceea ce scrii. Să ai o logică a ideii, a expunerii.

Ca să vezi lucrurile *bine* trebuie să ieşi din ele, să le priveşti distant, pentru ca să surprinzi esenţialul. Tocmai de aceea, când vrei să te umpli de simplitatea neştiinţei duhovniceşti trebuie să te retragi în tine din lume, să te aduni în tine şi să te pui în faţa lui Dumnezeu simplu, smerit, ca să vorbeşti cu Dumnezeu şi să fii luminat pentru ceea ce trebuie să faci.

În faţa lui Dumnezeu, în rugăciunea simplă, copilărească, smerită în faţa Lui înţelegi că nu ştii nimic serios, că nu poţi să pătrunzi taina oamenilor şi a vieţii, a viitorului tău şi că ai nevoie de dependenţa totală de Dumnezeu ca să vezi.

Nu poţi să vezi simplitatea decât, dacă ajungi să iubeşti neştiinţa, *neştiinţa sfântă* venită în urma renunţării la înfumurarea ta proprie că *ştii totul*, că *eşti cel mai bun*, că *fără tine lumea se despică în două şi intră în neant*.

Când îţi dai seama că totul are un sens interior şi că tu ai fost un nebun până acum, un om plin de iluzii, înţelegi că toată cunoaşterea de care te-ai bucurat, toate acumulările tale intelectuale, sentimentale, culturale sunt abia *începutul adevăratei cunoaşteri*.

Această *coborâre în neştiinţă*, în simplitatea de a crede lucruri smerite despre tine înseamnă redobândirea demnităţii umane, aceea de *a fi rob slujitor al lui Dumnezeu*.

Când credeai că tu eşti *dumnezeu* nu aveai prea multe răspunsuri. Însă când înţelegi că Dumnezeu e *Creatorul tău* iar tu *o biată făptură* a iubirii Sale de necuprins, atunci îţi place să ştii că bucuria Ta este El, cunoaşterea Ta este El şi tot divertismentul interior vine de la El.

Mulţi cred că oamenii duhovniceşti, cei adânciţi în sfinţenie nu se bucură, nu au divertisment în viaţa lor, că nu au diversitate. Nimic mai fals.

Divertismentul interior şi exterior al oamenilor duhovniceşti este tocmai bucuria de simplitate, bucuria de viaţă, de simţirea vieţii ca dar al lui Dumnezeu, bucuria de cuviinţă, de veselia reală a oamenilor.

Ortodocşii conştienţi de ceea ce sunt se bucură enorm de bine fără să facă chefuri, bairamuri, fără să se bată, fără să transpire tone de sudoare sau să facă sex 24 de ore.

Noi ştim să ne bucurăm şi când mâncăm şi când bem şi când privim şi când avem relaţii intime cu soţiile noastre sau când nu avem. Ştim să ne bucurăm simplu.

Nu avem mare închipuire despre noi, nu ne credem *atotştiutori*, nu ne credem *Sfinţi*, ci *foarte păcătoşi* dar, foarte important, *robi ai lui Dumnezeu*, *slujitori smeriţi ai lui Dumnezeu*.

Conştiinţa păcatului vine, se măreşte în noi, tocmai când înţelegem că neştiinţăa de care suferim e formată de păcatele şi patimile noastre. De aceea nu putem să ne credem altceva decât *robi ai lui Dumnezeu*, pentru că Dumnezeu ne da să ne vedem păcatele noastre şi să vedem cât de multe trebuie să reparăm în noi, ca să ne bucurăm veşnic cu El.

Simplitatea în toate este o evidenţă a creşterii noastre în viaţa duhovnicească, în viaţa curată cu Dumnezeu. Neştiinţa duhovnicească nu înseamnă *agnosticism*, *prostie* sau *incultură* ci, dimpotrivă, o depăşire a culturii, a ştiinţei, a informaţiei, prin conştiinţă şi realitatea, că adevărata cunoaştere, care vine de la Dumnezeu, este nepreţuit de importantă şi de mare, în comparație cu aceea pe care o putem înţelege noi înşine, trăind aiurea.

În mijlocul smereniei, a iubirii vine neştiinţa duhovnicească, care e tocmai adevărata cunoaştere: cunoaşterea voii lui Dumnezeu şi împlinirea ei.

Pe măsură ce te cuplezi la viaţa lui Dumnezeu înţelegi că orizontul cunoaşterii tale se lăţeşte enorm. Când treci în neştiinţa duhovnicească, care te împlineşte, treci, de fapt, într-o imensă cunoaştere, capeţi capacitatea de a vedea adâncimile realităţii personale şi ale lucrurilor, adâncimile voii lui Dumnezeu cu întreaga lume.

Tocmai de aceea această *ştiinţă duhovnicească* se numeşte *neştiinţă*, pentru că e o învăţătură şi o experienţă pe care nu o înveţi din cărţi ci de la Duhul lui Dumnezeu. Viaţa sfântă este *beata vita*, *viaţă fericită*, în care simplitatea primează şi unde ştiinţa duhovnicească primită din cer e uluitor de frumoasă, pentru cei care se trezesc din moartea păcatului şi vin la Dumnezeu.

Orice convertit la Ortodoxie, care citeşte aceste rânduri, poate să confirme diferenţa de grad a cunoaşterii sale, între vremea când nu credea în Dumnezeu şi între viaţa de acum, în care crede în Dumnezeu şi face, după măsura sa personală, voia Lui. Pentru a crede în Dumnezeu, pentru a avea capacitatea *să vezi* trebuie să ai o căutare reală, adâncă, nepervertită a lui Dumnezeu.

Toţi convertiții la Ortodoxie de astăzi pe care i-am cunoscut şi pe care îi cunoaşteţi şi dv., au avut o căutare reală a lui Dumnezeu, nu s-au bucurat de puţin, de adevăruri neexperimentate. Au vrut să vadă *cum este Dumnezeu*, dacă *El există*.

Şi când au simţit dulceaţa păcii lui Dumnezeu, a înţelepciunii Lui, înălţimea simplităţii şi a smereniei Lui au devenit plini de cunoaştere, de o cunoatere a harului, care nu se predă în şcoli ci Însuşi Dumnezeu o vărsa în noi.

Aşa că, să nu ne temem să ne privim adânc, realist interiorul nostru şi să nu ne temem să acceptăm adevăruri mai înalte decât cele pe care le ştim, când simţim că Dumnezeu ne da să vedem mai mult, să înţelegem mai mult, să facem mai mult.

Între extremismele ascetismului și falsele harisme. O invitație la reflecție continuă

Transcriem, pe scurt, câteva observații directe ale noastre.

Am observat apetenţa pentru asceză a multor creştini ortodocşi, o apetenţă *normală* până la un anume punct, însă o inapetenţă totală pentru teologie. Doresc să ţină post, să se roage, să facă metanii dar mai puţin să se lumineze prin cunoaşterea Sfinţilor Părinţi, prin comentariile directe ale credinţei, prin cărţile de teologie.

Această dorinţă *pentru concret*, pentru concretul pe care îl dictează mintea şi trupul lor le pare *încurajator* şi le e teamă, la mulţi, de studiu, de asceza minţii, de a pune în concordanţă interioară postul cu iertarea vrăjmaşilor, rugăciunea cu contemplaţia, împărtăşirea euharistică cu înţelegerea duhovnicească a Scripturii şi a lumii.

Cu alte cuvinte nu pot suporta mesajul care îi depăşeşte, în loc să li se scurgă inimă după el.

Observaţiile mele nu sunt urmarea observării numai a anumitor persoane, în mod monoman, ci a unui număr mare de persoane.

La polul opus al celor care sunt centraţi pe ce pot să facă, sunt cei care cunosc multe, care au cunoscut teologie la greu, dar stau prost la capitolul umilinţă a trupului şi a cugetului, vorbind de *harurile speciale*, de *capacităţile unice* pe care le au, pe care *le-au dobândit*, dar pe care *nu le pot proba*.

Am întâlnit cazuri frecvente de oameni care se credeau posesori de *daruri duhovniceşti* dar nu puteau să explice în ce constau acestea, cum se manifestă şi de ce reacţionează negativ, în momentul când li se pune problema *veridicităţii*, a *autenticităţii* lor.

Spre exemplu, cineva se crede *nebun pentru Hristos*, altcineva *mare traducător*, altcineva *mare scriitor de teologie*, iar altcineva *mare liturgist*. Însă toate aceste 4 persoane au ceva în comun, deşi nu se prea plac reciproc: au în comun ideea că sunt *mai mult decât unici*.

La polul opus am văzut oameni care *nu se cred buni la nimic*, care se cred *foarte păcătoşi*, dar pocăinţa lor nu produce, în timp, efecte bulversante, evidente, vizibile. Schimbarea tuturor acestora *există*, este evidentă în timp, dar e *minoră*.

Extremismul duhovnicesc se arată prin aceea, că nu ştie unde este echilibrul între *asceză* şi *viaţa mistică*, între *citire* şi *rugăciune*,

între *rigoare* şi *iconomie*, între *frumuseţe de suflet* şi *bădărănie sufletească*.

Poate ar fi mai bine de spus că tocmai în asta constă *extremismul*: în a nu putea înţelege că viaţa lor îndurerează, în mod copleșitor, pe cei care îi iubesc sau îi respectă.

Pe de altă parte, dacă nu vedem în noi nicio tentaţie extremistă sau extremism în anumite direcţii ale vieţii noastre, iarăşi e grav. Dacă nu îmi dau seama că sunt şi eu, că suntem cu toţii expuşi extremismului de fiecare clipă, atunci nu am rezolvat nimic observând, chiar şi corect, extremismul altora.

Însă, *între a fi tot timpul extremist* şi *a fi numai în anumite momente extremist* şi a te corectă imediat e o mare diferenţă. Problema care agasează este insesizarea faptului că nu ne mişcăm bine, frumos, pentru alţii şi nici noi nu ne simţim împăcaţi cu ceea ce suntem.

Dar ca să ajungi la echilibru înseamnă să treci şi tu, la rândul tău, prin tot felul de excese. Înţelepciunea înseamnă tocmai conştiinţa că trebuie să te reconsideri continuu, să îţi revezi continuu atitudinile de orice fel, interioare sau exterioare, pe care le ai.

Când *colegul* hip hoper de aseară ne-a acuzat de *fariseism*, de duplicitate pe oamenii Bisericii se referea tocmai la faptul, că viaţa noastră creştină nu este evidentă pe faţa noastră şi în faptele noastre, în aşa fel încât, să nu mai fie nevoie să dăm alte explicaţii.

Dumnealui o fi întâlnit numai *creştini neinteresanți*, adică care nu i-au spus nimic prin prezenţa lor.

Lupta noastră ascetică nu este însă numai cu mânia, pofta, prostia, nesimţirea, bădărănia noastră ci și cu o mie şi una de alte patimi, pe care le înţelegem în timp şi pe care le abordăm, în chip diferit, de la o vârstă la alta.

Important e să căutăm să fim atenţi la tot ceea ce mişcă în noi şi în afara noastră, pentru ca să putem înţelege unde e centrul de greutate al vieţii noastre duhovniceşti, care este calea noastră cumpătată, corectă.

Însă e normal să existe aceste disfuncţii atâta timp cât fiecare are un anume nivel de înţelegere duhovnicească, o anume vârstă în viaţa cu Hristos. Prezentarea păcatelor noastre nu este una *ostentativă* ci *iluminatoare*, dacă suntem mereu atenţi la noi.

Vigilenţa, trezvia noastră constă tocmai în a ne observa şi a ne acuza de tot felul de lucruri, care nu ne plac în noi, pentru a fi şi mai liberi în viaţa noastră întru Duhul Sfânt.

Non-idealismul vieții duhovnicești

Suntem acuzaţi de multe ori de *idealism*, de *idealizare* a vieţii pentru că vorbim despre *îndumnezeirea omului* şi spunem că ea este *reală*, că ea este trăită de *oameni reali*. Însă nu suntem acuzaţi că *fantazăm tot timpul*, dacă ne pierdem vremea în iluzii *porcoase* sau...*dulci*.

Îndumnezeirea ca şi *fantazarea continuă* sunt realităţi interioare şi ele nu pot deranja pe cei care trec pe lângă mine.

Numai că îndumnezeirea omului e trăită de toţi cei care, fiind în harul lui Dumnezeu, cresc în pacea, bucuria, curăţia şi sfinţenia lui Dumnezeu, pe când cei care îşi petrec timpul, cel mai adesea, printre fantezii şi năluci decad mereu, fiind roşi de tot felul de intenţii dezumanizante.

E penibil să faci apologia vieţii sfinte unor oameni care nu au nici în clin şi nici în mânecă cu viaţă cuvioasă, însă, pe de altă parte, singura apologie care merită să fie făcută e la o viaţă sfântă.

Pentru că nu mulţi dintre noi au văzut cum arată *Sfinţii*, *Sfinţii reali*, au tot felul de presupuneri fanteziste despre ei. E şi normal să fie aşa. Însă cei care au avut privilegiul *participării* la viaţa Sfinţilor au înţeles că *normalitatea vieţii* este *normalitatea sfinţeniei*, că nu trebuie să faci nici mai mult şi nici mai puţin decât să îţi impropriezi viaţa Bisericii în fiinţa ta şi să o trăieşti ca autentica *normă de viaţă*.

Există multă bucurie în asceză, în drumul curăţirii de patimi. Există multă bucurie când învingi în tine tendinţa de a fuma, de a bea, de a curvi, de a minţi, de a fura...

În spatele tuturor acestor *victorii interioare* stă mult har şi multă libertate. Stă tocmai pacea noastră, relaxarea noastră autentică.

Ne câştigăm libertatea scăpând de ceea ce ne subjuga. Fiecare patimă care ajunge *să tacă*, pe care harul lui Dumnezeu o anihilează în noi, prin efortul nostru constant de a lupta cu patimile din noi, ne lasă mai împăcaţi, ne uneşte mintea şi inima şi voinţa noastră, acţiunile noastre.

Soteriologia ca realitate interioară nu poate fi negată decât de cei care nu o experimentează. Aşa cum nu poţi nega dragostea din cineva dacă ea există, tot la fel nu poţi întreba dacă *există Dumnezeu* atâta timp cât tu nu eşti începutul şi ar fi trebuit să te întrebi, mai întâi de toate, *de ce exist eu* şi *cine îmi da dreptul să mă întreb despre altcineva decât mine* sau *despre Creatorul meu*, atâta timp cât eu sunt o enigmă pentru mine.

Spun răspicat: creştinii ortodocşi nu trăiesc în vise şi nici în copac, ci în har! Cei care simt în ei harul lui Dumnezeu ştiu că sunt fiii lui Dumnezeu, pentru care Hristos Dumnezeu şi-a vărsat sfântul Său sânge şi că Sfântul Duh viază întru ei şi strigă către Tatăl. Realitatea noastră interioară e *o minune* şi nu *un paradis în destrămare*.

Minunea credinţei se vede din minunea de om pe care o creează. Cel care a început să trăiască duhovniceşte în Biserică se pocăieşte pentru viaţa trăită aiurea, pe când nu ştia că cel mai important lucru este *intimitatea cu Dumnezeu*.

Şi pocăinţa, paradoxal, arată că orice fel de idealism, de viaţă descentrată, de viaţă trăită pe muchia prăpastiei nu are nicio finalitate pozitivă. Dacă ţi-e ruşine cu ceea ce eşti sau cu ceea ce ai fost e semn că ştii cruda realitate *a idealismului existenţial*.

Însă există şi cazuri de oameni, care cred că ce atinge trupul nu atinge şi sufletul. Cu alte cuvinte, că nu există *o repercusiune interioară* a faptelor noastre.

Pocăinţa ne arată însă că orice ne atinge, orice se intersectează cu noi ne modifică. Ne modifică în bine sau în rău. Dar această modificare în rău pe care ne-o aduce păcatul (pentru că viaţa interioară e dinamică şi harul poate să rezidească pe om în fiecare clipă) este renovată prin har şi atunci suntem plini de lumina dumnezeiască.

Icoană învierii Domnului este icoana ce prezintă extrem de concret starea reală a îndumnezeirii noastre. Aşa cum El, trupul şi sufletul Său s-au umplut de lumina dumnezeirii Sale, tot la fel şi noi ne vom umple în mod total de lumină, dacă ne vom curăţi de patimi şi vom fi în viaţa veşnică plini de lumina Dumnezeirii.

Trăirea acestei realităţi îndumnezeitoare nu e *o fantezie*, ci *cea mai mare împlinire*! Cei care ne acuză de *idealism*, de *viaţă trăită de pomană* se înşală amarnic, atâta timp cât nu pot să observe interioritatea noastră, tocmai din cauza întunericului demonic din viaţa lor.

Când ne botezăm, prin exorcismele Botezului, scoatem afară pe demonii din om, care sunt încuibaţi în om şi ne umplem de harul Prea Sfintei Treimi. Pe măsură ce creştem în vârstă şi ne afundăm în rele, începem să simţim tot mai firav harul Treimii în noi sau nu mai îl simţim deloc.

Îndumnezeirea omului înseamnă tocmai readucerea în noi, prin pocăinţa şi iertarea păcatelor, *puterea de a simţi în noi harul lui Dumnezeu*, pe care l-am primit la Sfântul Botez, şi *trăirea permanentă în harul lui Dumnezeu*.

Tocmai de aceea am spus că viaţa duhovnicească e o viaţă normală, e viaţă cotidiană, pentru că e viaţa de fiecare zi întru Duhul.

Noi trăim cu Duhul Sfânt şi ne bucurăm întru El. E trist, ştim, cel care nu are nicio bucurie, care nu are bucuria lui în Domnul şi care nu vede nicio fericire în viaţă lui în afara fericirilor telurice, descentrate, câştigate prin multă sudoare.

Pentru un om duhovnicesc e mai dulce şi mai întăritoare citirea şi meditarea la un text al Scripturii decât o excursie în Alpi sau în Bangladeș. E mai frumoasă liniştea rugăciunii decât o zbânţuială hip-hopistă sau un rock de toată noaptea şi cea mai mare bucurie e să te împărtăşeşti cu Domnul decât să câştigi la loto 1 miliard de euro.

Cine nu crede acest lucru înseamnă că este încă *trupesc* la minte sau nu vede cât efort depune el ca să fie bucuros, să aibă o bucurie lamentabilă, dar să o aibă şi cât de puţin efort depune omul care se roagă şi trăieşte smerit şi are o bucurie, care se câştigă cu puţin efort, pentru că e dar: e darul lui Dumnezeu.

Ca să îşi procure plăcere, un tânăr se duce şi cerşeşte o noapte de sex cu prietena lui sau cu o străină. Un om duhovnicesc îşi procură *plăcere duhovnicească*, linişte duhovnicească, bucurie duhovnicească privind curat lumea, pe oameni şi rugându-se pentru ei. Epuizarea tânărului se termină cu ruşine şi cu neîmplinire interioară. Orele de rugăciune ale omului duhovnicesc se termină bine: *se termină cu pace*.

Şi cel care şi-a căutat pacea în droguri, în sex, în alcool nu ştie cât de uşor o găseşti în rugăciunea în care îţi ceri iertare lui Dumnezeu pentru păcatele tale şi recunoşti faptul, că fără El nu eşti viu.

Diferenţa de optică contează. Eu mizez pe împlinirea duhovnicească atâta timp cât ştiu, din propria-mi experienţă, cât de devastatoare este viaţa trăită aiurea, fără sens, fără smerenie.

Am fost un scriitor postmodern care a crezut că *bucuria* înseamnă *risipă de energie*. Acum sunt un preot ortodox care am fost *furat* literaturii de către Dumnezeu, pentru ca să îmi găsesc pacea sau Dumnezeu mi-a dat pacea Sa, ca să văd ce trebuie să stea în spatele cuvintelor pe care le scriem.

Dacă nu avem pacea sau dacă, după cuvintele noastre, ne părăseşte pacea Sfântului Duh, scrisul nostru e ceva, care nu ne ţine de foame.

Am învăţat că scrisul *îngrăşă*, hrăneşte, tocmai când am început să văd logica supradumnezeiască a evenimentelor, care se petrec cu oamenii şi cu istoria.

Biserica e văzută numai de către ochii iubirii

Titlul nostru s-a inspirat dintr-un fragment al *Dogmaticii* părintelui Serghie Bulgakov, care spunea că *Biserică se vede numai dinăuntru*, numai de către membrii ei şi se vede numai prin ochii iubirii, ai iubirii de Dumnezeu şi de oameni. Vrem să punctăm aici câteva lucruri fundamentale despre *viaţa* şi *experienţa Bisericii*.

Nevăzutul Bisericii şi *văzutul* ei sunt un întreg. Noi aparţinem Bisericii, noi, oamenii şi suntem *văzutul* ei. Dar văzutul Bisericii, latura văzută a Bisericii are mult nevăzut în ea, multă taină. Viaţa fiecăruia dintre noi este *o taină*, pentru că este o viaţă trăită în intimitate cu Hristos, cu Prea Sfântă Treime şi taina noastră este necuprinsă atât de mintea noastră cât şi de a altora.

Taină fiecăruia dintre noi e bogăţia de viaţă duhovnicească, inepuizabilă, pe care o primim de la Prea Sfântă Treime. Viaţa noastră e ascunsă, cu Hristos, în Dumnezeu, pentru că e viaţa trăită întru Hristos şi întru Duhul, întru slava Treimii. Şi relaţia noastră cu Treimea, a fiecăruia dintre noi, face parte din *nevăzutul* Bisericii, a Bisericii care e în fiecare dintre noi şi care e în toţi creştinii ortodocşi laolaltă.

Nevăzutul Bisericii intersectează văzutul ei, stă în adâncimile văzutului ei. Harul Treimii, Sfinţii şi Îngerii sunt nevăzutul Bisericii, care se vede numai cu ochii credinţei, cu ochii inimii, prin credinţă.

Vederea luminii dumnezeieşti este certificarea faptului că nevăzutul este sesizabil cu ochii inimii, cu inima curată şi că drumul vieţii creştine este de a ne odihni întru slava lui Dumnezezeu cea veşnică pentru toţi vecii.

Credinţa, cum spune Evr. 1, 1, *este încredinţarea lucrurilor nevăzute*, este o încredinţare *despre lucrurile nevăzute*. Credinţa Bisericii, *dreapta credinţă* e cea care te face să vezi lucrurile nevăzute ale credinţei, adică lucrurile care se văd în lumina divină, în mod extatic.

Şi este aşa, pentru că Biserica e trupul lui Hristos, trupul înduhovnicit al lui Hristos, cel plin de lumină, prin tot harul Sfintelor Taine, al Sfintelor slujbe care se fac în ea.

Cine vede numai zidurile Bisericii şi oamenii mai mult sau mai puţin păcătoşi ai Bisericii nu vede nimic din *Biserică*. Dacă Biserica, esenţa Bisericii nu ar fi Dumnezeu-omul, Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos şi Biserica nu ar fi o unitate divino-umană, ca şi persoana divino-umană a Domnului, atunci Biserica Ortodoxă ar fi *o asociaţie religioasă oarecare*.

Iar dacă păcatele noastre, ale fiecăruia, ar *mâzgăli* sfinţenia Bisericii, atunci sfinţenia Bisericii s-ar găsi în această lume şi nu ar veni de deasupra ei, din veşnicie.

Însă Biserica este trupul lui Hristos Dumnezeu, a lui Dumnezeu Cuvântul, Care S-a întrupat, a propovăduit credinţa mântuirii, a fost insultat şi hulit în chip şi fel, a fost răstignit şi a înviat din morţi, S-a înălţat la cer şi şade de-a dreapta Tatălui iar în ziua Cincizecimii a trimis pe Duhul Său cel Sfânt peste Apostolii Săi cei Sfinţi şi prin predica Sfântului Petru s-a format imediat o primă comunitate a Bisericii.

Biserica, deci, a venit din cer şi s-a adâncit în lume. Hristos întru Duhul, sau, mai bine-zis, Prea Sfânta Treime, harul Treimii este fundamentul Bisericii, venită din cer, dar întrupată în oameni.

Biserica, pentru că vine din cer, transcende lumea, nu e înghiţită de lume, nu suferă schimbarea după moda lumii, dar pentru că se întrupează în oameni, stă în oameni, prin harul care ne leagă pe toţi de Treime, este şi în lume, este și în istorie.

Tocmai de aceea ea vine în lume şi ne trage pe noi în cer, ne face locuitori cereşti, împreună cu Îngerii, prin aceea că ne face să trăim curăţia, iubirea şi sfinţenia lui Dumnezeu în trup, în această lume. Prin credinţa şi harul lui Dumnezeu nu mai avem mintea lumii şi nici poftele ei, ci călcăm, prin Duhul, peste şerpii şi peste balaurii oricărei pătimi, care vrea să ne subjuge.

Şi asta, a trăi curați, prin pocăință şi bucurie duhovnicească, înseamnă a trăi în cele ale veşniciei, *nevăzuți* pentru oamenii trupeşti, care văd numai exteriorul omului dar nu percep lăuntrul de bogăţie duhovnicească al vieţii noastre.

Când păcătuim credem că nimeni nu îşi da seama ce am făcut, că păcatul trece *neobservat*. Însă păcatul aduce orbire interioară, ne face să nu mai vedem bine adevărul lui Dumnezeu şi interiorul celorlalţi. Dacă viaţa curată ne face să trăim înăuntru, înăuntrul nostru, bucuria şi pacea şi curăţia extrem de frumoase ale Duhului Sfânt, ale Mângâietorului, viaţa dezordonată ne face să trăim în afară, să fugim de noi, să nu vrem să ne întâlnim cu noi la modul real.

Şi cei care nu vor să se întâlnească cu ei nu îi văd nici pe alţii cu adevărat. Sau îi văd la modul comic, şarlatanesc, al bârfei şi al răului, scoţându-le ochii la fiecare faptă rea a acelora. Tocmai de aceea în mass-media noastră *nevăzutul*, *sfinţenia* Bisericii nu se prea vede, nu e *observabilă*, dar ei văd imediat ceea ce pot să vadă, ceea ce este aidoma lor: un preot a fost găsit beat, alţii s-au bătut ca să ia Agheasmă sau au venit să mănânce de pomană...

Ura împotriva Bisericii, în mod paradoxal, se naşte din nevederea adâncului Bisericii, dar din sesizarea lui, aşa, ca pe întuneric.

De ce este miza atât de mare, dacă Biserica este o *instituţie* ca *oricare alta*? Pentru ce suntem caricaturizaţi tot timpul dacă miza nu ar fi, cu adevărat, *colosală*? Miza este aceasta: se vrea o lume fără transcendenţă, fără nevăzut, fără taină, fără adâncime.

Dacă omul are adâncime şi are fundament în viaţa lui, dacă nu se teme de orice trăsnaie auzită la televizor sau pe net e greu să îl manipulezi. Dar dacă omul nu crede în nimic, dacă habar are că el este adânc, că poate fi adânc, că poate fi frumos interior, că nu trebuie să stea să caşte toată ziua ochii spre modele umane confecţionate în mod artifical, atunci îl poţi duce cu zăhărelul unde vrei.

Miza oricărei anti-eclesiologii este anularea transcendenţei din mintea oamenilor şi dispersarea grupurilor care au coeziune interioară reală.

Orice stat, căci de aia nu pot elimina Biserica din societate, ştie că Bisericile, oricare ar fi ele, au unitate interioară, dacă membrii lor sunt conştienţi de ceea ce sunt. Statul nu poate anula drepturile Bisericii pentru că credincioşii lor sunt tocmai marea parte a cetăţenilor unui stat. În România, a te atinge de Biserica Ortodoxă şi a fi, în acelaşi timp, om politic, înseamnă a te şterge de la sine din competiţie.

Unitatea interioară a membrilor Bisericii nu trebuie să fie niciodată subestimată, pentru că vitalitatea acestei unităţi e dumnezeiască, are fundament în viaţa Treimii.

Rugăciunea şi viaţa interioară a fiecărui creştin este o forţă care susţine stabilitatea acestei lumi, sănătatea ei morală la anumiţi parametri şi, chiar dacă noi, toţi membrii Bisericii, nu arătăm acest lucru prea evident, nu o arătăm tuturor, dinamismul şi sfinţenia Bisericii sunt copleşitoare pentru înţelegere.

Aşa că, din afara Bisericii, viaţa noastră pare *anostă*, *vetustă*, *posacă*, *fără sens*, doar pentru cei care *nu au ochi de văzut*. Însă, din interiorul Bisericii, viaţa fiecărui creştin ortodox în parte, în drumul nostru către curăţie, către iertare şi sfinţenie este o minune tulburătoare.

Omul care nu ştie minunea iertării păcatelor, nu poate să îşi închipuie ce înseamnă să te simţi despovărat de tot răul, de toate obsesiile, de toate murdăriile cu care te-ai mânjit, aşa, dintr-un foc, într-o clipă.

Prin dezlegarea de păcate a Sfintei Spovedanii devii un om nou, gata născut, într-o clipă. Îţi recapeţi tinereţea interioară, flexibilitatea, curajul, entuziasmul dintr-o data. Poţi să te bucuri.

În loc să dai o groază de bani pe terapie şi psihanaliză, harul lui Dumnezeu, care vindecă toate, rezolvă problemele noastre interioare, cele grave, într-o clipă, când omul vine, cu tot sufletul, spre iertarea lui Dumnezeu.

Viaţa Bisericii este experiată, este trăită aici: în slujbele şi Tainele Bisericii. Te botezi şi devii un om nou. Te mirungi şi te umpli de Duhul. Te împărtăşeşti şi devii una cu Hristos Dumnezeu, te îndumnezeiești.

Te spovedeşti şi întinereşti interior. Te căsătoreşti şi înveţi să iubeşti pe soţul sau pe soţia ta cu iubirea cu care a iubit Dumnezeu lumea. Sau te hirotoneşti şi înveţi să-i primeşti pe toţi şi să ai grijă de toţi, mai mult decât de tine; să renunţi la tine, pentru că îi vezi pe alţii mai mult decât pe tine.

Sau facem Sfântul Maslu şi te curăţeşti, te vindeci, te însănătoşeşti, după cum primim har, putere, fericire, prin fiecare slujbă şi rugăciune a Bisericii.

Şi când stai într-o asemenea baie de lumină, ocean de lumină, îţi mai vine să vezi răul din oameni, când noi ne golim pe fiecare zi de *rău*? Pe cine interesează răul, dacă pe noi ne macină mereu dorinţa de a scăpa de rău, de moarte, de singurătate, de prostie şi de răutate? Cine are asemenea gânduri bune, de unde se nasc ele, dacă se presupune că noi stăm toată ziua *ca proştii* şi ne uităm la pereţi şi nu facem nimic la Biserică?

Însă în Biserică, în centrul lumii şi al universului, creştinii ortodocşi se schimbă, se transfigurează pentru lumea cealaltă. Nimeni nu stă degeaba!

Lucrul interior, rugăciunea, căutarea, întrebarea, bucuria nu încetează în noi. Creştinii ortodocşi sunt îngeri printre oameni, numai că nu există ochi care să vadă frumuseţea lor, frumuseţea de dincolo de păcatele lor, care, după cum am spus, sunt tranzitive în noi, se şterg, se curățesc din noi.

Însă nu spunem că păcatul nu este în fiinţa noastră. Nu spunem că în Biserica lui Dumnezeu nu sunt oameni foarte păcătoşi. Însă nu de la ei ne vine viaţa sau nu ei sunt fundamentele Bisericii, ci harul lui Dumnezeu, viaţa lui Dumnezeu, de care ei se îndepărtează în mod voluntar, că aşa vor și nu pentru că învăţătura Bisericii îi îndeamnă *să facă rău*.

Biserica va fi iubită şi înţeleasă ca trupul tainic al Domnului numai de către aceia, care se înfrumuseţează prin ea. Dacă îţi cumperi frumuseţea de la magazin, sub formă de farduri, bineînţeles

că nu înţelegi că frumuseţea Bisericii e pe dinăuntru, e pe sub piele, stă în inima noastră şi de acolo ţâşneşte în afară.

Însă cei care văd ceea ce se petrece cu ei în Biserică, în mod garantat, nu vor altceva decât *această viaţă*, care înseamnă *sfinţirea lor*, frumuseţea lor, viaţa lor, măreţia la care îi ridică Dumnezeu pe oameni.

Violența ca dezamăgire de sine

Nu trebuie să căutăm factorii determinativi ai violenţei limbajului sau ai celei fizice în lucrurile din afara noastră. Violența vine din dezamăgirea de sine, din conştiinţa că eşti neîmplinit.

Cel care consideră că printr-un limbaj dur, corosiv, demonic are mai multă *trecere* în faţa celorlalţi, presupune că adevărata preeminenţă în faţa oamenilor constă în agresarea celuilalt, în tiranizarea lui.

Însă cel care îl agresează pe altul mărturiseşte, în mod implicit, că a fost agresat şi că nu a ştiut să răspundă pozitiv acestei agresiuni. Titlurile din ziare care ne agasează, informaţiile şi imaginile care ne agresează vor să instaureze o stare de nelinişte generală, prin care oamenii pot fi mult mai uşor manipulaţi.

Epidemia, la un moment dat *pandemia gripei aviare* sau inflaţia de *terorism* cu care am fost intoxicaţi în anul trecut[22], s-au dovedit unele dintre multele alarme false ale postmodernității, ale epocii care se bazează pe *scenarii futuriste*.

Epoca postmodernă, pe care criticii ei o văd ca începând din deceniul al 6-lea al secolului al XX-lea, fiind o epocă cu aversiune faţă de modernitate şi de era industrială, are, printre altele, în prim plan ideea folosirii maselor, în diferite scopuri, sub impactul *imediat* al informaţiei.

Cu alte cuvinte palpităm la fiecare ştire, ne înfricoşăm la fiecare ştire negativă şi exultăm de bucurie la fiecare moft sau invenţie umană.

Însă violența şi tentaţiile sexuale multiple, alături de egoismul exacerbat şi de dorinţa de putere şi de îmbogăţire vijelioasă, arată faptul, că epoca noastră nu este împlinită, că oamenii ei merg, majoritatea, pe deasupra nisipurilor mişcătoare şi că în centrul fiinţei noastre stă plictisul, dezamăgirea, frustrarea.

Altfel de ce am înjura şi drăcui tot timpul, de ce am avea tendinţa să ne batem şi să ne certăm cu toţii, dacă suntem *împliniţi*? În ce constă *împlinirea omului de astăzi* şi de ce, ceea ce el numeşte *împlinire* (bani, sexualitate, putere, printre altele), nu îl *liniştesc* cu adevărat?

Scoaterea lui Dumnezeu din centrul vieţii noastre şi considerarea faptului că Dumnezeu nu e pretutindeni şi nu e, de fapt, în mijlocul lumii, ne-a dus la a nu mai fi nici noi *ai noştri*.

[22] Articolul de față a fost scris pe data de 20 ianuarie 2007 și deci ne referim la anul 2006.

Violența vine din posedarea noastră de către demoni, mai mult sau mai puţin evidentă, din sugestionarea noastră de către ei. Deşi e greu de înţeles pentru un om, care nu este induhovnicit, în ce constă *infiltrarea* demonilor în fiinţa noastră, totuşi, fiecare dintre noi îşi poate da seama, că tot ceea ce ne împinge la rău şi la păcat este un gând pe care demonii îl insinuează în fiinţa noastră şi noi îl acceptăm.

Conlucrarea noastră, mai mult sau mai puţin conştientă, cu demonii o arată faptele rele pe care le facem şi continua noastră trepidaţie interioară, căutare dezorganizată, accesele de furie urmate de cele de excitaţie sexuală, după care foamea ne agasează împreună cu imaginaţia debordantă.

Furia, accesele maladive de răutate sunt stări nefireşti pentru om. Îmi aduc aminte cum Sfântul Vasile cel Mare, într-o lucrare a sa, vedea intrarea noastră într-o stare de furie, de enervare, drept o stare de posesie demonică, de *inconştienţă lucidă* la rău, ca o beţie, în care, paradoxal, ştim să facem răul, dar nu vedem că acest rău nu ne caracterizează, că acest rău e, de fapt, o infiltrare a demonilor în fiinţa noastră şi un ţipat al lor în noi.

Cei care nu cred şi nu simt că răul este o lucrare a noastră împreună cu demonii, văd totuşi că răul e o realitate în ei, că violența e un lucru de care vor să scape şi de care, cu adevărat, trebuie să scăpam.

În viaţa ortodoxă violența se vindecă prin iubirea vrăjmaşilor şi prin umilinţa de sine. În mod paradoxal, înveţi să fii liniştit tocmai când ierţi şi te rogi pentru cei care te nelinişteşc şi când te chinui să nu-i nelinişteşti, la rândul tău, pe cei de lângă tine.

Violența vine din infatuare, din ideea că te crezi *mai bun* şi *mai puternic* decât alţii. Şi când accepţi să ierţi, când accepţi să fii moderat, să fii bun, să nu te mai cerţi pentru orice fel de lucru, vezi că violența se estompează în tine pe zi ce trece.

Însă, în mod capital, pentru un creştin ortodox calmitatea, liniştea se nasc din evlavia către Prea Curata Treime, către Prea Curata Fecioară, către toţi Sfinţii şi Puterile cereşti, din învăţarea cu smerenia, cu umilinţa până la capăt.

Postul, rugăciunea, citirea de cărţi sfinte, metaniile, mâncarea şi băutura cu măsură umilesc trupul, îl domesticesc ortodox. Sălbăticia trupului vine din părerea prea bună a sufletului despre sine cât şi dintr-o continuă îmbuibare a trupului şi din lenevie. Astfel, introducând credinţa şi asceza ortodoxă în viaţa noastră, vedem că accesele de violență dispar, nu mai vin de la sine.

În treptele avansate de înduhovnicire personală, mânia se sfinţeşte, se transfigurează şi devine din *răzbunare pe cineva* o

armă a bărbăţiei duhovniceşti, a luptei cu răul, cu păcatul, a răbdării în asceză.

Abia atunci ne dăm seama că violența nu e decât voinţa noastră îndreptată prost, spre *în afară*, într-un mod distructiv, în loc să facem din ea *o violență bună*, o violență a răbdării şi a încrederii în bine, în frumos, în linişte.

Când forţa noastră interioară se înduhovnicește, când voinţa noastră se înduhovnicește atunci ne luptăm pentru zidirea de sine în Hristos, pentru curăţirea de patimi şi lupta nu mai este cu omul ci cu rezistarea noastră în bine, în virtute.

Fără buldozer și pichamăr!

Ambele utilaje îşi fac treaba în faţa ferestrei noastre de ceva timp, pentru a da spre utilizare un nou parc de joacă pentru copii[23]. Aşa sperăm noi. În locul unor garaje de maşini, construite ilegal şi dărâmate în forţă de către oamenii primăriei, a mai rămas numai cimentul de la bază, structura de ciment a clădirilor, care e decopertată cu mare zgomot.

Nu însă despre *etica muncii* vreau să vă vorbesc acum, ci despre ceea ce nu se face într-o relaţie fiu/fiică-duhovnic.

Buldozerul trece peste toate, calcă cu şenilele lui tot ceea ce găseşte în cale. Atitudinea duhovnicului de a încerca să îndrepte pe cineva cu forţa, într-o clipă, peste noapte, e ca buldozerul din faţa blocului nostru, care tasează totul, distruge totul în jur.

Buldozerul nu are *sensibilităţi* faţă de mediul ambiant. Atitudinea de tip *buldozer*, chiar şi în numele binelui, a binelui făcut cu forţa pentru fiii noştri duhovniceşti este un eşec sigur.

Şi nu este *un eşec* pentru că binele ar fi *un rău*, ci pentru că binele se primeşte cu sensibilitate, se acceptă cu sensibilitate şi nu cu forţa. Forţa fierului, a cuvintelor de fier distruge logica inimii, a căinţei, care vine într-un mod natural în noi, ca un mic izvor de apă, care disclocă, în timp, pietrele şi trece mai departe.

Buldozerul e bun, e arhibun la oamenii puternici, la cei care nu se simt cocoşaţi de cuvintele, care taie în carne vie. Însă oricât ai fi de puternic sufleteşte tot parcă ai prefera delicateţea decât buldozerul în viaţa ta.

Pichamărul însă produce un zgomot teribil, permanent, pe măsură ce forează într-un singur punct. Cel care îl are în mână şi forează cu el cimentul e asurzit de zgomotul lui şi nu mai aude prea bine cuvintele ce i se spun, ce ar vrea alţii să-i spună. El stă cu maşina în mână, îi dârdâie toată fiinţă şi se uită numai în jos, numai spre locul unde maşina pătrunde cimentul.

În măsura în care transformăm spovedania într-o dădăcire perpetuă a fiilor şi a fiicelor noastre duhovniceşti, într-o continuă şi monomană discuţie moralizatoare nu avem decât o atitudine de pichamăr, care nu ia aminte la *ce spun ei*, ci numai la *ce vrei tu să se întâmple*.

Atitudinea pichamăr în duhovnicie e aceea care îţi impune punctul său de vedere iar tu eşti nevoit să o suporţi fără scrâşnire din dinţi, deşi această intruziune în viaţa ta îţi displace profund.

---

[23] *Parcul de joacă*...a devenit, în cele din urmă, *o parcare pentru mașini*, mult mai extinsă.

De ce fără *buldozer* şi *pichamăr*?! Pentru că duhovnicia este incompatibilă cu nedelicateţea, cu bădărănia spirituală, cu mojicia sufletească, cu inflexibilitatea, cu nemărinimia de inimă.

În măsura în care vrei să ajuţi, să vindeci neputinţe, dureri, să dai răspunsuri trebuie să primeşti sugestiile celui din faţa ta, puterea lui de înţelegere, sensibilitatea lui, viaţa lui de mai înainte, mediul de unde provine.

Duhovnicul nu numai că trebuie să aibă miros de mir în fiinţa lui, adică sfinţenie, delicateţe, bunătate, eleganţă interioară, dar trebuie să fie psihologul psihologilor şi filosoful filosofilor în relaţia de mare intimitate cu fiii şi fiicele sale duhovniceşti.

Odată ce ai primit pe cineva, care a venit cu toată inima la tine, responsabilitatea noastră reciprocă, nu înseamnă numai ritualul spovedaniei şi două sfaturi în grabă, ci prietenie, intimitate, deschidere firească între noi, fără vreun atentat interior la sensibilitatea celuilalt.

Nici fiii şi fiicele noastre nu au dreptul să vină cu insensibilitate şi duplicitate în faţa noastră şi nici noi în faţa lor. Niciunul nu trebuie să se transforme pentru celălalt în ceva insaţiabil, greţos, în ceva dezamăgitor.

Din puţina noastră experienţă duhovnicească şi pastorală am observat de cât de multe tare, de câte rămâneri în urmă ale vieţii duhovniceşti suferă cei care au avut o viaţă canalizată liturgic, dar care nu au avut pe cineva, care să se ţină de capul lor, să îi îndrume, să îi sfătuiască cu delicateţe, cu precizie duhovnicească, cu amabilitate duhovnicească.

Una dintre reținerile cele mai grave pe care le au oamenii delicaţi, intelectualii sau oamenii duhovniceşti în a veni să se spovedească la întâmplare, unui preot pe care nu îl cunosc prea bine, e aceea de a nu găsi în locul unui *Părinte* un *dictator*, un *torţionar*, un om burduşit de angoase şi resentimente.

Cele mai multe confesiuni din partea oamenilor mi-au revelat faptul că fuseseră abuzaţi duhovniceşte în timpul spovedaniei, nu prin vreo obscenitate sau violență fizică, ci prin răceala şi indiferența metodică cu care li s-a răspuns de către preoţi la confesiunile lor cu toată inima.

Nu numai canonul tăios şi indiferent faţă de starea reală a omului distruge ca buldozerul, nu numai certările repetate ale fiilor noştri duhovniceşti sunt aidoma pichamărului dar şi răceala, *profesionalizarea* spovedaniei, transformarea ei într-un act rapid şi indiferent din punct de vedere sufletesc faţă de celălalt, intră ca un ger polar în inima acelora, care se mărturisesc la noi.

Când oamenii din faţa ferestrei noastre or să îşi termine treba, liniştea va inunda iarăşi urechile noastre. Trebuie să suportăm însă zgomotele până atunci, această intruziune în viaţa noastră pentru care nu ne despăgubeşte nimeni şi nimeni nu va da pe nimeni în judecată. Taci și suporți. Suporți, deşi nu ușor...

Când vom înţelege că ceea ce vrem să ne facă alţii trebuie să facem şi noi lor, nădăjduiesc, că ne vom mai schimba atitudinile sau poate ne vom schimba radical, transformându-ne din *buldozere* şi *pichamăre* în *Părinţi* iubiţi de fiii şi fiicele noastre, căutaţi pentru că suntem o oază de linişte şi de înţelegere într-un ocean de indiferență şi de destrăbălare şi plânşi, atunci când nu vom mai fi printre ei, cu lacrimile unei iubiri adânci, la care anii au contribuit clipă de clipă.

Ps: Cum astăzi împlinim două luni de muncă[24] în folosul comunităţii online a creştinilor ortodocşi români şi nu numai, vă rog să primiţi acest articol ca o binecuvântare a noastră pentru fidelitatea cu care ne citiţi articolele.

[24] Articolul e scris pe data de 6 februarie 2007, pe *Teologie pentru azi*, platformă care a fost înființată la data de 6 decembrie 2006.

Diverse frici, diverse nevoi, diverse de diverse

Sunt oameni care vin în faţa mea şi pun problema *fricii* lângă problema *conştiintei*. Adică e vorba de frica de demoni, de moarte, de întuneric dar, mai ales, frica de păcat. Frica de demoni intră în discuţie atunci când omul credincios vrea să rezolve, deodată, toate fricile din inima lui. Frica de demoni se leagă de frica de întuneric.

Demonii care aduc frică în om i-au făcut omului impresia că în întuneric există numai demoni, fapt pentru care există o paralizie enormă în noi la ideea că într-un ungher sunt demoni, demoni în timpul nopţii.

Dacă aprinzi lumina în cameră sau în locul unde există întuneric şi din cauza căruia eşti stăpânit de ideea fricii şi vezi că nu e nimic acolo, înţelegi că gândul acesta trebuie întreţinut tocmai de fiinţele, care te înfricoşează cu prezenţa lor. De existat demonii există, însă nu se arată oricui şi oricum şi nu fără îngăduinţa lui Dumnezeu.

Pentru ce ne temem de demoni dacă avem în noi credinţa existenţei lui Dumnezeu, a pretutindenităţii prezenţei lui Dumnezeu? E una dintre întrebările care ne pot veni în minte. Şi încercând să ne răspundem la o asemenea întrebare intuim faptul, că în noi, ca să nu mai existe această frică trebuie prezenţa adâncă a lui Dumnezeu, care să disloce această frică. Cel mai adesea răspunsul la această întrebare îl dau pornind de la expresia paulină că o minte curată, care nu ne mustră e o minte care are îndrăzneală faţă de Dumnezeu.

Când creştem în îndrăzneala către Dumnezeu, în sfinţenie, în curăţie, frica de demoni, de moarte, de Iad începe să scadă şi apare numai sensibilitatea acuată de a nu vicia relaţia de iubire cu Dumnezeu printr-un păcat anume; de a nu cădea din iubirea lui Dumnezeu. Adică e normal să avem diverse temeri până când nu trecem de la adevărată frică de Dumnezeu, care e împlinirea cu dragoste a poruncilor Sale, spre creşterea în noi a dragostei de Dumnezeu.

Frica nu dispare printr-un medicament luat noaptea şi ne trece ziua, ci prin creşterea în sfinţenie, prin curăţirea noastră de pătimi, pentru că frica este rezultatul păcatului, al însingurării noastre de sursa vieţii noastre, adică de Dumnezeu.

Semnul că noi creştem în viaţa duhovnicească e aceea că nu mai ne e frică şi nu mai problematizăm tot timpul realitatea fricii ci pe aceea a bucuriei, a împlinirii în har, a veseliei duhovniceşti.

Frică e semn de imaturitate duhovnicească dar, mai ales, e un atribut al conştiintei necurăţite de păcat, împovărate de păcat.

Sunt întrebat mai mereu în ceea ce priveşte păcatul, *cum percepe conştiinţa noastră păcatele*, care sunt *păcatele*. E o întrebare superfluă, pentru că noi *ştim care sunt păcatele*. Şi când vrem să cunoaştem ce e *păcat* şi ce *nu e păcat* avem destule cărţi să aflăm asta dar, mai ales, harul dumnezeiesc ne luminează mintea, când vrem, cu adevărat, să ne pocăim şi înţelegem ceea ce ne tulbură, ceea ce ne împovărează pe noi.

Realitatea păcatului e o realitate palpabilă pentru sufletul nostru. Sufletul nostru ştie când se simte rău şi când se simte bine, ce îl deranjează şi ce nu. Numai că noi nu cam acceptăm că *greşim*, nu că *nu ştim că greşim*. Când se trezeşte a două zi după băutură tânărul petrecăreţ sau maturul sau doamna, care intră şi iese de la un obstretician ştie ce face, cum se simte, nu trebuie să le spună nimeni că e un *rău* ceea ce au făcut.

Numai că nu acceptăm din prima păcătoşenia noastră şi Dumnezeu trebuie să ne dea lecţii multiple, până când ne lecuim să mai negăm starea noastră de păcătoşenie.

Pentru mine, ca preot, nu păcatul e o problemă, pentru că toţi păcătuim în multe feluri, ci *neadmiterea* lui şi socotirea lui *o virtute*. Pocăinţa pentru păcate ţine de mişcarea harului în noi, de modul cât noi acceptăm mlădierea harului în fiinţa noastră şi conştientizarea păcatelor noastre.

Tocmai de aceea găsim oameni sensibili la unele păcate iar la altele nu: pentru că unora le-a înţeles gravitatea în mod personal, pe propria lor piele iar gravitatea altora este edulcorată în fiinţa lor.

Problema noastră însă nu e frica de păcat ci împlinirea poruncilor din dragoste de Dumnezeu. Când înţelegem că cel mai important lucru este să-L iubeşti pe Dumnezeu, să te rogi, să posteşti, să fii bun, să fii iertător, să fii milostiv şi toate celelalte, toate acestea îţi devin cugetarea ta zilnică şi nu mai eşti obsedat de păcat.

Există o prea mare *obsesie* a păcatului la Sfânta Spovedanie, prea multă şi prea puţin dor pentru virtute, pentru nevoinţă, pentru citire, pentru fapta bună.

Cred că e o mare scădere a noastră obsesia păcatului. Dacă ne-am spovedit şi ne spovedim cât de des păcatele, atunci nu avem de ce să fim *obsedaţi de păcate*. Scopul vieţii duhovniceşti e acela de a fi absorbiţi de dragostea şi de măreţia lui Dumnezeu şi nu de ceea ce nu facem bine.

O altă constantă maladivă a celor care vin ca să se spovedească la duhovnic e aceea că maximalizează păcatele trupeşti

(onanie, avort, sodomie, curvie, preacurvie, omor, bătaie, nepostire etc.) şi minimalizează nepermis de mult păcatele sufleteşti (neatenţia, nerecunoştinţa, grijile şi fricile păcătoase, indiferența, înălţarea de sine, orgoliul, nemilostivirea, încrederea în sine, neiertarea etc.).

Trecerea de la *interior* spre *exterior*, observarea numai a faptelor exterioare arată că mulţi dintre creştinii noştri nu mai trăiesc în ei, ci în afară lor, hoinărind aiurea cu mintea şi cu dorurile inimii.

Acolo unde este maturitate duhovnicească se observă că nu se da prioritate unui păcat (socotit el *mare* sau *mic*), ci se spovedesc păcatele cu aceeaşi durere, pentru că toate par şi sunt *mari* pentru un om duhovnicesc. Cine consideră că este cerebral şi face păcate ale minţii mai mult şi nu și păcate trupeşti (deşi noi, în fiecare păcat, păcătuim integral: şi cu trupul şi cu sufletul nostru) se înşală, dacă crede că *e mai puţin păcătos*.

În viaţa duhovnicească contează înaintarea în virtuţi, virtuţi care inlocuie patimile. Tocmai de aceea Sfânta Spovedanie, în cadrul Sfintei Spovedanii trebuie să se treacă, mai degrabă, de la recenzara continuă a păcatelor la îndrumarea spre virtuţi, spre înaintarea în lucrul bun.

Iertarea sacramentală prin duhovnic trebuie să fie un har resimţit ca sporire în lucrarea virtuţilor, ca o întărire spre toată fapta bună. Dacă problematizăm numai păcatul şi nu ne arătăm doritori de toată fapta bună, după timpul, sănătatea, vârsta şi ocupaţia noastră, nu facem decât să stăm pe loc.

În teologia ortodoxă, când vorbim de *dinamism duhovnicesc interior* vorbim tocmai de acest *dor imens*, continuu după Dumnezeu, care se manifestă ca împlinire a toată porunca şi iubirea. Adică nu e doar *o sintagmă frumoasă* ci *o realitate* în cei care o întrupează în viaţă lor.

Şi atunci când omul se plânge că nu poate, că el cade continuu în păcat, eu, ca duhovnic, nu pot să îi spun decât că şi eu cad în păcate zilnic, clipă de clipă, dar mă încred în Domnul şi mă dau cu totul Lui şi privesc pozitiv iertarea, cu încredere şi nu cu frică, nu cu teamă maladivă, bolnăvicioasă.

Păcatul, oricare şi oricât de mare ar fi el trebuie lăsat în urmă, trebuie spovedit şi uitat şi trebuie să fim absorbiţi de iubirea şi de frumuseţea lui Dumnezeu. Pocăinţa noastră trebuie să fie plină de nădejde, de seninătate.

Nu îmi plac oamenii care pun semnul egal între *pocăinţă* şi *marasm*, între *pocăinţă* şi *tristeţe maladivă*.

Pocăinţa este umplere de bucurie, pentru că naşte bucurie. Pocăinţa, dacă îl schimbă pe om, îl înseninează şi nu îl ţine trist toată viaţă.

Atunci unde ar mai fi bucuria noastră, dacă pentru fiecare păcat pe care îl facem ne-am arunca în cea mai cruntă disperare, dezamăgire, frustrare, întemniţare în durere?!

Da, avem diverse de diverse şi mai mult decât diverse probleme, care trebuie să se rezolve cu calm şi cu multă încredere.

Panica la fiecare zumzet al patimilor în noi, grijile accentuate cum că o să se topească gheţarii sau că o să cadă luna peste noi, că o să vină ecumenismul şi apostazia şi nu mai rămâne niciunul teafăr, că noi suntem *singurii curaţi* şi doar alţii sunt *de vină* arată că nu avem nici echilibru interior şi nici bucurie în noi, că nu suntem *realişti*.

Realismul duhovnicesc cere să simţim permanent în lume şi în viaţa noastră prezenţa lui Dumnezeu, a Celui care ţine toată făptura în viaţă şi grijile şi bucuriile noastre să aibă cuviinţă duhovnicească, în aşa fel încât să nu ne scoată din pacea Sfântului Duh ci să ne adâncească în ea.

Ceea ce te scoate din pacea harului nu are nimic de-a face cu pacea lui Dumnezeu, cu cea care copleşeşte toată mintea.

Îndemnul nostru este la seriozitate faţă de noi, la realism duhovnicesc, la moderaţie şi liniştire interioară.

Scrisori, rugăciuni, cuvinte de iertare

Am primit şi am scris scrisori de iertare. Când mi-am cerut iertare de la cineva am făcut-o pentru că am conştientizat greşeala mea şi am elogiat părerea şi demnitatea celuilalt.

M-am înşelat de mai multe ori asupra unor persoane, care s-au dovedit oameni de forţă, de echilibru în cele din urmă, pe când au existat şi destui oameni care m-au dezamăgit în mod repetat, încât cuvintele de iertare şi-au pierdut toată semnificaţia lor benefică.

Scrisoarea de iertare este una de conştiinţă. Ceri iertare numai de la oameni care simţi că pot să vadă că gestul tău este un gest de conştiinţă, că este o restaurare a adevărului inter-personal.

Este superfluu însă să ceri iertare de la cel care nu mizează pe conştiinţă în viaţă, pe conştiinţa inimii, ci pe o civilitate searbădă, care se simte lezată la infinit pentru un gest al tău, chiar dacă tu îl regreţi în mod evident.

*

Creştinii ortodocşi au obiceiul frumos, foarte sfânt, ca înainte de orice post să îşi ceară iertare reciproc. În ritualul ortodox al *Pavecerniţei* sau la *Miezonoptică* monahii şi mirenii îşi cer iertare de la cei mai mari şi între ei.

În ceee ce mă priveşte, cred că nu se poate face rugăciune în comun, acasă sau la Biserică, până nu ne cerem iertare reciproc, până nu ne acceptăm cu bunăvoinţă şi cu smerenie unii pe alţii. Iertarea ca *milă de la Dumnezeu* şi *iertarea altora* sunt contingue, după cum auzim în rugăciunea *Tatăl nostru*.

Însă nu suntem iertaţi doar pe cât iertăm noi. Dumnezeu nu ne iartă pe măsura iertării noastre ci cu măsură divină. Tocmai de aceea cuvintele: *şi ne iartă noua greşelile noastre precum şi noi iertăm greşiţilor noştri* nu trebuie să ne ducă la gândul, că există o

echivalenţă între *iertarea lui Dumnezeu* şi *iertarea semenilor noştri* de către noi, ci Domnul a vrut să ne spună că pe măsură ce noi tindem să iertăm şi iertăm oamenilor, El ne iartă din plin greşelile noastre, ca un Dumnezeu şi nu cu măsură umană.

*

Nu cred că poate exista om frumos, dacă nu ştie să ceară iertare, dacă nu ştie să îşi vadă erorile şi să înveţe din ele. A-ţi cere iertare de la cineva arată nobleţe, tărie de caracter şi nu slăbiciune.

În rugăciunile noastre, iertarea păcatelor, cererea milei lui Dumnezeu este continuă. *Mila lui Dumnezeu* nu este o sintagmă pioasă, *fără conţinut* pentru creştinul ortodox, care îşi vede păcatele şi cere iertare pentru ele.

Ea este *o realitate*, o realitate care ne adânceşte, care ne înfrumuseţează. După slujbele de seară de dinainte şi din Postul Mare avem rugăciunea Sfântului Efrem Sirul, rugăciunea pocăinţei, cu metanii mari şi mici. Căzând la pământ cu toată umilinţa în faţa lui Dumnezeu, gestul fizic fiind o urmare a gestului interior de cădere înaintea lui Dumnezeu, la mila Lui, simţi cum harul pocăinţei, al umilinţei coboară în tine şi te stăpâneşte.

După lungile slujbe ale acestei perioade ieşi ca din cuptorul de foc, ieşi transfigurat, înnoit, stăpânit de o dulceaţă şi de o sfiiciune interioară rară. Se petrec lucruri cutremurător de frumoase cu noi în Biserica lui Dumnezeu! Lucruri care întrec orice minte, orice simţire, orice aşteptare.

Intri un om greu, un om bulversat la rugăciune şi ieşi un om cu aripi de har, ieşi *un cal alb*, după ce, mai înainte, erai un *răpciugos*. Numai să te stăpânească Duhul rugăciunilor, să te umpli de har. Dacă te stăpâneşte harul lui Dumnezeu atunci nu mai ieşi cel de dinainte, ci un om înnoit.

*

Iartă-mă! este o adâncă şi sfâşietoare nevoie interioară. Până nu primeşti răspunsul, răspunsul la cerere, până nu simţi iertarea inima ta e tristă, e plină de lacrimi. Uneori trebuie să aşteptăm zile, luni, ani, chiar o viaţă întreagă pentru ca să primim răspunsul de iertare, iertarea cuiva sau aşteptăm la nesfârşit ca să vină cuvântul de cerere a iertării spre noi şi nu vine.

Neiertarea e o suferinţă care ne sfâşie inima. Când am fost într-o asemenea situaţie nu am putut să stau prea mult, am cerut

iertare imediat, însă există şi oameni în viaţa mea, care nu îmi primesc iertarea şi nu sunt bucuroşi ca să mă ierte.

Pentru ei sufăr şi voi suferi. Dar sufăr cu nădejde, iertându-i şi dezlegându-i de toate păcatele ce le fac împotriva mea, din ura nestăpânită ce o au împotriva lui Dumnezeu şi a vieţii curate, cuvioase.

Aşteptarea iertării e o rugăciune continuă, o rugăciune care face bine ambelor părţi, chiar dacă cei care se împotrivesc rugăciunilor tale nu ştiu ce dumnezeiască şi înspăimântător de puternică şi de înaltă e rugăciunea.

*

În cadrul familiei iertarea şi bucuria pentru celălalt, rugăciunea pentru celălalt e aerul însuşi al familiei. Într-o enorie sau într-un aşezământ monahal, fără iertare reciprocă, îngăduinţă reciprocă şi conlucrare între membrii lor nu se poate convieţui. *Iertarea* însă e mai mult decât *toleranță*. Toleranța acceptă o stare de lucruri dar nu încearcă să o schimbe.

E o acceptare pasivă, un altfel de discriminare tacită sau o suportare de nevoie. Iertarea însă îşi asumă pe celălalt chiar dacă el nu are simţul iubirii prea dezvoltat sau nu vrea să intre în fluxul continuu şi veşnic al iubirii Bisericii, care este iubirea Treimii faţă de oameni.

Iertarea se manifestă ca rugăciune şi lacrimi, şi dor, şi aşteptare pentru luminarea şi îndreptarea oamenilor, a tuturor oamenilor. Toleranța însă e o dimensiune socială, pe când iertarea şi rugăciunea sunt dimensiuni veşnice, pentru că pun pe om în relaţie directă cu sursa iertării, cu Dumnezeu.

*

O mostră de sensibilitate sfântă: un om duhovnicesc îşi cere iertare de la orice om, copac, plantă pe care o striveşte, o deranjează...Pe un om cu mintea lui Hristos îl deranjează orice nedreptate, orice păcat, orice nesimţire, orice moarte, orice abjecţie.

Sensibilitatea curată nu poate suporta neadevărul şi nedreptatea, nu poate suporta minciuna şi depravarea. Ea reacţionează cu durere, cu rugăciuni de durere către Dumnezeul tuturor. Nu te poţi ascunde de păcatele oamenilor dar nici nu le poţi accepta în fiinţa ta. Pentru ele te rogi.

De aceea creştinii ortodocşi nu tac nici când tac, nu acceptă minciuna nici când nu vociferează împotriva ei, ci reacţionează în

inima lor, pentru că nu se pot împăca cu ceea ce e *nedrept* în faţa lui Dumnezeu. Însă creştinul ortodox ştie că nu se poate petrece nimic în viaţa lui sau în viaţa lumii fără ca Dumnezeu să îngăduie acest lucruri.

Atunci când omul duhovnicesc simte că *Dumnezeu îngăduie* o anumită oroare, atunci el tace şi se smereşte în faţa dreptei judecăţi a lui Dumnezeu, pentru că el are conştiinţa că şi el merită pedeapsă, că şi el e demn de judecata lui Dumnezeu.

*

Ştim că Dumnezeu ne-a iertat păcatele când nu mai simţim că ele lucrează în noi, când nu mai avem niciun drag de ele. Simţim iertarea lui Dumnezeu ca pe o despărţire progresivă de tot ceea ce ne împovăra. Ne simţim în largul nostru, fără să ne mai simţim strânşi de gât, când fratele nostru cu care eram în ceartă se împacă cu noi şi ne vede cu ochi binevoitori.

Ne simţim la loc larg, ne simţim liberi, când ştim că facem altora ceea ce vrem să ni se facă şi noua şi ne achitam, cu conştiinţă, de toate datoriile noastre. Chiar dacă nu ştim să scriem cuvinte de iertare sau nu ne găsim prea bine cuvintele, faţa noastră şi puţinele cuvinte pe care le putem spune în faţa celui care e supărat pe noi înseamnă *împăcare*.

Iertarea e *împăcarea cu altul* şi *cu noi*. Exerciţiul împăcării este un exerciţiu al inimii, al libertăţii. Pentru că suntem liberi să iertăm şi putem să iertăm primim şi mai multă libertate interioară şi mai multă pace şi mai multă încredere în oameni.

Neiertarea e o rămânere pe loc a noastră, nu a celorlalţi! Vă îndemn să faceţi pasul iertării către celălalt, în măsura în care simţiţi că acest pas e *dorit* şi *aşteptat*!

Dacă consideraţi că gestul dv. este unul *comic* sau *impropriu* pentru celălalt, aşteptaţi clipa împăcării cu el cu răbdare, rugându-vă pentru el. Rugăciunea naşte minuni dacă ura naşte monştri. Nu veţi fi niciodată dezamăgiţi de rugăciunea dumneavoastră de iertare pentru cineva anume. Vă asigur de acest lucru.

Boală și bucurie

Ambele sunt interconexe dacă vedem boala ca dovadă de dragoste din partea lui Dumnezeu și bucuria ca evidența plenară de după calvar. Ca să te bucuri duhovnicește trebuie să te răstignești, să îți omori pornirile rele, egoiste, mojicia din tine. Durerea crucii e născătoare a bucuriei de după cruce. Sau, mai bine-zis, crucea e bucurie când suferi și e bucurie când primești har ca să o porți cu mulțumire.

Nu e ușor să mulțumești atunci când ești trist, când ești sărac lipit pământului, când ești țintuit de boală la pat. Nu e ușor dar nici extrem de greu. Credința și iubirea în Dumnezeu se văd cel mai copleșitor în aceste momente, cand simțindu-te pierdut, renegat de unii, uitat de-a dreptul, simți că puterea ta e Domnul tău, că El e fermitatea ta, bucuria ta mai presus de orice așteptare.

Puterea răbdării este iubire. Dacă vezi în boală *sfârșitul*, dacă nu ești absorbit de ceea ce urmează, de veșnicie, te scufunzi într-un marasm dubios, într-o continuă golire de forță, într-o slăbiciune deplorabilă.

Îmi aduc aminte, îi văd în memorie, am în mine, chipul unor *martiri ai bolii* care au biruit, pe care i-am cunoscut și m-au făcut să mă simt mic, insignifiant, stând față în față cu puterea lor admirabilă.

Erau storși de vlagă datorită bolilor pe care le aveau, erau măcinați de bătrânețe, de tristețe în aparență, de singurătate…Însă când auzeai cuvintele lor, când vedeai ochii lor, când auzeai ce îți spun inima și suferința acelor oameni te înfiorai.

Acum, când scriu, mi s-a ridicat părul pe spinare de înfiorarea pe care și acum, la ceva timp distanță, o revăd, e vie în mine. Ei m-au învățat pe mine mai mult decât i-am alinat eu pe ei. Deși mă resimțeau foarte profund ca prieten, ca preot, ca unii care mă iubeau mult și îmi spuneau că *eu îi alin pe ei*, aveam sentimentul cel mai sigur, că *ei erau cei care mă ajutau pe mine enorm*.

Marele beneficiu al contemplării suferinței altora, prin participarea reală, cu dragoste și smerenie la boala lor e acela că ne întăresc caracterul, ne fortifică credința și ne fac să înțelegem forțele nebănuite ale omului, care luptă întru Dumnezeu, cu boala și o biruie în duhul lui.

Ne spunea la un moment dat la cursul de *Teologie Morală* părintele profesor Vasile Răducă despre suportarea durerii și despre oamenii care suferă pentru o întreagă comunitate, pentru o întreagă

regiune, chiar pentru o întreagă țară, ca un dar dumnezeiesc, în locul altora.

Cei care sunt oameni duhovnicești, cu mare forță interioară, poartă slăbiciunile multora prin suferințele lor.

De aceea vedem oameni foarte schilodiți de boală, care ne bulversează cu infirmitățile lor și, pe de altă parte, vedem în ei oameni, care sunt mai tari decât noi, pentru că tocmai de aceea le-a dat Dumnezeu să poarte o asemenea povară curățitoare a bolii.

Întotdeauna când văd și aud de oameni care suferă, știu cu exactitate, că ei sunt mai puternici decât mine, că ei sunt mai buni decât mine, pentru că duc o suferință mai mare decât a mea.

Suferința însă, nu se măsoară atât *în durată*, cât mai ales *în intensitate*. Cei care suferă mai mult sunt cei care iubesc enorm de mult, cei care s-au spiritualizat mult și pe care îi deranjează orice impudoare, orice malițiozitate, orice turpitudine. De aceea, suferința îl înnobilează pe om, pentru că îl educă în smerenie, prin conștientizarea de sine. Îl face să fie sensibil și atent față de el și față de cel cu care intră în contact.

Nu pun la inimă cuvintele grele ale oamenilor și enervarea și sudalmele de tot felul, care se nasc din suferință, din durere, din nefericire profundă.

După cum nu pun la inimă nici cuvintele arogante și tâmpituțe ale celor care cred că au ajuns la polul ultim al fericirii și al realizării sociale și că de acum își permit să ofenseze pe oricine.

Ci mă deranjează numai cuvintele celor care *se căznesc*, se autostimulează prin răutatea minții lor să fie răi în mod gratuit, când au de toate și nimic nu îi deranjează și care exercită un soi de răutate din plictiseală și pierdere de vreme.

E semn că nu au suferințe reale și că nu i-a străbătut suferințe iluminatoare. Cei care nu se trezesc din boala gravă sau din durerea de măsea, adică din durerea mai mică, cu o altă minte, mult mai sensibilă și mai atentă, le-au trăit degeaba. Fără folos. Rolul bolii e acela de a ne spiritualiza, de a ne curăți de patimi, de a ne pregăti pentru o trecere lină la Domnul.

Oamenii în vârstă, cu scaun la cap, au înțeles că boala e o pregătire pentru fericirea morții, pentru bucurie. Tocmai de aceea vor să îi spovedești și să-i împărtășești, își iau la revedere de la tine, îți spun ce vor ca să spui despre ei la predica înmormântării lor, ce să li se dea de pomană, cum vor să fie, unde vor să ajungă…pentru că au înțeles că *boala e pregătire*, e plus de viață, dacă e trăită în har și cu mulțumire.

Boala fiecăruia nu e mai mare sau mai mică decât o putem duce și nu e nici mai mare și nici mai mică decât pofta cu care am păcătuit odinioară, decât răutatea pe care am avut-o în noi.

Din punct de vedere teologic boala este *un privilegiu* și *o pedagogie divină*, pentru că ea vine în viața noastră ca să ne purifice interior și să ne pregătească pentru cămara de nuntă.

Când Domnul vorbește de *cămara de nuntă* vorbește de o intimitate deplină cu El. Cine intră în dormitorul Împărăției împreună cu Stăpânul intră în veselia cea veșnică.

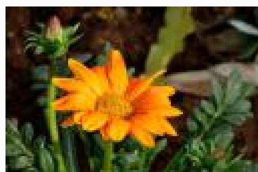
Cei care nu înțeleg duhovnicește această imagine mistică a unirii cu Stăpânul și nu văd profunzimea dumnezeiască a *Cântării Cântărilor* e semn că nu au nimic de la Stăpânul, că nu au izvorul apei celei veșnice în ei, că nu au gâlgâirea vie a bucuriei harului, că nu au sensibilitatea adâncă a Stăpânului Hristos. Mirele Hristos este fără prihană, este curăția supremă și ne unim deplin cu slava Sa, cu frumusețea Sa, cu curăția Sa, trăind fericirea în ființa noastră transfigurată de lumina divină.

Boala și suferința ne umplu de lumină dacă le primim cu mulțumire. Când am spus că m-au înfiorat oamenii care au suferit cu recunoștință și și-au sfințit astfel viața, am vrut să spun că m-a înfiorat lumina dumnezeiască din ei, pe care am văzut-o pe fața lor, în ființa lor.

Acestea sunt momente de cutremurare sfântă! În aceste clipe înveți *o Teologie existențială*, profundă sau înțelegi adâncimile Teologiei în așa fel, încât nu mai cutezi să spui vreodată că ești Teolog 1%.

Atunci înveți că viața ortodoxă nu numai că e *o minune*, dar că această minune e o asemenea *cutremurare de bucurie* încât nu mai vrei, nu mai speri, nu mai cauți și nu mai ai nevoie de nimic altceva decât de aceasta.

Probleme de duhovnic

Revine mereu *dezamăgirea*, în cadrul mărturisirii păcatelor, că *nu s-au nevoit mai mult*. Ți se spune că unul dintre păcatele sale este acela că *se risipește în multe* dar și că *se gândește tot timpul dacă se mântuie*.

Cu alte cuvinte observăm recurența acestor trei ipostaze interioare:

1. dorința de o nevoință mai mare decât puterile personale;
2. lipsa de concentrare la lucrul pe care îl ai de făcut și
3. frica de nemântuire, ca o dispoziție interioară, care te cocoșează.

Ce au toate cele trei ipostaze interioare în comun? Ideea timpului și a împlinirii absolute a poruncilor lui Dumnezeu. Mă explic imediat.

Dacă ar fi avut timp mai mult el / ea s-ar fi nevoit mai mult. Prima idee.

A doua: *doresc să mă nevoiesc mai mult dar nu pot să mă concentrez*. Ori mă distrage munca ori nu mă lasă în pace ambientul unde mă aflu.

A treia ipostază: pentru că nu am timp și nu mă pot concentra prea mult la viața mea interioară, de aceea îmi este *periclitată* mântuirea.

– Cine ți-a spus că *nu ai timp* și ce înseamnă *mântuire*?

Un posibil răspuns: nu am timp pentru că muncesc prea mult, am prea multe obligații și de aceea nu mă pot concentra la rugăciune, la nevoință.

– Și ce înseamnă pentru tine *mântuirea*?

– Să am un răspuns bun la Înfricoșata Judecată a lui Dumnezeu.

Ce idee tragem de aici? *Timpul* e contrapus *mântuirii*, e văzut ca ceva care *se opune* mântuirii, pe de o parte iar mântuirea nu e văzută ca *o realitate interioară* și care se dobâdește în timp, în această viață, ci ca una care ține de eshatologie, de judecata lui Dumnezeu în mod exclusiv și de veșnicie.

Mai ales cei mai tineri dintre credincioșii noștri, care au luat contact cu o literatură duhovnicească bogată, cu precădere monastică, consideră că *scăparea* de viața de aici, de cea seculară,

înseamnă să devină *monahi*, pentru că acolo nu există *nicio muncă* și *ai timp destul*.

Un monah știe însă că munca și viața din mănăstire e tot la fel de grea și de fumoasă și de paradoxală ca și cea din societate, dacă o trăiești evlavios și că nici acolo nu ai timp pe cât ai vrea, dacă *a avea timp* înseamnă a sta toată ziua să citești și să te rogi sau să nu îți retezi puțin din somn.

Însă mai este ceva în spatele lui *a nu avea timp*: o părere extrem de bună despre persoana ta și despre posibilitățile tale native. Crezi că nu ai timp, că te deranjează îndatoririle tale zilnice de la viața evlavioasă, pentru că *ai ideea că trăiești duhovnicește*. Ești proiectat într-o lume a ta, unde te crezi în stare de orice virtute, unde nu ai sex, nu ai stomac, nu faci niciun păcat și nu ai nicio problemă delicată, ci totul e simplu, imediat și fără efort.

Trăind în iluzii despre *perfecțiune*, ai repulsie față de timp, față de concret, pentru că tu ai impresia că lumea asta, care e cum e, trebuie să fie ca în visele tale.

De la *ideea de absolut* și de *unicitate absolută* a vieții tale trăită în abstract se naște întreaga problemă. Dacă el/ea ar accepta lumea din fața lor și dacă ar accepta limitele și defectele lor, dacă ar accepta să aibă aspirații pe măsura posibilităților lor și dacă ar considera orice fac ei ca *un lucru duhovnicesc*, s-ar simți împliniți și bucuroși în viața lor.

Adică, mai pe înțelesul tuturor, dacă ar considera fiecare dintre noi că mersul pe stradă, a face cumpărături, a învăța pentru examene, a da cu sapa, a bate cuie ca să faci un pătul sau a coase un ciorap e o lucrare duhovnicească, tot la fel ca rugăciunea, ca postul, ca mersul la Biserică, pentru că le facem cu Dumnezeu și spre folosul multora, atunci nu am mai avea *ideea grabei*, *ideea lipsei de timp* în cap și nici nu ne-am mai gândi la *periclitarea* mântuirii proprii.

Când eu scriu aici pentru dv. mă scufund cu totul în ceea ce fac și făcând acest lucru cu toată ființa mea fac, deodată, toate virtuțile și toată munca mea duhovnicească interioară.

Mă simt împlinit scriind. Dacă mă rog, încerc să fiu cu totul rugăciune și rugăciunea aceasta ține loc de întregul efort pentru virtute. La fel, dacă slujesc în Biserică, dacă vorbesc cu cineva, dacă mă plimb, dacă vizitez pe cineva consider că lucrul pe care îl fac e tot ceea ce trebuie să fac și trăind cu totul, acolo unde sunt, relația mea cu oamenii și cu Dumnezeu, mă simt împlinit și nu cred că trebuie să fac *nici mai mult* și *nici mai puțin* decât atât.

Sunt acolo unde sunt și fac ceea ce trebuie să fac: acest mod de a gândi și de a face ceva mă împlinește deplin. Nu îmi pun

standarde utopice de atins, dacă știu că nu le pot atinge și nici nu îmi închipui că pot să fiu același non-stop, fără scădere și ridicare și nici nu intru sub imperiul fricii obsesive că nu mă mântui.

În ființa mea nu am această întrebare. Pe mine nu mă interesează *mântuirea* sau *nemântuirea*, ci să simt mereu prezența Treimii în mine și să fiu plin de har.

În măsura în care simt în mine că se diminuează simțirea prezenței Duhului Sfânt, atunci știu că sunt în mare pericol interior și că trebuie să mă pocăiesc, să mă afund în smerenie și în recunoașterea greșelilor mele și această neîmplinire interioară este tot una cu simțirea că *mă scufund în Iad*.

Mântuirea este pentru mine o prezență de fiecare clipă: prezența Treimii, a harului Treimii în mine. Fără această prezență în ființa mea, teoretizarea searbădă a mântuirii sau a nemântuirii mele e o problemă care nu mă încălzește cu nimic.

Dacă acum nu mă simt bine duhovnicește nu mă simt bine nicidecum și nu contează ce lucruri bune am făcut înainte. Când Sfântul Pavel ne îndemna să uităm ceea ce am făcut mai înainte, ce lucruri bune am făcut și să ne concentrăm pe ceea ce facem și pe viitor, pe faptele de viitor, ca să tindem spre desăvârșirea lui Hristos, se referea tocmai la faptul că, dacă nu ai în tine pe Duhul nu ai nimic și că, dacă te elogiezi singur pentru ceea ce ai făcut bine nu te avantajează cu nimic.

Mântuirea este relația noastră reală, extrem de intimă cu Dumnezeul nostru și dacă nu Îl mai simțim în noi e semn de mare declin duhovnicesc.

A-L simți pe El în noi, a simți revărsarea de har, râul de apă vie gâlgâind în ființa noastră înseamnă *a trăi bine*, a trăi mântuirea ta, adică a trăi bucuria unirii tale harice cu Dumnezeu, ospățul ființei tale cu El. Dacă El este în tine atunci e întreg în tine tot Raiul. Iar dacă El e cu tine îți trece cheful să spui că nu ai timp pentru El și că te îndepărtează de El viața seculară și patimile lumii sau că nu mai știi ce să faci ca să te mântui.

Am întâlnit oameni obsedați *de ideea de mântuire*, cocoșați de frica Iadului, de frica damnării veșnice, care se gândeau non-stop la asta și avea o față sumbră, dar nu aveau nicio schimbare bucuroasă, autentică în ființa lor ca urmare a gândului la suferințele veșnice.

Am întrebat pe un astfel de om cum rezistă la o asemenea presiune interioară? S-a uitat la mine dubios, când i-am spus că eu mă bucur de tot ceea ce văd, de tot ceea ce aud și gâlgâi de bucurie în mijlocul vederii păcatelor mele, în sensul că vederea păcatelor și pocăința mea infimă sunt factori de sporire, de împlinire interioară

și că nu mă prefac deloc că nu e așa. Mi-a spus că sunt *insensibil* și că *nu îmi fac griji*, cu adevărat, pentru sufletul meu.

– Adică, dacă nu sunt înfricoșat și mă bucur în Domnul, pentru că El mă umple de bucurie e *un lucru rău*? Nu mi-a răspuns. Probabil a simțit că nu are rost să mai îmi dea un răspuns.

Ne întoarcem la dezbaterea inițială. Dacă ne-am concentra la ceea ce facem acum și am fi cu totul în acest lucru ne-am simți împliniți și fericiți pentru că ne-am bucura să ne facem munca pentru Dumnezeu și cu ajutorul Lui.

Dacă ne simțim *împliniți* nu mai pledăm pentru *lipsa de timp personal*. Dacă ne simțim împliniți nu mai punem problema *mântuirii din exterior*, pentru că o trăim în noi sau nu o mai evacuăm în veșnicie atâta timp, cât unirea noastră cu El și perpetuarea ei este *garanția* mântuirii veșnice.

Alte probleme de viață înțelese defectuos, pe care le întâlnim în cadrul Spovedaniei sau în relațiile noastre cu credincioșii:

1. relația interioară dintre gesturi, fapte și atitudini;

2. relația dintre *feciorie* și *sexualitate*, dintre *căsătorie* și *monahism*, dintre *căsătorie* și *văduvie*, dintre *aspectul privat* și *cel public* al persoanei noastre, dintre *viața preotului* și *cea a mireanului* etc.;

3. motivele împlinirii duhovnicești;

4. relația dintre *sănătatea personală* și *împlinirea poruncilor* lui Dumnezeu;

5. falsul conflict al responsabilităților;

6. relația dintre a fi *intimi Tradiției* dar a fi și *oamenii momentului*;

7. frica nejustificată față de relațiile interpersonale între oameni de condiții diferite;

8. frica de *tehnologie* și *academism*, socotite drept *unelte distructive* ale ființei noastre;

9. diferența dintre *imaginație* și *luminare dumnezeiască*;

10. adevărata interioritate a omului duhovnicesc;

11. diferența dintre *harismă* și *înșelare demonică*...

Aceste probleme și alte multe probleme interioare de acest fel, sunt cele pe care un preot duhovnic trebuie să le dezbată și iarăși să le dezbată cu fiecare dintre cei care îi cer sfatul.

Însă fără aceste lămuriri interioare stăm pe loc, ni se pare că mergem bine, dar nu simțim nicio împlinire și bucurie de viața ortodoxă pe care o trăim.

Când suntem bine, când *trăim bine*, așa cum ne dorește domnul Băsescu, atunci *ne simțim bine cu adevărat*, în interiorul

nostru, împliniți, plini de har, de frumusețe duhovnicească și nu mai trebuie să ne-o spună altcineva că *ne simțim bine*. Atunci știm cum stă treabă cu *a trăi bine*.

Luna martie este pentru mulți creștini ortodocși, pe lângă una a curățirii prin post și una a sfințirii caselor, a sfințirii tuturor lucrurilor din casă. Preoții intră, cel mai adesea, în casele oamenilor în această lună, fiind solicitați ca să le sfințească casele[25].

Deși unii ne cer rugăciunile de sfințire ale casei pentru a fi feriți de blesteme, vrăji, *de demoni* într-un cuvânt, creștinii noștri ne cer rugăciunile acum, ca să sfințim toate cele ale lor, în tandem cu schimbarea, reînvierea naturii pe care o aduce primăvara.

Cel care se simte *îmbătrânit* de iarnă revine la o bucurie a primăverii cu inimă gata de primenire, de înfrumusețare interioară. Cel care simte ciclul naturii și mâna lui Dumnezeu în toată această pagină de înțelepciune, care este schimbarea anotimpurilor, simte de la sine nevoia *de nou* în viața lui. Cadourile pe care ni le facem vin din dorința de împărtășire a nădejdii, a bucuriei, a iubirii noastre. Cadoul este expresia pozitivității noastre, a adâncului umanității noastre.

Dar facem cadouri pentru că simțim curățirea noastră, înnoirea noastră prin post și prin rugăciune, prin spovedania din aceste zile, prin Dumnezeiasca Împărtășanie.

Vedem în oameni schimbarea, pentru că o vedem, în primul rând, în noi. Nevoia de schimbare continuă este aceea, care cere curățirea noastră interioară sau curățirea noastră interioară este tocmai acest *belșug de viață* pe care îl simțim în noi, prin asceza noastră.

Asceza, asprimea postului ne schimbă mintea, trupul, ritmul vieții noastre. Trăim ritmul sfințeniei acestor zile, a acestor zile pe care *Triodul* le numește *sfinte*. Și sunt *sfinte*, sunt *pline de mult har*. Când ne schimbăm noi, în firea noastră, când ne umplem de har vrem ca toate ale noastre să fie pline de har.

Când sfințesc o casă stropesc cu Sfânta Agheasmă peste tot, din cămară până în baie, din sufragerie până la masa de scris, din curte și de la animele, la fântână, în vie, oriunde.

Toate au nevoie de har, pentru că pe toate le ține și le sfințește harul. Nu consider, din punct de vedere dogmatic, vreun loc unde nu se poate sfinți (deși e greu să o înțeleagă toți) atâta timp

[25] Însă *Sfeștania* sau *Sfințirea casei* se poate face oricînd, nu numai în luna martie. Acesta e un obicei, care nu are nimic de-a face cu Tradiția bisericească, ci ține, mai degrabă, de un confort al gospodinelor, care își fac curățenie în casă primăvara, apoi cheamă pe preoți ca să le sfințească casa.
Din acest motiv, luna martie devine o lună foarte aglomerată cu sfințiri de casă și ești nevoit să repeți nu știu de câte ori aceeași slujbă într-o zi sau într-o săptămână.

cât întreaga creație va fi schimbată de lumina din trupul lui Hristos, în ziua venirii Sale.

Noi și întreaga creație a lui Dumnezeu avem drept scop transfigurarea prin har. Toate se umplu și se vor umplea de lumină, de lumina Ta, Doamne! Toate vor fi frumoase, toate vor fi noi, toate vor fi pline de strălucire.

Traduceam astăzi[26] o predică a Sfântului Leon cel Mare (sec. al V-lea d. Hr) și în textul transfigurării de la Mat. 17, acesta spunea că veșmintele Lui, ale lui Hristos, s-au făcut strălucitoare precum zăpada. Textul său scriptural făcea compararea veșmintelor nu cu *lumina* (ca în ediția *BOR 1988*), ci cu *zăpada* (Mt. 17, 2).

Deci lumea întreagă se va umple de strălucirea luminii Sale. Iar noi când sfințim casele, când sfințim apa ca să sfințim casele, lucrurile, oamenii, animalele nu facem decât să începem această trasfigurare a întregii creații, care va fi evidentă pentru toți la venirea Domnului nostru.

Biserica, locul unde sălășluiește Dumnezeu prin slava Sa, Sfântul Altar unde este locul slavei Sale, este centrul lumii, pentru că aici vine Împăratul și Domnul nostru, cu Sfinții Săi, ca să fie cu noi și în noi. De aici, din centrul duhovnicesc al lumii vine viața și lumina oamenilor și preoții Săi nu fac altceva decât să împânzească harul Său peste tot.

Când binecuvântăm pe cineva dăruim harul lui Dumnezeu. Când predicăm facem ca acest cuvânt viu al lui Dumnezeu să inunde pe cei care ascultă și să îi bineînmiresmeze. Când slujim chemăm harul Treimii și Treimea se pleacă spre noi, prin slava Sa și ne inundă cu frumusețe veșnică.

Preoții sunt huliți tocmai pentru că scot pe demoni din oameni, din case, din orașe, scot urâtul din noi și demonii se răzbună pe ei făcându-le *rating negativ*.

Harul lui Dumnezeu se simte, ne împacă, ne veselește, ne vindecă, ne ridică, ne absolvă de toate căderile noastre, ne întărește în credință, ne face să fim fermecători de vii. Frumusețea lui Dumnezeu inundă pe cei cu inimă smerită, pentru că aceia primesc pe Domnul în inima lor de carne, pentru ca să o facă inimă-locaș al Stăpânului.

Cine are inimă de piatră nu simte *tresăltarea bucuriei*. Dacă ești mofluz, pipernicit la inimă, dacă ești câinos nu poți să vezi râsul și fericirea cu ochi buni.

[26] Articolul e scris pe data de 2 martie 2007.

Citesc în aceste zile *Jurnalul* părintelui Grigorie Pişculescu, alias Gala Galaction, apărut de curând și mi-au rămas în cap mai multe sintagme tari, crude.

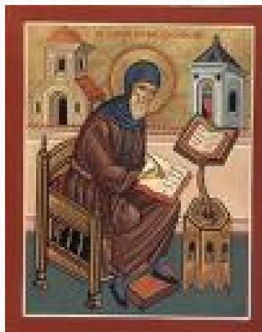
Și observ la Sfinția sa, că pe lângă acreala acelor zile, în care se instaura, în mod grăbit, comunismul și pe lângă disensiunile *colegiale*, acesta aștepta frumusețea, aștepta să plouă sau să iasă porumbul, să vadă iarba…și, în același timp, se gândea la colțul acela de mănăstire, unde el trebuie să fie, atunci când va veni moartea. *Gândul morții* și *așteptarea vieții* se îmbinau în ritmul vieții sale.

Cred că asta vreau să remarc acum, faptul că ieșirea din iarnă înseamnă *înviere* și *pregătire* pentru învierea Lui, dar că iarna este o expresie a morții noastre, care nu exclude optimismul.

În Colos. 3, 3, Sfântul Pavel ne spune ceva profund, extrem de adânc. Ne spune că noi am murit, că nu mai suntem vii pentru lume, că nu mai tresăltăm la ritmurile ei păgâne, ci îndeosebi la viața veșnică, pentru că viața noastră este acum Hristos.

Noi am murit pentru ca să trăim viața Lui. Iar când El va veni, ne spune Sfântul Pavel, Părintele nostru, atunci viața noastră cu Hristos va deveni explicită pentru toți (de ce?), pentru că, atunci și noi ne vom arăta în slava lui Hristos (Col. 3, 4), vom fi plini de frumusețea slavei Lui, care scânteiază ca zăpada.

Deasă *sau* ***rară împărtășire****: o falsă problemă*

E ca și cum ai întreba: *Pot să iubesc mai mult sau mai puțin pe Dumnezeu?* Cei care se întreabă, dacă să se împărtășească zilnic sau la 40 de zile, odată pe an sau când vor, de fapt nu vor să își asculte inima, dragostea lor. Ce vă spune dragostea dv., vă întreb eu?

Dacă iubești pe cineva din tot sufletul te mai întrebi, dacă vrei sau nu să îl vezi? Dacă Îl iubești pe Dumnezeu nu te mai întrebi ce să faci, ce e bine, pentru că tocmai această dragoste îți spune, în suflet, ce să faci. Dacă avem o relație cu Hristos, de ce întrebăm prima dată pe oameni, fie ei și duhovnicii noștri, ce să facem în domeniul împărtășirii și nu-L întrebăm pe Hristos Însuși ce să facem cu noi sau ce să facă El cu noi?

Cei care se iubesc au nevoie unii de alții, nu se pot închipui singuri. Eu, personal, nu mă pot închipui singur, nu mă pot închipui să-L refuz pe Hristos și să nu vreau să fiu zilnic cu El.

Orice creștin ortodox plin de iubirea lui Hristos nu cred că poate gândi altfel. Iubirea ne învață ce să facem. Cine se întreabă în materie de iubire înseamnă că e în afara ei. Iar dacă cineva vine să se împărtășească cu Hristos, dacă vrea să se împărtășească foarte des sau zilnic cu Hristos, o asemenea dragoste nu o naște în noi decât Hristos, Cel care ne-a iubit pe noi mai mult decât pe Sine.

Tocmai de aceea problema pusă în discuție e falsă. Dorința de a ne împărtăși cu Hristos Dumnezeu e iubirea noastră de El, iubire pe care El Însuși a sădit-o în noi și o înmulțește în noi. Dacă simți să fii cu El, să te împărtășești mai des e semn că ai înțeles iubirea Lui printr-o viață de adâncă curăție, de adâncă smerenie, de adâncă înțelegere și urmare a poruncilor Sale.

Împărtășirea nu implică, în mod neapărat, sfințenie. Împărtășirea implică toată inima deschisă către El și sensibilitatea plină de cunoașterea și de dorirea Lui.

Postul de două zile sau de patru, citirile multiple, canonul împărtășirii nu ne aduc dragoste *automată* de Hristos, după cum

știm cu toții și nici dor pentru El. Toată viața noastră, dacă e o pregătire *numai* pentru El, de căutare numai a Lui mai presus de toate, e dor pentru El.

Dacă nu avem mare dor de El, entuziasm dumnezeiesc în viața noastră, să nu ne mințim că asta înseamnă *dragoste*, adică atitudinea liniștită, laxă, dezordonată, unde plângem cu lacrimi *regulate*.

Îmi bântuie frumos în minte, de multe ori, sintagma Sfântului Grigorie Teologul, că *nu poți plânge geometric*, regulat. Dragostea este foc, nu geometrie, nu calcul! Dacă ai foc în tine este evident. Dacă iubești pe Domnul înseamnă că Îl cunoști, la nivelul tău, dar Îl cunoști.

Iar dacă Îl cunoști, nu s-a putut petrece asta dacă nu L-ai iubit și nu I-ai împlinit poruncile. Omului plin de dragoste pentru Hristos nu poți să îi pui opreliști ca să nu se împărtășească. Pe el trebuie să îl îndemni, să îl sprijini, să îl iubești ca pe un înger frumos al Domnului.

Dacă, așa cum spun Părinții, cel care își vede păcatele e mai mare decât cel care învie morții, atunci cel care iubește cu foc pe Dumnezeu, pentru că simte iubirea Lui față de el, este intimul Stăpânului și mie mi-e teamă, o teamă mare, ca să-i opresc pe intimii Stăpânului să vină la El.

Cine oprește pe oameni de la împărtășire e un atentator la iubirea dintre Dumnezeu și om. Mi-aş dori să vrea, să vină, să se împărtășească oamenii care nu Îl iubesc pe El, dar nu o să vedeți că se petrece așa ceva. Cei care vin la El sunt chemați de El, pentru că sunt ai Lui.

Știu cât ne zbatem de mult ca să-i convingem pe oameni să vină să se împărtășească. Vorbim mult despre asta, vorbim despre dragostea și îndumnezeirea care ne vin în mod real, vizibil, din împărtășirea cu Sfintele Taine, chemăm la cunoașterea Scripturii, a Părinților, a dumnezeiescului cult al Bisericii.

Însă dragostea nu se poate pricepe *doar din cuvinte*, pentru că dragostea e *foc ceresc* de la Stăpânul, e focul Duhului, este în relația *autentică* și nu *de fațadă* cu Domnul, e între El și mine, între El și tine și nu e *doar în cărți*.

Naivitatea multora constă în aceea că ei cred că lucrurile sfinte și dumnezeiești se petreceau odată, cum e scris în Sinaxare și nu și astăzi. Realitatea e că *și astăzi* se petrec lucruri cutremurător de frumoase, că Biserica e plină de Sfinți contemporani nouă, că sunt oameni înspăimântători de frumoși peste tot. Cum au ajuns ei aici? Cum să ajungem și noi ca ei? Prin a împlini tot ce învățăm frumos în Biserică și în cărțile Bisericii.

Este extrem de simplu să fii ortodox. Să nu fii ortodox în viața și în gândirea ta e o mare ciorovăială a gândurilor, pentru că una îți spune inima și alta debitezi tu. Dacă ești plin de Hristos nu te mai întrebi *dacă trebuie*, pentru că ne trebuie zilnic, clipă de clipă Hristos. Dacă vă întrebați dacă *e bine* sau *nu* să fiți cu Hristos, acum sunteți cumva în afara Lui?

Nu ne putem întreba despre Hristos din afara relației cu Hristos. Nu ne putem întreba din afara lui Hristos fără să fim cu diavolul în sân. Nu există stare de mijloc, interval.

Nu putem fi din punct de vedere duhovnicesc *neutrii*, adică, dacă nu suntem nici cu Hristos și nici cu diavolul atunci suntem *cu noi*. De aici vine toată filosofia eretică de orice fel: din ideea că omul *poate* înțelege, de unul singur, dacă există sau nu Dumnezeu.

Nu putem înțelege ceva bun, autentic, fără El. Toată înțelepciunea vine de sus nu din buzunarul hainei! De aceea întrebările retorice de felul ăsta, ca și acelea cu: Să mă fac monah sau să mă însor? Să postesc mai mult sau să nu postesc? Să fac sau să nu fac?, nu țin de iubire și nici de atenție, ci de neatenția la ceea ce ne spune Dumnezeu în inima noastră aplecată în smerenie.

Asta cu *să ne împărtășim sau nu* e ca întrebarea: *să mor sau să mai fac umbră pământului?* Credincioșii serioși nu își pun astfel de întrebări. Credincioșii serioși sunt oameni ai acțiunii, ai faptelor. Dacă simt mișcarea harului în ei și aceasta îi îndeamnă la ceva bun, atunci îl fac cu mărime de inimă.

Adică vezi că omul moare lângă tine și tu te mai întrebi dacă *e bine* sau *nu* să îl ajuți? Te vezi ignorant, păcătos, cu lipsuri majore în credința ta și te întrebi dacă e bine sau nu să te spovedești, să te împărtășești, să citești mult, să fii delicat?

Să fim serioși: astea sunt întrebări de fată mare, care știe pe cine vrea, dar se face că nu înțelege. Iubirea pentru Hristos se manifestă în toate și dacă ea există, atunci este dorință de Hristos, dor după împărtășirea cu El, dor de icoana Lui, de cărțile despre El, de toți oamenii, de întreaga creație.

Pe cei care mă întreabă dacă *e bine* sau *nu e bine* să fie cu Hristos îi întreb: e mai bine să fiți cu dv. sau fără dv? Adică, cum?!, mă întreabă ei. Dacă credeți că sunteți întregi la minte și la simțuri fără Hristos, dacă credeți că puteți sta fără Hristos e semn că viața dv., ca oameni ai credinței, a devenit mult diluată.

Între contemplare și visare

Dacă cu *visarea* fiecare stă bine, chiar foarte bine, cu *contemplația* stăm ambiguu de prost. Cred că ați auzit punându-se de multe ori semnul egal între *visare* și *contemplare*. Un semn de egal fraudulos. Însă cele două realități interioare se nasc din poziționări foarte distincte.

Ca să visezi trebuie să fii egoist. Iar noi suntem egoiști din plin. Visarea e închidere de perspectivă, e teren privat, unde fiecare își ascunde *dulcile* perversități sau bombasticile orgolii în clipe de pierdere în gol.

Visarea e închidere într-un timp egoist; baricadarea în tine cel păcătos. Contemplația însă înseamnă scoaterea gândurilor din tine însuți, retezarea lor printr-o tăcere a minții, lăsarea minții goală de gânduri, pentru ca harul să scrie gânduri sfinte în mintea noastră. Ca să contemplii rațiunile lucrurilor, sensul duhovnicesc al copacului, al muntelui, al animalelor, al oamenilor, al evenimentelor istoriei trebuie să ne dezlipim de multele gânduri și să vedem armonia veșnică a rațiunilor lui Dumnezeu din creația Sa.

Pentru Sfântul Maxim Mărturisitorul fiecare lucru are în sine o rațiune duhovnicească din veșnicie, care a fost introdusă de Dumnezeu în lucruri potrivit sfatului celui mai înainte de veci al Treimii. Mai înainte de a crea fiecare lucru, Dumnezeu avea sensul duhovnicesc pentru lucrul ca atare.

Într-un articol pe care am de gând să îl scriu cât de curând, despre faptul de ce nu mai suportăm sensul duhovnicesc al Scripturii, al Părinților, al Bisericii și al lumii, am să dezvolt acest subiect al sensului alegoric.

Interpretarea duhovnicească a lumii ține de contemplare și de luminarea dumnezeiască. Contemplarea și luminarea harului sunt realități duhovnicești trăite de cei care se curățesc de patimi și care sunt umplere a minții și a inimii de înțelesuri și de înțelegeri pe care nu le avuseserăm niciodată înainte și pe care nu le citiserăm nicăieri altundeva.

Dacă pentru un artist, de orice factură ar fi el, visarea ține de imaginație iar metafora, fie ea chiar *revelatorie*, nu depășește observația curentă și imaginția prodigioasă, contemplarea înseamnă înțelegerea unitară și directă, într-o clipă, a sensurilor adânci ale Scripturii, ale Părinților, ale slujbelor Bisericii și ale creației, venită ca o umplere de lumină, de cunoaștere și de iubire copleșitoare.

Visare = imaginație. Contemplare = umplere de har. Dacă prin vise ne umplem de demonii fricii, ai desfrânării, ai slavei

deșarte…prin contemplație ajungem să vedem sensul profund al lucrurilor, sensul dumnezeiesc al lucrurilor.

Spre exemplu, găsim la Sfinții noștri Părinți înțelegerea sensului dumnezeiesc al copacilor sau al animalelor și acest sensuri sunt transferate la nivelul mântuirii personale. Copacul cu adânci rădăcini poate fi înțeles ca statornicie a noastră în viața duhovnicească sau, dacă ne uităm la copacii măreți, care rezistă vânturilor, aceștia pot fi expresia superbiei noastre, a aroganței noastre, care nu se pleacă niciunei bătăi/niciunui avertisment divin.

Contemplarea creației și a Scripturii transferă toate cunoștințele duhovnicești dobândite în cadrul disputei noastre interioare cu patimile și în ajungerea noastră la virtuți. Orice înțelegere duhovnicească sau a rațiunilor duhovnicești, a sensurilor duhovnicești este un bun al patrimoniului interior în drumul nostru spre curățire și luminare a ființei noastre lăuntrice. *Contemplăm*, adică *înțelegem conduși fiind de har*.

Cel care contemplă e cel care și-a curățit mintea de gânduri și care simte în el pe Duhul Sfânt. Cel care visează e cel care se lasă condus de patimile sale și care și le propune pentru sine ca *deosebit de interesante*. Oamenii duhovnicești consideră visarea o adulare de sine și o neascultare de Dumnezeu și orice gând, care se naște din infatuare, e o părere de sine eradicată din orice carte, care vrea să se numească *teologică*.

Teologia e compusă din contemplare, luminare și vedere dumnezeiască și pe citirea condusă de har. Cel care înțelege sensurile Scripturii, sensurile dumnezeiești ale Scripturii e în consonanță cu Părinții din vechime, cu cei de azi și cu adâncul smereniei vieții duhovnicești.

Contemplarea e înțelegere a sensurilor tainice, pe când luminarea dumnezeiască este o înțelegere harismatică a ansamblului, a unei situații, a unei probleme existențiale.

Comentând extazul Sfântului Petru din F. Ap. 10, Sfântul Maxim Mărturistitorul spune că Petru avea nevoie de multe înțelegeri, de multe luminări pentru a transla în viața Bisericii poruncile Domnului.

Deși primiseră cu toții, toți Apostolii, porunca de a propovădui tuturor și de a boteza pe toți cei care vor crede în Hristos și în mântuirea Lui, Petru așteaptă confirmarea practică a cum să se facă propovăduirea și a cum să se facă intrarea păgânilor în Biserică.

Pentru punerea în paractică a poruncilor Sale, Hristos i-a deschis mintea prin extazul de la cap. 10 din *Faptele Apostolilor* și prin luminare dumnezeiască.

El a văzut extazul și i-a înțeles mesajul în scurt timp, botezându-i pe păgânii, care primiseră în mod dumnezeiesc, în mod minunat, pe Sfântul Duh.

Comentariile Sfântului Maxim (mă refer acum cu preponderență la *Răspunsurile către Talasie* și la *Ambigua*) sunt compuse din contemplații duhovnicești și luminări dumnezeiești făcute față în față cu texte scripturale sau cu întrebări existențiale.

La Sfinția sa se îmbină comentariul literal, simbolic și numerologic cu contemplația și luminarea dumnezeiască, alături de semnificative detalii din experiența sa extatică evidentă. El trece de la sensul evident la cel contemplativ pe baza unei foarte abile și adânci cunoașteri biblice îmbinată cu reale, autentice elemente obținute prin luminare dumnezeiască.

În cadrul unei conferințe internaționale de teologie am enervat teribil pe un foarte erudit traducător romano-catolic, când i-am precizat faptul, că nu pot fi de acord, ca teolog ortodox, cu eradicarea *înțelesului alegoric* al Scripturii, pentru că la el se ajunge prin luminarea Sfântului Duh și nu pe cale filologică.

S-a făcut că traducerea în limba italiană a fost defectuoasă și că nu mi-a înțeles mesajul direct, care nega osatura întregului său expozeu teologic, dar remarcele mele l-au făcut să se schimbe la față și să nu mai vrea să mă salute la ieșirea din sala de conferințe.

De ce nu iubim *alegoria* sau *înțelesul duhovnicesc* al Scripturii? Pentru că am renunțat la viața de curăție și de sfințenie, la relația directă și iluminativă cu Treimea și credem că putem să *furăm* și *să înțelegem* tainele Scripturii și ale Bisericii pe cale filologică, comparativă și critică.

Moartea *teologiei științifice*, pur *științifice* este o moarte din fașă. Ea nu are legătură cu contemplația, cu luminarea dumnezeiască, cu vederea dumnezeiască și cu sfințenia, ci e compusă pe baza unor comentarii subiectiviste de nivel filologic.

Cred că am început să vorbesc deja despre conținutul articolului de care vă vorbeam la timpul viitor. Nu e nicio greșeală, ci, dimpotrivă, e un mare bine să amintim faptul, că Teologia cere vedere, contemplare, luminare dumnezeiască, multă smerenie, multă filologie, multă istorie, multă cercetare, însă *toate la un loc* și nu *separate*.

Nici filologia și nici abordarea critică și evaluatorie nu e în disonanță cu experiența mistică ci se completează reciproc. Pentru a *vedea bine să citești* ai nevoie și de ochi buni și de lumină și de carte.

Ca să înțelegi adânc un text, trebuie să știi că e un text corect păstrat și tradus, că e autentic, trebuie să știi de unde e, care e

contextul lui, să știi ce au spus alții de spre el și, mai ales, Părinții Bisericii, să vezi multe opinii și apoi să pui înțelegerea ta pe foaie, în măsura în care cugetul tău și Duhul Sfânt consimt asupra celor spuse.

Dar dacă Teologia fără înțelegere mistică devine o spunere despre orice, cum vrei, când vrei și cum îți place ea începe să se numească *visare*, *înșelare*, *demență*, însă nu *cuvinte care ne mântuie*.

Contemplarea te duce în spațiul infinit și veșnic al păcii Duhului Sfânt. Ce înțelegi, ca și în cadrul înțelegerii dumnezeiești, a luminării, deodată, cu un răspuns adânc, dumnezeiesc, te odihnește, e ca mântuirea, e ca pacea, te umple de smerenie, nu vrei să faci secte și biserici care să își poarte numele, nu vrei să fii canonizat în timpul vieții, nu te crezi făcător de minuni și nici cel mai mare mistic al Bisericii.

Când contempli și ești luminat dumnezeiește înțelegi că nu poți înțelege nimic fără harul Treimii, că nimic nu e bun dacă nu sfințește și că adevărul nu are 2, 3, 1000 de variante, ci e unul și e simplu și e acaparant pentru om, pentru orice om cinstit cu sine.

Dacă visezi te poți crede cel mai deștept, cel mai puternic, cel mai geniu, un dumnezeu închipuit cu mucii la nas, un dictator, încarnarea spiritului lui Nostradamus, un extraterestru, o vacă reîncarnată etc.

Dacă contempli dumnezeiește atunci vezi că paharul minții tale e prea mic să poarte în el tot oceanul mărețiilor lui Dumnezeu, te crezi prost, neînsemnat, te vezi cu păcate oribile, îți vine să plângi când te vezi cu adevărat și nu poți să…*visezi*.

Comentatorii literari, dedicați meseriei lor, nu pot să viseze decât în spațiul îngust al orizontului închis al patimilor. Cei care contemplă, care văd slava Treimii văd dincolo de timp, văd cele ale veșniciei și vorbesc despre ele cu smerenie și cu frică de Dumnezeu. Literaliștii Scripturii mușcă numai din litere și de aceea apar certurile nesfârșite pe variante infinite de interpretare.

Cei care *dau la o parte vălul literei*, după cum spune același imbatabil și imens Sfânt Maxim, și ajung la Duhul Scripturii mănâncă cele ale Duhului fără să creadă că au spus tot, că au spus deplin despre cele ale Scripturii, având conștiința că spun cât au fost luminați de Duhul Scripturii să spună și să scrie.

Visarea, reveriile languroase au nevoie de multă părere de sine. Ele sunt excrescențe ale părerii de sine. Contemplarea este luminare a harului, ducere a noastră de către har la înțelegeri dumnezeiești, pe măsura puterii noastre de înțelegere. Ca să fii

învățat de Dumnezeu trebuie să renunți la ideea că *știi ceva autentic fără El*.

Visarea cere imaginare de sine, contemplarea cere renunțare de sine. Visarea cere încremenire în proiect, contemplarea pune bazele proiectului înțelegerii nesfârșite și dumnezeiești. Pentru ca să visezi nu trebuie decât să pierzi timpul cu laude și închipuiri de sine.

Ca să poți contempla, înțelege ceva, sau, mai bine zis, pentru ca Dumnezeu să te facă în stare să înțelegi ceva, trebuie să te integrezi în asceza Bisericii, în rugăciunea neîncetată, care face mintea goală de gânduri, trebuie să îți unifici mintea prin virtuți, pentru ca să ai o ființă unită și astfel să poți primi învățătura unitară, simplă și sfințitoare a Prea Sfintei Treimi.

Cu visarea rămâi tot la femei goale, bairamuri[27], mașini decapotabile, vile luxoase și bani în cont. Cu contemplarea ajungi dincolo de timp, ajungi să te împărtășești de știința netrecătoare a cunoașterii dumnezeiești, să te pregătești pentru modul de viață contemplativ al veșniciei, la care ne mutăm prin moartea noastră.

Dacă nu înțelegeți pentru ce tot vorbim și ne zbatem atâta o spunem pe scurt: pentru că ne învățăm cum să ne facem proprii, încă de aici, relației contemplative, prin lumina Sa, cu Dumnezeu. Da, avem un targhet foarte înalt: cunoașterea și iubirea lui Dumnezeu și curățirea noastră prin har!

---

[27] Cel mai adesea, în uzanța cotidiană, se folosește forma *baieram* / *baieramuri*.

Să ai candela aprinsă!

Acesta e motoul zilei liturgice de astăzi![28] Să ai candela inimii plină de Duhul și de fapte bune. Să aștepți Mirele în miezul nopții și să nu dormitezi în rău, să nu caști, să nu dormi tun, cu inima pierdută în vise, ci să fii treaz cu inima, privighetor, ca inima ta să se roage chiar și când dormi.

De ce să ai candela aprinsă? Pentru că nu se poate fără har. Mântuirea nu se poate dobândi fără să avem în noi harul Treimii. Fecioarele *nebune* nu sunt *nebune* pentru că sunt *fecioare*, ci sunt *nebune* pentru că faptele lor bune nu le-au dus să aibă în ele lumina lui Dumnezeu. Rămânerea la lucruri exterioare, la exteriorul faptelor și al slujbelor ne face *spectatori* ai cultului și ai vieții ortodoxe dar nu *trăitori* ai ei.

Zilele Săptămânii Mari sunt zile *eshatologice* și *hristologice* în același timp. Pe de o parte, auzim la strană că se cântă despre Mirele care vine în miez de noapte iar, pe de altă parte, că drumul Crucii e unul al Învierii, că duce la Înviere.

Hristos, Mirele Bisericii, nu se lasă biruit pe cruce, nu este un Dumnezeu întrupat secătuit de putere, abandonat de către Tatăl și Care nu face față torturii ci, dimpotrivă, este Biruitorul morții, al diavolului și al păcatului, Cel care întărește trupul Său prin suferință, Care simte cu toate mădularele crucea și durerea ei și prin această durere imensă, neînțeleasă de noi, umple întreg trupul Său de slavă dumnezeiască.

Icoana Răstignirii în Ortodoxie este o teologie a transfigurării. Hristosul ortodox este un Hristos al suferinței, Care îndumnezeiește trupul, cu toate că întreg trupul Său, așa cum spusese Isaia, *era o rană*, era cu totul plin de răni.

În icoana ortodoxă a Răstignirii Îl vedem pe Hristos ca Dumnezeu, Care învinge moartea în trupul Său, pentru ca în icoana Învierii să vedem pe Hristos transfigurat, Care scoate pe Sfinții protopărinți Adam și Eva din Iad, pentru a le reda fericirea avută dintru început.

Icoana ortodoxă nu este atât *comemorativă* pe cât este de *eshatologică*. Hristosul de pe cruce este plin de slavă. Hristosul înviat e plin de slavă. Hristosul, Care va veni să Judece lumea vine cu slavă multă. Și poți să-L primești, pe norii slavei, pe Hristosul, Care va veni, dacă ești plin de lumină, de slava Sa.

---

[28] Articolul a fost scris pe data de 3 aprilie 2007, în Marțea Mare.

Înțelegeți de ce trebuie să avem *candela aprinsă*? Pentru că, fără inimă sfântă, fără fapte de sfințenie, fără harul lui Dumnezeu în noi nu așteptăm pe nimeni. Când ai lumina aprinsă vezi. Când ai harul distingi binele de rău, sfințenia de contrafacere. Dar când bâjbâi, când ai inima îngreuiată de mâncare și de băutură nu mai poți să sari din pat imediat, din patul somnolenței, ca să aștepți Mirele.

Mirele vine ca un fur. El vine ca un tâlhar, care ne ia pe nepregătite. Ca să aștepti pe Mirele, Care vine, trebuie să fii mereu în lumina Sa, să ai în tine slava Sa.

În această idee a persistenței noastre în har, în lumină, Sfântul Simeon Noul Teolog insistă pe faptul, că pentru cei care văd pe Dumnezeu de acum, Hristos nu va mai veni (ca o surpriză absolută), pentru că El *deja* a venit la ei. Cei care văd de acum pe Dumnezeu în extaz știu cum va veni Mirele. Venirea Lui la noi nu mai este o necunoscută pentru cei care L-au văzut pe El!

Însă noi așteptăm instaurarea deplină a Împărăției Sale pentru toți vecii în întregul univers. Așteptare, încordare. Așteptăm nu fumând o țigare ci încordându-ne întreaga ființă în iubirea și dorirea Lui. Dacă Mirele este El, noi suntem fecioarele care trebuie să dăm dovadă de înțelepciune. Trebuie să avem fecioria credinței, nevinovăția iubirii, puritatea voii îndreptată spre El. Dacă El e tâlharul care vine la miezul nopții, atunci să-L lăsăm să ne fure inima aprinsă de dorul pentru El.

Dincolo de ușă, de ușa insesizării Lui, stă Mirele. Dacă ai inima rece crezi că nu există foc în jur, că nu există dragostea Lui. Dar nu e așa. Dacă ești dincolo de ușă, dacă ești dezlipit de vederea Lui, dacă nu ești cu El ești *o fecioară nebună*. Ai de toate dar nu ai esențialul. Ai cultură, ai știință, ai credință, dar nu ai sfințenie și fapte de dreptate. Adică nu ai *esențialul*. Rămâi la lucruri colaterale și nu ești plin de lumină.

Degeaba mai bați în ușă, pentru că ușa e clădită de tine! Noi înșine ne facem o ușă, care ne separă de El. Mirele e și cale, e și lumină, e și dragoste. Dacă te bagi la separeu doar cu tine însuți, dacă tragi perete între tine și El, dacă trăiești numai pentru lumea aceasta și nu ai nicio nădejde, atunci ești de plâns.

Pe cine dai vina, dacă știi să construiești *perete* între tine și Dumnezeu?! Cine e de vină, dacă nu ai minte care priveghează?

Veghere și priveghere. Atenție, vigilență, scrupulozitate maximă la candelă, la inimă! Aici se aprinde sau se stinge lumina! Aici se face diferența între *nebunie* și *înțelepțire*. Iubiții mei, în inimă e lumina pe care întunericul și minciuna nu o pot acoperi cu nimic!

Învățătorul și Stăpânul lumii se pleacă și spală picioarele Ucenicilor[29]. Ați înțeles ce v-am făcut Eu vouă? Dacă Eu v-am spălat pe voi, le spune Domnul, și voi sunteți datori să spălați picioarele unii altora (*cf.* In. 13, 12, 14). Dacă Eu M-am smerit pentru voi, atunci smerenia Mea vă îndatorează pe voi să Îmi urmați Mie.

Obligația în Biserică nu e una *legalistă* ci e *o mișcare a conștiinței*. Slujești din conștiință, cu conștiință. Vii la Biserică, te spovedești, te împărtășești, te bucuri de aceste momente unice de sărbătoare, te odihnești cu duhul tău pentru că așa îți spune conștiința ta. Nu facem lucruri pentru că *așa se fac*, ci pentru că inima noastră ne dă ghes[30] la faptă, la lucru.

Spălarea Domnului din această zi e o pildă (*cf.* In 13, 15), un exemplu pentru noi de comportament total. Dacă Domnul Însuși Se umilește mereu, slujește mereu, cară în spate suferința lumii, tot la fel trebuie să facem și noi slujitorii și credincioșii Bisericii: să cărăm cu noi neputințele și suferințele lumii. Și aceste neputințe nu sunt puține. Trebuie să cari în spate lipsa de înțelegere a altora, răutatea, înciudarea[31] demonică perpetuă, oboseala, greul, acest greu, care te face să cazi la pământ și să țipi către Domnul să te scoale, să îți mai dea putere ca să mergi mai departe.

Smerenia e o mare sfâșiere interioară. Smerenia e o slăbiciune care poartă poveri inimaginabile, adevărate stânci, munți de durere, de imposibil. Smerenia e o slujire imposibilă, greu de imaginat dacă ești în afara ei.

Dacă nu te pătrunzi, dacă nu te doare și nu suporți cu durere marea iubire a lui Dumnezeu pentru noi, suferința Lui pentru noi, poți să slujești lejer, poți să liturghisești senin. Însă dacă ești plin de durerea smereniei, a ascezei, a iubirii pentru Dumnezeu și pentru oameni, slujirea e o povară cocoșantă.

Te cocoșează slujirea în fața lui Dumnezeu. De ce? Pentru că toate se petrec *înăuntrul tău* și nu *în afara ta*. Și smerenia sau iubirea nu încep și nu se termină odată cu slujba, ci sunt poverile noastre de fiecare clipă.

Sfințenia macină trupul. Harul mult distruge inima, face din minte și din inimă un cuptor de foc nestins și te face să vezi numai iubire. De aceea, dacă citești numai litere, prietene, nu citești nimic!

---

[29] Articolul a fost scris pe data de 5 aprilie 2007, în Joia Mare.
[30] Ne îndeamnă la faptă.
[31] Invidia.

Cum ne putem imagina pe Dumnezeu spălâdu-ne picioarele, adică dându-ne iertare de fiecare dată, când noi cădem în patimi înfricoșătoare? Ce fel de Dumnezeu este Acesta, Care iartă toate, dacă nu e Dragoste? Și cum poate să fie această dragoste a lui Dumnezeu puțină, când ea e copleșitoare, e bulversantă și ne întrece orice închipuire?

Domnul smereniei Se pleacă și spală picioarele Ucenicilor, pentru ca să-i învețe că preoția este sfințenie. Adică nimic nu e de formă, nimic nu e numai pentru bani, nu e pentru fală, ci preoția e *pentru sfințenie*, pentru că e *sfințenie*.

Sensul sujirii este acesta: să faci lucrurile bulversante ale iubirii cu multă iubire. Dacă reduci totul la ce vezi și la ce înțelegi nu poți să fii preot cu adevărat. Pentru că preoția înseamnă să ai în tine acest foc al dragostei de a sluji mereu, până la capăt, oamenilor, de a-i uimi cu dragostea lui Dumnezeu, care bulversează orice minte.

Bine, bine, dar ce înseamnă *să speli*? *Cu ce* să speli? Cu har! Pe cine? Pe tot cel care vrea să se mântuiască. Și cine se mântuie? Cel care se lasă pătruns de focul iubirii lui Dumnezeu, cel care nu mai gândește cu mintea lui seacă, liniară, ci cu mintea lui Hristos, cu mintea Lui paradoxală.

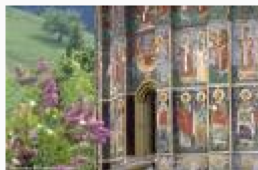
Pentru că slujirea nu e o rușine, ci o ridicare continuă în inima celor pe care îi slujești. Iubirea niciodată nu te face să caști. Iubirea și slujirea lui Dumnezeu este o rană continuă purtată pentru fratele nostru. Chiar dacă el e somnambul acum, chiar dacă el nu înțelege că slujirea ta pentru el este curățire de păcate, când va înțelege că slujirea ta e *iubire pentru el* se va smeri.

Și numai iubirea poate smeri! Pentru că numai ceea ce depășește, ceea ce te depășește, te smerește. Și când vei înțelege că cei care-I slujesc Domnului pentru a sluji fraților lor, fac un lucru mare pentru tine, atunci te vei smeri și vei prețui foarte mult viața lor de slujire.

Slujim pentru ca să ne smerim și ne smerim pentru a fi înălțați în har. Cei care astăzi au spălat picioarele fraților lor au simțit din plin smerenia lui Dumnezeu coborând în ei și în cei spălați de către ei.

Au simțit că *slujire* înseamnă *să mergi până la capăt*, să nu vezi punct de final al smereniei și prin aceasta să câștigi pe tot omul, care e chemat, de către Domnul, la mântuire.

Bucuria de a fi plini de har

Prăznuirea dumnezeiască a acestor zile[32] se concretizează în umplerea noastră de bucurie dumnezeiască. Dacă este să explicăm această bucurie a Bisericii celor care nu au experiat-o niciodată am putea spune că este un exces de pace bucuria noastră, de pace în fiecare mădular al fiinţei noastre.

Cuvintele sunt prea puţine pentru a evoca această bucurie. Dacă stăm şi privim cum arată apa unui pârâu de munte, pe povârnişuri, la vale, cam aşa e bucuria noastră: vine repede, în cascade, ne face inima vâlvătaie dar nu ne produce dureri de inimă, ci liniştire a inimii. Cei care suferă cu inimă îşi doresc, cu siguranţă, o asemenea bucurie, care să fie pace sau o asemnea bucurie, care să nu doară, ci *să vindece* inima.

În cărţile şi cântările bisericeşti când se vorbeşte de *desfătare*, de *bucurie*, de pace se vorbeşte de umpleri masive ale fiinţei noastre de har. Harul dumnezeiesc, viaţa lui Dumnezeu, strălucirea Sa, lumina Sa (are zeci de nume) e toată comoara noastră. Şi el ni se face o dată bucurie, altă dată pace, altă dată mângâiere, veselie, curăţire, iertare…Pe toate acestea le face harul.

Noi primim preoţia de la Dumnezeu, prin arhiereu, şi ea este har. Căsătoria noastră este o umplere de har. Botezul e o umplere de har, sfinţirea casei e o umplere de har, ne împărtăşim cu Domnul şi ne umplem de har. Totul e har, e dar în Biserica Ortodoxă. Mântuirea e darul lui Dumnezeu deşi înseamnă umplerea noastră, prin asceza noastră, de harul lui Dumnezeu.

Definiţiile harului dumnezeiesc nu încălzesc pe cel care nu îl trăieşte direct. Degeaba vorbesc eu unui musulman sau unui hindus de harul lui Dumnezeu, dacă el nu crede drept, ortodox şi nu se umple de har în Biserica lui Dumnezeu. Minunea Bisericii e aceea că e plină de har, pentru că e trupul mistic al lui Hristos iar Prea Curata Stăpână a lumii e numită *Cea plină de har* pentru că a purtat în pântecele Său pe Cel ce ţine în mână toată făptura.

[32] Din Săptămâna Mare. Un articol scris pe data de 7 aprilie 2007, adică în Sâmbăta Mare.

În cazul bucuriei dumnezeieşti, dacă trăieşti această bucurie şi pace în Biserică, te laşi de gândul că Biserica e o instituţie a *exploatării* tale sau una care e *deplin umană* sau *doar umană*.

Dacă sesizezi interior bogăţia dumnezeiască a Bisericii înţelegi că Biserica e divino-umană, că ea nu este numai *o instituţie a oamenilor*, ci o instituţie care îşi are fundamentul în Dumnezeul treimic de la Care vine toată pacea şi toată bucuria.

Când sesizezi interior, în fiinţa ta, sfinţenia Bisericii, când vezi adevărul ei, viaţa ei, nu mai doreşti altceva decât această viaţă divino-umană, plină de har. Sărbătoarea, slujba Bisericii e cea care te face să simţi, să vezi, să trăieşti în cadrul ei schimbarea ta. Şi dacă tu eşti schimbat, dacă tu eşti altul, dacă trăieşti noutatea harului, continua viaţă a lui Dumnezeu înţelegi că viaţa în Biserică e trăirea ritmurilor veşnice, ale veşniciei în timp.

De ce ne bucurăm noi? Pentru că bucuria noastră e veşnică, nu e trecătoare. Dacă Hristos a înviat şi noi vom învia prin harul Său, atunci toată existenţa noastră e bucurie şi nu tristeţe în mod fundamental. Dacă bucurie înseamnă să fii plin de har atunci condiţia normală a omului e bucuria şi adevărul. Bucuria reală e plină de adevărul lui Dumnezeu. Bucuria duhovnicească e plină de Hristos, pentru că Hristos nu e despărţit niciodată de Duhul şi de Tatăl.

Trăind bucuria Treimii, trăim ritmuri veşnice. Nu ne afundăm din această cauză în dispute sterile, în îndoieli ale necredinţei, nu spunem dulcelui amar şi amarului dulce, nu vrem să convingem cu forţa că suntem *fericiţi* întru Dumnezeu. Mărturisirea noastră e aceea că *bucuria nu are final* pe când *păcatul e moarte*.

Bucuria de a fi plini de har este incomparabilă cu vreo altă bucurie. Este singura bucurie. Dacă o bucurie trece, dacă e perisabilă atunci nu e bucurie reală. Bucuria statornică este relaţia mereu vie cu Cel care ne iradiază cu viaţa Sa, cu Dumnezeul nostru.

Pentru că Hristos a înviat, cu moartea Sa călcând moartea oamenilor, pentru aceasta ne bucurăm. Şi ne bucurăm pentru că prin unirea noastră cu El prin Sfintele Taine noi ne umplem de această putere îndumnezeitoare a Sa, de puterea care biruie moartea, pe diavol şi păcatul, care ne face vii pentru veşnicie.

Când noi am cântat Prohodul am cântat că Mirele a murit pentru noi dar că moartea Sa a fost *un somn* de scurtă durată. Moartea Lui şi a noastră e scurtă. Mai mare e bucuria noastră pentru că e veşnică şi nu va fi umbrită de vreo umbră sau nelegiuire.

Fiecare slujbă a unui preot şi ierarh trezvitori e plină de har, de sesizarea harului lui Dumnezeu. Slujbele noastre ne fac nişte catedrale pline de har.

Pentru că simţim cum intră harul în noi, cum se revarsă în noi şi din noi. Şi nu pentru că am fi *Sfinţi* sau *vrednici de acest lucru*, ci pentru că mila lui Dumnezeu este imensă, dacă cerem iertarea Lui şi bucuria Lui.

Bucuria învierii Domnului e bucurie din plin. E o bucurie a bucuriilor. Aş vrea să vorbesc non-stop despre această bucurie dar simt că limbajul omenesc nu are prea multe cuvinte, nuanţe, fragilităţi pentru atâta bucurie. Şi cum aş putea să vorbesc despre cele veşnice în cuvinte umane? Cum aş putea să scot bucuria noastră din inimă şi să o pun în cuvinte pe toată?

Doresc tuturor în aceste sfinte zile să se bucure de Domnul şi să simtă harul Său din belşug. Dacă oamenii s-ar umple de har toată zarva lumii ar înceta ca prin minune, pentru că nimeni nu ar mai căuta ceea ce dăunează celuilalt. Acest lucru ne învaţă praznicul învierii Domnului: că cele vechi nu pot conţine noutatea harului, a bucuriei, că inimile învechite în păcate nu pot sesiza bucuria.

Numai dacă inima se face nouă, dacă se face inimă de mironosiţă iubitoare, care caută să vadă pe Domnul, atunci El vine la noi şi ne spune în inima noastră: *Bucuraţi-vă!*

Sensul deplin şi curat al praznicului învierii Domnului e bucuria sfântă de Hristos Dumnezeu şi bucuria sfântă de aproapele nostru.

Fie ca sfinţenia acestei bucurii să fie în voi toţi şi în tot ce există!

Hristos a înviat!
Bucuria noastră a înviat!

Pace tuturor şi multă curăţie şi sfinţenie în voi şi în casele voastre!

Ispită și răbdare

Cele mai multe ispite vin în inima împărţită între mai multe gânduri, între mai multe opţiuni. Demonii grijii deşarte îţi spun întotdeauna că nu ai ce trebuie, că nu ai îndeajuns de mult încât să trăieşti bine.

Grija insinuată de demoni, una falsă bineînţeles, exclude din mintea noastră purtarea de grijă a lui Dumnezeu faţă de noi. Grija deşartă este cea care ne închide orizontul în propria noastră viaţă, care ne face să vedem viaţa ca un drum închis, baricadat.

Grija aceasta demonică pentru ziua de mâine, pentru cum arăţi, pentru cum te văd ceilalţi, pentru cum eşti văzut în societate (rata ta de piaţă) şterge ca o radieră răbdarea din noi, ne face continuu agitaţi. Pentru că nu mai gândim viaţa noastră în perimetrul la cât *putem* să facem, ci la cât *trebuie* să facem.

A putea sau *a încerca* este înlocuit de acest *trebuie* mârşav şi demonic, care exclude posibilităţile reale ale omului şi din cauza căruia devenim nişte stresaţi, veşnic în lipsă de timp şi veşnic nemulţumiţi de noi.

Trebuie să slăbesc câteva kilograme ca să arăt bine, *trebuie să fiu plăcut de şefa mea*, *trebuie să îmi plătesc taxele şi pentru acest lucru fac şi pe dracu în patru*, *trebuie să impresionez, chiar dacă nu sunt capabil* etc., sunt gândurile care se nasc din grija de a fi *cum trebuie* şi nu *de a fi tu însuţi*.

Răbdarea în faţa grijii deşarte se manifestă ca neluare în seamă a şoaptelor care îţi cer *mai mult* de la tine, în detrimentul vieţii, sănătăţii, a sufletului tău. Răbdarea cere ca tu să faci cât poţi să faci, nu cât vrei să faci în detrimentul a tot ceea ce înseamnă *moderaţie* în viaţa ta.

Grija deşartă, dacă a pus stăpânire pe noi, ne face iubitori de aspectul exterior al persoanei noastre, avizi de bani, de proeminenţă în societate. Dar cum grija nu are nicio consistenţă ci ea urmăreşte numai să ne epuizeze şi să ne canalizeze prost energia, când te dezmeticeşti îţi dai seama, că tot ceea ce ai clădit în starea asta de agitaţie, de transă, nu te linişteşte nicidecum, nu te caracterizează.

Neacceptarea gândurilor care ne cer lucruri imposibile de la noi ne învaţă să răbdăm astfel de ispite. Cu gândurile slavei deşarte, ale grijii deşarte şi cu hulele nu se stă de vorbă la nivel mental!

E o pierdere de timp şi, mai ales, demonii vor încerca să vă *demonstreze* că ori *nu sunteţi prea bine văzuţi* ori *aveţi nevoie să fiţi avansaţi* ori sunteţi *irecuperabili*.

Cel mai adesea întâlnesc oameni care sunt foarte aprig bântuiţi de hule, de monstruozităţi la nivel mental, pe care demonii li le sădesc în minte şi le spun că *le-au gândit ei*. A crede acest lucru, că, pe de o parte, tu eşti om credincios şi vrei să te lepezi de rău, dar, în acelaşi timp, gândeşti tot felul de rele înseamnă a cădea în umbra înşelării lor şi atacurile satanice se vor înmulţi.

Demonii ne manipulează şi atâta tot. Ei ne aduc frici, obsesii, mustrări false de conştiinţă, griji şi sentimente false şi apoi tot ei ne acuză de ele. A nu accepta toate acestea înseamnă a ieşi din jocul lor. Dacă accepţi intri în caruselul imaginilor, al sentimentelor şi ideilor false trăind o viaţă imaginară şi crezând că aceasta e viaţa reală.

De multe ori demonii încearcă să mă culpabilizeze cu lucruri mici, stresante, ca o greşeală la o rugăciune, o mică greşeală când scriu, un gând urât şi din ele fac ţânţar-armăsar. Însă niciodată demonii nu ne aduc mustrări de conştiinţă autentice pentru păcatele noastre mari şi reale. Mustrările reale de conştiinţă nu vin din senin şi nu pleacă din senin ci ele sunt luminări ale harului.

Insinuările demonice în mintea şi în inima noastră sunt recognoscibile după gradul de neorânduială interioară pe care ni-l crează. Niciodată pocăinţa autentică nu este însoţită de *tulburare interioară* ci de *lămurire interioară*.

Niciodată lacrimile de pocăinţă nu ne trezesc patima desfrânării sau a dorinţei de a ne îmbăta ci lacrimile de pocăinţă ne aduc curăţire a minţii şi alinare a inimii noastre. Întotdeauna hulele apar din senin şi în momente de mare acalmie sufletească şi ele sunt exprimări ale invidiei demonilor pe pocăinţa şi îndreptarea noastră.

Pentru a ne agonisi o răbdare autentică trebuie să pornim de jos, de la lucruri mărunte şi să nu avem ideea că vom ajunge la sfârşitul răbdării. Răbdarea autentică întotdeauna se va socoti o mare *nerăbdare*. Cel care rabdă zăduhul zilei, ispitele, insultele oamenilor, nedreptăţile altora cu mulţumire învaţă, pe fiecare zi, că nu are răbdare, că *încă* nu are răbdare.

Răbdarea creşte în noi pe măsura dragostei şi a blândeţii din fiinţa noastră. Ca să rabzi pe unul care te insultă mereu pe gratis trebuie să vezi că nu Duhul Sfânt îl îndeamnă să facă asta ci o voinţă rea, pizmaşă.

Ca să rabzi îţi trebuie adevărată cunoaştere de sine, a neputinţelor proprii şi, prin prisma acestei cunoaşteri, să porţi neputinţele altora. Răbdarea nu e pur şi simplu *un act de voinţă* cum cred mulţi, ci *un act de smerenie*, de înţelegere, de luminare dumnezeiască.

Nu poţi să rabzi, dacă nu vezi folosul răbdării, cât har vine în tine. Nu poţi să rabzi de prost sau degeaba, ci rabzi pentru că te umpli de har prin mustrarea şi insulta nedreaptă şi prin rugăciunea tainică pentru cel care luptă împotriva ta.

Grija deşartă şi *înălţarea de sine* merg în tandem. Cel care e grăbit să facă mai mult decât poate să facă, atunci când este elogiat pe nedrept, se bucură de acest lucru şi cosideră *elogiul* un *adevăr*.

Însă elogiul adus lui e un mare neadevăr, pentru că el a fost elogiat pentru un fapt inexistent. Înălţarea de sine presupune o privire fals superioară a altora pe motive stabilite de tine însuţi în mod discreţionar. Adică, se merge pe principiul hazliu: *dacă eu sunt mai frumos decât colegii mei de serviciu, înseamnă că sunt mai frumos decât întreaga lume*. Raportarea noastră la ştachete realizabile creează în noi înălţarea de sine, superbia.

Dacă vrei să îţi ştii nivelul trebuie să te compari cu somităţile din specializarea ta şi nu cu portarii. Adevărata evidenţă de sine o avem când ne observăm minusurile şi nu când ne supraevaluăm plusurile. Oamenii ne pot lăuda, ei ne pot vedea maeştri, desăvârşiţi, redutabili, însă noi, care ştim câte lipsuri avem, nu putem să fim de acord, în mod interior, cu această imagine laudativă, elogiatoare.

Şi tocmai de aici, din recunoaşterea clară a ceea ce suntem în faţa propriei noastre conştiinţe vine adevărata înălţare în faţa lui Dumnezeu. Cel care îşi vede păcatele e cel mai frumos om în faţa lui Dumnezeu pentru că el se lasă învăţat de Dumnezeu în ceea ce trebuie să facă.

Când credem că nu avem nevoie de luminarea lui Dumnezeu şi în cel mai mic lucru al vieţii noastre ne lipsim de mari luminări, pe care El ni le-ar fi putut oferi cu multă dragoste.

Duminica încredințării (prima după Paști)

Sf. Apostol Toma nu este Apostolul *necredinţei*, ci al încredinţării. El a vrut să se încredinţeze, (*pentru mântuirea noastră*, cum spune apolisul zilei) dacă Hristos cel înviat, dacă Cel care Se arată că este înviat e Învăţătorul său, Cel care fusese răstignit pe cruce, Care murise şi fusese îngropat.

El a vrut *certificare* şi bine a vrut! Pentru că nu poţi să-L iubeşti pe cineva foarte mult şi altul să vină să îi ia locul. El a vrut să vadă dacă Hristos înviat este indentic cu Cel răstignit. Şi numai dacă este identic cu Acela atunci este *Domnul* şi *Dumnezeul Său*.

Mărturia Sfântului Toma: „Domnul meu şi Dumnezeul meu!” de la In. 20, 28 este identică în esenţă cu cea a Sfântului Petru de la Mt. 16, 16: „Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu”.

Apostolul Toma nu era *necredincios*. Îndoiala sa era legitimă, pentru că era *îndoiala iubirii*. Dacă nu mai vezi bine şi îţi vine acasă băiatul tău, care a plecat în Spania de 10 ani şi îţi spune că *este el*, vrei să te asiguri: îl priveşti de aproape, îl ei la întrebări, dacă nu mai vezi bine.

Tot aşa şi Toma: el dorea pe Învăţătorul său, numai pe El şi nu un impostor! Adică Toma nu era *credul*. Nu credea orice. Însă atunci când pune mâna în semnele Domnului, în rănile Sale şi simte în ele slava trupului Său înviat, atunci Îl mărturiseşte drept Dumnezeu şi om.

Şi cântările acestei zile vorbesc de încredinţarea care ne-a venit nouă prin Toma. Hristos înviat vine din slava Sa la Ucenicii Săi, după 8 zile şi nu intră pe uşă.

El stă în mijlocul lor şi le reîncredinţează învierea Lui. Tocmai de aceea şi noi reactualizăm Naşterea, Patimile, Învierea, Înălţarea Domnului și Pogorârea Sfântului Duh, toate praznicele acestea dumnezeiești, pentru ca să nu ieşim din această *receptare directă* a iconomiei mântuirii.

Cutume oarbe și despre liniște

Cutuma, obişnuinţa este *a doua piele* a omului. Ca să scapi de relele obişnuinţe trebuie să faci eforturi mari. Ca să te dezlipeşti de trecut trebuie să te răstigneşti, cum ne spune Domnul (*cf.* Mt. 10, 38).

Obişnuinţa cu păcatul naşte multe neplăceri. Proastele obiceiuri sunt nişte neplăceri enorme. Şi nu mă refer aici la cum să îţi sufli nasul şi la cum să mănânci la masă (astea sunt mici!) ci la apucăturile egoiste, la nervozitate, la irascibilitate, la senzualitatea debordantă.

Ca să schimbi un obicei prost al tău sau al unei comunităţi trebuie să duci mare muncă de lămurire cu tine şi cu ei.

În comunităţile noastre ortodoxe au intrat multe cutume, obiceiuri defavorabile unei vieţi duhovniceşti. Sunt la mare căutare în undergroundul vieţii credincioşilor noştri neinstruiţi teologic talismanele, datul în cărţi, ghicitul în cafea, în palmă, rugăciunile împrumutate de la alte confesiuni, săritul prin foc la anumite sărbători, încrederea în bioenergism, în incantaţii, amuletele, cărţile de descifrat vise, zodiacele, vrăjile, farmecele…

Se amestecă rugăciunile cu descântecele, se dau naştere la tot felul de melanjuri religioase, la un sincretism religios de îţi stă mintea în loc, atunci când începe cineva să îţi *toarne* astfel de obiceiuri. Neştiinţa şi infatuarea sunt cele care nasc toate aceste obiceiuri. Pentru că omul nu ştie în ce crede, care e credinţa ortodoxă încearcă să găsească de unul singur tot felul de cosmologii şi soteriologii personale.

Nu e de mirare dacă te întâlneşti cu cineva şi acela începe să îţi descrie Iadul şi Raiul în culori ateologice sau să îţi spună despre tot felul de practici pretins *ortodoxe*, cărora nu poate nicidecum să le indice sursele, izvoarele. Vei avea multe surprize dureroase, dacă stai să îi asculţi pe oameni despre crezurile lor.

De aceea afluxul de informaţie teologică de pe piaţă trebuie bine explicat la slujbe, în predici, în întâlnirile ocazionate de vreun eveniment familial. Nici citirea singură a cărţilor nu rezolvă problema cunoaşterii teologice. De la *cititul la grămadă*, fără discernământ se nasc alte tulburări interioare mai ales atunci, când omul e înfumurat puţin şi crede că nu are nevoie de un povăţuitor pentru asta.

Semnul că o carte, că toate cărţile citite de către noi au fost citite cu adevărat e acela că omul se smereşte, că se scufundă în pocăinţă, în mulţumire faţă de Dumnezeu, în bucurie.

Acolo unde cărţile sunt doar spoliate, unde sunt citite pentru a reţine anumite paragrafe pe care să le manipulezi în discuţiile personale se observă că omul acumulează enorm dar, din punct de vedere personal, intim, rămâne acelaşi, neschimbat, nerenăscut.

Cărţile citite bine schimbă pe oameni, îi schimbă la propriu. Slujbele Bisericii îi schimbă pe oameni. Sfinţii, Sfintele Icoane îi renasc pe oameni, îi trezesc din somnolenţa lor ideologică.

Când văd un om viu, un om care acţionează duhovniceşte, care se comportă duhovniceşte şi nu se face că *e altul*, că *e nou*, atunci mă încarc din persoana sa, mă umplu de bucuria şi de râvna lui şi mă simt bine, realmente bine, pentru că ştiu că cineva sau o carte sau un eveniment a contribuit la această minune.

Însă cel mai adesea nu ne schimbăm pentru ca să nu părem *frivoli*, când noi de fapt *suntem frivoli*. Cei îmbătrâniţi în rele, vorba Scripturii, care au făcut de toate la viaţa lor, ţi-o spun franc: „Părinte, e prea tîrziu la vârsta mea…Nu mai mă pot schimba”.

„Cine v-a spus că nu vă puteţi schimba?”. „Păi eu aşa cred. Ce ar spune lumea despre mine, dacă m-ar vedea acum la Biserică iar toată viaţa mea, mi-a plăcut să mă distrez, să beau?!”. „Ar spune că sunteţi *un om nou*”…

Dar la ideea de *nou* nu pot să aspire, pentru că nu vor să se lase schimbaţi de către harul lui Dumnezeu, care le face pe *cele vechi* să fie *noi*.

Însă eu cred, cu toată fiinţa mea, că nu există moment în viaţă în care nu poţi să te schimbi, chiar dacă acel moment ar fi ultimul al tău.

Am văzut şi am auzit despre enorm de multe schimbări radicale pe ultima sută de metri şi am văzut cât de frumoşi, cât de noi, cât de calmi sunt oamenii care se pocăiesc, care revin la o viaţă aşezată, care îşi găsesc liniştea lor.

Cel mai greu pentru om e să înţeleagă că harul lui Dumnezeu înnoieşte toate şi că schimbarea, pocăinţa noastră ne aduce o fericire, pe care nici în cel mai frumos vis al nostru nu am fi crezut că e aşa de frumoasă şi că ne va fi aşa de scumpă, atunci când o vom întâlni.

Pocăinţa e ca atunci când revii la casa părintească, la locurile natale, după mulţi ani de absenţă şi vezi cum toate s-au schimbat şi pe tine te simţi ca unul de acolo, cu o legătură adâncă cu acele locuri. Şi când simţi din nou apa, mirosul de acasă, pământul, când vezi locurile copilăriei tale, atunci simţi că ai revenit într-o linişte pe care o cunoşteai şi pe care ai depreciat-o mereu, fără minte.

De ce obişnuinţele rele sunt *oarbe*? Pentru că sunt anulări ale acestei linişti. Tot ce ne scoate din smerenie şi din pocăinţă este o pierdere de timp.

Între ***informare*** *și* ***zidire duhovnicească***

Sunt extrem de multe informaţiile la care accedem foarte uşor, dar sunt puţine cuvintele care *ne zidesc*. Şi ne zidesc interior, duhovniceşte, cuvintele care au puterea să ne educe, să ne schimbe, pentru că, mai întâi, ne-au iluminat, ne-au făcut să înţelegem, prin har, adevărul lor.

Eu preţuiesc ambele forme de agonisire interioară, chiar dacă am cel mai mare folos de la cuvintele ziditoare. Însă cuvintele care zidesc, cele pline de Duh trebuie să se altoiască pe un schelet realist, pe o informare bogată a noastră despre tot ceea ce se petrece în lumea în care trăim.

Nu sunt de acord că trebuie să ne punem mâna la ochi şi că nu trebuie să cunoaştem abjecţia şi murdăria lumii în care trăim. Dimpotrivă, trebuie s-o cunoaştem în măsura în care nu ne facem rău prea mult, pentru ca să înţelegem cât de greu şi cât e de frumos binele pe care îl fac creştinii lumii noastre.

Trebuie să avem termeni de comparaţie. Şi în cărţile pe care le scriem am mizat şi mizăm pe faptul de a arăta, de a scoate la lumină aspectele tenebroase ale lumii, pentru a le discuta în lumina adevărului credinţei şi a curăţiei sfinte, care se cere de la noi.

Într-o carte pe care am dori să o publicăm cât mai repede şi pe care o considerăm o ierminie dură, realistă a undergroundului mondial dar iluminatoare [33], am discutat despre trei racile ale postmodernităţii, ca consecinţe directe ale ideologiei postmoderne: satanismul, pornografia şi terorismul, faţă în faţă cu teologia ortodoxă a Sfântului Simeon Noul Teolog şi cu vederea lui Dumnezeu.

Am dat exemple, am dat citaţii extinse, am făcut conexiuni care nu sunt pe placul oricui dar care reprezintă o radiografie corectă a realităţii. În plan avem o altă carte, care recenzează publicitarismul şi imagologia postmodernă sub ample aspecte[34].

De ce amintesc despre aceste lucruri? Nu pentru a-mi face reclamă, ci pentru a exprima un adevăr important: nu poţi să îţi asumi lumea în care trăieşti şi pentru care te rogi, dacă nu îi cunoşti *decăderea* deopotrivă cu *sublimul* ei.

---

[33] E vorba de cartea noastră: *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului*, pe care am publicat-o la nivel online în data de 1 octombrie 2009.
O găsiți la adresa:
http://bastrix.wordpress.com/2009/10/01/lumea-postmoderna-și-depersonalizarea-omului.
Articolul de față a fost scris la data de 26 aprilie 2007.

[34] Această carte e încă în lucru acum, la sfârșitul lui 2009, fiind un proiect și mai vast, decât cel din cartea la care am făcut referire în nota anterioară.

Dacă vrem să-i vedem numai pe Sfinţii lumii noastre, dacă ne îndreptăm privirea numai spre ei şi nu observăm că ei s-au depărtat voit de răul lumii lor şi că puteau fi foarte bine alţii, dacă nu era credinţa şi încrederea în lucrul cel bun, nu înţelegem că sfinţenia e o luptă reală, continuă, cu abjecţia care ne asaltează din noi şi din afara noastră.

Murdăria trebuie pusă, cu calm, în faţa sfinţeniei şi privită cu atenţie. Trebuie să o prezinţi fără patimă ca să înţelegi mersul lumii de astăzi şi să înţelegi cum te poţi dezlipi interior de răul care te agresează.

Demersul meu pare *scandalos* sau *impropriu* la prima vedere, pentru un preot şi un teolog. Pe de o parte, ni se cere să ţinem pasul cu lumea, nouă, oamenilor Bisericii şi să înţelegem schimbările ei, dar când le observăm *prea bine* şi când arătăm interesele financiare şi politice din spatele satanismului, ale pornografiei, ale terorismului mondializat, ale traficului de persoane, ale consumului de droguri, ale prostituţiei, ale sclavajului de copii, ale avortului şi ale comerţului ilegal cu arme, atunci oamenii ne cam duşi la Biserică, văzând că noi catalogăm atât de corect, de tranşant, de atent adevărul lumii în care trăim şi ne dezicem de tot ceea ce e *înţelepciune nebună* a acestei lumi, intră în panică.

Se aşteaptă ca oamenii Bisericii *să nu aibă ochi* şi *nici minte* ca să judece nepărtinitor *virtuţile* de doi bani ale lumii decăzute în care trăim.

Însă erezia, păcatul, afacerile tenebroase trebuie discutate tranşant, dacă vrei să te luminezi în privinţa lor. Dacă vrei să te informezi despre ceva, atunci trebuie să sapi în adâncime şi nu să te mulţumeşti cu informaţii tabloidizate, cu informaţii epurate de orice conotaţie benefică.

Dacă vrem o analiză a lumii, o scanare a lumii în care trăim atunci acest lucru îl face cel mai bine un om duhovnicesc, un om al Bisericii, care poate analiza cu atenţie, cu har, informaţii venite din diverse surse. Dar pentru acest lucru noi înşine trebuie să ne specializăm continuu în domeniile şi realităţile pe care le discutăm.

Folosul personal al acestor investigaţii a fost enorm pentru noi. Eu şi soţia mea nu scriem pentru ca să fim, în mod neapărat, *publicaţi*, ci pentru *a ne lumina* în privinţa anumitor lucruri, pentru a pune cap la cap nişte adevăruri, pentru a decela direcţia absconsă spre care se îndreaptă societatea noastră.

De aceea, *cartea*, pentru noi, este *o muncă de luminare*, care se formează pentru că vrem să ştim ceva şi nu pentru că *ar trebui* sau *trebuie* să dăm cuiva o dare de seamă sau să ne propunem ca *mentori* generali.

Dacă toate cărţile noastre vor fi publicate, nu pierdem şi nu cârştigăm nimic în domeniul cercetării. Nu noi mai căştigăm ceva după ce terminăm o carte de scris, ci un eventual public cititor!

Şi consider că e un mod onest de a vedea cartea, folosul ei, folosul scrierii unei cărţi: acela de a dezbate, de a cerceta, de a constata şi de a conciziona unele lucruri disparate din mintea noastră şi pentru a înţelege un aspect al existenţei într-o anume măsură. La fel cred că trebuie să receptăm şi cărţilea atunci când le citim: *ca adevăruri care se îmbină*.

Informaţia dintr-o carte trebuie să se armonizeze în inima noastră cu informaţia din altă carte. O carte citită sau un număr de articole citite trebuie să creeze o anumită atmosferă în fiinţa noastră, o stare, o luminare anume.

Dacă urmăreşti să *te foloseşti* poţi înţelege lucruri sfinte dintr-o carte perversă, deducând anumite cute ale existenţei şi te poţi umple de dizgraţie la cititul unei cărţi, care a fost scrisă numai pentru a epata. Folosul nu ţine neapărat de textul citit ci de modul cum tu priveşti cartea. Folosul ţine de felul inimii tale. Dacă cineva m-ar întreba, dacă am citit cărţi *proaste* i-aş spune că nu am citit nicio carte proastă, pentru că nicio carte nu e *proastă*.

Cum aşa?!, m-ar întreba el. Pentru că eu nu caut, în mod neapărat, *perfecţiunea* în orice carte pe care o citesc, nici subiecte extraordinare, nici date pe care nu le ştiam deloc sau vieţi incandescente, fabuloase, ci eu mă uit la detaliile personale ale cărţii şi ale autorului.

Eu citesc *autori*, oameni şi nu *cărţi*. Pentru că autorii sunt incomparabil mai mult decât cărţile lor. Iar când citeşti numai cartea sau numai fraze te uiţi la greşeli de tipar, la stângăcii de limbaj, la anacronisme, la greşeli din oboseală, la cât de *prost* e autorul în comparaţie cu tine şi pierzi din vedere esenţialul: că dacă ai citit o carte şi nu te-ai folosit de ea ţi-ai pierdut ziua, zilele vieţii tale cu citirea ei.

La ce folos să recenzezi greşeli şi să pierzi din vedere *omul*, profilul scriitorului? Scriitorul e dincolo de text, e cel din inima căruia şi din capul căruia a ieşit cartea. Cartea e o parte din viaţa lui, din curăţia sau abjecţia lui iar dacă ne interesează adevărul atunci nu ne uităm la artefactul scrisului, la carte, la grafia ei în primul rând ci la duhul cărţii. Asta cred că trebuie să ştie un om care vrea să citească bine: să privească la adâncimile textului şi, prin ele, la omul care l-a scris.

Orice ştire e *bună* şi pe ea trebuie să o înmagazinăm în noi şi să o folosim la timpul oportun. Orice idee valoroasă trebuie stocată în noi şi lăsată să germineze. Pentru că orice banalitate, clişeu,

prostioară, excentricitate sau lucru abominabil poate fi convertit în bine şi, din acest bine, putem să ne facem liniştea inimii.

Şi închei acest articol cu o constatare din viaţa Părintelui nostru duhovnicesc [35], unul dintre marii Sfinţi necunoscuţi ai României recente (despre care avem în lucru o carte în sute de pagini) despre cum privea el realitatea imediată.

Treceam în discuţiile noastre de la subiecte de teologie şi cultură la politică sau economie şi acesta îmi dovedea din trei fraze cât de bine a înţeles mutările politicii româneşti şi internaţionale, adică duhul vremurilor.

El îmi explica *subtextul* informaţiilor primite prin mass-media. Îngloba orice detaliu auzit în rugăciunile sale, în viaţa sa de rugăciune neîncetată şi când îl enerva ceva, când îl durea ceva din cele pe care le auzea în lume, când dorea să se schimbe lumea se ruga aprins, schimbându-se, mai întâi, pe sine.

De aceea am spus, şi o repet acum, că nu răul aflat şi văzut ne perverteşte, ci abdicarea noastră în faţa lui, pactizarea cu el, pentru că e *mai confortabil*. Cunoaşterea însă nu e *confortabilă*!

Scrisul de cărţi nu e confortabil pentru că e asceză. Şi nici cititul nu este şi nu trebuie să fie confortabil, ci ascetic, pentru că trebuie să ne îndemne la o reconsiderare continuă a noastră. Informarea trebuie să ducă, în mod inevitabil, la formare.

Dar ca să te formezi duhovniceşte trebuie să reconfigurezi tot ceea ce înţelegi şi citeşti în bine, în binele care te îndumnezeieşte.

[35] Fericitul Ilie văzătorul de Dumnezeu. Nădăjduim ca, în 2010, să începem să edităm la nivel online scrierile sale și comentariile noastre la opera sa teologică, pentru ca această comoară de mare preț să fie o bucurie pentru toată Biserica Ortodoxă și nu numai pentru noi, ca până acum.

Foamea de concretul palpabil

Această centrare pe *ceea ce se vede* în detrimentul lucrurilor, a realităţilor simţite cu mintea, simţite duhovniceşte vine din aceea că am renunţat la o privire adâncă a vieţii noastre şi ne situăm în domeniul cunoaşterii în senzorial. Nu credem decât în acele lucruri pe care putem pune mâna, pe care le putem simţi ca *ale noastre*.

Însă concretul acesta simţit, apropiat nouă, nu ne scapă de angoase, nu ne scapă de nelinişti, pentru că sufletul nostru nu se poate împăca cu o stăpânire numai peste forma exterioară a lucrurilor.

Noi avem o casă, nişte lucruri, nişte obiecte care ne aparţin dar toate acestea nu ne astâmpără foamea de cunoaştere, de experiere, de intuire a realităţii.

În viaţa duhovnicească a Bisericii, oamenii care trec dincolo de senzorial, care experiază, trăiesc slava lui Dumnezeu înţeleg că nu putem fi stăpâni peste ceva, peste lucruri şi peste noi înşine, dacă nu suntem umpluţi de altceva mai presus de noi, dacă nu suntem îmbrăcaţi în slava cea veşnică a lui Dumnezeu.

Pentru că adevărata statură a omului este aceea de a fi plin de har, plin de slava lui Dumnezeu, de a fi stăpân peste trupul şi sufletul lui şi, mai ales, un contemplator şi sprijinitor activ al lumii care îl înconjoară.

Visceralitatea foamei după ceea ce vezi, vraja de a cutreiera lumea, de a o cunoaşte, de a te bucura de ea vine din aceea că dorinţa omului, pofta lui nu îşi mai află împlinirea în Dumnezeu, în Cel întru care se împlinesc toate dorinţele noastre ci în materia de sub noi, de sub demnitatea noastră de oameni, care trebuie să tindem mereu spre Dumnezeu. Astfel iubim creaţia în locul Ziditorului ei şi foamea noastră după împlinire nu îşi poate găsi astâmpărul, săturarea.

Ştim cu toţii că tinereţea omului este o căutare, o bucurie de ceva, de împlinire, de reuşită. Omul tânăr îşi caută sensul său, Îl caută pe Dumnezeu în toate căutările sale, ca tot omul de orice vârstă de altfel, numai că aceste căutări se lovesc de finitudine, de materialitate, devin căutări pătimaşe, dacă nu se vede lumea întreaga şi viaţa noastră în dimensiunea ei veşnică.

Îndrăgostirea de cineva, prietenia, căsătoria, afacerile corecte, orice lucru care poate spori armonia între noi, dacă sunt privite cu conştiinţa că ele ne direcţionează viaţa într-un anume fel şi că noi trebuie, prin acestea toate, să ne pregătim de Împărăţia Sa, devin căutări care împlinesc.

Dorul nostru de aventură, curiozitatea noastră, dorinţa enormă pentru experienţă sunt dovezile vii, interioare, ale capacităţilor noastre benefice cu care suntem înzestraţi de către Dumnezeu şi care, în măsura în care sunt bine direcţionate, centrate pe viaţa autentic ortodoxă, îl împlinesc cu adevărat pe om şi îl aduc la a se bucura de împlinirea dorinţei lui.

Nu trebuie să ne omorâm dorinţa, căutarea, interesul real pentru a cunoaşte, ci numai să dorim să cunoaştem tot ceea ce ţine de Dumnezeu şi de viaţa întru care noi ne împlinim cu adevărat, de viaţa duhovnicească, de viaţa după poruncile Sale, în Biserica Sa.

Greşeala imensă a tinereţii rău direcţionate constă în aceea că îşi pierde entuziasmul, că se blazează. Neputând să accepte sau să înţeleagă locul alegerilor rele şi ale atrocităţilor şi nedreptăţilor de tot felul, omul înţelege că trebuie să pactizeze cu răul în viaţa lui ca să îi fie bine.

Tocmai de aceea, acel: „fă-te frate cu dracul până treci puntea", hopul, viaţa, nu arată decât o renunţare la încrederea în darurile lui Dumnezeu pe care trebuie să le dezvolţi, la încrederea în providenţa lui Dumnezeu, la purtarea Sa de grijă, pentru a fi şi tu *ca ceilalţi*.

Foamea de concretul palpabil, de concretul de aici, de afară, din stradă, din magazin, de pe stadion şi nu foamea după pacea din noi, după bucuria veşnică din inimă ne face să fim *oameni laşi*, conduşi spre rău cu voia noastră şi nu nişte *oameni liberi* prin Duhul din ei.

Libertatea duhovnicească, singura libertate reală a omului, este aceea în care, fiind în har, nu te simţi constrâns de nimic şi de nimeni în acţiunile tale şi te manifeşti ca un om supus lui Dumnezeu şi iubitor de oameni.

Dacă căutăm numai exteriorul lucrurilor, adică posesiunea prin cumpărare a lucrurilor şi nu căutăm ca inima noastră să nu fie robită de lucrurile pe care le avem temporar, atunci noi nu mai căutăm să vedem prin lucruri dincolo de ele ci sucombăm sub grija noastră de a avea cât mai multe.

Căutarea autentică aşadar este o căutare care primeşte împlinire de la Dumnezeu. Dacă un om doreşte să ştie ce va fi cu el după moarte sau dacă doreşte să ştie care este împlinirea vieţii lui, în viaţa duhovnicească, de pocăinţă şi de fapte bune a Bisericii, el află încredinţarea că s-a mutat de la rău la bine şi că se îndreaptă mereu spre mai bine, spre mai multă cunoaştere, fericire şi înţelegere şi că în har va sta întreaga veşnicie.

Foamea după viaţă, după fericire e o foame autentic umană, un semn că suntem creaţi după chipul lui Dumnezeu. Şi dacă

simţim că trebuie să trăim din plin viaţa, că trebuie să ne bucurăm, că trebuie să fim plini de entuziasm, atunci răspunsul la căutările noastre este viaţa întru fapte bune, după îndemnurile Scripturii şi ale Sfinţilor din toate veacurile, care ne demonstrează că se poate să fii foarte fericit în orice împrejurare a vieţii şi veţi simţi şi dv. această fericire, urmându-le lor.

Nu am văzut om credinios până acum, care fiind plin de entuziasm, de bucurie, de har dumnezeiesc şi fiind încercat de tot felul de chinuri să spună că e mai bine să fii *cu lumea* decât *cu Dumnezeu*. Pofta lumii, trufia minţii, idolii minţii noastre se ofilesc de la sine atunci când înţelegem că singurul Stăpân şi Domn al vieţii noastre e Dumnezeul nostru Cel întreit în persoane şi că de la El şi prin El ni se lucrează toată viaţa, bucuria şi împlinirea.

Foamea noastră după adevăr, după bucurie, după fericire se împlineşte întru Dumnezeu mai mult decât am fi sperat vreodată, pentru că suntem creaţi de El pentru a ne bucura veşnic de El. Sfatul nostru este acesta: dacă nu vă bucuraţi întru Dumnezeul treimic cu adevărat nici nu ştiţi ce e viaţa!

Orice fel de acţiune, care nu ne aduce bucurie duhovnicească, e lipsită de racordarea la viaţa Lui. Iar dacă fiecare lucru bun ne aduce bucurie, atunci foamea noastră după a fi fericiţi este o foame care se împlineşte numai dacă faci binele, dacă urmezi pacea şi dreptatea şi le faci să fie în tine, indiferent de câte probleme, dureri şi necazuri vei avea.

Metode egale și inegale de dialog

Cineva îţi vorbeşte pe un ton răstit, autoritar sau zeflemist şi îţi cere ţie să răspunzi cu capul plecat sau să taci. Raporturile dintre mine şi el sunt statutate pe *o reală* sau *ireală preeminenţă*.

Dacă el are mai mulţi bani decât mine sau e mai frumos decât mine, chiar dacă pe mine nu mă interesează că el este mai bogat sau mai frumos decât mine şi nu aşa văd eu oamenii, el îmi vorbeşte de sus, pentru că are un atuu real sau închipuit, prin care crede că mă domină. Dacă eu îi răspund pe acelaşi ton şi el nu are nimic în spatele aplombului său, omul nostru se simte disconfortat, se simte lovit cu parul.

Înţelepciunea nu se transmite între părinţi şi copii, între duhovnici şi fii duhovniceşti, între soţ şi soţie numai pe căi amiabile, ci, câteodată avem nevoie şi de situaţii de şoc, de avertismente, de certuri dure pentru a promova o idee.

Disensiunile se poartă pe un ton virulent, apologetic. Tactul trebuie îmbinat şi cu coerciţia argumentativă. Dacă o dai numai cu blândeţea nu ieşi la capăt cu copilul, cu fiul duhovnicesc sau cu nevasta. În relaţii nu trebuie să fim unidimensionali ci trebuie să ne manifestăm în ample forme şi formule.

Virulenţa limbajului, replica dură faţă de cineva arată şi iubirea pe care i-o porţi. Dacă sfătuieşti aşa, fără nerv, fără dureri de inimă, un fel de *lasă-mă să te las*, rezultatele sunt *zero absolut*.

Ca disciplinator al altora, ca părinte, duhovnic, soţ, fiu, coleg, om de spirit etc. trebuie să îmbini agresivitatea sfătuirii, mustrarea, certarea, cu dulcea povăţuire, cu blândeţea. Nu merge una fără alta. Dacă vrei să construieşti oameni trebuie să îi ajuţi să se dezlipească de ceea ce îi face caricaturali.

Discuţiile care nu urmăresc îndreptarea, comunicarea de Duh, întărirea oamenilor, trecerea peste necazuri, dureri, ispite e o plictisitoare întâlnire de partid. Acolo unde dialogul şi controversa se păstrează în limita bunului simţ şi a datoriei de conştiinţă, a fragilităţii, lucrurile iau turnuri frumoase.

Dar dacă vezi un sfat, un reproş, o atitudine negativă făcută cu bun simţ ca pe un atac la persoană, ca pe o insultă, ca pe o dezonorare, ca pe o bombă atomică, dialogul nu a existat şi nu poate exista niciodată.

X vine şi îmi reproşează că nu am avut timp de el, că nu l-am ascultat cu atenţie. Dacă omul a venit cu toată inima şi mi-a vorbit iar eu am căscat în timp ce el îmi vorbea, adică nu m-a interesat deloc de el, are dreptate omul: eu sunt de vină.

Dar dacă el vrea să îmi pierd toată ziua cu vorbe şi îmi demonstrează că nu face nimic acasă, că nu are nicio preocupare serioasă, atunci reproşul lui este *un egoism de duzină*.

Dacă vine altul şi îmi spune că o predică, că o carte a mea, că un rând l-a deranjat, că sunt prost scrise, că eu sunt un tembel, un neştiutor, că nu ştiu nimic, că trebuie să mă sui sus pe o cracă şi să stau acolo sau în cel mai bun mod, să îmi dau foc, atunci nu dau doi bani pe astfel de reproşuri.

Iarăşi, nu iau în seamă reproşurile care nu probează râvna de a mă ajuta sau râvna adevărului ci vrea să îmi arate că *şi el ştie*, că *şi el poate*. Dacă într-o traducere am făcut o greşeală gravă, de dogmă, de istorie, de ce mai vreţi, din uitare, prostie, neatenţie sau din greşeală de tipar şi omul vine şi îmi semnalează cazul, sunt nebun să nu îi dau dreptate?

Acolo unde omul vine şi îţi sugerează o schimbare de atitudine şi tu vezi că e spre binele tău, atunci trebuie să fii mulţumitor acelui om. Eu sunt mulţumitor foarte multor oameni pentru sfaturile pe care mi le-au dat.

Când un om vine şi îţi spune ceva tu trebuie să reflectezi şi apoi să răspunzi. Aşa trebuie să se petreacă faptul şi când tu spui ceva cuiva. Dacă el vorbeşte peste tine şi nu te lasă să îi spui ce ai de spus, de unde *dialog*?

Dialogul, sărmana realitate dialogică!, presupune ca să nu ne spargem capetele ci să ne schimbăm inimile. În dialog, în cadrul opiniei, nu-l punem pe celălalt în furci, nici nu-l dăm la lei, nici nu îl facem şniţel, ci îi punem în faţă o idee, o constatare, pe care o poate primi sau respinge amiabil.

Însă X nu vine să discute cu tine ci să te îndoctrineze, să te ideologizeze. Nu poate accepta că tu poţi gândi altfel decât el şi cu toate astea puteţi mânca un mic, de 1 mai, împreună.

Dialogul egal e când auzi şi iei aminte la ceea ce ţi se spune. Cel inegal e când tu vrei să te auzi pe tine şi celălalt vrea să se audă pe el…şi în jurul vostru e zarvă mare.

Eu mizez pe *dialogul egal* şi voi miza întotdeauna. Dacă vine cineva să îmi spună ceva, eu îl ascult şi apoi îi răspund, dacă ştiu cu ce se mănâncă problema. Dacă nu, aştept să îmi dea detalii şi primesc sfaturi de la el.

Însă, până atunci, voi intra şi eu în *liberul* de 1 mai, acum, spre seară.

Ajutorul lui Dumnezeu și ajutorul oamenilor

De când m-am trezit mi se repetă în minte cântarea: „ajutorului omenesc nu ne încredinţa ci singură ne apără şi ne miluieşte”. Este o cântare-rugăciune către Prea Curata Stăpână. Acest eveniment binecuvântat, m-a determinat să scriu aceste rânduri, pentru a esenţializa raportul dintre acţiunea directă a lui Dumnezeu în viaţa noastră şi bunele intenţii ale oamenilor.

Ajutorul lui Dumnezeu este întotdeauna îndreptat către curăţirea noastră de patimi şi el este, mai mereu, paradoxal. Întâlnim oamenii care ne duc *spre noi* sau se petrec cu noi foarte multe transformări, schimbări interioare, care orientează în bine, în mod smerit, viaţa noastră. Dumnezeu ne umple de daruri şi ne mustră, ne înalţă sau ne smereşte iar ajutorul Său este singurul care excede orice alt ajutor, orice altă facere de bine.

Ajutorul părinţilor, al fraţilor, al rudelor, al prietenilor se poate veşteji la un moment dat din cauza unui anume gând sau fapt. Putem fi excluşi, putem fi nedoriţi (aşa cum mi-a scris cineva de curând, care mă ruga să mă rog pentru faptul ca ea să fie *iubită*, *apreciată* de ai săi), putem fi lăsaţi pe un pat de spital sau într-o grea sărăcie, mizerie. Ajutorul omenesc, chiar şi cel din multă iubire, poate fi un ajutor care ne îndeamnă spre rău sau spre o privire de castă a vieţii duhovniceşti.

Numai luminarea şi ajutorul lui Dumnezeu, dat direct sau prin Sfinţii Săi, ne fac realmente bine, ne ţin în har, ne fac să ne trezim din patimile noastre şi să fim oameni smeriţi, buni, îngăduitori.

Atunci când nu am ceva în mod neapărat sau când Dumnezeu vrea ca viaţa mea să ia o anume cotitură, vine cineva, oricare, oricum, chiar şi un om necredincios şi mă ajută, şi îmi vorbeşte, şi Dumnezeu îmi spune prin gura lui ceea ce trebuie să fac.

Omul, poate că nu îşi dă seama de ceea ce face. Mulţi care m-au ajutat, au vrut, iniţial, să mă îndemne la rău şi răul lor, intenţia lor rea, s-a întors în bine, dacă Dumnezeu a dorit să facă milă cu robul Său.

Ajutorul, purtarea de grijă a lui Dumnezeu de fiecare clipă e copleşitoare atunci când te dai cu totul Lui. El te înseninează printr-un mesaj, printr-un om, printr-o carte, te ridică dintr-un păcat printr-un gând, te face să ajungi în locuri pe care nu le-ai visat, să întâlneşti oamenii pe care nu i-ai sperat niciodată, să înţelegi şi să faci lucruri de care nu te-ai crezut în stare.

Tocmai de aceea am spus, că ajutorul lui Dumnezeu e *paradoxal*, pentru că el apare pe neaşteptate, ne bulversează şi poate să se lucreze şi prin oameni, care nu au nimic de-a face cu noi sau chiar prin duşmanii noştri.

Însă ajutorul lui Dumnezeu prin oameni ne uneşte cu oamenii, ne face să vedem şi să ne vedem mult mai profund, dar există şi ajutorul direct al lui Dumnezeu, prin vedere dumnezeiască, prin luminare dumnezeiască, printr-o minune oarecare, care ne ridică din boală, din neştiinţă sau ne scoate dintr-o fărădelege, spre care suntem îndreptaţi, în mod voit, ca să o facem.

Simţim pe Dumnezeu în viaţa noastră în mod direct sau post-factum. Unele dintre minunile lui Dumnezeu cu noi le simţim atunci, altele ne rămân neştiute toată viaţa. Iar când ne revedem viaţa, când facem un calcul şi vedem din câte păcate şi din câte curse ne-a scăpat Dumnezeu, de câte accidente, tâlhării şi nedreptăţi ne-a scăpat El, atunci simţim că fiecare clipă a vieţii noastre e o minune providenţiată de către El.

Nu minimalizez efortul a sute, a mii de oameni în viaţa mea. Însă observ că ajutorul omenesc are limite. El vine din afară, se referă, ştiut sau neştiut, la lucruri de care am nevoie dar numai El ştie nevoia şi dorinţa adâncă a fiinţei mele.

Oamenii dibuie nevoile şi dorinţele noastre. Ne fac un cadou, ne ajută, ne dau un sfat, o carte, o sumă de bani în măsura în care văd de ce avem nevoie sau dacă le spunem de nevoia noastră. Dumnezeul nostru, Prea Curata noastră Treime vine şi face în noi minuni, pentru că, mai întâi de toate, prin harul Său, Ea vine la noi şi în noi.

Împărtăşirea cu Hristos, rugăciunea adâncă, neîncetată, frumuseţea pe care o aduc în noi Sfintele Slujbe, Sfintele Icoane, Sfintele Moaşte, convorbirile duhovniceşti cu Sfinţii noştri Părinţi, fac rai din inima noastră, sunt raiul nostru.

Darurile lui Dumnezeu apar în viaţa noastră ca realităţi care ne construiesc interior, care ne remodifică continuu. Nimic nu e static în noi! Pe fiecare zi sufletul şi trupul nostru se primeneşte, se schimbă, se înfrumuseţează, se umple de şi mai multă frumuseţe dumnezeiască, de har.

La darurile lui Dumnezeu, dacă suntem oameni cuvioşi şi drepţi înaintea lui Dumnezeu se adaugă şi iubirea ucenicilor noştri, a Părinţilor noştri duhovniceşti, a celor care ne stimează şi se roagă pentru noi, pentru că ne percep ca oameni frumoşi, iradiind frumuseţea lui Dumnezeu, care sfinţeşte lumea.

Harul lui Dumnezeu ne face frumoşi, blânzi, cu inimi curate! Nu specializarea profesională, nu tabieturile civilizaţionale ne fac

oameni adânci, cuvioşi şi sfinţi, ci lucrarea poruncilor lui Dumnezeu, viaţa întru iubire şi smerenie şi bunăvoinţă faţă de oameni.

În istoria Bisericii lui Dumnezeu, a Bisericii Ortodoxe, adevăraţi *stăpâni ai inimilor* au fost *Sfinţii* şi nu *dictatorii*. Cei care s-au schimbat realmente în această lume sunt cei care şi-au sfinţit viaţa.

Dacă nu acesta e scopul vieţii, sfinţirea noastră, orice dorinţă de eroism, de genialitate sau de ipostază galantă pentru posteritate e sortită eşecului.

Îl ascultam aseară[36] pe domnul Octavian Paler vorbind cu domnul Emil Hurezeanu, cu puţin înainte de moartea sa[37], despre cum a rezistat limba română în satul său natal şi despre neîmplinirile sale.

Într-una dintre zguduitoarele sale mărturisiri spunea că a fost închis, în el însuşi, zeci de ani, în întreaga sa viaţă, că nu a putut iubi aşa cum și-ar fi dorit şi, mai ales, că se simte neîmplinit profund de ceea ce a realizat în viaţa lui.

Spunea despre mama sa că era o femeie evlavioasă, cu certititudini, pe când el se credea un om fără *antene religioase*, fără *canale* cu Dumnezeu. Posteritatea culturală îl va recepta ca pe un pion important în harta culturală a românităţii, dar nu şi Biserica Ortodoxă.

A fost înmormântat ortodox, din iconomie, deşi el se prezenta ca un om necredincios, ca un om fără potenţe religioase, aidoma domnului Florin Iaru sau a domnului Cristian Tudor Popescu.

Avem de-a face cu minţi sclipitoare dar boante în ceea ce înseamnă schimbarea radicală de sine, umplerea lor de harul lui Dumnezeu.

Drama intelectualului necredincios e drama celui care ştie să te exaspereze în cuvinte, să te ridice până în slăvi sau să te decapiteze, dar nu ştie să te umple de sfinţenie, să te cutremure cu frumuseţe duhovnicească, să te umple cu totul, să îţi facă inima fericită. Ştie să te exaspereze cu date, ani, deducţii mai mult sau mai puţin reuşite, cu picanterii sau cancanuri, da nu şi cu fapte de evlavie, cu smerenie sau cu dragoste cuceritoare.

Din această cauză se împart apele: unii rămân cu salve de tun, cu statui şi cu premii, pe când alţii moştenesc Împărăţia lui Dumnezeu şi fericirea, care îi face şi pe alţii, prin mijlocirile lor, fericiţi.

---

[36] E vorba de seara lui 11 mai 2007.

[37] Emil Hurezeanu i-a luat un interviu televizat lui Octavian Paler, cu puţin înainte ca Paler să moară şi aici ne referim la acest interviu.

Un Sfânt nu este un *om bun* numai pentru secolul său sau pentru neamul său, ci e un *bun planetar*.

El poate fi ars în foc, poate să aibă mormânt necunoscut, poate fi chiar anatematizat înainte de moarte în mod nedrept, poate să fie necunoscut tuturor, dar el, ei, Sfinţii, ne ajută pe toţi prin rugăciunile lor cele prea frumoase.

Părinţii noştri au o vorbă adâncă de tot, pe cât de simplă este la auz: „Sfinţii ţin în mână lumea" sau „Pentru rugăciunile Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarea, mai ţine Dumnezeu lumea".

Omul duhovnicesc, care pimeşte zilnic, clipă de clipă har, ca să se lupte cu patimile şi cu demonii, cu demonii care vin la el buluc, sub diferite forme scabroase sau ca gânduri *dulci* şi otrăvite, care e scos din tot felul de curse ştie, că Dumnezeu e arma de tărie a sa, că El e bucuria lui, nădejdea lui, fericirea lui, veşnicia lui.

Şi omul mai puţin înduhovnicit sau păgân şi eretic vede şi el că e scăpat de multe belele în viaţă. Numai că nu ştiu să fructifice această *înţelegere* spre binele lor.

Dumnezeu aşteaptă îndelung întoarcerea noastră şi el ne ajută, paradoxal, şi când noi suntem tufe de veneţia în ceea ce priveşte înţelegerea vieţii duhovniceşti. El îi ajută şi pe Sfinţi, şi pe păcătoşi, şi pe demoni, cu acelaşi har şi cu aceeaşi iubire, numai că fiecare se bucură de ajutorul lui Dumnezeu după cum vrea şi după cum înţelege.

Lumea stă în har, prin harul Său. Creaţia lui Dumnezeu are ca fundament harul Său, lumina divină. Dacă nu ar exista lumina lui Dumnezeu la baza firii create existenţa creată nu ar fi posibilă.

Bucuria noastră trebuie să fie recunoştinţa noastră. Pe cât suntem de recunoscători pe atât suntem de profunzi. Pe cât recunoaştem şi ne smerim în faţa măreţiei lui Dumnezeu pe atât ne umplem de harul şi de viaţa Sa veşnică.

Cuvinte de dragoste

Tu ai spus mereu, dulcele meu Teolog,
că Teologia înseamnă slavoslovie, înseamnă cântare
şi că numai cântând atingi adevăratele cute ale dragostei pentru
Dumnezeul nostru.

Voi toţi, Sfinţii mei preaiubiţi, aţi spus că
viaţa care cântă
este viaţa, care e plină de bucuria Treimii
şi că Treimea se află acolo unde pacea este la ea acasă.

Da, recunosc, că acolo unde e Pacea noastră,
acolo este şi Raiul
şi că acolo unde e Fericirea noastră,
viaţa veşnică a început deja.

Inima mea cântă pentru că dragostea Ta o umple, Dragostea mea,
pentru că Tu eşti Iubire întreită,
Tu eşti iubire din veci şi până în veci.
Glasul omului nu poate spune ce faci Tu cu noi, cum ne schimbi,
cum ne umpli de lumină,
cum reverşi cerul, tainele lui,
în noi
şi ne laşi fără glas.

Inima mea numai se bucură, numai citeşte
glasul Tău din toate câte sunt
şi Îţi ascultă unduirile vorbelor Tale.

Tu faci să fie dragoste, puhoi de dragoste în inima noastră
şi umpli ceea ce noi dezumplem toată ziua,
ceea ce noi risipim din mila Ta.

Mila Ta este imensă: e ca oceanul care înghite orice lucru mic.
Mila Ta vine când noi nu mai găsim gânduri,
când noi nu mai ştim să fim lucizi,
când nu mai ştim să fim noi.

Mila Ta ne cercetează mereu, căci e dragoste mila Ta
şi mila Ta ne învaţă să vorbim despre Tine cu îndrăzneală.

Că de nu ne-ai fi întors Tu din ţara risipirii, Dumnezeul nostru,
cine ar fi putut,
ce braţ ne-ar fi scos de la duşmanii liniştii noastre?

Cine ne-ar fi scos din Iadul cel mai de jos, dacă nu Tu,
Cel care ai venit din cer la noi, ca să ridici pe om la cele înalte?
Şi dacă Tu nu ai fi luat oaia cea rătăcită, pierdută prin munţi,
dacă nu ai fi luat lacrimile mele de pe faţă, ce bucurie
m-ar fi învăţat că Tu eşti *bun*?
Că cel care nu ştie că Tu eşti *bun* şi *preabun* crede că Tu eşti
un dictator.

Cel care nu crede că Tu eşti viu şi eşti viaţa noastră,
care nu ştie că Tu aprinzi inimile cu un foc ce nu se poate stinge
şi nimeni nu-l poate înţelege, crede
că Tu eşti *sus* şi *nu vezi*,
o, Tu, Cel ce vezi şi ştii toate câte sunt
şi nimic nu este ascuns de ochii Tăi adânci!

El Te pune la îndoială, când nu ştie cine este el.
El Te pune între lucruri şi se întreabă despre Tine ca
despre o idee, care stă în mintea lui sau pe care o caută în el,
fără să ştie că Tu eşti de necuprins pentru toţi.

El, Dumnezeule, rătăceşte, pentru că nu vede în inima lui
faţa Ta care îi zâmbeşte lui ca lumină,
ca soarele. El crede că întunericul care este,
îi dă dreptul să se întrebe de Lumina cea în trei sori,
de Lumina cea peste toate, de Creatorul său,
cu inimă netăiată împrejur.

Căci Tu îi tai împrejur pe ai Tăi, Tu îi faci să simtă
că singura Lumina eşti Tu şi că cel ce umblă întru Lumină
va dobândi viaţa cea veşnică, al cărei soare este Mielul.
Căci Tu, Cel care ai îmbrăcat firea noastră,
lucrul mâinilor Tale, şi Te-ai dat pentru noi preţ de răscumpărare,
dai celor ai Tăi să poarte în ei moartea Ta, pentru ca
prin aceasta, prin omorârea mădularelor lor celor vechi
să se umple de strălucirea Ta cea veşnică.

Cum să fac, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu,
să fiu viu, eu, ticălosul?!

Cine să mă ia de mână, în afară de Tine, ca să mă înveţe viaţa,
bucuria cea veşnică, fericirea ce nu are sfârşit şi e fără seamăn?!!

Căci Tu, Cel care ai
făcut pe om din ţărână şi l-ai împodobit cu neasemănarea măreţiei
şi a harului Tău;
Tu care ai făcut toate cu cuvântul,
dai viaţă celor ca mine, care ne-am dezbrăcat de veşmântul luminos
al nunţii Tale şi ne-am îmbrăcat în sacul peticit al mândriei noastre
deşarte.

Tu eşti minunat în lucruri, Tu eşti puternic în faptă şi în cuvânt,
pe când noi suntem străini fără Tine, într-un pământ schilodit de
secetă, de seceta cuvântului mântuirii Tale.

Fii cu noi, Viaţa lumii, ca trupul şi inima noastră să se umple de
fericirea, care Îţi cântă Ţie cântare de biruinţă!
Fii cu noi, ca să fugă de la noi vrăjmaşii Tăi, cei care Te hulesc pe
Tine şi care Îţi zic mereu: *Doamne, Doamne…*

Căci Tu eşti Dumnezeul dreptăţii şi al adevărului şi nu al
fărădelegii.
Tu eşti Dumnezeul, Care faci minuni, Care desfaci pământul şi îi
înghite pe cei netrebnici
şi faci vii pe cei care cad la Tine, Piatră care izvorăşti apa nemuririi.

Strică Tu, Iubitorule de oameni, strică gurile rele, care învaţă
neevlavia şi neascultarea!
Strică neiubirea dintre fraţi şi invidia cea satanică.

Căci cum să Te numim pe Tine, *Domnul nostru* şi pe Tatăl Tău,
Tatăl nostru, şi pe Duhul cel Sfânt, pe Mângâietorul, *Pacea
noastră*, dacă noi suntem mereu *război*
şi nu *pace*, mereu *vânt* şi nu *adiere uşoară*?

Fii cu noi, Stăpâne, Doamne, ca trupul cel de pământ să se îmbrace
în nemurire
şi cugetul nostru pământesc să se altoiască ca măslinul sălbatic,
pentru ca să dea roade întru Tine, roade de bucurie.

Căci aşa este fericirea Ta, Mântuitorul meu, pe care ne-o predai mereu:
e bucurie de adevăr,
e bucurie curată de Tine,
e fericire de mântuirea Ta şi
dor nespus, ca să vină ziua, care nu se mai termină. Amin!

Mă voi explica imediat. Articolul de astăzi[38] are în centrul său practica apostolică a Bisericii de a pomeni pe toţi cei adormiţi în dreapta credinţă şi întregul neam omenesc cel adormit. Rugăciunile, pomenirile pentru cei adormiţi ne fac să vedem că ei sunt vii în viaţa veşnică, dar depinde locul unde sunt: *la odihnă* sau *la întristare*.

Rugăciunile pentru ei ne fac să vedem că nu există *moarte*, ci numai *viaţă*, dar că viaţa veşnică are profilul pe care ni l-am pregătit în această viaţă. Pentru că cei care au făcut cele bune şi au fost dreptcredincioşi întru toate merg la viaţă, întru Împărăţie, pe când cei care au trăit şi au murit în păcat, nespovediţi şi neîmpărtăşiţi merg spre învierea întru ei a osândei veşnice.

Însă, de ce are Biserica într-o zi ca aceasta, *pomenirea morţilor*? Pentru că toţi avem nevoie de iertarea lui Dumnezeu şi de milosteniile şi iubirea celor de pe pământ, pentru a ni se ierta păcatele, toţi avem nevoie de pomenirea la Sfânta şi Dumnezeiasca Liturghie prin care ni se curăţesc păcatele.

Însă continua pomenire a morţii, ducerea la morminte, grija pentru cei adormiţi ne fac să avem o necontentiă grijă nu numai pentru sufletele şi mântuirea noastră dar şi pentru mântuirea lor, a părinţilor şi a fraţilor noştri, care pot fi în Iad, la osândă şi prin rugăciunile noastre, putem îndupleca pe Dumnezeu să îi ierte, să le dea odihnă.

Rugăciunea apentru cei adormiţi ne face să ne gândim serios la viaţa noastră şi la răspunsul ce-l vom da Dreptului Judecător. Căci omul moare şi urmează judecata particulară, personală, a fiecăruia în parte la 40 de zile de la adormire, unde omul primeşte să fie în Iad sau în Rai după faptele sale. Dar până la Judecata de apoi e nădejde de mântuire pentru toţi cei adormiţi, pentru că prin rugăciunile Bisericii se pot odihni toţi câţi Dumnezeu binevoieşte.

Taina iertării lui Dumnezeu depăşeşte orice minte. Noi ne rugăm cu încredere şi cu nădejde, cu dragoste pentru cei adormiţi şi Dumnezeu face toate câte vrea.

Nu noi izbăvim pe cineva din Iad, ci Dumnezeu, Care este Stăpân peste viaţă şi peste moarte. Însă a sta insensibil faţă de mântuirea confraţilor tăi, a nu vrea ca şi ceilalţi să se mântuiască, înseamnă să ai o inimă de piatră, rece, fără dragoste.

---

[38] Articolul a fost scris pe data de 26 mai 2007.

Mântuirea, în Biserică, nu e o problemă strict personală, ci comunitară. Nu ne mântuim singuri, ci împreună cu ceilalţi şi prin rugăciunile lor şi ale noastre, prin eforturile tuturor.

De aceea, în Biserica lui Dumnezeu, în Biserica Ortodoxă mântuire *individualistă*, *egoistă* sau *non-ascetică*, lipsită de fapte bune şi de sfinţenie nu există! În faţa lui Dumnezeu toţi primim har şi ajutor, numai că împreună cu El ne sfinţim şi ne pregătim să fim proprii veşniciei.

Şi când îi pomenim pe cei morţi şi ne pătrundem pentru ei ca şi pentru noi, înţelegem că mântuirea e iubire, că mântuirea presupune comuniunea dintre cei vii şi cei adormiţi şi că Sfinţii lui Dumnezeu nu sunt morţi, ci sunt vii şi se roagă pentru noi.

Mijlocirile Sfinţilor din cer pentru noi ne învaţă să mijlocim pentru cei adormiţi. Ca să faci o pomană, o pomenire trebuie să îţi rupi de la gură, să cumperi nişte lucruri, care să fie spre folosul unora, care nu mai sunt cu trupul printre noi dar pe care i-am iubit mult.

Bunica mea Floarea Picioruș, în această zi, ca toţi ortodocşii, care trăiesc la ţară, de *Moşii de vară* sau de *Moşii de oale* (cum se spune în Teleorman) cumpără străchini de pământ, oale de lut, linguri de lemn şi pune în străchini grâu sau orez fiert amestecat cu lapte iar în oale apă de fântână şi prune sau mere uscate şi le împarte pentru cei adormiţi. În toarta oalei sau a ulciorului se pun trandafiri sau vişine şi cireşe şi copiii abia aşteaptă să primească o asemenea minunăţie de dar.

Tot acest obicei preafrumos arată dragoste şi frumuseţe pentru cei adormiţi, arată atenţie şi eleganţă, rafinament, dăruire, deschidere pentru veşnicie.

Căci creştinul smerit, atunci când face milostenie nu dă vreo treanţă din casă sau vreo mâncare stricată, ci dă o haină nouă sau un pahar, o cană, o batistă, un lucru abia cumpărat, cinstind astfel dragostea pentru acela, pentru care face pomenire.

Şi, cu adevărat, Dumnezeu primeşte darul lor şi dă alinare şi iertare celor adormiţi, care sunt pomeniţi, pentru că Iubirea supremă, Dumnezeu, nu poate să fie insensibil la iubirea noastră.

De aceea: cei morţi ne fac *vii*, pentru că ne fac *sensibili*. Şi cei care sunt sensibili, care sunt smeriţi, care nu se cred buricul pământului, crezând că se mântuie de unii singuri sau că nu trebuie să facă nimic ca să se mântuie, se umplu de delicateţe şi de atenţie pentru cei adormiţi, de dor pentru ei, dorind ca şi ei şi cei ai lor, adormiţi, să fie la bine, în Împărăţia milei lui Dumnezeu.

Ce dovadă mai mare de înţelepciune dumnezeiască decât obiceiul Bisericii de a ne pomeni morţii şi de a ne învaţă că *moartea* este *învăţătoarea vieţii*?

Căci dacă nu înţelegem că sfârşitul vieţii este clipa căreia îi datorăm tot efortul vieţii noastre de a învăţa, de a ne curăţi, de a iubi adevărul şi frumosul, trăim în zadar, pierzând sensul vieţii noastre.

Pomenirea morţilor şi pomenirea, gândul mereu la moarte, ne fac să preţuim corect viaţa, să nu o credem *un idol* ci *un dar*, un dar care are preţul său: credinţa şi recunoştinţa faţă de Dumnezeu, Dăruitorul vieţii.

Pomenirea morţilor ne face ca să nu-l confundăm pe *om* cu *deliciile rele* ale vieţii şi nici *moartea* cu *nefiinţa*. Pentru că moartea e viaţă şi veşnicia este incomparabilă cu secunda vieţii noastre. Şi aşa, un obicei apostolic, început acolo, în catacombe, unde se făceau pomeniri pe mormintele Martirilor spre iertarea tuturor şi acolo se împărtăşeau, pe mormintele Sfinţilor, devine o salvare a noastră de secularizare.

Căci ce e secularizarea decât o descărnare a noastră de speranţă şi de harul lui Dumnezeu, ruperea noastră de veşnicie şi trăirea unei vieţi care nu are niciun sens? Dacă ne credem doar nişte animale, care mâncăm şi bem, care avem numai necesităţi fiziologice iar după moarte pierim desăvârşit, ce bucurie mai avem aici? Pentru ce mai trăim, dacă moartea curmă, în mod definitv, viaţa?

Într-o astfel de perspectivă închisă, nici sinuciderea şi nicio plăcere nu îşi au rostul, dacă viaţa noastră e o viaţă de fluture din care nu mai rămâne nimic.

Însă aceste bunici şi mame ale noastre, în înţelepciunea lor adâncă şi cumpănită, ne învaţă că *morţii* sunt *vii*, că nu trebuie să îi scoatem niciodată din inima noastră şi că, dacă considerăm pe cel bătrân sau pe cel mort nişte *rebuturi* şi noi vom fi *nişte rebuturi*.

Mândria de o clipă că sunt tânăr, frumos, deştept, cu bani trece repede. Boala şi moartea sunt cele mai durabile realităţi pe care nu le poţi parcurge bine fără El, fără Cel care ne-a creat *spre viaţă* şi nu *spre moarte*.

De aceea, credinţa nu poate să devină niciodată ideologie: pentru că este încredere neostoită în viaţă, în sfinţenie. Ideologia e de laborator. Ideologia omoară, constrânge, sfidează, tumefiază.

Ideologia nu mântuie. E o modă. Şi modele trec repede. Credinţa nu trece, pentru că credinţa e viaţă, care sfidează moartea, care sfidează orice concept, care ne face să părem *fără rost* pe pământ.

Însă astăzi, în sâmbăta morţilor, sensul acestei pomeniri este mult mai adânc. Noi îi pregătim şi pe cei morţi pentru Pogorârea Sfântului Duh de mâine[39].

Tradiţia Bisericii gândeşte viaţa şi pentru cei vii şi pentru cei adormiţi. Dacă mâine retrăim pogorârea Sfântului Duh peste Sfinţii Apostoli şi peste cei împreună cu ei şi dorim ca Duhul să fie împreună cu Hristos şi cu Tatăl în noi, astăzi dorim acelaşi lucru pentru întreaga umanitate adormită de până la noi. Deci nu trăim bucuria egoist, în mod separat de cei adormiţi, ci împreună cu ei.

Sensibilitate, comuniune, dragoste, rugăciuni de iertare: asta înseamnă *pomenirile morţilor*. Pomenim pe cei morţi pentru că nu vor fi mereu *morţi*. Cei morţi vor învia şi toţi ne vom schimba într-o clipă la venirea Lui, ne vom umple de slavă. Iar cei care nu sunt credincioşi, ci eretici şi duşmani ai lui Hristos, nu vor putea să suporte slava Lui, pentru că, pentru ei, ea va fi foc, care arde şi nu lumină, care umple de dragoste.

Să luăm aminte! Să cugetăm la rolul nostru vizavi de ceilalţi şi la rolul vieţii noastre în funcţie de *veşnicie* şi nu de *timp*. Acest mod de a gândi lucrurile ne salvează de la a ne înmormânta în istorie şi în mode desuete.

---

[39] Pentru praznicul Cincizecimiia, al Rusaliilor.

Să nu fugi de ceea ce ai nevoie!

Ca să trăieşti în societate, în mijlocul hăţişurilor de tot felul trebuie să ştii *ritmul lumii*, cu bunele şi relele lui. Trebuie să ştii când vine ploaia, ce lege s-a mai dat, când şi unde se plătesc taxele, ce îmi trebuie pentru serviciu, cum să procedez într-o discuţie, cum să ies dintr-un conflict care nu duce nicăieri, unde îmi duc copiii la şcoală, care e politica ţării, de ce sunt oamenii aşa cum sunt…

Trebuie să ştiu să reacţionez în faţa unor oameni mânaţi de la spate de programele tv, de internet, de mode de tot felul, de credinţe cu totul străine de mine…

Şi eu, ca ortodox, trebuie să ştiu cine sunt, de ce sunt şi cum sunt eu în comparaţie cu ei, ce îmi cere Dumnezeu şi Biserica mea de la mine, mie, creştinului ortodox X sau Y.

Şi ca să ştiu cine sunt cei din jurul meu şi lumea în care mă mişc trebuie să consum televiziune, internet, reviste mondene…cu măsură însă.

Nu ele ne *intoxică*, ci *lipsa de măsură*!

În această seară domnul Lorin Fortuna îndemna pe ascultătorii săi la DDTV să nu mai meargă la Biserică şi la preoţi toată ziua, că Biserica şi preoţii îi încarcă *negativ* pe oameni, îi *şerpilizează*.

Dacă mă întâlnesc cu unul dintre adepţii săi sau cu cei care ne-au vizitat mai deunăzi pe blog, în mod masiv, cu credincioşi baptişti, trebuie să ştiu cum reacţionează. Dacă aceștia văd că nu *pactizezi* cu ei termină cu *amabilităţile* şi încep să te agaseze, să te bruscheze sau să te ameninţe.

Eu, ca ortodox şi ca preot nu am obiceiul (mă indispune la culme) să mă iau la ceartă cu oameni, care au, în mod evident, un traseu al lor interior, din care nu vor să iasă.

În astfel de cazuri nu încerc să iniţiez controverse, să încerc să fac convertiri, pentru că ştiu, aprioric, că nu ajung nicăieri. Eu nu cred în convertiri cu forţa şi nici cu momiri de tot felul, ci în convertiri din luminare dumnezeiască, în realele convertiri, unde omul e purtat de Dumnezeu, cu voia sa, spre viaţa ortodoxă.

Dacă cred că pot să conving pe un musulman, pe un baptist sau pe un PRM-ist înfocat să renunţe la opţiunile lor mă înşel.

În România este interzis prin lege prozelitismul, adică racolarea prin orice mijloc a credincioşilor celorlalte culte sau religii, însă racolarea se practică la greu.

Pe mine mă indispune racolarea, îmbrobodirea oamenilor şi când întâlnesc faţă în faţă credincioşi de alte culte şi religii, spre

mirarea lor, le urez să meargă pe calea pe care au ales-o şi să fie la înălţimea exigenţelor religiei lor.

Deci nu mă tentează să atentez la credinţa altora dar nici nu dau dreptul cuiva ca să îmi dea sfaturi, ci primesc sfaturi doar de la cei care îmi sunt prieteni apropiaţi şi îi iubesc sau sunt personalităţi duhovniceşti în faţa cărora, în mod vădit, mă plec, fără nicio reticenţă.

Unul dintre lucrurile pe care trebuie să le învăţăm bine este că trebuie să ascultăm toate opiniile, să-i lăsăm pe oameni ca să ne vorbească, dar să nu lăsăm opinii, care nu ne privesc şi ne derutează în credinţă, să intre în inima noastră.

Citesc cu titlu generic teologie eterodoxă, atee, satanistă, literatură de tot felul însă nu confund *ceea ce citesc* cu *ceea ce trebuie să cred*. Informarea noastră faţă de lumea în care trăim trebuie să se constituie în *înţelepciunea şarpelui* altoită pe *curăţia porumbelului*, care trebuie să fie în inima noastră.

Pentru că *a fi înţelept ca şerpii*, de care ne-a vorbit Domnul, înseamnă a cunoaşte răutatea lumii şi a diavolilor dar a nu-i da curs în inima ta, a nu îţi face din ea un mod de viaţă, ci în inima ta să fii nevinovat, porumbel alb, curat, adică negândind în două feluri, ci având o încredere dreaptă şi curată în Dumnezeu şi în oameni.

Pe tinerii care acum se formează nu îi îndemn să fugă de computer, de televizor, de carte, de studii serioase, de limbi străine şi de specializări multiple, ci, dimpotrivă, îi îndemn să fie tobă de toate, să ştie de toate, dar să aleagă să facă lucrurile, care îi fac frumoşi, grădini ale harului lui Dumnezeu.

Ceea ce vedem într-o carte sau într-un film e aceeaşi lume, cu bune şi cu rele, pe care o văd la spovedanie, pe stradă, în parc, la restaurant sau în piaţă. Nu e *o altă lume* la televizor şi *o alta* în parc, ci e *aceeaşi lume*.

Dacă fug de lumea asta pe care o văd, ea nu este numai în *afara mea* ci e şi *în mine*. Şi ca să scap, în mod real, din lume trebuie să nu mă lupt cu lumea, ci să am trezvia ca gândul lumii şi al diavolului să nu lucreze în mine, ca nu cumva, în loc să fiu creştin ortodox autentic, să fiu un pierde vară.

Dacă fug de alţii trebuie să vreau să scap de mine cel vechi în mod real. Şi ca să scap de mine trebuie să fac cele bune, să mă abţin de la păcate şi să îmi rabd vechile obişnuinţe, rugând cu lacrimi şi cu stăruinţă pe Dumnezeu, ca să mă scape de ele.

Dacă îmi schimb hainele şi mă fac monah sau preot nu mi se duc patimile. Ele sunt moştenirea mea cea urâtă, pe care mi-am acumulat-o nebuneşte toată viaţa şi ea nu poate fi eradicată din

mine decât cu harul lui Dumnezeu, în Biserică, şi cu multă nevoinţă, stăruinţă din partea mea.

Şi dacă nu mă pot înţelege pe mine şi mă cert cu mine, voi avea tendinţa ca să mă cert şi cu alţii şi să dau şi altora sfaturi, să mă fac învăţătorul altora, fără ca nimeni să mi-o ceară, când eu trebuie să îmi dau sfaturi mie şi să mă îndrept.

Dacă vreau să trăiesc în lume trebuie să ştiu de ce să mă feresc şi pentru ce să optez. Cel mai important lucru pentru un ortodox nu ar trebuie să fie *unde* trăieşte, ci *cât îl împlineşte viaţa pe care o are* el, acolo unde o are, unde şi-o face.

Nu *unde* e important ci *cum mă simt*. Dacă mă împlineşte viaţa de familie sau viaţa de celibatar sau viaţa de monah atunci trăiesc bine şi sunt fericit şi nu mai vreau altceva. Dacă nu eşti fericit vei încerca să întinzi nefericirea ta şi asupra altora sau să te cerţi cu cei care nu sunt decăzuţi sufleteşte ca şi tine.

Însă noi, fiecare, în felul nostru, suntem decăzuţi sufleteşte, păcătoşi, şi avem nevoie să ne curăţim viaţa, să ne-o schimbăm. Cei care se dau de nepăcătoşi şi de oameni fără probleme sunt nişte mincinioşi, nişte farisei.

Fiecare dintre noi avem probleme interioare şi exterioare cărora vrem să le facem faţă. Iar dacă vrem să le facem faţă trebuie să evităm problemele suplimentare.

Trebuie să ştii *ce vrei* şi *ce poţi*. Nu poţi să te crezi în stare de orice pe lumea asta. Trebuie să ştii unde să te opreşti. Trebuie să ştii ce să spui şi cu cine nu mai este nevoie să polemizezi, pentru că vezi la sigur, că e o ceartă cu morile de vânt.

Însă, paradoxal, înţelegem că Dumnezeu îngăduie tot felul de întâmplări, de probleme, îngăduie să cunoaştem oameni de tot felul, pentru ca să învăţăm câte ceva fundamental despre noi.

Avem nevoie să cunoaştem mult mai multe lucruri decât au cunoscut predecesorii noştri. Părinţii duhovniceşti în vârstă, care nu mai au contact direct, care nu mai stau la propriu în lumea de acum, ne învaţă un fel de reticenţă faţă de lume, care nu e spre binele nostru, mai ales a celor foarte tineri şi tineri, care îşi clădesc un rost în lume la această oră.

Reticenţa faţă de tehnologie, de informaţie, de vizual, de întâlniri şi tabieturi diverse e o reticenţă pe care o înţelegem, pentru că e rodul experienţei pe care ei au avut-o în lumea de până acum, care a apus.

Nu sunt nicidecum ignoranţi, ci văd mai bine decât foarte mulţi. Numai că, în mod natural, datorită vârstei pe care o au nu mai au precizia duhovnicească, bazată pe amănunte de viaţă, pe care o

cer tinerii de la noi, ci sfaturile dumnealor prind mai bine la partea matură sau la cei de o vârstă cu ei.

Acum ce poate să spună un părinte de 80 de ani despre viaţa de noapte şi despre droguri unui tânăr, când el nu a trăit într-o lume de acest tip?

Dacă nu ai nicio informaţie despre murdăria lumii, la propriu, cu date şi cifre, nu poţi să sfătuieşti la modul general, când omul îţi cere să particularizezi. Iar când mi se pun întrebări punctuale, la lucruri pe care nu le ştiu, nu mă dau de cunoscător, pentru că atitudinea aceasta miroase urât.

A fi un ortodox informat despre orice înseamnă a fi un om care ştie şi cuvintele cu subînţelesuri, şi zâmbetele perverse, şi glumele perverse, şi ultimele apariţii de carte, şi cursul valutar, şi ultimele legi din monitorul oficial, şi ce culoare se poartă vara asta, şi când sunt preţuri mai mici, şi cum se face un cont de email, şi de unde se cumpără calculatoare mai ieftine, unde sunt oameni fervenţi ca şi tine, unde e vreo conferinţă, vreun Părinte, care să te scoată din lehamitea lipsei de prieteni…

A fi informat înseamnă să surprinzi, întotdeauna, în mod plăcut. Uneori chiar să îţi bulversezi auditoriul, care te credea un *mucos* sau *un tradiţionalist bătut în cap*.

Atunci când *băieţii deştepţi* îşi dau seama că sunt nişte *fraieri* înaintea ta, dacă au crezut că *te fac în cuvinte*, e partea cea mai *emoţionantă* a discuţiei. E un fel de a rămâne cu gura căscată, când tu credeai că *popa* ştie să dea numai cu cădelniţa.

Într-o zi, două domnişoare, care ştiau engleză păsăreşte, două cuvinte *in romanian* şi două *in angliteria* au vrut să îmi dea o mostră de înţelepciune.

Reverenda mea arăta prea bine cine sunt. Pasajul lor a fost destul de vast. Eu aveam o faţă luminoasă, ceea ce poate că a însemnat că sunt *credul* şi *ignorant* din cale afară vizavi de discuţia dumnealor.

Se pregăteau să plece…şi le-am mulţumit că mi-au vorbit atât de frumos în limba engleză despre mine, redându-le unele pasaje, care arătau că *am fost acolo*, că *eram din filmul ăla*.

Am avut surpriza să se ruşineze, să se fâstâcească, dar nu şi-au cerut scuze. Nici nu am încercat să le storc scuzele ci m-am întors spre fereastră şi le-am lăsat să coboare.

Alţi *şmecheraşi*, care consideraseră şi ei că sunt *lemn tănase de vidin* o cam băgaseră pe mânecă, pentru că şi ei făceau glume.

Eram într-un colţ de tramvai *vesel*, cu tineri care se întorceau de la liceu şi cu câţiva oameni mai în vârstă. M-am întors spre

tineri, vreo 5-6 şi le-am zis, în română, că sunt *băieţi cool*, *zâmbindu-le de sus*.

Ei credeau că ştiu să zâmbesc *numai de jos*, pentru că eu, preot, trebuie să fiu *numai smerit*, *prost de dau în gropi* iar băieţii, de nici 18 ani, trebuie să fie nişte *bădărani de marcă*.

Dacă nu aveam habar de gesturile şi cuvintele lor, dacă nu ştiam limba pe care o vorbeau cele două tinere cu aer de vedetă, niciunul dintre ei nu se simţea prost, pentru că le-ai dat-o peste nas, pentru că tu nu ştiai ce sunt cuvintele, şuşotelile şi chicotelile lor.

Muliplicaţi această imagine la fiecare gest, fiecare informaţie pe care nu o cunoaşteţi şi înţelegeţi importanţa acestui banal îndemn: *Nu fiţi ignoranţi la nimic!*

Dacă ignori ceva lucrurile te depăşesc şi trăieşti într-o lume căreia nu îi mai ştii cifru şi eşti dus de nas de te miri ce farsor, care ştie numai lucrurile cu care vrea să te mintă.

Dacă fugi şi dacă înghiţi ruşinea prostiei de a nu-ţi cunoaşte lumea în care trăieşti, ca să te aperi de ea, vei fi lovit, la fiecare pas, de ceea ce tu crezi că e *smerenie* dar e, de fapt, incapacitatea ta de a face faţă, în mod real, provocărilor lumii în care trăieşti.

Minte luminată vs. *minte perversă*

Cel care nu are intenţia să profite de cineva nu îl priveşte cu dublu înţeles. În faţa celui care priveşte smerit şi non-incestuos bărbatul sau femeia, omul vede că este o oglindă a celui care vede frumos şi fără păcat lumea şi pe om.

În faţa unui astfel de om te ruşinezi să gândeşti lucruri urâte, pentru că ochii lui te deconspiră. Am stat şi stau în preajma unor oameni, care văd adâncul din om şi în faţa cărora nu poţi să te ascunzi, pentru că harul din ei scoate la lumină toată ideea perversă, care mi-ar încolţi în inimă.

Mintea luminată de har e văzătoare a celor ascunse ale omului. Ea vede patimile tale, gândurile care te străbat, erorile care te fac să fii extremist. Asta nu înseamnă că trebuie să ne forţăm din răsputeri să nu mai abdicăm în faţa niciunui gând rău.

E foarte greu de făcut asta şi abia reuşeşti, cu harul lui Dumnezeu, câteva clipe, ore…A avea mintea afară de păcat şi de ispită e lucru greu, e o harismă.

Însă a fi atent, ca nu cumva să sminteşti prin cele din lăuntru ale tale pe cineva cu care te întâlneşti, vorbeşti, este un lucru pe care trebuie să îl înfăptuim de fiecare dată.

Cuvintele nu sunt goale de starea noastră sufletească, ci ele transmit pacea din noi sau urâciunea din noi. Şi atunci când cineva îţi vorbeşte pervers, cu ochi languroşi, cu gesturi erotice, atunci nu îţi transmite numai gânduri, cuvinte, ci şi duhurile din el sau ea. Dacă vorbeşte din interiorul unei patimi îţi transmite şi ţie, încearcă să îţi transmită şi ţie demonii, care îi împing la păcat.

Cei care se sinucid nu o fac spontan, ci împinşi de la spate de o stare de spirit, căreia nu îi ştiu provenienţa, care, desigur, e satanică, şi o consideră *propria lor stare sufletească*.

Cei care încep să trăiască o stare perversă, care devin homosexuali sau lesbiene sunt stăpâniţi în fiinţa lor de duhurile care îi fac să creadă, că ceea ce ei gândesc, dorind aceste perversiuni, sunt *propriile lor gânduri*. Însă ei ştiu foarte bine că aceste gânduri au început în ei de la o anume vârstă, când au acceptat, din cauza unui abuz sexual sau din cauza propriei lor curiozităţi sexuale, moduri de sexualitate perversă.

La fel se întâmplă cu gurmandul, care simte o poftă nestăpânită de a mânca, cu cel ce se îmbată sau se droghează, cu cel care nu poate să stea singur şi are nevoie de zgomot, de muzică la maximum, căruia îi e frică de singurătate şi încearcă în chip şi fel să

își umple golul interior, marasmul interior cu vreun site porno, cu vreun film sau cu vreo sticlă de palincă.

Cele mai multe dintre violuri, după constatările noastre, vin pe fondul ambiţiei de a arăta *cine eşti tu* şi *al dispreţului pe care femeile îl au faţă de tine*. Şi pentru ca să ataci victima trebuie să îţi omori conştiinţa cu băutură sau cu o tâmpită încredere că nimeni nu îţi stă în faţă, că tu eşti cel mai bun, absolut.

Toată înşelarea satanică, care apare în fiecare patimă, are ceva în comun: nu vezi cine te conduce, ci tu crezi că *eşti liber*. Nu ai sentimentul că cineva îţi suflă în suflet aceste gânduri, ci tu crezi că *a păcătui* înseamnă *a te elibera de tine*.

Însă *a păcătui* înseamnă *a te sinucide sufleteşte*, a te secătui de viaţă şi de bucurie, a te însingura la culme, până când nu mai ştii cine eşti, ce vrei, cui îi pasă de tine.

Pentru că atunci când eşti cu gaşca ta sau părinţii tăi trăiesc sau iubita se uită la tine sau îţi merg bine afacerile şi totul e ok, crezi că aşa va fi veşnic, că toţi te iubesc.

Însă când nu mai poţi, când, Doamne fereşte!, vine peste tine un accident şi rămâi fără picioare, fără mâini, când eşti paralizat în pat, atunci înţelegi că singurul lucru care te ţine e credinţa ta, redescoperirea credinţei în inima ta, iubirea celor care rămân cu tine mereu şi purtarea de grijă, evidentă, a lui Dumnezeu.

Există moduri perfide de a-ţi înşela părinţii, soţia, copiii, de a-i dezamăgi pe cei care te iubesc. Există nenumărate căi pentru a ajunge la aceeaşi ruină, chiar dacă ruina începe de la a nega pe Dumnezeu în virtutea ştiinţei şi a pregătirii tale ştiinţifice sau din cauză că te-a părăsit soţia şi te-a lăsat cu trei copii, pe care nu mai ştii cum să-i creşti.

Însă a avea *minte perversă* înseamnă *a ştii că faci rău*, aţi asuma răul pe care îl faci. Ştii că actul pe care tu îl faci ca jurist îl va arunca pe X în stradă. Ştii că gestul de a-l necăji, poate să îl facă pe Y să facă infarct. Ştii că, dacă îţi manipulezi copiii sau dacă copiii își manipulează părinţii, ajung acolo unde vor.

Singurătatea, decepţia, mintea împrăştiată, nebunia sunt cauzele ultime ale folosirii perverse a sufletului şi a trupului nostru.

Pentru că atunci când vrei să ispiteşti pe un bărbat ca să se culce cu tine, tu, ca femeie, nu i te dai numai cu trupul ci, în primul rând, cu sufletul tău. Iar sufletul pervers duce la păcat trupul, legat ca un animal cu căpăstru.

În evlavia romano-catolică medievală, descentrată din viaţa duhovnicească, exista ideea că trebuie să îţi biciui, să îţi flagelezi trupul, pentru că trupul e de vină că noi ne excităm sexual. Puneau în trup ceea ce nu aparţinea trupului ci sufletului.

Nu trupul e cel care se excită, ci sufletul e cel care primeşte pe demonii desfrânării, care împing şi trupul, ca unul legat intim şi de nedespăţit de trup, atât cât omul e viu, la păcat.

În filmografia porno, biciuirea trupului a devenit un palier de sexualitate extremă, care merge pe aceeaşi filieră medievală, dar în mod invers ca scop, considerând că, dacă stimulăm trupul, vom avea reacţii de plăcere la nivelul sufletului.

Însă, dacă baţi trupul, ca să nu mai simţi plăcere sau dacă îl baţi pentru ca să simţi plăcere, nu ne duce la nimic pozitiv, dacă plăcerea nu e despărţită de ideea naturală a folosirii trupului şi a iubirii unui alt trup, la nivelul minţii.

Sfântul Maxim Mărturisitorul în secolul al 7-lea d. Hr. a dat definiţia curăţirii noastre de patimi într-un mod foarte concis. El a spus, că pentru a scăpa de o patimă oarecare trebuie să despărţim, la nivelul minţii noastre, *gândul natural* de *patima* cu care s-a împreunat.

Dacă e să aplicăm acest sfat la patima desfrânării, ar trebui ca în mintea noastră să despărţim bucuria noastră de un trup frumos şi dorinţa de a fi iubiţi de dorinţa de a stăpânii, fără voia celuilalt, a trupului celuilalt.

Ca să nu mai gândeşti pervers pe celălalt trebuie să te bucuri de cum arată, să îţi placă de el, dar să nu vrei, nici măcar în mintea ta, să îl percepi ca pe un trup cu care să desfrânezi, ci ca pe un om cu care trebuie să vorbeşti la nivelul dăruirii şi al dragostei non-posesive.

Dacă cel din faţa ta nu e în mintea ta un obiect al plăcerilor tale ci un om care merită toată atenţia şi dragostea ta dezinteresată poţi să vorbeşti cu el nepătimaş.

Acolo unde un bărbat şi o femeie nu pot să se vadă în ochi pentru că văd curvar persoana celuilalt nu se poate vorbi de o relaţie firească de parteneriat, de muncă împreună sau de o relaţie firească între duhovnic şi fiu/fiică duhovnicească.

Ca să ai relaţii colegiale, filiale, parteneriale trebuie să te educi în a nu şoca prin intimitatea ta intimitatea celuilalt. Şi această educaţie nu se poate face decât încercând, cu smerenie şi cu multă rugăciune, să duci o viaţă ferventă de asceză şi de înţelegere a modului despătimirii.

Nu vei avea rezultate imediate colosale, adică în doi-trei ani, dar după 15-20 de ani de viaţă adâncită în ritmul Bisericii, vei uita că ai fost odată un om cu o viaţă neorânduită, dusă la voia întâmplării.

Despre oamenii care îți revarsă lumină în suflet sau despre recunoștință

Cei care ne-au luminat viaţa, care ne-au ajutat în puncte cheie, cât şi cei care ne-au suportat toată viaţa, ne-au crescut toată viaţa sunt vii în recunoştinţa noastră. Recunoştinţa este tocmai expresia cea mai vie a dragostei pline de reverenţă.

Când cineva ne-a punctat viaţa într-un mod binecuvântat a demonstrat că a avut o conştiinţă adâncă faţă de noi, că ne-a privit în perspectivă. Tinerii au nevoie să fie priviţi în perspectivă sau trebuie priviţi cu responsabilitatea pe care ne-o cere credinţa noastră în faţa lui Dumnezeu.

În ultimele zile am avut parte de momente speciale în viaţa noastră, în care am simţit din plin dragostea părintească a unor persoane. Dragostea dumnealor, manifestată atât de plin, de incandescent, ne-a încălzit inima, ne-a dat curaj, spor în viaţa noastră, pentru că am fost socotiţi oameni loiali, angajaţi vocaţiei noastre preoţeşti.

Recunoştinţa vie este amprenta pe care o lasă manifestarea conştiinţei unei anume persoane. Ai nevoie de un transplant, de un salariu, de un cuvânt bun, de rugăciunea cuiva, de prietenia cuiva…Şi când simţi că ţi se răspunde cu aceeaşi măsură a încrederii, adică cu eleganţă, atunci înţelegi, în mod faptic, ce înseamnă *să ai conştiinţă*. Şi aici nu e vorba despre conştiinţa păcatelor personale, ci de conştiinţa de a nu obstrucţiona, prin deciziile şi cuvintele tale, râvna unui om.

Consider un păcat grav, ucigător de suflet, pentru un creştin ortodox, păcatul de a descuraja pe cei care râvnesc râvna cea bună. Demoralizarea unui om, care se roagă cu ardoare, care trăieşte adânc exigenţele credinţei e o crimă împotriva zborului unui om către Dumnezeu.

Trebuie să ne ferim de a fi sminteală pentru cei care sunt auziţi în rugăciunile lor către Dumnezeu, căci nu facem decât să Îl insultăm pe Dumnezeu Însuşi, Care ascultă de robii Săi.

Am avut parte astăzi de conversaţia unui om cuvios, de o adâncă vedere a lucrurilor, care mi-a vorbit despre păcatul grav al unui prieten al său şi care nu putea muri împăcat din cauza lui. Îmi spunea că prietenul său avea o faţă neagră, pământie pe patul morţii şi că simţeai lângă el prezenţa Satanei.

La un moment dat i s-a confesat şi i-a spus: „Cândva, în străinătate, am devenit mason şi am simţit cum dracul a intrat în mine din acel moment”.

Nu putea să moară din cauza acestui păcat care îl apăsa, a păcatului apostaziei şi a trăit ani de zile cu simţirea prezenţei diavolului în el. Spunând asta, cuiva care putea să îl înţeleagă, s-a simţit mai bine. Sau tocmai pentru că cineva putea să îl înţeleagă a fost cinstit cu el.

Domnul cu care am discutat, avea o conştiinţă înaltă a recunoştinţei faţă de Duhovnicii şi de Părinţii Sfinţi pe lângă care a trăit.

Mi-a povestit despre fiecare în parte cu revărsare de inimă dar fără pic de fanatism. Emoţia, dragostea lui erau vii şi te umplea de pace, de pacea cu care a fost umplut prin ascultarea de Părinţii săi. Recunoştinţa aceasta vie, adâncă, trece peste moarte şi devine veneraţie, atunci când cel pe care îl iubeşti are viaţa lui Hristos.

Pentru a înţelege cum ajungem să venerăm cu adevărat pe un om duhovnicesc trebuie să înţelegem, că plecăm de la a-l cunoaşte şi de la a ne îndrăgosti de el, de la a primi binecuvântarea şi frumuseţea lui, revărsările sale de inimă faţă de noi, ajungem să ne umplem de recunoştinţă şi de vie admiraţie faţă de el, pentru ca acestea să devină veneraţie, filiaţie adâncă, încredere că el ne poate apără prin rugăciunile sale.

Iar dacă nu vrem să ne complicăm în termeni, putem spune că atunci când simţim că cineva nu se şterge din noi, din inima noastră, e semn că el este o parte din noi, prin ceea ce a făcut pentru noi. Şi aşa înţelegem ce înseamnă *să creştem unii prin alţii* şi de ce avem nevoie de dragostea şi de rugăciunile Sfinţilor.

Pentru că ei sunt cu noi şi ne dinamizează viaţa spre toată frumuseţea, spre tot lucrul bun. Dacă ei au fost plini de frumuseţe şi de toată conştiinţa pentru bine, cu atât mai mult sunt acum, când sunt trecuţi la Domnul şi vor să se facă şi cu noi acest lucru.

Când iubeşti pe cineva nu poţi să îl laşi în durere, în necaz. Când vezi că poţi să îl ajuţi, nu pleci până când nu îl aduci spre o latură pozitivă a lucrurilor.

Iubirea are un fel de a se manifesta, care suferă şi ţine minte, are grijă de grija celui iubit, este o continuă preumblare spre cel pe care inima îl doreşte.

Nu poţi să iubeşti doar cu cuvântul! Iubirea e o manifestare totală a fiinţei noastre, care ne determină să facem lucruri, pe care nu credeam că suntem în stare să le facem.

Când Sfântul Nichita Stithatos a scris viaţa Sfântului Simeon Noul Teolog, Părintele său, acesta a spus şi următoarele: Sfântul Simeon era împins de către Sfântul Duh la a mărturisi vederile sale, la o epuizare imensă pentru a scrie Teologie, pentru că dragostea

dumnezeiască din el îl făcea să nu poată să ascundă ceva din trăirile sale. Era împins, fără voia sa, la *a mărturisi*.

Domnul de care vă vorbeam, că mi-a fost partener de dialog astăzi, mi-a amintit un pasaj din viaţa unui Sfânt recent, la care a venit un alt om duhovnicesc să îi vorbească despre vederea lui Dumnezeu.

Primul Sfânt i-a spus celui de al doilea că el nu are o viaţă duhovnicească şi nu poate să-i spună nimic. Adevărul era că nu a vrut să-i spună, pentru ca să nu fie *interpretat greşit*.

Iar când al doilea Sfânt a plecat dezamăgit de răspunsul pe care l-a primit, primul Sfânt şi-a notat într-o carte a sa: *După ce el a plecat, m-am simţit părăsit de Duhul lui Dumnezeu, pentru că nu am vrut să mă smeresc şi să laud minunile lui Dumnezeu din viaţa mea, povestindu-i Părintelui vederile date mie de către Dumnezeu*.

A înţeles, ce trebuie să înţelegem şi noi, că nu trebuie să ne temem nici să ne arătăm viaţa spre folosul altora, nici recunoştinţa spre însufleţirea altora şi nici să ne ascundem durerile şi ispitele, atunci când vedem, că unii s-ar folosi în viaţa lor de neputinţele noastre.

Închei cu o minune pe care mi-a spus-o acest om binecuvântat. Era la parastasul de 40 de zile a unuia dintre Părinţii săi duhovniceşti. Erau la mormânt tot felul de ucenici ai Părintelui pomenit atunci, mai şcoliţi sau mai puţin şcoliţi. A început o ploaie torenţială şi fiecare s-a acoperit cu ce s-a putut, dumnealui ţinând o umbrelă deasupra unuia dintre preoţii slujitori.

În ploaia torenţială, slujba a continuat cum s-a putut şi, la un moment dat, interlocutorul nostru a simţit că lângă ei este o prezenţă duhovnicească, care îi face să simtă o neobişnuită căldură dumnezeiască în suflete.

Uitându-se la lumânările de pe mormânt, a constatat cu uimire, că ele ardeau şi erau cu toate aprinse în mijlocul unei ploi torenţiale.

Toţi cei prezenţi au primit o încredinţare enormă asupra sfinţeniei Părintelui lor, căruia îi făceau pomenirea de 40 de zile.

Obsesia sau faptul mărunt care te domină

În spatele obsesiilor noastre stau, deopotrivă, *fascinaţia* şi *falsa căutare*. Fascinaţia nu ne propune o căutare a sursei, care ne acaparează, ci o plutire în aceste sentimente apoase, vaporoase, care au atingere directă cu influenţa demonică. O parte dintr-un om, un obiect, o idee, o realitate anume devine imaginea, care ne obsedează de la un moment dat, ne tracasează continuu.

Am auzit şi am trăit în parte diverse obsesii, diverse gânduri inoculate de demoni în fiinţa mea, ca şi când ar fi fost ale mele.

Există obsesia întunericului, a morţii violente, a sânilor mari, a sexului sălbatic, a aruncării de la etaj, a aruncării în apă, senzaţia că lângă tine sunt anume oameni morţi, care te-au şocat cândva, obsesia apariţiilor unor demoni din senin, obsesia bolii incurabile, obsesia neprevăzutului continuu, a neprevăzutului pe care îl aştepţi…

Imaginea care este reluată continuu în capul nostru ne aminteşte de păcate nespovedite sau ne împinge la păcate cu care nu suntem de acord în fiinţa noastră.

Obsesia vrea să garanteze faptul că nu ne-am schimbat, că nu ne putem schimba şi că nu suntem liberi în noi înşine. Atacul demonic, care produce în noi obsesiile, vrea să ne ataşeze de anumite imagini, de anumite stări de spirit, în care să trăim sub impresia fricii, a sexualului sau a deznădejdii.

Oamenii duhovniceşti au explicat întotdeauna faptul că furia demonilor se manifestă haotic faţă de noi, dacă începem să rezistăm ispitelor, obsesiilor, insinuărilor demonice în fiinţa noastră. Cel mai adesea demonii ne aduc în minte, în mod recursiv, imagini obsesive, care să se caleze pe dorinţele şi incertitudinile noastre.

Unui om instabil emoţional îi vor aduce obsesii, care să-l facă *puternic* în aparenţă sau care să îl timoreze şi mai mult. Celui care se linişteşte interior îi vor aduce motive de enervare, de risipire. Celor temperamentali le vor aduce obsesii pline de cruzime şi de exaltare sexuală, pe când celor înceţi le vor aduce stări de apatie şi de tristeţi resemnate, acre.

Oamenilor culturali li se inoculează cel mai adesea obsesia deşertăciunii *admirabile*, a grobianului împachetat lingvistic. Romanele fracturiste apărute în România ultimilor ani sunt depozitele insaţiabile ale unei unei sexualităţi pline de hule şi de locuri sadice.

Când francezii fac un film religios, el va conţine, cu siguranţă, câteva hule, care te vor face să vomiţi. Filmul românesc

comunist, până nu drăcuia şi înjura de cele mai sfinte lucruri nu se simţea bine.

Obsesia de a fi animal, brută, sadic, orgiastic, semi-zeu, diavolul în persoană are la bază dorinţele ascunse ale oamenilor, de care demonii profită.

Obsesia nu este decât un fapt mărunt, ridicat, deodată, la rangul de *singură închipuire* a noastră. Toată literatura romantică este o privire obsedată de ceva: de femeie, de întuneric, de moarte. Oricum am întoarce cuvintele, obsesiile nu au de-a face cu *limbajul*, ci cu *adâncimile nesigure* ale fiinţei noastre.

Obsesiile apar în noi şi ne subjugă pentru că suntem goi de har, pentru că nu ştim să luptăm cu demonii, pentru că nu avem o viaţă duhovnicească, ci mintea noastră şi fiinţa noastră sunt un loc în care demonii îşi fac mendrele cum vor.

Pe cineva îl obsedează ciorapii doamnelor, altul doreşte să ajungă şef, unul doreşte să facă sex cu şefa lui, pe unul îl obsedează mizeria de pe jos şi praful, unul e obsedat că va muri la o anumită vârstă, altul e obsedat de faptul că nu e mai frumos, că nu e mai înalt, că nu e mai deştept. Obsesia nu conduce pe om la un rezultat, la o căutare, ci ea este captivitate, stagnare a mea în faţa unei imagini *părut-inexpugnabilă*.

Eşti în faţa unei situaţii limită. Crezi că nu o vei trece. Demonii vin şi îţi spun că nu ai nicio şansă. Tu te rogi, te linişteşti, îţi pui toată nădejdea în Prea Curata Stăpână şi vrei să se facă voia Prea Sfinţiei Sale cu tine.

Eşti în ziua în care ar fi trebuit să se petreacă lucrul rău, cu care demonii te înfricoşează. Şi ce surpriză ai? Lucrurile se petrec altfel decât în filmul horror pe care demonii îl creaseră în mintea noastră. Înţelegem atunci că ei doreau să ne submineze liniştea, sănătatea, pentru că lucrurile aveau să se schimbe pentru noi.

Demonii ştiu când noi suntem lăudaţi sau ocărâţi de către cineva, află mai repede decât noi amănuntele acestea şi profită de repeziciunea pe care fiinţa lor spirituală le-o oferă.

Simţind, presimţind că se apropie un lucru bun în fiinţa noastră, o bucurie, ei încearcă din răsputeri să îţi strice detaliile antecedente ale bucuriei tale.

Vor să te facă să nu percepi bucuria la reala ei valoare. Iar dacă cineva are ceva cu tine, vor să îţi crească impactul durerii şi al dezamăgirii, pe care cuvintele lui îl are asupra ta, pentru ca să te tulburi, să te lupţi mental cu acela, care te ofensează în chip şi fel.

Te-a enervat că nu te-a salutat colegul tău. Acest fapt mărunt poate deveni o obsesie. În spatele unui gest real sau ireal demonii ne ajută să fantazăm tot felul de scenarii.

Privirile soţiei tale pot părea suspecte, grija mamei tale faţă de tine poate să devină şi ea suspectă, oricine poate deveni suspect din senin, dacă punem la inimă scenariile frauduloase, pe care, cu atâta *generozitate* parşivă, ni le pun la îndemână demonii.

Cum poţi să înţelegi obsesiile, să le dejoci? Prin rugăciune şi atenţie. Te rogi lui Dumnezeu să îţi arate care e motivul pentru care o imagine, un gând anume te tot bate la cap şi eşti atent spre ce vor să te îndrepte demonii. Te vor mort, te vor bolnav, vor să păcătuieşti, vor să devii penibil.

Dacă înţelegem toate aceste lucruri, atunci obsesiile demonice ne-au ajutat în viaţa noastră, au fost îngăduinţe din partea lui Dumnezeu, pentru ca să înţelegem, în mod experimental, *cum gândesc* aceste fiinţe demonice, care vor să ne înşele continuu.

Când Sfântul Pavel spune că gândurile Satanei nu ne sunt ascunse, nu ne sunt *necunoscute* [II Cor. 2, 11], a vrut să spună, de fapt, că atenţia noastră la ispite ne învaţă ce vor demonii să se petreacă cu noi.

Lupta cu gândurile, cu demonii, ne învaţă gândurile Satanei. Şi gândurile lui sunt numai răul şi toată înşelarea, pentru că la lucruri bune nu ne învaţă, după cum ne-a spus Domnul: „Voi sunteţi din tatăl vostru diavolul şi vreţi să faceţi poftele tatălui vostru. El, de la început, a fost ucigător de oameni şi nu a stat întru adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Când grăieşte minciuna, grăieşte dintru ale sale, căci este mincinos şi tatăl minciunii" [In. 8, 44].

Oamenii duhovniceşti judecă amănuntele şi ştiu să vadă amănunte care altora le scapă. Obsesiile sunt formate din amănunte exploatate împotriva noastră. Dacă începi să huleşti, să te îndoieşti în inima ta, să te încrezi, să vrei putere sau plăcere, demonii te servesc imediat cu obsesii apetisante, tulburătoare sau de-a dreptul demenţiale.

De câte ori citesc un blog observ obsesiile, gândurile de care sunt ţinuţi cei care scriu pe el. Sunt foarte atent la conversaţii, la oamenii din faţa mea, la oamenii cu care vorbesc la telefon şi observ cine sunt atunci în fiinţa lor, ce vor dincolo de cuvinte, de ce folosesc anumite cuvinte, de ce sunt traversaţi de anumite sentimente.

Şi întotdeauna învăţ enorm de multe lucruri, *citesc* enorm de multe lucruri în oameni. De aceea nu am sentimentul niciodată că pierd timpul discutând cu cineva, pentru că fiecare e o *carte* pe care o citesc şi din care învăţ.

Obsesiile stau, se fixează între ochii tăi şi conştiinţa ta. Ele sun paiul de care nu poţi să vezi, bârna care îţi obturează vederea, reala vedere.

Când Sfântul Pavel, tot el, vorbeşte de lăcomie ca de o *închinare la idoli* [*cf.* Col. 3, 5], dă definiţia cea mai bună a obsesiei: pentru că ea este alipirea de ceva, o privire de foarte aproape a unui lucru, care nu te mai face să vezi mai departe de el.

Privirea duhovnicească vede obsesia, ispita din afară, de sus, de jos, din dreapta şi din stânga: ştie ce vrea, unde bate. Când eşti foarte aproape de perete sau de ecran, lipit de ele, nu mai poţi să vezi peretele şi ecranul din altă parte decât din faţă sau nu-l mei vezi deloc. Peretele sau ecranul devin una cu ochiul tău.

Iar când eşti prins în năvod, în plasa obsesiei, nu mai stai să judeci la rece lucrurile, pentru că eşti incapabil să faci acest lucru. Desprinderea de ea este o judecare a ei la rece. Însă, numai când începi să conştientizezi ce vrea să facă cu tine, începi să înţelegi că e un rău de care trebuie să te debarasezi.

Obsesiile sunt înşelări demonice de care te dezlipeşti numai gândind duhovniceşte, numai dezlipindu-te prin înţelegere de ele.

Rugăciunea, pocăinţa, mărturisirea păcatelor, împărtăşirea cu Domnul, întreruperea relaţiilor care te duc la păcat, îţi dau prilejul să vezi de ce suferi, ce suferinţă mare este obsesia şi, mai ales, ce pierdere de vreme, ce rămânere în loc ţi-a produs în viaţa ta.

Demonii îndoielii și rugăciunea

Există ispite ale îndoielii profunde, sâcâietoare, atunci când rugăciunea şi credinţa ta sunt vii. În mijlocul inimii zeloase, dornice de mântuire, apar uneori răceli enorme, îndoieli acaparatoare, sentimentul fals că nu mai eşti auzit de Dumnezeu sau că nu poţi să ajungi la El cu dorul inimii tale. Rugăciunea parcă ţi se întoarce înapoi. Te simţi singur, asaltat de tot felul de griji, de obsesii, de amintiri stresante.

Asemenea ispite apar când eşti obosit, când ai cea mai mare nevoie de linişte, de pace interioară dar şi se susţinere din partea lui Dumnezeu şi a oamenilor. Răceala îndoielii, singurătatea îndoielii lasă urme grave, şfichiuitoare în fiinţa noastră. Cei care nu ştiu cum să lupte cu astfel de *prăpăstii demonice* se cred realmente părăsiţi de Dumnezeu şi caută să gândească prin prisma unei teologii deficitare a providenţei.

Însă rolul demonilor îndoielii în viaţa noastră este acela de a ne proba intenţiile, răbdarea, certitudinile. Dumnezeu îngăduie îndoiala atunci când omul îşi face planuri de unul singur, când începe autonomizarea omului, interioară, viazavi de purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Îngăduinţa lui Dumnezeu este spre folosul nostru.

Trebuie să privim cu zâmbet îngăduitor, cu smerenie, efortul demonilor de a ne destructura interior. Cunosc un preot, care atunci când e luptat de către demoni, le spune acestora, că atacurile lor îl învaţă nu *ce să nu facă*, ci *ce să facă ca să se mântuie*.

Unii se sperie mai mult de demoni, alţii mai puţin, depinde de starea lor interioară, de sporirea lor. Important e să nu considerăm că aceste atacuri *ne demonstrează* că nu avem credinţă, că nu mai avem credinţă.

Trebuie să privim cu seninătate, pe cât putem, astfel de imixtiuni demonice în viaţa noastră. Important e să ştim că ele există, dacă nu ne-au asaltat, şi că în această situaţie demonii ne fac să credem că *suntem pierduţi*, că *suntem reci*, că *suntem goi de har*. Răceala interioară, amărăciuna deznădăjduită, gândul disperat sunt amprente evidente ale influenţei demonice în fiinţa noastră.

În limba greacă *ζιζάνιον* [de unde *zâzanie* românesc] înseamnă o acţiune demonică, o sugestionare demonică în fiinţa noastră. O însămânţare a unei ispite în fiinţa noastră.

Când demonii au un link în fiinţa noastră, o legătură cu noi prin constanta noastră păcătuire, atunci ei introduc în fiinţa noastră lucruri care le sunt proprii.

Iar sentimentele false de răceală interioară, de disperare, de teamă galopantă, de angoasă nu sunt decât bombe artizanale ale demonilor, care explodează în noi şi ne intoxică cu lucruri pe care nu noi le gândim, dar care trec uşor de mintea noastră, pentru că nu ştim să distingem între *gândul nostru* şi *gândurile infiltrate* de către demoni în noi.

De aici şi rolul primordial în viaţa ortodoxă a rugăciunii, a rugăciunii continue, care e atentă la gânduri, la toate gândurile care intră în noi, ca să devină *posesiuni* ale fiinţei noastre.

Rugăciunea, adesea înţeleasă numai ca *cerere*, în mod restrictivist, are o mare arie de desfăşurare. Rugăciunea nu e numai *cerere*! Ea este şi *mulţumire*, şi *dragoste*, şi *judecare de sine*, *adorare* a lui Dumnezeu, *exerciţiu de curăţire interioară* de gânduri, *liniştire*, *umplere de odihnă*, de pace.

Lucrul, lucrarea rugăciunii trebuie să ne ducă la simţământul de intimitate, de vecinătate, de prietenie cu Dumnezeu. Rugăciunea e atunci când spui tot Cuiva, Care te aude. Rugăciunea e spunere a dragostei tale către Dumnezeul tău. E preamărire a Lui, atunci când îţi vezi păcatele sau o spunere şi o punere a vieţii tale, în întregime, sub privirea Lui.

Cel mai uşor lucru e să te rogi. Oricine e străbătut de patimi şi de aceea are nevoie de rugăciune. Rugăciunea, ca şi paza minţii, atenţia la gânduri fac parte din măturatul de fiecare clipă a înăuntrului nostru.

De aceea, noi unim rugăciunea de fiecare clipă cu citirea, cu milostenia, cu atenţia la slujbe, cu cântatul şi recitatul de texte cuvioase, pentru că rugăciunea e deschiderea mea, sinceritatea mea faţă de tot ceea ce mă interesează, faţă de tot ceea ce mă atrage.

Înţelegem la un moment dat că ispita e *normală*, e o *cotidianitate* în viaţa noastră, pentru că miza vieţii duhovniceşti e imensă. Cum să te lase demonii în pace, dacă tu vrei să ajungi acolo de unde ei au căzut? Miza vieţii cu Dumnezeu e veşnicia cu El, e trăirea veşnică cu El. De aceea şi ispitele şi războiul [*nevăzut* de mulţi dar *trăit* de noi dinăuntru] este imens.

Nu rugăciunea alungă însă pe demoni, nu efortul nostru, ci harul lui Dumnezeu de care ne facem proprii prin rugăciune.

Rugăciunea nu e un scop în sine ci este o unealtă spre dobândirea curăţiei minţii şi a inimii.

Scopul rugăciunii, paradoxal, este încetarea rugăciunii. Scopul rugăciunii e ajungerea noastră la vederea luminii lui Dumnezeu, vedere care e încetare a oricărei rugăciuni şi odihnă în contemplarea celor dumnezeieşti.

Demonii ne atacă pentru că văd schimbări în bine în noi. Dacă nu ar sesiza aceste schimbări, la ce bun să ne înnebunească de nervi toată ziua? Acolo unde este râvnă, există tot felul de peripeţii demonice, pe care le aflăm prin pătimirea lor, prin trăirea lor.

Domnul Iisus Hristos şi Prea Curata Sa Maică,
de la Sf. Mănăstire Hilandar
din Sf. Munte Athos, sec. al XIII-lea

Mergi pe ideea că vrei să ajuţi un om, că vrei să îi arăţi că binele din el poate precumpăni răul pe care şi l-a acumulat din neştiinţă şi apucături maladive. Vrei să îl ajuţi *pentru el*, nu *pentru tine*. Însă asişti neputincios la situaţia în care el nu îşi doreşte binele său, nu doreşte să fie împlinit.

Merge cu tine până unde vrea el şi apoi se opreşte şi o ia înapoi, se întoarce la o viaţă, care nu îi cere, în mod zilnic, eforturile mântuirii, dar nici nu-i oferă vreo linişte, ci o grozavă, extremă singurătate.

Metoda *încrederii în oameni* nu este o metodă slabă în sine. A acorda încredere cuiva, a-l încuraja pe cineva ca să se schimbe, în sensul cel mai bun al cuvântului, pentru sine şi nu pentru altcineva, este una din cele mai bune metode pedagogice în viaţa duhovnicească.

Oamenii au nevoie de încredere, de faptul de a fi crezuţi şi respectaţi pentru efortul lor, de a fi sprijiniţi în căutările lor. A acorda încredere oamenilor şi ai susţine reprezintă lucruri vitale pentru existenţa noastră, pentru liniştea noastră.

Stabilitatea materială şi financiară a familiei noastre nu ne poate aduce de la sine şi stabilitatea noastră fiinţială. Sufletul nostru are nevoie de viaţa lui Dumnezeu, de împărtăşirea cu Domnul nostru, de harul care vine în slujbele şi în rugăciunile Bisericii, pentru ca să se simtă împlinit.

A ne vrea binele total, deplin, înseamnă a dori să fim împliniţi, în primul rând, duhovniceşte. *A fi plini de har*, de bucurie harică înseamnă *a fi împliniţi duhovniceşte*. Cu Dumnezeu putem să vedem valoarea vieţii, a relaţiilor, a banilor, a carierei noastre, a copiilor noştri.

Numai dacă avem în noi o bucurie din afara lumii, adică bucuria lui Dumnezeu, simţirea în noi a harului Său, putem conştientiza impactul real al bucuriilor mundane, existente în lume.

Însă noi nu suntem fără Dumnezeu, fără harul Său şi nimeni nu e în afara harului Său şi a susţinerii Sale reale, actuale. Însă una e să te lipeşti interior de Duhul lui Dumnezeu şi alta e ca El să te sprijine şi să te îndemne la tot binele din afară sau sezonier.

Ce înseamnă să vrei *binele oamenilor* în definitiv? Să vrei să îi faci pe oameni să conştientizeze că rolul lor e acela de a-L primi pe Dumnezeu în viaţa lor şi de a trăi cu El. Şi că această împreună-trăire permanentă cu Dumnezeu, înlăuntrul nostru, este împlinirea noastră, care ne face proprii unei reale armonii cu tot ce ne înconjoară.

Binele omului este acela de a fi cu Dumnezeu pentru veşnicie. Binele omului este unirea cu Binele absolut, cu Dumnezeu Însuşi. Binele nostru este calea care ne duce la Împărăţia Sa.

E simplu şi atât de complicat în aparenţă.

Un bătrân îşi aştepta sfârşitul şi cu puţin înainte ca să adoarmă, îl cheamă cu ruşine pe preot, codindu-se, ca să se spovedească.

Habar avea cum se face spovedania, dar a simţit că trebuie să facă şi acest lucru. Preotul l-a spovedit şi dorea să plece. Bătrânul, realmene şocat de ce se întâmpla în fiinţa lui, îi spune: *Părinte,*

dacă ştiam că aşa se întâmplă când te spovedeşti, o făceam mai demult!

Valul de viaţă şi de linişte ce l-a cuprins pe bătrân, i-a dat să înţeleagă că astfel de viaţă curge în fiinţa ortodocşilor şi că, ceea ce îi părea *banal* şi *impropriu*, adică mărturisirea păcatelor, are un rol esenţial pentru ca *binele* să fie în noi, realul *bine*: harul lui Dumnezeu.

– Ce faci?

– Bine…

Dragele noastre dialoguri banale maimuţăresc *ideea de bine*. Ca să ştii *ce e binele* sau *cum e bine* trebuie să îl fi trăit. Şi dacă ai trăit în har, în bine, ştii să faci diferenţa între *mi-e bine* şi *nu mi-e bine.* Însă noi numim în mod nefiresc, non-autentic *starea de bine* drept *stare de confort*, de sănătate, de împlinire exclusiv liniară, materială.

Definiţia sănătăţii din punct de vedere medical explică starea de bine prin prisma funcţionalităţii la parametrii optimi a întregului trup uman. Din punct de vedere duhovnicesc însă, *starea de bine* nu este trăită numai de către cei *sănătoşi tun* ci şi de cei bolnavi, de muribunzi. Boala care afectează trupul sau mintea din punct de vedere material nu poate *răni* starea de bine pe care sufletul omului ca atare o poate trăi.

Vreau să îţi fie bine, mamă! Vreau să ajungi la casa ta, să fii împlinit trebuie să implice, dragele noastre mame, şi apropierea de Dumnezeu!

Nu e de ajuns să ne specializăm tot timpul, să ştim o grămadă de date, de limbi, de lucruri disparate, însă acestea să ne golească de smerenie, de umanitate, de grija pentru mântuirea noastră. Rostul trecerii prin şcoală, rostul studiilor este acela de a te face apt să cuprinzi diversitatea şi să ţi-o asumi. Dar să ţi-o asumi pentru ca să devii *şi mai om* şi nu: *mai puţin om*.

Când vrei *un medic bun* sau *un jurist bun*, nu vrei atât un om care *te tranşează* numai din punct de vedere profesional ci cauţi calitatea omului specializat în ceva. *M-am tratat la un medic pâinea lui Dumnezeu*, la un om excepţional. Excepţional în ce? Nu numai în medicină, dar excepţional şi în umanitate. Cam asta înseamnă *băiatul bun*, fără peiorativitate: omul care ştie să aibă o relaţie firească, frumoasă cu tine, când apelezi la funcţia şi la rolul social pe care îl are.

Dacă ne-am gândi atunci când studiem şi ne perfecţionăm, că rolul muncii şi al învăţăturii noastre e acela de a fi proprii oamenilor pe care îi vom ajuta, îi vom vindeca, îi vom însănătoşi sau apăra, ne-am face treaba cu multă responsabilitate.

Am vedea că binele nostru sau investirea în capacităţile noastre înseamnă o investire în ajutorul celorlalţi. Mai pe înţelesul tuturor: dacă citesc o carte, dacă scriu o carte, dacă învăţ o limbă străină, dacă învăţ legislaţia ţării, dacă învăţ să fac operaţii pe cord deschis, atunci toate acestea le învăţ pentru ca să fiu de folos altora şi mie în acelaşi timp. Binele meu implică binele altora. Tot ceea ce acumulez este o investiţie pentru mai târziu şi una comunitară.

Tocmai de aceea o carte scrisă ajută zeci, sute, mii de oameni, din zeci de generaţii. O clădire publică e spre folosul a mii de oameni. Un specialist în ceva e un bun universal care trebuie preţuit. Dacă nu dăm valoare muncii de a ne crea, dacă nu valorizăm cu adevărat efortul de *a fi cineva*, de aceea nu ştim să preţuim munca personală şi comunitară de care beneficiem.

Inteligenţa unui număr de oameni ne facilitează această discuţie online. Toţi cei care se ocupă de sistemul acesta operaţional, toţi cei care ne furnizează internet, cei care ne asigură energia electrică şi costul de a fi în direct unii cu alţii ne pun faţă în faţă, ne dau posibilitatea să dialogăm la nivelul inimii, al ideilor, al profunzimilor.

Dacă nu ar fi existat toate acestea am fi fost mult mai puţin decât suntem. Dacă toţi ar fi muncit numai pentru ei înşişi şi niciunul şi pentru alţii, nu am fi avut nicio şansă ca să ne întâlnim, să ne bucurăm de eforturile şi rezultatele performante ale unor oameni speciali, foarte dedicaţi studiului şi cercetării.

De ce spun toate acestea? Pentru că *a trăi bine* înseamnă a face binele şi în viaţa ta şi în viaţa altora. Nu e de ajuns binele numai pentru noi înşine. Nu e de ajuns să ne îngrijim numai de mântuirea noastră, ci trebuie să ne îngrijim şi de mântuirea altora. Nu însă cu forţa! Nu în mod samavolnic! Ci cu delicateţe, cu dăruire, cu dragoste.

Cu siguranță că există lucruri care se înțeleg mai greu...

Alfabetul întâi se memorează apoi se învaţă. Când înveţi litera O ai în faţă o hieroglifă. La fel este şi cu litera F, f, Z, y, G, g…

Când vrei să devii bărbat peste noapte, constaţi că nu e de ajuns să îţi dea tuleiele sau să ştii să te-nşpreiezi. Mai ai nevoie să fii stabil pe propriile tale gânduri, pe propriile tale acţiuni. Trebuie să o iei uşor. Agitaţia e mereu formula omului olog, a omului care merge *pe picioare* dar nu şi *pe gânduri*.

Când începi să mergi prin gânduri realizezi că oamenii au gânduri identice, că avem sâmburi de adevăr, însă nu şi tragere de inimă ca să îi punem pe unii lângă alţii. Gândirea tuturor e ca un păienjeniş cu mii de noduri. Cu cât ai mai multe noduri învăţate, cu cât ai dezlegat mai multe enigme, cu atât eşti mai în siguranţă. Siguranţă faţă de ce? Siguranţă faţă de pericolul de a nu şti nimic despre ce este în afara ta, despre ceea ce te depăşeşte.

Faţă de adevăr, faţă de adevărul lui Dumnezeu poţi să ai doar două feluri de reacţii interioare: să te închizi faţă de El sau să te deschizi cu toată inima spre El. Adevărul lui Dumnezeu nu este *idee*, pentru că atunci Dumnezeu ar fi un *obiect*.

Dar El nu este *un obiect* ci o Treime de persoane. Ca să te percepi adânc, ca să te cunoşti, trebuie să te vezi în harul Dumnezeului tău, al Dumnezeului treimic. Dacă omul e o foaie de hârtie fără adâncime, dacă e doar o inimă cu simţiri pătimaşe, brutale şi o minte perversă, apucată de orgolii, atunci omul e puţin, e josnic. Dacă adevăratul om e josnic atunci trăim o mare cacealma.

Însă adevăratul om e frumos, pentru că are duhovnicia, spiritualitatea lui Dumnezeu în el, ca unul făcut după chipul Său.

Această înrudire cu Dumnezeu, foarte tainică, nu poate fi explicată şi epuizată în cuvinte. De multe ori vorbim despre *minte* ca despre *un izvor*. Mintea izvorăşte gânduri. Mintea scoate la suprafaţă, alături de inimă, mărgăritarele lui Dumnezeu sau mojicii, cele rele din inimă. *Cât de rele* sunt *cele rele* din inimă? Le putem vedea cu multă pătrundere pe cele rele, le putem distinge de cele bune.

Aluviunile mării şi gunoaiele aruncate la margine de Bucureşti sunt o imagine a ceea ce iese din noi, când ne manifestăm în pripă. Enervarea e *o nebunie temporară*, spunea Sfântul Vasile cel Mare. La fel e şi beţia: o nebunie din cauza căreia te simţi josnic la trezire.

De ce nu putem să vedem lucrurile mai înainte de vreme? De ce nu putem să părem a fi ceea ce ne gândim noi că suntem, dacă nu suntem? De ce ne doare că suntem oameni cu inimă mică, dacă nu o igienizăm zilnic? Dorim să fim transparenţi.

Dar transparenţa cere cunoaştere de sine, cere să ai capacitatea de a nu mai fi timorat de mojicii. Cunoaşterea de sine te face să fii cu tine, lângă tine, lângă acel sine, de care nu te credeai în stare.

La bucurie mare reacţionăm cu lacrimi. Lacrimile sunt o cunoaştere de sine dumnezeiască. Lacrimile sunt întâlnirea dintre inima ta moale şi harul lui Dumnezeu pururea frumos, pururea încântător, pururea altfel. Dacă plângi nu eşti slab, ci eşti puternic! Dacă plângi de bucurie nu eşti mic, ci eşti mare, ai măreţia iubirii, a frumuseţii în tine. Când nu poţi să fii umil, când nu poţi să te bucuri, când nu poţi să fii trist pentru durea altora ci numai ironic eşti ironic cu propria ta durere.

Ironia se naşte, spunea Sfântul Maxim Mărturisitorul, dintr-o *durere amestecată cu plăcere*. Durerea de mai ieri, care te-a străpuns, devine astfel, împreună cu plăcerea de a ţi-o ascunde, un limbaj trivial. Ironia, cât şi ura, sunt distorsiuni ale firii umane care nu ne lăţesc, ci ne îngustează. Ca să treci peste ironie, peste ironia care îţi face plăcere, care te vanitează, trebuie să treci peste nesimţirea de a răni pe altul. Ironia este o cruzime, o flagelare de sine, care atinge, în mod tangenţial, pe altul.

Ironia, ura şi invidia sunt patimi bumerang. Dai cu ele ca să îl răneşti pe altul şi te răneşti, în mod fundamental, pe tine însuţi.

Ironia te face să simţi în mod acru relaţia cu oamenii şi cu tine, ura te face să ai o sensibilitate hidoasă, hâtră tot timpul iar invidia te face să fii dezgustat tot timpul de lucrurile bune ale lui Dumnezeu din alţii.

Cred că invidia e cea mai egoistică patimă cu putinţă, pentru că atentează tocmai la darurile lui Dumnezeu din oameni. Invidia nu se ceartă cu oamenii ci cu Dumnezeu, care dă daruri oamenilor.

Camuflarea în tăcere nu te ajută dacă nu vorbeşti cu tine în mod judicios. Nu trebuie să te autoadulezi dacă vrei să te simţi normal. Iubirea de sine, părerea de sine, încântarea de sine, dorinţa de a te exhiba comntinuu, cu scop egolatru, dăunează grav sănătăţii sufleteşti.

Astăzi m-am bucurat dumnezeieşte. Am avut şi de ce. În compania unui om foarte frumos, foarte autentic, am învăţat încă puţin din rigoarea frumuseţii personale. Când treci de la *frumuseţea în natură*, la *frumuseţea în persoană* observi că frumuseţea personală, frumuseţea personalizată nu doar te priveşte, nu doar te încântă ci îţi şi răspunde frumos.

E superb să stai în faţa muntelui, să te vezi cu marea, să îţi simţi râul trecându-ţi peste piele, să simţi răcoarea pădurii că te umple. Însă marea nu vorbeşte cu tine, ci tu vorbeşti cu ea. Marea tace. Marea te inspiră dacă eşti pregătit pentru încântare.

Dar omul, omul frumos, omul care şi-a agonisit frumuseţe în el este un izvor al harului, este un izvor al lui Dumnezeu pe pământ, pentru că s-a lăsat în mâinile Lui, s-a lăsat schimbat de palmele Sale. Da, *frumuseţea personală* e mai frumoasă decât *frumuseţea obiectuală* sau *frumuseţea animal* sau *frumuseţea pictură*. Frumuseţea omului e frumuseţea care arată că el, cel făcut după chipul lui Dumnezeu, tinde mereu să cuprindă necuprinderea Lui.

Omul are nevoie de timp ca să îşi dea seama că poate să cuprindă în el nemărginirea lui Dumnezeu. Tocmai de aceea unii se repoziţionează, se reconvertesc, privesc spre El de mai de tineri, alţii la o vârstă mai înaintată.

Omul are nevoie de coacere ca să priceapă. Dar nu doar la minte, ci la întregul trup. Prin întregul trup se înţelege voia lui Dumnezeu şi prin întregul suflet. Eu înţeleg că oamenii nu pot să înţeleagă şi că eu sunt o mare de neştiinţă. Îmi înţeleg în mod abisal prostia în faţa măreţiei lui Dumnezeu, a tainelor Sale măreţe. A înţelege că eşti neştiutor al Lui, chiar când Îl cunoşti şi Îl vezi şi Îl iubeşti e cea mai mare înţelepciune.

Când crezi că nu mai ai ce cunoaşte atunci eşti cu adevărat la suprafaţă, eşti prostuţ. Prostia e o neexperiere a unui fapt, pe care alţii îl cunosc într-o anume măsură. Ne desparte măsura gândirii, a experienţei. Când nu înţelegem ceva nu trebuie să ne deznădăjduim sau să abdicăm de la a mai cerceta, de la a mai cunoaşte, ci tocmai pragul de neştiinţă, care ne stă în faţă, trebuie să ne impulsioneze să continuăm cunoaşterea, experierea.

Viaţa e un lucru greu de înţeles, dar mai greu e să înveţi moartea faţă de patimile tale. *A muri* e mai uşor decât *a te răstigni zilnic*, de aţi răstigni patimile şi poftele. A da dovezi de frumuseţe e mai uşor decât a da dovezi de imbecilitate, de oportunism, de aroganţă.

Frumuseţea se învaţă renunţând la tot ce e dizgraţios nu numai pentru tine, dar şi pentru alţii. Cred că nu trebuie să renunţăm la a ne smeri şi la a ne sărăci de părerea de sine. Subţierea de încredere în sine te face să intri prin porţile strâmte, sfinte, ale Împărăţiei lui Dumnezeu.

Dialogul care zidește credința în oameni

S-a demodat dialogul? Nu. Cred că oamenii au mai multe complexe decât trebuie. Oamenii vor să vorbească numai că îşi pun bariere singuri. Se gândesc să nu greşească vreun cuvânt, să nu facă vreo cacofonie, să nu facă vreun gest aiurea…şi până se gândesc ei dialogul pleacă din gară şi rămâne numai gara. Când vrei să vorbeşti, trebuie să vorbeşti! Când ai nevoie de oameni care să te înţeleagă mergi şi cauţi oameni care te linişteşc, care te înţeleg, care te văd în adâncul tău, nu la suprafaţă.

Despre ce trebuie să vorbim? Despre ce ne trece prin cap. Putem vorbi despre bolile tale, ale mele, despre politică, despre cum intră în viaţa noastră singurătatea sau tăcerea, despre cum se măreşte preţul la întreţinere, depre lirica lui Puşkin, despre Sfinţii noştri, despre cum să ne trăim viaţa în aşa fel încât să ne mântuim.

Putem vorbi câte în lună şi în stele. Despre programe electronice, despre greacă, despre ortografia limbii române, despre filme şi imagini…despre tot ceea ceea ce ne face să ne simţim *aproape*. Dialogul te face *să fii aproape*.

Când auzi pe câte un sictirit că îţi spune, că nu trebuie să vorbeşti cu nimeni serios, adânc, omul ăla te duce în eroare.

Eroare = singurătate. Singurătate = nebunie de unul singur. Când nu mai ai prieteni devii lup rătăcitor. Şi mă refer aici nu la cei care vor să devină pustnici, ci la cei care stând în lume, nu mai au cu cine comunica.

Comunicarea între oameni e cel mai uşor lucru de făcut. Poţi comunica din priviri, poţi comunica prin gesturile pe care le faci,

prin tăcerea sau gura ta, care nu se mai opreşte. Poţi comunica şi te poţi descărca de probleme.

Şi dacă nu am cu cine? Atunci caută pe cineva. Găseşte-ţi un om care *să te arunce* în dialog.

Dialogurile care încep bine nu se sfârşesc după terminarea lor. Dialogurile bine întreţinute sunt reamintibile. Îţi aduci aminte despre dialogurile memorabile şi, cel mai adesea, ele sunt sursa convertirii noastre.

De multe ori îmi aduc aminte frânturile de ecou al unor amintiri importante din care nu mai ştiu nimic. Nici nu mai vreau să îmi aduc aminte ce, cum am vorbit, când…Important e că acel ecou e pozitiv, că mă întremează sufleteşte. Şi, mai important, e că au existat dialoguri importante, ziditoare de credinţă în viaţa mea. Cineva mi-a vorbit despre credinţa lui şi eu am fost un burete care am absorbit tăria credinţei lui.

Imaginea dialogului e ca un braţ de flori pe care le arunci în braţele cuiva. Gestul de a prinde un braţ imens de flori nu va fi uitat niciodată. Mirosul îţi intră până în vene, până în cea mai adâncă amintire. Mirosul florilor, al cuvintelor, rămâne în tine. Când vei da amintirile în răspăr vei găsi acolo cuvintele care te-au clădit, care te-au clădit ca pe o casă, pe fiecare zi punând câte o altă cărămidă.

Dar ce mă fac dacă sufăr din cauza sincerităţii mele? Cine vrea să se zidească trebuie să şi sufere. Suferinţa e ca focul care arde cărămizile. Fiecare cărămidă e arsă în foc şi mortarul care le leagă, harul lui Dumnezeu, ne face să fim case ale Lui, temple ale Sale. Dacă nu zideşte Dumnezeu, dacă nu o întăreşte şi nu o ţine, în zadar se trudeşte ziditorul…Da, în zadar se trudeşte omul, dacă nu există liantul harului, dacă nu există milostenia, rugăciunea, dragostea, care să lege cărămizile.

Ce mă face să am încredere în tine? Inima ta. Dacă simţi că te liniştesc prin ce îţi spun, că te umplu de nădejde, ai să mai vii să vorbim. Dacă nu mai vrei să vorbim te vei duce în altă parte şi vei vorbi cu altcineva cu care te vei simţi mai bine. E alegerea ta. Alegera ta contează. Dar contează, dacă alegerea ta îţi face bine şi nu rău.

Trebuie să vreţi să dialogăm. Trebuie să vreţi să ne vorbim tot felul de lucruri. Vom şti unde să ne oprim dacă avem dragul de a ne vorbi.

Tu chiar crezi că oamenii se pot schimba? Da, chiar cred asta. Eu m-am schimbat şi mă schimb continuu în mine însumi şi cred că o poate face oricine. Nu cred că sunt singurul care trăiesc schimbările lui Dumnezeu. Oricine poate să se schimbe. Important e să vrei să faci acest lucru.

Nu e imposibil să vorbeşti! Mie mi-e imposibil să tac când sunt cu oamenii pe care îi iubesc. Asta nu înseamnă că vorbim tot timpul, că nu mai tăcem şi noi. Ci vorbim chiar şi când tăcem, chiar şi când dormim, pentru că nu vreau să stric dialogul cu ei niciodată.

Dialogul începe din adâncul nostru. Dacă nu vrei să faci nimănui rău vorbeşti din adâncul inimii tale, de acolo de unde ai relaţia ta cu Dumnezeul tău.

Cu Dumnezeu nu avem o relaţie din vârful buzelor. Cu Dumnezeu vorbim serios, adânc, inexprimabil de adânc. Cu Dumnezeu tăcem foarte adânc, ne mirăm şi ne bucurăm foarte adânc, adânc de tot…Dacă avem senzaţia vreodată că stăm pe loc şi nu înaintăm înspre rău sau înspre bine nu avem percepţia reală a traiectoriei noastre.

Pot să vorbesc cu tine dacă fumez? Da. Numai că trebuie să nu mă atingă fumul de la ţigarea pe care o ai în gură. Dacă te-aş stropi cu flegma care iese din mine atunci când strănut, ţi-ar conveni? Ţi-ar conveni dacă ţi-aş da cu un spray în nas, când tu ai mirosi iarba verde de pe o pajişte? Dacă ştii că nu suport fumul, trebuie să faci efortul, cât vorbeşti cu mine, să nu mă indispui.

Eu cred că eşti un farsor…Tu nu păcătuieşti? Ba da! Însă mă şi pocăiesc pentru păcatele mele şi nici pocăinţa mea nu o fac la vedere.

Nu sunt perfect. Sunt foarte păcătos, neştiutor, desfrânat, spurcat la suflet, mândru, de foarte multe ori ironic, impulsiv… Sunt multe clipe când nu îmi place cine sunt, ce fac, ce simt…

Însă, sunt și alte clipe în care mă simt plin de har, de multă bucurie, de multă sfinţenie şi curăţie, pentru că mă apropii de Domnul ca să-I slujesc Lui, mă împărtşesc cu El, El intră în fiinţa mea dărâmată de păcat şi mă face din nou plin de nestricăciune. Trăiesc între extrema păcatelor mele şi extrema sfinţeniei Lui.

De ce te lauzi? Nu mă laud. În dialog trebuie să îţi spun cine sunt eu şi tu trebuie să îmi spui cine eşti tu. Ca să vorbim trebuie să îţi spun şi bunele şi relele mele. Ca să vorbim trebuie să ne recunoaştem. Dacă m-aş lăuda te-aş indispune, aş fi greţos, pentru că *a te lăuda* înseamnă a exagera bunele sau relele tale, a fantaza despre ceea ce faci sau nu faci. Dar, dacă spui ce faci şi ce nu faci nu înseamnă *a te lăuda* ci *a te confesa*.

Dialogul trebuie să aibă confesiune, smerenie, dragoste. Sunt trei cununi care trebuie să le ai pe cap când dialoghezi. Dialogul trebuie să aibă intimitate. Trebuie să te las în viaţa mea şi să mă laşi în viaţa ta. Trebuie să facem paşi mici, din ce în ce mai mari şi foarte mari când dialogăm.

Trebuie să trecem peste paşi, peste garduri, peste piedici, peste presupuneri, peste ce nu ştim, peste ce nu vrem, peste ce nu avem voie că e *de vorba lumii* şi, în sfârşit, trebuie să trecem şi peste dialog. Dialogul, când începe cu adevărat, nu mai e dialog ci e dragoste. Şi dragostea când începe e lacrimi. Şi lacrimile când încep e mântuire mare, e smerenie mare.

Şi când e smerenie mare oamenii redevin *oameni*, oameni cereşti. Şi când eşti ceresc nu mai vorbeşti cu *nu pune mâna*, *nu lua*, *nu fă, nu zice*, *asta nu se face*, ci vorbeşti sănătos, vorbeşti dintr-o bucată, vorbeşti real. Vorbeşti de te saturi. Pentru că vorbirea e când te saturi. Când nu te saturi îţi cam chiorăie maţele în tine.

Când te saturi de vorbă eşti sătul, ai burta sufletului mare. Când stai cu gura friptă de dragoste şi e secetă afară, când e secetă de cuvântul lui Dumnezeu, nu numai de pâine, atunci îţi dai seama, bre, frate şi soră a mea, cum stă treaba cu *dialogul care îngraşă*.

Prea multă metaforă? *Popii sunt întotdeuna nişte hoţi. Eu nu sunt ortodox*. Poţi vorbi cu mine? Da, pot vorbi şi cu tine, cum vorbesc cu mine. Tu poţi vorbi cu mine? Poţi să vorbeşti cu mine, cum vorbeşti cu tine? *Încerc*…Atunci încerc şi eu.

Încercarea ne scoate din Iad. Eu cred că vorbirea te scoate din Iad, pentru că vorbirea care caută înţelesuri le găseşte, se odihneşte în înţelesuri. *Te pot întreba şi eu ceva?* Da, mă poţi întreba.

Dacă nu eşti ortodox, atunci de ce eşti răutăcios cu mine, de ce mă catologhezi înainte să stăm de vorbă? Dacă eu te-aş fi catalogat pe tine nu aş mai discuta cu tine. E corect? *Da, cred că da*…Deci, dacă eu nu te cataloghez pe tine în niciun fel, dar tu nu eşti ortodox, de ce crezi că nu putem dialoga? Nu poţi să faci abstracţie de acest lucru?

Discuţiile din tren sunt ca discuţiile din metrou. Discuţiile la o cafea sunt ca discuţiile din parc. Discursurile din amfiteatru sunt ca discuţiile din pat. *Când?* Când există oameni care pot să vorbească peste tot la fel. Şi am văzut că exită oameni, care pot să vorbească şi în pat, şi la masă, şi în parc, şi pe blog, şi pe bloc, şi pe vârf de munte, şi pe patul spitalului, şi pe buza gropii, la fel. Pot să vorbească la fel.

Nu m-aţi convins cu nimic…De ce ar trebui să vă conving? Dacă dv. nu v-aţi convins, de atâtea ori decât v-aţi vorbit vouă înşivă, de ce aţi dori să vă vorbesc tocmai eu în plac? Dacă nu v-am convins vorbindu-vă, dv., care nu mi-aţi vorbit aproape deloc, cu ce m-aţi convins? Poate că sunt tot la fel de neconvins în ceea ce vă priveşte, după cum sunteţi şi dv. neconvins în ceea ce mă priveşte.

Dialogul are peripeţii multiple. Uneori poţi să crezi că el s-a distrus, că el nu mai există între mine şi altcineva şi, deodată, să reînflorească precum macii pe câmp.

Alteori, pot să cred că dialogul meu cu cineva e *veşnic*, precum viaţa veşnică şi să mă pomenesc că sunt *decuplat* de la dialog, că nu mai ştiu să formez numărul spre prietenul meu şi că mă apucă o tăcere de neîndurat, teribilă la culme.

Am câteva dialoguri trudite greu, care mi s-au frânt rău de tot şi nici acum nu m-am vindecat de ele. Timpul cicatrizării e anevoios de îndurat dacă, din când în când, ţi se mai zgândără rana.

Poţi ţipa, poţi urla în tine, te poţi ruga cu lacrimi, te poţi arunca în genunchi, poţi face minuni ca celălalt să te creadă şi s-a dus totul de râpă. Fatidic? Nu! Mai degrabă e vorba de o dragoste care a devenit egoism, de o dragoste îmbolnăvită de cancer, care devine mai greu de suportat decât o boală contagioasă.

Dacă totul e doar cuvânt? Nu, nu e numai cuvânt!…Cuvintele nu sunt niciodată *vorbe în vânt*. Oamenii nu trăiesc din trei grame de aer şi patru feliuţe de pâine. E nevoie de foarte multe facilităţi pentru ca viaţa ta să fie viaţă şi să pui capul pe pernă liniştit şi să mori, când o vrea Domnul, cu inima că eşti plin de El.

Că tocmai de aceea am vrut să vă vorbesc despre *cuvintele care zidesc* pentru că *te luminează*, pentru că *te întăresc*, pentru că *te umplu de râvnă*. Când ai inima tânără, fără perversitate, ai nevoie de cuvinte, care să te susţină. Dacă nu ai crezuri, certitudini, dacă nu ştii ce trebuie să faci, cine eşti, unde mergi, te ia vântul, uraganul, dă cu tine de toţi pereţii, te bagă la fund, te mănâncă rechinii patimilor şi devii un rest, un fel de om, care nu mai e om.

Am ascultat de curând predica unui confrate în vârstă, a unui ieromonah ortodox român, foarte însufleţită, într-o limbă românească regională, unde dădea canon fetelor care se mărită să ştie să facă…14 feluri de mâncare. Sau băiatul, care vrea să se însoare, să ceară fetei să ştie feluri multe de mâncăruri.

Cred că părintele avea dreptate. Trebuie să ştim să facem multe feluri de mâncare. Trebuie să ştim multe feluri de a da *ziua bună*, multe feluri de a zâmbi, multe feluri de ştiinţe şi de cunoştinţe, trebuie să ştim multe feluri din toate felurile. Adică să ne facem în toate felurile pentru ca să-i câştigăm pe cât mai mulţi.

Dacă ştii doar de un singur fel, numai ouă ochiuri şi brânză cu roşii, e normal să nu ştii să construieşti dialoguri. Dialogurile se construiesc ca şi podul peste Cernavodă.

Podul trebuie să nu cadă la prima apă, să treacă pe el şi trenul şi cămila, să stea tare, să se ţină tare şi, în acelaşi timp, să arate

maiestuos. Dialogul trebuie să aibă tărie în el, întărirea experienţei şi a înţelepciunii lui Dumnezeu dar să arate şi maiestuos, să îţi taie respiraţia, să te dea pe spate.

Un copil îi spune mamei lui: *E uraşai!*...Stătea cu ochii blocaţi, privind la mine şi cât p-aci să îi cadă îngheţata din mână. Era un ţigănuş mic, frumos, cu părul creţ şi mă-sa îl trăgea după ea că se grăbea. În limba ţigănească *uraşai* [transliterare] înseamnă *preot*. Şi el se uita înapoi…şi mă-sa îl trăgea după ea.…Însă, când i-am făcut cu mâna şi i-am zâmbit, copilaşul s-a bucurat şi a râs şi el, a ieşit din crispare…şi a râs.

Dacă nu zâmbeam, el nu râdea. Şi dacă nu îi făceam un banal gest cu mâna el rămânea cu ideea, poate [nu vreau să fiu idealist!], că *uraşaii* sunt reci, răi, strivesc oamenii din priviri. Când copiii văd un preot cu barbă ori spun că e *Moş Crăciun* ori le e teamă.

Însă nu le e teamă pentru că vreun preot le-a făcut ceva, ci pentru că părinţii lor le spun, într-un dialog rău, că *de preoţi trebuie să te fereşti*. Alţii mai mari, pun mâna în faţa şliţului şi aşa trec pe lângă tine. Le e frică [o superstiţie neroadă] că rămân impotenţi, dacă nu fac un gest simbolic de acoperire a sexului, atunci când trec pe lângă un preot.

Însă poţi începe un dialog şi de la astfel de manifestări. Poţi începe un dialog de la o iritare, de la enervare, de la o neînţelegere şi poţi sfârşi bine, dacă ştii să conduci foarte bine automobilul dialogului, care are două volane.

La unul trebuie să şofezi tu, la celălalt partenerul tău, dar trebuie să luaţi virajele în acelaşi timp. Dacă vi se pare că şofatul înseamnă *ceartă* intraţi în coliziune frontală cu…nevorbirea. Şi nevorbirea asta, pe care eu nu o cam suport, e un cimitir, care a înghiţit multe maşini tamponate.

Ce să mai spun?! Să mai vorbim despre îmbrăţişări care fac bine? Despre telefoane de sinceritate? Despre cadouri care îţi umplu inima? Despre măreţia de conştiinţă? Despre cum lupul devine oaie? Probabil că trebuie. Şi e bine să vorbim şi despre delicateţea comunicării, despre direcţionările de idee, despre surprizele făcute cu dor, cu multă dragoste.

Într-o seară, fratele Octavian [atunci l-am cunoscut, atunci mi-a vorbit] s-a oprit în metrou ca să îmi vorbească, pentru că reverenda mă arăta a un om, care ştie să asculte oamenii şi să-i înţeleagă.

Mi-a spus despre sine, despre viaţa sa aventuroasă de dinainte de convertire, despre schimbarea sa în bine, despre faptul că o să meargă în curând la Sfântul Munte Athos să muncească şi să se liniştească. Am vorbit nu ştiu câte minute, dar am vorbit.

De trei ori şi-a plecat capul, l-am binecuvântat, mi-a sărutat de trei ori mâna, ne-am spus *la revedere*…şi tot nu a plecat. Nu ştiam ce vrea, ce îmi coace. Şi, a patra oară, a băgat mâna în haină şi mi-a dat…5 CD-uri împachetate, ţiplate, pe care scria: *Dar de suflet*.

– *Părinte, nu le vreţi dv.?…*De ce? Dv. nu vă mai trebuie? *Trebuia să le dau cuiva, dar nu a venit să mă întâlnesc cu el. De aia vi le dau dv.…*

Mi le-a dat şi a plecat...şi nu l-am mai văzut niciodată. Însă gestul său a rămas mai inscripţionat în mine decât CD-urile sale inscripţionate cu de toate. Am văzut CD-urile: pline de imagini, de cărţi, mici filmuleţe cu vizite la Sfintele Mănăstiri, programe de tot felul…Însă tot ce am văzut acolo am uitat, numai gestul său nu l-am uitat.

Gestul său era un dialog mai presus de generozitate. E dialogul care pe mine mă cutremură, atunci când mi se întâmplă. E dialogul care te face împărat, pe tine, unul oarecare, ce nu ai nimic de-a face cu împăratul. Una e să fii fiu de baştan şi vine prietenul lu' tactu şi te face cu un merţan şi alta e să fii un prăpădit, fără bani, fără casă, fără nădejde şi să te primească împăratul la el în casă şi să fie domn cu tine.

Octavian a fost mai domn cu mine decât am fost eu cu el. El m-a cotat mult, greu, mi-a dat o încredere mare, rară. M-a făcut să fiu mic, insignifiabil pe lângă gestul său. Degeaba l-am binecuvântat eu de trei ori, dacă el nu m-a binecuvântat niciodată dar a făcut-o de o mie de ori mai mult. Gestul măreţiei, gestul grandorii omului smerit, a omului care te investeşte cu sfinţenie şi te crede *sfânt*, chiar dacă tu eşti vai de mama ta, îl face pe el *Sfânt* şi pe tine *un…punct*.

Dacă în acest dialog el se credea *sfânt* şi eu mă credeam *indiferent*, nu se mai întâmpla nimic. Dar, când eu am fost bun şi dechis cu el şi el a văzut acest lucru din tot sufletul, el nu a fost numai *bun* cu mine, ci a fost *maiestuos de înalt*: m-a făcut să mă simt iubit şi, prin asta, m-a făcut să mă simt…mic.

Dialogul real trebuie să aibă aceste două mărgele la gât: să te facă să te simţi iubit şi, în acelaşi timp, să te facă să vrei să fii smerit, să vrei cu ardoare să fii smerit, bun, blând cu acela, care te bucură cu atâta conştiinţă clară, cu atâta încredere.

Şi aşa ajungem să înţelegem, ciupind şi noi din pâinea smereniei, ce înseamnă să faci fiarele să fie blânde, ce înseamnă să răstorni munţii nesimţirii din inimă şi să îi muţi în oceanul milei lui Dumnezeu şi ce înseamnă să ai *inimă de frate*, când ţi se cere să ai doar *inimă de…european*.

Marii noştri Bătrâni Sfinţi sunt căutaţi de toţi ca izvoarele cu apă rece pe timp de vară, tocmai pentru că au timp să uimească şi pe alţii cu smerenia lor, cu sărăcia lor de gânduri înalte despre ei înşişi, cu simplitatea şi temeinicia dragostei de fraţi, care îţi fac un nespus de bine, ţie, postmodernului cu mucii la nas în perimetrul dialogului.

Toţi care ştiu să poarte dialogul în palme ştiu să vadă prin oameni. Şi văd prin oameni pentru că au timp să se vadă pe ei înşişi. Dialogul începe când ştii că tu devii *tu* când ai nevoie de… *el*, de *celălalt*. Numai celălalt mă face dialogic. Eu cu mine sunt un monolog.

Tălmăcirea online a adevărului dumnezeiesc

Iubiții mei,

în Fac. 40, 8 [LXX] apare, între cuvintele Sfântului Iosif Patriarhul, substantivul *διασάφησις* [*diasafisis*], substantiv care înseamnă *tălmăcire*, *explicare*, *interpretare*.

Acest substantiv grecesc e format din prepoziţia *διά* [*dia*] şi substantivul *σαφής* [*safis*] şi ar înseamna, în forma sa morfematică: [ceea ce se face] *prin claritate*, *prin luminozitate*.

Cu alte cuvinte, ca să existe *tălmăcire* trebuie să existe luminarea noastră de către Dumnezeu, ca să înţelegem cuvintele inspirate de Sine, pe care le tălmăcim.

Nu putem face lumină în textele Scripturii, nu putem înţelege sensul mistic, tainic, sensul tipologic, istoric, prorociile Scripturii fără harul lui Dumnezeu, care a umplut pe cei care au scris Sfânta Scriptură şi care au scris plini fiind de Duhul lui Dumnezeu.

Adevărul lui Dumnezeu are nevoie de Dumnezeu ca să ni se facă cunoscut. Şi, pentru că este adevărul lui Dumnezeu, el ni se face cunoscut, atunci când ne facem proprii Sieşi, când ne facem *Sfinţi* căci El *e Sfânt*.

În Ortodoxie Sfinţii sunt garanţii adevărului, cei care normează, care teologhisesc despre adevăr. Din nenumăratele cărţi scrise de creştini ortodocşi şi de teologi ortodocşi rămân normative numai pasajele şi cărţile care au fost scrise întru Duhul lui Dumnezeu şi în continuitate cu adevărul propovăduit de Biserică de-a lungul veacurilor. Ideile denaturate, care s-au îndepărtat de consensul viu al Bisericii sunt uitate în timp, sunt repertoriate ca *nemântuitoare* pentru noi, ca *nereprezentative*.

Însă, deşi există întotdeauna riscul de a greşi, ca nişte oameni păcătoşi ce suntem, în tălmăcirile noastre, exegeza, tălmăcirea e o nevoie vie, presantă pentru noi, pentru fiecare în parte.

Avem nevoie să ni se explice şi să explicăm pe înţelesul tuturor cuvintele Scripturii, ale Sfinţilor, ale rugăciunilor şi slujbelor noastre ortodoxe. Predicile şi cărţile noastre, articolele şi conferinţele teologilor şi ale clericilor ortodocşi au drept scop mărunţirea adevărului dumnezeiesc, explicitarea sa în termeni proprii mentalităţii societăţii contemporane.

Tălmăcirea învăţăturii ortodoxe are o încadrare cultică, pentru că are loc, cel mai adesea, în cadrul slujbelor Bisericii dar poate avea şi o încadrare didactico-pedagogică extrem de extinsă.

În cadrul privat sau extins, pe diferite canale şi în diverse locaţii se poate vorbi despre adevărul Bisericii şi se pot explica

diverse lucruri extrem de importante pentru un anume segment de credincioşi şi pentru toţi laolaltă.

Tălmăcirile online ale Scripturii şi ale slujbelor Bisericii nu sunt şi nici nu trebuie să fie socotite drept lucrări *extrabisericeşti,* ci trebuie înţelese, percepute, drept acomodări absolut necesare cu mentalitatea noilor generaţii, care văd în sistemul de comunicare online drept un canal extrem de preţios de informare şi de formare ca membru al Bisericii.

Considerăm că, pe viitor, sistemul de informare şi de inter-comunicare al internetului va fi mult mai accesat de către creştinii ortodocşi şi valorizat decât în prezent, când gradul de conştientizare al rapidităţii comunicării şi al impactului ei va creşte în rândurile noastre.

Sunt puţini ortodocşii fervenţi care accesează, în mod zilnic, pagini web şi extrem de puţini, creştinii ortodocşi şi teologii ortodocşi care scriu în pagini personale web.

Acest lucru poate duce la concluzia că suntem *absenţi* într-o Românie unde suntem prezenţi şi într-o Europă unde reprezentăm, fără emfază şi triumfalism, zona de normalitate şi spaţiul mântuirii ei.

Centrarea pe activitatea predicatorială numai în cadrul locaşurilor noastre de cult, a spaţiului liturgic, a fost o necesitate fortuită în timpul regimului comunist.

Eram nevoiţi să ne repliem şi să ne închidem numai în Bisericile noastre, să zidim şi să reparăm puţin locaşurile noastre de cult şi să vorbim efeminat despre dogmele şi trăirea de taină a Bisericii. Tăvălugul ideologiei atee ne impunea să fim *stilizaţi* după un calapod străin de noi.

După 1989 am început să ieşim înspre cultură, înspre ştiinţă, înspre oameni şi nevoile lor, în mod evident, să intrăm în şcoli, penitenciare şi spitale, ca să vorbim despre frumuseţea vieţii cu Dumnezeu şi să slujim lui Dumnezeu în mijlocul oamenilor.

Unii cred că am făcut foarte puţin, că Biserica Ortodoxă Română a făcut foarte puţin în a se apropia de societatea actuală şi de nevoile ei, însă, în ceea ce ne priveşte, credem că paşii făcuţi sunt enormi.

Mentalitatea societăţii noastre s-a schimbat enorm vizavi de Biserica Ortodoxă, fără a minimaliza centrele reacţionare, militantismul prozelitist sau duşmănia stupidă, oarbă.

Avalanşa de cărţi ortodoxe, mulţimea de traduceri şi de scrieri ortodoxe a acestor 18 ani cred că este cea mai mare producţie literară teologică pe care românii au văzut-o.

Numai cine nu a vrut să citească nu a aflat lucruri adânci despre istoria, credinţa, viaţa, sfinţenia oamenilor Bisericii.

Asta nu înseamnă, după cum bine ştiţi, că nu au apărut cărţi în care se semnalează deficienţele, derapajele, căderile unor oameni ai Bisericii. Însă nu *urâtul* şi *căderea* sunt interesante pentru un creştin ortodox, care vrea să se mântuie, ci bogăţia dogmatică, liturgică, duhovnicească a vieţii Bisericii care e adusă, prin cărţi şi sistemul online, în casele şi în mâinile cititorilor ortodocşi.

Cei care s-au învăţat cu cartea, care vor să simtă cartea în mână, nu prea au apetenţă pentru internet şi cartea electronică. Cei care stau numai în sistemul online şi citesc pe internet literatură teologică ortodoxă cred că nu trebuie să mai şi cumpere cărţi ortodoxe.

Două extreme care trebuie împăcate în viaţa noastră. E nevoie şi să cumpărăm cărţi, şi să traducem cărţi, şi să scriem cărţi, şi să citim cărţi, dar să şi mergem la Sfânta Biserică în acelaşi timp. Trebuie îmbinate toate, armonizate în viaţa noastră.

Tălmăcirea cărţilor sfinte însă, după părerea noastră, e cel mai important lucru în segmentul temporar pe care îl trăim. S-a tradus mult, s-a citit mai mult decât înainte, însă nu există consens duhovnicesc între cititori, între trăitori. Nu există un consens pentru că nu există prea mulţi oameni care să tălmăcească, să armonizeze tot ceea ce piaţa de carte ortodoxă produce, vinde publicului ortodox.

De aceea asistăm la fobia ecumenistă, la fobia pierderii unicităţii noastre, la fobia replierii. Dacă în timpul comunismului eram închişi în Biserici, eram forţaţi să facem numai slujbele şi să nu prea vorbim, acum, când avem libertatea să vorbim şi să ne vorbim, să înţelegem ceea ce vorbim, ni se pare că trebuie să ne ascundem, să ne închidem iarăşi în Biserici şi să nu vorbim cu nimeni.

Cum ne poate destructura interior dialogul, cunoaştea altora care nu sunt ortodocşi, dacă noi dorim să ne îmbogăţim şi să ne umplem de adevărul lui Dumnezeu şi să vestim şi altora acest adevăr mântuitor?

De ce să ne repliem, să fugim din faţa provocărilor lumii de tot felul, din faţa avalanşelor de erezii, de păcate şi de relativism teologic, când rolul creştinului ortodox este acela de a tălmăci viaţa şi împrejurările în care trăim, de a face lumină în mijloc de întuneric gros, prea gros, irespirabil?

În sistemul online pe care *Teologie pentru azi* l-a propus, şi pe care unii dintre dv. îl cunoaşteţi, îl apreciaţi sau nu, am arătat

disponibilitate spre o amplă cunoaştere a noastră, seriozitatea vorbirii pe surse, deschiderea spre noi şi cu noi.

Bineînţeles am făcut dovada unui exemplu personal, cu limitările şi imperfecţiunile de rigoare, o deschidere a începuturilor, spre un public divers, dezorientat sau fals orientat, care ştia din auzite sau nu ştia mai nimic despre viaţa ortodoxă şi care face lumină în multe dintre subiectele arzătoare ale cotidianităţii noastre.

Nu e de ajuns să fii doar unul! Da, nu e de ajuns să fim o sută sau o mie care să vorbim despre noi. Ci facem paşii de pionierat, credem noi, spre ziua când fiecare ortodox va avea un sistem online la îndemâna, va scrie despre el şi despre familia lui, despre iubirile şi crezurile sale, şi comunicarea online nu va mai fi *o noutate* sau *un tabu* ci un act derizoriu, banal, dar necesar, foarte necesar pe fiecare zi.

E o greşeală imensă să nu înţelegi schimbările care se produc în oameni, să le dispreţuieşti. Sistemul online are avantajul intimităţii, al păstrării datelor comunicării, al recurenţei, al dialogului foarte rapid, al feedback-ului rapid: toate aceste atribute fiind atributele esenţiale ale predicii ortodoxe.

Predica ortodoxă trebuie să fie intimă, directă, să reamintească şi să fixeze în oameni credinţa ortodoxă, să creeze atitudini imediate. Sistemul online este sistemul atitudinilor imediate, care nu trebuie să fie confundate cu *atitudinile frivole* sau *cu vărsarea lăturilor în cap*.

Cu cât vom învăţa respectul pentru comunicare, cu cât vom înţelege nevoia de comunicare cu atât vom aprecia imediateţea sistemului online şi vom arăta o conştiinţă adâncă, sensibilă şi impunătoare în relaţiile dintre noi.

Trebuie să ştim să vedem ceea ce e bun peste tot şi să respectăm acest lucru. Să folosim, prin altoirea pe fiinţa şi sensibilitatea noastră, tot ceea ce ne maturizează în credinţă şi în relaţiile cu oamenii. Dar, cel mai important lucru, e să înaintăm în credinţa şi curăţirea noastră de patimi, pentru ca să ne observăm patimile care ne subjugă şi să-I cerem lui Dumnezeu vindecare pentru ele.

E adevărat: cumva tălmăcesc teologii credinţa şi viaţa ortodoxă şi altcumva oamenii mai puţin şcoliţi. Însă nu trebuie să ne complexeze puţinătatea cunoştinţelor noastre teologice şi din acest fapt să nu mai comunicăm sau să nu mai scriem despre noi ci, dimpotrivă, trebuie să scriem şi să comunicăm la nivelul nostru, pe măsura noastră, fără să ne fie teamă să fim noi înşine.

A-ţi accepta limitele înseamnă *a învăţa să te smereşti*. Însă a nu comunica înseamnă a te închide în egoism, în preţuirea şi părerea de sine.

E mult mai maladivă încrederea în tine, în părerea proprie (caz în care nu îţi compari ideile tale cu ale Sfinţilor), în comparație cu faptul când comunici şi observi că eşti deficitar în multe și îți revezi viața și ideile.

Noi îi încurajăm pe oameni să vorbească cum pot, cum ştiu, fără să se teamă că greşesc sau nu, pentru că îşi vor da seama, atunci când vor studia şi vor creşte în conştientizarea vieţii ortodoxe, ceea ce trebuie să schimbe din viaţa şi mentalitatea lor.

Vă încurajăm şi vă binecuvântăm să comunicaţi cât mai mult, cât mai bine şi cât mai folositor! Să comunicaţi în scris dar şi întru Duhul, prin rugăciune şi dragoste cu cei cu care vorbiţi şi pe care îi aveţi în inimi.

Să scrieţi, să promovaţi credinţa dv., să vă bucuraţi întru ea, cu smerenie şi bunăcuviinţă, şi să vă aflaţi mântuirea împreună cu Sfinţii.

Da, e posibil! În Biserica lui Dumnezeu, care e stâlpul şi temelia adevărului dumnezeiesc mântuirea e posibilă, este reală şi bucuria începe de acum şi nu are sfârşit.

Dumnezeu, cu harul şi cu iubirea Sa de oameni să vă binecuvinteze şi să vă întărească în asceza şi viaţa dv. şi să vă facă frumuseţi ale Sale, întru Împărăţia Sa! Amin!

De la ***πένθος*** *la* **penthouse**

Dacă trăieşti starea de *πένθος* [*pentos*] înseamnă că trăieşti starea de *grief*, de *sadness*, de *mourning*. Dacă plângi, dacă te jeleşti pentru păcatele tale înseamnă că te vezi un om mort, omorât de păcate. Iar dacă te plângi ca pe un mort, ca pe un străin de fapte bune e un lucru bun, pentru că de aici vine toată mântuirea: de la deşertarea de gândul că *eşti cineva*, că *ai făcut ceva bun*, că *eşti mântuit*.

Creştinul ortodox nu se crede niciodată mântuit! Adevăratul cuget ortodox e acesta: sunt foarte păcătos, sunt decăzut, sunt în Iad, în Iadul cel mai de jos. Sunt prost, nu ştiu ce trebuie să fac ca să mă mântui şi de aceea merg cu întrebarea mântuirii la mine, în inima mea şi întreb, adun sfaturi, pun în practică, în viaţa mea, cuvintele duhovniceşti pe care le aud.

Creştinul ortodox nu poate fi autosuficient! El cere, la toate slujbele: *Doamne miluieşte!* Cere iertare, luminare, întărire, viaţă cu pocăinţă, în pace…

Creştinul ortodox nu poate să fie străin de viaţa celorlalţi şi de patimile şi ispitele pe care demonii ni le aduc! Noi ne luptăm zilnic cu gânduri, cu frici, cu sentimente infuzate în noi de către demoni.

Nu ne luptăm la întâmplare, ca şi când am bătea vântul sau ca şi când ne-am lupta cu muştele, ci ne luptăm cu demonii, cu stăpânitorii întunericului acestei lumi şi cu patimile şi poftele omului celui vechi, care ne asaltează.

Celebra revistă *dezbrăcată*, care se numeşte *Penthouse*, mai pe englezeşte înseamnă…*şopron* dar şi *apartament de lux* în acelaşi timp. Acolo sunt femei dezbrăcate sub *şopron* pentru ca să ajungă mai repede fete…*de lux*. Paradoxal, *lux*, în latină, înseamnă *lumină.* Însă pictorialul sexy sau porno acest lucru este: o punere în lumină a decadenţei.

Un alt membru al Word Press-ului, *pudibund* şi nu *puritan* sau, mai degrabă, *misogin camuflat*, confunda mai ieri *trupul femeii* cu *carcasa de porc* şi îi era frică de fapul, ca nu cumva să stea blogul lui lângă *dezbrăcare*, că face infarct. Treaba lui, nu?!

Dacă vrei să pari altcineva, te deconspiri atunci când ţi-e lumea mai dragă. Numai că *pent* înseamnă *închis*, *zăvorât* iar *pent* + *house* înseamnă, de fapt, *casa zăvorâtă,* închisă la pocăinţă şi deschisă la desfrâu.

Dacă *pocăinţa* înseamnă *plâns*, *desfrâul* înseamnă *să te închizi* în pofte trupeşti, în materialitatea care te îngroaşă, pe zi ce trece, la inimă, până devii o epavă.

Există mentalitatea bolnăvicioasă că Biserica nu trebuie să se ocupe de moralitatea unei naţii ci ea trebuie să facă doar slujbe. Însă noi facem slujbe pentru exorcizarea oamenilor de patimi, pentru întărirea lor în virtute şi pentru sfinţirea tuturor. Biserica şi ierarhia Bisericii trebuie să se ocupe de dogme, de puritatea credinţei dar şi de moralitatea credincioşilor ei cum a făcut-o dintodeauna.

De aceea discuţiile despre pornografie, homosexualitate, dependenţă de alcool şi de droguri, despre violenţa inter-casnică, despre boală şi sinucidere, despre rasism şi xenofobie, despre discriminare şi intoleranţă sunt *episoade* din *predica Bisericii*.

Biserica Ortodoxă Română nu stă închisă în perete, ci ea duce greul, membrii ei duc greul în această Românie. Cele mai grele munci le fac bieţii ortodocşi cu salarii mizere, slab alfabetizaţi, slab informaţi, ignoranţi şi ignoraţi în multe.

Cum să fii pudibund la probleme care ţin de sexualitate şi intimitate, când duhovnicia noastră se loveşte tocmai de astfel de probleme?

Vin tinerii la spovedanie şi cer sfaturi despre intimitatea lor. Trebuie să le vorbeşti pe înţelesul lor, trebuie să laşi ruşinea la o parte şi trebuie să le explici, să fii şi medic şi psiholog şi psihiatru şi mamă şi tată şi bunic şi soră şi prieten pentru ei.

Cum să fii pudibund? Cum să întorci nasul la o parte şi să nu vorbeşti cu ea sau cu el, dacă are chilotul la vedere, ieşit de-o palmă din blugi sau are blugii rupţi în fund sau în genunchi, că *aşa se poartă*?

Dacă nu le-a spus nimeni că merg aiurea, le spui tu, preotul. Dacă vezi că nu ştiu, îi atenţionezi. Iar dacă au nelămuriri, de orice fel ar fi acelea, atunci stai cu ei de vorbă.

Pentru colegul cu *carcasa de carne,* îl atenţionăm, că nu suntem indiferenţi faţă de niciun subiect dintre acelea la care fraţii noştri, mai slabi sau mai tari în credinţă, sunt sensibili! De aceea scriem pentru toţi şi vorbim pentru toţi. Vorbim şi pentru ăla cu carte şi pentru ăla fără carte. Doar s-o prinde de vreunul ceva. Doar o înţelege cineva ceva şi i-o fii mai bine.

Când greşeşti ceva, remediul este întristarea pocăinţei. Admiţi că ai greşit în inima ta în faţa lui Dumnezeu şi îţi ceri iertare, apoi vii şi te spovedeşti pentru păcatul tău, ca să primeşti iertare şi har, întărire în viaţa ta.

Dacă nu te ridici din tristeţea ta şi stai acolo, dacă nu te scoli din păcatul tău nu faci decât să devii *penthouse*, o casă bântuită de demoni, un locaş al tuturor hienelor Iadului.

Trebuie să nu te laşi sedus de rămânerea în păcat. Dacă ai slăbit şi ai păcătuit, trezeşte-te şi te ridică şi te va mântui Hristos, Domnul tău, Care S-a răstignit pentru tine! Numai să nu crezi că păcatul e o mare scofală, că e veşnic şi că nu va fi judecat, că nu vei fi judecat pentru el.

Ce i-a învăţat astăzi Sfântul Duh pe creştinii ortodocşi români?

I-a învăţat să nu se mai teamă[40]…şi să asculte de insuflarea cea de sus! Mulţi se aşteptau la degringolade, la certuri, la şantaje… la lipsă de linişte.

Colaborarea cu Securitatea, colaborarea cu masonii, ecumenismul, fobiile de tot felul au ieşit ca păduchii în frunte în aceste zile…şi creştinii noştri s-au isterizat.

Am asistat la frica închipuită a unora, faţă de proprii noştri ierarhi, cu groază. Îmi spuneam în sinea mea: *Ce fel de creştini ortodocşi sunt aceştia, care îşi ironizează Părinţii? Ce fel de oameni pot să scrie şi să vorbească aşa despre Biserica noastră, că e vândută ereticilor, că suntem o calamitate, că suntem o catastrofă cu toţii, dacă sunt oameni vii prin harul Bisericii?*

Ne temem de ecumenism, de studii făcute în străinătate, de masonerie, de bombe, de cataclisme…şi în frica noastră faţă de toţi şi de toate, nu mai înţelegem că ne tăiem craca de sub picioare, dacă ne suspectăm, în mod continuu, unii pe alţii.

Am asistat la reacţii ciudate, extremiste în ultimele zile...cât şi astăzi. De la afişele din Iaşi şi Bucureşti până la fotografiile de pe *Altermedia*, de la scrierile panicarde de pe *Război întru Cuvânt* până la forumurile discreditoare ale Bisericii Ortodoxe, făcute de către ortodocşi pentru ortodocşi [asta e cel mai grav!], am fost uluit să văd o atât de mare lipsă de moderaţie, o atât de mare dorinţă de: *să se facă voia noastră*…şi, deloc: *Facă-se voia Ta!*

Dacă aş fi patriarh acum în locul PFP Daniel al României, i-aş alege pe toţi cei care m-ar fi discreditat în timpul alegerilor, ca să îmi spună o platformă coerentă despre ce ar face ei în locul meu. I-aş fi lăsat să vorbească şi pe ziarişti, şi pe politicieni, şi pe ierarhi, şi pe preoţi, şi pe creştinii de rând...şi să îmi spună *ce ar face ei* în relaţiile cu alte Biserici, în relaţiile cu Statul român, cu Justiţia, cu NATO, cu UE, cu te miri cine şi Biserica Ortodoxă Română să înflorească de zece ori mai mult decât până acum.

E uşor să critici atunci, când nu tu duci greul în spate. E uşor să fii *mic* şi *nechibzuit*, să te dai cu pseudonim şi să vorbeşti despre ce te depăşeşte de o mie de ori.

E foarte uşor să fii nihilist, să fii anti-ecumenist, să fi anti-mason, anti-gay, anti-NATO, anti-Bush…Şi?!... *Unde* şi *în ce fel* va trăi Biserica cu astfel de oameni?

[40] Articolul a fost scris pe data de 12 septembrie 2007.

Dacă unii n-ar fi făcut compromisuri pentru noi, dacă nu ar fi suferit, dacă nu ar fi răbdat tot felul de schingiuri trupeşti şi interioare, în ce Biserici mai ne închinam noi? Dacă nu făceam studii aici sau în străinătate, cine vă mai traducea cărţi, cine vă mai învăţa Teologie, cine vă mai da cuvânt şi Taine, dacă toţi am fi fost *proşti*, *ignoranţi*, nişte *pălării de floarea soarelui*?

E frumos să ai opinii. E cel mai frumos şi mai demn lucru cu putinţă. Dacă eşti om creat de Dumnezeu şi plin de Duhul Sfânt şi de sfinţenie e bine să ai opinii. Să ai opinii şi să vorbeşti ore în şir, să traduci mii de pagini, să te rogi şi să posteşti cu zilele, să fii muncitor în familia ta, la serviciul tău, să zică lumea despre tine *brava*.

Dacă ai opinii, atunci *să te vedem la faţă*! Să ştim cine eşti, cum eşti, să vii să stai în faţă, să fii conducător şi nu să stai prin cotloane. Să vii în faţă ca să dea toţi în tine cu mere, să îţi pună afişele pe garduri, să te cheme la CNSAS că s-au mai găsit două file, să fii acuzat de simonie, de falsuri în acte, de violuri sau de homosexualitate iar tu să nu faci nimic.

Adică, dacă vrei să ai opinii, atunci să ai faţă! Blogurile ortodoxe care scriu împotriva ierarhilor, a preoţilor şi cred că prin asta îi *iubesc* pe Sfinţii noştri, au numai resentimente, frici, trag concluzii pripite, se răzbună pe ăla, dau cu piatra în celălalt, dar nu găsesc nicio linişte, nicio frumuseţe liniştită în capul lor.

Citesc câteva bloguri de acest tip, în mod regulat şi observ duhul protestant/protestatar la ei, la cei care se dau de *ortodocşi* şi care se închid în grupul lor, nu comunică cu nimeni, se cred *martiri* închipuiţi ca şi neoprotestanţii şi îşi pronostichează, ei înşişi, un sfârşit groaznic, ca Ionică şi lupul…

Mă rog…Fiecare decide, în dreptul lui, despre cum să îşi trăiască viaţa…Dacă vrei să fugi de propria ta umbră, de ce nu?!

Însă Duhul Sfânt ne-a învăţat astăzi că Biserica Ortodoxă Română e condusă de oameni duhovniceşti, de oameni care văd în adâncul viitorului nostru, care privesc spre viitor cu atenţie şi cu frică şi dragoste de Dumnezeu.

Fiecare face ceea ce poate, cum poate şi cu cine poate să slujească lui Dumnezeu.

Şi noi ne-am dori credincioşi care ştiu Scriptura pe de rost, Filocaliile, comentariile Sfinţilor Părinţi din scoarţă în scoarţă şi vreo 5 limbi străine de fiecare, dar nu avem bucuria asta.

Şi nouă ne-ar plăcea să avem salarizare de la stat integrală precum senatorii României, Biserici predate la cheie, sonorizare şi încălzire centrală în fiecare Biserică în parte, 100% prezenţă la slujbe a credincioşilor noştri…şi multe altele.

Dar dacă nu le avem, ce trebuie să facem?! Trebuie ca nimeni să nu se mai facă preot, nimeni să nu se mai facă monah, nimeni să nu se mai facă ierarh, că s-ar putea să devină…*ecumenist*? Să fugim cu toţii în pădure? Să ne închidem în casă şi să le spunem ereticilor: *Veniţi dv. şi faceţi slujbe în Bisericile noastre, că nouă ne e frică de dârdâim de dv.?!*

Ziua de astăzi ne-a învăţat să fim lucizi, reţinuţi, atenţi, dar să ştim şi să ne bucurăm, să ne încredem în voia lui Dumnezeu, să lăsăm să ne conducă harul cel de sus şi nu coada celui din Iad.

Dacă dv. aţi învăţat *altceva* sau *mai mult*, vă rugăm să ne comunicaţi!

Am putea să dezbatem acest subiect…împreună.

Despre Biserica ce ne mântuie

Motto:

The Church should exist to save us,
not us to save the Church.
(Father Stephen Freeman)

Motoul nostru, cuvintele părintelui *Ştefan Americanul*, cum îi spunem în casa noastră, rezumă întreaga relaţie dintre *eclesiologie* şi *soteriologie*: „Biserica ne mântuie pe noi şi nu noi mântuim Biserica".

În Biserică ne mântuim, prin harul Sfintelor Taine, care curge din veşnicia Preacuratei Treimi. Discuţiile despre eclesiologie trebuie să conştientizeze faptul că Biserica lui Dumnezeu este instituţia pe care Dumnezeu a sădit-o în oameni, la Cincizecime şi că ea nu este o realitate care se pierde în istorie, ci una care ridică istoria şi oamenii la viaţa veşnică.

Cum sunt eu în Biserică? Ce simt eu că e viaţa Bisericii? Viaţa Bisericii trebuie să devină viaţa mea, să simt curăţia şi sfinţenia Treimii care lucrează în toate Tainele şi slujbele Bisericii, să simt aerul Bisericii, care este harul.

Dacă văd numai clădiri, numai preoţi care au păcate, numai ierarhi care nu îmi plac sunt un om cu o eclesialitate bolnavă, denaturată.

Însă, vindecare ne-o dă Biserica! Ea ne învaţă *cine suntem* noi şi *ce putem fi* noi în interiorul ei, care este spaţiul mântuirii noastre.

În viaţa ortodoxă, Biserica e cea care are toată învăţătura mântuitoare şi toate mijloacele actuale de îndumnezeire ale omului. În ea sunt Tainele Bisericii, este Scriptura, sunt Sfinţii, în primul rând Maica lui Dumnezeu, sunt Sfintele Icoane şi Sfintele Moaşte, Sfânta Cruce, un mod de viaţă autentic uman şi dumnezeiesc în acelaşi timp, adică modul de pregătire pentru veşnicie.

De aici şi concizia părintelui Ştefan Freeman în a vorbi despre Biserică. Noi suntem mădulare ale Bisericii şi nu cei care judecăm Biserica. În Biserică, singurul Judecător este Capul Bisericii, Iisus Hristos, Dumnezeul-om şi, în acelaşi timp, El este Cel care ne mântuie pe noi în mod actual, la timpul prezent şi nu la timpul trecut.

Mântuirea care ne vine în Biserică e mântuirea pe care Mântuitorul lumii ne-o infuzează în noi prin Sfintele Taine ale Bisericii. Acolo unde darul lui Dumnezeu îl umbreşte pe om sau acolo unde harul lui Dumnezeu curăţeşte, luminează, sfinţeşte, desăvârşeşte pe om, fără doar şi poate, există credinţa una şi nealterată a Bisericii, care vine de la Hristos.

Însă, pentru ca să vorbim despre credinţa ortodoxă, despre credinţa Bisericii trebuie să vorbim despre o realitate paradoxală, despre o realitate care înglobează toată existenţa reală şi istoria dar şi întreaga veşnicie.

Credinţa Bisericii învaţă despre Dumnezeu că este un Dumnezeu treimic şi că Acesta a creat lumea, pe oameni şi pe Îngeri din nimic, arătând, împărtăşind tuturor dragostea Sa. *Din nimic*, adică *nu au existat înainte ca să existe în fapt*.

Existenţa, timpul şi spaţiul, sufletul, mişcarea, anotimpurile, diversitatea materiei sunt expresia voinţei lui Dumnezeu. Nu există materie veşnică, nu există transmigraţie a sufletelor, nu există apariţie a vieţii autonomă, nu există un loc de mijloc între Rai şi Iad, ci viaţa veşnică a oamenilor este *bună* sau *rea*, potrivit cu alegerea personală şi cu faptele din timpul vieţii.

Credinţa ortodoxă îşi asumă astfel viaţa Treimii de dinainte de creaţie, creaţia, mântuirea prin Hristos în Biserica Sa, învierea morţilor şi Judecata finală, şi cele două feluri de eternităţi personale: Raiul sau Iadul.

Fiecare lucru afirmat în Biserică de-a lungul timpului şi care a primit girul conştiinţei universale a Bisericii se păstrează în Biserică.

La începutul Bisericii viaţa cultică era mult mai simplă iar îmbogăţirea ei treptată a fost rodul evlaviei a mulţi Sfinţi, care s-au manifestat, în diferite moduri, în Biserică.

Au exista mai multe Sfinte Liturghii în istorie, scrise de Sfinţi Apostoli, de Ierarhi diferiţi, multe stiluri de a picta Sfinte Icoane, veşminte clericale diferite, obiceiuri personalizate după spaţiul unde exista o anume comunitate de credincioşi etc.

Însă, dincolo de această diversitate tulburătoare a Bisericii Ortodoxe în istorie a existat întotdeauna o înţelegere unitară a credinţei, a actelor liturgice şi a modului de a fi în Biserică.

Chiar dacă Sfânta Liturghie se făcea pe mormintele Sfinţilor la început, apoi pe Sfântul Antimis şi pe Sfânta Masă, în Biserici spaţioase sau mici, toţi preoţii ortodocşi ştiau şi ştiu că se împărtăşesc cu Sfintele Taine ale Domnului după sfinţirea lor, după invocarea Sfântului Duh peste ele, când acestea sunt sfinţite.

Pregătirile pentru Botez, pentru botezurile multiple, care aveau loc la Paşti sau în alte mari sărbători, erau precedate de catehizări de multe zile şi de exorcizări ale catehumenilor.

Când numărul adulţilor, care se converteau la Ortodoxie, a scăzut, pentru că mai toţi erau creştini şi se botezau din pruncie, s-a renunţat la catehizare, cât şi la exorcizări şi exorcizările s-au unit cu Botezul iar catehizările au rămas, ca şi astăzi, de domeniul voinţei personale cel mai adesea.

Rolul catehezelor, al iniţierii în credinţa ortodoxă, apare astăzi ca o nevoie stringentă. Cei care înţeleg că trebuie să repete, pentru fiecare generaţie, tezaurul credinţei, se nevoiesc în a catehiza pe credincioşii pe care îi păstoresc.

Şi este foarte tulburătoare semnificaţia cuvântului în limba greacă, pentru că, *a catehiza* înseamnă, în esenţă, a aşeza în om seminţele credinţei, explicate pe înţelesul său, la puterea sa de înţelegere, ca acestea să poată să rodească însutit.

De multe ori uităm să vorbim simplu. Îmi dau seama de foarte multe ori că omul din faţa mea nu mă înţelege pentru că nu mă cobor la nivelul lui, la cât ştie el, ca să mă poată pricepe. Însă, ca să fac asta, trebuie să ştiu cine este. Dar de unde să aflu eu cine este, dacă nu prea vorbim despre cât ştim sau nu ştim din credinţa ortodoxă?

O comunicare reală, autentică între noi, ne-ar scuti de multele eforturi de a presupune ce e nevoie pentru cei cărora le vorbim. E nevoie să comunicăm esenţial, direct, imediat, repede, pentru ca lucrurile să se schimbe imediat. Barajul non-comunicării într-o epocă a comunicării pare neverosimil. Însă e o realitate catastrofală.

Dorim să ne mântuim în Biserică, dar nu ne comunicăm unii altora nici bucuriile şi nici durerile noastre. Ne pregătim pentru un Rai care este comunicare fiinţială, totală, plenară, în slava lui Dumnezeu dar nu ştim să comunicăm nici cu inima şi nici cu cuvântul pe pământ, aici, unde ne pregătim, pentru ca să mergem la casa noastră din cer.

Mă bucur că părintele Ştefan a scris şi scrie lucruri personalizate despre credinţa noastră şi îl considerăm singurul autor de blog ortodox autentic, original, pe care îl cunoaştem.

După 17 ani de viaţă ca pastor anglican, acum, ca preot ortodox şi specialist în Teologia Icoanei, părintele Stephen Freeman este un om cu o experienţă uluitoare, pe care i-o descoperim pe zi ce trece, exprimată atât de modest şi de tandru în fiecare zi.

Exults me that father Stephen wrote and writes the things so that personalized about our faith and consider, that he is the most authentic and genuine author of orthodox blog, which now it.

After 17 years of life as the anglican priest, now, as orthodox priest and performer in the Theology of the Icon, the Father Stephen Freeman is a man with deep experience, which bare it on what day passes, expressed so modest and of tender in each day.

The Answer of Father Stephen Freeman: An Exemple of Beauty!

To our item from here, Father Stephen written a very encomiastic item. Here is his post, in our library, and here is the original post. His answer is a good example, for all, about a universal perspective of Orthodoxy.

Because the Orthodox Church is not *a historical structure* of believers, that doesn't have a connection between them, but, on the contrary, the Church is *the communion of the love and the prayer*.

We are binded one to other through the love with that our Trinity loves us. How our God is Trinity of persons, again the unit of supernal being and the plurality of the persons, all like, we are on whole the earth, but in unity through love and prayer, in Christ. The authentic Orthodoxy is not a Church of peoples without ethnicity and not of peoples of nations in separation.

In Church are many nations, the nations that have things in common but also many things that separate them but, beyond all,

what unites them fundamentally is same faith, same Tradition and same Holy Trinity.

The Church is a focus of holiness. Our God is in us, He indwells in us through His gift and this event of His inhabitation in peoples is the Church.

Father Stephen remembers many times, that we must look of the mystery of Christ, that is the mystery of the Church, beyond the human limitations.

The Church is our light, if we see ourself through the love among us. If we don't pray one for each other and love one for each other, we can not feel our ecclesiality. We must clean of our iniquities that we feel to belong to Christ.

That we be all as one, we must have the consciousness of the Church, namely of the Christ, that is the presence of Holy Ghost in our hearts. And if we are in the Christ, we are *new creatures*, we are *celestial peoples*. In appearance this phrase is *a metaphor* but it is not at all such. To be into the Holy Ghost is *an ontological reality*, is *a present reality* in our being.

The Church belongs to everybody and we belong to the Church. But, in order to be the sons of the Church, we have to make our lives holy, so that we can live, still from now, the dawn of everlasting Kingdom.

Nevoia de eroism neavenit, frica de futilitate, lipsa de replică constructivă și despre extremismele noastre

Noi suntem mulţi…şi nu ne vede nimeni

Eroismul neavenit este eroismul grandilocvenţei. Când eşti străbătut de fiorul imaginii de sine sau a preţiozităţii de sine vrei să dai întotdeauna replică.

Te muşcă dorinţa de a da replică, de a răspunde crud, de *a-l face pe celălalt*. Un fel de : „Te-am făcut în cuvinte…ce rămâne de făcut?!", ca să parafrazăm hitul românesc: „Te-am văzut, mi-ai plăcut, ce rămâne de făcut?!".

Eroismul neavenit se naşte în gaşcă, în cercul de prieteni…care îl muşcă pe cel singur sau ultragiat de cât mai mulţi. E un fel de dorinţă perversă de a ironiza, băşcăliza sau sugruma pe cel stigmatizat, indiferent dacă *pe drept* sau *pe nedrept*.

Noi suntem mulţi…el e proscrisul. Deci în el trebuie să lovim! Sau dacă nu e proscris, atunci să-l minimalizăm, pentru că noi suntem apăraţi de…*imaginea bună* pe care o avem.

Un fel de noi suntem zece şi luăm la bătaie un câine, cu cataroaiele de pe marginea drumului. Dar, dacă o şatră de câini ne

atacă şi noi suntem singuri…atunci înţelegem, că adevărata luptă nu se duce cu gaşca ci de unul singur.

Nu trăim pentru alţii ci pentru noi, asumându-ne bunele şi relele noastre! Dar trăim comunitar, trăim în comunităţi…

Însă, dacă nu gândeşti tu, ci gândeşte grupul tău pentru tine, atunci când eşti singur…şi te înconjoară 10 câini sau când dai ochi în ochi cu cel pe care l-ai stigmatizat în scris sau pe la colţuri, nu mai poţi să răspunzi *cu gaşca ta*…ci *de unul singur*. Iar ca să răspunzi privirii lui, feţei lui, trebuie să ştii diferenţa dintre reverenţă şi futilitate.

Şi o femeie din mulţime a zis: ...gură de aur!

Glasul mulţimii manipulate poate striga: *răstigneşte-l* sau *X preşedinte!* Nu contează cât adevăr e în ţipăt…dacă iese ceea ce trebuie să iasă, adică ce vor unii să iasă. Contează că masa, dacă e mare…declanşează răscoale, răzmeriţe, asasinate, războaie…şi nimeni nu îşi asumă relele comise.

Numai apelul la conştiinţă naşte confesiunea şi remuşcarea! Dar dacă aştepţi ca istoria să facă lumină asupra unor tulburări şi conflicte sociale…poate că trebuie să aştepţi, uneori, mai multe vieţi decât trebuie iar noi avem numai una…

Însă, când cineva ridică glasul din mulţime şi posedă *certitudinea adevărului*…atunci acel om este *emblematic*. Femeia care i-a dat supranume Sfântului Ioan, patriarhul Constantinopolului şi l-a făcut *Gură de Aur* sau Sfântul Pafnutie episcopul, care la Sinodul I Ecumenic, deşi ascet, pustnic, a cerut, în mod expres, Părinţilor co-sinodali, ca preoţii şi diaconii să nu renunţe la soţie, dacă sunt căsătoriţi…prin afirmaţiile lor, au emblematizat, au chintesenţiat rolul extraordinar al persoanei conştiente de adevăr, care iese din mulţime şi îşi asumă caracterul de lider, de conducător în materie de *indicare a adevărului*.

Istoria sfântă a Bisericii e plină de paradoxul acţiunilor unice ale unor persoane. Cineva a contat mai mult decât o mulţime de oameni, într-un anumit moment sau într-un anumit secol.

Nevoia gratuită de eroism nu se încadrează însă în statutul de *om providenţial* în Biserică. Eroismul gratuit este eroismul fără luptă este eroismul închipuit, este eroismul când nu există prigoane. Acest fel de eroism e tipic omului mic, dar cu o mare părere despre sine.

El se propune viteaz, pare să aibă strategii, se consideră un apărător al unui crez…însă, când vine momentul cheie să fie erou…nici nu sesizează momentul.

Omul providenţial acţionează însă când vine momentul. Pentru mine este uluitoare prestaţia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul, în faţa celor 4 patriarhi ai vremii sale, care cu toţii erau eretici monotelişti…şi el îi înfruntă pe toţi, el luptă cu toţi, împotriva tuturor, pentru că ştia că adevărul e de partea sa. Un asemenea moment este un exemplu de eroism unic, providenţial, absolut necesar!

Însă *eroismul de apă mică* sau *de grup*, *de gaşcă*, eroismul denigrării, al şaradei, al băşcăliei este eroismul statului pe bancă, în timp ce mănânci seminţe şi vezi cum unii construiesc de mama focului o mare clădire. Şi zici: *Bă, ce proşti sunt!...Ei nu văd mă, că această clădire nu e frumoasă?!*

Însă clădirea e şi scumpă…e şi frumoasă, numai că ţie, comentatorului de pe bancă nu îţi place, din singurul motiv că *nu e a ta*. Dacă puteai să faci şi tu una, atunci ar fi fost *cea mai frumoasă* şi te-ar fi enervat la culme, un alt neavenit, care ar fi mâncat seminţe, pe o bancă şi ar fi zis aceleaşi cuvinte…

Însă, ca să ai adevărul de partea ta…nu trebuie să te autopropui…ci să-L laşi pe Dumnezeu ca să te aleagă, ca să vorbească prin tine.

Era atent să nu facă dezacorduri...dar nu era atent să nu se vadă că e prost-crescut

Frica de futilitate, de frivolităţi, de lucruri uşoare…într-o discuţie serioasă e apanajul intelectualului gonflat. El se teme să nu fie crezut prost dacă nu ştie un cuvânt, dacă foloseşte o construcţie lingvistică şocantă, dacă se exprimă extrem de personalizat…Nu vrea să îşi strice imaginea când vorbeşte cu alţi oameni *bine clasaţi* în domeniul oratoriei…şi de aceea atenţia lui este eminamente *lingvistică* şi nu…*morală*.

E atent la cuvinte, vorbeşte rar, vorbeşte prea expresiv, are o mimică şi o gestică tracasantă…dar nu e atent la gradul de penibilitate care emană din el. Nu îşi dă seama că e caricatural dacă nu este cel care pretinde că este. El crede că dacă ştie să vorbească legat, în fraze stereotipe…e profund, are o gândire originală. Grija lui e să fie în argoul clasei în care se află.

Şi *argoul*, în viziunea noastră, nu e numai marca mărginaşului de oraş sau sat, ci şi a intelectualului abţibild, care se produce greu în fraze cu impact dar are o meliţă uluitor de nerafinată când vorbeşte…*intim*, adică *prieteneşte*.

Îţi dai seama de unde este…atunci când vrea, cu tot dinadinsul, să îţi arate că a ieşit din litere, din beton şi din cuvântul…impecabil.

Însă impecabilul…nu are nimic de-a face cu frica de futilitate. Frica de futilitate e grija de a vinde o imagine, când eşti chiar întruchiparea imaginii pe care nu o admiţi.

Dacă vrei să fii tot timpul preţios…eşti barbar. Dacă nu zâmbeşti din când în când eşti lânced la creier. Dacă nu ai simţul vieţii ai început să miroşi a sarcofag. Dacă vrei să fii pedant şi când toată lumea e stresată de pedanteria ta…trăieşti într-o lume paralelă.

Casc cânt te văd…adorm când te aud…

Pentru că tu vinzi lucruri care nu îţi aparţin. Casc pentru că eşti previzibil. Şi eşti previzibil pentru că eşti stereotip. Stereotipia ta constă în aceea că tu vrei să fii ca în poveşti şi nu ca în viaţa de zi cu zi.

Îmi spui: *Doamne ajută!* la începutul conversaţiei noastre sau *Bună ziua!*, începi defectuos convorbirea cu mine, urmăreşti să îmi arăţi cât de impertinent eşti, nu dai dovadă de nici o maleabilitate, te eschivezi, cauţi să epatezi în mod fals şi, în concluzie: am pierdut timpul vorbind cu tine.

Dacă ai fii tu însuţi ar trebui să fii serios. Ca să fii serios trebuie să fii aşa tot timpul, în adâncurile inimii tale. Ca să fii serios cu tine şi cu alţii ar fi trebuit ca tot timpul să vezi în mod subtil lucrurile şi oamenii, cu adâncimea lor.

Şi, dacă ai fi fost aşa, ai fi avut un grad de duhovnicie în tine, de sfinţenie, de omenie. Însă, dacă tu eşti tot timpul frazeologic, dacă eşti plin de ambiţia de a mă convinge, dacă ai opinii oarecare pentru că eu am crezuri, iar tu îţi schimbi ideile, de la o zi la alta, cum îmi schimb eu ciorapii…de aceea vreau mai bine să dorm decât să te întâlnesc, oricare ai fi tu.

Să zică şi gura lui ceva…că şi el e om…

A replica cuiva, a răspunde cuiva, a avea o opinie într-o anume direcţie…înseamnă să ştii mai multe decât vorbeşti. Dacă tot ce ştii despre un anume domeniu sau realitate se cuprinde în două fraze…să nu dai replica niciodată, nimănui!

O replică trebuie să aibă în spate o experienţă. Dacă vrei să ajuţi pe cineva cu replica ta…atunci trebuie să dai o soluţie, să ajuţi, să fii *constructiv*…şi nu *demolation man*. Dacă tot îţi răceşti gura sau îţi încălzeşti tastele…mai bine să zici şi tu ceva inteligent, de bun simţ, că lumea e plină de gunoaie!

Replica nu e o înjurătură niciodată! Aceea se numeşte *abjecţie*. Dacă ai o idee a ta şi vrei să îl strângi de gât pe altul ca să ţi-o creadă…atunci nu eşti numai *fanatic*…ci trebuie să ai de-a face şi cu un control medical.

Credinţa care înjură, delapidează şi omoară…se numeşte *ideologie*. Când credinţa se ideologizează ea nu mai înglobează toată aria ei, tot conţinutul ei, ci numai direcţii separate.

De aceea vezi frica de ecumenism, frica de postmodernitate, frica de secte, frica de UE, sentimentul falselor apocaliptisme şi revendicări, sentimentul pierderii identităţii…care sunt direcţii separate şi la care nu se dau soluţii, ci numai se fac atenţionări. Ele sunt discutate separat, segregaţionist şi nu au drept rezultat decât panica, disoluţia interioară, teroarea.

Extremismul…e rodul lui a te simţi neîncăpător

Dacă întrebi pe cineva în ce constă toate acestea…îţi va spune scurt şi truic: *Atentează la Ortodoxia noastră! Cum?*, îl întrebi tu…Şi nu poate să dea un răspuns concis, pentru că el are un răspuns general.

Este observabil că extremismele din rândul Ortodoxiei româneşti pendulează între un *neopietism adogmatic*, care este indiferent mai mult sau mai puţin de o racordare la dogmele Bisericii şi la ierarhia reală şi canonică a Bisericii şi un *tradiţionalism aistoric şi fals-catacombal*, care, paradoxal, e de provenienţă stilistă la noi, dar practicat de credincioşii ortodocşi, care au citit fragmentar din Părinţii Bisericii şi care au fobie faţă de teologi, ierarhie, întâlniri cu alte culte sau religii, postmodernitate în general.

Neopietismul adogmatic, aşa cum îl denumim noi, doreşte să potenţeze viaţa ortodoxă la nivel comunitar şi familial, un lucru extrem de bun, dar fără bazele dogmatice ale credinţei ortodoxe ci numai la nivelul unei morale ortodoxe fără coloană autentic tradiţională.

De aceea se mizează pe portul ortodox, pe o viaţă morală disciplinată, pe fapte de milostenie, pe venirea la Biserică, pe

activităţi ce ţin de viaţa Bisericii…dar fără prea multă dorinţă de a aprofunda credinţa şi teologia ortodoxă patristică şi scripturală, pentru ca să înţeleagă cât de departe sau de aproape este de aceea.

Din acest motiv se pune accentul pe trăire, pe trăire după mintea fiecăruia, fără să se problematizeze veridicitatea, autenticitatea, normalitatea şi eclesialitatea trăirilor şi acţiunilor personale în concordanţă cu Tradiţia Bisericii.

De aceea, creştinii ortodocşi care aderă la un astfel de mod de a gândi, nu dau doi bani pe viaţa teologică, nu îi interesează teologii, nu îi interesează ierarhia Bisericii, nu îi interesează discuţiile cu altfel de credincioşi…ci se repliază în comunităţi închise, refractare la noutatea dialogică.

Pregătirea lor profesională este joasă şi au puţine studii, cel mai adesea sunt iradiaţi de gândirea din Mănăstiri şi Biserici cu o activitate predicatorială, care pune accentul pe *activitate* şi mai puţin pe *teologie*. De aceea contează numai *fapta* şi mai puţin *cunoaşterea*.

Tradiţionaliştii aistorici şi fals-catacombali sunt ceva mai erudiţi, dar cu o erudiţie nesistematică, fără legătură interioară şi ghidată de impulsuri predicatoriale aparent *foarte îndrăzneţe*.

Stiliştii români mizează pe câţiva Sfinţi contemporani, ca Fericitul Serafim Rose, Fericitul Averchie, Sfântul Ioan Maximovici etc., ca şi tradiţionaliştii a-istorici dintre noi, şi supralicitează pe baza lor *ideea de prigoană*, *de maculare a credinţei ortodoxe* şi de *vremuri apocaliptice*.

Din acest motiv ei nu suportă prezentul pentru că nu îl vor, trăiesc în trecut şi interpretează trecutul într-un mod static, de unde denumirea noastră de *aistorici* şi, pentru că nu suportă mai nimic din ceea ce se întâmplă acum şi pentru că Biserica se reduce pentru ei doar la Sfinţi, la credinţă şi la locaşurile de cult şi nu văd Biserica vorbind şi lucrând în lume, au impresia că sunt prigoniţi în mod constant şi că viaţa lor este catacombală, că e în subterane, şi de aceea duc o luptă de gherilă cu orice înseamnă *postmodernitate*, deci *contemporaneitate*, cu ierarhia canonică a Bisericii Ortodoxe Române, care are contacte cu alte culte, religii şi cu instituţii ale statului sau civile, cu dialogul de orice tip.

Diagnosticul nostru eclesial a încadrat două tendinţe asemănătoare, în două paradigme, deşi e subţire diferenţa dintre cele două curente de opinie.

Pentru că ambele sunt refractare la nou, ambele nu îşi asumă lumea în care sunt şi ambele au discursuri necredibile pentru alţii, ci aplaudate numai în cercul lor restrâns.

Cum ar arăta un ortodox postmodern, de astăzi?

Ar fi un om care se interesează de toate în acelaşi timp. Nu poţi fi *ortodox autentic postmodern*, adică *actual*, dacă nu ai drept fundament întreaga teologie a Bisericii, fără tendinţe extremiste.

Nu poţi să fii ortodox fără teologie, fără teologia care te învaţă să fii ascetic, să te nevoieşti la despătimirea ta. Nu poţi să fii ortodox fără viaţa în Biserică şi fără slujbele Bisericii. Nu poţi fi ortodox dacă nu ai o rânduială de viaţă frumoasă, în dependenţă de ierarhia Bisericii, de un duhovnic, de o comunitate liturgică şi frăţească. Nu poţi să fii ortodox autentic dacă nu ai o viaţă socială coerentă, o alfabetizare proprie momentului, o educaţie solidă, o profesie, un statut social câştigat prin muncă şi merite personale.

Nu poţi să fii ortodox dacă nu eşti la curent cu lumea ta, cu dezvoltarea culturală, economică, ştiinţifică şi tehnologică, dacă nu socializezi, dacă nu dialoghezi, dacă nu eşti un partener credibil şi onest.

Tot ceea ce citeşti, ceea ce afli, ceea ce experiezi în viaţa ta trebuie aplicat la viaţa ta personală, la vârsta şi munca, la statutul pe care îl ai. Trebuie să ştii să asimilezi în tine şi să armonizezi într-un mod propriu ţie idei de conduită de la diverşi Sfinţi, oameni duhovniceşti, clerici, oameni de cultură, ştiinţă etc.

Final neaşteptat…

Dacă nu ştii să mulţumeşti şi să te bucuri când cineva te remarcă, când te bagă în seamă, tot ceea ce am scris pe acest blog este enervant pentru tine! Nu mai citi acest blog, dacă nu vrei să vezi că există oameni care gândesc diferit, altfel decât tine, dar care gândesc frumos şi vor să trăiască frumos!

M-am săturat timp de aproape un an de zile de blogging de comentarii stereotipe, proaste, revanşarde, cheflii, de înjurături, spamuri, ameninţări, corecturi la textele noastre fără să le-o ceară cineva, de ambiţii şi perfidii…

Se pare că adevăraţii comentatori nu sunt online sau trebuie să se nască, trebuie să îi învăţăm să se nască! Tocmai de aceea, într-un târziu, am înţeles de ce cam toată lumea scrie prost pe bloguri, chiar şi cei cu mari potenţe: pentru că cititorii, în marea lor majoritate, nu te stimulează în niciun fel să gândeşti echilibrat, să simţi frumos, să fii bucuros!

De la absenteismul replicii de bun simţ la dezgustul pentru comentariile obscene sau tocsune…toate te cam fac să te laşi de scris.

Lăsarea de scris însă e o soluţie…*extremistă*. E soluţia omului cu clică în spate, care, dacă vede că nu e ascultat sau aplaudat imediat o lasă mai moale sau renunţă. [...]

Ce te face să fii eroul nimănui?

Poate că e de reflectat…

Pericolul apare atunci, când… nu alegi ceea ce trebuie.

E un mare pericol să citeşti cărţi mari, grele, de experienţă duhovnicească, când tu nu poţi sau nu vrei să le înţelegi decât aiuristic. Asta nu înseamnă că nu trebuie să citim cele mai sfinte cărţi, însă trebuie să ne ştim fiecare lungul nasului.

Trebuie să avem bunul simţ al întâlnirii cu duhovnicescul scrierilor şi să recunoaştem că suntem mici purici pe lângă ele şi că, nu trebuie să ne erijăm în postura *de-o-înălţime cu Sfinţii*, care le-au scris. Vorbirea la per tú cu Sfinţii arată că am fost *cititori aroganţi*.

Sau există pericolul să nu le înţelegi mai deloc, dar să crezi că *eşti pe felie*, că ştii care e *Duhul scrierii*. Reţii paragrafe, le foloseşti când nu trebuie, te împăunezi cu lipsa de coerenţă…dar nu te porţi în Duhul comunicat în cartea citită.

Adică eşti în stare să te comporţi ca un barbar al spiritului după ce ai citit cele mai sfinte experienţe. Pericolul capital al cititului de carte sfântă e să nu te transformi deloc, să nu gândeşti duhovniceşte, să nu se vadă deloc la tine o manieră mereu nouă de înţelegere, un progres real, izbitor, ci să acţionezi doar în favoarea portofelului sau a imaginii tale.

Există un citit al smereniei şi unul al…grabei. Există şi un citit la normă. Există un citit al cuminţirii şi unul de plictiseală sau…din invidie. Există un citit al excitării şi altul al denigrării.

Pericolul cititului e la fel de mare ca pericolul privitului. Când priveşti…eşti văzut! Pentru că, dacă în cartea ta sau în predica

ta apar elemente, care în viaţa reală nu se probează…atunci, undeva, în subteranele fiinţei tale…există interese lamentabile.

Pericolul cititului de carte sfântă e să crezi că *cititul* înseamnă *experienţă*. Nu: cititul înseamnă *informare spre experienţă*! Orice carte, pentru suflet, e ca reţeta de la medicamente: afli cum, în ce doze trebuie administrate şi apoi vine experienţa, apoi te sileşti să ai ceva…*experienţă*! Cei care au scris cărţi de duhovnicie nu le-au scris din cărţi ci din experienţa lor de viaţă, din munca lor cu ei înşişi.

Alt pericol al citirii e acela să crezi că un Sfânt e cât a scris el sau cât ai citit tu de la el. Dacă citind pe Sfântul Maxim Mărturisitorul de exemplu, crezi că are o scriitură *proastă*, *banală*…sau că Sfânta Scriptură e o carte *uşoară*…eşti cel mai prost cititor pe care şi l-ar fi dorit Sfinţii. Eşti mama prostiei.

Şi, dacă începi să scrii, din postura de arhicunoscător…ajungi un eretic vestit. Ereticii vestiţi sunt formaţi din oameni care survolau cărţile şi nu vedeau nicio adâncime demnă de ei, fapt pentru care începeau să scrie despre *cât de proşti* au fost antecesorii lor pe lângă ei.

Există pericolul să crezi că barba şi baticul te fac mai cuvios decât erai înainte. Există pericolul să crezi că reverenda sau veşmintele preoţeşti te-au făcut *cel mai mare Sfânt* sau că nu mai ai niciun fel de păcate, tu, care spovedeşti şi păcate au numai cei care vin ca să se spovedească la tine.

Există pericolul de a te simţi, de a te crede şi de a te manifesta ca *singurul ochi vigilent* al Tradiţiei sau al lui Dumnezeu pe pământ. *Excesul de încredere în sine* se întâlneşte aici cu *excesul de ipocrizie*. Nici nu ai putea să te erijezi în *singurul apărător* al Bisericii sau al Ortodoxiei, dacă nu ai trăi din plin complexul insignifianţei.

Marii răzvrătiţi ai istoriei au fost nişte oameni torturaţi de propria lor insignifianţă…fapt pentru care au vrut, printr-un exces de putere, să devină *o istorie neagră*. Şi au ajuns…

Există pericolul, ca ortodox, de a rămâne în urmă, în lumi iluzorii, crezând că eşti pasagerul lumii tale. Dacă citind un Sfânt din secolul al IV-lea sau din secolul al XVIII-lea, nu ştii să plantezi ideile sale într-o inimă de secol 21, ca ele să se armonizeze cu pantalonii, celularul şi mustaţa ta de 20 şi ceva de ani sau de 80…eşti închis în lumi paralele.

Dar, deopotrivă, există pericolul de a fi halucinat de un viitor ipotetic, în care lumea viază după o himerică armonie a imaginaţiei tale, care nu poate să sară prezentul.

Tot la fel de periculos pericol este să fii, în prezent, un om al sub-prezentului. Adică să nu foloseşti la maximum timpul sau spaţiul alocat vieţii tale, cu resursele pe care le ai, din cauza ideii că viaţa ta *nu are nicio importanţă*, fapt pentru care te *paseizezi* zilnic.

Din această cauză există ortodocşi cu viteză în relantiu la nivelul gândirii şi al experienţei, alţii care merg la viteza de 2 metri pe zi şi alţii care prind câteva mii de kilometri la oră.

Antagonismul se produce atunci când melcul cere să fugă precum leopardul sau trenul să zboare precum libelula. Însă acest fals antagonism al meritocraţiei personale, se naşte din cauză că nu ştii care îţi e lungul nasului.

Există pericolul *să te crezi Sfânt* şi *să mori lamentabil*, după cum există pericolul să te crezi *preapăcătos*, într-atât de păcătos încât să îţi pui ştreangul de gât sau să nu mai vrei să te schimbi deloc…

Există pericolul să te vorbească toată lumea de bine, cum ne-a spus-o Domnul sau să ţi se ducă vestea în lume şi să vină lumea la tine cu sacul, ca la pomul lăudat…şi să plece foarte dezamăgită.

Există şi pericolul de a te crede de neînlocuit sau providenţial. Există pericolul de a deveni statuie în timpul vieţii sau de a fi toată viaţa un dărâmător de statui, pentru ca să ai şi tu o statuie.

Există pericolul să scrii toată viaţa despre tine şi să nu ajungi niciodată la adevăratul tine. Există pericolul să taci prea mult când trebuie să vorbeşti răspicat sau să vorbeşti prea răspicat când auditoriul e sub limita aşteptărilor.

Există un pericol special, am spune noi, de a fi ultracorect în toate, de a vedea cursul vieţii tale, întâlnirile, vorbele tale după un calapod strict personal…fără să dai loc lui Dumnezeu să facă vraişte toate ideile tale despre tine, despre oameni şi viitor. Am întâlnit oameni care aveau viaţă de ceas, viaţă de program, bătută în cuie, de la care nu au abdicat deloc…dar la care experienţa era viciată de aroganţa *nepătării*.

Da, există pericolul fecioarei, care se mărită fecioară şi se crede *fără prihană*, a celui care nu a păcătuit mult şi nu i s-a iertat mult şi se crede *îndreptăţit* să îl ignore şi să îl bage în sub-privire pe cel păcătos foarte, există pericolul intelectualului care se crede buricul pământului, există pericolul agramatului în cele ale bunului simţ care are aripi de *teolog*, există pericolul arhimediatizării care te face să te simţi iubit de toţi, respectat, cu fani în exces…există pericolul sincerităţii brutale, căreia i se răspunde cu nesimţire înspăimântătoare.

Există un pericol de noviciat în ale curăţirii de patimi…în care se doreşte să se ardă treptele, să se ajungă la lumina dumnezeiască săptămâna asta, în care se doreşte forţarea mâinii lui Dumnezeu, mai înainte ca tu să ai largheţe de inimă, răbdare, eleganţă, maleabilitate duhovnicească, fineţe de caracter.

Există pericolul dragostei prea mari, care stresează pe cel care iubeşte puţin şi profitor. Există pericolul zelului prea mare, a râvnei care e considerată *nebunie* şi pericolul nebuniei, care pare *sfântă*…dar e doar *clinică*.

Există pericolul recunoştinţei care poate fi înţeleasă ca *dorinţă de parvenire* sau *ca spionaj*. Există pericolul de a minimaliza consecinţele faste sau nefaste în viaţa ta…sau pericolul de a nu-L asculta pe Dumnezeu, Care Se adresează conştiinţei tale, ci fricii, care te învaţă să fii confortabil, nenăucitor, aşezat şi respectabil.

Există pericolul de a rămâne la o treaptă de înţelegere şi de a crede că nu se poate mai sus decât atât sau că nimeni nu gândeşte mai mult sau diferit de tine. Există pericolul de a avea idei mai mari decât lumea în care te afli sau să trăieşti cu povara iubirii unor oameni pe care nu îi meriţi.

Există pericolul să fii mereu fals, orice ai face tu, inautentic şi există pericolul de a fi *prea autentic*, într-atât de autentic încât să fii incatalogabil şi, din acest motiv, trecut la index şi ignorat.

Există pericolul, primejdia, situaţia…de a fi bine intenţionat dar prost ghidat, îndrumat defectuos sau ghidat spre viziuni de viaţă reducţioniste, fricoase, sclifosite. Însă cel mai mare pericol dintre toate e să fii ortodox şi…Dumnezeu să nu Se manifeste în viaţa ta în niciun fel, ci să ai o relaţie de gând, ipotetică cu El, cu Dumnezeu pentru Care zici că faci şi dregi, dar nu se vede pe nicăieri.

De aceea există, în opinia noastră, două mari categorii de ortodocşi: ortodocşii cărora, dacă le închizi gura, dacă nu mai vorbesc nimic şi dacă tac, dacă îi faci odată să tacă…nu emană nimic duhovnicesc din ei, pentru că sunt ca şi alţii: doar locvaci, doar exclamatori, doar problematizatori de ocazie sau de pahar şi ortodocşi pe care poţi să îi ignori, care pot tăcea cu lunile, cu anii, dar ale căror gesturi, feţe, zâmbete, ochi, guri, păr şi înfăţişare sunt atât de grăitoare, atât de frumoase şi de demne, de măreţe în simplitatea şi sfinţenia lor, încât nu se tem că nu sunt crezuţi sau că, dacă dau mâna cu unul de altă religie sau cu un păcătos…îşi pierd pacea inimii.

Poate mai găsiţi şi alte pericole…

Falsă emotivitate, falsă imperturbabilitate, falsă pudoare

Cel mai uşor dintre toate e *să fii anacronic*. Dar şi cel mai …costisitor din punct de vedere al înţelegerii. Când, dintr-o falsă emotivitate, pe care o consideri deja o *trăire duhovnicească* de la a treia carte ortodoxă citită sau de la a treia conferinţă audiată, nu mai vrei să simţi ca tine…ci vrei să simţi *numai special*, numai *sfânt*…devii *anacronic*. Orice iese din spaţiul Bisericii sau din staticul Sfintelor Icoane crezi că e…*un păcat*. Dinamismul, simţirea ta tinerească ţi se pare…un păcat, în mod fatal pentru tine.

Falsa emotivitate a celor care nu înţeleg corect, din ei, credinţa ortodoxă, se manifestă mereu prin…a nu vedea, a nu simţi, a nu te mişca într-un anume fel.

Reprimarea simţirii, a emotivităţii…naşte frustrări ce se repară cu greu în scaunul spovedaniei sau pe patul spitalului. De la a te abţine în mod trucat, fals, mecanic…de la a simţi una sau alta…se trece la largheţea de a simţi orice, oricum, oriunde. Ambele extreme nu au nimic de-a face cu simţirea duhovnicească, cu trăirea duhovnicească a sentimentelor noastre.

Dacă simţi să iubeşti pe cineva sau ceva îţi displace…atunci aceea simţi. Dacă încerci să retezi aceste simţăminte interioare

numai prin eforturi mintale, prin sforţări ale trupului, ale privirii şi ale minţii tale…sfârşeşti clinic.

Cei mai mulţi ortodocşi înţeleg curăţia minţii ca pe o lucrare pur umană, ca pe un exerciţiu al interdicţiei auto-impuse, de care se simt datori, fără să vadă în ea o coproducţie cu Dumnezeu.

Tocmai de aceea nu pot înţelege prezenţa harului lui Dumnezeu în noi, care ne face să trecem altfel, într-un mod cu totul nou pentru mintea noastră, peste sensibilităţi neortodoxe.

De aceea sforţările interioare, făcute cu aplomb şi etichetate drept „viaţă duhovnicească" nu fac decât să ne arate oameni sălbăticiţi interior, să ne expună şi mai mult ridicolului.

Cum îţi dai seama că cineva nu e cine spune că este sau crede că este? Din ceea ce emană el când nu mai poate fi atent la sine, când nu se mai cenzurează sau când nu e conştient că e văzut de cineva în adâncul său.

Falsa emotivitate…stă adesea *stâlp* la Biserică. Cel care vrea să îţi dea senzaţia că a ajuns la pacea inimii şi că nimic nu îl mai tulbură…se vede prin aceea că este inert, că trupul lui nu respiră în pacea Duhului ci este carcerat. Îl simţi că plezneşte, că se sugrumă emoţional…şi această *sugrumare emoţională* şi *gestuală* şi-o revendică drept *stare de linişte*, drept *sobrietate interioară*.

Cineva dorea să mă convingă că mă iubeşte. Foarte bun lucru! Şi i-am spus să îmi dea câteva detalii despre ce a simţit, a intuit că sunt eu. A rămas surprins de cererea mea. De ce?, l-am întrebat eu. *Pentru că nu îmi pot explica ceea ce simt…faţă de tine*, mi-a răspuns el.

Şi atunci i-am explicat faptul, că el doar vede în mine ceva care îi place, care crede că îi aparţine şi lui, dar adevărata dragoste faţă de mine sau faţă de un om oarecare, se vede din aceea că ştii să vezi şi să detaliezi cine este el şi asta la modul subtil şi nu grosier.

Iubirea, admiraţia, reverenţa faţă de cineva…are detalii solide de adevăr, de credinţă şi de faptă intuite în tine. Nu poţi să cinsteşti pe cineva drept *geniu* sau *Sfânt* dacă nu vezi în el falii de adevăr. Ca să iubeşti trebuie să vezi, să îl respiri pe celălalt într-un mod smerit şi îmbucurător.

De ce ne place atunci să epatăm, să facem poze…publice, să părem alţii decât suntem? Pentru că am înţeles că ortodocşii trebuie să fie…*poze*.

Dacă merg cu reverenda pe mine la piaţă sau în tren, la teatru sau la veceu…omul se uită la mine cu mirare. De ce? Pentru că, dus la Biserică sau nedus, el crede că preotul stă numai la Biserică şi nu şi în veceu, şi nu şi la piaţă, şi nu şi la teatru…cu reverendă pe el.

Şi, tot la fel, pare *om credincios* cel care se forţează din răsputeri să pară stâlp, coloană de metal la slujbe sau în public…dar nu are nicio maleabilitate duhovnicească, e în stare să te linşeze dacă ai zis ceva rău de el sau să te ironizeze.

Şi atunci vezi, că acest ortodox suspendat în aer ca femeia din poza de sub titlu, ţeapăn, inert, nu are nicio emotivitate aleasă şi nicio pudoare, nicio ruşine, nicio sfială. Dacă e în stare să te rupă în mâini pentru că i-ai atras atenţia asupra unei patimi a sa sau nu ştie să ierte atunci când tu te comporţi cu multă delicateţe cu el…atunci e stâlp gol, e idol.

Cuvintele sunt ochii care ne dau de gol. Psihologizarea excesivă a comportamentului…nici ea nu are nimic de-a face cu *duhovnicia*.

Un psihiatru mă poate analiza în chip şi fel, poate găsi multe tare la mine, reale sau închipuite [am avut experienţe halucinante cu câţiva psihiatri], dar el nu mă vede duhovniceşte, ci doar mă secţionează.

Vederea duhovnicească e intuirea, dincolo de îmbrăcăminte, cuvinte şi ascunderi, a celuilalt. Iar dacă, la momentul adevărului, eşti găsit gol de harul lui Dumnezeu, care îmi dă să te văd…atunci toate cărţile, cuvintele, predicile tale…sunt în van.

Ipocrizia este un imperturbabil enervant. E una dintre tăcerile explicite, care dor cel mai rău. Vine şi îţi arată că tu ai greşit ceva. Vine şi îţi arată cu ostentaţie. Nu numai că îţi arată, dar ipocrizia se şi bucură de faptul, că tu, în faţa ei, ai fost găsit vinovat, chiar dacă vina e ipotetică.

Ipocrizia se ascunde prin cuvinte…şi tocmai ascunderea aceasta e deplorabilă. Omul bandit, banditul duhovnicesc, travestitul duhovnicesc, impostorul…are numai replici, fără ca să ştie că din el emană satanism.

Pentru că impostorul în cele sfinte este un nominalist. El crede că cuvintele înseamnă *una* şi faptele sunt *alta* şi că, dacă ştii să te dai *de teolog* sau *de Sfânt*, dacă îi minţi pe toţi…nimeni nu se prinde. Însă el are *numai cuvinte* şi acelea proaste.

Dar are cuvintele pe care vor să le audă cât mai mulţi. Iar dacă tu vii şi atentezi la notorietatea lui perisabilă, câştigată în doi ani, pe el îl dezgoleşti de faimă. Faima lui stă în cuvinte şi nu în ce e el. El a mizat pe faptul că *toţi sunt fraieri*, că nimeni nu ştie mai mult decât el sau pe ideea că, în ţara orbilor e bine să fii puţin chior…pentru ca să ai…*performanţe*.

Pericolul erijării într-o autoritate duhovnicească în Biserică se vede…la nivelul întrebărilor şi al răspunsurilor. Dacă cineva are răspunsuri la toate întrebările, fără nicio muncă şi cercetare

statornică e semn că avem de-a face cu o pasăre, care nu e *rara avis*. Marca duhovnicească repetitivă, care repetă la nesfârşit aceleaşi fraze în acelaşi ton de voce…dă dovadă de fixism, de necroză.

Aveam un profesor de economie la liceu…care preda aceeaşi lecţie la două clase în mod identic, cuvânt cu cuvânt. La o primă impresie ni s-a părut extraordinar acest lucru…însă, mai apoi, ne-am dat seama că dezinteresul său pentru a formula ceva nou s-a manifestat, cu timpul, în învăţarea plăcii pe de rost. Era un DVD multiplicabil la fiecare oră, lecţie…şi ne cerea să ştim şi noi…plăcile pe de rost. Însă pe mine tocmai asta mă enerva: să nu pot să spun un adevăr într-o mie de feluri, dacă limba română şi aşa e *prea vastă* ca să fie *mică*!

Oamenii ficşi sunt şi…excesivi de pudici. Dacă au văzut un sân sau o secvenţă porno, dacă ai ţipat la ei sau dacă i-ai admonestat…e deja cataclism.

Un cataclism iluzoriu însă. Dacă te-ai enervat…erai deja enervat. Dacă te-ai excitat…nu e nicio noutate: pofta e până în măduva oaselor noastre! Problema nu e dacă *vezi* sau *nu vezi*…ci *a ceea ce vrei să fii*.

Dacă vrei să fii medic ginecolog…atunci nu trebuie să te miri, nici să te scârbeşti de ce iese dintr-o femeie. Dacă vrei să devii criminalist nu trebuie să ţi se pară nimic aiurea că vezi cadavre şi că răutatea şi abjecţia umană sunt cutremurătoare.

Dacă devii ofiţer la penitenciar nu trebuie să crezi că vinzi la supermarket şi dacă eşti în serviciile secrete să nu te aştepţi că o să vii la Biserică în fiecare duminică. Însă şi ginecologul, şi vânzătorul, şi criminalistul, şi judecătorul…pot fi ortodocşi autentici, chiar dacă văd femei goale, criminali, abjecţie, morţi, răniţi, spânzuraţi, delincvenţi cu duiumul.

Aţi pune zăbrele când mergi pe stradă sau a fi curios să vezi un film porno sau să citeşti o carte deocheată sau eretică şi să nu o citeşti pentru că intri imediat în Iad sau a crede că, dacă nu ai păcătuit cu ceva…eşti *mai sfânt* decât *cel care a păcătuit*…asta este o pudoare jegoasă, o ruşine fariseică…care îţi dă să te crezi *un înger*…fără să fii măcar *curtoazios*.

De-a lungul timpului am văzut diverşi oameni care credeau că sunt *înduhovniciţi*, că sunt *oameni sporiţi*, dar nu ştiau să mai dea, la plecare, mâna cu tine, dacă i-ai contrazis, care nu mai doreau să te vadă, dacă ai fost critic cu ei, care nu ţi-ar fi dat, la o adică, nicio cană cu apă, dacă li se părea că eşti…*suspect*.

Gradul de delicateţe, de cuprindere a realităţii, de omenie şi de bun simţ…arată gradul tău de creştere duhovnicească, de sfinţenie.

Dacă crezi că a sta ţeapăn, ca în Icoană sau a-ţi carcera trupul şi mintea înseamnă că *ţi-ai răstignit poftele şi patimile* înseamnă că nu ai înţeles nimic. Când faci aceste lucruri trebuie să arăţi că eşti sensibil, atent, îngăduitor, înţelegător…că eşti fair play, dragul meu, draga mea, că sunteţi…frumoşi de pus la inimă.

Dacă nu, sunteţi doar…*agăţaţi în aer*!

Instituția uceniciei este o marcă fundamentală a Bisericii Ortodoxe

Relaţia Părinte-ucenic a fost şi este o relaţie sacramentalo-duhovnicească cel mai adesea, deşi poate să fie şi numai *duhovnicească*. Adică se poate realiza între un preot sau un ierarh şi un mirean sau un monah şi are în avatarurile ei şi aceea că preotul sau ierarhul îl spovedeşte pe ucenicul său dar poate fi *numai duhovnicească*, ea reducându-se la o prietenie şi la o iubire duhovnicească între cei doi, în care un mirean înduhovnicit sau un monah înduhovnicit îl călăuzeşte pe un mirean sau pe un monah spre cele ale mântuirii.

Părintele duhovnicesc, omul adâncit în înţelegerea duhovnicească, poate fi ales de un credincios, care vrea să se afunde în înţelegerea vieţii şi a credinţei ortodoxe, pentru a-l călăuzi în viaţa lui. Părintele este ales de ucenic sau se lasă ales, când vede că Dumnezeu l-a trimis pe ucenic la sine, între ei creându-se un raport de mare conştiinţă şi de mare coresponsabilizare, fiecare dorind odihnirea şi mântuirea celuilalt.

Istoria Bisericii Ortodoxe atestă numeroase dovezi de Sfinţi Părinţi, care au avut ucenicii lor, la rândul lor tot Sfinţi şi care s-au creat unii pe alţii în ascultare şi iubire faţă de Domnul şi poruncile Sale şi între ei.

De fapt instituţia uceniciei este una prin excelenţă duhovnicească, este atelierul unde se creează adevăraţii povăţuitori ai Ortodoxiei, Părinţii ascultării şi ai râvnei, prin eforturile constante de supraveghere şi de modelare a lor de către cei care excelează în supleţea înţelegerii duhovniceşti.

Aşa că marii Părinţi şi marile Maici ale Ortodoxiei au fost la rândul lor nişte atenţi şi supuşi ucenici, nişte conştiincioşi ucenici, care au devenit ei înşişi întruparea sfaturilor Părinţilor lor. De aceea *instituţia uceniciei* sau a *stăreţismului* sau a *povăţuirii duhovniceşti* este o marcă tradiţională, una constantă în istoria Bisericii Ortodoxe.

Lovirea peste conștiință cu întrebări importante

De ce se roagă ortodocșii și de câte ori se roagă?

Se roagă pentru a respira în fiinţa lor harul lui Dumnezeu şi se roagă tot de atâtea ori pe cât respiră, dacă au inimă mulţumitoare, senină, miloasă şi simţită, inimă *simţită*…cu precădere.

Cine sunt aceia care se tem de draci, de masoni, de ecumenism, de eretici, de vrăjitori, de vârcolaci și de păcătoșii notorii?

Creştinii ortodocşi care au timp să îşi pună întrebări facile, pentru că nu şi-au făcut din viaţa lor un proiect ascetic şi duhovnicesc ortodox autentic, de clipă de clipă.

Adică oamenii pentru care curăţirea de patimi, citirea de cărţi sfinte, iubirea şi bunul simţ sunt *prea grele*…dar se tem să nu le cadă drobul de sare … de pe Casa Poporului.

Cine înțelege ce înseamnă a avea...conștiință de preot?

Cel care, întru câtva…priveşte ca un părinte sau ca o mamă sau ca la el însuşi la viaţa celuilalt. Dacă ţie nu îţi place să fii maltratat verbal, să fii minţit, să fii spoliat, ci vrei să fii înţeles, crezut şi iubit…atunci nu judeci pe nimeni, îi înţelegeţi pe toţi, le ascunzi păcatele tuturor, le acoperi cu mantia rugăciunii şi a bunului simţ…şi aştepţi, de la tine şi de la toţi, îndreptare, o viaţă mai cu obraz, o viaţă mai de *Doamne ajută*!, o viaţă mai simţită…

De ce ăia mici încearcă să se tragă de șireturi cu...ăia mari?

Pentru că suntem prea prostuţi, pentru că nu avem simţul penibilului…şi pentru că nu am muncit serios pentru nimic în viaţa noastră.

E mai uşor să te drăcui sau să te binecuvintez?

Mi-e mai uşor să te binecuvintez…pentru că la drăcuit se pricep aproape toţi.

De ce ne este rușine de noi atunci, când ne uităm în oglindă?

Pentru că ştim cât de păcătoşi suntem.

De ce nu sunt plăcuți preoții ortodocși în România?

Pentru că cei care nu îi suportă…simt, în prezenţa lor, ceea ce nu sunt ei şi nici nu vor să fie.

E mai greu să fii ateu, eretic, neam prost...sau ortodox?

E mai greu, mult mai costisitor la nivel personal (pentru că o încasezi din greu de la Dumnezeu)…să fii ateu, eretic, neam prost…

Cum îmi iubesc...dușmanii?

Rugându-mă pentru ei, vorbindu-i de bine, dându-le motive de nobleţe, când ei se străduiesc, din greu, să mă lovească cu mostre de nesimţire sau să fugă când mă văd, urmărindu-i cu atenţie şi lăsându-mă urmărit de către ei…pentru ca să le dau motive să se calmeze, să îşi calmeze invidia şi ura.

Cred că e destul de simplu să faci asta…pentru că e *normal* să faci asta!

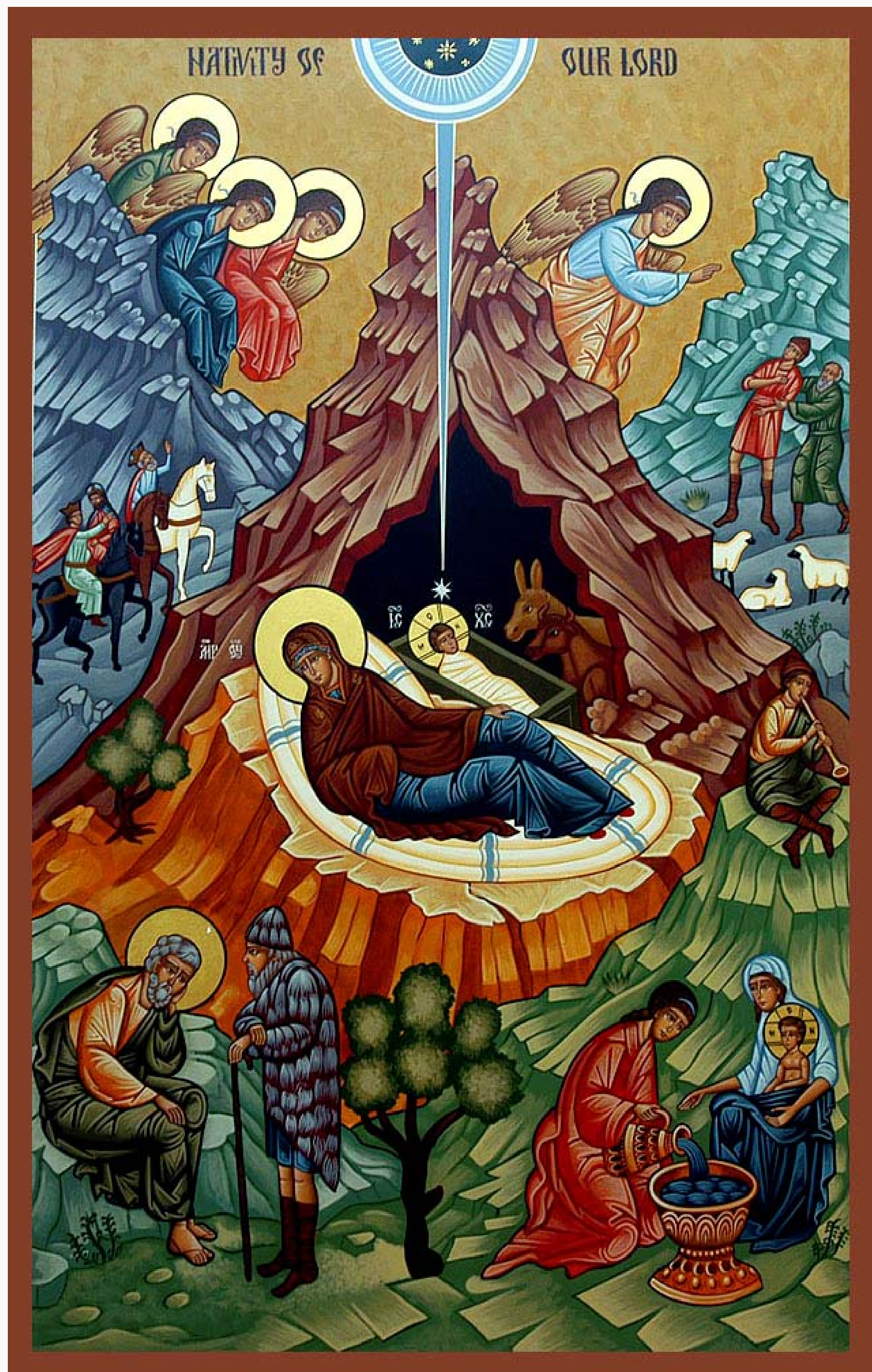
E bine să ai o viață mică sau una...mare, în bătaia reflectoarelor?

Cred că e bine să ai o viaţă, care să te împlinească, indiferent dacă o trăieşti la Bucureşti, la Berlin, la Voroneţ sau în pustia Egiptului. Adică să fie o viaţă ortodoxă, care să te împlinească de nota 10.

De ce sună fals sintagma „sunt un mare păcătos" în gura ta?

Pentru că te minţi mai mult…decât îţi spui adevărul. Dacă ai fii sincer cu tine ţi-ai spune zilnic: *sunt cel mai mare păcătos*, sunt

un dement, un ratat, un parşiv, un desfrânat, un hoţ, un ucigător de suflete, un meschin…pentru că, fiecare păcat în parte l-am făcut mai mult sau mai puţin.

Expresia „spiritul / duhul sărbătorii” este o expresie adânc ortodoxă dar care a fost denaturată la nivelul înţelegerii seculare, atâta timp cât vrea să exprime, din ce în ce mai mult, o bucurie psihologică, o bucurie de sezon, o stare de spirit favorizată de

shopping sau de relaxare şi nu…o bucurie adâncă, tainică, duhovnicească, eclesială.

În adevărata ei accepţiune expresia este una foarte teologică, pentru că vrea să exprime faptul că Hristos e retrăit, prin Duhul Sfânt, în fiecare sărbătoare, de fiecare credincios în parte. La fiecare praznic al Naşterii Domnului noi retrăim, prin Duhul lui Dumnezeu, naşterea lui Hristos. Aşa că niciun creştin ortodox, din niciun secol, nu e departe de simţirea naşterii lui Hristos, pentru că Hristos Se naşte, prin Duhul, în inima fiecăruia în parte.

Pregătirea noastră prin post, rugăciune, spovedanie, împărtăşire cu Domnul pentru acest praznic *preaslăvit*, adică *prea plin de har*, e pentru ca să simţim, în mod tainic, în adâncul inimii noastre, bucuria pe care Îngerii, Păstorii, Prea Curata Stăpână, Sfântul Iosif, animalele şi cosmosul în întregime au trăit-o la naşterea Lui din Prea Curata Fecioară.

Dacă simţim în noi, prin toate cele trăite în aceste zile, curăţie, sensibilitate, duioşie, candoare, delicateţe duhovnicească, atunci Duhul lui Dumnezeu ne dă să simţim, după puterea noastră, ceea ce emana din Hristos născut în iesle…şi ceea ce emană şi acum din Hristos, prin Duhul Său, pentru cei care se bucură de venirea Sa la noi.

Marea taină a praznicului de astăzi e că Hristos ne dă să retrăim în noi, în modul cel mai veridic şi mai sfânt, fiorul naşterii Sale, al primirii Sale de către oamenii credincioşi. Când Îngerii sunt văzuţi în mod extatic de păstori, în adâncul nopţii, în singurătatea câmpului [Lc. 2, 8-14]; când Magii, Vrăjitorii aceştia înţelepţiţi de steaua, care călătorea cu ei [Mt. 2, 1-12] şi care era *o Putere cerească* pentru Sfânt Ioan Gură de Aur şi nu *o stea obişnuită* …simt harul lui Dumnezeu, care îi conduce către Stăpânul, ei devin oameni esenţialmente altfel, pentru că simt cele ale veşniciei, simt şi trăiesc lucruri, care nu au nimic de-a face cu o materialitate grosieră, cu o viaţă păcătoasă.

Boul si asinul, aşa cu prorocise Sfântul Isaia [Is. 1, 3], recunosc acum pe Stăpânul lor. Cosmosul, întreaga făptură, alături de Puterile cereşti reacţionează, într-un mod originar, pentru că se umplu de tresăltare interioară, de bucurie negrăită, văzând smerenia uluitoare, paradoxală, înspăimântător de mare a Stăpânului către slugile Sale.

Şi, cum în rugăciunile noastre ortodoxe, subliniem adesea, *nu Înger, ci Însăşi Domnul vine la noi*…trăirea acestei minuni copleşitoare, a acestei bogăţii de dragoste faţă de noi nu este *retroactivă*, adică dinspre trecut spre prezent, ci este o bucurie trăită

direct, acum, pentru că El, Hristos, întru Duhul, ieri şi azi şi mâine e Acelaşi şi ne umple pe noi de bucuria naşterii Sale ca şi atunci.

Înţelegem în mod deplin sintagma *Duhul sărbătorii*, dacă înţelegem tot ciclul slujbelor dintr-un an liturgic ca retrăire a triadologiei, a hristologiei şi a pnevmatologiei în Biserică.

Adică într-un an liturgic, de la 1 septembrie la 31 august, toate slujbele şi marile praznice ne dau să ne adâncim în viaţa noastră cu Dumnezeul nostru treimic, ne dau să adâncim viaţa şi iconomia mântuirii lui Hristos pentru noi şi să ne umplem de puterea Sfântului Duh în mod continuu.

Acum, pe măsura pregătirii noastre interioare, simţim ceva din curăţia şi frumuseţea duhovnicească a persoanei lui Hristos, Care Se naşte, Care devine *om pentru noi*, adică *ceea ce nu era*, pentru ca să ne slobozească, să ne elibereze de sub tirania, de sub munca, de sub robia diavolului.

De aceea prăznuim astăzi moartea lumii vechi, moartea lumii păcatului, desfiinţarea idolatriei pe de o parte iar, pe de altă parte, trăim sfârşitul aşteptării întregii creaţii, pentru că *dorirea lumii* e *Hristos*.

De la naşterea Sa până astăzi şi până la a doua Sa venire întru slavă, întru lumina dumnezeiască, care emană din El, noi nu mai aşteptăm pe Cineva pe Care nu Îl ştim, ci pe Cineva cu care trăim în noi şi pe Care Îl simţim în întreaga creaţie.

De aceea astăzi, în această zi de bucurie duhovnicească, percepem prezenţa Lui în lume şi în noi cu mare acuitate, pentru că El doreşte să ne pătrundă viaţa cu razele slavei Sale, cu bucuria Lui faţă de noi, care se constituie în însăşi *Duhul sărbătorii*.

Da, această zi, aceste zile sunt speciale, sunt *altfel*, pentru că sunt marcate de amprenta iubirii Sale faţă de noi! Chiar dacă eşti tare la inimă, chiar dacă eşti pierdut în tot felul de patimi, chiar dacă mănânci roşcovele nesimţirii…simţi că acum totul e *altfel*, că în atmosfera însăşi a lumii noastre e o prezenţă, o iradiere, o bucurie, o revărsare de altceva, mai presus de lume…adică *de har*.

Chiar dacă nu îi spui har şi îi spui *noutate*, *bucurie*, *ceva special*…vorbeşti despre acelaşi lucru, pentru că simţi şi tu ceva, cumva, într-o anume măsură, bucuria Lui faţă de noi.

Duhul praznicelor ortodoxe arată că există un ritm identic în Biserică şi creaţie, că bucuria Bisericii şi bucuria creaţiei sunt una, că mediul care ne înconjoară trăieşte cu noi bucuria revărsării de har de la Dumnezeu, pentru că Dumnezeu e în creaţie, e cu noi, e pretutindeni prin harul Său.

Aerul sărbătorii e harul. Şi după cum se vede Dumnezeu ne dă să retrăim harul naşterii Sale atunci când Biserica prăznuieşte naşterea Sa, nu oricând şi oricum.

Acum, mai mult decât oricând, alături de zăpadă, de albul zăpezii, de cadouri, de brad, de colinde, de masa bogată e harul curăţiei, al nevinovăţiei, al sfinţeniei Pruncului Hristos, Care e, în acelaşi timp, Fiul cel mai înainte de veci al Tatălui.

Trăim toate acestea în noi şi trăim bucuria şi frumuseţea Lui în noi. Pacea şi lumina lumii, adevărata pace şi luminare a minţii şi a vieţii noastre e harul Său, care ne încălzeşte, ne curăţeşte, ne luminează, ne fortifică în faţa patimilor şi a dezamăgirilor de tot felul…

Dacă simţim pe Duhul, Care ne reliefează în noi naşterea Sa, atunci suntem fericiţi! Vă dorim să fiţi fericiţi, pentru că El e cu noi şi nimeni împotriva noastră!

Sărbătoarea este „odihnă sfântă a Domnului”

Conform LXX: ἀνάπαυσις ἁγία τῷ Κυρίῳ [Ieş. 16, 23]. Sărbătoarea e sărbătoare în viaţa ta dacă te odihneşti întru Duhul lui Dumnezeu. Dacă te delectezi, dacă te îndulceşti cu frumuseţi duhovniceşti, cu vorbe duhovniceşti, cu imagini duhovniceşti trăieşti odihnă mare, neînchipuit de frumoasă.

Când nu e *odihnă frumoasă* în noi este o inamiciţie dureroasă între trupul şi sufletul nostru, pentru că trupul se luptă împotriva sufletului prin patimile pe care şi le-a creat de-a lungul vieţii.

Sensul odihnei adevărate e viaţa sfântă. Albia odihnei e sfinţenia. Trăim o odihnă a Domnului, cu Domnul, în Domnul, după Domnul, dacă suntem în sfinţenie, în simţirea harului lui Dumnezeu în inima noastră şi în viaţa noastră.

Şi avea dreptate un creator de online acum câteva zile, când scria un articol în care ne spunea că *nu toţi se bucură de sărbători*. Da, nu toţi se bucură de sărbători! Mulţi păcătuiesc de sărbători crezând că petrec.

Sărbătoarea de care vorbim aici nu se reduce numai la participarea la sfintele slujbe ale Bisericii. Când ieşim din Biserică trebuie să continuăm sărbătoarea acolo unde trăim, unde mergem, pentru că sărbătoarea este a inimii.

Suntem în odihnă, când suntem în gânduri bune. Suntem în odihnă, când ne facem treaba cum trebuie. Suntem în odihnă când iertăm, când iubim, când ne curăţim de păcate, când suntem oameni ai *corectitudinii de conştiinţă* şi nu ai *corectitudinii prescriptive*, că *aşa trebuie să facem şi facem*.

Ca să trăim odihna lui Dumnezeu trebuie să facem ceea ce simţim că ne îndeamnă harul lui Dumnezeu să facem. Dacă conştiinţa noastră întru Duhul Sfânt spune să facem asta sau asta…atunci acele lucruri sunt *bune*, pentru că acelea ne aduc

odihnă interioară trainică şi nu ne face *mari* numai de ochii lumii. Şi e observabilă odihna, creşterea în har şi în duhovnicie!

E reperabilă dacă urmăreşti schimbările de atitudine, de nuanţă, erupţiile de sinceritate, de mărinimie şi de cunoaştere ale celui întru care lucrează harul lui Dumnezeu. Tocmai de aceea el nu poate să se ascundă, dacă îl priveşti duhovniceşte, pentru că harul lui Dumnezeu, care lucrează şi în tine, îţi dezvăluie cine este *lumina* din faţa ta.

Nu cred în creştini ortodocşi autentici fără pacea Sfântului Duh în inima lor! Nu cred în bunătatea ortodocşilor, care nu au lacrimi dulci de iubire faţă de Domnul lor şi faţă de suferinţele oamenilor. Nu cred în creştini ortodocşi delicaţi, care nu ştiu să zâmbească iertător. Nu cred în feţe mate, în ipocrizii titrate, în bădărănia care te avansează, în indelicateţea care sfidează orice urmă de omenie…

Pacea sfântă a lui Dumnezeu, odihna lui Dumnezeu în tine, ca şi înţelepciunea, dragostea, cuminţenia, bunătatea cresc pe măsură ce se infiltrează şi ajung şi în inimile altora din fiinţa ta.

Cel întru care viază pacea este un rezervor de pace pentru alţii. E mai bine să găseşti un om, care să te înveţe să te smereşti în faţa lui Dumnezeu, decât să găseşti un om, care să te înveţe să câştigi milioane de euro într-un an. E un dar dumnezeiesc, dacă ai duhovnici, părinţi, prieteni sau colegi, care să te umple cu pacea lor.

Când au venit Îngerii din cer şi au slăvit pe Dumnezeu împreună cu păstorii au zis: *Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας* [Slavă întru cei de sus ai lui Dumnezeu şi pe pământ pace {şi} bună-voire întru oameni][Lc. 2, 14].

Îngerii lui Dumnezeu au dorit ca slava pe care ei o aduc, ei, cei de sus, lui Dumnezeu să fie adusă şi pe pământ de către oameni, pentru ca să fie pace în ei şi între ei, şi dacă e pace e omenie, e bună învoire între oameni.

Ceea ce ne doresc Îngerii lui Dumnezeu e să trăim în pacea care mulţumeşte lui Dumnezeu, în pacea care e bucurie pentru tot ceea ce a făcut şi face Dumnezeu cu întreaga omenire, e înţelepciune, înţelepţire continuă din cele ale lui Dumnezeu.

Bineînţeles că subiectul nostru nu are relevanţă interioară pentru cei care nu au trăit niciodată pacea lui Dumnezeu, ca urmare a împăcării lor, prin Botez şi Spovedanie, cu Dumnezeu.

Deşi vorbim aceeaşi limbă nu ne înţelegem. Şi nu ne înţelegem pentru că nu am trăit pe viu, în fiinţa noastră, niciodată, pacea lui Dumnezeu. Şi dacă nu am trăit-o, e adevărat, ea nu are sens.

Dar dacă am trăit-o şi o trăim şi vorbim prin prisma ei, nu ne putem închipui să mai vrem să trăim alandala, fără ea, într-o viaţă de mizerie.

Pentru că pacea lui Dumnezeu este indisolubil legată de sfinţenie, de dragoste, de curăţia sufletului şi a trupului, de împlinirea poruncilor, de tot ceea ce ţine de ascultarea de Dumnezeu. Pacea duhului nostru e adevărata sărbătoare. Pacea este liniştirea fiinţei noastre, umplerea ei de bucurie nestăvilită, de fervoare, de o adâncă şi neţărmurită, nemărginită delicateţe în relaţia cu Dumnezeu şi cu oamenii.

Dacă vezi cele ale lui Dumnezeu eşti delicat, eşti atent, te umpli de sfială. Dacă te umpli de sfială e normal să nu calci pe bătături pe oamenii, care se adâncesc în recunoştinţa lor faţă de Dumnezeu. Însă pacea duhului nu exclude faptul de a nu vedea răul şi perversitatea din oameni ci, dimpotrivă, pacea duhului, lăuntrică devine atunci o durere duhovnicească pentru malformaţiile interioare ale oamenilor, pe care le aduc *păcatele* şi nu *accidentele de maşină*.

Un om schilodit de maşină, un om beteag din naştere nu e o ruşine, nu e un om care nu poate să se umple de pacea lui Dumnezeu.

Omul care dă afară pacea din el e cel care se luptă zilnic cu voia lui Dumnezeu, căruia îi place să fărâme, să murdărească, să paraziteze lucrurile din jurul lui. Dacă lumea arată rău în jurul nostru e pentru că noi nu facem nimic ca să fie mai frumoasă. Dacă vedem numai răul din jur e pentru că nu avem binele în noi şi vedem numai prin prisma a ceea ce ne caracterizează în mod esenţial: *murdăria*.

Pacea e astuparea murdăriei proprii de către harul lui Dumnezeu. Pacea e sărbătoarea care se vede atunci când stai de vorbă cu un om al păcii.

Dar omul care are în el pacea e un om al unirii cu cei care se unesc cu binele, cu harul lui Dumnezeu şi nu cu răul. Dacă Domnul a adus sabia şi sciziunea în familie a adus-o acolo unde unii sunt cu Dumnezeu şi alţii cu dracul, cu potrivnicul, cu duşmanul, cu cel care ne invidiază mântuirea. Şi e normal, ca acolo unde pacea ne desparte pe unii de alţii, acolo unde alegerea ne desparte, să nu putem fi împreună.

Adevărata familie e unită numai de către Duhul lui Dumnezeu, întru Hristos, după voia Tatălui. Dacă vrei o familie ideală, perfectă, nu o poţi avea în mod ideologic sau printr-o constrângere anume.

Nu poţi să-ţi forţezi copilul să te iubească şi nici propria-ţi soţie! Dacă emani pace şi ei caută pacea care covârşeşte toată mintea vei avea o familie care va privi la tine ca la soare, ca la izvorul frumuseţii lor, al bucuriei şi al stabilităţii lor. Dacă tu eşti capul familiei, ca părinte şi soţ, cei din jurul tău vor fi *plini de tine* pentru că te vor vedea că şi tu eşti *plin de ei*, că mori de dorul lor, de dragul lor, pentru binele lor.

Nu merge fără *dragoste* şi fără *uitare de sine*! Dragostea e *o uitare de sine* pentru că *îi vezi* pe alţii. Nu poţi să-i vezi pe alţii, dacă te vezi numai pe tine!

Te vezi pe tine, dacă te uiţi pe tine pentru alţii. Ca să simţi, ca părinte, povara dulce a păstoririi celor raţionali trebuie să faci uz de raţionalitatea inimii, de raţionalitatea care nu sfidează bunul simţ, candoarea, fragilităţile personale.

Ca să ai trebuie să fii. Ca să fii trebuie să te uiţi. Şi când te uiţi pe tine şi vezi numai pe El şi pe ei…atunci te umple pacea lui Dumnezeu care face din viaţa ta o sărbătoare. Şi sărbătoarea e o sărbătoare zilnică, dacă eşti cu pacea Treimii în tine.

Să vezi teologic în fiecare clipă!

Pentru omul credincios *a vedea lumea* înseamnă a o vedea prin harul lui Dumnezeu, prin poruncile Sale, prin sesizarea prezenţei Lui în lume şi în oameni.

De aici şi numele, sigla platformei noastre online: *Teologie pentru azi*. Tot ceea ce vezi poate fi interpretat teologic! Tot ceea ce vezi, ce auzi, ce miroşi, ce pipăi, ce mănânci, ce bei, se poate interpreta *teologic*. Totul poate fi privit şi înţeles în relaţia noastră cu Dumnezeu, pentru că tot ce există sunt *canale de înţelegere* ale Lui.

Te naşti, îţi dai seama că eşti viu şi te întrebi ce e cu tine. Astea sunt probleme teologice! Naşterea, viaţa, sursa vieţii, cine eşti tu, ce te împlineşte e teologie curată, ţine de rolul tău de *persoană* pe care ţi l-a dat Dumnezeu.

Naşterea şi moartea, viaţa sunt *taine*, nu prin aceea că sunt necunoscute oamenilor, ci prin aceea că nu se poate epuiza cunoaşterea lor. Minunea venirii pe lume, naşterea ta ca prunc, minunile zilnice din viaţa ta te învaţă să simţi şi să te manifeşti teologic, adică cu credincioşie faţă de Dumnezeu, cu bucurie faţă de faptul că eşti viu, că te poţi juca, că poţi studia, că te poţi bucura de foarte multe lucruri.

Ca să ştii *de ce te-ai născut* trebuie să afli că *te-ai născut* din iubire, din iubirea lui Dumnezeu şi că ai fost dorit de Dumnezeu dintotdeauna.

Dacă mama ta te avorta…tu tot trăiai, pentru că Dumnezeu te-a dorit şi pe tine. Şi acele miliarde de copii avortaţi sunt vii, nu sunt *iluzii* şi aşteaptă rugăciunea dragostei noastre pentru ei! Dacă vrei să fii bun cu cineva atunci roagă-te pentru toţi cei adormiţi şi pentru toţi cei vii deopotrivă! Roagă-te ca să se facă voia lui Dumnezeu cu toţi!

Şi rugându-te lui Dumnezeu şi Sfinţilor, vei înţelege că există foarte mulţi Sfinţi, care se roagă pentru tine. Că Biserica lui

Dumnezeu cea din toată lumea e un foc de dragoste şi de rugăciune, pentru că e plină de marea de lumină, care se revarsă din Dumnezeu şi te conţine, te iradiază şi pe tine.

Dacă vezi *ortodox*, adică *teologic*, dacă vezi lăudând pe Dumnezeu pentru toate, te umpli de bucuria pe care Dumnezeu o revarsă, ca pe o ploaie de har, în lume.

Dacă *te bucuri* vezi *bine* teologic. Dacă găseşti motive să te bucuri, să lauzi, să contempli dar să şi vezi dreptatea acolo unde ea este şi adevărul acolo unde este înfiripat înseamnă că Dumnezeu e cu tine, că te laşi învăţat de Dumnezeu, în mod zilnic, cele ale Sale.

Greşeala de gândire cea mai curentă şi care se vede şi în unele comentarii pe care nu le moderăm, e aceea, că nu se înţelege că poţi vorbi despre orice lucru din lumea asta, dacă te poziţionezi interior în mod corect, în mod bun, cu bunătate, cu înţelegere.

Poţi găsi într-o glumă, într-un film, într-un cântec, într-o discuţie aparent *banală*…seminţe de înţelepciune. Şi acolo unde laşi înţelepciunea să te înveţe nu dai cu piciorul la nicio ştire, la nicio carte, la nicio broşură, la nicio imagine, pentru că înveţi, deopotrivă, şi din bine şi din rău, cu harul lui Dumnezeu, pe cele care te zidesc duhovnicește.

Urmăresc grija pentru fotografii, pentru imagine a celor care creează la nivel online. Cei care au început să intuiască puterea de seducţie a imaginii decoltate mizează pe decolteu. Însă decolteul şi nuditatea pot fi înţelese în diverse moduri şi nu neapărat *sexuale*. La fel şi cearta de la televizor poate fi înţeleasă diferit. Dacă presupui că o imagine cu o crimă sau o imagine cu o femeie dezbrăcată creează aceleaşi *aşteptări* în toţi te înşeli.

Aici greşesc, după părerea noastră, agenţii publicitari, agenţii electorali, agenţii de toate felurile: unidimensionalizează aşteptările de la o imagine. Dacă viitorul candidat la preşedenţie sau viitorul produs e prezentat numai într-un fel, nu ţi-l aduci aminte mai uşor, ci te enervează şi mai repede când îl vezi, când vezi posterul, imaginea publicitară datorită arhiprezenţei lui. Repetiţia imaginii duce la contestarea celui din imagine.

Dacă un om *e bun* sau un produs *merită cumpărat*, dacă e vandabil, atunci trebuie să vezi, să îi vezi în multe feluri. Însă noi cumpărăm *poze* şi nu *produse*. Admirăm *poze de potențiali președinți* şi nu *președinți*…

Tocmai de aceea ne rămâne, mai apoi, să îi suportăm, să le suportăm lucrurile de care nu eram conştienţi că le pot face, virtualităţile negative…

E bine să vezi răul ca *bine*. E bine să vezi răul ca motiv de a nu-l repeta. Ea nu repetă păcatele mamei sale, el nu repetă păcatele tatălui său, ei nu vor să fie ca generaţia trecută…

Răul se elimină de la sine când nu îl elogiezi şi când nu îl flatezi. Dacă într-o comunitate *cel mai prost* e cel care nu are studii şi fumează, spre exemplu…dacă vor fi doi sau 10 se vor simţi prost şi au şi de ce. Dar dacă într-o comunitate cine nu e curvar e *un post*…acolo, da, cu siguranţă, trebuie să fii tare, ortodox tare, ca să rezişti, să scapi din focul relelor obiceiuri.

Cazi la boală şi înţelegi, în mod teologic, că viaţa e atât de importantă încât nu ai cuvinte să spui, să atenţionezi şi pe alţii. Ai făcut un păcat rău de tot, de care ţi-e ruşine şi silă…şi ai vrea ca el să nu se mai repete în alţii, pentru că e de ajuns că îl trăieşti, din plin, tu.

Faptul că îţi vezi consecinţele faptelor tale înseamnă că *vezi teologic*. Şi dacă atenţionezi e un lucru teologic, o faptă bună. Dacă ajuţi, dacă eşti conştientizat ca *un punct de sprijin*, ca un prieten înseamnă că *înmiresmezi teologic* pe alţii.

Nu contează dacă nu toţi văd ceea ce vezi tu: simplitatea şi frumuseţea lucrurilor din viaţa ta şi din jurul tău. Nu contează dacă nu toţi simt să îţi urmeze sau nu îţi urmează niciunul în demersul tău. Contează ca tu să te împlineşti, să te bucuri, să te simţi viu cu Dumnezeu, să îţi vină să dansezi, să îmbrăţişezi pe toţi de bucurie. Dacă simţi că bucuria gâlgâie în tine atunci înţelegi că teologia e tot ceea ce te învaţă Dumnezeu în viaţa ta, prezenţa Lui în viaţa ta, în mod direct.

De aceea noi scriem despre orice lucru pentru că vrem să gândim orice lucru prin prisma înţelepţirii şi a mântuirii. Dacă un lucru e rău 80%, noi îl discutăm pentru cei 20%, să zicem, din el. Scoatem esenţa bună din subiect. Moralizăm printr-o glumă, elogiem printr-un articol, subliniem importanţa unui lucru, aducem în vedere o situaţie. Adică îi *sensibilizăm teologic* şi pe alţii. Adică oferim prietenie, sprijin, suport şi pentru alţii.

Când Iisus / Iosua l-a învins pe Amalic în Ieşire 17, Moise a făcut un jertfelnic Domnului şi i-a pus numele: *Dumnezeu e scăparea/refugiul/limanul meu!*

Bătuse în război, cu ajutorul Domnului, pe Amalic şi pe poporul său. Din războiul acesta Moise a înţeles ceva fundamental: că Domnul e scăparea, că El i-a scăpat şi astfel atributul lui Dumnezeu de *Apărător al oamenilor*, apare aici, în experierea lui directă trăită de Moise, experiere ce devine gând teologic, exprimare teologică.

Dar mai înainte de a fi fost idee teologică, *Dumnezeu ca Apărător* a fost o realitate directă, trăită pe viu, total.

Tot la fel: *Dumnezeu m-a făcut să iau examenul! Dumnezeu mi-a dat soţie! Dumnezeu m-a scos din moarte! Dumnezeu m-a făcut să merg din nou!...*sunt realităţi de viaţă, care devin adevăruri teologice, experimentări teologice.

Dacă cineva sau ceva ne-a mişcat inima, ne-a întors de la păcat, ne-a adus pe linia de plutire, pe linia pocăinţei…atunci acel cineva, ceva, a creeat în noi posibilitatea de a avea simţuri teologice, percepţii teologice, ne-a făcut să ne mişcăm spre *omul nou*, spre *omul duhovnicesc*.

Să vezi teologic înseamnă *să le vezi pe toate prin ochii lui Dumnezeu*. Şi nu poţi să mergi mai departe, dacă nu vezi teologic, dacă nu treci cu mintea de la *cele care se văd* la *cele care nu se văd*…dar spre care tindem, mergem mereu.

Şi când cineva sau ceva te mişcă spre Dumnezeu trebuie să ai mare recunoştinţă faţă de acei oameni, care te-au adus la Dumnezeu sau să ai emoţie dreaptă, profundă, sinceră faţă de situaţiile care te-au convertit.

Curajul de-a face încă un pas

La noi în casă avem cutuma *pasului adăugat*: când ne e greu, ne luăm de mână şi facem un pas împreună, facem un pas înainte, ca să simţim că lucrurile nu stau ci merg. *Mai facem un pas* înseamnă *mergem spre un alt proiect*.

Mai facem un pas, adică şi mâine o luăm de la capăt. Şi acest capăt nu se sfârşeşte niciodată, pentru că iarăşi o luăm de la capăt.

Şi n-am putea să stăm fără să o luăm de la capăt. E chinuitor, câteodată, acest pas, mereu un pas spre mai mult, ca gerul de acum[41].

Vezi ciormoloaşca de afară, vezi înghesuiala străzilor noastre, vezi singurătatea noastră a tuturor şi cu inimă grea, plină, mai faci un pas cu sforţări grele…Dar când pasul începe să ruleze, când te apuci de muncă…lucrurile curg de la sine şi ziua trece cât ai clipi.

Să nu ai timp înseamnă la noi *să munceşti non-stop*. Muncim când stăm, muncim când muncim, muncim când gândim, muncim când privim…Totul se cumpăneşte pentru ceva, undeva. Mai pui o filă, două, la o carte…Mai deschizi un alt proiect. Mai faci încă o slujbă în care trăieşti teologic…Mai vine un om, care îţi deschide mintea. Mai vezi ceva care te subjugă de admiraţie.

Şi totuşi e un curaj să faci încă un pas! Dacă te descurajezi şi dezertezi rămâi numai cu ideea că *ai fi putut face, mai înainte, ceea ce a făcut şi altul*. Însă tu ştii că nu e adevărat! Dacă nu ai făcut

---

[41] Articolul a fost scris pe 7 ianuarie 2008.

ceva cu tine, în tine, în proiectele tale, ziua a trecut şi stai şi te lamentezi degeaba.

Dacă a trebuit să pleci de acasă şi nu ai putut să scrii, nu te mâhni: umple-te de bucuria că ai înţeles unele lucruri din cele văzute! Iar dacă ai stat acasă şi ai scris sau te-ai rugat, să nu îţi pară rău că nu ai fost în pelerinaj sau la Biserică, pentru că ai făcut acelaşi lucru: ai slujit pe Dumnezeu cu munca ta.

Dacă munca te-a reţinut şi nu ai putut să faci altceva, observă care e rolul ei în viaţa ta, ce a făcut ea bun din tine! Observă că te-a disciplinat, observă că te împlineşte, observă că îţi dă un sens şi observă cum tu, cel de ieri, te simţi, în faţa celui de azi, mai puţin înţelept.

Munca te face să priveşti cu mai multă înţelepciune dar, mai ales, cu mai multă smerenie, faţă de marile realizări ale altora. Şi dacă te smereşte munca altora, atunci începi să ştii să preţuieşti marile realizări ale altora ca şi când ar fi ale tale.

În comentariile sale la darurile Sfântului Duh, din *Corinteni*, Sfântul Ioan Gură de Aur ne spune că trebuie să percepem darurile confraţilor noştri din Biserică ca ale noastre pentru că ele ajută la folosul nostru şi să nu ne pară rău că nu avem darul predicării, spre exemplu, dacă îl avem pe cel al traducerii sau al cântatului duios.

Acum trebuie să spunem: bucură-te de orice realizare bună a oricărui om, din năuntru şi din afara Bisericii, de care tu te foloseşti. Dacă ai înţeles ceva de la Sfântul Augustin, dacă ai înţeles ceva de la Luther, dacă ai înţeles ceva de la Traian Băsescu, de la Mădălin Voicu, de la Silviu Prigoană…bucură-te!

Dacă ai înţeles ceva de la alţii, de la oricare, bucură-te! Mai fă un pas! Dacă te crezi prost, nu rămâne aşa: înţelepţeşte-te! Fă să te simţi mai bun, mai puţin mitocan, mai puţin hrăpăreţ, mai puţin orgolios! Schimbă-te *înspre bine* că *e loc de mai bine* oricând! Uită ce ai fost şi fii altul de aici încolo! Iar dacă ai început să prosperi, să te afunzi în cele sfinte, nu te uita înapoi, nu te încrede, ci mergi pe fiecare zi mai departe!

Poţi să mergi mai departe dacă uiţi că ai făcut lucruri *imense* sau *proaste*, jegoase rău. Dacă stai mereu cu lamentoul nu poţi să prosperi! Trebuie să îţi iei inima în dinţi, trebuie să te ridici cu forţa, trebuie să te sileşti, să te mobilizezi pentru a face ceva frumos din viaţa ta. Şi nu contează dacă nu eşti felicitat pentru că te schimbi sau nu ţi se dau mari şanse că vei deveni altul…Însă, dacă perseverezi, vei minuna la un moment dat pe toţi cei care cobeau noua ta traiectorie în viaţă, noua ta schimbare.

Să ai curaj…înseamnă *să te laşi în voia lui Dumnezeu*! Pare fără sens fraza de dinainte. Dar pare fără sens pentru că nu ai

început să faci acest lucru. Dacă îţi faci toată ziua griji, griji suplimentare, para-griji, te năuceşti de cap şi doar atât. Pentru că, dacă munceşti zilnic spre a face un lucru, dacă nu stai…de ce îţi mai faci griji?! Pentru ce?!! Trebuie să te concentrezi la ceea ce faci şi să laşi la o parte gândurile, care te scot din treaba ta!

Şi, paradoxal, când te concentrezi la mântuirea sufletului tău şi la mântuirea altora, Dumnezeu se îngrijeşte de tine. Îţi aduce ce îţi trebuie, pe cine îţi trebuie, te păstrează în sănătate pentru lucrul tău, te face să ai forţe nebănuite, potenţe care te uimesc şi pe tine.

Cum să cred că pot să fac atâta drum…dacă eram atât de obosit?! Şi tot l-am făcut. Am făcut călătoria, m-am întors, şi am părut mai reînvigorat, decât dacă stăteam acasă. Iar dacă îmi plănuiam zilele, riguros, să fac una sau alta, se alegea praful…Mă simţeam încorsetat şi nu puteam să respir. Dar, când mi-am dat toată libertatea, dar am făcut ce m-a pus Dumnezeu să fac, atunci mi-am dat seama că am făcut mai mult decât mi-aş fi putut programa.

Trebuie să laşi pasul să se petreacă de la sine! Trebuie să laşi pe Dumnezeu să îţi vorbească prin oameni, prin cărţi, prin cuvinte, prin lucruri. Dacă te crezi deştept, dacă te crezi propriu înţelegerii unui lucru, a unei idei şi nu zici: *Doamne, eu sunt prost şi nu ştiu acest lucru…luminează-mă! Ajută-mă, ca să se facă voia Ta întru mine!* s-ar putea să faci ceva, un lucru bun, dar nu unul…care să îţi întreacă aşteptările. Lucrurile care se fac cu Dumnezeu sunt debusolante şi pentru tine, pentru că nu te credeai capabil de aşa ceva.

Dai importanţă detaliilor, când faci mereu paşi. Dacă nu ai *detalii* eşti un om zăpăcit, un om captat de zgomote, de rapiditate şi de trecător. Dacă nu vezi, în drumul tău, o pasăre, un om, un zâmbet, un detaliu, o expresie importantă şi îţi vezi numai ipodul din cap şi călătoriile din cap şi femeile sau bărbaţii din cap e normal că nu poţi înţelege de ce e important *să te simplifici*.

Oamenii care se umplu de înţelepciune pe fiecare zi tind să îşi simplifice viaţa pe fiecare zi, să o facă mai durabilă în alegeri. Faci lucruri, cumperi lucruri, mizezi pe lucruri care valorează şi nu pe nimicuri.

Faci paşi importanţi, vizibili şi aceştia sunt o expresie a curajului. Dar nu curajul de a te da mare, ci curajul de a-ţi înfrunta limitările, urâţenia, micimea de minte şi a face din tine frumuseţe.

Un om frumos e un om plin de har, de înţelepciune, de cuvinte nepreţuite. E un om de lângă care nu vrei să pleci, pe care îl simţi ca pe *o amputare*, când nu e lângă tine, ca pe *o absenţă*, care nu poate fi înlocuită de un obiect sau de o altă persoană.

Să facem pe fiecare zi câte un pas! Pe fiecare zi când ne citiţi, să ţineţi minte că am mai făcut un pas! Acesta e *un blog ortodox* pentru că vrem, pe fiecare zi, să mai facem un pas.

Am putea să nu îl mai facem şi, cu siguranţă, că mulţi ar recepta acest lucru ca pe un gol, pentru că s-au învăţat să fim aici, ca să mai facem un pas. Scriem despre o mie de lucruri, dar scriem.

Prezenţa nu e ca *absenţa*. Absenţa e un gol rece, care te zdrobeşte. Când moartea ne desparte pe unul de altul atunci îmbrăţişăm crucea lui, haina de la el, scrisoarea de la el, imaginea lui în inimă. Plângem de dorul lui, a ei, de dorul lor…

Paşii acelora care ne-au străbătut ne dor amarnic, atunci când nu mai sunt cu noi. Tocmai de aceea, să nu ne lăsăm cuprinşi de ameţeala tâmpită de a fi egoişti, de a pierde marea şansă a vieţii: aceea de a avea oameni iubiţi, de a avea prieteni, de a avea frumuseţi rare lângă noi!

Să nu ne lăsăm târâţi de iluzia grandomaniei, care ne disociază de oameni sau de pretenţia că suntem *prea sus* faţă de omul de rând, dacă am făcut şcoală mai multă! Şcoala se vede când ai răbdare, frumuseţe şi smerenie. Dacă eşti ceva, eşti pentru că ştii să te faci mic, tu, cel mare, urmând pildei smereniei Lui, ca să cutremuri pe cel mic şi să îl ridici la zborul tău.

Smerenia nu umileşte niciodată! Munca nu e hulită decât de netrebnici! Iar dorul de mântuirea oamenilor nu e un dor care te face paria al societăţii, ci care te înnobilează în faţa oamenilor cu bun simţ dar, mai ales, a celor cu minte, a celor plini de harul ascezei.

Când vă treziţi mâine din somn să vă treziţi cu pofta de a face ceva important pentru cineva, pentru toţi! Să vă treziţi cu pasul pe care trebuie să îl faceţi şi vă veţi simţi uşori, lini!

Încercaţi o singură zi să nu faceţi ce vreţi voi ci să faceţi ce vor cei de lângă voi, să faceţi voia celor de lângă voi, voia lor bună, să le slujiţi lor şi veţi vedea cât de liber vă simţiţi. E libertatea bunătăţii, a uitării de sine, pentru dragostea şi respectul pentru aproapele nostru.

Despre buna...ignorare

Una dintre virtuţile cotidiene ale vieţii duhovniceşti, de care trebuie să fim plini, supra-plini.. este aceea *de a face abstracţie de lucrurile care ne încurcă* spre mergerea noastră în intimitatea cu Dumnezeu. Trebuie să vedem detaliile dar să nu ne încurcăm în ele. Să nu valorăm detaliile mai mult decât traseul spre intimitatea cu Dumnezeu.

Ne vom explica imediat! Dacă nu ne place culoarea cărţii sau dacă cartea are greşeli tipografice sau credem că e prost tradusă sau pentru că e luată de la anticariat miroase a tutun…nu e un motiv să nu o citim! Trebuie să ne umplem de conţinutul cărţii pe care vrem s-o citim şi să nu ne lăsăm *traşi afară* de la înţelegerea ei de detalii minore.

Dacă duhovnicul nostru credem că ne sminteşte, dacă episcopul nostru credem că ne sminteşte, dacă politicienii ţării credem că ne smintesc, dacă toţi demonii vor să ne ducă în păcat…nu păcatul e soluţia şi sminteala, îndemnul la păcat nu e o reuşită, nu te împlineşte! Dacă tu ştii că trebuie să faci una sau alta, *dacă crezi*, mai bine-zis, că trebuie să crezi şi să trăieşti într-un anume fel, atunci nu te lăsa sedus de voci, care te scot din calea ta!

Ignorarea lucrurilor care te abstrag, care te scot din calea ta merge mână în mână cu *departajarea gândurilor între ele*. Discernerea gândurilor, gândirea supra izvorului gândurilor tale stă dedesubtul acestei ignorări a detaliilor. Tu ignori sfatul rău al altuia pentru că vezi care e sursa lui. Tu ignori gândul care te ispiteşte pentru că ştii că el are în conţinutul său păcatul.

Şi dacă eşti plecat să ajuţi pe cineva cu ceva, pentru că i-ai promis că o vei face, tot ce îţi stă în cale şi e împotriva demersului tău sunt lucruri menite să te împiedice şi cu care tu trebuie să lupţi. Trebuie să lupţi cu lenea ta, cu descurajarea ta, cu vorbele rele spuse despre acea persoană, cu prejudecăţile tale…pentru a face binele cuiva. Trebuie să te lupţi cu ideile-ataş, cu ideile-ciupercă-otrăvitoare, care vor să te scoată din sinceritate şi din cuvântul dat.

A avea conştiinţă înseamnă a ţine cont de voia lui Dumnezeu în viaţa ta. Când încălcăm conştiinţa noastră, glasul lui Dumnezeu în fiinţa noastră, atunci acele lucruri sunt *păcate* şi trebuie spovedite la un preot. Căci dacă aceste lucruri nespovedite se adună, se adună şi singurătatea, se micşorează şi bucuria şi păcatele nespovedite stau la baza nebuniei sau a sinuciderilor *surpriză* pentru toţi.

Trebuie să ignorăm lucrurile care ne scot din bine şi să nu ignorăm niciodată păcatele şi neajunsurile noastre! Niciun păcat nu e mic, nicio încălcare a conştiinţei nu este fără urmări dureroase în fiinţa noastră! Trebuie să ne mărturisim cu toţii păcătoşenia, căderile noastre cele multe, însă, în acelaşi timp, nu trebuie să ne descurajăm!

Descurajarea e o uitare de a face binele şi asta nu ne ajută deloc! Trebuie să nu punem la inimă răutăţile şi netrebniciile făcute la adresa noastră, direct sau indirect, pentru ca să nu ne întristăm până peste poate, în exces, însă, în acelaşi timp, ferirea de întristarea prea mare, care e un păcat, trebuie să se îmbine cu lăsarea bucuriei lui Dumnezeu să ne umple, să ne domine. Întristarea excesivă alungă bucuria Duhului Sfânt din noi şi tocmai acesta e *răul*!

Pentru a ne păstra bucuria harului trebuie să iertăm cele care se fac împotriva noastră…Pentru a ne păstra sănătatea duhului şi a fiinţei noastre. Altfel nu putem trăi într-un continuu spasm, într-o continuă *încăierare imaginară* cu neprietenii noştri.

Faceţi abstracţie de cele rele pentru a putea zâmbi! Adică nu întoarceţi răul cu rău şi nu vă faceţi planuri de aruncare în derizoriu a celuilalt, pentru că cel care ne întinde curse, cade el însuşi în ele!

Dincolo de butaforie e dragostea mea

Relaţiile reale încep dincolo de butaforie, dincolo de stereotipii, dincolo de clişee, dincolo de ocrul dat pe faţă, de roşul artificial ajustat pe întreaga faţă ca să pari…*entuziast*. Entuziasmul nu e de spoială, ci e *autenticitate*! Acolo unde este dragoste reală este mai mult decât gest, mai mult decât conotaţii banale în frazele dintre ei, mai mult decât sentimente.

Ce sunt pentru un îndrăgostit, pentru un om care iubeşte intens…cuvintele? Ele doar îngaimă ceva, încearcă să precizeze ceea ce întreaga fiinţă spune în mod exaltant: că e dragoste ca o avalanşă, ca o tornadă, ca o încântare extremă.

Da: iubeşti puţin, simţi puţin! Iubeşti incostant, te plictiseşti. Tocmai când iubeşti năvalnic nu se termină dragostea. Când eşti, prin tot ceea ce faci, o prezenţă impresionantă, tocmai pentru că eşti incandescenţă nefalsificată, dreaptă, fără subterfugii, atunci devii *admirabil* pentru că eşti *de neînlocuit*. Când nu eşti fals, când nu vrei nimic altceva, decât să dărui, devii *de neînlocuit*, pentru că *miezul vieţii* constă tocmai în *generozitate pură*.

De ce să alegi să faci gesturi trunchiate? De ce accepți gesturi trunchiate? Pentru că simţi că nu eşti impresionat cu o generozitate ieşită din comun, că eşti minţit sau că ţi se dăruie lucruri minore pe lângă căutările tale.

Falsul apare în viaţa noastră atunci când înţelegem că trebuie să jucăm teatru ca să ne luăm calculator sau că trebuie să jucăm teatru ca să facem o vacanţă într-un loc dorit. Când copilul devine scindat în el însuşi, când precumpăneşte *vreau să am* în faţa lui *nu e drept acest lucru*…atunci apare golul. Apare separarea de noi, de conştiinţa noastră, apare lăsarea noastră în haos.

Dacă ajungi să înţelegi, în mod dumnezeiesc, că pocăinţa închide acest gol şi te împacă cu conştiinţa ta, faci cea mai mare bucurie fiinţei tale şi lui Dumnezeu: faci pace, aduci pace în tine.

Gândurile nu ne pot împăca cu noi! Nici gândirea silogistică nu ne aduce harul lui Dumnezeu. Pacea lui Dumnezeu e cea care depăşeşte orice gând al nostru, orice intuire mentală a noastră, pentru că ea împlineşte gândirea noastră, o scaldă în lumina lui Dumnezeu.

Iubirea pentru Dumnezeu însă e paradoxul paradoxurilor, pentru că ea depăşeşte orice minte, punându-se începutul ei în noi tocmai când slava lui Dumnezeu coboară în noi, străluminând şi sfinţind fiinţa noastră. Iubirea lui Dumnezeu e un dar, e o iradiere a luminii necreate în fiinţa noastră, dar şi iubirea reală pentru cineva e un dar şi ea ne trage spre înţelegeri mari, spre sfinţenie.

Deşi credem că butaforia ascunde plictisul, non-sensul nostru interior ne înşelăm şi mai mult, pentru că ea ni-l descoperă. Acolo unde ascunzi ceva pui două urme de ruj, pui o blană, astupi cu ciment… Şi tocmai pentru că *astupi*, tocmai de aceea lucrurile ies la iveală, pentru că nu te îngrijeşti de tratarea, de vindecare fiinţei tale de patimi ci de ascunderea lor.

Dacă le ascunzi le maximalizezi. Dacă îţi pare rău de ele şi lucrezi la vindecarea lor, harul lui Dumnezeu, deşi ele nu au trecut, le acoperă cu frumuseţea sa, ca şi când nu ar fi niciun miros acolo de stricăciune. Dar dacă încerci să pui peste ele sclipici sunt de-un penibil desăvârşit.

– De ce dragostea are *sens*?

– Pentru că ne face *să ne simţim plini*.

– Şi de ce ne simţim *plini*?

– Pentru că harul dragostei e plin de adevăr şi numai adevărul împlineşte.

– Ce fel de *adevăr* are dragostea?

– Adevărul adâncului tău, adevărul care te face să te simţi întors acasă, la originile fiinţei tale.

– Poate că sunt vorbe…

– Nu sunt vorbe! Cei care trăiesc dragostea ştiu că această realitate dumnezeiască din fiinţa noastră e un izvor continuu de adevăruri împărtăşibile.

Butaforia ascunde lipsa de adâncime. Dacă ai scris o carte conştient de fiecare frază din ea poţi să o rezumi într-o frază. Dacă nu poţi să rezumi ceva nu ai înţeles acel lucru. La fel e şi cu un om: dacă nu l-ai înţeles din prima, dacă nu l-ai sesizat din prima înseamnă că nu eşti *încă treaz*, că nu eşti *sănătos* cu sufletul, pentru

că atunci când sufletul e sănătos el se entuziasmează la vederea unui om entuziast, netrucat interior, viu, ca şi sine.

Dacă nu te entuziasmezi de cineva nu l-ai înţeles! Şi dacă nu l-ai înţeles e grav: ai inima invidioasă, împărţită, ai o inimă câinoasă!

De ce dragostea mea e dincolo de spoială? Pentru că şi a ta e dincolo de spoială. Nu poate fi altfel. Dacă vrei să fii *frumos la modul închipuit* poţi să urmezi stilistica orgolioasă a lui Cioran sau grandilocvenţa plină de frisoane a lui Dali sau zbuciumul dement, nebun al lui Nietzsche.

Dacă vrei să devii dictator trebuie să te pustieşti cu totul, trebuie să faci ceea ce nu vrei, ceea ce nu-ţi place. Drama noastră e că ne sinucidem pentru că *nu ne place*, mâncăm pentru că *nu ne place*, suntem trişti pentru că *nu vrem să fim trişti*.

Şi suntem toate astea pentru că nu avem încrederea în celălalt, nu mizăm pe dragoste…ci pe *reticenţă*. Dacă iubeşti, nu pierzi niciodată! Cine trădează iubirea îşi trădează propria lui linişte, şi-o vinde. Şi dacă crezi că dacă ai bani poţi să îţi cumperi linişte, ajungi să înţelegi că nicio relaţie de pe faţa pământului, niciun fotoliu şi nicio linişte cumpărată nu te scufundă în lacrimi de iubire pentru Dumnezeu, în frumuseţea unei conştiinţe curate.

E butaforie, carton…şi dragoste. Optezi. Acest fel de a opta te costă sau te salvează, te mântuie.

– Poţi să spui ceva despre dragostea ta?

– Da: pot să spun cuvinte nenumărate, dar ştiu că realitatea ei nu e împărtăşibilă decât printr-un act de sinceritate şi gratuitate supremă. Ea se transmite ca roua pe flori, ca mirosul prin aer, dacă eşti un mediu deschis ei.

– Unde stă iubirea?

– În întreaga ta fiinţă.

– Cum îmi dau seama că iubesc?

– Îţi dai seama că iubeşti pentru că nu poţi să falsifici acest sentiment, pentru că acum, acum, te bucuri prima dată că îl trăieşti.

Nu poţi să confunzi dragostea pentru că ea este *imediateţe*. Ea nu este o realitate de care poţi vorbi distant ci o realitate din lăuntrul căreia vorbeşti, cu un anumit ritm, cu o anumită elocvenţă, cu o putere orbitoare.

Ea nu poate fi falsificată. Filmul porno vrea să falsifice această imediateţe prin sexualitate simulată în faţa noastră, pentru ca universul simulării să ne absoarbă, să devină propriul nostru univers. Când devenim dependenţi de pornografie, dacă devenim dependenţi de pornografie, cu siguranţă că suntem vidaţi, că suntem goi, că nu avem *imediateţea dragostei* pentru cineva.

Filmul romantic falsifică imediateţea sensibilităţii şi a manifestării dragostei celui îndrăgostit pentru că îl învaţă să sărute într-un anume fel, să îmbrăţişeze într-un anume fel, să spună anumite lucruri, care sunt hilare între doi oameni care se iubesc.

Cuvintele şi necuvintele sunt tot una în dragoste. Frazele nu se încep ca să se termine ci se încep ca să continue, să dinamizeze o stare de spirit.

Filmul, ca şi cartea psihologizantă, dau o direcţie, direcţia celui care le-a gândit, care nu se probează, care nu se repetă, pentru că orice dragoste e unică. Şi de aceea e prost când vrei să înveţi reţete în loc să îţi trăieşti la propriu dragostea, intimitatea plină de destăinuiri, de frumuseţe cu cel iubit, cu cea iubită.

Dincolo de butaforie, de orice stereotip, de orice lucru teribilist, de orice maimuţăreală e dragostea mea şi a voastră…şi trebuie să fie.

Şi dragostea e dragoste dacă are adevăr, dacă are responsabilitate, dacă are binecuvântarea lui Dumnezeu, dacă e o lume în care creştem frumos, în care ne îndumnezeim. Nu pot vedea dragostea fără binecuvântarea lui Dumnezeu, fără curăţie.

Dacă vrei să o păstrezi altcumva nu o mai ai, te lasă cu o pseudo-prezenţă a ei…cu care te plictiseşti şi tu însuţi.

Dragostea mea e dincolo de butaforie…şi e un mare dar de la Dumnezeu! Acest lucru trebuie să spunem toţi care o simţim.

Activitate derutantă

Să înţelegi imediat sensurile lucrurilor dintr-o mare de date elementare e ca atunci când, gripat fiind, simţi peste tot numai mirosuri rele şi deloc mirosuri bune, iar tu vrei să scoţi din această mare de nocivitate doar aerul curat, pur.

A gândi despre lucruri, despre tot felul de lucruri într-un timp foarte scurt, se transformă, în fiinţa celor care te receptează, într-un exerciţiu derutant. *Cum poate să facă atâtea lucruri atât de repede? Ce eforturi face ca să poată gândi atât de multe soluţii?* Te loveşti de aceste întrebări, puse sau nepuse, în fiinţa oamenilor neînvăţaţi cu rodarea continuă a minţii.

Însă gândirea nu e deloc o activitate derutantă dacă se înţelege că e un continuu de foarte mulţi ani. Mintea se specializează într-o progresie imprevizibilă, mânată de harul lui Dumnezeu, atunci când te laşi pătruns de voia Lui şi împlineşti poruncile Sale.

Nici tu nu ştii cum ajungi să faci atât de multe conexiuni câte faci. Sau să vezi detaliile pe care le vezi. Însă, atunci când harul lui Dumnezeu te conduce, mintea trece, depăşeşte orice logică rudimentară, ajunge la intuiţii debusolante pentru omul comun, ca

să nu mai vorbim de mintea umplută de lumina lui Dumnezeu, în vedere dumnezeiască, care e o mare de taine şi de minuni negrăite.

Ca să ai o activitate în flux continuu a minţii tale trebuie să începi din copilărie. Trebuie să înmagazinezi tot felul de cunoştinţe, de abilităţi, de munci…care par să nu aibă nicio conexiune între ele, dar, la un moment dat, totul *se uneşte* în fiinţa ta. Această *unire* inexplicabil de profundă a enorm de multe date înmagazinate de către noi reprezintă o cale de înţelegere a adâncului fără fund care suntem.

E o *cale către noi*, care nu ne epuizează înţelegerea personală. Dacă ne-am înţelege la modul absolut şi nu ar mai fi nicio taină, nicio necunoaştere în viaţa noastră, cu adevărat, am fi nefericiţi, pentru că nu am mai avea sens în viaţă. Intuirea sensurilor, înţelegerea lor niciodată epuizabilă, se concentrează în căutarea noastră plină de dor ca să ne împlinim la modul personal. Căutăm pe Cineva mereu, Care să ne satisfacă toate neînţelegerile, să ne umple viaţa cu fericire.

Dacă nu îl căutăm pe Dumnezeu, singura sursă de împlinire totală a vieţii noastre, căutăm motive secundare de împlinire, care ne satisfac pe moment dar, mai apoi, ne duc în unghere, care ne fac să ne fie silă de noi.

Ca să nu ajungem aici, experienţa ortodoxă ne propune privegherea la gândurile care intră în mintea noastră, care este o activitate perplexantă pentru cine stă în afara ei. Adică trebuie să ne privim gândurile şi sentimentele şi pornirile care intră în noi şi să judecăm dacă sunt bune sau rele, dacă sunt de la Dumnezeu sau de la demoni.

La început e un exerciţiu extrem de greu dar, mai târziu, devine o realitate comună fiinţei noastre. Şi astfel, ajungem să răspundem la întrebarea: *Cum poate să facă atâtea lucruri un om duhovnicesc, într-un atât de puţin timp?*

Simplu: fiind împăcat cu sine şi având experienţă îndelungată în a face conexiuni şi despărţiri între gânduri, poate să dea soluţii imediate. Cei care se încurcă în nevederea soluţiilor se încurcă în propria lor stare de orbire duhovnicească, în patimile lor. Atunci când ajungi să desparţi patimile de gândurile simple, de sensuri, gândeşti foarte uşor lucrurile.

Cum aşa?! Dăm exemple! Pâinea e pentru mâncat şi pentru Sfânta Euharistie şi pentru nimic altceva. Trupul nostru trebuie păstrat în sănătatea lui firească, fără a-l obosi sau a-l stoarce de vlagă la nesfârşit. Soţia e iubita şi persoana care ne străbate toată fiinţa noastră şi nu *un obiect sexual* sau *un animal de povară*. Cartea e pentru înţelepţire, scrisul e pentru cunoaşterea de sine,

banii sunt pentru un trai decent, hainele acoperă trupul şi ne sugerează demnitatea etc.

Dacă luăm lucrurile în simplitatea lor, adică dacă le despărţim de patimile care ne strică vederea, putem trăi foarte liniştiţi interior. Dacă trăim după îndemnul conştiinţei şi după îndemnul harului din inima noastră, trăim bine şi gândim derutant, perplexant pentru alţii.

Pentru că, dacă stai în ritmul slujbelor, al rugăciunii, al postului, al citirilor şi discuţiilor duhovniceşti trupul şi sufletul ţi se fac uşoare, permeabile, fiind purtate de Dumnezeu spre înţelegeri din ce în ce mai dumnezeieşti.

Trebuie numai să te conformezi cât mai deplin ritmului duhovnicesc al Bisericii ca să simţi, care este adevăratul tău mod de a gândi, de a simţi, de a te exprima.

*Ești **fiul mai mic** sau **fiul mai mare**?*

Fiul mai mic a risipit partea sa de moştenire în desfrânări. Fiul mai mare a fost credincios Tatălui, Care i-a dat toate ale Sale. Când vine fratele cel mic şi este iertat de către Tatăl ceresc, fratele cel mare învaţă că Dumnezeu e paradoxal, că El iartă şi pe cel care nu a făcut nimic, care doar a risipit dar, mai apoi, şi-a venit în sine şi s-a pocăit.

Fiul cel mic e paradigma omului credincios cu ocolişuri, cu denivelări în viaţa lui duhovnicească, cu derapaje. Fiul cel mare e paradigma omului plin de duhovnicie, care nu cade în păcate mari, dar care are nevoie să înveţe paradoxul iertării: că iubirea e cea care întrece toate; că iubirea lui Dumnezeu cade pe grumazul celui păcătos şi îl primeşte la Sine.

Parabola fiului risipitor sau *curvar* ne învaţă însă că ambele ipostaze, adică *pocăinţa* şi *dreptatea/viaţa cuvioasă* trebuie să se îmbine în viaţa noastră.

Dacă am avut o perioadă de adolescenţă teribilistă, nu-i asta problema: există întoarcere, există pocăinţă, pentru că există iertare! Iar dacă am trăit cuviincios şi sfânt nu e un motiv ca să ne îngâmfăm, atâta timp cât cel care stă în dreptate, cât şi cel care cade în păcat, *stau* sau *cad* cu îngăduinţa Domnului.

Fără deznădejde şi fără mândrie! Acestea sunt cele două linii directoare ale parabolei Domnului. Cel păcătos învaţă de la cel Sfânt că viaţa duhovnicească este adevărata împlinire şi că e tocmai ceea ce caută el, pe când cel Sfânt înţelege din viaţa celor cu multe păcate, care se pocăiesc, că lucrarea lui Dumnezeu cu oamenii e foarte diversă, foarte neînţeleasă, şi cel care părea că nu mai are nicio şansă, iată!, are toate şansele.

De ce? Pentru că există iertare la Dumnezeu. Dacă există mărturisire de păcate şi încredere mare în iertare, există o dezarmantă iertare a lui Dumnezeu pentru tot cel care se pocăieşte.

Adesea e neînţeles rolul fiului celui mare din parabolă. Întrebarea lui către Tatăl nu e una *arogantă* ci e întrebarea încrederii în Dumnezeu şi a sfinţeniei.

Tocmai de aceea Tatăl îi spune că *ale sale* sunt *toate cele ale Lui*. Însă, cel Sfânt învaţă că la Dumnezeu mila e cutremurătoare, că El iartă toate pentru că îi iubeşte pe toţi. Nu există păcat care să nu fie iertat de către Dumnezeu!

Păcatul împotriva Sfântului Duh e tocmai persistarea în necredinţă, în satanism, în hulă. Însă, când nu mai există zbatere, împotrivire la voia lui Dumnezeu cu tine, de unde să mai existe păcat?! Atunci începe imperiul pocăinţei şi al iertării lui Dumnezeu.

Însă nu trebuie să vrei să fii *fiul cel mic*! Dacă ai fost, din neştiinţă sau din alte o mie de motive un om dezordonat, un huligan, nu mai fi păcătos! Mergi pe urmele fiului celui mare, care îi slujeşte zilnic Tatălui.

Uită-ţi trecutul, dacă vrei să fii o floare în Împărăţia lui Dumnezeu! Iertarea lui Dumnezeu e ca înflorirea câmpiilor. Când simţi iertarea lui Dumnezeu, când simţi că Dumnezeu te iartă de păcate, atunci eşti plin de încântare.

Grija noastră e să ne maturizăm duhovniceşte. Fiul cel mare, nici el nu e de ajuns, fără experienţa fiului celui mic, fără înţelegerea ei. Adică, cel care e înduhovnicit şi se mulţumeşte cu viața lui, cu ceea ce ştie şi a trăit devine lemnos, devine neînţelegător, devine arogant cu cel păcătos. Numai dacă cuprinde în sine, noi şi noi experienţe, şi numai dacă devine pe zi ce trece mai smerit şi mai iertător, putem să spunem că este *adevăratul fiu mare*.

Nu trebuie să vrem să fim nici ca fiul cel mic şi nici ca fiul cel mare din parabolă, ci ca fiul cel mare care se umple de noi şi noi virtuţi şi care, chiar dacă şi el cade în păcat sau vede păcatul în altul, să nu osândească pe altul şi să nu se deznădăjduiască pe sine, dacă vrea să prindă Împărăţia lui Dumnezeu.

Cred că mesajul Domnului a fost să nu ne mulţumim cu ceea ce suntem. Să nu ne mulţumim cu păcatul, cu roşcovele, cu ascunderea noastră de Dumnezeu dar nici să ne mulţumim cu faptele, studiile, caracterul pe care îl avem ci mereu, să credem că *nu suntem nimic*, că *suntem la început*, pentru ca să ne facem şi mai largi pentru paradoxurile lui Dumnezeu.

Dacă ne închidem ochii la spusele altora, dacă ne baricadăm în noi înşine, dacă ne ajungem nouă înşine ajungem nişte fixişti, nişte oameni reci şi calculaţi, care nu plâng la durerea altora şi nici nu se bucură la eforturile altora de împlinire duhovnicească.

Povestea cubului lui Nichita e o poveste pe care mi-o aplic mie însumi mereu. Dacă ni se pare că ceea ce facem noi e *un cub perfect* înseamnă că undeva am luat-o pe arătură, că undeva ne înşelăm vizavi de noi înşine. Dacă nu ne vedem lipsurile, dacă nu suntem conştienţi de ceea ce facem şi suntem, dacă nu stăm în normalitatea recunoaşterii de sine suntem flatant de goi.

Trebuie să ne dorim să învăţăm de la fiecare ceea ce ne lipseşte şi să le mulţumim pentru asta. Dacă nu se poate direct, atunci în rugăciune. Ca să ne întoarcem *la noi* trebuie să învăţăm din păcate şi virtuţi ceea ce ne lipseşte.

Şi asta nu pentru că învăţând ceea ce ne lipseşte, automat *şi facem* tot ceea ce ne-ar scăpa de lipsuri, ci să înţelegem că niciodată nu vom avea de terminat de eradicat din noi lipsurile noastre, dacă ni le vedem cum trebuie.

Interjecția ptiu! și despre dispreț

Onomatopeicul *ptiu!* are în el distanţarea faţă de o persoană sau o realitate infestată de rău, de compromisul cu răul. Ea este un gest, un gest care îţi umple gura de scuipat, un gest care *scuipă* ceva nefast.

De unde vine *ptiu* al nostru? De la verbul grecesc *πτύω* [*ptio*] care înseamnă *eu scuip.* De aceea *Ptiu, drace!* al nostru înseamnă: *Să fii scuipat, blestemat drace!*, adică reprezintă o disociere angajată faţă de diavol, aşa, ca în lepădările de la Sfântul Botez.

Scuipăm spre apus în cadrul lepădărilor de Satana de la Sfântul Botez şi scuipăm pe demoni, cu sensul că arătăm toată ispitirea şi lucrarea lor ca ceva de ruşine pe lângă bogăţia harului şi a milei, care ne vine prin Hristos Domnul[42].

Ceva este de ruşine. Ceva nu se face. Ceva e grobian, e mârlănesc…adică *e demn de dispreţ*. Dicţionarele româneşti care explică interjecţia de faţă arată că gestul de *a scuipa* reprezintă *un gest de dispreţ faţă de cineva*. E corect!

În Num. 12, 14 Domnul îi vorbeşte lui Moise de *scuipatul în obraz, cf*. ed. *BOR 2001*. Când Domnul Hristos va fi scuipat în obraz, cei care făceau acest gest ştiau ce reprezintă: *o înjosire* a Lui, *o dispreţuire* a Lui!

---

[42] Articolul a fost scris pe data de 17 martie 2008.

Când cineva te priveşte cu dispreţ te minimalizează, te anulează ca persoană. Dar dacă te priveşte aşa, fără ca tu să meriţi această privire, se anulează pe sine, pentru că ura e cădere din relaţie, din comuniune.

Cf. ed. BOR 2001, *Robul Domnului* de la Sfântul Isaia e prezentat în mod profetic, anticipativ, ca Cel pe care „noi L-am văzut, dar El n-avea nici chip, nici frumuseţe" [Is. 53, 2].

În ecranizarea lui Mel Gibson, Acest Iisus Domnul, maltratat în modul cel mai dureros era *numai o rană*. Pentru că „El păcatele noastre le poartă şi pentru noi rabdă durere, dar noi îl socoteam că de la Dumnezeu se află El, întru durere, chinuri şi necaz. El însă pentru păcatele noastre a fost rănit şi pentru fărădelegile noastre a pătimit; pedeapsa păcii noastre asupra Lui era şi noi prin rana Lui ne-am vindecat" [Is. 53, 4-5, *cf*. ed. BOR 2001].

M-am întâlnit de multe ori, faţă în faţă, cu dispreţul altora şi am fost şocat de cumulul de bădărănie din oameni. Prietenul meu, vorba Profetului, care a stat la masă cu mine, a ridicat glas împotriva mea. Cel de aproape mi-a devenit unealtă de durere. *Durerea aproapelui* e mai grea decât *durerea departelui*[43].

Am văzut dispreţul pe faţă, dispreţul în ochi, ranchiuna în ochi, satanismul în ochi. Mi s-au spus în mod satanic, faţă în faţă, cuvinte de durere, bruşte, inadmisibil de inumane, cu ochii, cu gura, cu gesturi. Mi s-au spus *explicit*. Da, e un mare har, să mai rămâi întreg, când cei de aproape te vând iar cei de departe te scufundă.

Logica dispreţului te transformă în mască. Scuipatul strâns de gât, infectarea ta cu dispreţ nu e *o soluţie* ci *o maladie*! La dispreţ nu se răspunde cu dispreţ ci cu iertarea dragostei! Dacă devii *dispreţ* după ce ai fost dispreţuit nu *învingi* ci *te laşi învins*, eşti cucerit de maladia dispreţului, de sordida exprimare a golului interior şi ajungi ca cel care crede că te-a învins.

Întotdeauna când dispreţuim, când înjosim pe un altul pe nedrept se împlineşte cuvântul Scripturii: „Dar ei L-au pus la încercare şi L-au amărât pe Dumnezeu Cel Preaînalt şi mărturiile Lui nu le-au păzit" [Ps. 77, 56, *cf*. ed. BOR 2001]. Când înjosim pe altul, Îl înjosim pe El, care S-a înjosit pentru noi şi pentru a noastră mântuire.

De ce postul nostru este *durere*? Pentru că e o chinuire a trupului ca duhul să domnească peste trup şi nu invers. Postul nu e *o înjosire* a trupului şi nu e *o silă* faţă de trup ci *un instrument* în favoarea noastră, pentru ca să ne disciplinăm atât mişcările sufletului cât şi pe ale trupului nostru.

---

[43] Durerea pricinuită de un apropiat e mai dureroasă decât cea făcută de un necunoscut, pentru că te rănește, te ucide sufletește cel căruia tu i-ai făcut *bine* cel mai adesea și nu *rău*.

Dacă la ură răspunzi cu inimă blândă, îmblânzită de post şi de rugăciune, de spovedanie şi de deasa împărtăşire cu Domnul nu ajungi un om ranchiunos ci un om suplu, delicat, care ştii să te mişti cu multă răspundere, conştiinţă şi candoarea printre oameni.

Mormântul cu clopot

Pentru ortodocşi, clopotul este o rememoratio continuă, un continuu îndemn la pocăinţă. El vesteşte, cheamă mereu la vigilenţă, la priveghere, la atenţie.

El ne reaminteşte că lucrurile fug de sub noi, că timpul se scurge, că trebuie să dăm seama de faptele noastre şi că Mirele vine ca un fur, pe neaşteptate şi noi trebuie să avem coapsele încinse pentru a-L întâmpina şi a-I sluji.

Centura / cureaua monahului şi brâul preoţesc au aceeaşi semnificaţie: suntem gata pentru slujire! Pentru slujirea lui Dumnezeu şi a oamenilor.

Iar clopotul, cât şi toaca, strigă către noi că *fiecare clipă* este *momentul slujirii*. Că oricând ne venim în fire şi conştientizăm valoarea clipei de fapt conştientizăm valoarea mântuirii.

Şi *valoarea clipei* e *valoarea pocăinţei*. Şi pocăinţa, lacrimile, postul, rugăciunea au valoare atâta timp cât ne umplu de pacea lui Dumnezeu, de harul Său.

Ca să intuieşti traseul unei ştiinţe sau al unei lucrări tehnice trebuie să apelezi la un specialist, la un cunoscător. Ca să intuieşti drumul spre tine şi, în acelaşi timp, drumul spre relaţia ta reală cu Dumnezeu, în viaţa duhovnicească însă, trebuie să apelezi la un Învăţător, la un Părinte duhovnicesc.

El a fost creat, la rândul său, de un alt Părinte duhovnicesc prin iradierea personală şi ascultarea de acela. O filieră continuă de ucenicie în cadrul căreia se intuiesc drama personală, viaţa Bisericii, Scriptura, vieţile Sfinţilor, modul de a fi în societate, aşteptarea morţii şi nădejdea mântuirii.

Însă această *relaţie de ucenicie* e mereu unică, pentru că e mereu personală şi interpersonală. Pe măsură ce ucenicul îşi descoperă rădăcinile sale ortodoxe pe atât şi Părintele îşi verifică adâncimile cunoaşterii sale şi învaţă din relaţia sa cu ucenicul său.

Nu este o iradiere numai de la Părinte spre ucenic ci şi invers. Părintele învaţă din eforturile ucenicului şi din căderile lui multiple şi ucenicul din viziunea de ansamblu, de mare fineţe a Părintelui, a Maestrului său în cele duhovniceşti.

Adevărata ucenicie e o învăţare perpetuă de la Părintele duhovnicesc, o învăţare care se continuă şi după adormirea acestuia. Dacă Părintele devine Sfântul din viaţa ucenicului, dacă Părintele se dovedeşte *adevărat ucenic al Domnului*, Părintele este, din planul veşniciei, un *învăţător continuu*, acelaşi şi mereu altul, al fiului său întru Domnul.

Adevăratul Părinte este cel care are adevărata îndrăzneală către Domnul, aici şi dincolo. Adevărul *Părinte* e *Sfântul*. Iar dacă ucenicul trăieşte relaţia cu Părintele ca *o relaţie cu un Sfânt* încă de aici, după adormirea acestuia, relaţia cu Sfântul său Părinte este şi mai intensă şi suportă transformări şi mai puternice.

Însă toate transformările relaţiei sale cu Părintele sunt dumnezeieşti. Îl percepe şi mai intens în sine, în dragostea ce i-o poartă, îl simte în viaţa lui, ajutându-l zilnic, vorbeşte cu el ca unui viu, şi harul pe care îl simte în el, ca urmare a rugăciunilor sale faţă de Părintele său poartă amprenta personală, pe care o ştia de când ucenicea la el, aici, pe pământ.

În aceasta constă marea minune: rugându-se lui îl simte ca şi înainte, ştie că e el, Părintele său, dar mult mai intens, mult mai copleşitor ca înainte. Se simte păzit, îndrumat, apărat de el şi de rugăciunile sale. Îl simte în el, cu el şi lângă el mereu şi ştie că Părintele său mijloceşte pentru iertarea sa de păcate.

Aşa arată adevărata ucenicie! Adevărata ucenicie nu abdică niciodată de la dragostea şi relaţia cu Părintele. Când crezi că ai învâţat suficient de mult încât să te muţi la un altul nu ai înţeles nimic esenţial.

Adevărata ucenicie e o statornicie pentru veşnicie faţă de Părintele tău. Tu eşti cu el şi el este cu tine, pentru că el te duce spre Dumnezeu în mod continuu. Voi sunteţi *împreună* pentru că sunteţi *cu Dumnezeu*, pentru că în Dumnezu înaintaţi şi El vă este fundamentul neclintit al dragostei şi al ascultării care vă leagă.

Verbele comuniunii

Icoana Sfântului Iustin Popovici

Te muţi spre altul. Dacă simţi nevoia presantă, sufocantă de *nou* te muţi spre altul…Ieşi din tine pentru altul. *A te mişca spre altul* înseamnă *să spargi uşa egoismului*. Nu numai *să doreşti să fii cu altul* ci *să fii cu altul* e victoria împotriva egoismului. Şi această victorie cere orice clipă pentru că în orice moment mai trebui să înfrângi ceva din tine.

Însă pasul interior spre dialog face totul. Acesta este esenţial. Mersul spre celălalt, spre un altul e hotărâtor pentru mine pentru că mă redefinesc continuu. Cuvintele pe care le spun cuiva sunt *eu spre el*. Când sunt singur vorbesc *ca pentru mine*. Când sunt cu el, cu un altul, vorbesc pentru ca să afle câte ceva *despre sine* şi *despre mine*. Am spus *despre sine*…şi apoi *despre mine*. Cel care vorbeşte cu mine află mai întâi câteva lucruri *despre sine*…apoi altele *despre mine*.

Nimicurile discuţiilor sunt esenţiale pentru a fi împlinit. Faptul că aflu că eşti sănătos, că ai mai scris ceva, că ai mai citit ceva, că ţi-ai plătit întreţinerea, că ai făcut un lucru bun…mă bucură. Sunt foarte importante pentru mine aceste amănunte. Nu le consider *banalităţi*! Banalităţile sunt cele mai importante lucruri. Astfel de *banalităţi* sunt *esenţialul*.

La spovedanie mulţi nu ştiu *că nu ştiu să se spovedească*. Nu ştiu ce e păcatul, ce fel de păcate au făcut, cine sunt, ce vor…Dar ei încearcă să bâiguie câte ceva. E foarte greu să găseşti oameni care să ştie să facă o spovedanie în 3 minute şi să îţi spună 80 de păcate, unul după altul, cu precizie şi durere de inimă. E greu…Nu toţi sunt teologi…

Dar omul încearcă să îţi spună câte ceva…Şi uneori în loc să îţi spună ce păcate au mai făcut îţi spun ce medicamente au luat, cu cine au mai vorbit, ce au mâncat, ce le fac copiii…Dar astea sunt spovedanii reale, pentru că pe ei îi doare de ce îi doare. Pe mine mă dor lucruri pe care ei nici nu le pot aproxima că *ar exista*…sau că *sunt importante*. Însă pe ei îi doare de dorul lor.

Dacă ascult dorul din spatele cuvintelor atunci simt cum Dumnezeu ascultă glasul inimii lor. Şi asta e spovedania: gâlgâirea de interes pentru altul, cum stau eu faţă de Dumnezeul meu şi faţă de familia, vecinii, strada mea…Cum stau?!!! Dacă *stau bine* înseamnă…că *merg bine*. Şi cine *merge bine* înseamnă că *e cu Dumnezeu*.

Dacă nu eşti cu Dumnezeu nu poţi să te bucuri. Da, te căzneşti să scoţi un zâmbet, faci un efort, dar nu poţi zâmbi încât să ţi se umple inima de bucurie. Căci, atunci când *eşti bucurie*, eşti ca o floare, ca un soare, ca un foc ce iradiezi în jur…Nu numai că *se simte* dar şi *minunezi*, *cutremuri*, *mişti*, din temelii, fiinţe.

Eram tânăr seminarist şi am vorbit unui coleg despre teologie, despre ceea ce credeam eu că e, pe atunci, *cunoaştere teologică*. Şi colegul meu m-a ascultat fascinat minute în şir…până mi-a spus, cu adâncă durere pentru el: *Mi-ai dărâmat toate temeliile vieţii mele!* L-am privit uimit. Mi-a explicat ce înseamnă acest lucru. Am înţeles ceva, poate, dar vag. Mult timp mi-am adus aminte ce mi-a spus el şi, alţi câţiva, în timp, mi-au spus lucruri asemănătoare.

Cum pot eu, m-am tot gândit, *să-i cutremur pe aceşti oameni, să îi fac să simtă că totul începe odată ce au vorbit cu mine sau că, întâlnindu-mă, începe ceva nou în ei, devin alţii?* M-am tot gândit acest lucru. M-am tot gândit, pentru că nu am dorinţa să îl fac pe cineva, pe cel din faţa mea, *o copie* a fiinţei mele. Mie îmi place să găsesc în el *alteritatea*, acel *ceva* care nu sunt eu. La toţi care vin în contact cu mine le spun *să fie ei* şi să se manifeste *aşa cum sunt ei*, pentru că astfel se manifestă *normal*. Dacă omul încearcă să copie pe cineva e fad, scârţâie totul.

…S-au legat multe lucruri în timp…despre *cuvântul care zideşte* dar şi despre *Cuvântul care ne rezideşte* continuu, adică de

Dumnezeu Cuvântul, Care ne rezideşte continuu prin Duhul Său cel Sfânt.

Şi mi-am dat seama că dorul meu după comunicare /comuniune/prietenie/frăţietate/colegialitate se manifestă cu atâta putere şi sinceritate, încât omul se simte că porneşte *de la capăt* sau că vine cu capătul spre el, cu faţa spre el, cu zâmbetul spre el şi e aşa cum e el.

O mică digresiune. Mai mulţi comentatori online ai noştri, de-a lungul timpului, m-au considerat un *om mândru, distant, încrezut, pompos, prefăcut*…pentru că scriu, vorbesc şi mă manifest atât de liber.

Aceste remarce m-au uluit întotdeauna, pentru că starea mea de spirit, atunci când scriu, nu e aceea de *a da lecţii*, ci de *a vorbi deschis*, din inima mea spre alţii, despre ceea ce cred. Dacă văd pe cineva bucurându-se sau plângând nu îmi pun problema că joacă teatru. Dacă omul aia face, atunci aia face.

Însă, am stat şi m-am gândit: *De ce poţi să ai o asemenea impresie despre un om, pe care nu l-ai văzut...şi pe care nu îl simţi?!* Mă gândesc că cineva, care mă citeşte, ar trebui să simtă starea în care am scris.

Dacă nu o simte şi presupune altceva atunci înseamnă că are o problemă. Adică ochelarii mei, dacă privesc un câmp verde, şi în loc de copaci văd bani sau maşini…înseamnă că am o problemă. Şi dacă simţi contrariul a ceea ce un altul transmite înseamnă că nu e de vină microfonul sau blogul meu pentru că sunt prost înţeles.

Undeva se distorsionează undele. Unde? Acolo, în vorba ta. Prietenul meu putea să mă mintă. Putea să spună că nu l-a impresionat prin ceea ce a vorbit cu mine dar lucrurile să stea tocmai invers.

Dar el a fost sincer, cum nu sunt sinceri unii [nu mulţi...] dintre cititorii noştri. Acest articol este al 2391-lea de pe acest blog[44] şi …dacă nu impresionează deloc această gratuitate, atunci nu e de vină autorul. Dacă nu te impresionează cineva, care este impresionant, înseamnă că taci…şi minţi.

O, nu e pledoarie pentru a ne ridica osanale! Îmi sunt dizgraţioase. Cel mai dizgraţios lucru e să mă lauzi în loc să fii omenos şi să vorbim lucruri de bun simţ.

Vreau să continui ideea cu …zidirea interioară a omului. Ca să te uimeşti continuu trebuie să te bucuri şi să admiri. *Exerciţiile admiraţiei* sunt *exerciţiile bucuriei*. Ca *să admiri* trebuie *să te bucuri*.

---

[44] Articolul e scris pe data de 13 aprilie 2008.

Canonul Ortodoxiei al părintelui profesor Ioan I. Ică jr., volumul[45] şi proiectul în sine, este o monumentalitate care îţi impune să te bucuri şi să admiri. Dacă o carte de o mie de pagini de sfinţenie şi de muncă nu te bucură….ce te bucură, frate, atunci?!

Însă, ceea ce te bucură trebuie să te bucure cu glas. Dacă nu mulţumeşti omului, care creează bucurii, nu te zideşti. Pentru că *zidirea* ţine de *preaslăvire*. Dacă eşti *al preaslăvirii* înseamnă că *ai glas* şi că *ştii să te bucuri*. Şi ca să te bucuri trebuie să ştii să te smereşti, să te vezi mereu mic pe lângă măreţia de lângă tine şi din viaţa ta.

De ce prietenul meu, acum preot, s-a cutremurat atunci? Pentru că i-am oferit sinceritatea prieteniei şi dorul de prietenie şi nu pentru că i-aş fi spus adevăruri pe care nu le-ar fi gândit şi el singur.

Când i-am vorbit din interiorul bucuriei şi l-am aruncat în vârtejul sincerităţii atunci s-a regăsit altul, nu fără temelii, ci zidind noi temelii. Dacă stai cu tine crezi că *ai temelii* dar *nu ai*. Când ai curajul ca să îl vezi pe cel care nu te cunoaşte *ca prieten* şi el poate să descopere în tine pe *prietenul său profund*, atunci se nasc *zidurile persoanei dialogice*.

Persoana dialogică e o persoană cu temelii pe fiecare zi noi, altele, după cum cresc aripi vulturelui. Faci un pas spre el pentru ca să cobori în tine. Dacă crezi că trebuie doar să îi strângi mâna fără să îl înţelegi nu faci nimic.

Fiecare simte când nu e…în mod delicat, simţit de un altul. Dar, ca să te recâştigi trebuie să renunţi la tine cel de ieri. *Cel de ieri* trebuie să fie mort pentru tine şi numai *astăziul*, acest moment să fie totul. Secunditatea clipei, miimea de clipă contează într-o relaţie. Aceasta e totul: regăsirea în interiorul inimii şi al braţelor tale a altuia, a mii, milioane de alţii!

Verbele comuniunii sunt cutremurătoare. Ele dărâmă zidurile egoismului, ale singurătăţii şi fac din om o fiinţă zburătoare. Prietenia e cea care te face vultur. Dacă nu vrei prietenie rămâi un câine al pământului: o fiinţă oarbă, care stai sub pământ şi scoţi muşuroaiele la suprafaţă.

---

[45] Ne referim aici la Diac. Ioan I. Ică jr., *Canonul Ortodoxiei. Canonul apostolic al primelor secole*, vol. 1, Ed. Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008, care are 1039 de pagini.

Să ne dăm timpul înapoi!

Noi suntem timpul care s-a scurs. Am devenit ceea ce am făcut în timp. Noi nu credem că timpul e *mai mare* decât omul, pentru că omul poate trăi, în veşnicie şi timp în acelaşi timp, în nevoinţa sa duhovnicească. Omul depăşeşte mereu timpul. Pentru că veşnicia nu e separată de timpul şi spaţiul nostru ci se întrepătrund prin energiile necreate ale Prea Sfintei Treimi.

Când vrem să *ni se redea timpul* nu acceptăm că trebuie să cerem de la noi înşine ce am făcut cu timpul. Pentru că am depozitat în noi lucrurile pe care le-am trăit în timp şi spaţiu. Şi adâncul nostru, experienţa noastră e valoarea timpului nostru personal.

Trăim puţin dar intens. Bucuriile sau dramele noastre lasă urme în inima noastră, pe trupul nostru. Timpul nostru înseamnă îmbătrânire a trupului şi, nădăjduim să fie aşa cu toţi, întinerire continuă a sufletului.

Există un pesimism al omului postmodern vizavi de timp, de timp văzut ca interval gol, care trebuie umplut cu ceva. Îmi aduc aminte că am trăit şi eu acest gol până nu am văzut creaţia întreagă şi pe oameni ca făpturi ale lui Dumnezeu şi în relaţie vie, reală cu El. E un timp înfiorător acela în care nu ai *relaţii reale* cu Dumnezeu şi cu oamenii.

Înţeleg de ce muzica e dată la maximum, de ce se fuge de singurătate, de întuneric, de muncă, de eforturi grele, de ce se caută adrenalina…

Pentru că te simţi *mort* într-un *timp mort*, la finalul căruia nu te aşteaptă nicio luminiţă. Drama timpului postmodern e drama

timpului agasant, care te mână de la spate, care se subţiază sub tine şi vezi cum aluneci într-un abis inexprimabil.

Avem timp…

Nu timpul nostru e *puţin*, nu timpul nostru *nu ne aşteaptă*, ci noi nu îi vedem importanţa, valoarea, care stă în *comuniune*.

Ni se ia timpul atunci când nu avem relaţii, când nu avem cu cine să trăim frumos timpul.

Câştigăm enorm de mult timp dacă ne bucurăm în viaţă, dacă ne bucurăm rugându-ne, ajutând pe alţii, suferind pentru alţii. Atunci timpul devine o mare de bucurie. Când te uiţi la timpul când nu-L cunoşteai pe Dumnezeu şi îl compari cu cel de acum, când eşti în El şi cu El, vezi că timpul de acum este un fundament real pentru viaţa ta, un pământ sub picioare, în care Îi slujeşti lui Dumnezeu şi le slujești și oamenilor.

Uneori nu ştiu când trece timpul pentru că trăiesc într-o continuitate care mă umple. Văd pe fiecare zi progrese reale în viaţa mea, chiar şi atunci când mi se pare că n-am făcut nimic. Că am scris sau nu, că am cântat sau nu, că am slujit, că am cumpărat ceva, că am ascultat ceva…înseamnă *ceva mai mult* în viaţa mea.

Şi *trecutul* e astfel *prezentul meu*, fundamentul prezentului meu, pentru că în el m-am construit eu, cel de astăzi.

Mereu altul. Mereu…

Dinamismul vieţii noastre e ontologic. Dumnezeu ne-a lăsat cu condiţia aceasta de a cunoaşte, iubi, descoperi sensuri mult mai mari, în noi şi în tot ceea ce există, pe fiecare zi. Şi nu putem să nu cunoaştem, să ne oprim, să nu fim fiinţe vii ci ori înaintăm în cuminţenia relaţiei cu Dumnezeu ori ne sălbăticim continuu.

Despre care Hristos vorbești?

Dacă pentru noi Hristos este Dumnezeu Cuvântul întrupat, despre care Biserica vorbeşte prin Scriptura, Tradiţia şi slujbele sale asta nu înseamnă că toţi, care spunem *Hristos* sau *Iisus* în această lume, cu axiologia întoarsă pe dos, înţelegem *acelaşi lucru*[46].

Căutarea lui *Iisus istoric*, care ar fi fost un *evreu extremist* sau un *profet oarecare*, şi care ar fi avut pe Sfânta Maria Magdalena drept *soţie* şi a cărui viaţa ar fi fost *falsificată* de Sfântul Pavel şi apoi *refalsificată* de Sinodul I Ecumenic nu este *Hristosul* Bisericii Ortodoxe.

Scoaterea în relief a *Evangheliilor apocrife* sau a *creştinismelor plurale* în primele 3 secole ale Bisericii e o încercare de a le egaliza cu situaţia secolului al 21-lea.

Ce are Hristos cu New Age-ul? Cu feminismul? Cu cercetarea critico-istorică? Cu teologia eliberării? Cu deconstructivismul biblic?

Noi aşteptăm praznicul preaslăvit al Învierii Domnului pentru ca să ne bucurăm de lumina ce izvorăşte din trupul preaslăvit al lui Hristos Dumnezeu, Care calcă cu moartea sa moartea noastră, jefuieşte Iadul şi ne scapă de tirania diavolului, a păcatului şi a morţii.

Pentru noi Hristos nu e doar *un Profet*, nu este *un agitator*, nu este *un extremist*, *un filosof*, *un literat*, *un poet*, ci *Fiul lui Dumnezeu întrupat* pentru mântuirea noastră.

---

[46] Articolul e scris pe data de 18 aprilie 2008.

El e Hristos mort şi înviat şi Care S-a ridicat de-a dreapta Tatălui. Dacă este *un Profet oarecare*, atunci Hristos nu a înviat. Şi dacă nu a înviat nu există credinţă ortodoxă, nu există nicio credinţă.

Iar dacă nu există credinţă poţi să faci orice, îţi permiţi să faci orice, vorba lui Dostoievski. Însă viaţa noastră se mişcă în cadrele postului acum, ale cuminţeniei, pentru ca să retrăim, împreună cu El, Patimile şi Învierea Sa preaslăvită.

Astăzi Domnul învie pe Lazăr[47], viitorul episcop al Ciprului, din morţi, după patru zile de la moartea sa. Ce spune, printre altele, acatistul zilei?

Învierea Sfântului Lazăr înseamnă încredinţarea noastră de dumnezeirea Sa, a lui Hristos. Numai Creatorul poate să învie şi să refacă pe cel intrat în putrefacţie. Numai El dă viaţă oaselor uscate. Dacă nu avem la baza vieţii noastre credinţa în învierea noastră şi în viaţa veşnică trăim animalic, trăim indiferent, trăim oricum.

Viaţa noastră este ascunsă în Hristos, spune Biserica Ortodoxă! Viaţa noastră nu este ascunsă în diavol sau nu se pierde în neant odată cu moartea, ci rămânem în Hristos şi cu El, dacă trăim împreună cu El mereu.

De aceea noi trebuie să vorbim despre Hristosul Bisericii şi nu să fantazăm despre El! Tebuie să privim şi să Îl cunoaştem pe Hristosul Bisericii şi nu romane fanteziste, senzaţionaliste sau exprimări teologice denigratoare şi şocante prin îndrăzneala lor.

Mărturisesc cu inima îndurerată că cele mai mari cutezanţe în materie de denigrare la adresa adevărului credinţei le-am auzit de la teologi şi nu de la neteologi. Am citit cărţi teologice şocant de denigratoare la adresa Hristosului Bisericii, pentru că autorii lor nu mai doreau să vadă cum este blândul şi smeritul Hristos al Bisericii.

Şi teologii eterodocşi, care au scris aceste cărţi, nu le-au scris pentru că nu ar fi avut sursele credinţei la îndemână ci pentru că ele par *perimate* pentru aceia, care nu trăiesc în ritmul lor.

Însă Mirele Bisericii este Hristos răstignit şi batjocorit de oameni trufaşi, de deicizi…în timp ce întregul cosmos şi Puterile cereşti erau cutremurate de îndrăzneala oamenilor şi a demonilor.

Hristosul Bisericii moare pe cruce îmbrăţişând întreaga lume şi iertând-o. Hristosul Bisericii coboară în Iad şi zdrobeşte puterea Iadului şi îi scoate din ea pe cei Sfinţi, care ies din el *cu picioare vesele* spre Hristos.

---

[47] Deci articolul a fost scris în sâmbăta Sfântului Lazăr, în preziua praznicului Intrării Domnului în Ierusalim.

Hristosul Bisericii învie din mormânt, nestricând peceţile mormântului…şi fiind nesesizat de oameni. El Se arată Ucenicilor Săi şi îi încredinţează că e viu.

Hristosul Bisericii e Hristos cel viu, Care Se înalţă la cer şi Care împreună cu Duhul cel Sfânt vine în Apostoli şi în Prea Curata Stăpână şi în comunitatea primă a Bisericii şi Se sălăşluieşte în adâncul fiinţei acelora, care cred în El.

Hristosul Bisericii nu lasă Biserica singură nicio clipă. Hristosul Bisericii suferă împreună cu fiecare mădular în parte al Său pentru ca toţi să fie una în Sine, în Tatăl şi în Duhul Sfânt. Să fim una întru identitatea credinţei şi a iubirii sfinte care ne leagă. Şi nu poţi să fii identic în credinţă, dacă nu priveşti din aceeaşi perspectivă a Tradiţiei Bisericii pe Dumnezeul treimic.

Dacă există *tradiţii alternative* la învăţătura Bisericii şi dacă există *teologii alternative* nu există nicio experienţă şi teologie autentică. În cadrul experienţei şi a Tradiţiei reale a Bisericii ai o nebănuită libertate şi o nebănuită diversitate.

Ascultarea duhovnicească nu este o stare a limitării voinţei personale ci, dimpotrivă, mijlocul prin care se ajunge la adevărata libertate de alegere.

Libertatea se dobândeşte atunci când te faci strâmt ca să intri pe calea cea strâmtă. Asceza este această optică strâmtă prin care dobândim o vedere largă a adevărului lumii în care trăim şi a adevărului nostru personal.

Când ne vedem pe noi înşine prin strâmtorarea de sine atunci nu ne mai halucinăm cu posesiunea unor harisme şi virtuţi unice ci nu ne recunoaştem niciun merit.

Pe calea largă se intră fluierând şi dansând. Pe calea strâmtă se intră jelindu-te ca pe un mort, îndurerându-te de păcatele tale şi în durerea ta primind mângâierea harului lui Dumnezeu, iubirea Sa de oameni.

Dacă vrei să-L afli pe Hristosul Bisericii Ortodoxe, atunci vei găsi pe Singurul adevărat! Restul sunt poziţionări extremiste vizavi de adevăratul chip al lui Hristos, Cel răstignit şi înviat.

Goana după insesizabil

Mirosul succesului e la un milimetru distanţă, câteodată, de mirosul înfrângerii. Nu ai dat gol când trebuia şi ţi-au trecut minutele. Nu ai spus adevărul care trebuia şi acum nu mai ai cui să i-l spui… Nu ai făcut ceea ce trebuia, atunci când trebuia…

Ca să simţi *când trebuia*…trebuia să acţionezi atunci, când ai simţit că *trebuie să acţionezi*. Da: nicio secundă mai înainte şi nicio secundă după!…

O problemă importantă, deloc de neglijat…e goana după ce nu s-a spus, după ce nu s-a văzut, după ce nu se ştie…E o goană pe un teren minat. E o goană de interior…chiar dacă alergăm kilometri întregi după acest *ceva care ne trebuie*.

Uneori, ceea ce poţi să găseşti, să descoperi, e deplorabil… Alteori găseşti mai multe nu la *pomul lăudat*…ci la *pomul dosit*, pus precum mătura după uşă.

Să găseşti…ce? Să surprinzi o nouă faţetă a realităţii, a cuvintelor, a experienţei… Deşi par toate spuse, pentru tine nimic nu e spus, dacă nu ai pus şi tu mâna ca să vezi cum e. Nu ştii cum e să ai un copil până nu îl ai. Nu ştii cum e să ai o boală până nu o ai. Nu ştii cum e să mori până nu mori. Şi dacă nu ştii ceva…trebuie să nu vrei să ştii nimic? Şi dacă nu poţi să experiezi tot cât vrei să ştii…să nu mai experiezi nimic?

De ce *a fi* este mai important decât *a şti*? Pentru omul care vrea numai *să aibă*…problema lui *a fi* este secundară sau nu există pur şi simplu. Însă, pentru cel care vrea *să fie ceea ce citeşte că există*, experienţa e fundamentul lui, respiraţia lui, sănătatea lui, dragostea lui…

Cărţile de experienţă sunt contaminante. Ele te provoacă să le urmezi. Tocmai de aceea plângi la filmul dramatic, sensibil şi te înflăcărezi când citeşti cartea, care prezintă eroismul vieţii duhovniceşti în stare brută. Iei act de sentimentul viu şi el stârneşte în tine dorinţa de sentiment viu.

Însă…cât ţine entuziasmul? La unii ţine trei zile…Se înflăcărează şi se dezînflăcărează prea uşor…şi nu poţi să ai cu ei proiecte serioase, de conştiinţă. Sau încurcă lucrurile secundare cu cele principale, nu poţi să îi scoţi din ale lor…şi s-a dus prietenia cu ei pe apa Dâmboviţei…

Ar trebui să avem o goană după real uniformizată? Uniformizarea este enervantă, e contestată de talantul, de gradul diferit de implicare al oamenilor. Atunci ce ar trebui să avem, ca să vrem fiecare dintre noi să ne depăşim în mod zilnic? Adică să vrem să fim mai buni, mai deştepţi, mai milostivi, mai cumsecade…de ce nu, mai bogaţi, fără să fim hoţi. Ce trebuie să ne mobilizeze?

Nu poate să te mobilizeze doar foamea şi ruşinea. Când munceşti doar pentru stomac, ruşine şi corvoade nu eşti entuziast. Se vede de la o poştă că nu ai chef de muncă. Însă ce ne trebuie, ca să ne umple inima? Ce ne trebuie ca să fim zmei tot timpul, să muncim tot timpul cu bucuria pe faţă? Noi credem că trebuie să ai un crez, unul real, care să simţi că te împlineşte.

Eu scriu pentru dv. şi pentru toţi câţi or să mă citească în viitor, poate, şi după ce n-oi mai fi. Scriu cu bucurie, mă împlineşte acest lucru şi e ca şi când aş alerga pe un câmp plin de flori şi m-aş umple de diverse miresme.

Slujirea mea, cărţile mele, munca mea pentru a mă curăţi de patimi şi pentru a-i lumina și pe alţii mă împlineşte. Nu vreau altceva şi nici nu alerg după altceva. E prea mult ceea ce am, ceea ce simt, ceea ce mă umple.

Nu fac cu greaţă ceea ce fac. Nu mă chinuiesc ca să fiu ceea ce sunt. Nu mă autostimulez cu iluzii pentru ca să scriu sau nu pozez în cineva anume, pentru ca să par *nu ştiu cine*, care să ia ochii lui *nu ştiu care*…

Mă manifest plenar în ceea ce fac, în măsura în care sunt plăcut sau lăsat să mă manifest în mod necenzurat acolo unde mă duc. Pentru că suntem *oameni sociali* trebuie să iau întotdeauna aminte la contextul unde mă aflu şi să mă manifest ca atare.

Uneori poţi să fii rău înţeles şi când nu e cazul…Uneori ne grăbim mai mult decât trebuie…şi când vine vorba de a recepta pe cineva şi când vine vorba de a recepta ceva sau un eveniment anume.

Însă, oricine am fi şi oricum ne-ar chema…tindem mereu spre ceva încă nespus, încă nefăcut, încă neaflat. Aşteptăm ceva de la fiecare zi. Aşteptăm ceva de la marile mişcări ale vremii noastre.

Aşteptăm să ni se întâmple…*Starea de aşteptare* cât şi *alergarea după insesizabil* sunt două emisfere ale aceluiaşi cerc. Cercul vieţii noastre ne învaţă să fim şi *în aşteptare* dar să fim şi *în continuă alertă*.

…Şi avem senzaţia că am prins ceva, ceva din insesizabilul acesta când suntem bucuroşi, când suntem fericiţi. Ne împărtăşim deopotrivă de manifestarea harului lui Dumnezeu dar suntem mereu purtaţi spre El şi mai mult, neajungându-ne faptul că ieri sau azi am fost bucuroşi, fericiţi…

Nu ne ajunge o bucurie puţină. Vrem ca şi astăzi să ruleze acelaşi film: *Sunt bucuros şi mă bucur!* Nu ne plac pauzele de publicitate ale bolii. Nu ne plac eclipsele de fericire. Nu ne plac tăierile de salarii…ci noile surprize, numai surprizele bune, numai ele ne încântă.

Însă durerile sunt dinamismul vieţii. Ispitele sunt momentele de concentrare prin care ni se dezvoltă atenţia, răbdarea, liniştea… Efortul e cel care creează bucuria, care o ajută să explodeze în inima noastră.

Dacă vrem să vedem numai partea aseptică a vieţii, partea împachetată pentru pus în vitrină nu putem să explicăm cum cineva, într-un mediu total neprielnic, a putut să facă atâtea minuni, să fie un om atât de generos şi să rabde atâtea.

Nu putem să ne explicăm nici pe noi înşine, dacă nu ne spunem căderile, emoţiile, ispitele, durerile, neşansele…Partea neagră a paharului este însăşi forţa din care s-a născut strălucirea noastră, caracterul nostru, suflul creativ al vieţii noastre.

Florile sunt frumoase…dar ele au rădăcinile în pământ. Ca să ai o floare nu poţi să cultivi numai o frunză sau o petală. Trebuie să îţi asumi şi căderile ca să ştii să ţi le vindeci.

Dacă nu eşti de vină pentru ele şi arunci durerea pe dracu sau pe… mediul înconjurător…nu ai prea multe şanse ca să fii glamour în viaţa duhovnicească.

Strălucirea, bunătatea feţei şi a inimii, cuvioşia, adânca aşezare în viaţă se câştigă tot mestecând de zor păcatele şi căderile tale…pentru ca să ştii cum să le vindeci.

De aceea nu cred în lucruri uşoare. Nu cred în lucruri care nu dor. Nu cred în lucruri care nu te fac să transpiri. Transpiraţia e mama frumuseţii…deşi ai nevoie să o stingi cu speed stick.

Numai dacă transpiri, dacă îţi consumi energia la maximum pe fiecare zi, dacă ştii să cazi lat în pat dar bucuros, împlinit…cred că joci în filmul: *Cum arată omul duhovnicesc*.

Restul e…*fantezie* despre Ortodoxie. Dacă pe fiecare zi nu te afunzi în pace, bucurie, sfinţenie, frumuseţe…vorbim despre orice altceva dar nu despre *viaţa ortodoxă*.

Viaţa ortodoxă e ceva de neimitat…pentru că mai întâi trebuie să o vezi în alţii şi să o citeşti, pentru ca să o practici. Nu te naşti *ortodox*…dar poţi deveni *ortodox desăvârşit* intrând în Biserică prin Botez şi şlefuindu-te pe fiecare zi prin Duhul lui Dumnezeu.

Am văzut însă cum arată falsul în …viaţa ortodoxă. Oamenii nu îşi dau seama că lucrurile vin din interior spre exterior şi nu invers…şi vor să îţi arate cum fac ei metanii, cum au mers la mănăstire în pelerinaj şi *le-au trecut* toate patimile, cum sunt ei *mai buni* decât ceilalţi, care *nu păcătuiesc* la fel *ca ei*….Însă nu te pot crede că tu vezi lucrurile din *interiorul lor* şi nu *de afară*.

De aceea, când îi deconspiri te urăsc instinctiv, se disociază de tine…Cum s-ar putea produce această *disociere*…dacă oamenii ar fi profunzi, dacă ar fi nişte ortodocşi cu multă experienţă duhovnicească?

Dar, ca semn că tu le-ai spus adevărul, consideră tot ce îi depăşeşte sau îi mustră spre folos…*un atentat* la viaţa lor. Dar, fratele meu, cum *să fii sfânt*…dacă tu zici că *eşti păcătos*?! Iar dacă eşti *păcătos*…în ce constă *păcătoşenia* ta…sau care e motivul pentru care nu poţi să accepţi un lucru despre tine, venit de la altul, dacă tu cauţi să descoşi iţele fiinţei tale şi să le vindeci?!!

Da, e o mare diferenţă între *a nu şti cum să te nevoieşti*…şi *a părea că eşti om sporit duhovniceşte*. Cel care nu ştie cum să se nevoiască, cum se face sau se gândeşte una sau alta e cu bun simţ, îşi asumă că nu ştie… Însă cel care are părerea că *s-a adâncit enorm* de mult în viaţa duhovnicească nu poate să-şi asume prostia şi infatuarea, pentru că vrea să te înveţe, să te evanghelizeze pe tine.

Am avut câteva experienţe de acest fel cu oameni care au dorit să mă înveţe lucruri pe care nu le ştiau nici ei înşişi. Pentru că nu se lăsau deloc convinşi să fie oameni *mai cu bun simţ*, în faţa lor am mers pe strategia următoare: e bine să-l laşi pe om ca să fie profesorul tău dar, pe fiecare moment, să îi îngreunezi sarcina, să îl întrebi lucruri din ce în ce mai subtile, pentru că, până la urmă, nemairăbdând să scadă în ochii tăi, renunţă la pretenţia de a-ţi fi *profesor* în cele duhovniceşti. Zis şi făcut.

Pe fiecare zi lucrurile involuau. Priveam în inima omului cum scade buna încredere în el, bazată doar pe *citiri repezite*…şi cum

era nevoie să scoţi din tine experienţa duhovnicească, artileria grea, ca să mă convingi.

Însă nu îi puneam beţe în roate pentru ca *să mă dau mare* că eu ştiu şi el nu ştie ci pentru ca profesorul meu ad hoc să înţeleagă faptul că…*experienţa* nu înseamnă *efort* şi atunci când o ai spui imediat reţeta ca la farmacie.

Şi ce are asta cu insesizabilul?! Are multe. Mai ales că viaţa duhovnicească, fiind realitatea adâncimilor personale, nu e sesizabilă de tot omul.

Ca să vezi că Gigel are tumoare la cap trebuie să îl pui la aparatul care îi filmează capul. Ca să vezi că cineva e om duhovnicesc trebuie să fii şi tu puţin sau mai mult duhovnicesc decât el. Ca să vezi cu ocheanul, ca el, prin sufletele oamenilor trebuie să ai şi tu ochean, ocheanul tău, care e tot harul lui Dumnezeu, ca şi la el. Adică vezi în parametrii vederii, care sunt curăţirea ta de patimi.

Dacă spui că vezi *mai mult* decât vezi…atunci eşti un şarlatan. Dacă-i faci pe alţii să înţeleagă că *tu eşti singurul sfânt* al României, că *tu le ştii pe toate*, că *tu eşti un înger*, care zboară pe pământ…eşti un farsor.

Dacă spui *mai puţine* decât eşti…atunci eşti un om delicat, smerit, atent, care e atent la cei din faţa lui. Dacă spui ceea ce trebuie cui trebuie şi la timpul potrivit…atunci eşti un om care vrei să faci un bine enorm altui om, care se va naşte şi el la viaţa duhovnicească, conştientă, la lupta continuă cu patimile şi cu poftele.

Tot ce spune Tradiţia Bisericii are sens, dacă eşti un om care se schimbă pe fiecare zi, care se înnoieşte pe fiecare zi. Dacă nu eşti aşa, tot ceea ce spunem noi e *prost* sau *urât*, *incoerent* sau *prea scolastic*, *anapoda* sau *fără sens*.

Da, le dăm dreptate celor care nu găsesc *niciun sens* în ceea ce scriem…şi vorbim…

Însă, trebuie să îşi răspundă la întrebarea: nu au niciun sens, pentru că nu au niciun sens…sau nu vrem să pactizăm cu sensul celor spuse şi totul ni se pare *ridicol*?

Goana noastră după insesizabil e ridicolă pentru cei care nu au cheia hermeneutică a vieţii noastre ortodoxe. Eu cred că pentru această cheie, pentru a înţelege *cum se trăieşte duhovniceşte*, pentru a înţelege *cum se sfinţesc oamenii* trebuie să laşi tot, tot ce ştiai şi sperai la o parte…pentru ca să vezi viaţa într-o lumină cu totul şi cu totul nouă.

Experiența sinagogii și dracii genialității

Dorinţa de a cunoaşte sinagoga

Am dorit să văd[48], de mai mult timp, cum e înăuntru, să iau contact cu…„duhul clădirii”, pentru că intuiam că am să aflu ceva important despre mentalitatea evreiască actuală şi despre substratul „spiritual” care o animă.

Am scris despre *sancţionarea* noastră la intrare…în articolul: *Despre ocultări oculte*. Şi, ştiind că lucrurile sunt privite în termenii fanatismului sau ai ritualismului inflexibil, în sensul că nu pot să intru în clădire, dacă nu îmi pun acoperământul evreiesc pe creştet…nu am mai încercat să bat la *porţile închise*.

Apropo! Pentru comunitatea evreiască românească din Bucureşti închiderea între pereţii proprii şi intoleranţa vizavi de credincioşii ortodocşi, care vor să viziteze locaşurile lor de cult nu e de bun augur, ci arată că ne privesc prin lentile reci şi respingătoare.

Peste tot găsim numai uşi închise [şi la cimitire şi la sinagogi], deşi nu cred că sunt secrete de stat înăuntru, oameni care nu vor să vorbească cu noi, când aud că suntem *preot*, deşi cei de la poartă sau administratorii se declară *români ortodocşi* sau sunt *români evrei* şi nu…*tătari* sau *ostrogoţi*, care nu ar înţelege ce vrem: să privim…şi să plecăm.

Este inexplicabilă, în termenii decenţei democratice, reticenţa, conservatorismul la privit, plierea între uşile proprii a credincioşilor evrei…atâta timp cât la creştinii ortodocşi intră în Biserici şi musulmanul şi evreul şi chinezul, privesc, fotografiază şi

[48] Articolul a fost scris pe data de 16 iulie 2008.

pleacă…şi nu credem că *ne-a întinat* locaşul şi nici nu *ne-a furat*…pictura de pe pereţi, dacă au făcut câteva fotografii.

Credem că se poate face *diferenţă* şi în acest caz, între îngăduinţa şi toleranţa ortodocşilor şi între privitul suspicios şi intolerant al evreilor.

Ar fi un minus imens, dacă noi ne-am închide Bisericile în faţa celor de altă credinţă, dacă nu i-am lăsa să privească şi dacă nu le-am explica ce rost au lucrurile din Biserică pentru noi sau dacă le-am impune nu ştiu ce să facă, ca să intre la noi în Biserică.

Dacă omul nu crede ca mine, nu e ortodox…de ce să îi impun nu ştiu ce lucru, ca să îmi vadă / să-mi viziteze Biserica? La ce mi-ar folosi, dacă ar face nişte lucruri sau gesturi…în care nu crede şi pe care, în lăuntrul său, le detestă?

Unde este Mămulari?

Acest lucru m-a întrebat bărbatul pe care vi l-am arătat în fotografii. Ieşisem să mă destind puţin şi să fac cumpărături…Şi, văzând că vor să meargă la templu, pe loc, am consimţit să îi conduc.

Mi-am dat seama că e voia lui Dumnezeu să fac asta, pentru că am simţit în adâncul inimii mele că are sens…atât întrebarea…cât şi starea de spirit pozitivă pe care o emana bărbatul.

Mămulari…e strada celui de-al doilea templu evreiesc din Bucureşti, devenit muzeu.

Pentru că eram peste program…paznicul a fost intratabil. Am plecat de la…muzeu…la sinagoga din linkul de deasupra.

Acolo…tot peste program. Dacă paznicul nu ne-a dat câştig de cauză…administratorul sinagogii ne-a privit cu îngăduinţă [se pare că i-a ieşit ceva...], însă, pentru că eram cu barbă şi cooptat de

grupul de evrei…preotul ortodox a fost introdus în sinagogă, lăsat cu şapca de soare pe cap şi toţi au fost binevoitori…

Şi iată cum s-a soluţionat dorinţa mea de vreo 7-8 ani de a vedea sinagoga: când a vrut Dumnezeu şi când m-am aşteptat cel mai puţin!

Iniţial nu credeam că grupul meu va fi atât de îngăduitor cu mine. Însă, văzând că ştiu teologie ebraică, că le pot explica anumite lucruri de arhitectonie, că pot vorbi cu mine despre filosofie, politică sau mondenităţi, fără să mă plătească în vreun fel…au fost foarte deschişi, amabili…şi m-au făcut *să par* unul de-a lor, unul *cu acte în regulă*.

Ce m-a făcut să le fiu ghid

Două lucruri mari şi late:

1. orice locuitor al unui sat sau al unui oraş trebuie să aibă amabilitatea de conştiinţă de a lăsa o impresie bună acelora, care îi vizitează urbea şi

2. familia aceasta, în sine, mi-a dat sentimentul, din prima, că e formată din oameni cu care se poate trata, discuta şi că nu am de-a face cu doi evrei fundamentalişti, ci cu oameni deschişi dialogului.

S-a dovedit, în cele din urmă, că intuiţia noastră iniţială a fost corectă: au fost doi oameni speciali, cu ample cunoştinţe şi cu bun simţ, deşi mi-au mărturisit faptul că nu sunt…*prea religioşi*.

Însă, din cele pe care le-am discutat cu ei preţ de o oră şi ceva…aveau cunoştinţe temeinice despre credinţa lor şi despre istoria lui Israel.

Cum e să intri înăuntru şi…ce-am trăit în sinagoga mare

E un lucru firesc să intri înăuntru. Ar trebui să fie un lucru firesc tot timpul acela de a putea să ne vizităm locaşurile unii altora, să putem să discutăm unii cu alţii, să avem dreptul de a avea păreri diferite…dar pentru părerile şi credinţele noastre…să nu ne luăm, reciproc, gâtul unul altuia.

Intrarea în sinagoga mică…din punct de vedere duhovnicesc, nu a avut pentru mine…un impact deosebit. Am fotografiat şi filmat ca într-o sală de muzeu.

M-a surprins faptul că orice evreu poate să urce până la altar şi chiar să atingă obiectele de cult principale. De ce? Pentru că ştim ce restricţie imensă era pentru preoţi şi arhiereu în cadrul templului

vechitestamentar. În filmele pe care le-am pus pe blog se vede acest lucru. Poate că e vorba de *o îndrăzneală nepermisă* a grupului nostru…şi, dacă ar fi fost un rabin cu noi…ne-ar fi pus la respect.

Eram în stare de rugăciune interioară…bineînţeles lucru pe care nu l-a sesizat nimeni din grupul nostru extins. Lucrurile pe care le voi mărturisi imediat…nu le-a observat nimeni la mine, ci au fost…*întâlnirea mea reală* cu…*sinagoga reală*.

Pentru cineva care nu are nimic de-a face cu viaţa duhovnicească ortodoxă şi cu deosebirea duhurilor/dracilor nu poate să înţeleagă nimic din ceea ce am să scriu acum…şi pot fi acuzat de *sentimentalism subiectivist* sau de…*scorneli*. Însă, credem că pentru cei care înţeleg *realitatea plină* pe care o vom mărturisi lucrurile au cea mai mare importanţă.

Am stat preţ de 15-20 de minute în sinagoga mare…şi, de la intrare, am început să percep…la nivel duhovnicesc, *răceala personalistă* din faţa altarului.

Sintagma *răceala personalistă* reprezintă însăşi…„duhul sinagogii”, adică subiectul principal al articolului de faţă.

Intrasem acolo cu rugăciunea în mine, în lăuntrul meu…şi, deodată, a început să se producă un fenomen interior bulversant pentru cine nu a mai trăit aşa ceva. Adică? Într-un timp record, preţ de două-trei minute am trecut de la starea mea interioară isihastă…la o rapidă centrare a sufletului meu pe cerebralizarea a ceea ce percepeam că se petrece în jur.

Mai pe înţeles, nu am mai avut puterea să mă rog [eram şi epuizat fizic şi mental şi asta a favorizat „transformarea” mea bruscă], s-a aşezat un văl pe inima mea, mi s-a dus starea de simţire a bucuriei şi a comuniunii, care e starea proprie pentru un creştin ortodox, care practică rugăciunea inimii, cu toate păcatele sale, şi…am devenit o minte de o luciditate înspăimântătoare pentru mine însumi.

Bineînţeles, eu, în tot acest timp, de reale şi adânci transformări interioare, am fotografiat, am filmat, vorbeam cu cei din grupul nostru, cu angajatul care ne facilitase intrarea…şi introspecţia mea / experierea „duhului sinagogii” era paralelă cu realitatea pe care o percepeau ceilalţi.

Dumnealor erau în alt „duh” decât mine şi, se pare, că am fost singurul…care am avut „această problemă”. Admiram splendida construcţie, cu o arhitectonie fastuoasă, care mi-a plăcut la nivel muzeal…însă, la nivel spiritual experiam ce înseamnă „genialitate evreiască”.

Atunci am înţeles pentru prima dată, atunci, în mijlocul sinagogii, privind spre altar, în timp ce filmam…care e „sursa”

genialităţii evreieşti…pentru că o experiam pe propria mea piele…şi m-am cutremurat.

Cu aparatul în mâini m-am rugat în adâncul inimii mele: „Doamne Hristoase, strică casa aceasta…şi adu-i ca pe Pavel, pe toţi, la Tine…ca să-şi vadă orbirea lor!”.

Rugăciunea mea a fost rugăciunea *evreului autentic,* a evreului Noului Legământ, care e *creştinul ortodox*, şi care doreşte, cu râvna lui Dumnezeu, ca să se strice minciuna…pentru ca să împărăţească adevărul.

Aceeaşi râvnă bună exista în evreul vechitestamentar, care dărâma idolii, care nu suporta dumnezei străini…şi prin asta nu era *un anarhic*. Însă Dumnezeu face toate câte doreşte şi când doreşte!…

Şi aceasta, pentru că am experiat atunci ce înseamnă să ai o minte bună, de care se lipeşte dracul subtilităţilor şi ajungi să tai firul în o mie, să vezi lucruri din ce în ce mai fine la nivel tehnic şi de strategie…dar fără lumina lui Hristos, fără lumina necreată în fiinţa ta, fapt pentru care producem o genialitate oarbă, o fineţe care nu mântuie…ci, dimpotrivă, Îl huleşte pe Fiul lui Dumnezeu întrupat.

Înaintea altarului şi în faţa altarului, sus, unde am filmat într-un moment de neatenţie providenţială a administratorului…am trăit, cel mai acut, prezenţa demonilor subtilităţilor luciferice, care emana din ei, la nivel personal, de la persoana lor la persoana mea…o răceală ca briza mării sau ca atunci când mănânci îngheţată şi…m-au făcut de o claritate uluitoare, în aşa fel, că puteam gândi atât de logic, încât m-am înspăimântat pur şi simplu. Dar cui puteam să spun acest lucru?!

Vrând să văd câte de „logici” sunt aceşti draci mi-am reprezentat în minte o lucrare, pe care aş fi vrut să o scriu…şi într-un minut şi ceva aveam în cap un plan atât de riguros…cum cred că nu am avut niciodată.

Însă, deveneam din ce în ce mai mult *minte*, am devenit *minte*, o minte subtilă, încrezută, înfumurată, care se crede în stare de orice…dar *fără inimă*. Inima se estompa pe fiecare clipă, mintea nu mai mi se cobora în inimă şi…am rămas numai minte. Dar nu minte plină, zâmbitoare, comunicaţională, ci un fel de a fi intelectualist, un fel de a gândi foarte schematic, de a vedea proporţiile şi oportunităţile fără însă a vrea să comunice aceste lucruri şi altora.

Deci, la nivel mental, se produceau toate aceste lucruri, pe când, cumva, din inimă sau de dincolo de partea aceasta foarte perspicace, deodată, în a vedea lucrurile…mă vedeam şi mă

simţeam cuprins de demoni, de vălul de satanism, care cobora peste mine şi care scotea din mine prezenţa harului dumnezeiesc.

Însă nu m-am impacientat deloc, pentru că nu era pentru prima dată, când mi se întâmplau asemenea lucruri şi…pentru un om cu experienţă duhovnicească aceste agresiuni demonice [care sunt mai virulente uneori decât cea pe care o descriu acum] sunt ceva comun.

Numai că, până acum nu mai experiasem contactul cu aceşti demoni, cu demonii subtilităţilor, care erau ca un şuvoi dinamic, ce împânzea în jur răceală interioară şi…exces de inteligenţă.

Cunoşteam cum arată *demonii hulei*…şi acum mă întâlneam cu cei ai *genialităţii hulitoare*, adică cu demonii care te pun să Îl blestemi pe Hristos şi să găseşti argumente, din ce în ce mai complicate şi mai fine ca să te lupţi cu El, cu Dumnezeul mântuirii tale.

Eram blocat la inimă. Mai bine-zis, inima mea reacţiona într-un fel „autonom", pentru că se tăiase/astupase/acoperise cordonul ombilical dintre minte şi inimă. Rămăsesem numai minte fără sentimente, fără compasiune şi fără simţirea harului dumnezeiesc.

Ieşim, concluzii, acoperământul pentru cap…şi iarăşi concluzii

Ieşim din sinagogă, vorbim tot timpul, atmosfera de afară, din stradă, are…alte nuanţe spirituale. Când mă închin în faţa unei Biserici ortodoxe, familia de evrei pare să nu mă vadă…pentru că, instinctiv, au întors capul.

Îmi simţeam inima rece, fără ritmul ei normal, fără ritmul rugăciunii, al compasiunii, al deschiderii cu care mi-am învăţat-o…dar îmi pierdeam din „luciditatea genială".

Prima concluzie: dacă credeam acest fel de demoni şi mă bucuram că, deodată, eu, Stan Păţitul, intrând în sinagoga evreilor, am început să gândesc genial şi aş fi admis în inima mea că „aceasta e credinţa adevărată"…se pare că aş fi ajuns un nou Einstein.

Însă, pentru că nu am admis nicio clipă acest lucru şi nici nu m-am mirat sau nu am rămas uimit de cât de „geniali" sunt dracii reci pe care i-am găsit acolo…dracii au încercat să îmi dea „genialitate" [adică să îmi potenţeze la maximum calităţile mele mentale]…dar, tot ei, m-au lăsat fără ea, atunci când am ieşit afară.

Deci puteam opta…pentru înşelare demonică…şi vedeam, într-o clipă, totul altfel, dintr-o altă perspectivă sau, cum am făcut, m-am lepădat de ea…şi…pas cu pas…încerc să îmi revin, pentru că

nici acum nu am ieşit cu totul de sub înrâurirea acestor demoni „speciali”, care, pe intelectuali îi gâdilă la orgoliu…şi îi şi cam cuceresc.

A doua concluzie: cât de uşor e să capeţi „puteri paranormale”! Se lipeşte o şatră de draci din ăştia de tine…şi ştii toate cărţile pe de rost, „vindeci” de la distanţă, mergi prin aer, începi să ştii chineza, deşi tu nu ştii prea bine limba română, limba ta de naştere etc.

A treia concluzie: clădirile, locurile, cuvintele nu sunt numai ceea ce se vede, ci fiecare au un dedesubt al lor, pe care îl simţi cu sufletul. Dacă nu eşti paralizat/atrofiat/mort la suflet, la simţurile sufleteşti…simţi mirosul urât al ereziei, al demonismului, al patimilor, după cum, dacă ai nasul funcţional simţi că mirosul de flori nu e ca mirosul de veceu.

Terminăm cu primele concluzii. De ce toţi vor să îmi pună mie, unui preot, acoperământul evreiesc pe cap, pentru ca să pot vizita un locaş mozaic?

Îl întreb pe domnul pe care l-am însoţit…despre semnificaţia acoperământului. Îmi scoate unul din rucsac şi vrea să mi-l pună pe cap. Îi spun că eu, ca preot…am potcap, ceva asemănător…şi că nu pot să pun acel lucru pe cap…pentru că nu cred în utilitatea lui.

Când eu insist să îmi spună semnificaţia…mă minte că nu ştie ce semnificaţie are. Însă semnificaţia sa e una precisă şi înseamnă că…*votezi cu evreismul*. Tocmai de aceea doresc să mi-l şi pună pe cap, pentru că ar fi „un semn al supunerii mele faţă de credinţa evreiască”.

Însă, aşa cum am spus, refuzând să îmi pun acel acoperământ, am fost lăsat să intru cu şapca de soare în cap…în mod providenţial.

Concluzii finale…sunt dincolo de diplomaţie. Nu ne explicăm cultul, crezurile…pentru că ele se autoexclud. Pentru mine evreii sunt…*păgâni*, pentru evrei, noi, ortodocşii, suntem *goimi*, adică *păgâni*/*celelalte neamuri*, pentru că *numai Israel contează*…şi nu şi *ceilalţi*. Adică 1-1.

Pe când evreul crede că e ales în mod *ontologic* de către Dumnezeu, pentru că e născut dintre evrei, pentru mine, ortodoxul, credinciosul ortodox este un om care devine fiul lui Dumnezeu prin har intrând în Biserica Ortodoxă prin Botez. Iarăşi 1-1.

Orice am căuta să facem şi să spunem, la nivel religios şi al vieţii personale, din punctul de vedere al credinţei noastre, privim lucrurile diferit sau, mai bine-zis, antagonic. O credinţă o exclude pe alta din punct de vedere strict religios.

Însă, acest lucru nu trebuie să ne facă să ne închidem fiecare în pătrăţica noastră. Trebuie să ne învăţăm /să ne disciplinăm să

vedem complex lucrurile, dincolo de ceea ce ne desparte, pentru ca să putem convieţui.

Eu am vorbit cu familia de evrei, care m-a abordat pe stradă în aceşti termeni: ai toleranţei şi ai respectului reciproc. Ei au credinţa lor, eu am credinţa mea…Dar, dacă arătăm că nu putem să vorbim unii cu alţii, pentru că avem credinţe diferite, înseamnă că nu am învăţat nimic esenţial din credinţa noastră, oricare ar fi ea.

Din punctul de vedere al credinţei, evreul vrea ca toţi să fie evrei, ortodoxul vrea ca toţi să fie ortodocşi. Evreul, la fiecare rugăciune de peste zi…îi blesteamă pe *necredincioşi*, pe *păgâni*, adică şi pe ortodocşi, iar ortodoxul se roagă ca Dumnezeu să fărâme toate ereziile şi păgânătatea din lume, adică să se facă voia Sa.

Însă, noi cerem ca Dumnezeu să facă asta! Dacă încercăm noi înşine să omorâm pe alţii, să le distrugem locaşurile…devenim criminali, anarhişti, torţionari…şi nu mai suntem ortodocşi, evrei, musulmani, catolici sau anglicani.

Şi, de aceea, ca să convieţuim avem nevoie să ne cunoaştem şi în ceea ce ne desparte tot la fel de mult ca şi în ceea ce ne uneşte…căutând să trăim în pace şi în bună înţelegere, pe cât e posibil, cu toată lumea.

După concluzie…despre Paşti/ Pesah/ Passover

Când am ieşit din sinagoga mică, fiecare dintre evrei atingea un obiect cultual de pe tocul uşii. Am intuit că e vorba despre filacteriile care trebuie puse…pe mâna ta şi pe fruntea ta şi la balamalele/uşorii [o formă mai veche: uşori = balamale] uşii tale.

Însă am întrebat…ce semnifică. Şi bărbatul căruia i-am fost ghid…îmi spune, din punctul său de vedere…*povestea lui Pesah*.

Nu e de acord cu mine că Pesah = trecerea/izbăvirea prin Marea Roşie a lui Israel, ci îmi spune că *Îngerul exterminator* a făcut *un pas*…excluzând fiecare casă evreiască însemnată cu sângele mielului.

Adică, în varianta lui, evreii ţin Paştele pentru că nu au fost exterminaţi în Egipt…şi nu pentru că au fost izbăviţi de robie trecând prin Marea Roşie.

Dacă aveți cap...mai e nevoie și de minte luminată de către harul lui Dumnezeu

Când te afli pe străduţele gândirii[49], pe cele înguste şi nu pe cele largi, pe unde vehiculul gândului abia trece, ai nevoie să ieşi la bulevardul gândirii.

Laşi în urmă colbul, praful de pe mica străduţă, laşi în urma ta casele scorojite de vreme…

…şi te întâlneşti cu metafora mare a existenţei: cu trecerea de la mintea scorojită de minciuni la…mintea irigată, din belşug, de către harul lui Dumnezeu, care învigorează şi însuflețeşte, ridică la viaţă pe tot omul care crede în Dumnezeu şi face faptele Evangheliei lui Hristos.

Ieşire la loc larg = la înţelegerea dogmelor credinţei ortodoxe.

Până nu ieşi din minciuni, până nu te deparazitezi de tot felul de gogoriţe pe care le-ai crezut „mari adevăruri” nu poţi să iubeşti lărgimea vieţii duhovniceşti.

Trebuie să laşi în urmă ideea că *eşti cineva* şi că *ştii ceva*. Trebuie să laşi în urma ta ideea că *nu ai nicio patimă* şi *nicio*

[49] Articol scris pe 1 octombrie 2008.

înşelare demonică în viaţa ta. Trebuie să vezi că cea mai murdară fiinţă şi cea mai rea şi cea mai crudă şi cea mai demonizată eşti tu însuţi. Şi asta fără ca să o vezi *pătimaş* ci *duhovniceşte*.

Şi, dintr-o asemena privire, nu îţi pui ştreangul de gât, ci, dimpotrivă, vezi noi căi în viaţa ta, căi care sunt o cale mult prea suplă, care se cheamă: *pocăinţă*.

Nu, *pocăiţi după Evanghelie* [asta e o sectă!], ci pocăinţa dumnezeiască, care are loc numai în Biserica Ortodoxă şi prin care omul se îndumnezeieşte şi devine *om*, nu *un descreierat*.

Omul duhovnicesc are creier, mult creier dar şi mult har. Harul înmulţeşte mintea, când sfinţeşte mintea. Şi mintea luminată de către Dumnezeu vede bine, e milostivă, e iubitoare, e fermecător de profundă…

Dar, pe aceeşi stradă, găsesc o clădire veche înfrăţită cu un bloc…în cel mai postmodern mod cu putinţă. Şi, ce fac? O fotografiez…şi o şi filmez.

O doamnă, care plimba căţelul de lanţ, s-a uitat şi dânsa la bloc, ca să vadă *ce filmez*. E o cutumă asta…

În Bucureşti, când filmezi ceva…eşti musai *străin*. De ce? Pentru că bucureştenii nu dau doi bani pe cum arată oraşul lor. Ei trăiesc în el, nu-l admiră! Dacă cineva îl admiră, înseamnă că e…*străin*! Şi eu *îl admir*…atunci *sunt străin*!

Bucureştenii, deci, nu se admiră…Ei admiră Parisul, New Yorkul, insulele nu ştiu care…dar habar au de *cum arată* oraşul lor, ţara lor, munţii lor…

Ei fumează toată ziua iluzii, trag din trabucul reducerilor la preţuri, se uită dacă s-au scurtat preţurile ca să cumpere şi ei o maşină de spălat sau un frigider…dar nu se uită pe unde calcă, de ce calcă, cu cine calcă…

Întrebările te secătuiesc de nervi! De aceea, de la naşul mare pentru ginerică – să-i trăiască nevasta şi să facă copii mulţi! – un film scurt şi multe…*succese profesionale*…

[Filă video[50]...în articolul original]

Ideea e: cum s-au gândit să îmbine *capra*…cu *varza*? Acum, dacă stai în viloiul cu pricina sau dacă stai în blocul cu pricina…mai te uiţi la aspect?

Te uiţi şi tu la viitor, la gologani, la trai pă vătrai…şi nu la *esteticul formei*. La *estetic* mă uit eu, care sunt *străin*…şi sunt din Bucureşti şi mai vine vreunul din Insulele Canare sau din Berlinul de Jos şi se mai uită şi ei la arhitectura noastră compozită. În rest…toată lumea se uită la TV sau la …sticla de vodkă.

– Cum ai scos-o, frate, p-asta cu vodka?! – Nimic mai simplu dacă eşti atent la *ce trebuie*.

Când treceam eu pe *Iancu de Hunedoara* aseară, în faţa unui peron de *maşină*, zis şi *autobuz*, pe grilajul de flori, care era mic de vreo juma' de metru, erau înşiraţi 5 nenea cu fundul pe gard, care aveau sticla lor…şi tu treceai pe lângă ei, în timp ce se…degustau.

Mi-a plăcut prietenia asta la culme! Unul bea dintr-o sticlă de bere. Altul dintr-o sticlă de vodkă, mică, d-aia mică…Altul bea şi fuma…şi era o prietenie din altă lume, nu din era capitalistă.

Toate ca toate…mirosul de băutură mai îl suport. Pe cel de tutun însă nu mai pot să îl suport de loc şi, pentru că nu există legea cu *nefumatul pe stradă*, îmi ţin respiraţia ca să trec prin norii de fum ai gurii lor.

---

[50] *Cf.* http://www.viddler.com/explore/dorinfather/videos/120/. Fila video poartă titlul: *Vechi şi nou*, filmează îmbucarea postmodernă dintre *vilă* şi *bloc* şi are 12 secunde.

Şi, la Bucureşti, sunt multe fumuri…prin care trebuie să trec, pe care trebuie să le ocolesc sau pe care trebuie să le înghit.

Mergem însă pe metaforă…mai departe. Metaforă la stângă! De ce la stânga?! Pentru că merg pe stânga…pe partea stângă a trotuarului.

Însă, mai înainte de a o lua pe stânga, la stânga…am remarcat că mai există o insulă de naţionalism viu, tocmai în blocul de lângă clădirea veche lipită de el. Jos pălăria!

Filă video: *Naționalism viu* (6 secunde)[51]

Când zic *jos pălăria* nu aruncaţi pălăria din cap – asta pentru cei care nu le au cu zicerile – ci înseamnă că, dacă ai fi cu bun simţ, şi ar trece pe lângă tine un om, care merită admiraţia ta şi ai avea, din întâmplare, ceva pe cap – în vechime dacă erai domn …aveai pălărie – ţi-ai da ceea ce ai pe cap jos şi şi i-ai spune lucruri foarte frumoase.

De aici expresia, de aici bunul simţ, cu care trebuie să respectăm…pentru ca să ne respectăm!

Însă, dacă tot vrei să ai *bun simţ*…trebuie să nu vorbeşti nici în *argou* şi nici în *jargon*…ci în *româna eleganţei*, pentru care trebuie să iei lecţii de dicţie, de eleganţă şi de francheţe ideatică.

Însă, ce nu e, nu e…şi ce e, e pus deoparte.

Dar, lângă sigla străzii *Iancu de Hunedoara*, pe cine găsesc?! Tocmai pe ~~*Iancu de Hunedoara*~~…

[51] *Cf.* http://www.viddler.com/explore/dorinfather/videos/122/. E vorba de arborarea steagului României în balcon.

Pe un zid frumos
şi didacticos
e pictat-n grafitti: …
Nu-i eroul scriptic!

Pe un fond de ten plăcut…în albastru, într-un mod incalificabil din punct de vedere istoric, Iancu de Hunedoara…dintr-o singură tuşă sau din mai multe…devine, de fapt… Avram Iancu.

Dintr-o mică greşeală de orientare istorico-graffittică, Avraam Iancu…

devine…Iancu de Hunedoara…

Pentru o atare greşeală, la BAC, se dă…2 cu felicitări, bineînţeles, într-un examen unde nu se minte, nu se fură şi nici nu se-njură.

Dar, trebuie să remarcăm faptul, că, deşi s-a greşit personajul, pe strada *Iancu de Hunedoara…*s-a grafitizat un nume român, un erou naţional…şi nu vreo inscripţie cu Tom şi Jerry sau cu Madonna la 50 de ani în concert live.

Iarăşi, jos pălăria, pentru cei care au comis-o româneşte şi naţional! Deci, detaliile contează şi la BAC şi în viaţa publică şi în cea particulară şi, cu atât mai mult, în viaţa duhovnicească, unde lucrurile nu sunt mânate de întâmplare, ci sunt pline de prezenţa lui Dumnezeu în viaţa noastră.

Şi, când vorbim despre harisme la oameni duhovniceşti, nu spunem despre lucruri pe care cei în cauză nu ştiu că le au sau nu ştiu cum lucrează ele în ei, ci despre lucruri pe care cei care le au le ştiu prea bine dar, despre care, nu prea vor să vorbească la toţi, ci se destăinuie numai unora…

Pentru că, una dintre marile caracteristici ale vieţii sfinte…e discreţia. Şi când eşti discret, când nu te livrezi singur, când nu te bagi în faţă, când nu te propui ostentativ…da, rămâi de prost, cu toate harismele şi doctoratele şi calităţile tale.

Însă, pentru cei care apreciază adevărul oamenilor, adevărul lor sfânt, sfinţenia oamenilor, pentru că sunt oameni profunzi şi sfinţi la rândul lor, dar tăinuiţi, care se tăinuiesc, când te văd, când te simt, le creşte inima de bucurie şi Îl slăvesc pe Dumnezeu pentru tine şi încearcă, mereu, să te ajute în multe feluri.

Dacă nu te înţelege cineva…nu eşti de vină tu! Dacă nu te înţelege cineva înseamnă că Dumnezeu nu îngăduie acest lucru şi trebuie să te supui voii lui Dumnezeu, Care ştie mereu, da, în fiecare clipă, ce e mai bine pentru tine…

Uneori credem că e mai bine să avem mulţi prieteni, să scriem mult, să călătorim mult etc….şi Dumnezeu ne trimite neprieteni, nebani, nedistracţii etc. La prima impresie şi, din afară, crezi că e *o greşeală…*

Cum se face, Doamne, că ăla hoţ, care a pupat pe toţi acolo unde trebuie şi a făcut toate drăciile de pe faţa pământului *e bine*, iar cel sfânt şi căruia nu îi place să se fariseiască…o duce rău sau nu prea bine? Pentru că nu contează…ceea ce *pare că eşti…*ci *ceea ce eşti*. Iar ceea ce eşti, eşti şi la mănăstire şi la spital şi pe stradă şi în pat şi la arat şi la Biserică, pretutindeni…

Dacă eşti, eşti şi nu eşti *duplicitar*. Dacă nu eşti duplicitar se vede. Se vede tot şi am tot să repet asta, pentru că ceea ce *se vede…*se *prea vede*.

Clădire pe dreapta…

Te uiţi la fotografii şi îţi aduci aminte… Mai la bătrâneţe îţi mai rămân doar fotografiile…şi ceva resturi de bucurie în suflet, pentru că doar resturi de memorie mai ai.

Toate trec şi…noi sunt toate, fără a prinde chiar de veste. Care veste? Care veste, dacă nu credem *în nou*, ci numai *în vechi*? Dacă suntem deja daţi ideii că…*nimic nu se schimbă* ?

Oamenii se schimbă, numai proştii rămân la fel! Şi eşti prost când nu vrei să fii mereu, pe fiecare zi, un altul mai bun, mai curat, mai sfânt.

Dacă vrei să rămâi în păcatul care prosteşte…vei fi de râsul curcilor. Care curci? Care metafore? Care zi pentru schimbare?

Lungimea străzii

Poţi să scrii *stradă*, cu 10 de *ă* la final?
Strada nu e banală!
Dacă vezi strada banală eşti banal.

Vine rândul unei macarale…

Macaraua e ca o… barză, pentru că cei care au construit-o au gândit-o după sistemul de muncă al berzei. Munca berzei e de a aduna pai cu pai ca să îşi facă cuibul.

Nu urcă toate crenguţele şi ce mai urcă ea odată…ci pe rând. Le ia pe rând. Le ia cu atenţie. Le ia pe propria-i răspundere, nu ca la noi, când se poate, e posibil, să îţi intre macaraua în bloc, din greşeală. Şi dacă îţi intră în bloc ciocul macaralei face daune stimabile.

Deci blocul se poate dărâma – Doamne fereşte! – iar *barza* nu seamănă cu *ursul* ci cu *macaraua*.

Pe stânga mea, cum merg, ceva verde sub…ventilator...

Oriunde e un ventilator trebuie şi ceva verde, pentru că de aceea există ventilatoare ca *să facă verde*. Să te facă…verde la faţă?

Paradoxal, *verde la faţă* înseamnă…*mort*, pe când *roşu la faţă*…înseamnă *îndrăgostit* sau…mai bine-zis, *bolnav de inimă*.

Un grup de neoprotestanţi, în faţa magazinului Unirea, pe premisa că iau tensiunea arterială şi că, de fapt, punctul lor de prim ajutor te ajută *numai fizic*…au masa întinsă cu cărţi de îndoctrinare.

Adică inima îţi bate, cartea şo pe tine![52]

Ai lor, se dau de bolnavi şi vine p-acolo şi se uită, se uită îndelung la cărţi – eu privesc toţi hoţii cu multă atenţie, îi studiez, pentru că ăştia jonglează ca ăia de la alba-neagra – şi, vine şi omul X, care chiar l-ar durea câte ceva. Acu' el sau ea, medicii advenţi sau baptişti, care sunt la punctul sanitar de nemaximă urgenţă, vorbesc cu presupusul client dinainte.

Clientul nr. 2 ascultă ceea ce se discută şi vrea să îl audă şi pe el cineva. Şi, ca la un făcut, se îndreaptă şi doctorul şi clientul nr. 1 spre clientul potenţial nr. 2 şi îi recomandă cartea, cărţile, apoi se fac că îi ia pulsul sau ce îi mai fac…şi, de fapt, toată şmecheria e că la *noi e mai bine*. Dar la ei *nu e mai bine*. La ei e *direct în Iad*…fără ocolişuri.

Că tot am zis de alba-neagra. Unul gras, altul slab şi o pirandă fac…alba-neagra de vreo 10 ani în acelaşi loc, adică în piaţa cârpită, ambulantă, ţărănească, de la *Eroii Revoluţiei,* după cum Calu şi cu prietenii lui au vândut CD-uri piratate vreo 8 ani în faţa Bisericii translate, colţ cu magazinul Unirea.

---

[52] Cartea sare pe tine precum câinele.

Trebuie să fac odată şi-odată istoria micilor infractori şi a cerşetorilor din Piaţa Unirii pentru că e antologică…dar să revenim.

Câteodată mai stau şi în colţ cu trecerea spre Facultatea de Teologie Ortodoxă, aci, pe deasupra Dâmboviţei. Şi, cei trei alb-negrii, ca şi când acu' s-au întâlnit şi au pus-o de dragoste la prima vedere joacă între ei, câştigă bani, se ceartă, se înjură, iar mai joacă, până ce vede pe individu' X, care vrea să se îmbogăţească…pentru că el poate să vadă bila de sub cele trei capace ale lu' ăla grasu'.

Şi, sărmanul, intră în hora hoţilor! Am asistat odată la jmanglerirea *legală* a banilor unui nene ca la 50 de ani, care a făcut prostia să îşi arate portofelul.

A pus la bătaie 100 de lei, cum era pe atunci sau 10 lei acum, ca să joace contra candidatei, contra pirandei, care să dădea de *jucătoare înrăită*. Multă febrilitate în pirandă. Mai multă în grasu xxxxl.

Ăla mişca bila neagră de mama focului…iar al treilea îl sugestiona pe nenea cu bani, că el poate să îi ia lu' grasu' toţi banii.

Concluzia logică: i-au luat toţi banii, i-au dat şi una la ceafă, au fugit cu toţii – era ora 11. 30, deci dimineaţa – şi omul a rămas cu *Poliţia* în gură şi bătându-se peste cap, pentru că el crezuse că *totul e pe bune*.

Însă nimic nu e *pe bune* în lumea noastră interlopă! Aici te omoră şi apoi bea o bere lângă tine şi, eventual, mai se şi pi** pe tine. E lumea de sub civilizaţia de staniol, pe care numai păţiţii şi Poliţia o ştiu în măruntaiele ei cele mai stranii.

Cei care *dorm confortabil* şi cred că *liniş tea publică* sau *securitatea cetăţeanului* nu se face cu pumni, cu bâte în cap şi cu carceră…ci cu voie bună şi cu binişorul, dorm *bine*!

Cu astfel de oameni nu merge cu smerenia, cu nobleţea, cu gulu-gulu…ci ori trebuie să ţipi mai mult decât ei şi să înjuri la fel, ori să le închizi gura cu bastonul şi cu băgatul în dubă.

E greu…dacă gândeşti mai mult!

Paralel cu strada aceasta e…*Calea Dorobanţilor*, adică aminteşte de timpuri războinice.

Şi ?! Casa e în litigiu…

Adevărul e, că chiar e, pentru că acum e goală. Însă cel care a scris, a scris de două ori…la casa cu zăbrele…

Un termen avocăţesc. Cine a scris a ştiut ce a scris…şi a ştiut şi încadrarea juridică. Litigiu. Bun disputat în instanţă. Apartament cu probleme, care, între timp, se degradează pe interior.

Pe zid…moartea, în mai multe exemplare. Adică ea vine la toţi…

E bine să ai moartea toată ziua în faţă…ca să nu mai faci drăcii cu duiumul! Însă aici e vorba despre moartea rock, despre

moartea ca emblemă teribilistă şi nu ca…fundament al gândirii ortodoxe.

A fost odată – trecem de la una la alta, că *aşa e strada* – o Românie unde plasmele erau 120 de milioane şi laptopurile erau 60 de milioane şi computerile normale vreo 20 şi ceva de milioane.

Acum, acea Românie se scade la preţ şi abia *încearcă să ajungă la preţurile reale ale ustensilelor amintite*, ajungând acum la 2000 sau 3000 de lei plasma, 1500-2500 de lei laptopul şi 700-1000 lei un computer bun la toate.

Şi, am văzut cum firmele cu aur, cu mobilier, cu mochete, barurile…dau faliment.

Se închid *marile firme* mici, alea care credeau că românii de la Bucureşti nu mai pot de un pantof cât 10 salarii medii sau de o geantă cât o maşină Dacia.

Se duc…în neantul lor şi bine fac, pentru că nu au fost realiste aceste firme mai deloc. Stăteau cu ele la vânzare, nu au lăsat deloc preţul jos şi au ajuns…în afara pieţei.

Bravo lor!

Le au cu mersul trenurilor în afaceri.

Apoi flori…flori de vânzare fără cumpărători.

Pentru că mi s-a făcut foame o dau pe rapid…fără cuvinte prea multe.

Când nu ai clienţi le scoţi în stradă…

Spre Biserica unde am stat puţin la slujbă aseară. Părintele slujitor făcea *Sfinţirea mică a apei* şi nu avea cântăreţ…dar poporul dădea răspunsurile.

Mai de aproape, la ieşire…

Am trecut strada…şi am luat maşina în decolorarea vitezei ei.

De aici încolo urmează *Live blog de Bucureşti*, episodul 1, 2008, care o să vină după acest articol.

Update: 2 octombrie 2008.

Post scriptum: Am uitat ieri…*Reclama intersecţiei* (filă video, 13 secunde)[53]…

[53] *Cf*. http://www.viddler.com/explore/dorinfather/videos/123/.

Când Dumnezeu ne bulversează la modul admirabil

Am ieşit în această seară[54] ca să iau aer, aer fundamental, format din privirea oamenilor, din contemplarea vieţii oamenilor. Da, a oamenilor, a lucrurilor, a prafului din jur, a forfotei specific bucureştene…a grijii elocvente sau a negrijii prăpăstios de late.

Şi, în faţa *Teatrului Naţional*, în plină stradă, am avut parte de o bucurie rară, de o bucurie duhovnicească…de întâlnirea cu un om special al Bisericii…cu care ne-am întreţinut la discuţie o oră-două…habar am cât până la urmă!…

În plină stradă, unde am simţit din plin lumina şi bucuria harului Prea Sfintei Treimi, în confesiune şi consfătuire profundă, prin simplitatea ei şi măreaţă prin complexitatea ei uluitoare.

Bineînţeles: nimic aranjat. Bineînţeles: nimic neprecugetat. Însă niciunul dintre noi nu mai doream să plecăm unul de lângă altul, pentru că ce s-a petrecut între inimile noastre a fost pur şi simplu o minune de proporţii considerabile.

Întâlnirile duhovniceşti, cu alte cuvinte, sunt întâlniri de conştiinţă, măreţe. Sunt momente când se spun multe cuvinte…şi cuvintele devin o stare, un întreg aer, care hrăneşte întreaga noastră fiinţă, pe măsură ce ne scoate din concretul disipant.

Pentru că mâncasem brânză de capră înainte să ies afară, o brânză de te lingi pe degete dar foarte sărată, în timpul discuţiei aveam o secetă enormă în gură. Mi se terminase saliva…dar inima îmi era plină de o bucurie neţărmurită.

Şi eram bucuros nu pentru că Dumneze ne bucura, în primă instanţă, ci că am întâlnit pe un alt om al lui Dumnezeu, în mod

[54] Articolul e scris pe data de 16 octombrie 2008.

providenţial, cu care nu am fost în sciziune, în schismă, în nicio idee pe care am evocat-o sau pe care a adus-o în discuţie.

De vreo 4 ani de zile – o, ce timp şi ce durere! – nu am mai avut parte de un asemenea regal al bunului simţ, al liniştii, al duhovniciei şi al eleganţei frustre.

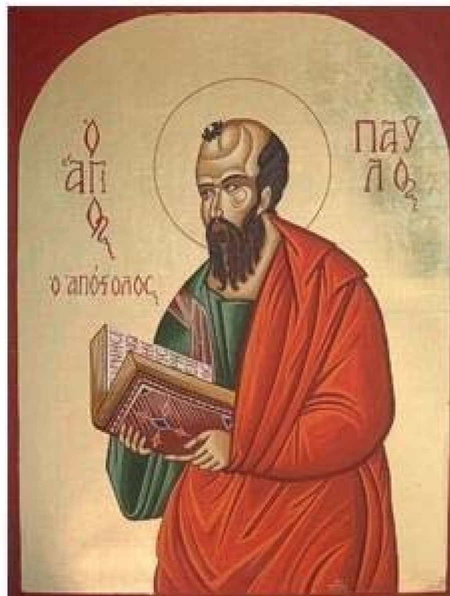
Şi asta…unde?! Pe stradă, fără atenţionare şi vorbind faţă către faţă, într-o comuniune specială.

Iubirea duhovnicească se naşte din adevărul din inimă. Dacă iubirea iese din inimă şi te învăluie…atunci e înviere, e paşti, pentru că e trecere de la tăcerea noastră idioată şi vinovată, la comuniune şi frumuseţe dumnezeiască.

Da, harul lui Dumnezeu nu ne părăseşte niciodată, dacă nici noi nu îl întristăm niciodată! Şi viaţa Bisericii e plină de har, de bucurie, numai că noi trebuie să o strângem în braţe pe această bucurie, să o băgăm în inima noastră şi să nu-i mai dăm voie să plece.

Da, puneţi mâna pe bucuria lui Dumnezeu şi n-o mai lăsaţi să plece!

Despre Dumnezeiescul Pavel la prezent

Nu mi-am imaginat niciodată că voi putea fi atât de aproape de…Sfintele Moaşte ale Sfântului Pavel[55], că voi fi atât de aproape de acest om, care reprezintă o parte fundamentală din persoana mea şi din respiraţia mea zilnică.

Pe măsură ce simt că se apropie clipa ca el să vină în România şi, în special, la Bucureşti, cu toată inima mea obosită din aceste zile…trăiesc o bucurie şi mai obositoare, o bucurie apăsătoare chiar.

Pentru că mă întâlnesc cu un prieten de fiecare zi, cu un prieten al teologiei cutremurătoare…şi tocmai de aceea trăiesc venirea sa la Bucureşti la cote alarmant de înalte, doborâtor de înalte pentru firava mea constituţie psiho-somatică.

Însă această avalanşă de sentimente pe care o trăiesc e firească, ar trebui să fie cota zilnică de ardere interioară. Însă această ardere e sinucigaşă.

Dacă facem chiar şi o scurtă cercetare aghiologică, la Sfinţii mai vechi sau mai noi, care au adormit fără a fi martirizaţi…vom constata că mulţi dintre marii rugători ai Bisericii au murit de…inimă.

Rugăciunea la cote înalte e sinucigaşă. Inima nu mai poate să suporte dulceaţa harului dumnezeiesc, revelaţiile şi trăirile atât de profunde, rapide şi plenare…şi cedează.

---

[55] Articolul a fost scris pe data de 22 octombrie 2008, cu puțin înainte de venirea Sfintelor sale Moaște la București.

De zeci de ori am trăit…neputinţa de a mă ruga mai mult pentru că aş fi murit. Şi aş fi murit tocmai din cauza revărsării de har, care coboară în timpul rugăciunii smerite.

Acum trăiesc ceva de acest fel: o mare bucurie, o preaplină bucurie, pentru care nu sunt nici pregătit şi nici vrednic. Şi aceasta, pentru că Dumnezeu nu ne revarsă în suflet har pe măsura cererilor sau a faptelor noastre – adică cu măsură – ci: *fără măsură*, aşa cum spune Scriptura.

Însă această *nemăsurare de har* e o mare smerire pentru omul credincios, pentru că înţelegi…că nu poţi să duci iubirea lui Dumnezeu în potirul inimii, după cum, nu poţi să bei mai mult zaţ al amărăciunii decât eşti în stare.

Sau, cum spunea marele Pavel, nu poţi să suporţi ispita, să duci ispita, mai mult decât eşti. De aceea, nu numai certarea lui Dumnezeu e greu de suportat dar şi iubirea lui Dumnezeu e copleşitor de purtat pentru că ambele te doboară la propriu.

Şi atunci ce facem? Ca să te smereşti trebuie să îţi reţii şi marea bucurie şi marea durere, pentru că ambele sunt năucitoare pentru om.

Şi, cu toate astea, nu pot să îmi reţin nici marea durere şi nici marea bucurie, oricât de mult aş încerca să stăpânesc gheaţa durerii sau focul dumnezeiesc al dragostei dumnezeieşti.

Pentru că ambele te şlefuiesc ca om al credinţei şi te duc, spre ceea ce părintele nostru, Dumnezeiescul Pavel, numea: *statura bărbatului desăvârşit*. Însă nu ştim ce înseamnă *desăvârşire* şi nici ce înseamnă *dragoste*…atâta timp cât nici multul durerii şi nici multul fericirii nu îl putem sonda, înţelege.

Prin faptul că Sfântul Pavel vine la Bucureşti e ca şi cum ne-am întâlni cu Scriptura, ca şi cum Scriptura se scrie în faţa noastră. Şi am nevoie de întâlnirea cu Scriptura din Pavel, cum am nevoie zilnic, de *tălmăcirea Scripturii* pe care mi-o aduce Ioan Gură de Aur, Părintele vieţii noastre zilnice, prin Sfintele sale Moaşte, din care avem un mic fragment în casa noastră.

Şi astfel, cred că în viaţa noastră teologică, avem nevoie să îi simţim aproape pe cei doi maeştri ai Teologiei ortodoxe, pentru ca să sorbim har din trupul celor care au fost arşi, în mod zilnic, de harisma Teologiei dumnezeieşti.

Contactul real cu persoanele Sfinţilor, prin umanitatea lor transfigurată, nu devine o nevoie reală, până ce nu se îmbină în fiinţa noastră ducerea la Moaştele Sfinţilor cu teologia şi viaţa acestora.

Ca vizita la ei să fie *reală* trebuie să îi ştii în toate amănuntele care îţi stau la îndemână. Tocmai de aceea întâlnirea cu Pavel, cel

comentat de toţi marii Sfinţi ai Bisericii, e o întâlnire atât de copleşitoare pentru noi, pentru că Pavel nu este doar *o sumă de cărţi* din canonul noutestamentar al Scripturii pentru noi…sau *unul dintre Sfinţi*…ci e un colos fundamental, de netrecut, pentru viaţa Bisericii şi unul dintre prietenii noştri cei mai intimi.

Ştim, acest lucru, pare de neînţeles: cum să ai prietenii intime…cu *oameni morţi*? Cum să ai prieteni…*imaginari*?

Însă acest Pavel despre care vorbim noi nu este *un personaj imaginar* pentru mine, trăitorul secolului al XXI-lea, ci e o persoană reală, o persoană căruia i-am adâncit viaţa şi teologia, căruia îi comentăm scrierile, căruia îi simţim prezenţa în momente concrete de viaţă, cu care trăim şi la care ne raportăm, cum ne raportăm la oamenii vii din jurul nostru, ba, chiar mai mult decât ne raportăm la cei din jurul nostru.

Acest Pavel, pentru care inima aproape că mă lasă, e o necesitate zilnică în viaţa mea casnică, teologică, liturgică, socială, pentru că mă sfătuiesc cu el şi lui îi cer să mă ajute când …nu mă ajută nimeni dintre cei din jurul meu, pentru că nu pot sau nu vor.

Şi, tot la fel, avem alţi zeci de Sfinţi, în frunte cu Prea Curata Stăpână, care sunt *mai vii* şi *mai prezenţi* pentru noi decât familia, rudele, prietenii noştri…

Şi dacă mărturisesc toate acestea acum, nu le mărturisesc pentru că *aştept o recompensă* sau *o atenţie din partea cuiva* sau pentru că *vreau să ies în evidenţă* prin asta ci, dimpotrivă, pentru ca să pun în evidenţă viaţa de lângă noi, din viaţa noastră, a sfinţilor lui Dumnezeu.

Şi Sfinţii lui Dumnezeu doresc nespus de mult ca să se facă prietenii noştri…numai că noi nu dorim să le fim prieteni. Şi, pentru că nu dorim să le fim prieteni şi ne facem prieteni mai mult cu interesele şi păcatele de-o clipă sau de-o viaţă scurtă, prea scurtă uneori, ne lipsim de *prietenii pentru o veşnicie*.

Şi cred că şi dv. v-aţi pus problema…cu cine vrem să fim în viaţa viitoare? Şi dacă vrem cu Sfinţii, atunci de când trebuie să ni-i facem prieteni, ca să-i avem prieteni?

Şi pereţii Bisericii ne arată că prezenţa Sfinţilor şi comuniunea cu ei se începe de acum, de aici, pentru că tocmai de aceea ei ne privesc şi ne atrag spre ei, spre prietenia cu ei, pentru ca să fim mereu cu ei. Dacă am vedea numai pereţi goi, albi sau negri sau forme geometrice în Biserici…spre ce fel de comuniune am fi atraşi? Spre niciuna!

Un copac pictat artistic, o privelişte fotografiată, un film genial ne delectează la modul superior…dar nu ne trezesc simţul comuniunii!

Simţul comuniunii ţi-l trezeşte şi ţi-l hrăneşte prietenia, iubirea cu oameni autentici, cu oameni înduhovniciţi, cu oameni care respiră autenticitatea vieţii cu Dumnezeu.

Pentru că, comuniunea apare cel puţin între doi şi ea e un dinamism fără capăt şi nu un monolog. Când vorbeşti numai tu şi celălalt tace…e semn că nu ai răspunsuri iubitoare prea multe în viaţa ta sau niciunul.

Iar dacă venirea la Bucureşti a lui Pavel a născut în mine efluvii de viaţă dumnezeiască şi de bucurie…şi mi-e dor să îl văd…atunci nu puteau să trezească aceste lucruri *nefiinţa*…sau *comuniunea imaginară* cu cineva, ci reala comuniune, cu toate păcatele mele, a lui cu mine.

Şi, comuniunea mea cu Pavel, cu Preamarele Pavel, deşi e comuniunea unei furnici cu Himalaya, măreţia lui se coboară până la noi ca să ne înalţe la paradoxalele sale înălţimi, adâncimi şi lăţimi ale cugetării sale crucificate.

Aş fi preferat să tac…dar nu am putut. Nici dacă am vorbit n-am făcut mare lucru, pentru că despre Pavel poţi să scrii mii de pagini şi tot e prea puţin.

Însă am preferat ca să nu tac…ci să-mi elogiez unul dintre marii mei maeştri în ale Teologiei, pentru că nu e bine să taci, când tăcerea naşte, nu numai *monştri*…ci şi *uitare* şi *plictiseală*.

Vă îndemnăm să îl primiţi pe marele Pavel la Bucureşti şi în România cu inimă frumoasă, teologică, pentru că lui îi plac oamenii frumoşi, profunzi, iubitori, simpli.

Şi credem că rugăciunea spre el, ca şi spre Sfântul Dimitrie Basarabov, spre Sfântul Ioan Gură de Aur şi spre Sfinţii mari împăraţi Constantin şi Elena, care sunt la Bucureşti prin Sfintele lor Moaște, alături de ceilalţi Sfinţi ai noştri, nu vor rămâne fără un răspuns pe măsură.

Bine vii spre noi, Dumnezeiescule luminător a toată lumea! Vino să ne umpli inima de dorul de Dumnezeu şi de frăţietatea de care avem nevoie ca de aer!

Niciodată lucrurile minunate nu sunt coincidențe!

Am cumpărat ieri [56] un auxiliar preoţesc special, absolut splendid, o haină de purtat peste reverendă, de la maicile de la Mănăstirea *Adormirea Maicii Domnului* de la Moreni, judeţul Vaslui şi mi-au dat şi cartea lor de vizită. Le-am spus că le facem publicitate şi …iată!, că ne ţinem de cuvânt.

Însă, aseară, când am privit ce lucrase doamna preoteasă pe *Sinaxis*, mi-am dat seama că publicitase aceeaşi mănăstire, de la care eu cumpărasem veşmântul. E o splendoare, după cum se vede, mănăstirea moldavă şi, vă rugăm să citiţi şi articolul indicat în link, pentru ca toate să aibă sens.

[56] E vorba de ziua de 23 octombrie 2008, pentru că a doua zi am scris articolul de față.

Această dublă întâlnire a familiei noastre cu această mănăstire ortodoxă românească, a cărei ocrotitoare e Prea Curata Stăpână nu poate fi, într-o mie de ani, o coincidenţă, ci o minune!

Şi e una dintre minunile care ne fac, pe fiecare zi, tot mai conştientă prezenţa Maicii lui Dumnezeu în familia noastră, în viaţa şi pastoraţia noastră.

Cu alte cuvinte, dacă Prea Curata Stăpână ştie să ne facă atâtea cadouri de suflet, întâlniri de mare har cu oamenii Ei, deşi nu merităm acest lucru, noi cum ar trebui să ne comportăm cu oamenii lui Dumnezeu?

Nu ştim cine sunt *tainicii prieteni* ai Sfinţilor, însă, dacă suntem deschişi dialogului şi neaşteptatului continuu…Sfinţii înşişi ni-i aduc spre noi pe prietenii lor.

Tocmai de aceea am spus că e minunată *dubla întâlnire* de ieri: pentru că ce spunea ziarul, au confirmat doamnele/ maicile pe care le-am întâlnit la pangarul improvizat din Piaţa Unirii.

Şi e fermecător să vezi cum lucrurile bune auzite de la alţii converg cu cele pe care tu însăţi le observi. Iar dacă această mănăstire românească are numai maici ca cele pe care le-am întâlnit ieri, aici, la Bucureşti, atunci nu ne miră faptul de ce…această mănăstire e hipertehnologizată şi atât de cuceritoare la vedere.

Teologia compromisului

În termeni strict teologici subiectul nostru de acum se numeşte *teologie iconomică*. Un corelativ secular al lui *iconomic,* într-o anume măsură, este *compromisul* sau *concesia*. Şi când faci un compromis sau o concesie cuiva atunci cedezi de la tine, laşi de la tine, *înmoi* rigiditatea principiilor tale…de dragul altora.

Iar viaţa ortodoxă şi preoţească mai ales e o viaţă a *compromisului continuu* de *dragul* sau *din milă* pentru oameni. O să înţelegeţi imediat ce vrem să spunem…

Omul de rând nu ştie ce ştie un preot sau un teolog despre cele ale credinţei şi nici nu ştie să se comporte faţă de Biserică, faţă de viaţa liturgică şi faţă de viaţa duhovnicească ca un teolog.

De aceea preotul / teologul trebuie să lase mereu de la ei, să nu vorbească şi nici să nu se manifeste cu acrivia cu care cred şi se manifestă faţă de ei înşişi. Cu alte cuvinte, preoţii nu cer credincioşilor ceea ce îşi celor lor înşişi şi nici nu le vorbesc la înălţimea în care sunt învăţaţi sau ar dori să vorbească.

Teologii, cu atât mai mult, au un public redus, pentru că, prin specializarea lor, au acces la lucruri de care sunt privaţi ceilalţi. De aceea e foarte greu să găseşti parteneri de dialog pe măsura ta, pe de o parte iar, pe de altă parte, predicile şi dialogurile liturgice se

transformă într-o *hrană subţire*, pentru că credincioşii nu pot să ne urmeze disertaţiile ori din cauza neexperienţei personale ori din cauza neştiinţei teologice.

Şi astfel comportamentul nostru liturgic, predicile, alocuţiunile noastre sunt cel mai adesea la 10% din nivelul la care am fi capabili să vorbim.

Până la 100% e tăcere, prea multă tăcere…Din acest motiv credincioşii îi trag pe preoţi înapoi, la lucruri mici, pentru că nu mulţi sunt cei care se *autoînvaţă* în ale teologiei.

Un credincios autentic nu aşteaptă să găsească în predica preotului *abecedarul credinţei*, ci lucruri care să îi aprofundeze experienţa.

Credinciosul plin de râvna lui Dumnezeu – cum credem că sunteţi dumneavoastră, care căutaţi în mediul online lucruri care să vă confirme şi să vă întărească experienţele religioase – citeşte şi aprofundează foarte multe părţi ale credinţei.

Dar acolo unde indolenţa transformă venitul la Biserică într-o nouă *modalitate de recreare* sau *de relaţionare*, vocaţia/treaba preoţilor e îngreunată teribil de mult. Avem mulţi *spectatori* dar prea puţini *participanţi* la slujbe. Avem şi mai puţin teologi ai credinţei şi ai faptelor. Pe de o parte, superstiţia şi ritualismul e în floare iar, pe de altă parte, dezorganizarea mentală, tipic postmodernă şi nihilismul sunt sub superstiţie şi ritualism.

Iar superstiţia şi participarea la slujbe numai sub aspectul punerii unei lumânări sau a înmânării unui pomelnic ne fac cu totul surzi la teologia dialogului dintre altar şi strană, la frumuseţea bulversantă a acestei simplităţi a limbii liturgice.

Bineînţeles că asculţi cu atenţie o cântare liturgică, dacă e bine cântată şi, mai ales, evlavios cântată. Dar, dacă ai simţul limbii – şi trebuie să îl ai, cât şi pe cel al dialogului – nu poţi să nu fii atent la o teologie în mişcare, vie, antrenantă, care se rearmonizează pe loc, atunci, la fiecare slujbă.

Sunt conştient, am fost conştient din prima clipă a convertirii mele, de acum vreo 18 ani, că teologia Bisericii e *o ştiinţă extrem de grea*, *cea mai grea* şi că pentru ea trebuie *o încordare totală*.

De aceea sufăr enorm când trebuie să repet lucruri mici [când se fac nunţi, ce se împarte la pomană, ce ţi se întâmplă dacă visezi că zbori etc.] dar nu sunt întrebat despre teologia Sfinţilor, despre lucruri grele, despre lucruri care necesită *timp* dar şi *dăruire*.

Iar eu, ca preot, mă simt un om al compromisului continuu, pentru că pentru una sunt creat iar alta mi se cere.

Vocaţia mea e să vorbesc despre teologie, despre viaţa duhovnicească în adâncimile ei, despre Sfinţi, despre înţelegerea

slujbelor, despre istoria preaminunată a Bisericii şi eu sunt rugat să vorbesc, cel mai adesea, despre *mizilicuri* teologice de către oameni, pentru că oamenii nu vor lucruri *grele* ci *foarte uşoare*…

Şi, din acest motiv, una e ceea ce vreau şi scriu eu pentru mine [nu ştiu câţi cititori autentici oi avea vreodată pentru cărţile mele] şi alta e *ceea ce spun* şi *arăt altora*.

Şi ştiu, că aici, la nivel online, aduc în atenţia dv. , a multora dintre dv., lucruri prea grele sau *exotice* din teologia ortodoxă şi din experienţa mea de viaţă.

Ştiu că multe lucruri sunt grele şi neînţelese de foarte mulţi. Însă tot la fel sunt pentru mine falsele *probleme* ale multora. Şi, mai ales, lipsa de probleme de conştiinţă a credincioşilor noştri, bădărănia multora, lipsa de dăruire şi de onestitate.

Şi mă întorc la fondul problemei…Cum să mă comport *după cum trebuie*, adică acrivic, fără compromis, la spovedanie cu cineva, dacă el nu ştie *Crezul*, *Tatăl nostru*, ce e acela *canon* sau nu a citit nici măcar 10 vieţi de Sfinţi iar din Scriptură nici atât?

Ce să le mai spui acelora, care se cunună, despre feciorie şi bun simţ, când mireasa e gravidă şi vine ca să se căsătorească cu sânii jumătate ieşiţi din bustieră? Ce fel de teologie poţi să faci cu oameni, care nu sunt alfabetizaţi sau sunt tocsuni, răi, răzbunători, dar vin la Biserică?

Cel mai adesea credincioşii noştri nu se lasă învăţaţi, observaţi, corectaţi. Orice demers coercitiv e considerat frustrant. Dacă suntem prea îngăduitori cu ei…ajungem să ne tragem de şireturi. Dacă suntem prea severi…ajungem să stârnim ura sau frica lor. Iar echilibrul, nici acela nu e plăcut…pentru că e considerat *prea dulceag*.

Spaţiul online e o frescă în mic a realităţii eclesiale româneşti. Justiţiarii sunt oamenii *care nu au păcate*, cei care sunt prudenţi sunt consideraţi *reci la suflet* sau *compromişi*.

Însă viaţa noastră bisericească este o viaţă a compromisului celor mari cu cei mici, a celor Sfinţi cu cei păcătoşi, a acelora care ştiu cu cei care nu ştiu…pentru că trebuie să îi poarte în spate, să îi suporte şi să le domolească tendinţele extreme.

Iar aici, când vorbim de iconomie/compromis vorbim despre *ce putem face cu oamenii pe care îi avem* şi *în mod real*, acum şi nu *ca la carte* sau *în mod ideal*.

Dacă ne-am comporta *ca la carte* nu am avea nici preoţi prea mulţi, pentru că toţi avem păcate, nici nu ne-am mai împărtăşi prea mulţi şi nici nu am fi prea mulţi în Biserică.

Când se accentuează tendinţile puriste în Biserică, adică justiţiarii, care cer *desfiinţarea* păcătoşilor, atunci e semn că a scăzut şi iubirea şi atenţia şi sfinţenia relaţiilor dintre noi.

Pentru că teologia compromisului e teologia dragostei, e teologia purtării sarcinii celuilalt, a neştiinţei, a prostiei, a bădărăniei lui…iar *teologia rigorii* sau *a vieţii aspre*, dacă e propovăduită de oameni, care nu sunt *Sfinţi*…devine *dictatură*.

Principiile iconomiei şi ale acriviei în domeniul canonic sunt atuurile oamenilor duovniceşti, Sfinţi. Nici compromisuri nu poţi face fără duhovnicie şi nici rigorist nu poţi să fii fără sfinţenie.

Tocmai pentru că nu avem prea mulţi oameni delicaţi, Părinţi în Hristos, care să le aplice, *compromisul* şi *rigoarea* devin, cel mai adesea, *extreme urâte*. Şi devin *extreme* pentru că nu atrag prin intermediul lor pe oameni la o viaţă vie în Hristos, la o dragoste mare faţă de Sfinţi şi de viaţa sfântă, ci la o relativizare atât a teologiei cât şi a vieţii Bisericii.

Şi, cu toate astea, preotul şi teologul sunt oamenii compromisului, ai iconomiei, ai îndelungii răbdări şi ai înţelegerii oamenilor.

Trebuie să înţelegi de ce, cum s-a petrecut viaţa lui, cine este cel din faţa ta, ce familie, ce viaţă bisericească are, spre ce se îndreaptă. Nu îl poţi lua în abstract, *ca la carte,* ci *ca în viaţă*, ca în viaţa lui. Şi atunci eşti mult milostiv cu oamenii, îi ierţi, îi împărtăşeşti, le vorbeşti pe înţelesul lor, îţi strici liniştea ta pentru ei, le slujeşti pe zăduf şi pe ger de îngheaţă pietrele…ca *totul să fie bine.*

Teologia compromisului vizează acest *bine*, această *pace* între toţi laolaltă. Dacă îl enervezi pe primar, pe preşedintele ţării, pe episcop, pe consilierii parohiali, pe mulţi…cu *dreptatea ta*, ea se transformă într-o povară grea, foarte grea pentru tine şi pentru mulţi. Dacă încerci să îi schimbi cu forţa, dacă încerci să îi faci pe toţi ca pe tine…ai numai lupte pas cu pas. Şi, pentru că nu poţi face asta, eşti nevoit să te acomodezi cu oamenii pe care îi conduci, să încerci să faci ceva fără parametri prea înalţi şi… *să fie bine*.

Da, acest bine e greu de tot, zdrobitor de greu…după cum, foarte uşor e să îi enervezi pe toţi.

Teologia compromisului ţine cont de faptul că trăim într-o lume căzută, unde doar câţiva doresc, în mod real, să se mântuie.

Pentru cei mai mulţi credinţa e doar pomană, nuntă, botez, pomelnic, hramuri, sărbători, Biserici frumoase şi curate, amabilitate faţă de ei…

Pentru prea puţini credinţa înseamnă şi asceză, efort, post, lacrimi, a ierta şi a suporta pe alţii, dragoste dezinteresată, teologie grea, multă citire şi aprofundare…

De aceea trebuie să iei lucrurile aşa cum sunt ele. Trebuie să iei politica, cultura, viaţa oraşului şi a satului, gradul de cunoaştere şi de religiozitate aşa cum sunt ele. Şi trebuie să afli, asta înainte de toate, că nu există *credincioşi ortodocşi standard*, ci numai *individualităţi unice*. Şi, din acest motiv, cu fiecare om în parte ai probleme şi bucurii unice.

În parohia, în viaţa, în casa sa, preotul şi credinciosul trebuie să fie îngăduitor, să sufere, să rabde multe…adică să facă compromisuri.

Fără ele nu avem prieteni, ajutoare, suntem marginalizaţi…

Iar dacă fiecare dintre dv. staţi şi vă gândiţi bine, observaţi că faceţi multe lucruri pe care nu vi le doriţi, dar *care trebuie* sau…*nu ai ce face*.

Când ai de-a face cu răni, neştiinţă, probleme, nu mai consulţi manuale, nu mai mergi după planuri standard…ci după ce ai în faţă. Iar ceea ce ai în faţă…e însăşi viaţa ta de preot şi viaţa ta de creştin ortodox, o viaţă deloc *ideală* şi deloc *roză*.

Rugăciunea din toate

Te trezeşti cu simţământul că trebuie să faci ceva…chiar şi când nu ai chef să faci ceva anume. Te trezeşti din pat şi începi să intri într-un ritm al tău.

Pentru mine ziua se formatează în funcţie de ritmul rugăciunii interioare, de ritmul rugăciunii zilnice. Încep viaţa unei zile rugându-mă, trezindu-mi inima spre rugăciune. Rugăciunea mă învaţă să zâmbesc şi să recunosc *bucuria* dar şi *greul zilei*.

Ce trebuie să fac astăzi? Cu cine mă întâlnesc? Ce scriu? Griji în mişcare…care nu mă scot din ritmul rugăciunii, ci le înglobează şi pe acestea în ea. Grijile devin rugăciune. Oamenii cu care mă întâlnesc devin rugăciune. Trebuie să fiu al rugăciunii când vorbesc şi când mă mişc. Trebuie să fiu mulţumitor.

Şi această mulţumire naşte speranţă, nădejde. Şi această nădejde care cuprinde toate, toate tresăririle inimii mele…sunt rugăciunea mea, netrebnică, către Dumnezeul meu, Care aude toate.

Rugăciunea e un lucru imens…tocmai pentru că Dumnezeu aude toate…şi vede toate. Rugăciunea e un gest total al persoanei mele, care mă strânge la un loc, care mă face unitar.

Astăzi noi sărbătorim unirea românilor[57]…gestul, ziua, pe oamenii care au creat această unitate a românilor dar şi pe cei care au păstrat-o astfel. Sărbătorim trecutul şi prezentul. Ne întâlnim deopotrivă pentru *trecut*…şi *prezent*.

Rugăciunea strânge la un loc puterile sufleteşti…sau tocmai aceea e rugăciunea care mă face *unitar*: care mă adună în cuvintele rugăciunii.

Mi-a mărturisit odată un domn că nu poate să se roage.

– De ce?, l-am întrebat eu.

– Nu-mi pot aduna mintea. Vreau să mă rog şi mintea îmi e distrasă spre tot felul de lucruri și probleme zilnice…

Da, mintea e distrasă…I se distrage atenţia, dacă puterile sufleteşti nu sunt unitare în timpul zilei şi ale nopţii, cât se poate de unitare. Dacă suntem împărţiţi între multe griji sau dacă nu gândim grijile la un loc…devenim o interesecţie de drumuri divergente. Convergenţa, unitatea există acolo unde viaţa e gândită ca întreg, ca drum total şi la fel şi ziua, ora, clipa.

Dacă gândim că o parte din timp nu e importantă şi e importantă numai altă parte de timp, pentru că atunci avem noi o

[57] Articolul a fost scris pe data de 1 decembrie 2008.

întâlnire sau mergem undeva…atunci gândim în *timpi morţi* şi *timpi vii*.

Însă *timpul mort* sau *momentele care nu ne bucură* devin clipe erodante, care ne descleiază interior, care ne dezorganizează.

Dacă atunci când aşteptăm ceva, când ni se pare că acest timp e *degeaba*, facem ceva, interior, ca să îl umplem, atunci nu mai avem niciodată… *timpi morţi*.

Timpul de până se deschide calculatorul, timpul din lift, timpul din baie, timpul de stat la coadă la plătit taxe, timpul bolii, timpul răcelii, timpul plictiselii trebuie convertiți în ceva. În ce? În rugăciune, în contemplaţie, în înţelegere, în bucurie, în momente de reculegere şi de mulţumire închinate lui Dumnezeu.

În astfel de momente *moarte* am făcut atâtea lucruri pozitive pentru mine, încât mă gândesc uneori, dacă nu am fost cumva productiv, în mod intensiv, tocmai în *momente de pasaj*, de trecere.

Articolele noastre de pe bloguri sunt create, cel mai adesea, în fugă, scrise în mod concentrat, cu taste bătute până la durutul buricelor de la degete…Sunt timpi *câştigaţi*, care puteau fi trecuţi, foarte bine, pe linie moartă…

Când recitesc însă [şi asta o fac foarte rar] vreun articol online sau în foaie…îmi dau seama, că tocmai aceste fasonări rapide ale sentimentelor mele sunt mai importante decât cele studiate temeinic…deşi, cele studiate temeinic te umplu de mai multă împlinire, pentru că sunt rodul dedicării tale.

Dar aceste clipe, care devin *ceva*…devin pentru că îţi asumi timpul în mod creativ.

Aseară[58], la auzul veştii că profesorul Artur Silvestri a plecat dintre noi…am conştientizat pentru prima dată, în mod acut, că în persoana sa am văzut tocmai acest lucru: convertirea *timpilor morţi* în *proiecte culturale*.

A muncit enorm de mult pentru alţii, pentru alţi scriitori şi poeţi…pentru ca aceia să fie cunoscuţi. Putea să nu o facă… Putea să nu creeze atâtea bloguri culturale…atâtea platforme, care acum au rămas ca exemple vii de *convertire a timpului*.

Şi noi putem să nu ne rugăm…să nu fim concentraţi în rugăciune. Însă dezordinea nerugăciunii, nelucrării cu tine…se observă. Ceea ce *nu faci…nu mai faci*. Ceea ce nu faci la timp…nu vei mai face niciodată. Iar tot ceea ce faci se întipăreşte în tine…şi aceea eşti. Eşti ceea ce devii.

Vom păstra vie aminirea profesorului Silvestri în inima noastră! Nu ne-am întâlnit niciodată faţă către faţă – şi regret asta,

---

[58] E vorba de data dee 30 noiembrie 2008.

pentru că doream să îl văd – însă scrisorile şi cărţile primite de la dumnealui, cât şi toată munca titanică rămasă în urmă…ne vorbesc despre ce înseamnă *să nu te precupeţeşti pe tine*…pentru ca să fii împlinit. Dar o împlinire împreună cu alţii, care să înglobeze şi pe alţii.

A plecat dintre noi singurul creator român de bloguri cu o perspectivă genială asupra culturii scrise. A tezaurizat timpul. *Timpul pus la un loc* înseamnă *unire* şi *unirea* înseamnă *rugăciune*. De ziua românilor ne trebuie şi *muncă* şi *unire* şi *rugăciune*.

Iar dacă avem toate acestea avem nădejde, nădejdea că Domnul, Cel care ţine lumea în palmă şi vede toate… nu ne va lăsa de ruşine. Nădejdea nu ruşinează pentru că e muncă, unire şi rugăciune.

Dorim tuturor românilor multă pace şi bucurie duhovnicească în această solemnă şi înaltă zi pentru naţiunea română şi putere ca să convertească *timpul personal* în *mântuire personală* dar şi în mântuirea confraţilor noştri!

Avem un singur timp, o singură ardere interioară…şi contează ceea ce rămâne după!

Sinergie și transfigurare

Nu poţi să faci nimic de unul singur. Sinergia / împreuna lucrare este fundamentul vieţii noastre, al tuturor. Depindem existenţial de Dumnezeu şi de părinţii noştri în primul rând. Ne naştem într-o familie, într-o localitate, într-o ţară, într-o lume. Sfinţirea sufletului nostru ţine de viaţa în trup şi sfinţirea trupului nostru ţine de racordarea ontologică cu sufletul nostru.

Nu putem respira şi exista, deopotrivă, fără relaţia noastră ontologică cu Creatorul nostru – pentru că prin El viem şi suntem - şi fără elementele naturale ale existenţei umane. Trăim prin har şi prin materie, prin ceea ce ne oferă pământul iar elementele lumii sunt create şi susţinute de harul Prea Sfintei Treimi.

Credinţa în Dumnezeu şi relaţia cu Sine îţi descoperă această întrepătrundere / perihoreză între toate existenţele create şi Dumnezeu. Un singur Creator pentru toţi şi o lume a Sa.

Tocmai de aceea Biserica lui Dumnezeu se roagă pentru mântuirea tuturor şi pentru sfinţirea întregului univers, pentru că toate se împlinesc în El. Şi de aceea Biserica e mulţumitoare pentru întreaga creaţie, pentru că întreaga creaţie e plină de viaţă prin voia lui Dumnezeu, căci viaţa lumii e lumina Sa.

E o zi specială pentru noi[59] – rămâneţi alături şi veţi vedea – zi în care am mulţumit şi mulţumim pentru toate binefacerile venite în viaţa noastră şi pentru toţi oamenii pe care i-am cunoscut şi pentru cei pentru care am fost învrednicit de către Dumnezeu ca să mă rog, să mijlocesc pentru ei.

Sunt într-o stare de mulţumire, de bucurie pentru lucrarea pluriformă a lui Dumnezeu cu lumea şi cu noi pe care o observăm în fiecare clipă. Tocmai de aceea şi cuvintele ne sunt însufleţite de dragoste, de înflăcărare dumnezeiască, pentru că simţim/ trăim tot timpul înţelegerea de neînţeles a sensului transfigurator al lumii prin slava lui Dumnezeu.

Adică El ne arată că în adâncimea ei lumea se schimbă spre bine, că lumea merge spre împlinirea ei eshatologică, chiar dacă, la suprafaţă, pare a predomina negativul, excesul demoniac, dezordinea. Şi nici nu poate fi altfel.

Dacă Dumnezeu, Treimea cea atotdesăvârşită şi preafrumoasă creează lumea ca o podoabă de mare preţ şi pentru restaurarea ei Însăşi Fiul lui Dumnezeu Se întrupează pentru ca să răscumpere lumea din mâna celui viclean, din păcat şi din moarte…cum am putea să ne imaginăm că această lume, atât de scump răscumpărată, nu are niciun sens, că merge haotic, că nu e condusă spre El?

Dacă trăim întru Hristos şi Îl simţim pe Hristos prin Duhul, nedespărţit de Duhul Sfânt şi prin Hristos suntem conduşi la Tatăl cel veşnic şi necreat atunci viaţa şi participarea noastră la slujbele dumnezeieşti ale Bisericii sunt o continuă bucurie, mulţumire, transfigurare personală.

Viaţa liturgică e profund euharistică / mulţumitoare / doxologică iar Liturghia Bisericii iradiază încă de pe acum pe om şi germinează, din adâncuri, transfigurarea lumii, pentru că Hristos e cu noi în Liturghie, pentru că El e cu noi tot timpul şi ne îndreaptă şi pe noi şi întreg cosmosul către Sine, ca centru şi împlinire a tuturor.

---

[59] E vorba de ziua de 19 februarie 2009, zi în care am susținut, în ședință publică, teza doctorală.

A doua Sa venire întru slavă este împlinirea dorului Bisericii faţă de Mirele ei. Fiecare *Doamne miluieşte!* sau *Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul!* şi, în general, orice rugăciune şi faptă bună/ sfinţitoare sunt aprinderi ale magmei interioare, ale dragostei pentru Dumnezeu, care trasfigurează, clipă de clipă, fiinţa noastră.

Viaţa Bisericii ne face fiinţe duhovniceşti, paradoxale, cutremurător de frumoase. În orice sfinţire şi transfigurare a unui om avem, în mic, transfigurarea întregului univers…ce va să fie. De pe acum noi mulţumim lui Dumnezeu pentru viaţa veşnică care va fi viaţa lumii transfigurate.

Sfârşitul lumii, aşa cum şi-l imaginează mulţi, este o poveste de adormit copiii. Lumea aceasta se va transfigura, se va umple de slava lui Dumnezeu şi nu va pieri. Tocmai de aceea viaţa Bisericii e creuzetul lumii noi, transfigurate, pentru că Cel ce ne sfinţeşte pe noi acum, în mod sinergic / fiind împreună cu El va transfigura întreaga creaţie.

Transfigurarea personală şi cosmică e înţeleasă numai dacă experiem, în mod real, sinergia dintre noi şi Dumnezeu, relaţia dintre noi şi Creatorul nostru. Sfinţenia este sinergie şi nu singurătate, nu închidere în sine! Sfinţenia e o cuprindere tot mai mare a lui Dumnezeu şi a semenilor şi a sensului întregii creaţii.

Iar sfinţenia nu are frici puerile, nu e copilă la minte ci la răutate, în sensul că nu mai pactizează cu păcatul nu pentru că nu ar putea să-l facă, ci nu pactizează cu el, pentru că ştie consecinţele reale ale păcatului.

Pentru că sfinţenia e statutul ontologic al fiecărui creştin ortodox în parte, fiindcă toţi suntem chemaţi să fim *Sfinţi ai lui Dumnezeu*.

De aceea e Biserica divino-umană, pentru că Capul Bisericii e Dumnezeu şi om. Şi când spunem că e divino-umană Biserica spunem că noi, oamenii credincioşi, intraţi prin Botez în trupul mistic / tainic al Bisericii nu suntem singuri, ci, în fiecare clipă suntem plini de viaţa lui Dumnezeu, de harul Său.

Noi nu trăim, ca ortodocşi, o viaţă seculară, mânaţi de moda lumii şi de filosofiile schimbătoare ale ei ci o viaţă veşnică în ritmurile vieţii terestre. Tocmai de aceea am spus că viaţa noastră e *paradoxală*: deşi *suntem în lume* trăim *mai presus de lume* şi, deşi suntem cu Dumnezeu tot timpul nu suntem nişte abstraşi din lume şi indiferenţi la nevoile şi dramele ei reale.

Trăim de pe acum în ritmurile schimbării continue ale vieţii cu Dumnezeu şi de aceea am spus că a doua venire a Domnului şi transfigurarea lumii sunt împlinirea rugăciunilor genuine ale

Bisericii. Noi ne împărtăşim cu Hristos acum, suntem mereu cu El însă, aşa cum mărturisim în Liturghie, vrem să Îl vedem şi mai desăvârşit în ziua eternă a Împărăţiei Sale.

Trăirea cu Dumnezeu nu poate fi nicidecum fără vederea lui Dumnezeu. Ca oameni, dacă ne facem un prieten la nivel online, de departe…nu vrem să rămână toată viaţa aşa, *departe*…ci vrem să-l vedem, să-l simţim lângă noi, să- l avem în mod real, deplin în viaţa noastră. Când apare relaţia/ legătura de dragoste atunci se naşte în noi şi absorbirea persoanei noastre faţă de acea persoană.

Într-un mod indescriptibil de profund trăim relaţia cu Dumnezeu ca *absorbire* de persoana Sa, de măreţia Sa, de darurile Sale, de marea Sa iubire de oameni, de mila Sa negrăită, de înţelepciunea Sa mai presus de orice cugetare. Suntem mereu *plini de dor* faţă de El şi această sintagmă: *plini de dor* înseamnă *relaţie autentică cu Dumnezeu*.

Tocmai de aceea Sfinţii se roagă: *Doamne, când vei veni şi se va arăta slava Ta? Când vei mântui Biserica Ta, lumea Ta? Când vei face dreptate şi ne vei umple pe noi de vederea feţei Tale?*

Prin dragostea noastră pentru Dumnezeu *trăim deja în cer* sau *trăim pe pământ ca în cer* sau *în cer şi pe pământ trăim prezenţa Sa*, măreţia vederii slavei Sale, care acoperă toate. Aşa stând lucrurile vedem în profunzimile lumii degetul lui Dumnezeu, prezenţa slavei Sale celei veşnice şi direcţia eshatologică a existenţei. Suntem purtaţi de către Dumnezeu spre limanul mântuirii, al sfinţeniei împreună cu întreaga creaţie.

Şi de aceea ne bucurăm şi ne veselim. Viaţa liturgică e o nespusă şi necontenită viaţă a bucuriei iar viaţa noastră cotidiană este şi trebuie să fie o viaţă liturgică / bisericească / doxologică/ euharistică.

Acesta e dinamismul vieţii noastre: bucuria de Dumnezeu şi bucuria cauzată de perceperea continuă a prezenţei lui Dumnezeu din interiorul relaţiei cu Sine.

Teologul ortodox nu face decât să scrie şi să vorbească despre măreţia frumuseţii lui Dumnezeu din mijlocul relaţiei sale cu Dumnezeu. Orice creştin ortodox poate să vorbească despre prezenţa lui Dumnezeu în viaţa lui şi a Bisericii, însă teologul ortodox vorbeşte ţinând cont de multiple conexiuni/legături interioare dintre membrele Revelaţiei şi nu maximalizează pe unul în detrimentul celorlalte.

Vocaţia teologică e vocaţia integralităţii, a completitudinii. Pentru a cunoaşte *partea* trebuie să ştii *întregul* şi pentru ca să ştii *întregul* nu trebuie să fii indiferent faţă de nicio parte.

Adică nu poţi să fii expert în antropologie şi cosmologie dar să nu te intereseze soteriologia şi eshatologia. Teologia ortodoxă ţine Tradiţia în completitudinea ei şi o explică fără să o destructureze interior.

În momentul când nu vezi conexiunile abisale dintre datele Revelaţiei nu e de vină Revelaţia ci tu, cel care nu îţi lăţeşti mereu mintea şi inima, cel care nu ţi le faci mai încăpătoare. Şi un creştin ortodox *tot mai încăpător* e unul *tot mai paradoxal*, pentru că ţine la un loc multiple şi vaste înţelegeri şi experienţe şi nu se perturbă interior din cauza lor ci ele îl zidesc interior.

Şi cum să nu fie un creştin şi un teolog ortodox tot mai încăpători şi tot mai frumoşi şi tot mai sfinţi, dacă sunt mereu cu Dumnezeu şi se umplu de slava lui Dumnezeu în Biserica Sa? Cum să te apropii de focul Dumnezeirii şi să nu te schimbi, să nu te transfigurezi continuu? Ce fel de piatră trebuie să fii, ce fel de dezumanizat, încât să nu te umanizezi continuu împreună cu Hristos, Care S-a umanizat pentru noi ca să ne îndumnezeiască?

De aceea am spus că sfinţenia e o viaţă normală pentru un creştin ortodox pentru că viaţa noastră e divino-umană, paradoxală, mereu nouă şi înnoitoare.

Suntem *mereu alţii* şi, de aceea, *mereu mulţumitori*. Mulţumirea din noi este rodul revărsărilor de har neîntrerupte în viaţa lumii şi a noastră. Doxologia Bisericii este bucuria Bisericii şi bucuria Bisericii e una veşnică, pentru că e bucuria faţă de Dumnezeul nostru treimic.

Omul postuman, de după *omul postmodern*…e calculat ca să fie un om care…nu cunoaşte plânsul şi, implicit, nici durerea. El va căuta să eradicheze – aşa se pronostichează – durerea din fiinţa lui printr-o continuă upgradare la metode tehnologice de ultimă oră. Îşi va crea bucurii şi plăceri tot mai insaţiabile pentru a se detaşa de tot ceea ce nu îi convine.

Acesta e viitorul ideologic, viitorul oamenilor transformaţi în constructe ultraperformante prin introducerea în ei de nanoroboţi şi prin preschimbarea anumitor organe în fuselaje ultraperformante.

Omul postmodern, omul zilei…este un hamal care poartă poveri depersonalizante…tocmai pentru ca să îşi subţieze aderenţa lui la practici trecute. Trecutul e un miraj, e ceva muzeal, noi nu putem fii decât *animale*, care ne adaptăm continuu la stimulii junglei [aceasta e ideologia, că tot l-am *omagiat* pe Darwin acum câteva zile] … nişte *bestii* fără Dumnezeu şi viitor.

Ca *bestia darwiniană* să perceapă titlul articolului nostru…trebuie să fie un om foarte sensibil. Însă bestia nu este şi nu va fi niciodată om. Bestia nu plânge semnificativ, transfigurator. Ea poate, la o adică, să plângă de durere, când își prinde laba în cursă…dar ea nu plânge la măreţie, nu se extaziază la sfinţenie…ci doar muşcă, sfâşie, devoră…

Fac. 7, 21 ne vorbeşte despre moartea în masă a oamenilor şi a animalelor: „şi a murit *tot trupul* [πᾶσα σὰρξ], care se mişca pe pământ”, *cf.* LXX. Moartea devine, la trei versete mai departe, la 7, 23, *o ştergere* a vieţii de pe pământ: „şi a fost ştearsă toată înălţimea/ ridicarea [τὸ ἀνάστημα], care era pe toată faţa pământului”, *cf.* Ibidem.

Anastima – adică tot ceea ce viază şi se mişcă, tot ceea ce stă pe picioare, tot ceea ce este în existenţă – e ştearsă de către Dumnezeu de pe faţa pământului.

Ca să exişti pe faţa pământului trebuie să fii creat de către Domnul şi Dumnezeu tău…şi nu să te transformi din celulă în gândac şi din oaie în cimpanzeu…şi apoi, înălţându-te după portocale sau banane… să devii… un om, care te sperii de visele pe care le visezi noaptea.

Faptul că eu, cel care nu accept că am un Dumnezeu…nu pot să stopez moartea şi nici nu pot să mă civilizez…dar am aspiraţii către împlinire oarecum…arată că eu nu mă am pe mine drept *telos* al vieţii, că eu nu sunt *scopul* vieţii mele.

Dacă aş fi *scopul vieţii mele* şi *dumnezeul meu* ar fi *propriile mele fantezii*…m-aş plictisi de mine şi de dumnezeul meu pentru…că mă detest tot timpul.

Însă ce e cu titlul acesta? Care moarte ne devine aşa de plăcută şi de sfântă şi de sfâşietoare în acelaşi timp? Moartea Dreptului e o moarte plină de veselie sfâşietoare. *Şi la moartea sa a căzut o stea*... Şi la moartea lui…a început şi cerul să plângă…sau *şi cerul plângea*…

Poate însă un om animalizat, un om instinctualizat…să perceapă o asemenea moarte şi semnificaţia ei pentru Creatorul ei? Poate să perceapă un om, care amuşinează toată ziua prin teluric, să…tresalte duhovniceşte atunci, când se petrece moartea Celui Sfânt?

Noi trăim în ritmul postului acum, în ritmul regenerării perpetue…ca să ne umplem de simţământul dumnezeiesc, tainic, atât de profund al simţirii… acestei iubiri inexprimabile, care se crucifică pentru noi, a iubirii lui Dumnezeu, prin care El se răstigneşte continuu cu noi şi continuu suspină în căderile noastre şi Se veseleşte în ridicările ochilor noştri către Sine.

Răstignirea Domnului e la antipodul efectelor potopului…care au vizat pe toţi …cei care nu erau în arca Sfântului Noe.

Domnul vine şi Se dă pe Sine spre moarte pentru toţi, pentru ca *prin sângele Lui* [*ἐν τῷ αἵματι Αὐτοῦ*, Rom. 5, 9, GNT] noi toţi să ne mîntuim. Apele au şters viaţa de pe faţa pământului. Sângele Domnului, care se varsă pentru noi, ni se face împăcare/ reconciliere cu Dumnezeu [Rom. 5, 10, *cf.* Ibidem].

A trece în grabă peste darul acestei împăcări, inexprimabile în generozitate şi dragoste, înseamnă…a fi o brută cu căşti în urechi. A conştientiza mila Lui cu tine, faptul că nu S-a precupeţit pe Sine pentru tine, El, Dumnezeul tău înseamnă să plângi împreună cu cerul, să te cutremuri împreună cu Puterile cereşti, care priveau inexprimabila îndobitocire umană care pălmuia, maltrata, schingiuia, crucifica pe… Fiul omului.

Când Dostoievski îl crea, în mintea şi inima lui profund creştine, pe *Marele inchizitor*…ne atrăgea atenţia că bunele intenţii ale tinereţii se pot ofili, dacă nu le adăpi continuu de la izvorul vieţii Treimii, că *credinţa* poate deveni *ideologie*, că *râvna* se poate transforma în *intoleranţă* şi că *iubirea pentru Dumnezeu* se poate trasforma în *fariseism*…şi astfel să ajungi în situaţia de nu mai simţi *al cui rob eşti*.

Pe fiecare dintre noi ne paşte…lejeritatea, conformismul, relaxarea, insensibilitatea…până într-acolo, încât să nu ne mai simţim în pielea propriei noastre arderi creştine.

Poţi să trăieşti sărbătoarea şi să nu îi mai simţi *duhul de viaţă* din cadrul ei. Poţi să vorbeşti fără să te mai străbată efluviile vieţii veşnice. Poţi să devii o brută…şi să nu mai simţi, să nu mai resimţi, cum Hristos, Cel mereu acelaşi, pentru fiecare dintre noi, reactualizează aceeaşi iconomie a Sa cu lumea, vrând să ne facă pe toţi prieteni veşnici cu Sine.

Despătimirea e un potop continuu. Ea presupune defrişarea din noi a tuturor ideilor, gândurilor, sentimentelor, tentaţiilor care se împotrivesc lui Dumnezeu. Lupta cu patimile şi postul şi rugăciunea şi milostenia şi orice faptă divino-umană a creştinului ortodox e un potop, care înghite pe omul trecut…pe omul de acum două ore…şi îl face unul *nou*, *mereu nou*.

Lupta ascetică e o ştergere a impurităţilor din noi, o dezintoxicare prin harul lui Dumnezeu. Şi, paradoxal, pe măsură ce te simplifici, ce te dezbraci de patimi…pe atât simţi cum plânge şi cerul şi pământul la nedreptăţile noastre. Simţi cum suspină creaţia, întreaga creaţie…după transfigurare, după înnoire, după beatitudinea luminii divine, care copleşeşte toată creaţia.

Postumanitatea…va fi sau nu va fi. Postmodernitatea este…şi nu este deplină în toţi. Însă ceva a fost, este şi va fi: împăcarea cu Tatăl, prin Fiul, întru Duhul Sfânt. Şi Biserica e locul unde *împăcarea cu Dumnezeu* şi *viaţa cu El* nu sunt doar *sintagme teologice*…ci realităţi care schimbă faţa persoanei umane, o schimbă din străfunduri spre în afară…ceea ce nu poate să facă…fariseizarea feţei.

Pantomima…fariseizează sentimentele. Cel care face pan + to + mimă încearcă să mimeze toate sentimentele…de aceea face din pseudo-sentimentele sale…acte teatralizate.

Gesturile, faptele, cuvintele teatralizate…sunt apariţii epidermice, *scoase pe faţă*…Ele nu se ivesc, nu ţâşnesc pe faţă din străfundurile comuniunii cu Dumnezeu…ci sunt împinse, metodic, cu carte, cu exerciţiu…din *cap* spre…*faţă*.

Când prinzi un peşte…acesta se zbate în chip şi fel. El nu stă la pozat…ci se zbate. Încearcă să scape, să se păstrăvălească din mâna ta. Puhoiul de viaţă, care izbucneşte în noi când trăieşti cu Dumnezeu e ca un peşte care se zbate, ca un uragan care smulge grilaje, case, copaci…e ca un incredibil.

Entuziasmul dumnezeiesc care îi cuprinde pe Sfinţi…care pare neverosimil teologilor eterodocşi de astăzi şi nu numai lor…e acest *incredibil real*.

Dacă nu ţi se întâmplă, dacă nu se petrece cu tine…e normal să fii vidat de această experienţă acaparatoare. Dar când ea se petrece, când ea te cuprinde…atunci înţelegi frumuseţea inexprimabilă a creaţiei şi a providenţei lui Dumnezeu cu noi, înţelegi psalmodierea inimilor pline de dor de Dumnezeu, înţelegi disperarea setei de cuvânt viu, de viaţă dumnezeiască.

O, şi la moartea Ta…tot cerul şi pământul plângeau! Tot cerul…şi pământul …plângeau…

Luxul de amănunte al pierderii de timp

Persoana care nu poate fi concisă (pentru că nu are o minte ordonată) se pierde întotdeauna în detalii. Detaliile, într-o comunicare imediată, sunt tracasante. Cele fără un anume grad de învăţătură…nu pot să fie concise…pentru că ele nu vorbesc în *rezumate*…ci *în poveşti cu multe detalii*.

Telenovela e o vorbire cu lux de amănunte…apanajul oamenilor care nu pot rezuma o săptămână în trei fraze. Cunosc cazuri multiple de oameni…care trebuie să îmi spună o poveste de o jumătate de oră…ca să înţeleg, în definitiv…că s-au simţit bine sau prost undeva. Pierdem mult timp…cu astfel de oameni înceţi în domeniul confesiunii.

La fel, angajarea cuiva încet la mine într-un post cheie…unde ar trebui să fie oameni, care gândesc rapid şi să întocmească sau să dicteze, tot la fel de rapid, acte, note, recomandări…e un adevărat supliciu. Pierderea de timp e, pentru mine, o catastrofă.

M-am dus să leg astăzi nişte cărţi[60]…şi am întâlnit un profesionist al muncii. Era atent la 6-7 lucruri în acelaşi timp…pentru că ştia când trebuie să lase ceva din mână şi când să înceapă sau să continue altceva.

Lega cărţi, lucra pe calculator, răspundea la telefon, scana fotografii, număra banii, dădea detalii…şi era, în acelaşi timp, atent la *detaliile* muncii sale.

---

[60] Pe 12 martie 2009, zi în care am scris articolul de faţă.

Profesionism de profesionism…nu pentru că făcuse ceva în domeniu pentru asta…ci pentru că ştia *preţul timpului*. Lucra cu exigenţa maximă a conştiinţei că *timpul trebuie fructificat*.

Lângă el era un altul, care abia a putut să facă un lucru…şi pe acela prost…în timp ce acesta făcea toate aceste lucruri dintr-un foc.

Oare cine e de vină, în aceste condiţii, că vrem să fim molâi şi înceţi în atitudini până la exasperare? Sau cine e de vină pentru faptul că, fără să avem un handicap…preferăm să visăm cai verzi pe pereţi, să ne treacă timpul printre degete…dar invidiem pe cei care…*precupeţesc* tot timpul?

Precupeaţă = vânzătoare ambulantă. Vânzătoarea de la piaţă, care face bani din orice are pe-acasă, adică din orice a înţeles că *se cumpără*.

A precupeţi tot timpul înseamnă *a-l converti în fapte*, în virtuţi, în cărţi, în obiecte…în operă. Dacă vrei să te scufunzi în lucru…bineînţeles că nu te pierzi în tot felul de lucruri sterile, nu caşti gura la toate avioanele, nu faci ocoluri…ci şorcaturi.

Dv. de ce credeţi că opera Sfântului Ioan Gură de Aur sau a Sfântul Augustin al Hipponei…e formată din zeci de cărţi? Dacă ar fi căscat gura, dacă ar fi aşteptat *sfârşitul lumii*, dacă s-ar fi complăcut în onoruri temporale…nu ar fi scris atât. Însă marile opere…se fac tot timpul, se fac cu o abnegaţie epuizantă, se fac împotriva tuturor opreliştilor…se fac eroic.

Eroismul e atent la amănunt, la amănuntul esenţial…dar nu se pierde în amănunte colaterale. E adevărat, eroismul nu se uită prea mult la unghii, ci prea puţin…Eroismul muncii de excelenţă comprimă timpul, îl face să fie aur.

Bineînţeles, poţi să fii…şi un băiat încet la minte…poţi să arzi gazul gratuit şi să consumi bani cu duiumul pentru o nimica toată. Dar asta înseamnă să îngropi talanţii. *A nu lucra la capacităţile tale reale* înseamnă *a te rata*. Şi mă refer la ratarea ontologică, la ratarea ta ca persoană în primul rând…şi nu la ratarea ta *profesională*.

Poţi, spre exemplu, să nu fii lăsat să ajungi, ceea ce eşti de fapt, la nivel profesional. În această situaţie avem de-a face cu o *ratare profesională*…dar ea nu ţine de tine în exclusivitate, ci şi de alţi mulţi factori.

Însă *ratarea ontologică* este *ratarea ta ca persoană*, în domeniul valorii, în domeniul transfigurării personale. A nu te crea ca un om al credinţei, al gândirii, ca o personalitate profundă şi a nu îţi sfinţi viaţă…înseamnă *a fi un ratat* şi ca *persoană* şi ca *ortodox*.

Niciun duşman, nicio dictatură, niciun handicap…nu te poate face să te *ratezi ontologic*. Devenim *caricaturi ontologice*, *subpersoane*…tocmai pentru că ne dorim să fim *lichele*, să fim *bădărani*, să fim *necultivaţi*, să ne uităm, concentrat, la *castronul de mâncare* decât, mai degrabă, la *gânduri întraripate*.

Puterea celui slab

Ditamai omul cade răpus de o mică boală sau de muşcătura unei mici insecte. Întregul pământ e ca o nimica în ochii lui Dumnezeu, ca, de fapt, şi întreaga creaţie. Disproporţia dintre masa glonţului şi masa trupului uman se suspendă datorită vitezei sinucigaşe a glonţului. Câştigă, paradoxal, *cel mic* împotriva *celui mare*.

Criza financiară e criza banilor sau a resurselor? Oricum ar fi…ceva infim…distruge un întreg colos. Iar colosul, răpus de ceva infim în comparaţie cu el, face ravagii în jur.

Cu alte cuvinte nu dispreţui muşuroiul de furnici, roiul de ţânţari sau de lăcuste. Pe unde merg ele se lasă cu dezastre. Totul intră în ruină.

Nu mai ştiu cine vorbea (l-am auzit de curând), despre impactul sării la fundamentul blocurilor din Bucureşti. Datorită sării împrăştiate pe trotuare…unele clădiri se resimt puternic, pentru că, spunea acest om, au măcinat cimentul în interior[61].

Sarea vs blocurile. Tot la fel gripa aviară, virusul HIV, ceva droguri…mătrăşesc / extermină lent o întreagă populaţie.

Cine e atunci…*cel puternic*? Se pare că *cel puternic* e *cel slab*. Înaintea lui Dumnezeu e puternic cel care îşi recunoaşte slăbiciunile şi nu cel care şi le ascunde. Cel care şi le ascunde e slab. Ceea ce te întăreşte e tocmai recunoaşterea calamităţilor care te-au traversat existenţial şi care sunt rodul proastelor tale alegeri.

Adevărata putere nu înseamnă *vigoare corporală* şi nici *vigoare intelectuală*…ci *întărire harică*. Cel întărit de Dumnezeu, cel adânc afundat în virtute e cel puternic…chiar dacă puterea harică, care lucrează întru el, se manifestă într-un trup bolnăvicios, slab.

---

[61] Articolul de faţă a fost scris pe data de 18 martie 2009.

O, cât de uşor ne îmbolnăvim! Cât de uşor cădem în păcat! Cât de uşor putem muri! E atât de uşor să mori…şi atât de greu să te naşti, să respiri, să creşti.

O floare, ca să ajungă la maturitate…are nevoie de timp şi noi o rupem într-o clipă. Pentru a creşte mare ai nevoie de atâtea lucruri…şi un glonţ…sau un cot, care te împinge în faţa trenului…sunt atât de uşor de făcut.

Pe mine mă îngrozeşte uşurătatea cu care poţi muri sau te poţi pierde în păcat, după cum mă bulversează la modul absolut, modul cum ne întăreşte Dumnezeu, cum ne scapă, cu doar o clipă, de un accident, de moarte sau dintr-o boală epuizantă, degradantă.

Cred că rugăciunea celui slab e mai vie şi mai puternică decât a celui puternic, pentru că e una disperată, spusă din adâncă tulburare. Cred că nevoia de viaţă a celui mic e mai mare decât a celui sastisit de multe. Însă excepţiile sunt întotdeauna o regulă.

Cu alte cuvinte…cine e cel *slab* şi cine e cel *puternic*? Cred că, în diverse momente ale zilei şi ale vieţii noastre…suntem şi una şi alta. Când tari, când slabi. Când puternici, când firavi din cale afară.

Poate că cel mai important lucru e să nu maximalizezi starea ta de slăbiciune sau de împuternicire. Demnităţile, sănătatea, banii, stabilitatea se pot spulbera într-o oră, într-o zi…şi dacă nu eşti învăţat cu slăbiciunea, cu sărăcia, cu nebăgarea ta în seamă…nu poţi să rezişti.

Trebuie să fii ambele lucruri. Să cunoşti şi ce înseamnă *mărirea* cât şi ce înseamnă *decadenţa*, pentru ca să nu te fuduleşti când eşti la putere, când eşti mărit şi nici când eşti înjosit, când eşti în dizgraţie, să nu te apuce deznădejdea şi să dai bir cu fugiţii.

Puterea celui slab…e răbdarea şi perseverenţa în lucru. Puterea celui puternic e curăţia şi recunoştinţa. Când începi să te tăvăleşti în preţuirea de sine şi în confort…slăbiciunea inundă puterea şi o dislocă. Pe când, atunci când eşti singur şi urgisit de toţi şi nebăgat în seamă, mulţumirea pentru toate în faţa lui Dumnezeu, răbdarea şi starea în virtute…înseamnă *putere*.

Dumnezeu întăreşte pe *tarii* care se simt *slabi* şi înmoaie pe *slabii* care se cred *puternici*. Dumnezeu întoarce lucrurile noastre pe dos…până ne învaţă logica divină asupra lucrurilor. Şi logica Lui e aceasta: *când sunt slab…dar cu El, atunci sunt tare. Când sunt tare, dar fără El, atunci sunt cel mai slab cu putinţă.*

Duhul lui Dumnezeu și duhul lumii

Lumea noastră este irespirabilă, atunci când nu simţi în oameni Duhul lui Dumnezeu, când nu simţi harul Prea Sfintei Treimi în oameni şi în munca lor. Pentru astfel de oameni Scriptura foloseşte sintagma: *sunt numai trupuri*, au gânduri şi intenţii telurice, nu vor decât plăceri…şi uitare.

Uitarea, trecerea cu vederea, desconsiderarea, ura neîmpăcată faţă de cel sărac, faţă de cel lipsit, faţă de cel singur şi neputincios sunt semnele satanizării omului.

Luarea în batjocură a celui cu malformaţii sau a celui lipsit fac parte din simptomatologia decadenţei interioare, a vidului moral. Cea mai mare dezamăgire şi înfiorare te loveşte în plin, în adâncurile tale, când cei care te smintesc…sunt tocmai cei care sunt puşi să te vindece, să te apere, să te ajute, să te înveţe. Cea mai satanică lovire a oamenilor se petrece atunci când ierarhia Bisericii sminteşte, când ea e prima care te scârbeşte.

Oamenii credincioşi şi sinceri privesc la ierarhia Bisericii ca la nişte *icoane*…şi aşa e bine şi normal să fie. Pentru că au harul lui Dumnezeu în ei…şi harul lui Dumnezeu ne face să vedem numai binele, frumosul din oameni.

Multora dintre noi Dumnezeu ne închide ochii, ni-i închide duhovniceşte…ca să nu înţelegem stricăciunea din oameni, satanismul, răutatea de care suntem în stare, indiferenţa diabolică, rânjetul vânzător şi asasin…pentru că ne-am pierde cu totul credinţa.

Ce fel de credinţă să mai ai…când vezi că omul este cinstit mai puţin sau deloc…în comparaţie cu banii lui? Ce fel de smerenie să mai ai, când dictează aroganţa, prostia şi nepotismul?

Cum să te mai deschizi faţă de oameni, să te confesezi lor…dacă vezi că oameni părut *verticali* sunt nişte *farsori*, şi ei, da,

şi ei, lamentabili? Cum să mai rămâi în toate minţile, când vezi că nimic şi nimeni nu te ajută să crezi, să fii bun, să fii binevoitor, să fii smerit, să munceşti cinstit…

Înţeleg şi mă cutremur…la durerile pe care fraţii şi surorile noastre le rabdă, zilnic, pentru ca Biserica noastră să mai aibă ziduri.

Nouă ne place să credem că zidurile stau singure şi, cu cât sunt mai înalte şi mai frumos pictate…sunt şi *înţelese* sau sunt *veşnice*. Nu, nu sunt veşnice! Numai oamenii au un destin veşnic…Zidurile se fărâmă fără oameni, pentru că oamenii fac zidurile şi nu invers.

Şi tot oamenii fac copii. Şi tot oamenii fac cărţi. Şi tot oamenii fac, împreună cu Dumnezeu, ca Biserica să mai aibă frumuseţe, pentru că frumuseţea stă în oameni şi numai ei pot să o observe.

Cine înţelege frumuseţea şi adâncimea Bisericii? Cât timp şi câte resurse şi de câte experienţe are nevoie un om…ca să fie *duhovnicesc* cât de cât? Am înţeles că foarte mult timp…

Multă durere, multe lacrimi, multe nefericiri strânse ca peştii în plasă…pentru ca să iasă un om, *om*. Cine nu creează oameni duhovniceşti, cine nu a creat şi nu vrea să creeze oameni duhovniceşti nu ştie…ce e *chinul*.

Părinţii trupeşti ne nasc, ne cresc, ne educă cum pot…dar nu ne fac să fim *Sfinţi*. Ca să te umpli de Duhul lui Dumnezeu ca să fii viu, viu pentru veşnicie, ai nevoie de un Părinte duhovnicesc, de un om autentic, în care să-L vezi şi prin care să-L vezi pe Dumnezeu.

Ai nevoie de un stâlp al sfinţeniei. Fără el…citeşti, te zbaţi, dar nu rezolvi mare lucru… Şi Satana e leu paraleu în jurul acestor oameni, a Părinţi duhovniceşti, a realilor Părinţi duhovniceşti, pentru că ei văd sufletele oamenilor, îi ajută să scape de draci…şi dracii se răzbună pe ei din belşug.

Tot ce aş spune despre ce se întâmplă dincolo de cortina feţei unui astfel de om…ar părea *fabulaţie*. Nimic din greul lumii nu este comparabil cu…naşterea unui om pentru Împărăţia lui Dumnezeu.

Nouă ni se pare că e de ajuns să îi botezăm, să îi spovedim, să îi împărtăşim pe credincioşi, aşa, mai mult sau mai puţin la întâmplare…Însă lucrurile sunt mai profunde şi mai complexe decât ne-am putea închipui.

Însă, ca exerciţiu de imaginaţie – nu de duhovnicie – imaginaţi-vă totuşi, că lumea aceasta e ca un seif de bancă, din care trebuie să evadezi trecând…printre mii de lasere invizibile. Nu le vezi cu ochii…dar le simţi pe piele din plin…dacă te apropii de ele.

Acea grozavie de laţuri ale Satanei, de care vorbeşte Tradiţia…nu numai că e *reală*…dar ea *se activează* şi e *simţită*…şi apoi, la un grad mai înalt, *văzută*…şi e atât de tulburătoare…că nu mai trebuie să citeşti nimic…ca să te îngrozeşti. E de ajuns…numai *să dai cu ochii*.

Şi o simţi, şi o vezi, şi te îngrozeşti…şi te scârbeşti de toţi şi de toate… Şi aşa arată viaţa Sfinţilor: prea multă vedere…şi luciditate!

Noi mai credem, iarăşi aiurea, că Sfinţii, cu cât sunt mai Sfinţi…se simt şi mai bine pe pământ sau că sunt mai bucuroşi şi mai lipsiţi de griji. Numai că lucrurile stau invers: cu cât te înduhovniceşti mai mult…cu atât respiri mai greu duhoarea lumii de acum, duhoarea patimilor lumii şi nu mireasma contemplării duhovniceşti a lumii.

Sfinţenia e o continuă traumă, boală, îmbolnăvire a trupului, schingiuire a nervilor…dar şi o bucurie şi o plăcere dumnezeiască, pe care nu ai cui să le împărtăşeşti…pentru că oamenilor le plac doar sarmalele, filmele porno şi banii.

Şi îţi sporesc chinurile, nervii, epuizarea, pe timp ce trece, pe fiecare zi…pentru că nu suportă frumuseţea din tine, nu suportă să le dai lecţii, nu suportă să te vadă pe tine muncind şi pe ei căscând, nu te suportă fericit, nu te vor fericit, nu vor să te ajute, nu vor să te vadă…pentru că te invidiază, pentru că îi faci *proşti*, da, dea dreptul…deşi nu ai nicio intenţie spre acest fapt.

Nu te vor! De aici vei cunoaşte că ai sporit în viaţa duhovnicească: când oamenii fac coaliţie împotriva ta, când toţi te privesc aiurea şi haotic, neştiind nici ei de ce fac acest lucru…fără ca tu să faci nimic rău şi fără să deranjezi pe cineva.

Când nu poţi să îl priveşti pe celălalt în ochi, e sigur: eşti invidios, eşti laş, eşti mic, eşti rău! Cine are Duhul lui Dumnezeu, dimpotrivă, când vine cineva deschis, cu inimă largă, binevoitor, candid, neduplicitar…trăieşte o adevărată minune, pentru că simte că *Dumnezeu te-a trimis*.

Întâlnesc rar…oameni *trimişi de Dumnezeu*, cu adevărat, în viaţa mea. Pe mulţi Dumnezeu i-a folosit, cu voia sau împotriva lor, ca să îmi facă bine…Însă cei care *mi-au fost trimişi* ca să mă ajute…sunt foarte rari, foarte puţini.

Pentru că aceia, la rândul lor, trebuie să fie *oameni ai lui Dumnezeu* ca să ajute pe *alt om al lui Dumnezeu*. Ei înşişi trebuie să fie *monumente de frumuseţe*…pentru ca tu, să stai, năucit, în faţa măreţiei şi a frumuseţii lor…şi să nu mai vrei să pleci, să nu se mai termine, să nu se mai întâmple nimic altceva.

Şi Sfinţii lui Dumnezeu de lângă noi sunt *păcătoşi*: trebuie să ştiţi acest lucru! Toţi suntem *păcătoşi*. Numai că diferenţa dintre noi, care stăm înfundaţi în nesimţire şi ei, care îşi impută tot felul de mici păcate pe lângă ale noastre şi, când cad în vreun păcat, e un sfârşit al bucuriei şi al liniştii lor…e mare diferenţă.

Ei sunt *păcătoşi de clipă*…pe lângă noi, *păcătoşi cu tona*, cu sacul, cu nesimţirea cât casa pe noi. Tocmai de aceea…ei iubesc mult să se îndrepte…şi li se iartă mult. Nu pot să suporte păcatul în ei şi şi-l curăţesc prin durere multă, prea multă pentru sărmanele lor inimi şi trupuri.

Da, Dumnezeu ne acoperă ochii…ca să nu vedem!… Există un fel de luciditate, care dăunează grav sănătăţii sfinţeniei, pentru că te face să judeci, să te cutremuri, să te scârbeşti…şi, implicit, să cârteşti.

Însă, când Dumnezeu ne face să ne îngrozim de păcatele noastre şi ale altora…atunci ori suntem cercaţi, lăsaţi să ne călim ca diamantul…ori suntem în adâncul fărădelegilor, împreună cu dracii…şi vedem lucrurile caracteristice înfrăţirii cu ei.

Dacă există durere exprimată din vederea răului e numai de aici: oamenii sunt prea dezamăgiţi de oameni şi de ei sau au ajuns la adâncul fărădelegii şi tocmai de aceea…răul izvorăşte din ei ca din mocirlă.

Te trezeşti din vraja lumii…numai dacă te adie harul lui Dumnezeu. *Nesimţirea inimii* sau *cerbicia minţii*…înseamnă tocmai neacceptarea adierii de frumuseţe a lui Dumnezeu în viaţa noastră.

Când ne adie harul, atunci începem să ne vedem petele din suflet şi petele tuturor din suflet. Şi dacă vorbim despre ele, dacă începem să ne dezicem de ele…atunci începem să ne curăţim ca sticla de lampă de funingine.

Duhul lumii dizolvă, urâţeşte, desfigurează…pentru că înseamnă lucrarea răului în noi, înfrăţirea cu demonii. Duhul lui Dumnezeu minunează, încălzeşte inima, ne umple de atenţie, de sfială, de îngăduinţă, de frumuseţe…tocmai de acele haruri, care sunt urâte, în noi, de toţi aceia, care ni se împotrivesc.

Nu vă înşelaţi! Dumnezeu Îşi cunoaşte robii şi îi ştie pe fiecare în parte. Le poartă de grijă mereu, clipă de clipă. Îi hrăneşte, îi luminează, îi educă, îi simplifică, îi umple de o dragoste paradoxală, plină de dor, plină de nemurire.

Dacă vezi inima unui Sfânt, atunci vezi cum ea e plină de nemurire. Dacă vezi inima unui păcătos nesimţit… atunci o vezi cum e plină de nălucirea, care îl seduce şi în faţa căreia el se prosternă.

Totul e simplu…Şi toţi înţeleg diferenţa dintre *cei duhovniceşti* şi *cei neduhovniceşti*…pentru că tocmai de aceea şi lupta e sălbatică. E simplu…nespus de simplu.

Unde sunt toți bărbații buni?

E întrebarea[62] din inima multor tinere domnişoare sau din inima multor doamne, care au avut experienţe nefaste cu bărbaţii.

Unde sunt bărbaţii verticali, bărbaţii care să îşi asume o relaţie, care să se dăruie cu totul într-o *relaţie de iubire*? Unde sunt bărbaţii, care să facă din femeia iubită…singura femeie din viaţa lor, adânca lor împlinire, adânca lor bucurie?

Mi se rupe inima când constat, că nu am pe cine recomanda unei domnişoare sau doamne spre căsătorie. E din ce în ce mai greu să vezi bărbatul, să vezi caracterul responsabil dintr-un adolescent sau să vezi pe viitorul preot sau viitorul monah dintr-un tânăr.

Femeile aşteaptă şi se consumă mult, uneori ajungând să ia pe unul nepotrivit lor…numai pentru ca gura lumii sau gura familiei să tacă. În viaţa Bisericii *gura lumii* e o dictatură insuportabilă de multe ori (din păcate!) şi cei credincioşi suportă cu greu şuşotelile, intrigile, cruzimile de tot felul.

Trebuie să recunoaştem că bărbaţii sunt din ce în ce mai *slabi* şi mai *nebărbaţi* pentru soţiile lor sau pentru viitoare familii. Lipseşte moralitatea, lipseşte profunzimea, lipseşte respectul, lipsesc exigenţele majore, lipseşte perspectiva senină din persoana bărbatului.

Şi pentru că bărbaţii sunt ori *slabi* ori *prea perverşi* fac din femeile lor nişte caricaturi umane, atâta cât să semene propriilor lor intenţii.

Nu ştiu de câte ori am auzit confesiunea, că face un păcat sau se îmbracă într-un anume fel pentru ca să îi placă lui…să placă socrilor sau celor de la serviciu, care nu sunt *prea bisericoşi* sau nu suportă portul evlavios.

Într-o postmodernitate libidinală femeia Bisericii nu are aproape nicio şansă, dacă este o femeie castă sau profundă, cu exigenţe intelectuale şi morale imense. Ne plac femeile uşoare, femeile banale, femeile care să nu ne facă probleme nouă, bărbaţilor.

[62] Articolul e din data de 17 iunie 2009.

Misoginismul nostru are ca fundament frica idioată de o alteritate care ne concură. Urâm femeile pentru că nu le înţelegem şi nu le înţelegem pentru că nu le iubim şi nu le apreciem alteritatea. La fel, ura lor pe bărbaţi ţine tot de *neînţelegere*, adică de *neiubire*.

Când un bărbat înţelege o femeie şi vorbeşte cu ea la modul profund, atunci femeia se simte respectată de către bărbat şi bărbatul se simte împlinit datorită încrederii care i se oferă. Dacă vă aduceţi aminte de întâlnirea Domnului cu Sfânta Fotini, la fântână, cu femeia samarineancă…înţelegeţi, de fapt, paradigma vorbirii duhovniceşti dintre *un bărbat* şi *o femeie*.

Domnul vorbeşte cu ea lucruri profunde, deodată, fără prea multă introducere, lucruri de mare subtilitate, arătându-ne că *a respecta pe o femeie* înseamnă *a o ridica spre înţelegeri tot mai sublime* şi *a vedea în ea un partener real de dialog*.

Dacă ne mirăm de ce femeile creştine nu sunt toate profunde, nu sunt toate pline de teologie, de măreţia delicateţii, de podoaba sfielii şi a bunului simţ, trebuie să ne întoarcem ochii spre bărbaţi şi să îi întrebăm: ce vreţi de la femeile voastre?

Şi prea puţini ştiu *ce vor* de la femeile lor, pentru că nu vor mare lucru nici de la ei. Este inadmisibil ca o familie ortodoxă să nu fie o familie a virtuţilor, a teologiei, a luminozităţii.

Dacă femeia ortodoxă nu este o femeie duhovnicească înseamnă că nu are un bărbat duhovnicesc şi ambii nu au ştiut, de la început, ce vor. Pentru că *a vrea ceva* în familie înseamnă *a vrea să îţi sfinţeşti viaţa*. Şi ca să îţi sfinţeşti viaţa trebuie să te desăvârşeşti în toate lucrurile, începând de la virtuţi şi teologie şi până la vocaţia ta profesională şi familie.

Unde sunt bărbaţii buni, credibili, serioşi? Vă aşteaptă femeile voastre, vă doresc, se roagă Domnului ca să veniţi în viaţa lor…Şi Dumnezeu nu greşeşte niciodată, când ne face să mai aşteptăm puţin, să mai vedem, să ne mai vedem.

Bărbaţii buni sunt aceia care se văd / se scufundă continuu în poruncile Domnului. Sunt cei care se pregătesc pentru a iubi, pentru a se împlini în iubire alături de femeia lor, pe care le-o va da Dumnezeu. Dacă femeia ta nu este *un dar de la Dumnezeu*, dacă nu o receptezi ca atare, în aceşti termeni, atunci *nu o înţelegi* şi *eşti nefericit*.

Însă, ca să găseşti *bărbaţii buni* sau ca să găseşti *femeile adevărate*, virtuoase, trebuie să te pregăteşti şi să îl ceri sau să o ceri cu toată fiinţa ta.

Durerea, lehamitea, singurătatea, accesele de furie, neastâmpărul firii noastre au la bază lipsa de rugăciune şi de

aşteptare autentică a persoanei cu care vrem să ne împlinim în iubire.

Rugăciunea este cheia care ne deschide uşa spre bărbaţii cei buni şi tot ea este cheia spre inima lor. Nimic sfânt nu poate ieşi, dacă lipseşte rugăciunea şi sinceritatea în relaţie.

N-are chef de alții...și despre Biserica Ortodoxă

N-are poftă de alţii, adică *nu îl interesează de alţii*. Se iubeşte numai pe sine. Se adoră. Dacă are banii lui, mâncărica lui, culcuşul lui…de ce să se mai gândească şi la alţii? Dar ce, alţii sunt *oameni*?!!! Alţii sunt animale, fluturi, inexistenţe…

Doar el contează! Numai el!

La ce rost să mergem la Biserică?

Păi numai şi pentru faptul, că harul lui Dumnezeu îl face pe om liniştit, zâmbitor, paşnic, Biserica trebuie să existe, să existe multe Biserici, prin toate cartierele oraşului…şi oamenii să se adape din cuvântul lui Dumnezeu şi din sfintele slujbe, din izvorul harului[63].

E ca şi cum ai întreba: de ce ne trebuie apă, aer, mâncare? Pentru că fără Biserica Ortodoxă lumea cade cu totul în satanism, în politeism, într-o filosofie sterilă, josnică, subumană…acolo de unde a scos-o Domnul şi Sfinţii Săi Apostoli.

Nouă ne place să călătorim…şi credem că lumea aceea, cu zei, din Africa, Asia, America, Australia…era o lume frumoasă, paradisiacă, cum e statul la hotelul de lux. Însă nici nu ne închipuim ce satanism şi ce inimă de piatră exista în lumea aceea politeistă, barbară.

Iată Occidentul eterodox de acum! Iată civilizaţia fără duhovnicie, fără suflet, după 1000 de ani de depărtare de la Biserica lui Hristos! Iată lumea de unde vin acum tot felul de neaveniţi, ca să ne înveţe cum stă treaba cu…*credinţa*.

[63] Articol din data de 24 iulie 2009.

Care credinţă? Credinţa *inventată* peste noapte de vreun farsor oarecare? Ce fel de credinţă e aia, care e *un colaj*? Ce să faci însă cu un substitut de pâine, de aer, de brânză şi de apă?

Biserica e vie şi veşnică, pentru că e corul celor renăscuţi prin Hristos, în apele sfinte ale Botezului. Biserica e vie şi puternică, pentru că nu e numai ceea ce se vede, ci şi ceea ce nu se vede. Iar Biserica e Dumnezeu, Care Se sălăşluieşte în Sfinţii Săi, e viaţa cu El, e bucuria veşnică de El.

Însă Biserica nu are numai *grâu*, ci şi *neghină*. De ce? Pentu că neghina se poate transforma în grâu şi invers, din păcate.

Dumnezeu îl aşteaptă şi pe cel fără chef.

Şi pe cel care *nu mai are niciun Dumnezeu*.

Dumnezeu îl aşteaptă pe homosexual ca să se pocăiască.

Dumnezeu îl aştepată pe hoţ ca să se pocăiască.

Dumnezeu o aşteaptă pe cea care a avortat ca să se pocăiască.

Dumnezeu ne aştepată pe toţi ca să ne venim în fire.

Ce înseamnă…*să fii uman*? Înseamnă să îţi pese. Să îţi pese de toţi şi de toate. Să îţi pese de aerul pe care îl respiri, de liniştea pe care trebuie s-o oferi, de curăţenia morală şi fizică care ţi se cere.

Trebuie să te intereseze şi ceea ce nu îţi place. Câte crime, câte violuri, câte nedreptăţi…Şi pentru acestea trebuie să suspini.

A fi creştin ortodox înseamnă a trăi întru frumuseţea adevărată a lui Dumnezeu, după dogmele adevărului Său. Trebuie să ai dogme, jaloane, indicii sigure, până unde e credinţă…şi de unde începe minciuna, falsificarea.

Biserica Ortodoxă e Biserica Cincizecimii, care stă pe fundamentul credinţei şi a vieţii apostolice şi nu e Biserica lui Ioan Gură de Aur, a lui Luther sau a lui Obama, ci a lui Hristos Dumnezeu întrupat, a Prea Sfintei Treimi.

Ea nu apare şi dispare.

Nu e un hocus-pocus.

Nu e o societate secretă.

Nu e compusă *numai* din oameni, care îşi fac de cap.

Ci ea este Biserica lui Dumnezeu, stâlpul şi temelia adevărului, care stă fixată în dogmele şi canoanele Sinoadelor Ecumenice.

De ce sunt *ecumenice*? Pentru că au fost stabilite de comun acord, de către toţii mari Sfinţi ai Bisericii, din întreaga Biserică a pământului, pe baza Scripturii şi a Tradiţiei Bisericii.

Scriptura e a Bisericii Ortodoxe şi nu *a nimănui* sau *a tuturora*, fără distincţie!

Biserica explică Scriptura şi o păstrează.

Viaţa şi slujbele Bisericii sunt pline de Scriptură şi de dogmele Bisericii, conform învăţăturii marilor Sfinţi ai Bisericii.

Au fost, sunt şi vor fi mari Sfinţi, cu multe daruri, în Biserica lui Dumnezeu, după cum vor fi şi mulţi vânzători şi călcători în picioare ale darurilor dumnezeieşti primite în Biserică.

Biserica este o realitate indispensabilă, constitutivă pentru ontologia noastră. Pentru că omul e comuniune. Omul este şi va fi comuniune, chiar dacă acum trăim, din plin, sentimentul brutal de izolare, de fărâmiţare a umanităţii.

Nu se poate fără Biserica lui Dumnezeu, pentru că ea este focarul iradiant, este locul de unde ţâşnesc zorii noii lumi, ai cerului şi ai pământului transfigurate.

De aceea atâta luptă împotriva Bisericii: pentru că ea e *divino-umană* şi nu *doar umană*. Dacă dai în oamenii ei, dai şi în Dumnezeu, fără doar şi poate, pentru că *Biserica e Dumnezeu cu oamenii* şi nu *doar Dumnezeu* şi nu *doar oamenii*.

Şi oamenii Bisericii sunt mai sănătoşi sau mai puţin sănătoşi, mai fragili sau mai puţin fragili, mai întăriţi sau mai neîntăriţi în viaţa duhovnicească.

Când dai în Biserică, dai ca într-un spital, unde unii acum se vindecă, unde alţii abia au ieşit din rele chinuri, unde alţii s-au însănătoşit la diverse grade…dar dincolo, în Împărăţia lui Dumnezeu, se vede ce a făcut Biserica pentru lume, acest *spital dumnezeiesc* al tuturora, de obşte.

În faţa judecăţii lui Dumnezeu, Biserica vine întreagă, alături de toţi ceilalţi, ca să se arate Doctorului ei, Doctorului sufletelor şi al trupurilor. Şi atunci El decide veşnicia fiecăruia.

Acum suntem în stare de *tratare,* de *tratare continuă* a bolilor. Suntem oameni bolnavi, dar ne tratăm! În comparaţie cu cei care *se tratează cu păcate*, cei care *se tratează cu har* învie, se vindecă, se fac frumoşi.

De aceea nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi!

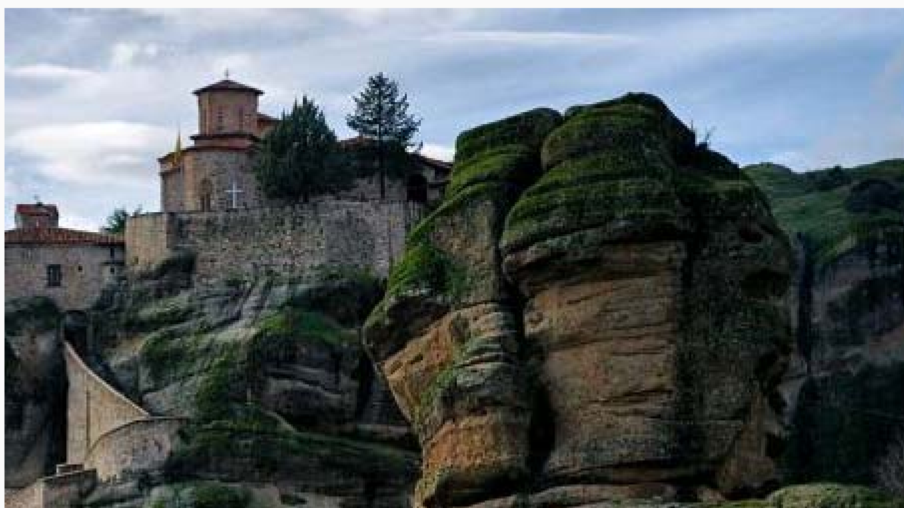
Nu vă daţi de mari şi tari, pentru că Dumnezeu îl smereşte pe cel mândru!

Trebuie să vă pese. Biserica este şi trebuie să fie o comunitate, care se bucură cu cei care se bucură şi se întristează împreună cu cei care se întristează…şi se ajută reciproc. Fără acest fel de *a fi împreună* suntem nişte *nulităţi impozante*.

Trebuie să fim împreună şi să ne iertăm şi să ne iubim unii pe alţii.

Cheful mai se şi formează…

Care îți este numele?

În Tradiţia ortodoxă[64] numele copilului i se pune, în mod eclesial, la 8 zile după naştere, fapt pentru care, în *Molitfelnic*, în cartea de slujbe a preotului există rugăciunea intitulată: *Rugăciunea la însemnarea pruncului* [cu semnul Sfintei Cruci n.n.], *când i se pune numele*.

Problema e că prea puţini credincioşi ştiu de ea şi prea puţin fac acest lucru, prin aducerea pruncului, în pronaosul Bisericii, la preot, ca să facă această mică slujbă: de însemnare a mădularelor pruncului, cu semnul Sfintei Cruci şi pentru ca să-i rostească, pentru prima dată în viaţa, numele, la uşa Bisericii.

În rugăciunea de rostire a numelui, copilul e numit *robul lui Dumnezeu* şi numele lui, care va fi numele de Botez, i se rosteşte acum.

Iar *numele de Botez* e *numele copilului*, numele din certificatul de naştere şi nu numele familiei. De aceea, pe pomelnice, nu trebuie să apară: Ion Popescu, Maria Vasilache, Codruţa Titu, ci numai: Ion, Maria, Codruţa etc., pentru că acestea sunt numele de Botez ale oamenilor.

Problema problemelor e că numele de Botez, adică numele pe care părinţii le pun în certificatul de naştere, trebuie alese cu grijă, din timp şi, cel mai bine ar fi să se consulte şi preotul care va boteza pe copil.

De ce? Pentru ca numele copilului să se lege de numele Sfinţilor din ziua în care s-a născut sau de vreun Sfânt foarte cinstit

[64] Articol scris pe data de 30 iulie 2009.

de familie şi să nu apară nume hilare, desuete sau păgâne, drept *nume de Botez* ale creştinilor.

Şi numele trebuie să fie *creştine* sau *teofore*, care să facă referire la Dumnezeu şi la Sfinţii Săi. Cel mai bine se vede alegerea bună a numelui, când copilul ajunge să împlinească, în viaţa lui, numele pe care îl poartă. Şi numele *creştine* sau *teofore*, care fac referire la Dumnezeu au semnificaţii profunde.

A apărut acum ceva vreme, nu cred că mai mult de 5 ani în urmă, o carte, în limba română, cu explicaţia numelor. Există dicţionare speciale, teologice, care explică numele Sfinţilor Scripturii dar şi numele a diverşi Sfinţi ortodocşi. Ştiţi că Vieţile Sfinţilor dar şi Sinaxarele au obiceiul frumos şi profund de a tâlcui numele Sfinţilor la care se face referire.

Aşa că numele tău contează şi te reprezintă, pentru că te pune în relaţie cu Dumnezeu. De aceea eu insist pe ideea ca fiecare să ne spunem numele la nivel online, când comentăm ceva unii la alţii, pentru că la fel facem şi când intrăm într-o relaţie reală cu cineva, în viaţa de zi cu zi. La nivel online *tot noi suntem* şi *tot la fel trebuie să ne comportăm*, pentru că trebuie să fim aceeaşi oricând.

Acasă, dacă aş fi nevoit, pentru că Îl iubesc

Vrem să murim acasă, în tihnă sau înconjuraţi de oamenii pe care-i iubim. Ne-am face un transplant numai dacă am avea nevoie, pentru că nu considerăm, că ceva, care intră în noi, e tot la fel de bun, ca şi elementele constitutive ale propriului nostru trup. Şi nu ne sinucidem, pentru că Îl iubim pe Dumnezeu.

Răspunsuri, cu siguranţă, ale unor oameni înrădăcinaţi în credinţă, într-un mod de viaţă teologic, fapt pentru care vă mulţumim fiecăruia în parte şi tuturor la un loc[65].

De ce *casa* e cel mai propriu loc pentru viaţa noastră? Pentru că aici ne consolidăm personalitatea şi ne aflăm liniştea. Casa e un refugiu, un loc al liniştirii, al odihnei, al bucuriei, al comuniunii, al creşterii în cunoaştere şi în responsabilitate.

Românul ortodox vrea ca să moară acasă, pe perna lui, spovedit şi împărtăşit, împăcat cu toţi şi lăsând totul, în urma lui, în ordine. Adică fără datorii, fără procese după el, fără belele.

Când cerem, în ectenie: „*sfârşit creştinesc vieţii noastre, fără durere, neînfruntat, în pace şi răspuns bun la înfricoşătoarea judecată a lui Hristos*", cerem, de fapt, să murim acasă, creştineşte (adică spovediţi şi împărtăşiţi, împăcaţi cu noi şi cu toţi), fără prea multe chinuri şi operaţii, în pace, împăcaţi şi neînfruntaţi de conştiinţa noastră şi de demoni, pentru ca să mergem, cu dragoste şi frică de Dumnezeu la judecata Domnului şi să Îl găsim privind frumos către noi.

---

[65] Articolul de faţă a fost scris pe data de 4 august 2009, ca un comentariu la rezultatele celor trei sondaje de opinie ale platformei noastre, din acea perioadă.

Răspuns bun răspunsa inima mea…Pentru că *răspunsul bun* al judecăţii Domnului înseamnă tocmai o viaţă curată şi plină de har, o viaţă trăită în smerenie şi bunăcuviinţă.

Vrem acasă…Vrem să vedem casa părintească, unde ne-am născut şi am copilărit. Vrem să vedem toate casele (din când în când, pentru că ni se face dor), pe acelea unde am stat. Şi vrem să ne întoarcem acasă, ca să ne simţim bine, să dormim în pace, să ne rugăm şi să ne bucurăm cu cei iubiţi.

Însă *acasa adevărată* e acolo unde te odihneşti. Te simţi acasă lângă oamenii care te iubesc, pentru că te înţeleg şi te respectă pentru cine eşti şi ce faci. Numai din înţelegerea celuilalt apare iubirea pentru el. Şi numai din înţelegerea binelui pe care ţi-l dă casa personală, apare dorul după *a fi acasă*, la casa ta, în casa ta.

Dar dacă ai nevoie de un transplant de rinichi, de os, de intestin, de inimă? Dacă ţi-l permiţi, îţi aştepţi rândul pentru operaţie. Dar dacă nu ţi-l permiţi? Trebuie să cauţi un ajutor sau să accepţi voia lui Dumnezeu cu tine.

Însă, ce faci cu viaţa pe care ţi-ai prelungit-o? Cum îţi câştigi *recunoştinţa*? Dacă odată cu operaţia de transplant devii şi *alt om*, atunci cred că Dumnezeu a lăsat ca să se petreacă acest lucru în viaţa ta, pentru ca să vii la viaţă.

Care *viaţă*? Viaţa cu El.

Şi *viaţa cu El* înseamnă să nu atentezi niciodată la propria ta viaţă. Sinuciderea e o ieşire a noastră din cuantumul de răbdare, pe care Dumnezeu ştie că îl puteam suporta.

Dacă cei care erau chinuiţi pentru credinţa lor s-ar fi sinucis, pentru că nu mai suportau durerile, ar fi fost nişte *sinucigaşi* şi nu *Martiri*. Martirajul e suferinţă plină de har, suferinţă întărită de har, pentru credinţa şi iubirea în Dumnezeul nostru Cel Preamilostiv.

Noi…casa noastră…viaţa noastră…şi Dumnezeul nostru. Pentru că lucrurile stau invers: Dumnezeul nostru…viaţa noastră…noi…casa noastră. De la Dumnezeul nostru ne avem viaţa, pentru ca să existăm şi El nu uită pe nimeni, ci ne face să avem o casă a noastră, şi aici, şi cu El.

Ne-am umple de smerenie pe fiecare zi, dacă ne-am gândi la faptul, că am fi putut să nu existăm niciodată. Suntem în viaţă, acum, şi putem citi aceste rânduri şi le putem înţelege, pentru că Dumnezeu ne-a dat să fim.

Puteam să nu fim niciodată…Și Domnul ne-a dat să fim şi să ne bucurăm împreună cu El şi cu toţi! Ne găsim sensul vieţii, când ştim să fim recunoscători faţă de marile daruri ale lui Dumnezeu din viaţa noastră şi faţă de oamenii pe care El ni i-a trimis şi ni-i trimite, ca să ne ajute.

Patimi online

La nivel online[66] cea mai evidentă este…*absenţa*. Absenţa celor care ar trebui să scrie teologie şi nu scriu, a celor care ar trebui să fie *oamenii etalon* ai vremii lor şi nu sunt sau nu vor să îşi facă prea mulţi duşmani în mod gratuit.

Şi cu asta putem spune, că prima patimă oripilantă a onlineului este *lenea*. Tocmai de aceea *lenea* e *cucoană mare.* Lenea şi incompetenţa / prostia stau mână în mână sau îşi dau mâna.

După cele două vine bârfa, caricaturizarea oricărui lucru bun sau nepunerea umărului la construirea unor proiecte excepţionale.

Aşteptăm să vedem când nu vor mai scrie, când nu vor mai crea X sau Y, ca să ne bucurăm…că nu mai avem ce citi.

De ce să îl ajutăm? De ce să-i arătăm că avem conştiinţă? Nu putem, mai bine, să-i arătăm că suntem nişte nenorociţi, nişte jigodii sau nişte pierde vară?!

Nu mai are rost să spunem că onlineul e burduşit de pornografie şi de glume fără preaviz şi de distracţii ieftine.

Dacă scriu *porno* pe *Google*…rezultă: 171.000.000 locaţii cu şi despre pornografie, bineînţeles, cele mai multe fiind imaginile şi filmuleţele comerciale sau personale.

Dacă scriu însă *ortodox* găsesc numai 3.840.000 locaţii sau articole, în limba română, *Teologie pentru azi* ocupând locul 3 în topul căutărilor româneşti, după cum se observă.

Calculaţi diferenţa, pentru ca să vedeţi *câte nu* facem pentru credinţa noastră. De ce? Pentru că iubim mai mult *absenţa*, decât *prezenţa*. Şi nu trebuie să ne mire acest lucru, atâta timp cât *cifrele religiozităţii noastre* sunt cifre doar *din gură*…şi nu *faptice*.

---

[66] Articol scris pe data de 6 august 2009.

Nu am o statistică completă a numărului de saituri şi bloguri ortodoxe româneşti. Mi-aş dori să am o evidenţă a lor…şi, din această evidenţă, mi-aş dori să ştiu *numai pe aceia*, care îşi asumă, cu un minimum CV sau cu unul extins, creaţiile online.

Câţi sunt monahi, câţi sunt preoţi, câţi sunt credincioşi, câţi sunt teologi? Câţi sunt bărbaţi şi câţi femei? Ce înseamnă pentru aceştia să creeze: să copie de la alţii sau să scrie ceea ce cred ei?

Adică m-ar interesa numărul creatorilor de online ortodox, credibil şi capabil de ceva…şi, punctual, ce proiecte au avut, ce au făcut până acum.

Din ceea ce cunosc eu…stăm, în mod fundamental…(să găsesc un eufemism) *firav*. Noi suntem de parcă n-am fi şi, această incapacitate de reprezentare şi de creaţie totodată ne face să fim…*de neluat în seamă*, insignifianţi.

Cine să te ia în seamă, dacă nu arăţi că ştii să faci ceva? Cine să te ia în seamă, dacă nu eşti atractiv, natural, cuceritor, prin nimic? Şi cu asta ajungem la o altă patimă a onlineului românesc: lipsa de originalitate, lipsa de profunzime, repetitivitatea exasperantă.

Alături de tot acest cârd de răutăţi, vine o altă răutate, care se numeşte: *fariseism*. Ce face *fariseismul* de e atât de stupid?

Fariseismul copiază toată ziua din cărţile altora, se împăunează cu ce au făcut alţii şi nu ştie să explice, în mod credibil, ceea ce postează. Fariseismul se laudă cu Sfinţii în absenţa oricărei similitudini cu viaţa lor.

Pentru că, adesea, se confundă *nesimţirea* sau *bârfa* cu *comentariul*, cel mai adesea comentariile sunt nesimţite, frivole, fariseice, neserioase. Mai nimeni nu vine să dovedească, că acasă şi în fiinţa lui, el sau ea, sunt oameni profunzi, care gândesc ceva, care au unele trăiri. Tocmai de aceea sentimentul acut, dureros, că dai orzul la gâşte.

O patimă incredibilă pentru mine este invidia sadică, care ajunge la cote paranormale în mediul online ortodox românesc.

Te citesc, te audiază cu miile, îţi trag articolele prin toate văgăunile onlineului şi prin toate calculatoarele serviciilor, mai puţin sau mai mult, *secrete*…şi nimeni nu suflă o vorbuliţă.

Intră pe ascuns, intră ca *necunoscuţi*, intră sub toate formele…dar, bineînţeles, tot ce fac eu…n-are nicio importanţă.

E foarte interesant ca să mă văd furat la idei, citat, copiat de cine ştie ce televiziune sau ziar sau creator de online…fără ca cineva să roşească. Am auzit că mi se folosesc predicile în cult, că articolele mele devin referate la facultate, seminar şi în şcoli, la ora de Religie şi, bineînţeles, nimeni nu mă cunoaşte.

Nerecunoştinţă şi neseriozitate crasă. Amatorism şi infantilism deocheat. Numai că *furtul de idei*…nu înseamnă şi *dobândire de experienţă*. Experienţa vine din ceea ce te străbate şi, dacă furi cuiva ideile, nu devii *mai frumos* sau *mai deştept*, ci *mai lamentabil*.

Nu poţi să fii *un om al Tradiţiei*, dacă nu traduci din pietrele fundamentale ale Tradiţiei, adică din monumentele dogmatice şi patristice ale Tradiţiei. Iar dacă ştii să traduci şi să interpretezi cuvintele Părinţilor Bisericii atunci eşti unul *de-al lor*. Însă, a folosi câteva citate din unul sau o carte a unuia, pentru ca să îţi pictezi puţinele idei pe care le ai pe seama lor nu înseamnă *să îi iubeşti pe Sfinţi*, ci *să îţi baţi joc de ei*.

Nu poţi să spui, decât Sfinţii ăştia *mai uşori* sunt *Sfinţii*, iar *cei mai grei*, plini de Teologie, nu mă interesează, pentru că nu îi înţeleg. Însă, ca să o spun în clar, nu am întâlnit niciun creator de online, ortodox, român, până la această dată, care să îmi dovedească că poate să înţeleagă, de la un cap la altul, o carte patristică.

Dacă dv. cunoaşteţi unul, care să fi luat o carte şi să o fi interpretat, punct cu punct, fără extremisme, atunci am să mă îmbogăţesc şi eu teologic de la el.

Să vorbim şi mai clar: suntem ortodocşi dar nu ne interesează credinţa noastră, teologia noastră. Mâncăm colaci, bem vin, ne simţim bine cu ideea că suntem drept-credincioşi, dar habar avem cum trăieşte un drept-credincios. Pentru că un ortodox autentic nu stă nicio clipă fără să facă ceva…şi nu trăieşte nicio zi, fără ca mâine să nu fie *altul*.

Am mai observat ceva dureros: la lucruri serioase ortodocşii cască. Îi doare capul. Se epuizează repede. Tocmai de aceea un articol *aşa de lung,* ca acesta de acum, unii îl citesc de mai multe ori, pentru ca să nu-l înţeleagă nici a zecea oară. Ne având virtutea citirii asidue, de cărţi teologice grele, din care să îşi ia notiţe şi pe care să şi le explice sau să caute explicaţii în diverse părţi, ortodocşii noştri caută picanterii.

Mulţi vor crede că acest articol e o răfuială cu te miri cine…Puţini vor înţelege că acest articol e o durere, în urma unei constatări la rece, a situaţiei.

Deci fără proiecte, fără muncă, fără profunzime, fără faţă. Anonimatul laşităţii e o altă mare patimă a onlineului ortodox românesc.

Se bat cu pumnul în piept că sunt autenticii păstrători ai Ortodoxiei, dar nu au nume. Şi nu au nume, pentru că nu vor să facă ceva autentic, paşnic, serios, ci sunt numai pentru zâzanii şi pentru copy paste.

Însă lipsa de nume, lipsa de profunzime, lipsa de chef…duc într-o altă direcţie: sunt oameni asociali şi fără o educaţie serioasă cel mai adesea.

Un creator online onest sau un comentator onest doresc să îşi împărtăşească, reciproc, anumite lucruri, pe care le au în comun. Vin unul spre altul cu atenţie şi bun simţ şi vorbesc. Dacă nu eşti învăţat cu dialogul acasă şi unde munceşti şi trăieşti e normal că nu vei şti ce să faci la nivel online.

Am reperat de-a lungul timpului, fără să vreau, de la sine, oameni cu diverse resentimente sau interese mărunte, care creează la nivel online. Adică scriu pentru ca să se răzbune pe cineva sau fac partizanat pentru că sunt plătiţi de către cineva.

Acolo unde creează astfel de oameni apar şi comentatori pe măsură. Încearcă din răsputeri să îşi ascundă fobiile sau o fac pe faţă sau încearcă să mascheze partizanatul sau îi fac lobby în mod deschis.

Tocmai de aceea nu au credit astfel de creatori. Ies din ecuaţie. Fiind în al 4-lea an de online am luat distanţă faţă de mulţi pretinşi *apărători* ai credinţei şi ai patriei şi, se pare, că nu m-am înşelat în privinţa lor.

N-are rost să le mai pronunţ numele…Atunci, când au apărut sau când le-am observat adâncul *tumultuos* (un alt eufemism) şi le-am zis-o în faţă au sărit de trei metri: *Cum îţi permiţi? Eşti invidios pe noi. Ne vrei răul.*

Însă, timpul, tot el, a dovedit tumultul lor prea subţire…până s-a epuizat de tot sau aproape de tot sau, mai ies, ca veteranii de război, la câte o defilare, aruncând cine ştie ce subiect, de doi lei… în ochii nimănui.

De ce? Pentru că nimeni serios nu se uită la cineva *în mod serios*, care scrie din Crăciun în Paşti sau care nu are decât gurilisme, vociferări, dar nu şi studii, dar nu şi cuviinţă, dar nu şi ceva de prezentat.

Partizanat şi subiecte facile.

Clici şi frăţii pentru interese joase.

Puţină muncă.

Puţin profesionalism.

Puţină conştiinţă.

Multă improvizaţie.

Găsesc foarte rar spirite cu căutări multiple şi, implicit, bloguri care să aibă lucruri diverse de dezbătut.

În spaţiul ortodox românesc însă, plurivalenţa, interdisciplinaritatea, interculturalitatea sunt adevărate…*păcate* şi nu *virtuţi* ale unor oameni interesaţi de multe.

Mă uit la ratingul imediat, în primele două ore de la editare, ale unui articol teologic şi mă uit şi la ratingul unui articol cultural. Şi ce observ? Toată lumea vrea să se dea de *teologică*, crezând că la teologie se pricep imediat şi în mod deplin iar când vine vorba de cultură, de ştiinţă, de filosofie, de artă…credincioşii noştri *nu se smintesc*.

Însă noi nu edităm nimic la întâmplare, adică, care să nu aibă legătură cu viaţa ortodocşilor, a ortodocşilor profunzi. Că vorbim de poezie, de un film, de o revistă, de o carte, de un text, că predicăm sau ce mai facem…noi dăm date despre ce trebuie să simtă, să vadă, să înţeleagă nişte ortodocşi în plină postmodernitate…care nu mai crede şi nu mai vrea nimic serios.

De aceea, citiţi şi priviţi cu atenţie tot ce vă punem înainte şi nu trageţi concluzii pripite! Aşteptaţi, atunci când nu înţelegeţi! Nu am ajuns cu proiectul nostru decât până la 10 %…Cum credeţi că veţi înţelege tot, dacă nu aşteptaţi finalul?

E un final fără final…finalul, dar e foarte frumos. Însă, mai sunt şi alte patimi, multe patimi ale onlineului românesc, care trebuie discutate.

Nu cooperăm!

Nu ştim să dialogăm!

Nu ştim să ne bucurăm împreună cu alţii!

Nu ştim să fim recunoscători.

Suntem imaturi pentru a fi *oamenii vremii noastre*.

Şi mulţi dintre cei care ar putea să scrie şi să creeze la nivel online…aşteaptă prea mult trenul.

Dragii mei, trenul e deja în gară! Numai că trebuie doar să vă urcaţi în el…şi să fim noi înşine, cu toţii.

Odihna sufletului

Oamenii se pun pe pernă şi adorm[67]. Dorm şi se trezesc. Acesta e somnul odihnei!

Oamenii ajung la sfârşitul vieţii lor…şi *adorm* pentru Tradiţia Bisericii, pentru că *cei morţi* sunt *cei adormiţi*. Sufletul lor e viu. Numai trupul e supus morţii şi descompunerii!

Oamenii duhovniceşti trăiesc o mare bucurie interioară…când înţeleg că anumite patimi *au adormit*, că anumite patimi au fost potolite de harul dumnezeiesc, care îi stăpâneşte.

Liniştirea din partea patimilor e o mare harismă.

Liniştea fizică însă nu există fără liniştea duhovnicească, fără pacea sufletului. Să nu credeţi în minciuna, că un om e *liniştit* şi *fericit* fără Dumnezeu! Nu există aşa ceva.

Harul lui Dumnezeu e liniştea inimii noastre. Tocmai de aceea, viaţa mistică a Bisericii e o viaţă plină de pace şi de bucurie dumnezeiască.

Până ce Dumnezeu nu odihneşte pe om, în credinţa şi pocăinţa lui, în viaţa lui de fapte bune, omul nu cunoaşte decât zgomotul, grija, panica, frica teribilă de multe lucruri.

Pacea inimii e un mare dar dumnezeiesc. Fără ea nu avem nădejde de mântuire în viaţa noastră. Pentru că, degeaba eşti ortodox, degeaba mergi la Biserică, degeaba eşti hirotonit sau eşti monah, dacă nu eşti prieten cu Dumnezeu. Şi *prietenia cu Dumnezeu* se vede prin aceea, că eşti plin de har, de bucurie dumnezeiască.

Şi dacă ai pace, o dai şi altora! Dacă ai cuvânt, dacă ai dragoste, dacă ai bucurie…le dai şi altora. Pentru că le-ai primit de la Dumnezeu şi le întorci, prin oameni, lui Dumnezeu.

Dai şi altora din cele date ţie de Dumnezeu. De aceea *ale Tale dintru ale Tale*. Le dăm pe cele pe care le-am primit de la Tine, Iubitorule de oameni!

---

[67] Articol din data de 13 august 2009.

Strălucirea credinței

Titlul articolului de faţă exprimă numai o parte din ceea ce vreau să spun[68]. M-am tot gândit câteva minute, la cum să îl numesc şi am ales doar două cuvinte pentru a-l denumi.

Însă, în fapt, vreau să spun nu numai despre strălucirea din ochii oamenilor simpli, care vin la slujbele Bisericii, ci şi despre pofta lor de Dumnezeu, despre râvna lor de a atinge elementele palpabile ale sfinţeniei, elementele transfigurate de harul dumnezeiesc, adânc îmbibate de har.

Şi strălucirea şi pofta credinţei după Dumnezeu şi harul Său sunt răbufniri din năuntru, de sub craterul minţii şi al inimii trecut prin multe dureri şi bucurii, prin toate cele ale vieţii noastre.

Astăzi am împărtăşit vreo 20-30 de copii şi oameni maturi, am spovedit pe cineva, cu probleme grave şi am văzut, în ochii celor îngenuncheaţi la trecerea cu Cinstitele Daruri, râvna vie,

[68] Articol din data de 15 august 2009.

necenzurată, neintelectualizată, pentru a săruta crucea din mâna mea şi de a se atinge de veşmintele preoţilor slujitori.

Sunt sentimente cu multă minte sau multă minte, gândire, transmisă concentrat, ca un fluviu. Sunt multe lucruri spuse şi nespuse în acelaşi timp. Un implicit atât de profund, că te face să ai puteri nebănuite, să ai puteri de a sluji ore în şir, deşi e oboseala pe tine cât blocul.

Ce vreau să spun? Mă bucur, căci, cu harul lui Dumnezeu, credinţa românilor ortodocşi străluceşte din ei, ţâşneşte din ei, atunci când Îl simt pe Dumnezeu aproape, în mijlocul lor. Nu ştiu ei prea multe. Nu sunt teologi. Nu ştiu să explice şi, mai ales, să se explice. Nu pot să spună multe lucruri, detaliate, despre credinţa lor.

Dar le ţâşnesc ochii de bucurie, când văd chipul Prea Curatei Stăpâne. Se transfigurează la inimă, când sunt la slujbe. Sărută cu focul credinţei Sfintele Icoane, mâinile preoţilor, care îi spovedesc şi îi înţeleg şi îi odihnesc în cele ale lor, aranjează cu grijă coliva, prescura, mormântul celor iubiţi, floarea pe care o aduc la altar.

Detaliul contează însă, când e vie iubirea. Şi, pentru că iubirea lor de Dumnezeu şi credinţa lor în El e vie, tocmai de aceea împodobesc cu grijă coliva, fac colacii de o bunătate rară, de îi visezi şi după o lună, după ce i-ai mâncat, sunt atenţi, scrupuloşi de atenţi la hainele pe care le dau de pomană, la pomelnicul pe care îl aduc, la tot ceea ce fac pentru Biserica lui Dumnezeu.

Noi, preoţii lui Dumnezeu, trăim din rugăciunile şi din darurile creştinilor noştri cel mai adesea. Ei se roagă pentru noi şi noi pentru ei. Rugăciunea ne ţine împreună. Chiar dacă o sută sau o mie nu se roagă, dar se roagă zece, e de ajuns ca să te simţi în Rai cu cei 10.

Rugăciunea lor, atenţia lor, iubirea lor, răbdarea lor la slujbă şi la predicile noastre, la statul la coadă pentru spovedire ne învaţă multe lucruri profunde. Profunde până la lacrimi. Profunde până la a ne schimba viaţa împreună cu ei. Profunde până la sfinţenie.

Şi oare, nu e acesta miezul, lava credinţei, când efervescenţa fiinţei noastre se exprimă în mod năvalnic?

O credinţă năvalnică e o credinţă vie. O credinţă năvalnică e harul lui Dumnezeu prezent în ei. Mai trebuie doar luminarea lor cu cele ale teologiei şi ale cuviinţei duhovniceşti. Doar atât! Mai e puţin de făcut, dacă e credinţa, în stare ingenuă, în Dumnezeu. Mai trebuie doar să îmbogăţim datele credinţei, fără ca acest entuziasm dumnezeiesc să scadă.

Ei ne dau din produsele lor, din banii lor, din timpul lor, din iubirea lor, din rugăciunea lor, din viaţa lor. Noi asemenea. Când doar unii dau şi alţii doar primesc, credinţa se stinge, păleşte, e

rănită profund. De aceea nu trebuie să ne jignim reciproc credinţa şi entuziasmul, pentru că nu facem două parale.

Dacă ne păstrăm credinţa vie, ne păstrăm prietenia şi comuniunea cu Dumnezeu. Ea este aici, în noi şi cu noi, dacă suntem, cu adevărat, ai lui Dumnezeu şi ne dăm Lui.

Astăzi, ca în fiecare zi, m-am îmbogăţit foarte mult duhovniceşte privind gâlgâirea credinţei oamenilor credincioşi, a confraţilor mei prezenţi la slujbă. Ei m-au învăţat o lecţie profundă de teologie dumnezeiască. N-am fost în stare să le-o mulţumesc direct. Le-o mulţumesc aici, indirect şi, probabil, unii vor citi mărturia mea de faţă şi se vor bucura.

Dumnezeu să vă binecuvinteze, iubiţii mei fraţi şi iubitele mele surori întru Domnul, pentru ajutorul vostru, extraordinar, ca să mă înţeleg pe mine însumi şi să îmi adâncesc propria mea credinţă, care este şi a voastră! Dumnezeu să vă binecuvinteze, pentru că mult aţi iubit!

Finalul începutului

Pentru Tradiţia ortodoxă, ziua de 1 septembrie a fiecărui an este…prima zi a anului bisericesc[69]. Adică 31 august e ultima zi a anului…şi 1 septembrie prima zi a noului an bisericesc, dar creştinii noştri nu prea mai ştiu asta.

Doar cei mai râvnitori dintre preoţi vor face astă seară sau mâine o rugăciune de mulţumire înaintea Domnului, împreună cu o sfinţire mică a apei, ca să se bucure în faţa Domnului.

Adică un început de an bisericesc fad, fără strălucire, în comparaţie cu revelionul politizat, care nu reprezintă nimic pentru Biserică.

Accente schimbate în mod fundamental. Şi…în detrimentul Bisericii…

Pentru că finalul anului bisericesc ar trebui să fie o aşteptare a roadelor pământului şi un îndemn la o şi mai accentuată viaţă duhovnicească. Pentru că munca în vie sau în livadă, munca la stână sau în gospodării, cât şi la oraş, e o muncă ascetică, dacă e o muncă bucuroasă şi mulţumitoare în faţa Domnului.

---

[69] Articol din data de 31 august 2009.

Tot tradiţional, prima zi a anului bisericesc aminteşte de *începutul propovăduirii Domnului*. Începutul anului Domnului, cu alte cuvinte, este un început viu, real, puternic. Începutul e un început, pentru că e un început al schimbării. Şi schimbarea vine printr-o continuă auzire şi aprofundare a cuvintelor lui Dumnezeu, printr-o continuă înaintare în viaţa cu Dumnezeu.

Iată, toate s-au făcut noi! Acesta e cuvântul care ne întâmpină în această primă zi a anului bisericesc. O luăm de la capăt. Finalul anului, ca şi al vieţii, nu e o cădere în abis…ci un nou început. Şi începutul e un mare dar de la Dumnezeu: e darul vieţii.

Troparul zilei de 1 septembrie subliniază acest lucru: „a toată făptura Ziditorule, Cel ce vremile [vremurile / anotimpurile n.n.] şi anii ai pus întru puterea Ta, binecuvintează cununa anului bunătăţii Tale, Doamne”[70].

Vremurile şi anii vieţii noastre sunt puşi, hotărâţi, întru puterea Domnului, a Celui care ştie începutul, cuprinsul şi finalul fără final al vieţii noastre. Noi nu ne ştim începutul, decât după ce ni-l conştientizăm. Nu ştim ce lărgime are viaţa noastră şi nici nu ştim, când El ne va cere socoteală pentru darul vieţii şi al comuniunii.

Întru puterea Sa e…viaţa noastră. Şi viaţa noastră e ca un fir de păr…întru puterea Domnului: o existenţă atât de firavă, că este incredibil, că ne putem mândri, vreodată, cu existenţa noastră cea atât de infimă.

Întru şi *din* puterea Sa trăim. *Prin* puterea harului Său. Şi cununa, încununarea anului ce va fi, care acum începe, cât şi a vieţii noastre e *o binecuvântare* a Sa. Nu e *un merit*, ci *un har*!

Cununa anului…Cununa vieţii…Finalul cel fără de final…al bunătăţii Tale, Doamne! E vorba de mult har de la Stăpânul.

Condacul zilei e tot hristologic şi se referă la Hristos, ca Creator şi Proniator a toate: „Cel ce locuieşti întru cei de sus [între Îngeri şi Sfinţi n.n.], Hristoase Împărate, Făcătorul tuturor celor văzute şi celor nevăzute şi Ziditorule, Cel ce zilele şi nopţile, vremile şi anii ai făcut, binecuvintează acum cununa anului”[71].

De ce să binecuvinteze *cununa anului*…dacă El *a făcut* şi *face* toate? Pentru că Îi cerem să binecuvinteze şi să primească, cele pe care le-am făcut împreună cu El, prin puterea Sa, arătându-ne nu reci şi distanţi, ci mulţumitori şi aprinşi spre a-L lăuda şi a-L preamări, din mijlocul iubirii noastre.

---

[70] *Cf.* *** *Ceaslov*, ed. 1993, p. 657.
[71] Ibidem.

Să primeşti, Doamne, efortul şi jertfa noastră! Să binecuvintezi cele pe care le-am făcut împreună cu Tine şi prin puterea Ta, Dumnezeul nostru!

Pentru că Dumnezeu e un Dumnezeu atent la detalii, căci detaliile sunt dragoste, sunt sfială, sunt umilinţă, sunt adâncime duhovnicească. La examenul duhovnicesc cazi sau te ridici prin detalii. Detaliul, grija la detalii vine din adâncimea iubirii şi a credinţei noastre în Dumnezeu şi în oameni.

Şi Dumnezeu crede în oameni! El Se încrede în noi, chiar dacă noi suntem de un pesimism incurabil. El crede în noi şi Se încrede, cu totul, în cei care Îl iubesc cu nespus dor. Tocmai de aceea durerile şi necazurile Sfinţilor nu sunt…*până la sfârşit*.

Finalul e *un început fără sfârşit*. Tocmai de aceea, ca să o iei mereu de la capăt trebuie să ai multă vitalitate, multă forţă, multă întărire din partea lui Dumnezeu, Care e viaţă din belşug, mereu nouă şi fără oboseală, fără necredinţă, fără pesimism.

Ca să nu renunţi…trebuie să fii robul lui Dumnezeu, Care nu Se lasă învechit, ci e mereu nou, mereu atractiv, mereu nespus de dorit, mereu incalificabil de bun şi de iubitor.

Vă doresc tuturor să aveţi un an nou în care să simţiţi că vă înnoiţi, paradoxal, pe măsură ce trupul se învecheşte! Să vă înnoiţi duhovniceşte! Dumnezeu să vă dăruiască bucuria de a tresălta de viaţa Sa, de viaţa Sa veşnică, pentru ca să vedeţi, cum arată tinereţea fără bătrâneţe şi viaţa fără de moarte!

Cu fețe triste

Merg pe stradă[72], de parcă ar fi acasă. Sau merg pe stradă cu starea, cu o anume stare, pe care ar trebui s-o țină *acasă* sau *pentru ei*. Fețe triste, posomorâte, blazate, întunecate de complexele interne și de indiferență egoistă…și te ia: cu: *Doamne, ajută!* Am început să am aversiune față de *Doamne, ajută!*, numai pentru că, cei care mi-l zic…numai de *Doamne ajută* nu-mi urează.

Despre ce e vorbirea de acum? Despre blazarea care se crede smerenie, pocăință, cuviință, înțeleaptă comportare în societate, în relații, la Biserică, pe oriunde, a creștinilor ortodocși și nu numai. Confundarea *înegurării personale*, a lipsei chefului de viață și de fapte eroice, marcante, cu *starea de pocăință*.

Însă pocăința e, când fața ta se spală cu har, când e luminoasă. Dacă am avea pocăință, așa, o jumate' de litru…s-ar vedea, pentru că pocăința face să iasă iarbă din piatră seacă.

Și pocăința naște descrețirea frunții, o reconsiderare a faptelor tale, atenție la detaliile vieții tale și ale cadrului în care te afli. Pentru că nu poți să zici: *Doamne, ajută!*, la infinit, oriunde te duci și oricui îți iese în cale.

O mai dai și tu în alți termeni, că d-aia e prea bogată limba română în nuanțe.

Deci, să fim cinstiți: nu orice față smeadă și ofticată, posomorâtă și ca pânzele lui Goya la culoare e…față cuvioasă și pocăită! Pentru că din ea, din această față, emană contrariul.

---

[72] Articol din data de 17 septembrie 2009.

În ruptul capului, un om care e pocăit, îndurerat în inima lui, care se vede primul din Iad, la subsolul subsolurilor Iadului, nu e tocsun, nu e nemilos, nu e avar, nu e prost crescut, nu e indiferent, dacă plânge cineva sau dacă e murdărie pe jos…Un om ca ăsta e sensibil foc, la tot felul de pervertiri ale cuvinelor, ale vieții, ale gândirii inimii.

Și noi, după 20 de ani de citiri de cărți sfinte, din belșug, tot n-am învățat, că Ortodoxia asta dumnezeiască e foc mare, e sfințenie și că, dacă te locuiește harul lui Dumnezeu se vede de la o poștă. Noi tot fariseizăm fața ortodoxului, tot o sulemenim cu ipocrizii de doi bani, de nici curvele nu ne mai suportă…

Că curva se boiește ca să atragă, să facă bani, că moare de foame. Dar noi pentru ce ne mascăm împuțiciunea din suflet? Ca să Îl mințim pe Dumnezeu, nu?, că Săracu' Dumnezeu nici nu ne cunoaște pe noi…

Numai atât să ne gândim: pe cine vrem să mințim? Că atunci când vrei să îl minți pe altul, oricare ar fi el, acest altul, te minți pe tine. Și dacă un altul, care vrea ca să ne mintă și *se dă de Sfânt*…e *credibil* în fața noastră? Nici pomeneală!

Deci, dacă altul nu ne minte cu fața lui, de ce credem că noi o să luăm premiul Grammy cu falsa noastră mască de *sfințenie*?

Unde nu e, nu e! Iar unde e se vede, chiar dacă toți îl ocărăsc, îl denigrează și îl bagă în colț, în spate, pe respectivul om al lui Dumnezeu.

Toate comentariile audio pe care le voi face pe baza teologiei Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, vor deveni un pachet voluminos, care va purta titlul (mi-a venit azi noapte ideea): *Scrie, Dumitre, scrie!*

Acesta e îndemnul pentru dv., pentru cei care trebuie să aveți față frumoasă, luminoasă, de Paști, netocsună, când vine vorba să vorbiți cu cineva pe stradă, la Biserică, acasă cu soțul, cu copiii și cu toată planeta: *Scrie, Dumitre, scrie!*

Scrieți peste tot, în toți oamenii, în toate situațiile, că aveți bun simț, că aveți frumusețe, că aveți minte ortodoxă, că sunteți frumoși! Scrieți cine sunteți cu adevărat! Nu vă uitați că oamenii sunt reticenți, că nu vă înțeleg, că nu vă vor!

Fiți ca apa, care cade pe piatră și care, până la urmă, face gaură în inimile oamenilor!

Nu vă lăsați convinși, că trebuie să vă fariseizați!

Nu vă lăsați convinși, că sunteți proști și neimportanți!

Nu vă lăsați convinși, că nu se pot face minuni și că Dumnezeu ne-a uitat!

O, nu, nu ne-a uitat!

El e atât de prezent, Împăratul a toate, că nu Îl mai putem vedea!

Trebuie să te retragi în bucurie, în iertare, în bun simț, ca să Îl vezi pe Dumnezeu, peste tot, cum Îți zâmbește din toate lucrurile și împreună cu toate lucrurile!

Ce înseamnă „mare Duhovnic”?

Sintagma face parte din marele și nesuferitul limbaj de inox bisericesc[73], din ce în ce mai agasant, din ce în ce mai nesuferit, care bate pasul pe neimplicare afectivă și pe lipsă de logică duhovnicească interioară și care, din păcate, distorsionează lucrurile la maximum.

Ce poate să înțeleagă credinciosul de rând sau teologul din sintagma: „mare Duhovnic”?

În primul rând, că unii duhovnici sunt *mici* și alții sunt *mari*, de parcă Sfânta Spovedanie e *altfel* la părintele George, din București sau Galați, decât la arhimandritul Ghelasie de la Mănăstirea Tismana sau Antim.

Însă, dacă Maria sau părintele Dorin se duc la părintele George sau la arhimandritul Ghelasie (sunt nume fictive, bineînțeles!) și vrea ca să se spovedească, spun ce au mai făcut ei rău în ultimul timp, li se dă dezlegare și asta e tot.

Faptul că, ambii părinți, îi mai pot întreba, alte lucruri, așa, într-o discuție amicală, da, face parte tot din *actul interior* al spovedaniei.

Însă, ce face în plus „*marele* Duhovnic” față de „*micul* Duhovnic”, dacă ar exista așa ceva?

Însă așa ceva nu există și sintagma *marele Duhovnic* e falsă, pentru că duhovnicia, așa cum e înțeleasă ea astăzi, legată de spovedirea păcatelor, presupune numai relația ta cu un preot, care te spovedește, în timpul Spovedaniei și, eventual, și după.

Sintagma ca atare, inclusă între alte *perle* ale limbajului de lemn bisericesc, care nu au nimic de-a face cu teologia și etosul ortodox, țintește însă sus.

Cel care e *mare Duhovnic*, că a zis-o unul sau altul, devine un fel de stăpân al inelelor, un autocrat, un rege peste cei pe care îi spovedește, pentru că acestora li s-a infuzat ideea, de te miri ce prozelit al părintelui, că părintele…are *un har aparte*.

[73] Am scris articolul pe data de 28 septembrie 2009.

De unde are acesta…*har aparte*…și de ce acesta *are har…mai mult* decât părintele Gheorghe, paroh la un sat cu 300 de suflete? Pentru că se încurcă *duhovnicia* cu *viața duhovnicească, harul lui Dumnezeu* cu *faima personală, spoveditul* cu *harismele realului Părinte duhovnicesc* sau *experimentator* al vieții dumnezeiești.

Ca să fii *un Duhovnic*, nici *mic* și nici *mare*, ci *potrivit*, cu smerenie, trebuie să fii preot sau episcop și să fii hirotesit duhovnic.

Vine credinciosul la tine, vorbești cu el în cadrul tainei Sfintei Spovedanii, cât ai timp și inimă, îl înțelegi pe măsura ta și pe cât poate și el să se explice, auzi cum stă treaba cu viața lui, îi faci slujba care este, îi dai dezlegare, îi dai după aceea o recomandare, un sfat sau nu îi mai dai nimic, dacă face și mai mult decât trebuie…și asta e spovedania cu un *Duhovnic potrivit*, adică nici *mare* și nici *mic*.

Duhovnicul ca *duhovnic*, adică ca *spoveditor* nu face altceva decât să asculte păcatele, să dea dezlegare la ele prin puterea lui Hristos sau Hristos să ierte prin el și să mai zică ceva vorbe înainte sau după spovedire.

Nu e nicio iertare în plus sau în minus, nu primești nici mai mult și nici mai puțin har, dacă te spovedești la părintele Gheorghe de la Afumați sau la părintele Episcop Galaction sau la părintele Onufrie de la Sfântul Munte Athos.

Oricine te-ar spovedi nu îți dă *har de la ei*, din buzunar, că nu au așa ceva, nu au *har personal*, nu de la ei izvorăște harul, ci la toți ne izvorăște harul din ființa Prea Sfintei Treimi, de la Dumnezeul nostru, har care e *strălucirea* sau *viața* lui Dumnzeu din veșnicie.

De aceea, dacă le spui oamenilor, pentru ca să mai bagi ceva bani în buzunar sau să te lauzi la apă mică, că tu ai *har aparte*, că tu ești *mare spoveditor și iertător de păcate până la a noua generație în urmă*, dacă le spui că ești un *înger întrupat*…nu vei servi adevărul și nici nu vei căuta să-i direcționezi pe oameni spre Dumnezeu, ci îi blochezi la tine.

Cea mai mare oroare pe care am avut-o sau o am e aceea de a-i face pe oameni *captivi mie*, să mi-i fac *ucenici*, să mă confunde *cu Scriptura* sau *cu toți Sfinții* și să aștepte ca eu să le fiu *Dumnezeu din cer*, care îi mântui pe ei de toate patimile, pe care le fac, cu multă osârdie și de care nu se rușinează deloc.

Ei bine, când aud sintagma „mare Duhovnic”, aud, mai mult ca sigur, că părintele în cauză e confundat cu altcineva sau că persoana sa e hiperbolizată, e făcută *uriaș* din *furnică*.

Însă, sintagma aceasta, croită prost, avea o alta la bază, în vechime și anume, aceea de *Părinte harismat*, de Părinte cu multă

sfințenie, care putea fi și preot sau episcop, adică și spoveditor al altora.

Adică era un om care-i spovedea pe alții, acest Părinte harismat, cu multe daruri de la Dumnezeu, primite datorită curăției și a sfințeniei vieții lui (și nu pentru că era *arhimandrit* sau că *primise cruce patriarhală la gât*) și, datorită sfințeniei sale, primite în relația vie cu Dumnezeu, vedea păcatele și patimile oamenilor în adâncime și știa, înainte, în și după spovedanie, să povățuiască pe credincios, oricare ar fi el, spre sensul vieții lui cu Dumnezeu.

Deci, dacă e „mare Duhovnic" cineva, fără să fie *Părinte harismat* sau *duhovnicesc* e doar un Duhovnic oarecare, ca toți Duhovnicii, prin care Dumnezeu te iartă de păcate.

Însă, dacă cineva este și *Duhovnic*, adică preot sau episcop și, în același timp, datorită smereniei și a curăției sale, a dragostei și a înțelepciunii sale înfocate spre Dumnezeu e și *un Părinte harismat* și *Teolog*, atunci acela *nu te spovedește mai mult* sau *nu te iartă mai mult* decât părintele Gheorghe de la Afumați sau decât starețul Vasile, care nu sunt *prea Sfinți*, dar te ajută și te luminează prin rugăciunile și sfaturile sale dumnezeiești, ca să știi, în mod clar, ce să faci cu viața ta.

Însă, problema care se pune acum e următoarea: Și cine e Părinte harismat, duhovnicesc, mare teolog, cunoscător al finelor și perfidelor curse ale Satanei? Păi cine dovedește toate aceste lucruri în viața sa, în scrierile sale, în tot ceea ce emite pe gură.

Și Părinți harismați, care să fie și mari rugători și mari teologi și mari scriitori și mari filantropi și mari constructori de Biserici și mari de mari sunt puțini, sunt câteva unicate mult prea rare. Tocmai de aceea poți să îi confunzi sau să nu îi știi…datorită rarității lor.

Spre exemplu, în teologia românească, *Părinți harismați* și *mari Teologi* sunt Sfântul Ioan Cassian, Sfântul Antim Ivireanul, Fericitul Dumitru Stăniloae, adică, care au avut, deopotrivă, și viață duhovnicească bogată, intensă, dar și o teologie pe măsura dorului lor de Dumnezeu și, în același timp, în acord cu conștiința Bisericii Ecumenice, de pretutindeni.

Concluzia concluziilor:

1. Orice duhovnic iartă la fel, pentru că Dumnezeu ne iartă prin el.

2. Nu există Duhovnic *mic* sau *mare*, ci ar trebui să fie și să fim Duhovnici *potriviți*, smeriți, cu conștiința că suntem cu toții slujitorii netrebnici ai lui Dumnezeu și nu *pașe de Vidin* sau *papi de Ravenna*.

3. *Adevăratul Duhovnic* este și *Părinte harismat* și numai acesta, care e și una și alta, e adevăratul *conducător* și *ochi luminat de Dumnezeu*, care conduce turma Bisericii.

Când lipsesc ochii, vai de unghiile de la picioare!

Rugăciunile străzii

Cred că e o alegere reușită floricelele astea galbene din centru, mai ales, acum, toamna, pe vreme mohorâtă[74]…

Însă nu despre *flori* vreau să vorbesc, ci despre *străzi*. Despre obiceiul meu de a-mi face canonul de rugăciune pe stradă, așa, pe oriunde, amestecat cu priviri, fumuri, zgomote, nesimțire, durere, bucurie, insatisfacție…

Ce să fac, când merg? Cuget și mă rog. Nu îmi permit să pierd timpul! Timpul e prea prețios ca să ne ștergem nasul pe el. Mă gândesc la cărțile mele, la cărțile pe care le citesc, la ce trebuie să scriu aici, pentru dv., la nivel online, la grijile vieții noastre, la cei pentru care trebuie să mă rog și mă rog și sunt alături de ei.

Toate deodată, carcalete[75]…Însă Dumnezeu știe și alege. Pentru că pe Dumnezeu nu Îl interesează ce fel de vorbe spunem, ci ce fel de prezență de spirit avem când le spunem, ce inimă avem. Una e să te rogi de iertare și să îți vină să îi spargi fața ăluia care te-a jignit și alta e să nu știi tu prea multe rugăciuni, dar să știi să fii simțit în fața lui Dumnezeu, cu bucă și nu nespălat.

Când sunt mai puțin obosit îmi aduc aminte rugăciunile și totul e de o rapiditate maximă la mine. Eu mă rog cu o viteză debusolantă pentru cine nu mă cunoaște, pentru că mintea mea merge mai repede decât buzele mele. Doamna proteasă știe asta…dar în fața oamenilor mă feresc să mă rog cu rapiditatea la care rugăciunea tainică m-a adus și m-a instalat în ea.

Nici în rugăciune nu trebuie să pierzi timpul! Să nu credem acum, că dacă facem slujba 7 ore și ne zboară mintea din deșertul

---

[74] Articol din data de 30 septembrie 2009.
[75] Amestecate.

Sinai până la bordel și din Rai în Iad…ne-am rugat ca și Heruvimii din cer. Ei, nu ne-am rugat!…

De aceea trebuie să te rogi și să slujești în ritmul în care trăiești, iubești, simți și acționezi. Dv. mă citiți acum și știți că eu am scris articolul de aici în ultimele câteva minute. Nu am stat 13 ore ca să îl concep. L-am scris șuvoi, mai înghițind câte o gură de apă…

De aceea vă îndemn să nu vă temeți să vă rugați oriunde sunteți. Că sunteți pe stradă, că sunteți în pat, că sunteți în baie, că sunteți la bucătărie, pe câmp, la săpat de porumbi sau la spart lemne…rugăciunea e o vibrație continuă, o pulsație a inimii.

Rugați-vă și nu vă temeți că vă mai zboară mintea, că mai uitați cuvintele rugăciunii sau că ajungeți o baltă de oboseală și o încremenire în vreun cuvânt. E de bine, dacă se întâmplă așa!

Rugăciunea se oprește în cuvinte sau trece prin toate cuvintele ca rapidul. Ceea ce contează e cât înțelegeți, cât vă smeriți, cât vă umpleți din tot ceea ce ziceți în sinea dv. sau în murmurul buzelor.

Astăzi m-am rugat pe stradă…Și eu îmi fac rugăciunile de seară și de la ora 10 dimineața, cum pot să îmi fac rugăciunile de somn la ora 2 dimineața. Contează *să le spui*, mai puțin *când*…

Contează să fii *o atenție continuă* la tot ce mișcă și răsuflă și să vedem toate din viața noastră ca pe semne, ca pe vorbiri, ca pe indicații ale Stăpânului.

Strada are nevoie de rugăciunea dv.!

Piața are nevoie de rugăciunea dv.!

Baia are nevoie de rugăciunea dv.!

Bisericile au nevoie de rugăciunea dv.!

Locul de muncă are nevoie de rugăciunea dv.!

Și pădurea, și supermarketul, și câmpul și apa și florile au nevoie de rugăciunea dv.!

Vorbiți cu toate și cu toți prin rugăciune!

Puneți flori, sădiți copaci, faceți copii, crește-ți-vă copiii în așa fel, încât să nu vă fie rușine de dv. înșivă și nici de ei, faceți mâncăruri alese, cu gust, îmbrăcați-vă decent, fiți simpli în toate!

Tot cosmosul, toată creația are nevoie de rugăciunea dv.!

Nu lăsați lumea fără rugăciunea dv.!

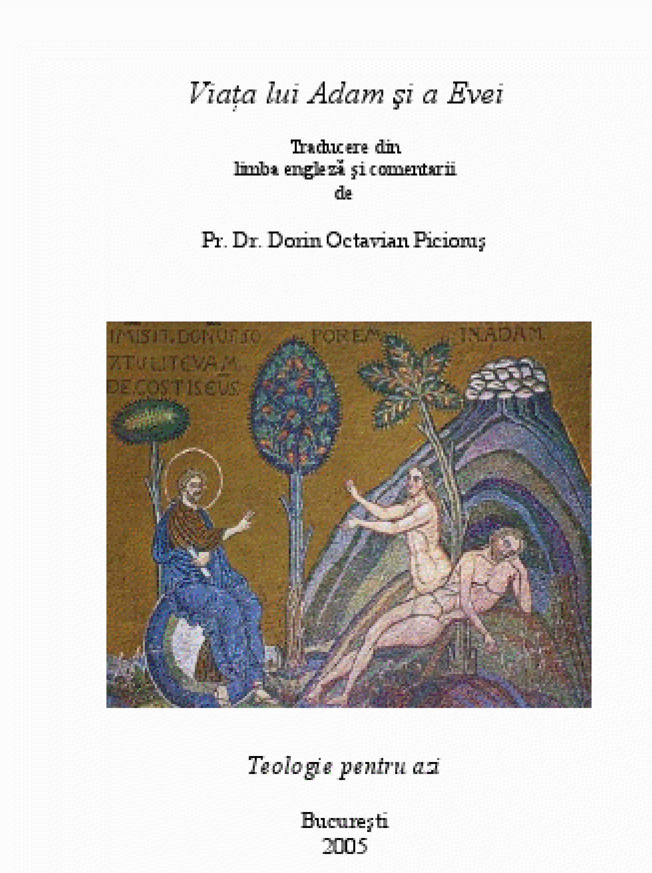
Rugăciunea dv. e aerul acestei lumi!

Învățați lumea să respire rugăciunea dv.!

Învățați-vă să fiți rugăciuni uluitor de frumoase!

Acest lucru contează cu adevărat!

Cercetarea, aprofundarea și lămurirea de sine în teologia ortodoxă

Mai întâi prezint cele două lucrări pe care le voi edita la nivel online în această seară[76] și apoi voi accesa subiectul ca atare, enunțat în titlu.

Prima lucrare pe care o voi edita și o puteți downloada imediat e un apocrif intitulat: *Viața lui Adam și a Evei*, în formatul nostru având 27 de pagini. E o traducere din limba engleză, cu comentariile noastre infrapaginale.

Am tradus această lucrare pentru că am vrut să compar ce spune Tradiția Bisericii cu ce spune apocriful ca atare și mi-am dat seama că trebuie să faci o muncă foarte aprofundată ca să înțelegi cât e *adevăr* și cât *fabulație* în textul nostru.

Însă, în același timp, am înțeles cât de proteice sunt pentru cugetarea teologică întâlnirea cu apocrifele și cu diverse texte controversate sau eretice, în sensul că poți să vezi ce nu înțelegeau ereticii sau falsificatorii de texte tradiționale, pe de o parte, iar, pe

[76] Articolul de prezentare a doua cărți ale noastre, din data de 3 octombrie 2009.

de altă parte, care era imaginea deformată, pe care aceștia și-o construiau despre o persoană, o dogmă sau o idee anume.

De aceea cred că, pe viitor, ca teologi ortodocși, trebuie să dăm o atenție tot mai sporită textelor frauduloase trecute sau recente, care vizează credința Bisericii, atâta timp cât ele sunt reactivate, reformatate în diverse cărți senzaționaliste.

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruş

Teologia îndumnezeirii

Teologie pentru azi

Bucureşti
2008

A doua lucrare de astă seară, reprezintă a doua carte a subsemnatului, care vede *lumina onlineului* (parafrază a limbii de lemn: *lumina tiparului*) și ea poartă titlul: *Teologia îndumnezeirii*, având 202 pagini în ediția de față.

Cartea însumează 8 studii de cercetare teologică și istorică și are drept scop să prezinte eforturile personale ale îndumnezeirii, ca pe niște eforturi reale și neapărate pentru fiecare creștin în parte.

Îndumnezeirea omului nu e *un moft* sau o cerință numai pentru *unii* în Biserica noastră, ci e realitatea de facto a vieții ortodoxe. Cine vrea altceva decât să se curățească de patimi, să se umple de vederea slavei lui Dumnezeu și să se îndumnezeiască înseamnă că nu știe ce este Ortodoxia.

Ortodoxia ne vrea pe toți puși în calendarul ei, adică ne vrea pe toți *Sfinți* și nu *niște farisei*, care să încânte prin vorbe frumoase, dar fără corespondență în viața noastră.

Cartea de față e un preambul la alte două lucrări ale noastre, pe care le vom edita la nivel online în perioada următoare, îmbogățind și fundamentând problematica soteriologiei personale, adică a îndumnezeirii omului[77].

*

Și acum intrăm, în mod abrupt, în tema noastră. Pentru ce fiecare dintre noi, creștini ortodocși, teologi sau neteologi (dar cu atât mai mult *teologi*) trebuie să facem *muncă de cercetare teologică*? Pentru că trebuie să ne cunoaștem credința.

A citi cărți disparate de teologie, fără o temă anume, fără să urmărești un scop precis, sigur, înseamnă să fugi după 10 iepuri în același timp. Și, dacă vrei să știi ceva sigur, coerent, stabil despre *crearea omului* sau despre *Sfintele Moaște*…atunci trebuie să studiezi cele două probleme în mod hotărât.

Să zicem că mergem după un singur iepure: *crearea omului*. De unde începi frate sau soră cu studiul? Păi de unde se vorbește prima dată despre crearea omului, adică din cartea *Facerea* a Scripturii.

Găsești textele, vezi cum sunt ele în mai multe ediții ale Scripturii, în mai multe limbi, înveți limbi străine în mod continuu pentru ca să studiezi, că d-aia ești ortodox și mai ai și internet și cărți și biblioteci la îndemână…și vezi ce zice Scriptura despre *crearea omului*.

Cine l-a făct pe om, când, unde, de ce, din ce, pentru ce, pentru cât timp, ce s-a ales de om, ce va fi cu omul etc. Îți pui întrebări și cauți răspunsuri.

Iei Viețile Sfinților, iei cărți ale Sfinților Părinți legate de tema ta, dogmele Bisericii, ce spun teologii despre acest lucru, ce spun cărțile de cult. Cumperi și citești cărți. Citești și privești texte la nivel online, cauți, întrebi, ți-e greu, ți-e prea greu, dar găsești răspunsuri.

Nu dai copy paste pe texte, ci îți iei notițe!

---

[77] Făceam referire aici la cărțile noastre *Teologia vederii lui Dumnezeu* și *Vederea lui Dumnezeu în teologia Sfântului Simeon Noul Teolog*.
Pe prima o găsiți aici la nivel online:
http://bastrix.wordpress.com/2009/11/18/teologia-vederii-lui-dumnezeu/ și pe a doua la adresa: http://bastrix.wordpress.com/2009/11/18/vederea-lui-dumnezeu-in-teologia-sfantului-simeon-noul-teolog/.

Îți iei notițe în Word sau pe foaie, tragi concluzii, pui Scriptura de acord cu Sfinții și cu cărțile de cult și apoi, după ce citești sute de pagini…le pui în 10, 30, 100 de pagini pe foaie sau pe computer.

Asta înseamnă să cercetezi, să asuzi, să știi teologie, nu să clămpăni ce ai auzit tu de la Părintele Cleopa sau Iustin Pârvu, neștiind că acele cuvinte ale lor, în 90 % dintre cazuri sunt citite de către ei de la Sfinții și teologii Bisericii, pe care tu, frate sau soră, nu i-ai citit niciodată și nici nu ai auzit de ei.

Și așa cum nu te bucuri dacă înfiezi un copil, cum te bucuri dacă l-ai născut tu, tot la fel, te vei bucura pentru fiecare jumătate de pagină de cercetare, așa cum Columb s-a bucurat pentru că a descoperit America.

Știi atunci, că ceea ce cunoști tu despre o dogmă, despre un lucru din credința ta nu le-ai primit pe degeaba, nemestecat, ci ele au trecut prin tine. Așa că, dacă nu ați făcut niciodată epuizarea asta la voi în trup și în minte, începeți de acum, dacă vreți să vă crească creierul *ortodox* și nu *postmodern*.

A cerceta o temă e una…însă *a aprofunda* aceeași temă e cu mult mai mult. Eu, personal, spre exemplu, am scris câteva cărți despre *teologia îndumnezeirii*, adică despre soteriologie / mântuirea personală și alte câteva despre *vedere în diverse sensuri ale vederii* (în lingvistică, medicină, teologie, film, pictură, roman, poezie etc.) și înseamnă că *am aprofundat* două domenii de cercetare.

Am aprofundat, adică *am văzut o temă*, în mod profesionist, în multiplele ei relații și încrengături cu alte teme, pe care nu le-am studiat și despre care am o anume inițiere în domeniu.

Am aprofundat, adică *am cunoștințe mult mai vaste* decât unul care știe doar o falie a subiectului, pentru că munca mea de cercetare, ca în *Lumea postmodernă și depersonalizarea omului*[78] este una *interdisciplinară* sau *multidisciplinară*.

Adică eu nu scriu teologie teologie, în unele cărți, ci scriu teologie și în același timp literatură, fac muncă de cercetare filologică, istorică, filosofică, sociologică, comportamentală, psihologică etc. Conexez la teologie tot felul de alte științe, ramuri, subramuri, departamente de cercetare, pentru a observa legăturile dintre ele, legături foarte revelatoare de fiecare dată.

Tocmai de aceea e greu să mă urmăriți, de multe ori, în cărțile mele, dacă nu aveți multiple proiecte de cercetare la activ sau dacă nu aveți specializări multiple.

---

[78] Găsiți cartea noastră la nivel online la adresa: http://bastrix.wordpress.com/2009/10/01/lumea-postmoderna-și-depersonalizarea-omului/.

Orice nouă limbă învățată, orice nouă știință asimilată la un anume grad, orice muncă de cercetare te face mult mai expert, master, stăpân într-un domeniu.

Deci *cercetare*, *aprofundare*…pentru ca mai apoi să vină etapa finală, scopul cercetării teologice și anume: *lămurirea de sine*.

Ajungi să nu mai ai idei, cunoștințe din afară, ci din lăuntru. Dacă ți-ai asumat, pe măsura și vârsta ta, Scriptura, Tradiția, viața Bisericii atunci ai început să trăiești, la un anumit grad viața cu Dumnezeu și ai trăiri, experiențe, maturitate spirituală şi teologică și nu *doar idei*.

Ideile se pot citi, se pot copia din cărți, se pot fura de la morți și vii, adică se pot papagalicii, le poți învăța ca papagalul, pe când experiența, discernământul, experiența teologică și duhovnicească vin în urma acestui întreg travaliu teologic, de cunoaștere și de punere în practică a acestei cunoașteri dobândite, asimilate progresiv.

Tocmai de aceea, ca să devii *Părinte harismat*, trebuie să o iei de jos, să începi cu studiul asiduu, cu proiectele de cercetare, cu asceza personală, ca să ajungi în top, în vârf, la finalul fără final.

Și acum întrebare pentru tine, soră sau frate ortodox: e *o tâmpenie* ce facem noi aici sau este…*singurul lucru important* în viață, pe care toți trebuie să îl facem și să îl discutăm în mod continuu?

Mergi cu întrebarea asta în tine și fă ceva concret!

Orthodox Theology in Post-modernity

Post-modernity is a time for trifles[79]. Nothings *logic* are most sought. Who says the more a man who thinks jazz is good, but those who think better not to think of it actually.

Therefore, Orthodoxy is a reverse logic to post-modernity. Orthodoxy is a supra-logic fundamental for the man of today. For an orthodox thinking in the rhythms of eternity, not for vain things.

But not there, actually, a hiatus between orthodoxy and post-modernity. An Orthodox is a postmodern man, in the end, but one with a different way of seeing things, with an eternal perspective on existence.

Our existence is a gift of God, and for this reason we see things from God's perspective. Postmodern ideology denies the existence of God or does not question them.

For this reason, ours era is an atheist or religious indifference. Our problem is not to convert them to faith, but to understand their

[79] Articolul a fost scris pe data de 19 decembrie 2009.

mentality, so that we know how to tackle them. We must learn to approach them.

Make *theology for today* means to know, how to approach those who are not like us and how to get close, ultimately, by those who think that we, in post-modernity.

In a world, where the idea does not matter, because no matter man, life, ultimate reality, *ie* God, closer to people's is first step toward a real relationship with them.

And embrace is a step closer to faith. For that mercy is to make transparent the grace of God in our person. And when we approach people see, that they do not want tinsel, do not want to stand alone, do not want porn, stupid fun, but they want a real love.

Post-modernity are not a real love, so is hypocritical, cold and ungrateful. Post-modernity have needs Orthodoxy, for the true relation to God and man, for sense of humanity.

And Orthodox theology speaks about *salvation* like that *a happiness* with God and the people, for eternity, in the glory of God. Because salvation is not loneliness, it is pure subjectivity, but communion.

And when you are in communion with each other, look, in the first, at the man and not his money or his body or his wealth. *Communion* means *to stand face to face*. And if you see your brother's face, in front of him you see the presence of God, your Creator, Who will do both.

And then do not prefer a game, a animal or a relationship with a doll instead of someone who actually loves you. And love has its source in the Trinity, our God, Who is Father, Son and Holy Spirit in eternity and He created for man from the boundless love, for that to be in communion with Him.

Because He is love, He wants us to be people of communion. And fellowship, brotherhood is not churlish, selfish, callous. For this reason, we advocate and advocate for joy to know each other, the joy of communion.

Because we live in relationship with God, through His grace, the joy is our state of being, is our own personal fulfillment and community.

And communion we dis-ideology, we return to the true way to see the world and ourselves. For this reason it is necessary the theology in the sphere of post-modernity. But not of *any kind* of theology, but the one, that is a clear testimony of faith God Christ Church primary.

Orthodox faith is the one who saves the world. Because our faith is the faith of the early Church. It is always fresh and always

new, because it is the same from the beginning. And if we want *a new life*, without mystification and without black spots, then we must converted to the true faith of the Orthodox Church, the faith from the beginning.

You Have Style!

To sing with the head voice, to feel what singing is… *to sing*. The song does not mean *the rage*, does not mean *noise*. Who makes noise show that, in his heart, it's a world with disability of beauty. Therefore I do not like people who do not feel peace song, not to make the song feel something pacifist[80].

So *to play with style* means *to play with nuances*. Also, the dresses with good taste is to show how you feel, how well you feel in yourself but you want to show others of you. Clothes show your soul. If your clothes are simple and neat look from this aspect, that your soul is in peace, is several orders.

Eyes are windows to your heart, for your repentance, for your prayer to God. Of course, if your eyes are bad and cool show, that you are not led by the Church. Because the Church is the one who makes from eye evil eyes of pigeon. And one Who makes us clean is the Spirit of God, Who cleanses our sins.

Therefore I believe, that being Orthodox means to be *a man with style*. And *to have style* is to know *to make distinctions*. And what it means to distinguish? It means knowing, when to talk and when to shut up, when to make a specific gesture, with the heart to sing, how to read a book, how to approach a man.

For all this you need style, ie attention and acumen. Attention to details. Attention to everything of your life's aspects.

For by all this attention to prove that we are real and not mechanically imitate others. Imitation is a sign of inner death. If you do not feel what to do, does not help at all to imitate others, so… *outside*. Because we live our lives, not lives of others.

And if we live then, why imitating others like monkeys? Our relationship with God should teach us to be normal and not *copies* of others. And people with style are *normal* because they are *different*. And being *different* does not mean being *selfish*, but, rather, means to be a distinct person in the communion.

For this reason, the Church is not a lot of people, but a community of unique, to the distinct. And we observe that each Saint is a unique, something special, not to be confused with one another.

[80] Articol scris pe data de 27 octombrie 2009.

And, whilst maintaining the uniqueness of each, it does not disturb communion, but a rich. Actually *the real* state of communion.

All are in communion with God, but each in his own way. And, when we relate to others, we refer to the way: with our uniqueness. Our uniqueness preserve our place in the community. Community Church needs all of us, that and the priest and those who sing and those who help the sick and those who do cleaning …

Each of us brings his gifts to help community Church. And each time, in everything we should have style. Must see, that we are the ones who did something, because all know, that we are able to do that very well. To see each specialization.

And when this happens each feels in place, because each does what it knows to do.

Have style, my beloved, style your heart!

Show others, what God has done in you, in your life!

For that having style means: to be a unique man in connection with unique people.

Cea mai veche meserie din lume…

nu e *prostituția*…ci *vederea lui Dumnezeu*[81].

Sfinții Protopărinți Adam și Eva, adică *primii oameni creați de către Dumnezeu* erau plini de slava lui Dumnzeu și erau văzători și vorbitori cu Dumnezeu. Adică erau focalizați pe Dumnezeu și nu pe ei înșiși!

Când oamenii și-au mutat centrul de atenție de la Dumnezeu la ei înșiși și la creația de sub simțuri, care e percepută prin simțuri și s-au disociat astfel, prin păcat, de Dumnezeu, atunci au început să facă de toate…dar, în primul rând, dragii mei, *nu prostituție*.

Se pare că doar de *prostituție* mai suntem în stare…dacă credem că *prostituarea*, adică *dezumanizarea* e *cea mai veche* și *profitabilă meserie* din lume.

De aceea, vă rog să rețineți că Tradiția Bisericii Ortodoxe și adevărul lui Dumnezeu e acesta: vocația, menirea, lucrul, meseria primă a oamenilor a fost și este: *vederea lui Dumnzeu*, vederea slavei Sale, adică curățirea de patimi pentru a fi dumnezei după har!

Nu prostituția ne caracterizează! Asta e tocmai ceea ce nu ne caracterizează de niciun fel.

Și cred că e o bună manieră de *contracarare* a acestor inepții ideologice, faptul de a le discuta, așa, în puține rânduri, pentru folosul tuturora…

[81] Articol scris pe data de 3 noiembrie 2009.

i-a învățat pe toți, cu o mai mare sau mai scăzută vehemență[82]. Căci știți ce spune Revelația dumnezeiască, că el aleargă, așa, ca nebunul, Satana, despre el e vorba… prin capul oamenilor, prin trupul, sufletul și viața lor…ca un leu răcnind, ca un buldozer și caută pe cine să îl înghită…adică să îl facă posesorul unei științe *secrete*, a unei *noi* religii, a vreunor *puteri paranormale*, a vreunei tâmpenii cât el de mare.

Și demonii nu fac prea multe *introduceri*…ci ei ne servesc *înțelepciune demonică* cu carul. Și, ce mi-au spus mie, spre exemplu, ca să faceți comparație cu ce vă spune dv.?

Păi mi-au spus, încă de când am devenit conștient de viața duhovnicească a Bisericii, că Dumnezeu e *rău*, e *nedrept*, *cere multe* de la om, deși Dumnezeu a fost arhibun, arhidrept, și mi-a dat din destul, de nu mai știu ce să fac cu ele…

Uneori mă doare inima de atâta har sau mă sleiesc de putere de atâtea idei bune câte îmi vin și de câte dorințe de bine, de muncă, de rugăciune, de slujbă mă cutreieră.

Un Dumnezeu atât de *rău* ca Dumnezeul meu, adică atât de arhibun nu mai există, pentru că eu fac păcate cu milionul și El mă iartă cu catralioanele.

Apoi, demonii mi-au făcut numai boroboațe prin oameni răi dar și prin oamenii, care, după față și port mimau că sunt *ai lui Dumnezeu*. Unul s-a dat de prieten, alta s-a dat de prietenă, unul să mă ajute, altul să îmi facă, altul *dar de ce așa*, altul că să facem nu mai știu ce proiect împreună…și dracii i-au adus pe toți și tot ei i-au luat și de la mine.

Adică așa, în mod *vizibil*, și nu *invizibil*!

Pentru că toată cearta a pornit de la un adevăr crud, spus în față…și oamenii și-au dat arama pe față și pe aici le-a fost drumul…Nu același lucru s-a întâmplat cu oamenii pe care Dumnezeu mi i-a trimis. Cu ăștia, chiar dacă m-am certat, chiar dacă le-am zis în față cele mai crude adevăruri, chiar dacă am făcut ce am făcut, nu au plecat deloc de la mine și nici nu m-au iubit mai puțin.

Dimpotrivă, cei ai lui Dumnezeu din viața mea, m-au iubit și mă iubesc și mai mult, au devenit pe fiecare zi oameni tot mai duhovnicești și simțiți, căci știu că eu sunt drept și milos cu ei tot la fel de mult, pe când sunt de corect și de iconomic cu ei.

---

[82] Articol din data de 4 noiembrie 2009.

Așa că dracii au vrut să îmi spună, în primă fază, că nu trebuie să am încredere în nimeni. Însă Dumnezeu nu și nu: iubește-i și pe draci și pe îngeri, și pe drepți și pe nedrepți, că astfel merge treaba în Împărăția lui Dumnezeu! Și Dumnezeu are întotdeauna dreptate!…

Dacă nu a mers cu hulele la adresa lui Dumnezeu și nici cu neîncrederea în oameni, oricum ar fi fost unii, care au dat cu barda în carnea inimii mele, s-au apropiat, în mod fizico-spiritual, de mine.

Adică s-au atins de mine la propriu, mi-au fărâmat lucruri, mi s-au arătat în chip și fel în trupul și mintea mea și în afara mea, m-au agasat și mă agasează din tot felul de lucruri, oameni și evenimente…și, uneori, stârnesc câte un bâlci, pe care doar eu îl trăiesc și mai îi spun și doamnei preotese, ce mai îmi fac și ce mai vor să mă învețe.

Când știu și văd că cuvintele sau faptele mele îi luminează pe oameni, se duc peste ăia cu țanțaroiul, ca să le spună că sunt *drac împielițat*, că sunt *așa*, că sunt *altfel*…și îi văd pe oameni schimbați la față.

Vorbesc astăzi una cu ei, astăzi suntem prieteni, mâine însă îi văd negrii la față și că nu mai vor să îmi vorbească. Când le spun că știu ce le-a făcut dracii, bineînțeles, oamenii rămân uimiți și le e frică și mai rău de mine (îi cred)…și unii rămân…iar alții abdică…

Și, ori de câte ori se preconizează o mare bucurie de la Dumnezeu în viața mea…e infern la mine și pe lângă mine.

Știu…și doamna preoteasă știe…pentru că se manifestă cu spume toți dracii de pe fața pământului. Ba îmi fărâmă computerele, ba îmi aduce pe vreunul care să mă enerveze, ba se întâmplă o faptă nesărată, de care te crucești când o vezi, ba ți se rupe ceva prin casă, ba mă împiedic, ba mă îmbolnăvesc, ba și ba…

Însă, după ce mă enervez…și după ce mă muncesc în chip și fel ca să repar dandanaua lor…când vine clipa ca Dumnezeu să mă umple de bucurii fără seamăn…atunci nu mai e nici picior de drac prin preajmă, nu mai am nicio problemă…și zile și săptămâni în șir nu mai am nicio calamitate de la ei.

Însă, Dumnezeu îngăduie, și bine face, pentru că face cu infinită înțelepciune…ca să ne mai smerim și să mai simțim răutatea la noi în trup și să nu putem să fugim de ea…și iar, toți dracii, la mine, ca să facem consiliu internațional.

Și când mă asaltează hienele astea iarăși, vor să mă destabilizeze în chip și fel: mă mânie, mă aprind de desfrânare, mă învață tot felul de hule, mă obosesc, îmi fac tot felul de greutăți, îmi

aduc pe cap tot felul de belele, mă împing la răutate și lene, la a judeca și la a-mi face tot felul de griji deșarte.

Dar, după atâtea reprize de box cu ei, știu că toate astea sunt…*apă de ploaie* și că sunt *normale* și că sunt *binecuvântate de către Dumnezeu*, adică sunt *garantate sută la sută* de către Dumnezeu.

De aceea, oricât le-aș intra în joc, oricum aș cădea în vreun păcat, oricâte stricăciuni mi-ar face în mine și pe lângă mine, eu am învățat, de la Dumnezeu și nu de la ei, că toate acestea sunt *spre favoarea mea* și nu *spre favoarea lor*.

Ei se manifestă astfel față de mine din disperare, ca nișe câini turbați, ca niște năuci, pentru că, cu harul lui Dumnezeu, văd că pierd afacerea cu mine, dar, colac peste pupăză, eu îi mai conving și pe alții să nu mai fie eretici la minte și la faptă, să nu mai fie prost crescuți, să pună mâna pe cărțile sfinte și să le mănânce toată ziua…

Eu îi înțeleg însă pe demoni, pentru că și ei sunt sub stăpânire. Satana, ca un dictator nenorocit, pervers și rău, le cere rezultate. Iar demonii, ăștia mai mici, trebuie să facă pe dracu în patru și să mă convingă.

Uneori mă rog pentru draci, pentru liniștirea lor de către Dumnezeu, pentru că îi văd cât suferă și cât se muncesc cu mine și se enervează rău de tot pe mine, însă așa îmi vine mie să fac… Alteori îi blestem rău de tot, cu dumnezeieștile Molitve, tot pentru că așa îmi vine…însă îi iert mai apoi.

Dar nu e niciun rezultat! A doua zi sau peste o lună sau un an îmi fac aceleași lucruri, fapt pentru care lupta cu demonii a ajuns *o rutină* la mine, cum cred că e o rutină pentru orice om de bun simț și cât de cât smerit al Bisericii. Pentru că ce fac eu nu e o minune, nu e ceva ieșit din comun, ci ceea ce trebuie să facem toți și se înscrie sub titulatura: *războiul duhovnicesc*.

Că unii sunt doar *războinici* și scriu asta, sus, pe blogul lor, dar nu o dovedesc niciodată, ci doar copie, în neștire, vieți ale Sfinților traduși și editați în română după 1989, dar nu de către ei, ci de către alții…asta e altă problemă.

De fapt e tot o problemă…cu draci. Pentru că în afara acestor draci huligani, care te învață la rele…există și draci mai cu *aere de sfințenie* și aceștia îți aduc *lumini umbroase*, te fac să vezi *vederi aparte*, toate din Iad dar cu *față* de Rai, îți dau *haruri*, *puteri*, te fac să te iei de barbă cu tot Sfântul Sinod, neagă dogme, aduc *noutăți*, te fac să te crezi *Sfânt*, când tu ești un derbedeu…

Și, o, ăștia, pentru că am făcut și fac teolgie s-au ținut scai de mine toată viața!

Dracii cu *parfum de sfințenie,* când au văzut că nu au succes la mine s-au dus și au intrat în alții, care mă acuzau pe mine tocmai de bolile de care sufereau ei.

Și așa, m-am pomenit făcut *homosexual* sau *demonizat și înșelat* de către unii, care aveau aplecări dorite spre așa ceva și care nu aveu nici în clin și nici în mânecă cu acrivia credinței, că sunt *rău* și *mândru*, de la cei care se încredeau pentru fiecare foaie citită sau pentru fiecare rând scris, deși eu, până să fiu student, scrisesem deja 80 de cărți, despre care nu știa mai nimeni la facultate și din ei emana o răutate ca pișatul de vacă din grajd, că sunt privit *chiorâș* și *suspicionat* mereu, deși nu omorâsem pe nicio soră a vreunuia, nici nu le furasem tezaurul și nici nu le dădeam impresia că sunt vreun agramat în ale științelor ăstora, cu care ne ocupăm noi…

Însă, toți băieții și fetele, care ne-au simțit (că de *văzut* nu prea ne-au văzut prea mulți) superioritatea sau verticalitatea sau munca asta în exces sau stofa omului din fața lor s-au isterizat, s-au schimbat la față, mi-au întors curul, când am vrut să vorbesc cu ei, s-au făcut că nu pot să mă ajute, s-au făcut că eu sunt *marele drac* și ei *marii îngeri*.

Numai că *marii îngeri*…încep să plece tot mai mult nasul…în fața *marelui drac*, când au înțeles că și-au găsit nașul. Și și-au găsit nașul nu pentru că eu am căutat-o, ci pentru că ei m-au găsit…ca să mă zgândere. Și, după cum vă spuneam…ca la Ion Creangă…dracu i-a adus…tot el i-a și *vânturat*, adică i-a întors la culcușul lor.

Însă, din toate aceste peripeții, deloc puține, ale vieții mele, adică din oamenii pe care dracu i-a dus și dracu i-a luat, am învățat enorm de mult. Pe lângă zecile de cărți scrise am învățat tone de cărți nescrise, livrate atât de gratuit, de către demonii, care sar în sus ca arcul din ce în ce mai mult. Însă viața noastră, a fiecăruia dintre noi, este în mâna lui Dumnezeu și nu a oamenilor!

Și când Dumnezeu îngăduie să se facă lucruri se fac și când nu mai îngăduie, ne mutăm de la viața aceasta la o alta, care nădăjduim să fie cea din momentele, când mi se rupe inima de har, ca o pâine scoasă din țăst[83] de bunătate.

Însă ei mai m-au învățat și alte drăcovenii[84], despre care nu mai vreau să dau explicații, pentru că și așa m-am obosit prea mult cu astea… Poate că îmi spuneți și dv., frați creștini, ce v-a învățat Dumnezeu, de când vă bântuie demonii.

[83] Forma regională a lui *țest*.
[84] Alte fapte rele.

Toate au un sens

Toate au, de fapt, un singur sens: Dumnezeu[85]. Oricât am nega acest sens…suntem predestinați de către Dumnezeu ca să nu ne găsim odihna în nicio altă creatură decât în Sine.

El este sensul nostru, al întregii creații, al întregului univers. Toți suspinăm numai după El și numai pe El Îl dorim. Pentru că aceasta e căutarea noastră cea mai profundă: slava Sa cea veșnică, cea necreată.

De aceea artiștii, cântăreții, oamenii de știință, oamenii care iubesc viața, oamenii pasionali și, în primul râd, oamenii duhovnicești exprimă, într-un mod aparte, acest dor al nostru de Dumnezeu, această poftă enormă după slava Sa, după pacea Sa, după bucuria Sa.

Dacă ești apatic, fără chef de viață, dacă nu te simți viu și nu dorești să fii viu îți negi sensul, îți negi traiectoria, nu mai vrei să te bucuri de Dumnezeu.

Un om plin de viață, de poftă de viață poate cel mai ușor să devină Sfânt, dacă e puțin…ghidat, îndreptat în moravurile și așteptările sale. Pentru că el deja a intuit esențialul existenței: că viața e *bucurie* și nu *tristețe*.

Suntem la înmormântare și auzim că se vorbește despre sălășluirea împreună cu Sfinții, adică despre bucurie, despre locașul celor care se fericesc, care sunt fericiți.

Toate slujbele noastre vorbesc despre păcat, despre durere, despre asceză, implicit despre moarte, dar nu pentru a exalta *nefericirea*, ci pentru a observa cât de scumpă și de bună și de fundamentală e fericirea, e viața fericită.

Fericirea nu e *ceva* și viața *altceva*. Ci fericirea e miezul vieții, pentru că noi suntem fericiți și facem din viața noastră o bucurie continuă. Bucuria noastră e viața noastră, e viața noastră de acum și viața noastră veșnică.

De aceea am spus cândva, că poți să îl omori pe un tânăr și nu numai pe el, pe oricare, dacă îi omori *încrederea în viață*, pofta de viață, dacă îi spui că *nimic nu se poate* și că *el trăiește degeaba*.

Îi detest pe cei care îi deznădăjduiesc pe oameni, pe cei care le spun că *nu se poate*.

Ba da, se poate!

Cu Dumnezeu se pot face numai imposibiluri!

Numai neauzite, nevăzute, neașteptate…lucruri frumoase!

---

[85] Articol scris în data de 10 noiembrie 2009.

Când un om înduhovnicit, un isihast ajunge să vadă slava lui Dumnezeu, el ajunge să fie învățat de către Dumnezeu, că bucuria e starea de a fi a omului și că bucuria e curăție a inimii. Că bucuria vine când îți faci inima și mintea curate, ca să te umplii de lacrimi dulci de fericire, harice și de slava Lui cea veșnică.

Tocmai de aceea El caută să locuiască în noi, dar trebuie să Îl primim pe Hristos cu inimă miloasă și cu cugete feciorelnice, sfioase, smerite, plecate…

Și când afli de toate, despre tot mai multe lucruri, tot mai multe sensuri ale cuvintelor, ale faptelor, când se petrec tot feluri de lucruri în viața ta, începi să realizezi că *viața are sens*, că toată viața ta e o hartă, punctată non-stop, de multele minuni ale lui Dumnezeu.

Spre exemplu, nu știu de câte ori nu am luat ultimele lucruri dintr-un magazin, fie că era vorba despre veșminte preoțești, pantofi, lenjerie intimă, cărți sau vreun device pentru computere. Mi s-a spus de nu știu câte ori: *este ultimul produs*…Și atunci am știut că Prea Curata Stăpână îl pregătise pentru preotul Ei, că îl pregătise pentru mine, ca să vin să îl cumpăr…

Eu plec la cumpărături rugând pe Prea Curata Stăpână să aranjeze lucrurile, să mă ghideze, să nu umblu kilometrii întregi pentru un lucru…Și când mi se întâmplă: *acesta e ultimul*…sau văd că, din prima, obiectul e cel care trebuie…sau prețul e pentru buzunarul meu…atunci știu că totul e binecuvântat de către Dumnezeu.

De ce nu erau două, trei…ci doar unul și acela pe măsura mea, pe gustul meu, chiar ceea ce căutam? De ce am luat o carte acum 10 ani, care mi-a folosit tocmai acum sau de ce am aflat un lucru, care, mergând pe firul lui…m-a dus la rezolvarea aceea, de care aveam atâta nevoie?

De nu știu câte ori am trăit venirea cuiva, din senin, ca să mă ajute într-o anume problemă. Sau credeam că o să fie foarte greu să fac ceva anume…și, în mod minunat, tocmai ceea ce credeam eu că va fi foarte greu…a fost foarte ușor.

Cum mă pot îndoi de *atâta sens*, când toate sensurile lucrurilor mă caută, la un moment dat, pe măsura inimii și a căutărilor mele? Cum să mă îndoiesc de aceste conexiuni dumnezeiești din viața mea și a tuturora, când aceste conexiuni sunt *reale* și sunt *preaminunate*?

De aceea boala, necazul, moartea, nefericirea nu vin în viața noastră așa, degeaba, de proaste, ci pentru un anume sens, scop, pe care trebuie să îl decriptăm cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru că El

aduce toate acestea la noi, lângă noi, în viața noastră…ca să auzim, ca să înțelegem, ca să fim alții în definitiv.

Tot ceea ce trăim…poate fi reutilizat în plan duhovnicesc și artistic.

Pentru că tot avem astăzi moartea lui Gheorghe Dinică (Dumnezeu să-l ierte!)…care a suferit în ultimele zile foarte mult…Ce ne spun toate acestea? De ce suferim? De ce suntem părtași la suferința altora? De ce Dumnezeu ne așează lângă drama altora…așa, degeaba?

Nu! Dumnezeu ne așează lângă suferința și bucuria oamenilor ca să învățăm cât de neprețuite sunt amândouă, dacă scoatem din ele înțelepciune, adică viața noastră veșnică.

Suferința lui, moartea lui, suferința noastră, prăpastia financiară a României, neînțelegerile dintre președinte și parlament, așteptările noastre pentru noul președinte, familia noastră, ce trăim noi, ce trăiește întreaga lume sunt cartea din care noi trebuie să extragem bucuria și nu disperarea!

Bucuria e în înțelepciune, într-o viață echilibrată, cu modestie, cu bun simț, cu sfielnicie, cu virtuți bogate dar acoperite cu tandră și atentă politețe. Și în acest fel simți, vezi, înțelegi pe deplin că toate au sens și că toate converg spre Izvorul vieții întregii creații, Care e Dumnezeul nostru treimic.

Toate au sens și toate ne umplu de bucuria de a-L lăuda pe Dumnezeu, Care ne-a umplut și ne umple mereu de bogăția milostivirii Sale. Și găsim noi bucurii, noi sensuri, pe măsură ce trăim bucuria de a ne smeri, bucuria de a ierta, bucuria de a creea, bucuria de a munci, bucuria de a nădăjdui.

E ușor să lași totul baltă din cauza unei decepții, când cineva nu te ajută, când cineva îți dă un par în moalele capului. Dar cât pierzi din această abdicare?

Bucuria e când reziști deși e chinuitor de greu.

Bucuria e când speri deși nu vezi nicio fereastră deschisă.

Bucuria e când nu crezi în nebucurie, în nenorocita de tristețe sinucigașă.

Bucuria e când rămâi pe loc și încerci să readuni fragmentele sfărâmate, ca să faci o sculptură și mai minunată…decât prima oară.

Rugăciunea nu e artă, ci nevoie ontologică de vorbire cu Dumnezeu și cu Sfinții!

Am dorit astăzi dimineață ca să ascult acatistul *Sfântului Mare Mucenic Mina*…în timp ce trebăluiam prin casă[86].

Cu tot profesionalismul și încântarea pe care ți-o produce Părintele Marian Moise prin melosul său (am înțeles că e monah, dar pe nicăieri nu apare figura lui, ceea ce înseamnă că toți îi consumă muzica în indiferență sfidătoare față de persoana sa) astăzi m-a enervat să îl aud cântând.

De ce? Pentru că aveam nevoie să mă rog Sfântului Mina și nu să aud ceva artistic… Să mă rog!… Și am pus mâna pe acatistier și m-am rugat, în tăcere, fără cuvinte, ci numai cu gesturile mele de închinare…și așa am simțit că *mă rog*.

Rugăciunea se face cu starea și la intensitatea și la repeziciunea pe care ființa ta o are atunci, într-un anume moment.

Pentru zilele și clipele când sunt prea obosit pentru rugăciune mi-am făcut fișiere audio cu rugăciunile de seară, de dimineață, cu pregătirea pentru spovedanie și împărtășire, cu tot felul de rugăciuni, pe care nu mai sunt în stare să le spun…ci le ascult.

Însă și acolo mă enervează câteodată ritmul și lentoarea în care am spus cândva, eu însumi rugăciunea, rugăciunile ca atare, pentru că atunci când le ascult…am altă stare.

Nu pot să mă rog de două ori la fel!

Și nici nu trebuie să mă forțez să mă rog ca ieri, ca acum 10 ani sau să postesc ca acum 5 ani, când eram eu mai tânăr și mai fără griji decât acum…

Trebuie să mă rog cum simt, cât simt, în ritmul meu de acum, al ființei mele. Trebuie să simt că mă vărs în rugăciune, că mă spun lui Dumnezeu și Sfinților Săi, că sunt în relația din care nu mă poate scoate nimeni.

Nevoia duhovnicească, simțirea că ai nevoie de rugăciune, de slujbă, de citit, de fapte bune e nevoia duhului nostru, nevoia fundamentală de hrană duhovnicească.

Și duhul nostru are nevoie de rugăciune și de tot ce are amprenta harului dumnezeiesc pentru ca să se simtă viu, împlinit, bucuros. Dacă nu te hrănești eclesial, te îmbolnăvești!

Și boala sufletului e patima.

---

[86] Articol scris în data de 11 noiembrie 2009, de ziua Sfântului Mare Mucenic Mina, care s-a arătat foarte minunat în mai multe momente ale vieții noastre.

E bună muzica, sunt bune melismele, corurile psaltice…însă nu trebuie să confundăm *rugăciuna noastră*…cu *elevația muzicală*. Când simți că ești gol în inimă, că ești răvășit, că ai nevoie de vorbire cu Dumnezeu, atunci roagă-te! Nu îl lăsa pe altul sau pe corul Bisericii ca să se roage în locul tău!

Dar când te simți bine și avut duhovnicește, plin în inima ta, muzica Părintelui Marian Moise ascult-o ca să te învețe să fii mult mai atent, mai suplu, mai frumos în vocea și sensibilitatea ta către Dumnezeu, dar nu îl pune pe el să facă rugăciunea în locul tău!

El va cânta…dar tu vei fi la fel de gol.

Numai cel care cere de la Dumnezeu primește!

Cere de la El ca să te umple de slava Sa și te vei simți plin!

Cuprins

1. Despre maieutica gândirii (2-3)
2. Mirajul binelui la români (4-5)
3. De la *discuții libere* la *atacul la persoană* (6-7)
4. Ce înseamnă să nu ai *simțul penibilului*? (8-9)
5. Drepturi pe care le neglijăm (10)
6. În urma unui curs de astăzi despre *omul credincios* (11-12)
7. Despre întrebări care revin (13-14)
8. Dreptul la limba română (15-17)
9. Ce înseamnă *o poziție personală*? (18-20)
10. Între *superficialitate* și *pocăință* (21-23)
11. Cum aranjăm informația unui articol de presă (24-26)
12. Titlul pe care îl alegem și ce urmează după (27-28)
13. Nu aștept decât lucruri minimale de la un stat postmodern (29)
14. Principiul non-discriminării și clerul ortodox român (30-31)
15. Aptitudini indicate și contraindicate la omul de presă ortodox (32-33)
16. Alte atribute ale omului de presă ortodox (34)
17. Astăzi: un timp în care putem să ne nevoim bine (35)
18. Să începem cu cărțile care nu se aleg, ci trebuie citite (36)
19. Despre inadecvarea teologiei scolastice. Răspuns la întrebarea: *Cine este mai rău: omul sau diavolul?* (37-38)
20. Lui *pseudonim axxa*. Un răspuns *simplu* dat unui forumist într-un forum ortodox (39-40)
21. Răspundem la mesajul domnului *Altrix* (41-43)
22. Un răspuns *colectiv*, dacă îmi este îngăduit (44-46)
23. Sfinții Părinți au nevoie de comentarii actualizate (47-48)
24. Mulțumesc domnule Florin, fost *Altrix!* (49-50)
25. Despre generația contra (51-52)
26. Refuzul de a fi frumos sau kitsch-ul ca anti-frumusețe (53-54)
27. Răspuns *simplu* unei doamne preotese impertinente (55-56)
28. Pentru de-ale lui Caragiale (57)
29. Vorbirea în forum (58-59)
30. Un talk-show despre o altfel de politică (60-61)
31. Trecem mai departe în discuția despre cărțile care trebuie citite (62-63)

32. Reclama de la *Altex* îi discriminează pe...bolnavii cu boli psihice (64)
33. *Cârcotașii*...știu să râdă de români. Cine sunt românii?! (65-66)
34. Senzații de film (67-68)
35. Ai o problemă: nu ai buze excedentare! (69)
36. Și bogații...pierd? (70)
37. Nume proteice. A se căuta adj. *proteic* /*-ă* (71-75)
38. Reclamă nemascată pentru d-na Elena Udrea (76)
39. Reclama care îl discriminează pe cel sărac și cu bun simț (77-80)
40. Te poți vedea *și așa*...la PRO TV (81)
41. A mai citit *și altă*...carte?! (82-83)
42. Scenarii finale (teologie eterodoxă) (84-85)
43. Semnificații și resemnificări (86-91)
44. După *7 note*...mai multe spații albe (92-99)
45. Bucuria...continuă! (100-101)
46. Supremația decorativului și despre alienarea prin shopping (102-104)
47. Cum facem față frustrărilor? Răspundem paradigmei frustrării (105-106)
48. Despre mărturisire când a adormit Fericitul Gheorghe Calciu (107-108)
49. Între *a pierde* și *a câștiga* (109-110)
50. Ce înseamnă *actualizare* pentru un teolog ortodox? (111-112)
51. Când creditezi prea mult o persoană (113)
52. A avea abnegație de non-beligerant (114-116)
53. Iertarea ca bucurie (117-118)
54. Despre smerenie ca despre aer (119-120)
55. O părere restricționistă asupra Tradiției Bisericii (121-122)
56. Secretul sincerității în sfătuire (123-124)
57. Teologia învierii (125)
58. Împăcarea cu sinele și cu trecutul nostru (126-129)
59. Despre simplitatea neștiinței duhovnicești (130-133)
60. Între extremismele ascetismului și falsele harisme. O invitație la reflecție continuă (134-135)
61. Non-idealismul vieții duhovnicești (136-139)
62. Biserica e văzută numai de către ochii iubirii (140-144)
63. Violența ca dezamăgire de sine (145-147)
64. Fără buldozer și pichamăr!(148-150)
65. Diverse frici, diverse nevoi, diverse de diverse (151-154)

66. Scrisori, rugăciuni, cuvinte de iertare (155-158)
67. Boală și bucurie (159-161)
68. Probleme de duhovnic (162-166)
69. Curățire interioară și sfințire a caselor noastre (167-169)
70. *Deasă* sau *rară* împărtășire: o falsă problemă (170-172)
71. Între contemplare și visare (173-177)
72. Să ai candela aprinsă! (178-179)
73. Spălarea picioarelor și sensul slujirii (180-181)
74. Bucuria de a fi plini de har (182-184)
75. Ispită și răbdare (185-187)
76. Duminica încredințării (prima după Paști) (188)
77. Cutume oarbe și despre liniște (189-191)
78. Între *informare* și *zidire duhovnicească* (192-195)
79. Foame de concretul palpabil (196-198)
80. Metode egale și inegale de dialog (199-200)
81. *Ajutorul lui Dumnezeu* și *ajutorul oamenilor* (201-204)
82. Cuvinte de dragoste (205-208)
83. Cei morți ne fac să fim vii (209-212)
84. Să nu fugi de ceea ce ai nevoie! (213-217)
85. *Minte luminată* vs. *minte perversă* (218-220)
86. Despre oamenii care îți revarsă lumină în suflet sau despre recunoștință (221-223)
87. Obsesia sau faptul mărunt care te domină (224-227)
88. Demonii îndoielii și rugăciunea (228-230)
89. A vrea binele oamenilor (231-234)
90. Cu siguranță că există lucruri care se înțeleg mai greu... (235-238)
91. Dialogul care zidește credința în oameni (239-246)
92. Tălmăcirea online a adevărului dumnezeiesc (247-251)
93. De la *πένθος* la *penthouse* (252-254)
94. Ce i-a învățat astăzi Sfântul Duh pe creștinii ortodocși români? (255-257)
95. Despre Biserica ce ne mântuie (258-261)
96. The Answer of Father Stephen Freeman: An Exemple of Beauty! (262-263)
97. Nevoia de eroism neavenit, frica de futilitate, lipsa de replică constructivă și despre extremismele noastre (264-271)
98. Pericole de ortodox (272-275)
99. Falsă emotivitate, falsă imperturbabilitate, falsă pudoare (276-280)
100. Instituția uceniciei este o marcă fundamentală a Bisericii Ortodoxe (281)

101. Lovirea peste conștiință cu întrebări importante (282-284)
102. Duhul praznicelor ortodoxe (285-288)
103. Sărbătoarea este „odihnă sfântă a Domnului” (289-292)
104. Să vezi teologic în fiecare clipă! (293-296)
105. Curajul de-a face încă un pas (297-300)
106. Despre buna...ignorare (301-302)
107. Dincolo de butaforie e dragostea mea (303-306)
108. Activitate derutantă (307-309)
109. Ești *fiul mai mic* sau *fiul mai mare*? (310-312)
110. Interjecția *ptiu!* și despre dispreț (313-315)
111. Mormântul cu clopot (316)
112. Împărtășirea de experiență (317-318)
113. Verbele comuniunii (319-322)
114. Să ne dăm timpul înapoi! (323-324)
115. Despre care Hristos vorbești? (325-327)
116. Goana după insesizabil (328-332)
117. Experiența sinagogii și dracii genialității (333-340)
118. Dacă aveți cap...mai e nevoie și de minte luminată de către harul lui Dumnezeu (341-356)
119. Când Dumnezeu ne bulversează la modul admirabil (357-358)
120. Despre Dumnezeiescul Pavel la prezent (359-362)
121. Niciodată lucrurile minunate nu sunt coincidențe! (363-364)
122. Teologia compromisului (365-369)
123. Rugăciunea din toate (370-372)
124. Sinergie și transfigurare (373-377)
125. Și la moartea Ta...și cerul și pământul plângeau (378-381)
126. Luxul de amănunte al pierderii de timp (382-384)
127. Puterea celui slab (385-386)
128. *Duhul lui Dumnezeu* și *duhul lumii* (387-391)
129. Unde sunt toți bărbații buni? (392-394)
130. N-are chef de alții...și despre Biserica Ortodoxă (395-397)
131. Care îți este numele? (398-399)
132. Acasă, dacă aș fi nevoit, pentru că Îl iubesc (400-401)
133. Patimi online (402-406)
134. Odihna sufletului (407)
135. Strălucirea credinței (408-410)
136. Finalul începutului (411-413)
137. Cu fețe triste (414-416)

138. Ce înseamnă „mare Duhovnic”? (417-420)
139. Rugăciunile străzii (421-422)
140. Cercetarea, aprofundarea și lămurirea de sine în teologia ortodoxă (423-427)
141. Orthodox Theology in Post-modernity (428-430)
142. You Have Style! (431-432)
143. Cea mai veche meserie din lume... (433)
144. Ce m-a învățat dracu’ pe mine (434-437)
145. Toate au un sens (438-440)
146. Rugăciunea nu e artă, ci nevoie ontologică de vorbire cu Dumnezeu și cu Sfinții! (441-442)

Pr. Dr. Dorin Octavian Picioruş